

הפיקוח על הבנקים
היחידה הכלכלית

מערכת הבנקאות בישראל

סקירה שנתית לשנת 2025

הפיקוח על הבנקים
היחידה הכלכלית

מערכת הבנקאות בישראל

סקירה שנתית לשנת 2025

ירושלים, ב' סיוון תשפ"ו | 18 מאי 2026

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרוצים לצטט רשאים לעשות כן, בתנאי שיציינו את המקור.
במידה שיהיו תיקונים לסקירה, הם יתפרסמו באתר בנק ישראל: www.boi.org.il

עריכה לשונית: דורון שפר | BLEND
עיצוב ועימוד: יעל יקיר | דפוס איילון, ירושלים

תוכן עניינים

5	מכתב המפקח לסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2025	הקדמה
9	התפתחויות בפעילות של מערכת הבנקאות בישראל	פרק א'
9	1. ההתפתחויות המקרו־כלכליות בעולם ובמשק הישראלי	
14	2. התפתחויות במערכת הפיננסית ובמבנה מערכת הבנקאות בישראל	
24	3. ערוצי הפעילות של מערכת הבנקאות	
34	תיבה א'-1: שימוש ב-AI: התפתחויות בבנקים בעולם ובישראל	
40	תיבה א'-2: מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים	
45	התפתחויות עיקריות בפעילות המאזנית והחוץ־מאזנית	פרק ב'
46	1. התפתחויות עיקריות בסך המאזן של מערכת הבנקאות	
46	2. התפתחויות עיקריות בצד הנכסים של מערכת הבנקאות	
48	3. התפתחויות עיקריות בצד ההתחייבויות וההון של מערכת הבנקאות	
53	4. התפתחויות עיקריות בפעילות החוץ־מאזנית	
54	התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות	פרק ג'
54	1. רווחיות מערכת הבנקאות	
58	2. התפתחות סעיפי הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד	
70	3. התשואה המותאמת לסיכון	
72	4. ניתוח תוצאות הבנקים לפי ערך־השוק של מניותיהם לעומת ערכן בספרים (Market to Book Ratio)	
74	5. התוצאות העסקיות של חברות כרטיסי האשראי	
77	הלימות ההון והמינוף	פרק ד'
78	1. יחסי הון	
81	2. נכסי־סיכון	
82	3. הון כולל ומינוף	
83	4. הלימות ההון של חברות כרטיסי האשראי	

פרק ה'	הסיכונים	84
	1. פתיחה וסקר סיכונים	85
	2. סיכון האשראי	91
	3. סיכון הנזילות	114
	4. סיכון השוק	122
	5. סיכונים טכנולוגיים המידע	129
	6. סיכון הסייבר	131
	תיבה ה'-1: מבחן קיצון מקרו־כלכלי למערכת הבנקאות	134
	תיבה ה'-2: סיכונים גיאופוליטיים	142
	תיבה ה'-3: התפתחות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן	147
	תיבה ה'-4: מגמות בביצועי הלוואות למטרת מגורים	157
	תיבה ה'-5: סקירת תכניות חירום נזילות בבנקים בישראל	163
	תיבה ה'-6: תוצאות תרגיל הסייבר המגזרי	167
	תיבה ה'-7: הערכת סיכונים הלבנת הון במערכת הבנקאית	171

פרק ו'	סיכום פעילות הפיקוח על הבנקים בשנת 2025	176
	1. החזון והיעדים האסטרטגיים של הפיקוח על הבנקים	177
	2. פיקוח וניהול בנקאות בשעת משבר - "עם כלביא" ו"שאגת הארי"	177
	3. הפעולות המרכזיות לשמירה על יציבותם של הגופים המפוקחים, על תפקודם הרציף ועל כספי המפקידים, בשגרה ובחירום	180
	4. הפעולות המרכזיות להטמעת תרבות של הוגנות מכלילה ומשפיעה כלפי הלקוחות	188
	5. הפעולות המרכזיות לביסוס מערכת פיננסית תחרותית ומתקדמת לטובת הלקוחות	197
	תיבה ו'-1: תיבה בנושא מתווה למתן רישיון בנק מדורג והחוק לקידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו - 2026	198
	תיבה ו'-2: הגברת ההוגנות במערכת הבנקאית באמצעות תהליך הערכה צרכנית מבוסס־סיכון	203
	תיבה ו'-3: אפקטיביות מתווי־הסיוע לציבור שגיבש הפיקוח על הבנקים בעקבות אירועי משבר	208
	תיבה ו'-4: סקירת פעילות הביקורת הצרכנית של הפיקוח על הבנקים בתחום ההלוואות לדיור	218
	תיבה ו'-5: אמנת זמינות פיננסית לסיוע לחיילים וחילות בשירות חובה	223

נספחים		
	נספח א': לוחות	226
	נספח ב': ההוראות שהפיקוח על הבנקים פרסם במהלך שנת 2025 ועד למרץ 2026	256
	נספח ג': מבנה הפיקוח על הבנקים	259

מכתב המפקח לסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2025

בשנים האחרונות מדינת ישראל מתמודדת עם אתגרים רבים. התעצמות האירועים הגיאופוליטיים - החל במגפת הקורונה דרך מלחמת רוסיה - אוקראינה, אירועי ה-7 באוקטובר 2023 והמלחמות שבאו בעקבותיהם בגזרות השונות, בין אם בגבולות המדינה ובין אם מעבר להם ועדיין נמשכות - ייצרה אתגרים רבים למשק הישראלי ובתוכו גם למערכת הבנקאות הישראלית. השנה האחרונה התאפיינה בהמשך חוסר-הוודאות הגיאופוליטי ובלחימה בגזרות השונות, לרבות בהתעצמות המתיחות מול איראן, שהובילה בעצמה למספר סבבי לחימה עד כה.

הלחימה המתמשכת העיבה מאוד על הכלכלה הישראלית והביאה עמה קשיים ואתגרים. לצדה, בשנה החולפת התמתנה האינפלציה, כאשר במחצית השנייה של השנה נכנסה האינפלציה לתחום היעד. על רקע הדברים האמורים לעיל, כמו גם על רקע התפתחויות נוספות, ביצע בנק ישראל שתי הפחתות ריבית. בשנת 2025 צמחה כלכלת ישראל ב-2.9 אחוזים, השקל המשיך להתחזק ביחס ליתר המטבעות והירידה בפרמיית-הסיכון של המשק אשר מתבטאת במרווחי התשואות על האג"ח הממשלתיות ובפרמיה על ה-CDS, נמשכה. עמידותה גבוהה של הכלכלה הישראלית, ולצדה עמידותה של מערכת הבנקאות הישראלית, סייעו בשמירה על אמון השווקים בכלכלה ובכך גם על המשך מגמת ההתאוששות של המשק הישראלי.

בשנת 2025 התמקדה פעילותה העסקית של המערכת הבנקאית בהמשך מתן מענה לצורכי האשראי של המשק. תיק האשראי של המערכת צמח בכ-12.2 אחוזים, כאשר את הגידול מוביל, ככלל, המגזר העסקי, וענף הבינוי והנדל"ן בפרט. תיק האשראי לדיוור צמח ב-7.4 אחוזים, וזאת למרות האטה מסוימת בקצב מכירת הדירות. הגידול בפעילות העסקית הביא לצמיחה בהכנסות המערכת, כאשר בצד ההוצאות הוצג גידול מתון יותר, שנובע בעיקר מצעדי התייעלות שאותם נקטה המערכת הבנקאית בשנים האחרונות. רווחיותה של המערכת הבנקאית נותרה גבוהה - בעיקר בשל הגידול בפעילות העסקית אך גם בעקבות תרומתה של יעילות תפעולית וכן בשל מבנה התיק-הנכסים. רווחיות גבוהה של המערכת הבנקאית מאפשרת המשך מתן מענה לצורכי האשראי של הלקוחות, מאפשרת להציע מוצרי ערך, פיתוח מוצרים חדשים לרווחת הלקוחות וכמו-כן מסייעת בהתמודדות עם אירועי קיצון ומשברים. אולם, רווחיות גבוהה לאורך זמן אשר איננה מתורגמת להגברת התחרות וההגנות של המערכת הבנקאית כלפי לקוחותיה עלולה להביא לפגיעה באמון הציבור ולנקיטת צעדים לא מידתיים כדוגמת הצעות חקיקה בעלות פוטנציאל לעיוותים כלכליים ולפערים בין המערכת לבין צורכי הציבור והמשק. כדי להתמודד עם אתגרים אלו יש צורך להמשיך ולחזק את מנגנוני השוק וליצור צעדים תשתיתיים שיבטיחו שמירה על איזון ראוי בין רווחיות, הוגנות ותרומה לכלכלה של המערכת הבנקאית. לצד זאת יש להמשיך בשמירה על יציבות המערכת ולפעמים יש צורך לייצר פתרונות ביניים לטווח הקצר עד להבשלתם של הצעדים התשתיתיים.

חזון הפיקוח על הבנקים, שאותו הגדרתי בתחילת כהונתי, הוא לפעול לקידום טובת הציבור בעזרת שמירה על היציבות וההגנות של המערכת הבנקאית באמצעות פיקוח מקצועי, מוביל ושקוף. חזון זה הוביל וממשיך להוביל את הפיקוח בתכנון משימותיו השוטפות, כמו-גם מכלול הצעדים שאנו מקדמים, לרבות בשנה האחרונה, במטרה ליישם את האסטרטגיה הפיקוחית בתחומים השונים. גם בשנה הבאה נמשיך לפעול למימוש החזון והאסטרטגיה הפיקוחיים - הן בתחומי הוגנות המערכת כלפי הלקוחות הן לקידום התחרות הן ליציבותה של המערכת.

ההגנה על כספי המפקידים עומדת בראש סדר העדיפויות של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. הגנה זו מושגת, בין היתר, באמצעות שמירה על יציבות המערכת הבנקאית, אשר תורמת מצדה גם ליציבות המערכת הפיננסית בכללותה ומאפשרת את פעילותו הכלכלית הסדירה של המשק כולו. גם בשנה החולפת פעלנו כדי לשמור על יציבות המערכת - הן בצד הפיננסי הן בצד התפעולי. עקבנו מקרוב אחר פעילות המערכת הבנקאית תוך כדי זיהוי, ניטור ובחינת סיכונים קיימים וסיכונים בהתהוות. קיימנו ביקורות וסקירות בתחומי הפעילות השונים של הגופים המפוקחים וכפועל יוצא מכך דרשנו לתקן ליקויים בניהול הסיכונים ובממשל התאגידי. הגבלנו, בין השאר באמצעות כלים אסדרתיים, סיכונים מתהווים (כך, לדוגמה, גידור הסיכון המתהווה ממבצעי המימון של הקבלנים¹, או מכתב למערכת הבנקאית בדבר היערכות לסיכונים סייבר הנובעים מיכולות של מחשוב קוונטי²). נוסף על אלה פעלנו לעדכון ארגז הכלים הפיקוחיים ולשדרוג היכולות להתמודדות עם משברים ואנו נמצאים בשלבים מתקדמים של תהליך שנועד לשפר את מבנה ההון של הבנקים בהתאם לתקנים המקובלים בעולם, ולסייע בהתמודדות עם זעזועים.

לצד השמירה על יציבותה הפיננסית והתפעולית של המערכת הפיננסית אנו נדרשים בעקביות לוודא כי נשמר אמון הציבור במערכת כתנאי לפעילותה הסדירה. לצד יציבותה של המערכת, חוסנה ואיתנותה, שמאפשרים לה לעמוד בפני זעזועים ומשברים כלכליים, נדרש כי המערכת תנהג בהוגנות כלפי לקוחותיה לטובת שמירה על אמון הציבור. תפיסה זו מנחה את הפיקוח על הבנקים בעבודתו, ואנו מחויבים להמשיך לפעול לשיפור רמת ההוגנות של המערכת כל העת. זאת כדי להביא לרמת שירות גבוהה ואיכותית, להנגשת השירות לכלל האוכלוסייה, להתאמת המוצרים ללקוחות ולתמחורם הראוי. הפיקוח על הבנקים נוקט מגוון צעדים בתחומים אלה, כאשר דוגמה לכך היא רפורמה שאנו מקדמים בימים אלה בעמלות העו"ש. רפורמה זו, שתעמיד את דמי ניהול החשבון על סכום מרבי נמוך, נולדה מתוך התפיסה שחשבון עו"ש הוא מוצר בסיסי בימינו וכי יש להנגישו לכל אזרח בעלות נמוכה. דוגמה נוספת להוגנות המערכת כלפי הלקוחות היא מתווי הסיוע וההקלות לציבור. מתווי סיוע אלה, שגיבש הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, נכנסו לתוקף מיד לאחר אירועי ה-7 באוקטובר והוארכו מספר פעמים בהתאם לצרכים שעלו מהשטח. בהמשך, עם פרוץ מבצע "עם כלביא" ומבצע "שאגת הארי", גובשו למען האוכלוסייה שהושפעה ישירות מהאירועים, לרבות חיילי המילואים ומגזר העסקים הקטנים באותם אזורים, מתווי סיוע נוספים להקלה על נטל התשלומים בהלוואות. מתווים אלו באו כתוספת למתווה ההקלות הכספיות, שנועד להשיב לציבור באופן חלקי מקצת מן הרווחיות הגבוהה והחריגה של המערכת הבנקאית - זאת באמצעות צעדים נוספים בעולמות העו"ש, הפיקדונות, העמלות והאשראי. מתווה זה יצא לדרכו בחודש אפריל 2025 ועד עתה מומש מתוכו סכום קרוב לשני מיליארדי ש"ח. המתווה נפרס על-פני תקופה של כשנתיים והציבור יוכל לעקוב בשקיפות אחר יישומו. בשנה החולפת פרסמנו את "אמנת זמינות פיננסית לסיוע לחיילים וחיילות בשירות חובה", שאליה הצטרפו הבנקים באופן רצוני. אמנה זו נועדה להקל ולסייע לחיילים וחיילות בשירות חובה, ובכלל זה לחיילים וחיילות אשר נקלעו לקשיים כלכליים במהלך שירותם, בין היתר בשל שירות צבאי מורכב וממושך.

כמפקח על הבנקים, אני מצפה מהמערכת הבנקאית להמשיך ולפעול להגברת ההוגנות כלפי הלקוחות, לשפר את רמת השירות ואת איכות המוצרים ולנקוט גישה פרואקטיבית. אנו רואים בכך בסיס ליחסי האמון השורים בין הלקוחות לבין המערכת.

מתוך התפיסה כי הגברת התחרות תביא בהכרח לשיפור ברמת השירות ללקוחות וברמת ההוגנות של המערכת, הפיקוח על הבנקים ממשיך לפעול במגוון דרכים לקידום התחרות במערכת הבנקאית לטובת הלקוחות.

¹ קישור להודעה לעיתונות על אודות הוראת השעה: <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/23-3-25/>
הוראת השעה נכנסה לתוקף ביום 6 באפריל 2025 והיא תעמוד בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2026.
² קישור למכתב המפקח על הבנקים מיום 7 בינואר 2025 בנושא: <https://www.boi.org.il/media/sfbtjvt/202501.pdf>

אנו פועלים לקידום התחרות בשלושה מישורים: המישור הראשון הוא חיזוק כוחם של לקוחות המערכת הבנקאית ופיתוח כלים שיאפשרו ללקוחות להשוות בין בנקים ולבצע סקרי שוק בצורה יעילה יותר. כלי השוואה³ בין מחירים וריביות של המוצרים השונים, אשר פרסמנו ללקוחות לצד דשבורד השוואה בין בנקים, מהווים דוגמה טובה לכך. דשבורד זה מאפשר להשוות גם מדדי שביעות-רצון בין הבנקים, את פריסת הסניפים או פריסת מכשירים אוטומטיים ועוד. המישור השני הוא הסרת חסמי מעבר של לקוחות בין התאגידים הבנקאיים, פישוט התהליך ומשכו. זהו תנאי להגברת התחרות ולשיפור השירות. כלי זה מחזק את יכולתו של הלקוח לקבל מהבנק תנאים מוטבים, בין אם בבנק הנוכחי שבו הוא מנהל את חשבונו ובין אם בבנק מתחרה. המישור השלישי הוא הסרת חסמי כניסה אל המערכת הבנקאית וצירוף שחקנים נוספים. כניסת שחקנים חדשים למערכת הבנקאית - לרבות גופים חוץ-בנקאיים - תאפשר להם להוזיל את מקורות המימון באמצעות גיוס פיקדונות מהציבור ושימוש בהם להעמדת אשראי, והיא צפויה להגביר את התחרות בשוק האשראי והפיקדונות למשקי-הבית ולעסקים קטנים ולהרחיב את מגוון הצעות הערך ללקוחות.

במסגרת זו הוביל הפיקוח על הבנקים רפורמות תשתיות מרחיקות-לכת, אשר יצרו תנאים לכניסת שחקנים חדשים, לרבות הקמתם של שני בנקים חדשים, לראשונה זה כ-40 שנה. על-בסיס הניסיון שנצבר מתהליך הקמת הבנקים החדשים יזם הפיקוח על הבנקים צעדים משלימים להסרת חסמי כניסה מבניים ורגולטוריים למען גופים המבקשים לקבל רישיון בנקאי ואף הוביל תהליך שסופו בחקיקה ייעודית שתסייע בהקמתם של בנקים חדשים. חקיקה זו תאפשר, בין היתר, לגופים מוסדיים להחזיק בבנקים מוגבלים בהיקף פעילותם והמשכה יהיה באסדרת הפיקוח על חברות החזקה פיננסיות. כצעד משלים לתיקוני החקיקה, אנו ניצבים לקראת סיומו של תהליך למתן הקלות בהוראות הפיקוח על הבנקים, לאותם גופים חדשים ומוגבלים בהיקפם לפעול ביחס לגופים הקיימים. כלל מנחה בתהליך זה קובע כי כל גוף שמקבל פיקדונות מהציבור ומשתמש בהם להעמדת אשראי הוא בנק אשר מחויב ברישיון בנקאי ובפיקוח יציבותי של הפיקוח על הבנקים, בהתאם לתקנים המקובלים. זאת, זאת מתוך התפיסה כי הגנה על כספי המפקידים היא תנאי הכרחי להצלחת המהלך.

התקדמות הטכנולוגיה בשנים האחרונות משפיעה באופן ניכר גם על הפעילות במערכת הבנקאית. התפתחויות טכנולוגיות, החלות במקביל לשינויים בהעדפות הצרכנים, מהוות הזדמנות להגברת התחרות ולשיפור השירות ללקוחות המערכת מצד אחד, אך מגדילות גם את הסיכונים מצד שני. אחד התחומים המתפתחים ביתר-שאת בשנים האחרונות הוא הבינה המלאכותית. זו הופכת לרכיב מובנה בתשתית הפעילות הבנקאית ובעולם כבר נראות מגמות דומות במגוון תחומים בבנקאות: תהליכי טיפול במקרי הונאה, אבטחה, ניהול סיכונים, ייעוץ וחיתום אשראי. גם המערכת הבנקאית בישראל מראה ניצנים של התנסויות ושילוב ראשוני של יישומי בינה מלאכותית בתאגידים הבנקאיים. על התאגידים הבנקאיים להיות ערים ומוכנים לשינויים על-מנת להתאים את המודל העסקי שלהם לצורכי הלקוחות. לצד ההזדמנויות הרבות שהטכנולוגיה מייצרת, על התאגידים הבנקאיים להבין במיוחד את הסיכונים הנובעים מההשתנות המהירה בסביבה הטכנולוגית וההסתמכות ההולכת וגוברת על הטכנולוגיה, וכמו-כן עליהם לדעת לזהות, לנטר ולנהל את הסיכונים הללו. אנו, בפיקוח על הבנקים, ערים לכך ומלווים את הבנקים באמצעות אסדרה מבוססת-עקרונות בהלימה לסיכונים טכנולוגיים קיימים ולסיכונים עתידיים, כדוגמת אלו הכרוכים בבינה המלאכותית או במחשוב קוונטי.

התפתחות הטכנולוגיה עלולה לסייע גם לגורמים עבריינים וגורמי פשיעה בביצוע הונאות פיננסיות. בשנים האחרונות מגמת עלייה עולמית ניכרת בהיקפי ההונאות כלפי לקוחות המערכת הפיננסית. ההונאות פוגעות בכלל סוגי הלקוחות, אולם ניכרת התמקדות באוכלוסיות בעלות התמצאות פיננסית ודיגיטלית

³ לדף הייעודי של קו המשווה באתר בנק ישראל: <https://www.boi.org.il/information/bank-paymnts/financial-education/campaigns/boi-equator/>

נמוכה. הפיקוח על הבנקים קבע את צמצום תופעת ההונאות ומניעתה כאחד מיעדיו לשנים הקרובות, ואנו ממקדים את פעילותנו בעולמות אלו גם בשלב המניעתי, טרם קרות ההונאה, וגם בשלב שלאחר קרות ההונאה – קרי מתן סיוע ללקוח שנפל קורבן להונאה. נוסף על כך, הפיקוח יוזם פעילויות להעלאת המודעות להונאות, לרבות באמצעות שיתוף נציגים מחוץ למערכת הפיננסית, כדי למזער היקף תופעות אלו בישראל.

בסקירה זו אנו מציגים לציבור ניתוח מעמיק של פעילות המערכת הבנקאית בישראל, מכלול הסיכונים שנובעים מפעילותה והאתגרים שעומדים לפתחה. לצד אלה נפרט לציבור על פעילותו הענפה של הפיקוח על הבנקים לקידום מערכת בנקאית יציבה וחסינה, חדשנית, תחרותית והוגנת, כזו שתמשיך להוות מנגנון יעיל להקצאת האשראי במשק וכלי מרכזי לתמסורת המדיניות המוניטרית של בנק ישראל - הן בעתות שגרה הן בעתות חירום.

בצד העשייה הרבה הזו, ובפרט על רקע התקופה המאתגרת השורה על מדינת ישראל, אני מבקש להביע את הערכתי הכנה והעמוקה לעובדות ולעובדי הפיקוח על הבנקים. תודותיי על כיגם בשנה רוויית מלחמות, במקביל לשירות במילואים שלכם ושל בני משפחותיכם, ברקע מתקפות טילים שדרשו שהייה מרובה במרחבים המוגנים ובמקלטים ובתנאים לא פשוטים, פעלתם במקצועיות, באחריות ובמסירות למען חיזוק המערכת הבנקאית ולטובת הציבור בישראל. העשייה שלכם היא הבסיס ליכולתנו לעמוד במשימותינו ולהבטיח מערכת בנקאית יציבה, הוגנת ותחרותית.

אסיים בתקווה גדולה ובתפילה לביטחונם ולהצלחתם של חיילי צה"ל וכוחות הביטחון בכלל הגזרות ולסיום המלחמות השורות באזורנו.

בברכה,

דניאל חחיאשוילי
המפקח על הבנקים

פרתנות

פרק א' - ההתפחיות בפעילותה של מערכת הבנקאות בישראל | פרק ב' -

1. ההתפתחויות המקרו-כלכליות בעולם ובמשק הישראלי

הפיקוח על הבנקים ימשיך, כתמיד, לנטר את הסיכונים הגלומים בפעילותה של מערכת הבנקאות, **לפקח עליהם** ולפעול במידת הצורך במגוון הכלים העומדים לרשותו

במהלך שנת 2025 הוסיפה מערכת הבנקאות הישראלית לשמור על חוסנה ועל יציבותה.

הגורמים העיקריים שתרמו לכך: הרווחיות הגבוהה, איכות תיק האשראי הטובה ויחסי יעילות טובים. במקביל נותרו מדדי הסיכון יציבים יחסית

גם במהלך שנת 2025 הוסיפה מערכת הבנקאות הישראלית לשמור על חוסנה ועל יציבותה, על-אף האתגרים הכלכליים והביטחוניים שהמשיכו ללוות את המשק גם בשנה זו, והם שאפשרו לה גם השנה להמשיך ולתמוך בהתמודדות המשק עם התמשכות המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 ובתהליך התאוששותו¹. בהיותה מגורמי המימון המרכזיים במשק - הן למשקי הבית והן למגזר העסקי - מערכת הבנקאות מושפעת מאוד מהתנאים המקרו-כלכליים השוררים במשק, כגון שיעור הריבית, האינפלציה והצמיחה הכלכלית. תנאים אלו משפיעים על צרכי המימון של המגזר הפרטי והעסקי מצד אחד ועל הסיכונים הנשקפים מהם מצד שני. בסיכום שנת 2025 צמח המשק הישראלי ב-2.9 אחוזים. השקל יוסף בשיעור של כ-12.6 אחוזים ובסוף השנה עמד על 3.18 ש"ח לדולר². האינפלציה השנתית התמתנה ל-2.6 אחוזים - בתוך תחום היעד (איור א'-1). לקראת סוף השנה הבשילו התנאים להפחתת ריבית בנק ישראל וזו הופחתה בחודש נובמבר 2025 בכ-0.25 נקודות אחוז לרמה של 4.25 אחוזים³. בפרמיית הסיכון של המשק, המתבטאת במרווחי התשואות על האג"ח הממשלתיות ובפרמיית ה-CDS, חלה ירידה מתמשכת. פרמייה זו נמוכה בשיעור ניכר מהשיא שלה ובסוף שנת 2025 היא גבוהה רק במעט מרמתה ערב המלחמה (איור א'-2). במהלך שנת 2025 לא חל שינוי בדירוג האשראי של מדינת ישראל⁴ כאשר בחודש נובמבר העלתה חברת הדירוג S&P את אופק דירוג האשראי של ישראל משלילי לציב⁵. היקף הבנייה (בעיקר התחלות בנייה) היה גבוה, למרות האתגרים והמשך המחסור בעובדים, אך היקף העסקאות, ובמיוחד רכישת דירות מקבלן, הצטמצם בהשוואה לשנת 2024. הדבר התבטא בעיקר בהמשך התארכות משך הבנייה ועליה מואצת במלאי הדירות החדשות הלא-מכורות כך שבסיכום שנתי ירדו מחירי הדירות ב-0.9 אחוזים. גם בשנת 2025 הציעו הקבלנים מבצעי מימון שונים כאשר בחודש אפריל, על-מנת לאזן בין הפחתת הסיכון המתגבר מהשימוש במנגנוני המימון לבין המשך שימוש מבוקר בכלי זה בשוק הדיור, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות-שעה בנושא⁶.

¹ במהלך השנה, ובעיקר לקראת סופה, ירדה עצמות המלחמה. מבצע "עם כלביא" שהתנהל בחודש יוני היה קצר והשפעתו על המשק ועל מערכת הבנקאות לא הייתה גדולה בראייה שנתית.

² הייסוף מחושב כהשינוי היחסי בשער הדולר-שקל בין שער היום האחרון של התקופה הקודמת לבין שער היום האחרון של התקופה הנוכחית.
³ בינואר 2026 חלה הפחתה נוספת בריבית בנק ישראל לרמה של 4 אחוזים.

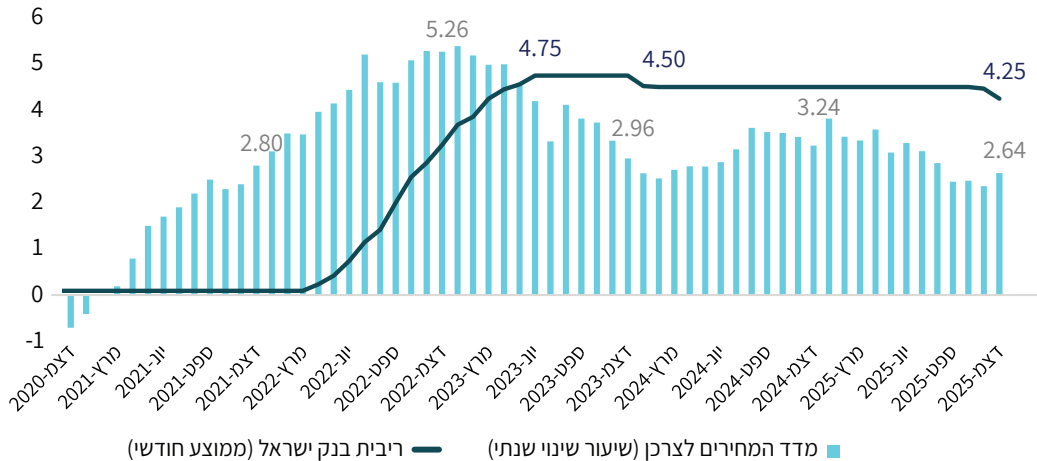
⁴ הורדת דירוג האשראי של המדינה משפיעה באופן ישיר על דירוג האשראי של הבנקים שכן האחרון נגזר, כמקובל, גם מדירוג האשראי של המדינה.

⁵ בסוף ינואר 2026 עשתה כן גם חברת הדירוג Moody's. במרץ 2026 אישררה Fitch את דירוג האשראי של המדינה וכן הותירה את אופק הדירוג שלילי; ובמאי 2026 הותירה חברת S&P את דירוג האשראי ואת אופק הדירוג ללא שינוי.

⁶ עיקרי הצעדים הם: הקצאת הון נוספת על מיזמים לבנייה למגורים שבהם שיעור החוזים שחלק ניכר ממחיר המכירה שלהם נדחה למועד המסירה (פריסת תשלומים לא-לינארית) עולה על 25 אחוזים, תוך-כדי קביעת הוראת מעבר ביחס למיזמים קיימים. נוסף על כך נקבעה מגבלה על שיעור הביצועים בהלוואות "בולט" או "בלון" בסבסוד קבלן, באופן שלא יעלה על 10 אחוזים מסך הביצועים הרבעוניים בגין הלוואות למטרת מגורים.

במהלך השנה התמתנה האינפלציה השנתית ל-2.6 אחוזים - בתוך תחום היעד. לקראת סוף השנה הבשילו התנאים להפחתת ריבית בנק ישראל וזו הופחתה בחודש נובמבר 2025 בכ-0.25 נקודות אחוז לרמה של 4.25 אחוזים

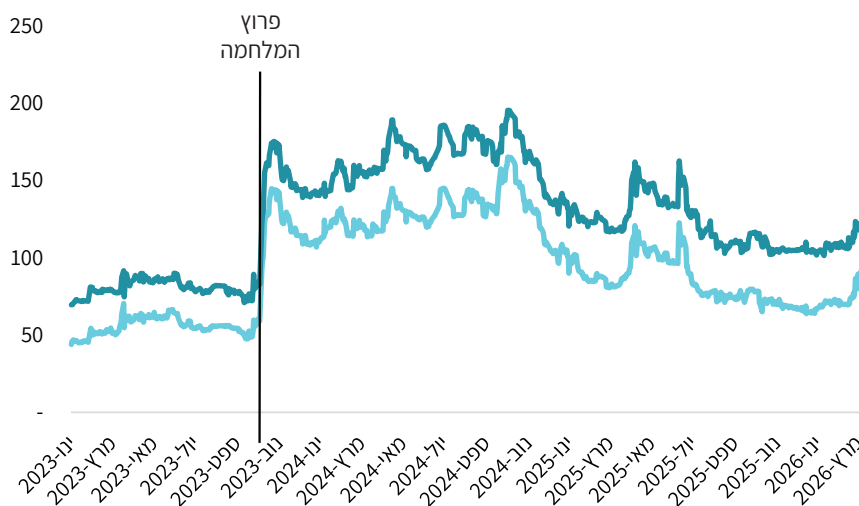
איור א' - 1 ריבית בנק ישראל (ממוצע חודשי) ומדד המחירים לצרכן (ש"ש שנתי), דצמבר 2020 - דצמבר 2025 | אחוזים

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בפרמיית הסיכון של המשק חלה במהלך השנה ירידה מתמשכת. היא נמוכה בשיעור ניכר מהשיא שלה ובסוף שנת 2025 היא גבוהה רק במעט מרמתה ערב המלחמה

איור א' - 2 CDS של ישראל בדולר, ל-5 ו-10 שנים עד מרץ 2026 | נקודות בסיס

מקור: Bloomberg.

כמה גורמים תרמו לעמידותה של מערכת הבנקאות בשנת 2025 וליציבות יחסית ביחסייהון שלה. בין גורמים אלה: הרווחיות הגבוהה, איכות תיקי האשראי הטובה ויחסי יעילות טובים. במקביל נותרו מדדי הסיכון יציבים יחסית, למעט הרעה מסוימת ביחס לסיכון הנזילות (לנוכח שינוי בהרכב מקורות המימון).

גם במהלך שנת 2025 רמת הריבית והמשך הצמיחה באשראי לוו ברווחיות גבוהה של מערכת הבנקאות. בשנת 2025 הייתה התשואה להון נמוכה בהשוואה לתשואה להון בשנים 2022-2024, אם כי עדיין נותרה גבוהה בהשוואה היסטורית ועמדה על 15.5 אחוזים. נוסף על כך, יחסייהון ויחסי הנזילות של מערכת הבנקאות נותרו ברמה נאותה ומעל לדרישות הרגולטוריות המזעריות והם מעידים על איתנותה של מערכת הבנקאות ועל יכולתה לתמוך במשק גם בתקופת התאוששות ממצב מלחמה ובתקופת חוסר־ודאות. הרווח הנקי של סך מערכת הבנקאות לשנת 2025 הסתכם בכ-32.3 מיליארד ש"ח (שיעור גידול של כ-8.7 אחוזים לעומת שנת 2024). העלייה ברווחיות מוסברת בגידול בהכנסות הריבית נטו, וזו נובעת בעיקר מהגידול הניכר באשראי לציבור שהעמידו הבנקים ולמרות הירידה שנרשמה בפער הריבית, זו השנה השלישית ברציפות. ההוצאות להפסדי אשראי נותרו ללא־שינוי של ממש בהשוואה לשנת 2024 (להרחבה ראו פרק ג' בסקירה זו). הרווחיות הגבוהה במהלך השנה המשיכה לתרום לחיזוק ההון, כאשר מנגד קוזזה תרומה זו נוכח הגדלת שיעור חלוקת הרווחים בהשוואה לשנים 2023-2024 והגידול המתון בנכסי הסיכון (להרחבה ראו פרק ד' בסקירה זו).

במהלך שנת 2025 צמח תיק האשראי של מערכת הבנקאות ב-12.2 אחוזים - שיעור צמיחה גבוה בהשוואה לשנתיים האחרונות ודומה לשנתיים שלפניהן. עיקר הצמיחה בתיק האשראי מקורו באשראי העסקי ובפרט באשראי לענף הבינוי והנדל"ן ולענף שירותים פיננסיים. שיעור הצמיחה באשראי לדיור של משקי הבית שמר על רמה דומה לזו שהייתה בשנת 2024 ואילו האשראי הצרכני של משקי הבית צמח בשיעור גבוה יותר בהשוואה לשנתיים האחרונות. **עליף הצמיחה המואצת בתיק האשראי, בשנת 2025 התמתן מעט סיכון האשראי, בעיקר על רקע שיפור קל במדדי הסיכון של האשראי העסקי, בעוד מדדי הסיכון של האשראי למשקי בית (לדיור ושאינו לדיור) ממשיכים להצביע על רמת סיכון גבוהה יחסית, בדומה לשנת 2024 (להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו).**

מערכת הבנקאות חשופה מטבעה למגוון רחב של סיכונים, שעוצמתם ואופן השפעתם משתנים לאורך זמן ובהתאם להתפתחויות שונות. מניתוח מענה נושאי המשרה והדירקטורים במערכת הבנקאות לסקר הסיכונים לשנת 2026, עולה כי להערכתם, רמת הסיכון בפעילותה של מערכת הבנקאות עלתה במעט בהשוואה לאשתקד. **עוד עולה מהסקר כי סיכון הסייבר, אבטחת המידע ותפעולי אחר ממשיך להיתפס כסיכון המרכזי ביותר שמטריד את מערכת הבנקאות. נוסף על כך, עולה מהסקר כי, סיכוני הטכנולוגיה עלו השנה באופן הניכר ביותר (להרחבה ראו פרק ה'-1 בסקירה זו).**

כבכל שנה, בהתאם למקובל בעולם, גם השנה ערך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאות מבחן קיצון מקרו כלכלי שמבוסס על תרחיש אחיד. מבחן הקיצון נערך במהלך שנת 2025 ומבוסס על נתוני דצמבר 2024. מטרתו הייתה להמשיך ולוודא שגם בקרות אירוע מקרו כלכלי קיצוני יוכלו הבנקים לספוג את ההפסדים שיווצרו בלי לסכן את פיקדונות הציבור ואת יציבות מערכת הבנקאות. בתרחיש הקיצון נשחק יחס ההון העצמי רובד 1 הממוצע במערכת ב-1.5 נקודות אחוז - פגיעה חמורה יותר לעומת התרחישים שנעשו בשנים קודמות. נציין, שבניגוד לשנים קודמות, בהן בשלב מוקדם של יחסית של התרחיש נרשם שיפור בפרמטרים מקרו כלכליים, השנה לאחר הזעזוע מקרו כלכלי נרשמה התאוששות מתונה ואיטית יותר. יחד עם זאת, תוצאות מבחן הקיצון של שנה זו מלמדות כי למרות שחיקה מסוימת בהון, מערכת הבנקאות שומרת על יחסי הון נאותים וכפועל יוצא שומרת על יציבותה גם תחת תרחיש חמור זה. עם זאת, תרחיש זעזוע מקרו כלכלי כמתואר בתרחיש עתיד לפגוע ברווחיות מערכת הבנקאות בשיעור ניכר ולהוביל אותה להפסד במהלך שנת התרחיש הראשונה (להרחבה ראו תיבה ה'-1 בסקירה זו).

במהלך השנה קיים הפיקוח על הבנקים מספר ביקורות, הערכת סיכונים, סקירות מעמיקות שונות בתחומים מרכזיים בליבת הפעילות של מערכת הבנקאות והסיכונים בגינה. בין היתר עשה הפיקוח סקירה שבמסגרתה הוא בחן את נאותות תוכניות חירום בנזילות במערכת הבנקאית בישראל, לרבות ביחס לדרישות העדכניות המקובלות כיום בקרב רשויות בין-לאומיות ורגולטורים במדינות מובילות בעולם (להרחבה ראו תיבה ה'-5 בסקירה זו); לקראת סוף השנה קיים הפיקוח על הבנקים תרגיל סייבר למערכת הבנקאות והוא התמקד במאפייני תקיפה אשר התעצמו מאז התרגיל הקודם (להרחבה ראו תיבה ה'-6 בסקירה זו); הפיקוח על הבנקים גיבש סקר מקיף לבחינת מידת הבשלות של ממשל ה-AI בתאגידים הבנקאיים, בין היתר מתוך הכרה כי בשלה נקודת הזמן והיא מתאימה לבחינת קיום ממשל AI במערכת הבנקאית, מתוך ציפייה כי בשנים הקרובות תתרחב במידה ניכרת הטמעת יישומי AI בתאגידים הבנקאיים (להרחבה ראו תיבה א'-1 בסקירה זו); נוסף על אלו, בשנת 2025 פעלה מדינת ישראל, בהובלת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, לעדכן את הערכת הסיכונים הלאומית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור. במסגרת זו הוביל הפיקוח על הבנקים את קבוצת העבודה של המגזר הפיננסי ועדכן את הערכת הסיכונים המאיימים על המערכת הבנקאית. הפיקוח על הבנקים עשה את ההערכה בהתאם להמלצות ה-FATF ובמסגרתן גיבש מתודולוגיה לזיהוי והערכת הסיכונים הפרטניים והייחודיים שאליהם המערכת הבנקאית חשופה (להרחבה ראו תיבה ה'-7 בסקירה זו).

גם השנה המשיך הפיקוח על הבנקים לפעול לקידום ההוגנות של מערכת הבנקאות ללקוחותיה. יעד ההוגנות הוא יעד מרכזי של הפיקוח על הבנקים, מתוך תפיסה שההוגנות בהתנהלות מול הלקוחות מהווה תנאי-סף לאמון הציבור במערכת הפיננסית ואמון זה קשור קשר הדוק ליציבותה של המערכת. בתוך-כך, במסגרת המאמצים התשתיתיים שבנק ישראל מוביל לקידום התחרות והחדשנות במערכת הבנקאות, בנובמבר 2024 מינו הנגיד ושר האוצר צוות-עבודה בין-משרדי שתפקידו לגבש מתווה מתן רישיון תאגיד בנקאי לגופים חוץ-בנקאיים. הצוות גיבש המלצות מקיפות להסרת חסמים ולהרחבת הרגולציה הפרופורציונלית והמלצות אלו עוגנו בחוק קידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו-2026. חוק זה קובע בפעם הראשונה מסגרת חקיקתית מקיפה לבנק זעיר ולבנק קטן (להרחבה ראו פרק א'-2 ותיבה ו'-1 בסקירה זו). כמו-כן, בשנים האחרונות חיזק הפיקוח על הבנקים את תהליך ההערכה הצרכנית כחלק מפעילותו להטמעת תרבות ארגונית של הוגנות במערכת הבנקאית ובהתאם להמלצות קרן המטבע הבינ-לאומית (IMF) להעמקת בחינת ניהול סיכונים ההתנהגות (conduct risks) והממשל התאגידי. תוצאות ההליך מוטמעות כחלק ממסגרת הערכת הסיכונים הפיקוחית הכוללת (SREP). כתוצאה מכך, לתוצאות ההערכה של התאגיד הבנקאי עשויה להיות השפעה גם על דרישות ההון (להרחבה ראו תיבה ו'-2 בסקירה זו). זאת ועוד, במהלך השנה האחרונה עשה הפיקוח על הבנקים מספר ביקורות בתחום ההלוואות לדיור במטרה לבחון את עמידת הבנקים בהוראותיו, לרבות אופן השיווק של אשראי לדיור, מתן האישור העקרוני ושמירת הריבית שהוצעה בו, מבנה תמהילי ההלוואות, רמת הגילוי הנאות וסוגיות הקשורות לפירעון מוקדם (להרחבה ראו תיבה ו'-4 בסקירה זו). בשנת 2025 פורסמה לציבור אמנה וולונטרית להקלת התמודדות פיננסית של חיילים בשירות חובה, אשר גובשה במטרה לסייע לחיילים בחובה, ובכלל-זה לחיילים אשר נקלעו לקשיים כלכליים במהלך שירותם, בין היתר בשל שירות צבאי מורכב וממושך (להרחבה ראו תיבה ו'-5 בסקירה זו).

במבט צופה פני-עתידי, גם בשנת 2026 יימשכו האתגרים הגיאוגרפיים והשלכותיהם ומערכת הבנקאות צפויה להמשיך ולהתמודד עם מצבי חוסר-ודאות, כמו-גם עם אתגרים וסיכונים נוספים העשויים לעמוד לפתחה. לצד התפתחויות אלה, מערכת הבנקאות הישראלית איתנה ובעלת חוסן המאפשר לה להמשיך ולתמוך בציבור לקוחותיה ובמשק כולו, ובפרט בצורכי האשראי של המשק. הפיקוח על הבנקים ימשיך, כתמיד, לנטר את הסיכונים הגלומים בפעילותה של מערכת הבנקאות, לפקח עליהם ולפעול במידת הצורך במגוון הכלים העומדים לרשותו.

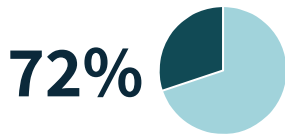
2. התפתחויות במערכת הפיננסית ובמבנה מערכת הבנקאות בישראל

לראשונה נקבעה **מסגרת חקיקתית מקיפה לבנק זעיר ולבנק קטן**, שנועדה להקל על תהליכי ההקמה של בנקים חדשים ובכך לתרום להגברת התחרות במגזר הקמעונאי

60%

חלקו של **האשראי הבנקאי** בסך-החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי

נתח השוק של **שלוש הקבוצות הבנקאיות** הגדולות בסך-הנכסים במערכת

מספר כרטיסי האשראי החוץ-בנקאיים מוסיף לצמוח בקצב מהיר יותר מהכרטיסים הבנקאיים, אך כ-**62%** מכרטיסי האשראי המונפקים כיום הם בנקאיים

א. מבנה המערכת ואחזקות הבנקים וחברות כרטיסי-האשראי

במערכת הבנקאות הישראלית פועלות בעיקר חמש קבוצות בנקאיות גדולות: לאומי, הפועלים, מזרחי-טפחות, דיסקונט והבינלאומי הראשון. קבוצות אלה כוללות בנקים מסחריים בארץ ושלוחות בחו"ל⁷. חמש הקבוצות הללו מחזיקות יחדיו בכ-97 אחוזים מסך-הנכסים של מערכת הבנקאות וחברות כרטיסי-האשראי (איור א'-3). מערכת הבנקאות כוללת גם שני בנקים עצמאיים: ירושלים והבנק הדיגיטלי החדש One Zero, שהושק בשנת 2022; ארבעה סניפים של בנקים זרים: Citibank, HSBC, State Bank of India ו-Barclays – שעיקר פעילותם בישראל הוא בבנקאות שאינה קמעונאית. בסוף שנת 2022 ניתן רישיון לבנק אש ישראל⁸ ובמהלך 2026 צפוי הבנק להשלים את המעבר מסטטוס של תאגיד בנקאי בהקמה לבנק הפועל ברישיון-קבע. במקביל לבנקים המסחריים שפורטו, בישראל פועלות גם שלוש חברות כרטיסי-אשראי: חברת ישראלכרט, שהחל מאפריל 2019 היא חברה ציבורית ומיוני 2025 היא בשליטת קבוצת דלק; חברת מקס, חברה פרטית שנמצאת בשליטת חברת כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ; וחברת כאל, שהיא חברה פרטית בשליטת בנק דיסקונט, אשר חברת יוניון השקעות ופיתוח בע"מ הגישה בקשה לרכישת אמצעי-השליטה בה והראל החזקות בע"מ⁹ מבקשת לרכוש החזקות מיעוט בה.

⁷ חלקם של סניפים מסוג זה הוא מצומצם מאוד.

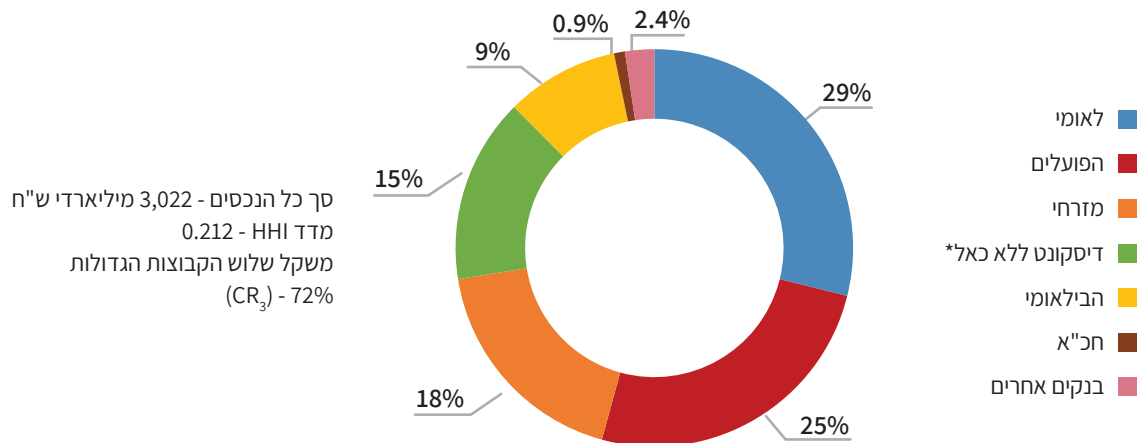
⁸ להודעה לעיתונות באתר בנק ישראל ראו [קישור](#). בשנת 2026 נחתם מזכר הבנות לרכישה מלאה של חברת ישראלכרט את הבנק. פירוש נוסף אפשר למצוא בדוח השנתי של ישראלכרט.

⁹ בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, שלפיו חוייב בנק דיסקונט למכור את מלוא החזקותיו בחברת כאל עד לחודש מאי 2027. לאור זאת יצוין כי החל מהרבעון השני לשנת 2025 "כאל" מדווחת כ"פעילות מופסקת" בדוחות הכספיים של בנק דיסקונט.

שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות מהוות לפי מדד CR₂¹⁰ כ-54 אחוזים מסך הנכסים של המערכת הפיננסית שנמצאת בפיקוחו של הפיקוח על הבנקים

מבנה המערכת הפיננסית המפוקחת בפיקוח על הבנקים, סך כל הנכסים, קבוצות על בסיס מאוחד, דצמבר 2025 | אחוזים

איור א' - 3

* החל מיוני 2025 כאל מוגדרת בדוחות של בנק דיסקונט כפעילות מופסקת וחישוב נכסי הקבוצה הוא בניכוי של נכסי חברת כאל.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הבנקים המסחריים בישראל מציעים מגוון רחב של מוצרים ושירותים פיננסיים ולעיתים מתמחים במגזרים או בתחומי פעילות שונים, בין היתר כחלק מהאסטרטגיה העסקית שלהם. התמחות זו מנוהלת בדרך כלל באמצעות חטיבות שונות בתוך כל קבוצה בנקאית, ובכך מתאפשרת למוסדות אלה התאמת היצע שלהם לצורכי שוק מסוימים. מיקוד אסטרטגי זה מהווה גורם מכריע בקביעת נתח השוק של הבנק ובהתפלגות השירותים שלו על פני מגזרי הפעילות השונים, כמפורט בלוח א'-1, ואלה משפיעים במידה ניכרת על התפלגות נתח השוק הכולל שלהם, כפי שמודגם באיור א'-3.

¹⁰ מדד CR₂ (Concentration Ratio) משקף את משקלם (באחוזים) של שני השחקנים הגדולים בשוק. להשוואה בין לאומית על מדד המשקף את משקל חמשת הבנקים הגדולים בשוק (CR₅) ראו קישור.

ברוב מגזרי הפעילות שני הבנקים הגדולים מחזיקים ביותר ממחצית מנתח השוק							לוח א'-1
נתח השוק של הבנקים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, דצמבר 2025 אחוזים							
ירושלים	הבינלאומי	דיסקונט	מזרחי-טפחות	הפועלים	לאומי		
1.9	10.5	15.4	21.8	27.4	23.0	פיקדונות	משקי בית
1.4	5.8	11.7	36.3	22.0	22.8	אשראי לדיור	
0.9	16.4	14.4	19.6	27.2	21.5	אשראי שלא לדיור	
0.3	7.3	14.1	15.4	30.2	32.7	פיקדונות	עסקים קטנים וזעירים
1.6	7.2	17.3	13.8	24.2	35.8	אשראי	
0.2	7.5	14.7	15.2	27.8	34.6	פיקדונות	סה"כ עסקי
0.6	8.6	16.4	11.4	29.5	33.6	אשראי	
0.9	7.8	15.4	21.4	26.8	27.7	פיקדונות	סה"כ
0.8	10.2	15.3	19.1	25.3	29.3	אשראי	

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

כפי שמשקף מלוח א'-1, קיימת שונות מסוימת בנתח השוק בין הבנקים במוצרים השונים, המעידה על פריקות מסוימת של המוצרים הבנקאיים בקרב מגזרי הפעילות השונים. בעוד שבנק הפועלים הוא בעל נתח השוק הגדול ביותר הן בסך הפיקדונות הן בסך האשראי הצרכני שניתן למשקי הבית, הרי שקבוצת מזרחי-טפחות היא בעלת נתח השוק הגדול ביותר בסך האשראי לדיור. לעומתם, לאומי בולט בפעילותו במגזר העסקי (הן בצד האשראי הן בצד הפיקדונות). כל-זאת בהלימה לתוכנית האסטרטגית שהתוו הבנקים בשנים האחרונות¹¹. מצב זה מדגיש את הדינמיקה התחרותית במגזר הבנקאי הישראלי, שבו התמחות אסטרטגית של קבוצות מסוימות יכולה להוביל להשפעה ניכרת על השוק במגזרים מסוימים.

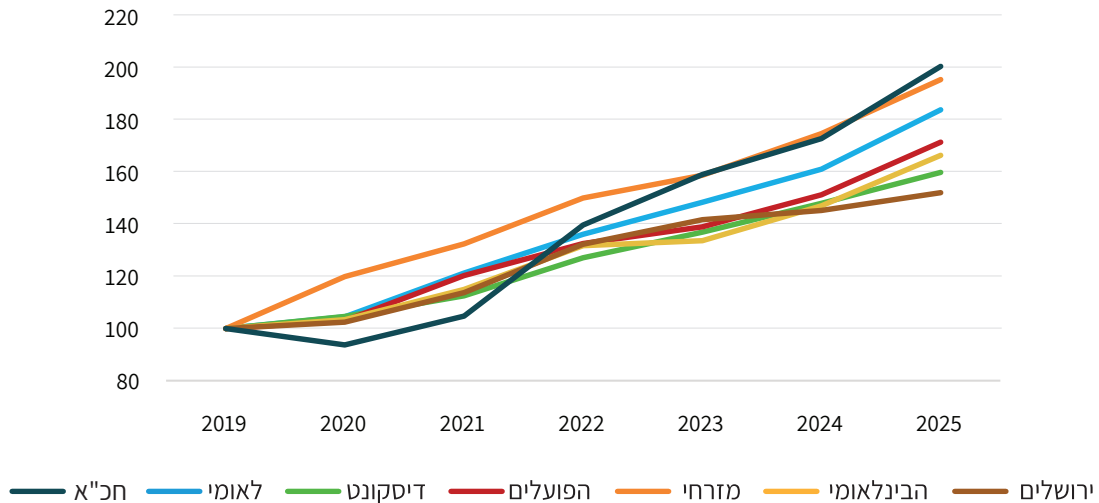
במהלך 2025 צמח האשראי לציבור בשיעור גבוה יותר משיעור הצמיחה של הפיקדונות לציבור (12 אחוזים ו-9 אחוזים בהתאמה; להרחבה ראו פרק ב' בסקירה זו). אף-על-פי-כן ישנה שונות בקצב הגידול בין הבנקים: מי שהוביל את הצמיחה באשראי בשנת 2025 היה בנק לאומי. לעומת-זאת, שיעור הצמיחה של קבוצת מזרחי-טפחות בצד הפיקדונות היה הגבוה ביותר. אף-על-פי-כן, האשראי והפיקדונות שמעמידות שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות עדיין מהווה למעלה ממחצית האשראי והפיקדונות הבנקאיים לציבור (לוח א'-1). יצוין כי האשראי שנותנות חברות כרטיסי-האשראי ממשיך לשמור על קצב גידול גבוה ביחס לבנקים השונים (איור א'-4; להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו).

¹¹ פירוט נוסף אפשר למצוא בדוח השנתי של הבנקים.

בשנת 2025 היה קצב הגידול באשראי לציבור בקרב חכ"א גבוה מאשר בקרב מרבית הקבוצות הבנקאיות

איור א' - 4

מדד התפתחות יתרת האשראי לציבור (נטו),
 סך מערכת הבנקאות וחכ"א | 2019 עד 2025 | מדד בסיס 2019 = 100

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

פעילות הנפקה וסליקה של חברות כרטיסי האשראי

פעילות חברות כרטיסי האשראי מתמקדת בשני מגזרי פעילות עיקריים: הנפקה וסליקה¹². למגזר ההנפקה שני חלקים: תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב בעבור לקוחות בנקים שעמם התקשרה החברה בהסכם, והנפקת כרטיסים חוץ-בנקאיים - בין אם בשיתוף מועדוני לקוחות ובין אם באמצעות שיווק באופן ישיר ללקוח. בחלק זה נסקור את ההתפתחויות והמגמות שחלו במספר הכרטיסים הבנקאיים והחוץ-בנקאיים בשנה האחרונה.

מספר כרטיסי האשראי ומחזורי עסקאות, בחלוקה לכרטיסים בנקאיים וחוץ-בנקאיים

נכון לסוף שנת 2025 מספר כרטיסי החיוב הפעילים¹³ עומד על כ-12.1 מיליון, כאשר כרטיסים בנקאיים מהווים את רוב הכרטיסים ושיעורם עומד על כ-62 אחוזים. לעומת זאת, קצב הצמיחה של מספר הכרטיסים החוץ-בנקאיים ממשיך להיות גבוה יותר מאשר קצב הצמיחה של מספר הכרטיסים הבנקאיים (איורים א'-5 וא'-6). היקף מחזורי העסקאות¹⁴ שבוצעו בכרטיסי חיוב בשנת 2025 עומד על כ-614 מיליארד ש"ח, כאשר 69 אחוזים מהעסקאות בוצעו באמצעות כרטיסי חיוב בנקאיים. באופן דומה, גם במחזור העסקאות ממשיכה מגמת הצמיחה המהירה יותר במחזורי החיוב בכרטיסים החוץ-בנקאיים (איורים א'-7 וא'-8).

¹² להרחבה על אודות מגזרי הפעילות של חברות כרטיסי האשראי אלו ראו פרק ה'-5 בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנים 2023, 2024.

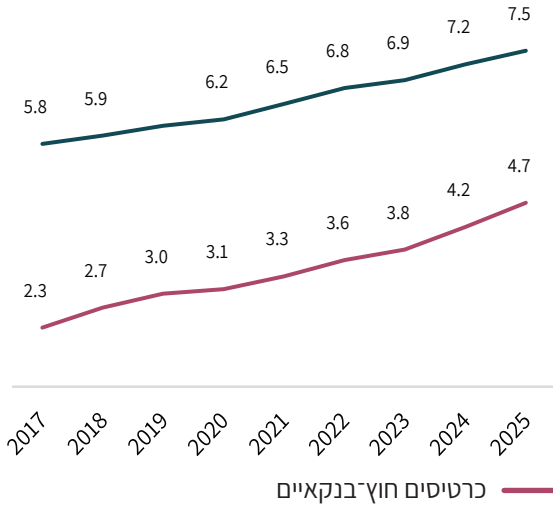
¹³ כרטיסים התקפים בסוף תקופת הדיווח ובוצעה בהם לפחות עסקה אחת במהלך הרבעון האחרון של השנה.

¹⁴ מחזורי עסקאות בישראל ובחו"ל, בערבות בנקים, חברות כרטיסי אשראי ואחרים.

מספר כרטיסי האשראי החוץ-בנקאיים מוסיף לצמוח בקצב מהיר יותר מהכרטיסים הבנקאיים

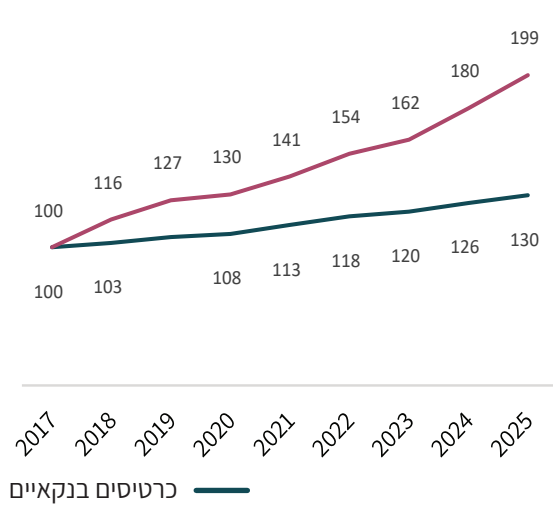
איור א' - 6

התפתחות מספר כרטיסי אשראי, בנקאיים וחוץ-בנקאיים, סך חברות כרטיסי האשראי, מיליונים | 2025-2017

איור א' - 5

מדד התפתחות מספר כרטיסי האשראי, בנקאיים וחוץ-בנקאיים, סך חברות כרטיסי האשראי, אחוזים | 2025-2017

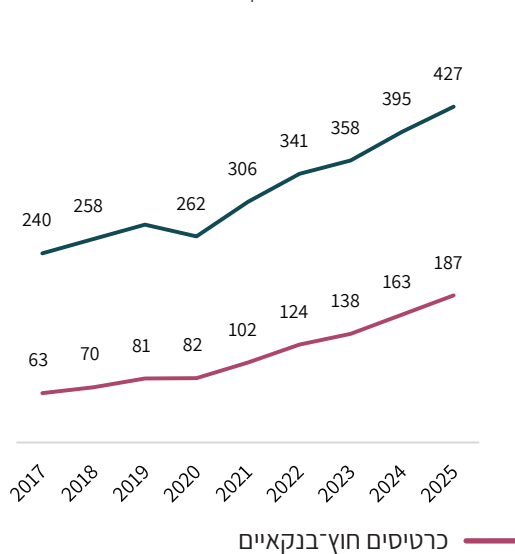

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מרבית העסקאות מבוצעות באמצעות כרטיסי חיוב בנקאיים, אולם קצב הצמיחה של עסקאות בכרטיסים חוץ-בנקאיים גבוה יותר

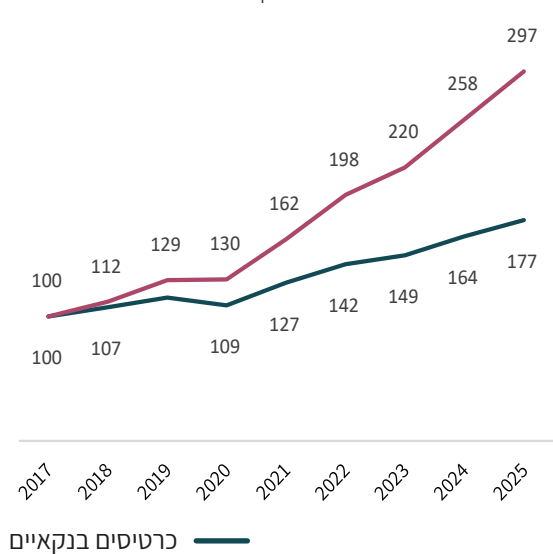
איור א' - 8

התפתחות מחזור העסקאות בכרטיסי אשראי, בנקאיים וחוץ-בנקאיים, סך חברות כרטיסי האשראי מיליארדי ש"ח | 2025-2017

איור א' - 7

מדד התפתחות מחזור עסקאות בכרטיסי האשראי, בנקאיים וחוץ-בנקאיים, סך חברות כרטיסי האשראי, אחוזים | 2025-2017

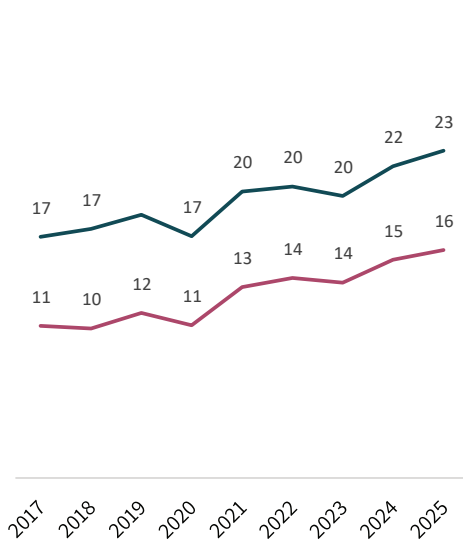
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ניתוח מאפיינים נוספים של אופי הפעילות בכרטיסים הבנקאיים אל מול הכרטיסים החוץ-בנקאיים מעלה כי הכרטיסים הבנקאיים מובילים במספר העסקאות הממוצע לכרטיס וכן בסכום ההוצאה החודשית הממוצעת בכרטיס. אולם, החל משנת 2020 חל היפוך מגמה בסכום העסקה הממוצע לכרטיס ואפשר לראות כי סכום עסקה ממוצע בכרטיס חוץ-בנקאי גבוה מזה שבכרטיס בנקאי (איורים א'-9, א'-10 וא'-11).

הכרטיסים הבנקאיים מובילים בהיקפי שימוש, אך מאז שנת 2020 גובה העסקה הממוצע גבוה יותר בכרטיסים החוץ-בנקאיים

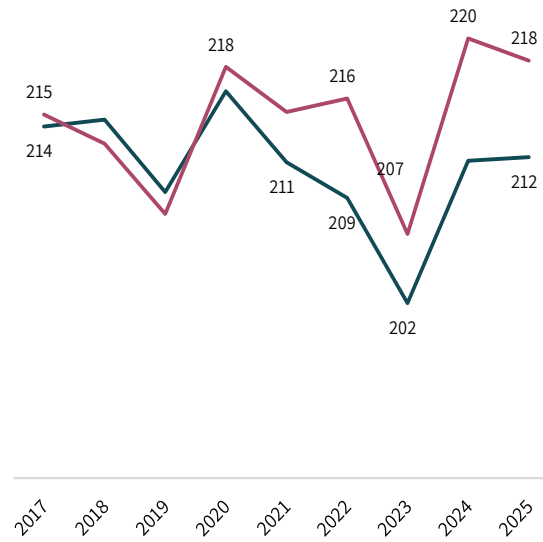
איור א' - 10

מספר עסקאות חודשי ממוצע לכרטיס, לפי סוג כרטיס, 2025-2017 | יחידות

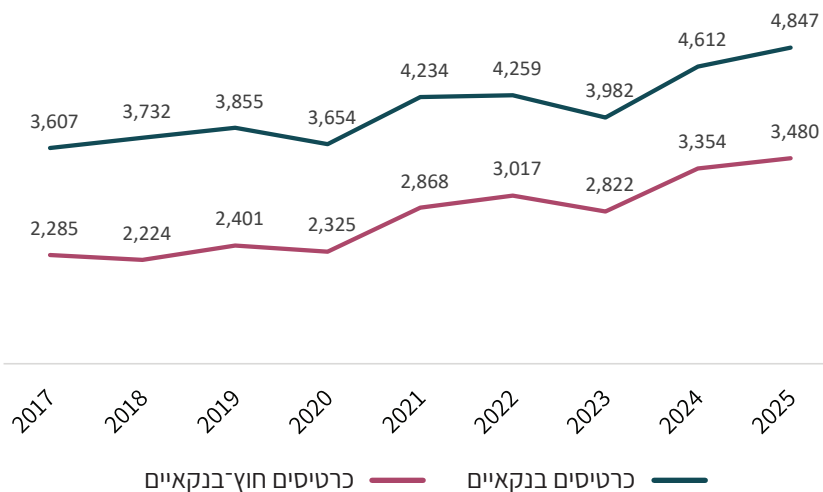
איור א' - 9

סכום עסקה ממוצע, לפי סוג כרטיס, 2025-2017 | בש"ח

איור א' - 11

סכום עסקה חודשי ממוצע לכרטיס, לפי סוג כרטיס, 2025-2017 | בש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפתחויות בסביבת המערכת – בנקים וחברות כרטיסי האשראי

בנק ישראל והפיקוח על הבנקים נוקטים צעדים רבים לשיפור התחרות וההוגנות במערכת הבנקאות, כאשר צעד מרכזי הינו הקמת צוות בין-משרדי בהובלת המפקח על הבנקים והממונה על התקציבים באוצר ובהשתתפות הרגולטורים הפיננסיים, שהוביל לגיבושן של המלצות מקיפות להסרת חסמים ולהרחבת הרגולציה המדורגת. המלצות אלו עוגנו בחוק קידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו-2026, שקובע לראשונה מסגרת חקיקתית מקיפה לבנק זעיר ולבנק קטן ובמסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מסגרת פיקוחית לבנקים קטנים וחדשים שטייטה שלה פורסמה בפברואר 2026 (להרחבה ראו תיבה ו'1- בסקירה זו)¹⁵. ההוראה מציעה מדרגות פיקוח שונות לפי גודל התאגיד, תקופות היערכות מדורגות ליישום הדרישות ואיזון בין הפחתת נטל רגולטורי לבין שמירה על יציבות, הוגנות ושירות לציבור, בהתאם לתקנים הבין-לאומיים של ועדת באזל. רפורמה זו מצטרפת לשורה ארוכה של רפורמות שהוביל בנק ישראל לאורך השנים ונועדו להגביר את התחרות במערכת הבנקאית כאשר הבולטות שבהן הן השקת מערכת "מעבר בקליק", המאפשרת מעבר בין בנקים שונים בפשטות ובקלות¹⁶; רפורמת הבנקאות הפתוחה, שמסייעת ומייצרת ערך אמיתי ללקוח הפיננסי בשלל מוצרים, למשל באמצעות השוואות עלויות וקבלת שירותים פיננסיים ממגוון גופים¹⁷; הרפורמה במשכנתאות, הכוללת צעדים משמעותיים להקלה וקיצור של תהליך קבלת הצעות למשכנתה מהבנקים ולפישוט המידע כדי שהלקוח יוכל להשוות בין הצעות השונות וכן הקלות בתהליך ביצוע מחזור משכנתה בבנק אחר¹⁸; הקמת מאגר נתוני-אשראי שנועד לשקף את מאפייני הלווה כך שכלל נותני-האשראי יוכלו להכיר אותו ולהציע לו הצעות מושכות, בהתאם, ולהתחרות ביניהם; פרסום הריביות הממוצעות על פיקדונות ואשראי של כל בנק, לצד שפע של מידע נוסף המאפשר השוואה בין השירותים והמוצרים הבנקאיים השונים בקלות ובמהירות בסביבת קו-המשווה באתר בנק ישראל^{19,20}. כמו-כן, החל מאפריל 2025 הבנקים נדרשים לפרסם באופן מרוכז נגיש ויעיל את שיעורי הריבית על פיקדונות ועל יתרות זכות בחשבון, וזאת במבנה אחיד²¹, והחל מאוקטובר 2025 הם נדרשים להוסיף לפרסום המרוכז גם את שיעורי התשואות בקרנות כספיות ומק"מ בעמוד "מוצרי שוק הכסף" באתריהם. הוספת המידע מאפשרת ללקוחות יכולת השוואה בין הצעות הערך של הבנקים השונים. בתחום העמלות התווספו פרקים חדשים לתעריפוני העמלות על-מנת לאפשר התפתחות שירותים חדשים²² ושיפור ההבנה של הלקוח את העלויות השונות ואת יכולת ההשוואה בין שחקנים שונים. בתחום ההוגנות נקבעה חובה למענה אנושי בנושא ההונאות²³, פורסמה אמנה שנועדה לסייע לחיילים סדירים (להרחבה ראו תיבה ו'5- בסקירה זו)²⁴ ופורסם מסמך מדיניות לבחינת בקשות לסגירת סניפים, הכולל קריטריונים שונים שנועדו להבטיח פגיעה מזערית בלקוחות בעת סגירת סניף²⁵.

בנק ישראל והפיקוח על הבנקים ממשיכים לפעול ולקדם את התחרות והחדשנות במערכת הבנקאות לטובת ציבור הלקוחות. מאמצים אלו כוללים הסרת חסמי אסדרה (רגולציה) וזו הובילה למתן רישיונות בנקאות

¹⁵ להרחבה נוספת ראו גם: דוח הצוות הבין-משרדי לבחינת האמצעים להגברת התחרות במערכת הבנקאית למגזר הקמעונאי, הודעה לעיתונות בנושא באתר בנק ישראל וכמו-כן תיבה א'1- בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2023.

¹⁶ הפיקוח על הבנקים עוקב אחר יישום הרפורמה ובוחן את הרחבתה על מוצרים נוספים במטרה לעודד מעברים גם בהם. ראו הודעה לעיתונות בנושא מיום 13 בינואר 2025.

¹⁷ להרחבה ראו תיבה ו'6- בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2023.

¹⁸ להרחבה ראו תיבה ו'3- בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2024 וכמו-כן פרטים נוספים בדף המיועד באתר בנק ישראל ובפרק ו' לסקירה זו.

¹⁹ אתר קו-המשווה.

²⁰ להרחבה ראו תיבה ו'1- בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2024. המגזין הבין-לאומי "Central Banking" הודיע כי בעקבות תהליכי הנגשת המידע הבנקאי לציבור שקידם בנק ישראל בשנים האחרונות זכה הבנק בפרס המגזין לשנת 2025 בקטגוריית communication.

²¹ ראו הודעה לעיתונות בנושא.

²² השירותים - בתחום יישומי התשלומים ובתחום שירותי ריכוז מידע פיננסי. כמו-כן מקודמות שתי רפורמות משמעותיות בתחום עמלות העו"ש ובתחום נ"ע.

²³ חובה זו תכנס לתוקפה במהלך 2026 - ראו הודעה לעיתונות בנושא.

²⁴ ראו הודעה לעיתונות בנושא, שאליה מצורפת האמנה.

²⁵ להרחבה: <https://www.boi.org.il/media/bo3fshte/202522.pdf>.

לשני בנקים חדשים²⁶. הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הדיגיטליות בעולם, לקדם יוזמות דומות גם בישראל וכן לעשות התאמות פיקוחיות בעקבות הטמעת מודלים מבוססי AI במערכת הבנקאות (להרחבה ראו תיבה א'-1 בסקירה זו).

ב. הבנקים כחלק מהמערכת הפיננסית

לצד הבנקים המסחריים, המהווים נדבך מרכזי במערכת הפיננסית, נמצאים שחקנים מרכזיים נוספים התורמים למימון המשק. אלה כוללים גופים מוסדיים כמו קרנות פנסיה, קופות גמל, חברות ביטוח, גופים חוץ-בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. מוסדות אלה מספקים שירותים שונים, אשר חלקם דומים לאלה שמציעים הבנקים, כגון מתן אשראי לציבור וניהול תיקי השקעות. מעורבותם מעצבת את המבנה ואת מקורות החוב של המגזר העסקי²⁷.

בשנת 2025 המשיכה העלייה בקצב הגידול בחוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי²⁸ (שמהווה את עיקר החוב של המשק) למערכת הפיננסית (בשנת 2025 גדל חוב זה ב-10 אחוזים, בהשוואה ל-7 אחוזים בשנת 2024 ו-5 אחוזים בשנת 2023) והוא עומד על סך של 1,547 מיליארד ש"ח²⁹. את העלייה בסך החוב בשנת 2024 הובילו חברות מענפי הבינוי והנדל"ן וענף השירותים הפיננסיים³⁰. כ-76 אחוזים מהחוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי ממומן באמצעות הלוואות, והיתר באמצעות אג"ח (לרוב סחירות). בעוד מערכת הבנקאות ותושבי החוץ מממנים את החוב למגזר זה בעיקר באמצעות הלוואות, הרי שהגופים המוסדיים מממנים מגזר זה הן באמצעות הלוואות והן באמצעות אג"ח (41 אחוזים ו-59 אחוזים בהתאמה) ואילו משקי-בית ואחרים³¹ מממנים אותו באמצעות אג"ח. **חלקם של הבנקים במימון המגזר העסקי הלא-פיננסי ממשיך לגדול** לאור הצמיחה המואצת בחוב הבנקאי (ברוטו) (צמיחה בשיעור של 18 אחוזים בשנת 2025, שהם כ-143 מיליארד ש"ח, בהשוואה לשיעור צמיחה של 8 אחוזים בשנת 2024). הצמיחה המואצת באשראי הבנקאי מיוחסת, בין היתר, לעודפי ההון בבנקים (להרחבה ראו פרק ד' בסקירה זו). חלקם של הבנקים במימון המגזר העסקי הלא-פיננסי גדל גם לאור צמצום חלקם של המוסדיים במימון מגזר זה, בין היתר בשל פערי התשואה בין אג"ח קונצרנית של המגזר העסקי הלא-פיננסי ובין אג"ח קונצרנית של המגזר הפיננסי ואג"ח ממשלתית³². בהתאם, חלקו של האשראי הבנקאי בסך החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי במשק ממשיך לעלות ועומד בשנת 2025 על 60 אחוזים (איור א'-12). את הצמיחה במימון הבנקאי הוביל מגזר העסקים הגדולים. גם במגזר הפרטי הלא-פיננסי (הכולל את החוב העסקי ואת החוב של משקי-הבית) מערכת הבנקאות מממנת חלק ניכר מהחוב.

²⁶ בסקירה הכלכלית של ה-OECD על מדינת ישראל לשנת 2025 (OECD Economic Surveys: Israel 2025) ציינו את הצעדים שנקטו הפיקוח על הבנקים ובנק ישראל בשנים האחרונות להגברת התחרות במערכת הבנקאות ואת השפעתם החיובית על המשק. להרחבה ראו: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-israel-2025_d6dd02bc-en.html.

²⁷ להרחבה ראו פרק ד' בדוח בנק ישראל לשנת 2025.

²⁸ החוב של כלל החברות והעסקים הפועלים במשק, אשר עיסוקם המרכזי אינו מתן שירותים פיננסיים.

²⁹ יתרת החוב לתושבי-חוץ ירדה בשל הירידה בשע"ח. בנטרול שע"ח, החוב של תושבי-חוץ עלה בכ-4 מיליארד דולר, כך שחלקם של הבנקים במימון מגזר זה יורד ל-59 אחוזים וחלקם של תושבי-חוץ עולה לכ-13 אחוזים.

³⁰ להרחבה ראו דוח 'מבט סטטיסטי' לשנת 2025 של החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל, שפורסם במרץ 2026.

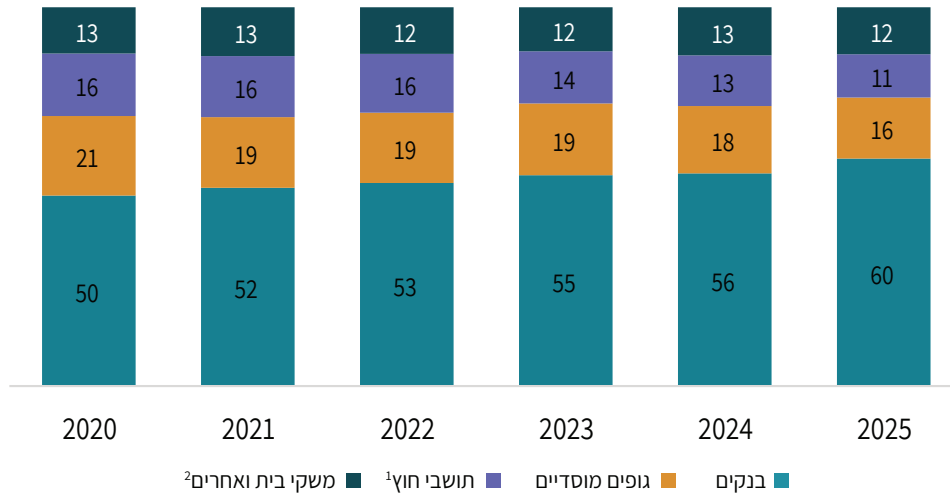
³¹ באופן ישיר או עקיף (דרך קרנות-נאמנות למשל), ובאמצעות חברות עסקיות ופיננסיות אחרות.

³² ראו הערה 30 לעיל.

בשנת 2025 נמשכה המגמה של גידול חלקה של מערכת הבנקאות בסך המימון למגזר העסקי הלא-פיננסי

התפלגות יתרות החוב למגזר העסקי שאינו פיננסי לפי מקורות, אחוזים | 2020 עד 2025

איור א' - 12

(1) כל מי שאינו מוגדר כתושב ישראל. החוב כולל אג"ח שמוחזק בידי תושבי חוץ והלוואות שהם נותנים.
 (2) משקי בית באופן ישיר או עקיף (דרך קרנות נאמנות למשל), וחברות עסקיות ופיננסיות אחרות.
 חלקן של החכ"א והממשלה במימון מגזר זה הוא פחות מ-1% ובשל כך לא נכללו בהצגה. לא נכללו נתונים על מקורות חוץ-בנקאיים אחרים לאור היעדר נתונים.

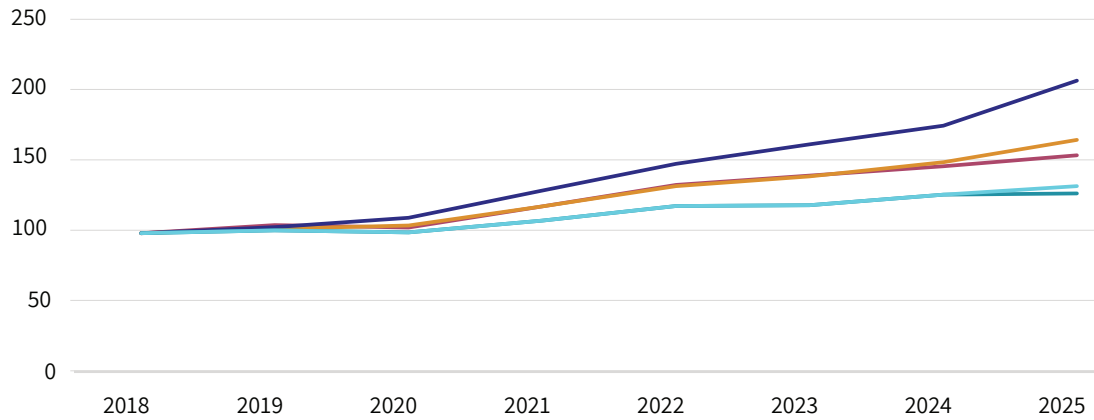
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

בשנת 2025 צמח החוב העסקי בקצב מהיר יותר מהתוצר העסקי (איור א'-13). חלקו של החוב הבנקאי גדל בשנת 2025 ואפשר לראות כי החל משנת 2020 צמח החוב הבנקאי של המגזר העסקי בקצב מהיר יותר מהחוב שניתן מחוץ למערכת הבנקאית של המגזר העסקי (גם בנטרול השינויים בשע"ח).

החוב העסקי הבנקאי צומח בקצב מהיר יותר מהתוצר העסקי ומהחוב העסקי החוץ-בנקאי

התפתחות השינוי בסך החוב העסקי במשק, החוב העסקי הבנקאי, החוב העסקי שאינו מבנקים¹ והתוצר העסקי הנומינלי | מדד 2018 = 100, אחוזים

איור א' - 13

תוצר עסקי שנתי במחירים שוטפים

החוב של המגזר העסקי - סה"כ

החוב הבנקאי של המגזר העסקי

החוב של המגזר העסקי שניתן מחוץ למערכת הבנקאית

החוב של המגזר העסקי שניתן מחוץ למערכת הבנקאית בנטרול שינויים בשע"ח

(1) חוב עסקי שאינו מבנקים כולל אג"ח סחירות בישראל, חוב שגויס בחו"ל, אג"ח לא-סחירות והלוואות חוץ-בנקאיות.
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

3. ערוצי הפעילות של מערכת הבנקאות

שיעור השימוש של ערוצי בנקאות בתקשורת גבוהים יותר בקרב **לקוחות צעירים**

90% מהפעולות שביצעו לקוחות הבנקים בשנת 2025 נעשו בערוצי **בנקאות בתקשורת**

9,933 ←

מספר המכשירים האוטומטיים הוסיף **לעלות** בשנת 2025

959

מספר הסניפים נותר **יציב** בשנת 2025

בנקאות בערוצים ישירים

בשנים האחרונות המשיכה העלייה במספר הפעולות שביצעו לקוחות הבנקים בערוצי בנקאות ישירים, ובכללם אתר האינטרנט, יישומון ועמדות לשירות אוטומטי. בשנת 2025 עמד שיעור הפעולות שבוצעו בערוצי תקשורת על כ-90 אחוזים, בהשוואה ל-66 אחוזים בשנת 2019, כאשר מרבית הפעולות בערוצים ישירים בוצעו דרך יישומון הבנק (65 אחוזים ביישומון ו-35 אחוזים ביתר הערוצים. אירוי א' 14- וא' 15).

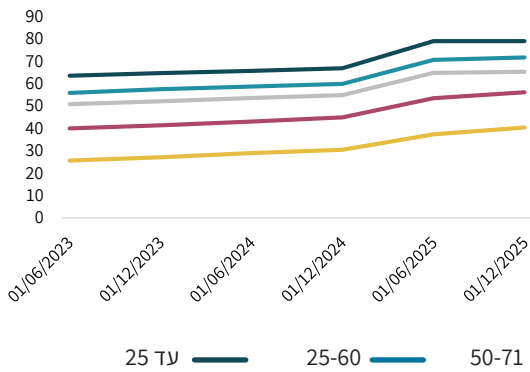
הבחירה לבצע פעולות בערוצים ישירים מושפעת, בין היתר, מרמת האוריינות הדיגיטלית, אשר לרוב מתואמת עם גיל הלקוח. בהתאמה, שיעור השימוש בערוצי בנקאות ישירים משתנה לפי גיל הלקוח, כאשר שיעור זה גבוה יותר בקרב לקוחות צעירים (אירוי א' 14). לצד זאת, מגמת עלייה בביצוע פעולות בערוצים ישירים נמשכת בקרב כל קבוצות הגיל. בחינת הפעולות שבוצעו בערוצים ישירים בקרב לקוחות צעירים יותר מצאה כי שיעור הפעולות שבוצעו באמצעות היישומון היה הגדול ביותר ועמד בקרב לקוחות עד גיל 25 ובגילים 26-50 על כ-67 אחוזים ו-60 אחוזים בהתאמה (אירוי א' 15). בקרב לקוחות מבוגרים היה שיעור הפעולות שבוצעו ביישומון נמוך יותר: 45 אחוזים ו-30 אחוזים בקרב לקוחות בגילים 50-71 ו-71 ומעלה בהתאמה. יתר הפעולות בקרב לקוחות בגילים 71 ומעלה מבוצעות באתר האינטרנט (45 אחוזים) ובעמדות אוטומטיות (24 אחוזים).

בחינת ביצוע הפעולות השונות בערוצי בנקאות בתקשורת במוצרים הבנקאיים נראה כי העברת תשלומים וקנייה/ מכירה של ניירות-ערך הן הפעולות השכיחות ביותר בערוצים ישירים (97 אחוזים ו-95 אחוזים בהתאמה). הגשת בקשת הלוואה והעברת מט"ח הן הפעולות עם שיעור הביצוע הנמוך ביותר בבנקאות בתקשורת, אך שיעור הביצוע שלהן עדיין גבוה באופן יחסי (74 אחוזים ו-79 אחוזים; אירוי א' 16).

שיעור השימוש של ערוצי בנקאות בתקשורת גבוה יותר בקרב לקוחות צעירים, אולם השימוש מוסיף לעלות בכל קבוצות הגיל

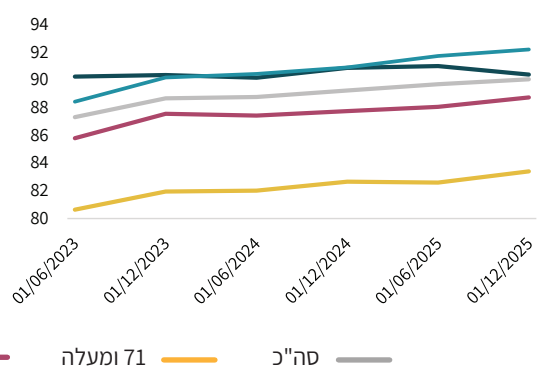
איור א' - 15

שיעור פעולות שבוצעו ביישומון מסך הפעולות בערוצים ישירים לפי קבוצות גיל, סך מערכת הבנקאות, יוני 2023 - דצמבר 2024 | אחוזים

איור א' - 14

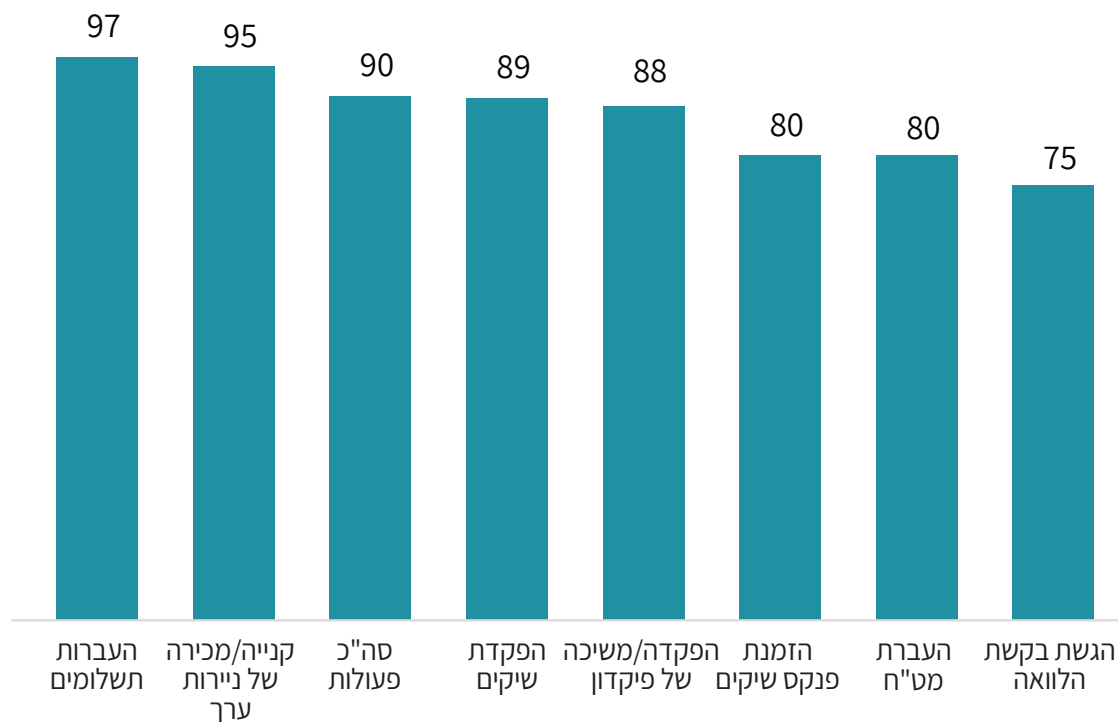
שיעור הפעולות שבוצעו בערוצי בנקאות בתקשורת מסך הפעולות שבוצעו, לפי קבוצות גיל, סך מערכת הבנקאות, יוני 2022 עד דצמבר 2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

העברות תשלומים וקנייה ומכירת ני"ע - הפעולות השכיחות ביותר בערוצים ישירים, לעומת הגשת בקשת הלוואה והעברת מט"ח

איור א' - 16 שיעור פעולות שנעשו בערוצים ישירים, לפי המוצרים השונים, סך מערכת הבנקאות, שנת 2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

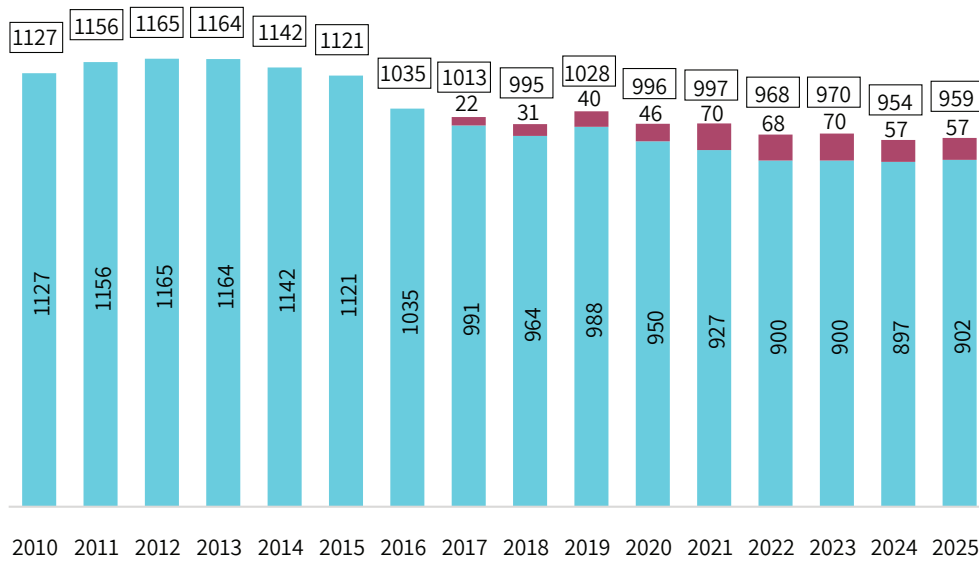
התפתחות מצבת הסניפים

מספר הסניפים במערכת הבנקאות,³³ נכון לסוף שנת 2025, עומד על 959 סניפים, כאשר 902 מהם קבועים ו-57 חלקיים וניידים (איור א'-17).³⁴ אפשר לראות כי החל משנת 2013 מצבת הסניפים נמצאת במגמת צמצום, כאשר החל משנת 2021 התמתנה המגמה ומספר הסניפים נשאר יציב יחסית. עיקר הקיטון שחל עד שנת 2021 במצבת הסניפים מקורו בירידה במספר הסניפים של הקבוצות הבנקאיות הגדולות, בעוד יתר הקבוצות שומרות על יציבות יחסית במספר הסניפים (איור א'-18). נציין כי במסגרת מאמצי בנק ישראל והפיקוח על הבנקים להגברת השקיפות במערכת הבנקאות והנגשת מידע לציבור, באתר בנק ישראל מוצג מידע רב המתעדכן בזמן אמת על אודות מצבת הסניפים במערכת הבנקאות לפי בנק, יישוב ועוד.³⁵

מצבת הסניפים בשנים האחרונות נותרה יציבה

מספר הסניפים¹, סך מערכת הבנקאות, 2010 עד 2025 | יחידות

איור א' - 17

■ סניפים קבועים ■ סניפים חלקיים וניידים

1 פעילות בישראל. לא כולל סניפים דיגיטליים, יחידות ביצוע וסניפים נספחים לסניפים קיימים.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

³³ בכלל-זה סניפים של קבוצות בנקאיות בישראל וסניפים של בנקים זרים הפועלים בישראל.

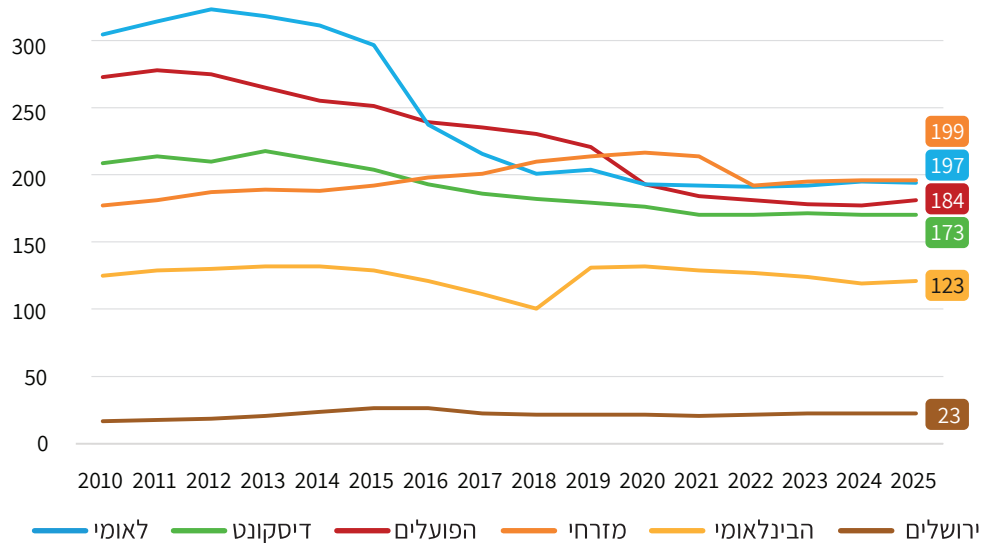
³⁴ לצורך יכולת מעקב טובה יותר אחר מצבת הסניפים והשירותים הניתנים בהם עודכנה והורחבה הוראת הדיווח על הסניפים ובמסגרת זו עודכנו הגדרות סיווגי הסניפים בהוראת הדיווח לפיקוח בנושא: "נתונים על התאגיד הבנקאי, סינוף, ATM והמשכיות עסקית". בהתאם לכך ישנה שונות בנתונים ביחס לפרסומים משנים קודמות.

³⁵ ממשק איתור סניפי הבנקים בישראל לפי מיקום או על-גבי מפה; מידע נוסף על אודות סניפי הבנקים, המכשירים האוטומטיים ועוד.

הצמצום במספר הסניפים שנבלם בשנת 2021 מקורו בקבוצות הבנקאיות הגדולות במערכת

מספר הסניפים לפי הקבוצות הבנקאיות,¹
2025-2020 | יחידות

איור א' - 18

1 לא נכללו באיור 3 סניפים של בנקים זרים בישראל (SBI, HSBC, Citybank).

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

החל משנת 2025, נוסף על פריסת הסניפים, החל הפיקוח על הבנקים לעקוב אחר השירותים השונים הניתנים בסניפים. כך, למשל, בכ-32 אחוזים מהסניפים ניתנים שירותי טלר, כ-59 אחוזים מהסניפים נותנים שירותי משכנתאות ואילו כ-10 אחוזים מהסניפים מאפשרים פתיחת חשבון ומתן שירותים לגוף פיננסי.

בחינת פריסת הסניפים³⁶

כדי לבחון את נגישותן של אוכלוסיות שונות בציבור לשירותים פיננסיים הניתנים בסניפי הבנקים, הפיקוח על הבנקים בוחן את פריסת הסניפים בחיתוכים שונים: מחוזות גיאוגרפיים, מגדרי אוכלוסייה³⁷, רמת פריפריאליות, סיווג חברתי כלכלי³⁸. **מניתוחים אלו עולה כי לא חל שינוי בפריסת הסניפים בארבע השנים האחרונות.** להלן נסקור את השינויים והמגמות במספרי הסניפים לפי הפילוחים השונים, החל משנת 2010³⁹.

בחלוקה לפי **מחוזות** נרשמה ירידה במספר הסניפים בכל המחוזות, כאשר במחוזות תל-אביב והמרכז הייתה הירידה הניכרת ביותר ואילו במחוז דרום חל שינוי מזערי. בהתאם לכך ירד חלקם היחסי של הסניפים במחוז תל-אביב מ-28 אחוזים בשנת 2010 ל-23 אחוזים בשנת 2025, בהתאם שאר המחוזות שמרו על חלקם או עלו מעט בשנת 2025 (איור א'-19).

³⁶ נציין כי סניפים ניידיים וחלקיים אינם נכללים בניתוח פריסת הסניפים לפי החיתוכים השונים.

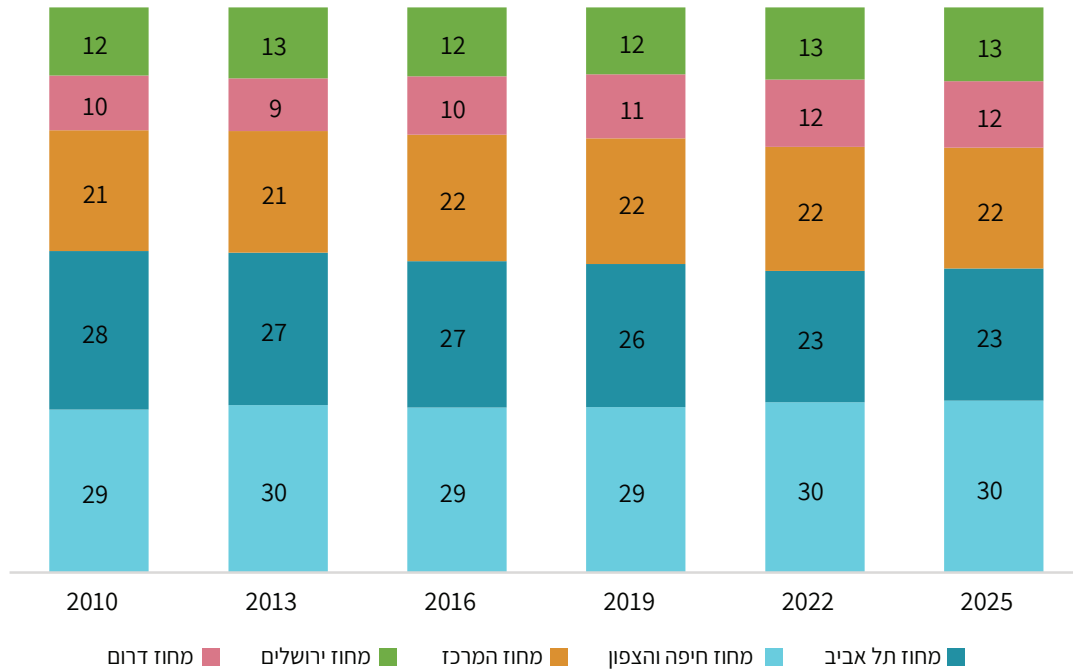
³⁷ מחוז ומגזר היישוב נקבעו לפי קובץ למ"ס שנתי.

³⁸ סיווג חברתי-כלכלי ורמת פריפריאליות נקבעו לפי נתוני הלמ"ס ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

³⁹ מוצגים נתונים בין השנים 2010-2025 במרווחים של שלוש שנים לשם נוחות ההצגה.

ירידה נרשמה במספר הסניפים בכל המחוזות בעוד שבמחוזות תל-אביב והמרכז נרשמה הירידה הניכרת ביותר במספר הסניפים

איור א' - 19
התפלגות הסניפים בחלוקה לפי מחוזות¹, סך מערכת הבנקאות, 2010-2025 | אחוזים

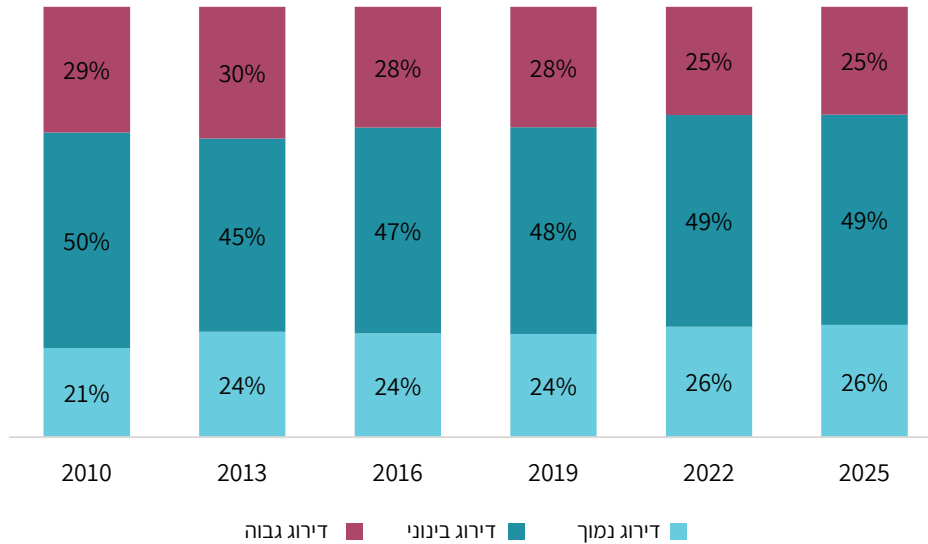
1 מחוז ירושלים כולל בתוכו גם את מחוז יהודה ושומרון.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במקביל, בתקופה הנסקרת ניכרת ירידה במספר הסניפים ביישובים **בדירוג חברתי-כלכלי** גבוה ובינוני, בעוד שביישובים בדירוג נמוך הירידה במספר הסניפים מתונה יותר. כתוצאה מכך שיעור הסניפים ביישובים בדירוג נמוך עלה מ-21 אחוזים בשנת 2010 ל-25 אחוזים בשנת 2025, בעוד ששיעור הסניפים ביישובים בדירוג גבוה ירד מ-29 אחוזים ל-25 אחוזים בתקופה זו (איור א'-20). בחלוקה לפי **מגזרי אוכלוסייה** נרשמה ירידה מתונה במספר הסניפים ביישובים יהודיים ולא-יהודיים, בעוד שביישובים מעורבים⁴⁰ הייתה הירידה חדה יותר. בשנת 2025 עלה חלקם היחסי של הסניפים ביישובים יהודיים מ-56 אחוזים בשנת 2010 ל-60 אחוזים, וביישובים לא-יהודיים עלה מכ-10 אחוזים לכ-12 אחוזים. לעומת-זאת, בתקופה זו ירד חלקם של הסניפים ביישובים מעורבים מ-34 אחוזים ל-28 אחוזים (איור א'-21).

⁴⁰ יישובים מעורבים שנכללו בניתוח: חיפה, ירושלים, לוד, מעלות-תרשיחא, נוף הגליל, עכו, רמלה ותל-אביב-יפו.

ירידה בשיעור הסניפים ביישובים בדירוג חברתי-כלכלי גבוה

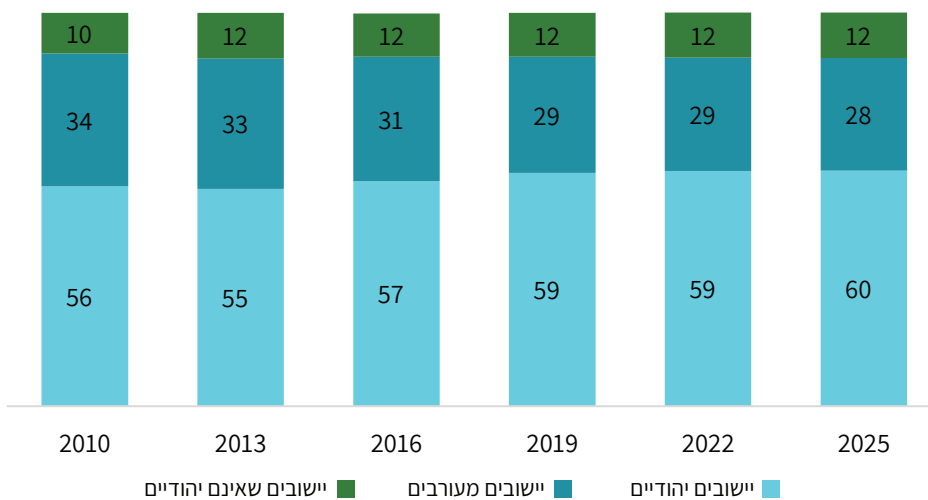
איור א' - 20
מספר הסניפים בחלוקה לפי דירוג חברתי-כלכלי,
סך מערכת הבנקאות, 2010-2025 | אחוזים

1 דירוג נמוך - סיווג 1-3; דירוג בינוני - סיווג 4-7; דירוג גבוה - סיווג 8-10.
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בחלוקה לפי מחוזות נרשמה ירידה חדה בסניפים ביישובים מעורבים

איור א' - 21
התפלגות הסניפים הבנקאיים לפי מגזרי אוכלוסייה,
סך מערכת הבנקאות, 2020-2025 | אחוזים

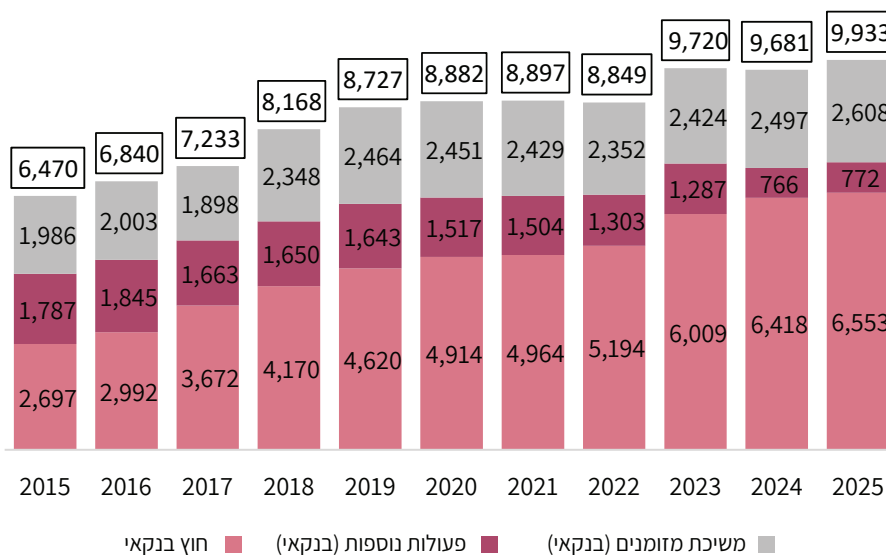

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מכשירים אוטומטיים⁴¹

בשנת 2025 עלה מספר המכשירים האוטומטיים בישראל ועמד על 9,933 מכשירים בסוף השנה - זאת ביחס ל-9,681 בסוף שנת 2024 (איור א'-22). אפשר לראות כי השנה נמשכת מגמת הרחבת מצבת המכשירים החוץ-בנקאיים, כאשר מספרם עלה ב-135. כמו־כן הוסיף לעלות מספר המכשירים הבנקאיים שמציעים משיכת מזומנים כאשר מספרם עלה ב-111. בניגוד למגמות אלו, חל צמצום במספר המכשירים שמציעים פעולות נוספות בלבד (ללא אפשרות למשיכת מזומנים)⁴².

בשנת 2025 הוסיף לעלות מספר המכשירים האוטומטיים
איור א' - 22 סך המכשירים האוטומטיים לעשיית פעולות ולמשיכת מזומנים, ישראל, 2025-2015 | יחידות

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

השוואה בין־לאומית⁴³

בין השנים 2011 ל-2024 ירד מספר הסניפים בישראל בכ-19 אחוזים - ירידה מתונה יחסית הממקמת את ישראל כאחת המדינות שבהן נרשם שיעור שינוי קטן במספר הסניפים בהשוואה למדינות ה-OECD (איור א'-23). בחינת מספר הסניפים ל-1,000 קמ"ר בשנת 2024 מעלה כי ישראל מדורגת גבוה ביחס למדינות השוואה אחרות (איור א'-24), ואילו במספר הסניפים ל-100 אלף מבוגרים היא מדורגת נמוך יותר (איור א'-25). בבחינת מספר המכשירים האוטומטיים (ATM) בישראל ביחס למדינות ה-OECD, ישראל מדורגת גבוה במספר המכשירים ל-100 אלף מבוגרים (איור א'-27), ובמדד המכשירים ל-1,000 קמ"ר היא אף ניצבת במקום הגבוה ביותר (איור א'-26).

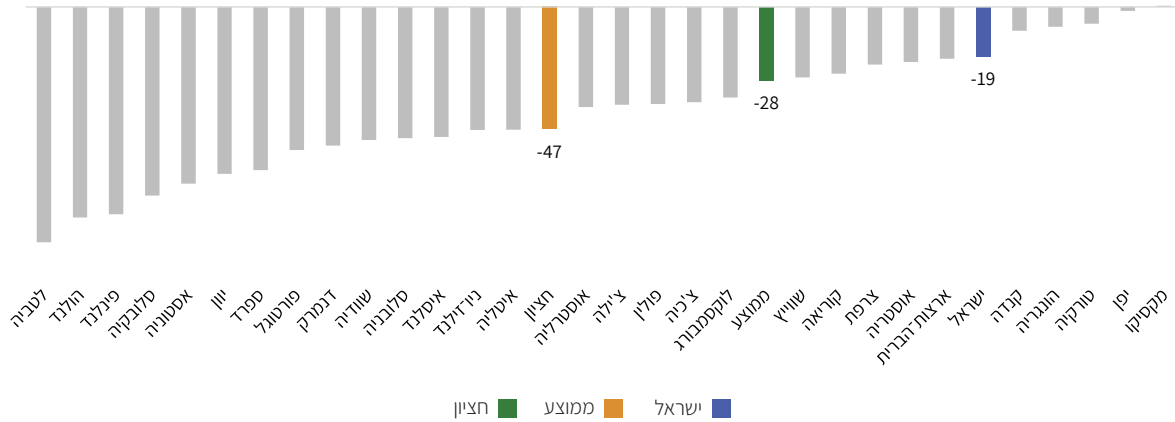
⁴¹ במסגרת עדכון הוראת הדיווח לפיקוח עודכן ושופר פירוט הפעולות במכשירים האוטומטיים ועל-כן ישנם שינויים קלים בהשוואה לנתונים שפורסמו בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2024.

⁴² [לפריסת המכשירים האוטומטיים על-גבי מפה לפי יישוב או בנק ראו דשבורד השוואת בנקים באתר בנק ישראל.](#)

⁴³ ההשוואה הביין־לאומית מבוצעת ביחס לשנת 2024 לנוכח זמינות נתוני ההשוואה בעולם.

שיעור השינוי במספר הסניפים בישראל נמוך בהשוואה למדינות ה-OECD

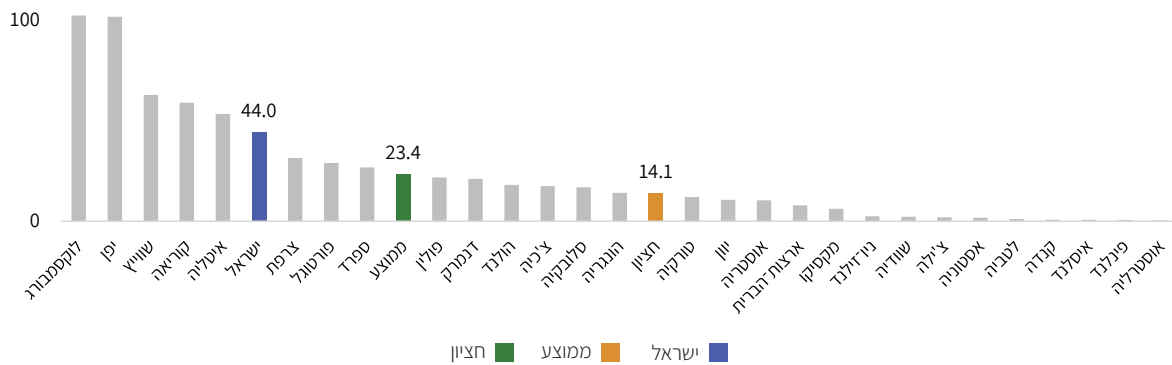
איור א' - 23 | שיעור השינוי במספר הסניפים הבנקאיים¹ בשנים 2011-2024, מדינות ה-OECD² | אחוזים

(1) אינו כולל פעילות בחו"ל.
 (2) גרמניה, בלגיה, בריטניה, אירלנד ונורווגיה אינן נכללות בהשוואה בשל היעדר נתונים.
המקור: המדינות הזרות - קרן המטבע הבין-לאומית; ארה"ב - FDIC; ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מספר הסניפים ל-1,000 קמ"ר בישראל גבוה בהשוואה למדינות ה-OECD

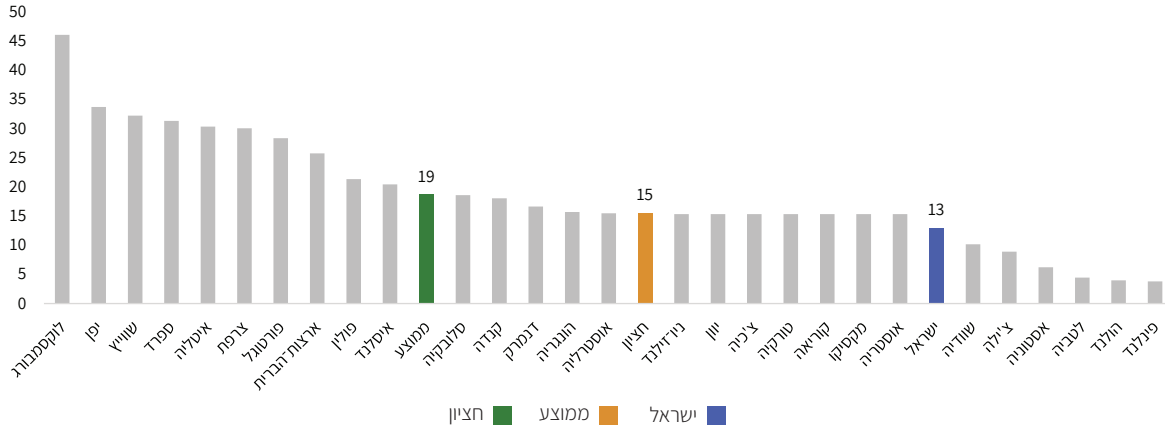
איור א' - 24 | מספר סניפים ל-1000 קמ"ר מדינות ה-OECD², דצמבר 2024 | יחידות

(1) על פי הגדרות קרן המטבע הבין-לאומית, שהינה הגדרה רחבה יותר וכוללת גם שלוחות.
 (2) גרמניה, בלגיה, בריטניה, סלובניה, אירלנד ונורווגיה אינן נכללות בהשוואה בשל היעדר נתונים.
המקור: המדינות הזרות - קרן המטבע הבין-לאומית; ארה"ב - FDIC; ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מספר הסניפים לאדם בוגר בישראל נמוך בהשוואה למדינות ה-OECD

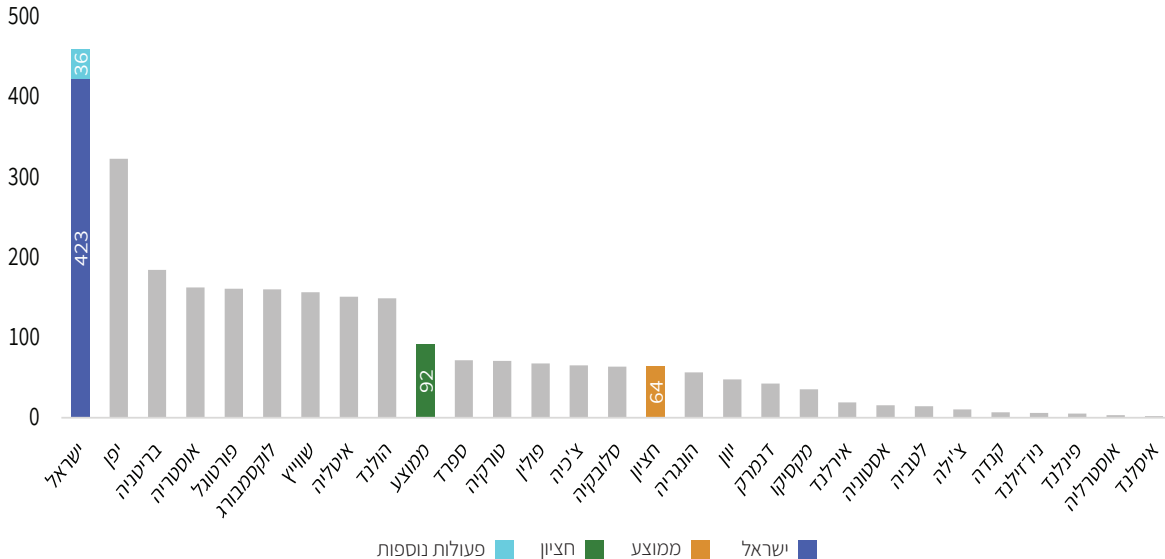
איור א' - 25 מספר סניפים¹ ל-100 אלף מבוגרים, מדינות ה-OECD², דצמבר 2024 | יחידות

(1) על פי הגדרות קרן המטבע הבין-לאומית, המכשירים האוטומטיים כוללים מכשירים בנקאיים וחוף-בנקאיים למשיכת מזומן ומכשירים לביצוע פעולות נוספות.
 (2) גרמניה, בלגיה, בריטניה, סלובניה, אירלנד ונורווגיה אינן נכללות בהשוואה בשל היעדר נתונים.
המקור: המדינות הזרות - קרן המטבע הבין-לאומית; ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ישראל מובילה במספר מכשירים אוטומטיים ל-1000 קמ"ר בהשוואה למדינות ה-OECD

איור א' - 26 מספר מכשירי הבנק האוטומטיים (ATM)¹ ל-1,000 קמ"ר, מדינות ה-OECD², דצמבר 2024

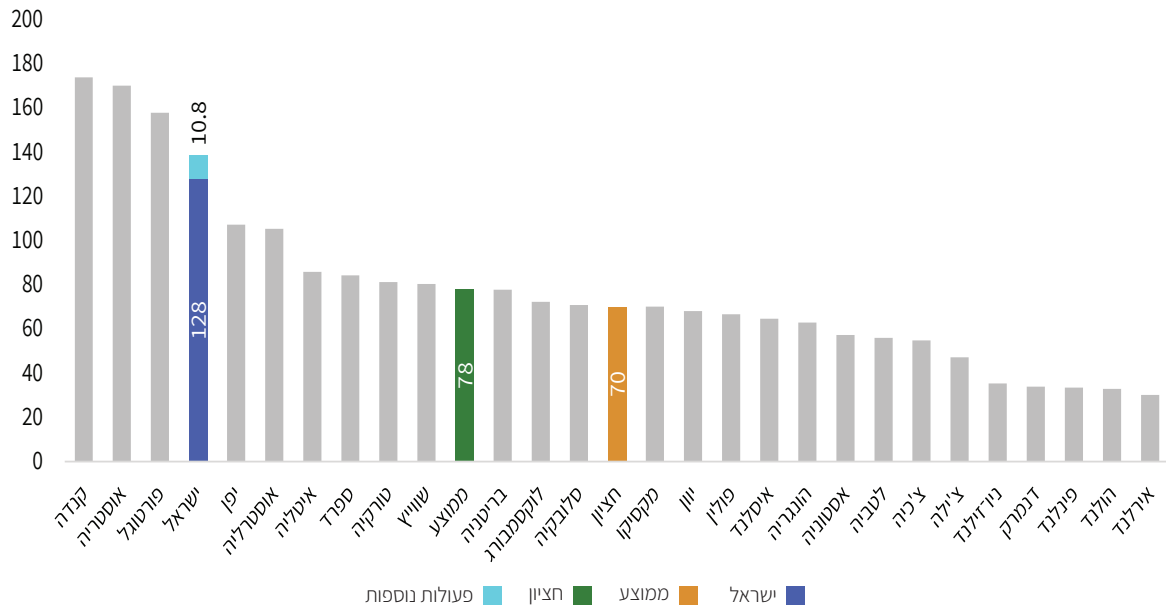

(1) על-פי הגדרות קרן המטבע הבין-לאומית, המכשירים האוטומטיים כוללים מכשירים בנקאיים וחוף-בנקאיים למשיכת מזומן ומכשירים לביצוע פעולות נוספות. עבור ישראל עשינו הבחנה בין מכשירים למשיכת מזומן לבין מכשירים לביצוע פעולות (ללא אפשרות למשיכת מזומן). הבחנה זו אינה אפשרית ליתר המדינות.
 (2) ארגנטינה, בלגיה, גרמניה, צרפת, קוריאה, נורווגיה, סלובניה ושוודיה אינן נכללות בהשוואה בשל היעדר נתונים.
המקור: המדינות הזרות - קרן המטבע הבין-לאומית; ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מספר המכשירים האוטומטיים לאדם בישראל גבוה בהשוואה למדינות ה-OECD

מספר מכשירי הבנק האוטומטיים¹ (ATM) ל-100 אלף מבוגרים, מדינות ה-OECD², דצמבר 2024

איור א' - 27

(1) על-פי הגדרות קרן המטבע הבין-לאומית, המכשירים האוטומטיים כוללים מכשירים בנקאיים וחוף-בנקאיים למשיכת מזומן ומכשירים לביצוע פעולות נוספות. עבור ישראל עשינו הבחנה בין מכשירים למשיכת מזומן לבין מכשירים לביצוע פעולות (ללא אפשרות למשיכת מזומן). הבחנה זו אינה אפשרית ליתר המדינות.

(2) ארצות-הברית, בלגיה, גרמניה, צרפת, קוריאה, נורווגיה, סלובניה ושוודיה אינן נכללות בהשוואה בשל היעדר נתונים.

המקור: המדינות הזרות - קרן המטבע הבין-לאומית; ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

תיבה א'-1: שימוש ב-AI: התפתחויות בבנקים בעולם ובישראל

- הבינה המלאכותית הופכת לרכיב מובנה בתשתית הפעילות הבנקאית והמיקוד עבר מרמת היחידות העסקיות לרמת ההנהלה והדירקטוריון.
- מגמות מרכזיות בבנקאות עולמית כוללות: "בינה מלאכותית סוכנית" (Agentic AI), שילוב בתהליכי טיפול בהונאות, אבטחה וניהול סיכונים רציף וייעוץ חיתום ואשראי. ניכרת מגמה מצד רגולטורים פיננסיים מקבילים בעולם כי המגזר הפיננסי יעבור לאימוץ של מסגרות יישומיות של "בינה מלאכותית אחראית" (Responsible AI).
- בשנתיים האחרונות (2024-2025) אופיינה המערכת הבנקאית בישראל בניצנים ראשוניים של התנסויות ושילוב ראשוני של יישומי AI בתאגידים הבנקאיים.
- הפיקוח על הבנקים מצא כי בשלה נקודת הזמן והיא מתאימה לבחינת קיום ממשל AI במערכת הבנקאית, מתוך צפי כי בשנים הראשונות שלאחר מכן תתבצע התרחבות של שילוב יישומי AI בתאגידים הבנקאיים ואף באופן מקיף יותר. לשם כך הגדיר הפיקוח על הבנקים סקר מקיף לבחינת מידת הבשלות של ממשל ה-AI בתאגידים הבנקאיים.
- מהסקר עולה כי בתאגידים הבנקאיים הוגדרו מסגרות ממשל תאגידי רוחבי והוגדרו גם מדיניות ובקורות רוחביות ראשוניות ייעודיות ל-AI. נראה כי בשנתיים שחלפו הוגדרו התהליכים התומכים והבקורות במסגרת היישום הבודד. עם זאת, וככל שבכוונת הארגון להרחיב את השימוש ביישומי AI, עדיין קיימים פערים מסוימים ברמה הרוחבית שיש להתחשב בהם.

אימוץ בינה מלאכותית במערכת הבנקאית הגלובלית – מגמות ואסדרתיות

מגמות מרכזיות

הבינה המלאכותית הופכת לרכיב מובנה (אינטגרלי) בתשתית הפעילות הבנקאית, והמיקוד וקבלת ההחלטות עברו מרמת היחידות העסקיות לרמת ההנהלה והדירקטוריון. בשל כך הדגש הניהולי מושם כעת על ניתוח עלות-תועלת (ROI) ומדידה כמותית של הערך העסקי.

המוסדות הפיננסיים מכירים בפוטנציאל הגלום בטכנולוגיה, בין היתר, לשיפור היעילות התפעולית, חיזוק ניהול הסיכונים והעמקת ההתאמה האישית (פרסונליזציה). עם זאת, בצד התועלות המודעות לסיכונים הייחודיים הכרוכים בהטמעה גוברת – החל מהשקעות עתק בתשתיות דרך אימי סייבר ועד לסוגיות אתיות של הטיות אלגוריתמיות.

1. **בינה מלאכותית סוכנית (Agentic AI)** - המגזר הפיננסי מתקדם משימוש ב-AI ככלי תומך החלטה גרידא לשימוש ב"סוכנים אוטונומיים". מערכות אלו מסוגלות לנהל תהליכים עסקיים מקצה לקצה באופן עצמאי, ללא מעורבות גורם אנושי. כבר היום קיימות יוזמות של סוכני AI אשר עברו אימות מסוים והם פועלים באמצעות אישורים דיגיטליים ממוספרים (Tokenized Credentials) ומנגנוני הגנה מובנים, המאפשרים השלמת תהליכי רכישה, תשלום והתחשבות בזמן אמת. יוזמות אלה מגדירות מחדש את ציפיות השוק למהירות, שקיפות ורמת התאמה אישית לאורך מחזור חיי העסקה. כך, למשל, בשנת 2025 החלו חברות תשלומים גלובליות כגון Visa ו-Stripe להטמיע סוכני AI מאומתים הפועלים באמצעות "ממשקי אשראי מאוחדים" (ממשקים בין ארגונים שונים אשר עובדים תחת אותן הגדרות, לרבות גישה ופרוטוקולי אבטחה), המייתרים הזנה ידנית של פרטי אשראי ומאיצים את קצב ביצוע העסקות¹.

¹ מקור: [.Visa Newsroom, "Visa Unveils New Era of AI Commerce", April 2025](#)

2. **הונאות, אבטחה וניהול סיכונים רציף** - השינוי המתהווה בעולם התשלומים מעצב מחדש את פרופיל סיכוני ההונאה, ובתוכם בולטים סיכונים ייחודיים הנובעים מהטמעת טכנולוגיות בינה מלאכותית. הונאות הסייבר השתכללו: היום התוקפים אינם תמיד פורצים את הסיסמה אלא מצליחים לשכנע את הלקוח עצמו לעשות העברה (הנדסה חברתית). שינוי זה מוביל למעבר מגישות מבוססות חוקים קבועים למודלים התנהגותיים מתקדמים. כלומר, מתבסס ניהול סיכונים דינמי והערכה רציפה של סיכון (Continuous Risk Assessment) על־בסיס עיבוד נתונים בזמן אמת. שימוש במודלים רב־מודליים (LMMs) ותשתיות ענן ייעודיות (Cloud-Native AI Stacks) מאפשר ניתוח יעיל של כמויות גדולות של נתונים, נרטיבים מורכבים וניתוחי שוק, וכן בניית פרופיל התנהגותי מתעדכן של לקוחות. יכולות אלו מאפשרות זיהוי והדיפה של הונאות בזמן אמת, תוך־כדי מזעור חיכוך עם הלקוח. לדוגמה, המערכת לומדת את התנהגות הלקוח - קצב ההקלדה, זווית החזקת הטלפון ותנועות העכבר - כדי לדעת אם אכן מדובר בלקוח המבצע את פעולת התשלום או שמדובר בהונאה.

פיתוח סוכני AI ייעודיים להגנה מפני הונאות כבר בשלב ביצוע התשלום - ולא בדיעבד - מבסס את הבינה המלאכותית כקו הגנה ראשון במערכת הפיננסית.

3. **ייעול חיתום אשראי** - במערכת הבנקאות אפשר לזהות אימוץ מודלים של חיתום אשראי מבוססי־AI כברירת מחדל, כחלק מאסטרטגיית הפחתת עלויות והרחבת השירותים הניתנים (היקף פעילות או קהל יעד חדש).

לאור חשיבות פעילות האשראי וההסתמכות הגוברת על AI בתהליך הגדירו המאסדרים תהליכים אלה כסיכון גבוה ועל כן בקרות מוגברות נדרשות למתן מענה לסיכונים. לפיכך, הציפייה של המפקחים היא שייעשו בדיקות למניעת הטיות (Bias) בבחינת בקשות אשראי וכמו־כן תוקדש תשומת־לב להסברתיות ולמעקב הנותן מענה לסיכון שבא־היכולת להתחקות אחר תהליכי קבלת החלטות "הקופסה השחורה" בעת ביצוע ניתוח מודלים המושפעים משימוש ב-AI. יש לעשות גם השוואות ובקורות של גורם אנושי למקרי קצה. בקרות אלה נדרשות במיוחד ככל שמלווים מתנסים בLLMs רב־מודליים לפריסת מסמכים ונרטיבים לתרחישים בועדות אשראי.

מדיניות מאסדרת

לאחר שלב הגדרת העקרונות הכלליים של המאסדרים בניהול הסיכונים הנובעים מהשימוש ב-AI ניכרת מצד מאסדרים פיננסיים מקבילים בעולם מגמה לעבור לאימוץ של מסגרות יישומיות של "בינה מלאכותית אחראית" (Responsible AI). מסגרות אלו כוללות הגדרה מפורשת של אחריות המוסדות הפיננסיים לשימוש ב-AI בתחומים הבאים: ניהול מלאי מודלים, ניטור שוטף, דרישות הסברתיות ובדיקות הטייה (Bias), ניהול סיכוני צד ג' וענן, חובת דיווח על תקריות. צעדים אלו מייצרים ודאות אסדרתית גבוהה יותר וצפויים להשפיע במישרין על אופן היישום בשווקים המקומיים בשנים הקרובות.

עם־זאת, קיימות גישות שונות לאופן האסדרה של AI:

- **האיחוד האירופי (EU AI Act)** - האיחוד האירופי אימץ גישה רוחבית ומקיפה באמצעות חקיקה ייעודית. הדרישות מוטמעות בהדרגה וצפויות להיכנס לתוקף מלא עד אוגוסט 2026 תוך־כדי סיווג מערכות פיננסיות כבעלות סיכון גבוה המחייב פיקוח הדוק.
- **סינפור (MAS)** - בינואר 2026 פורסמה מסגרת ממשל ראשונה בעולם לבינה מלאכותית סוכנית (Agentic AI), הכוללת חובת הגדרת יכולת עצירת פעילות מיידית ("מפסקי חירום" - Circuit Breakers)

ונקודות שבהן נדרש אישור של גורם אנושי בתהליך האוטומטי שמבצע הסוכן. מסגרת זו מבוססת על עקרונות אחריות מלאה של התאגיד הבנקאי לפעולות הסוכן.

- **ארה"ב ובריטניה** - מדינות אלה נוקטות גישה פונקציונלית, שלפיה הכללים הקיימים היום, כגון בתחום ניהול סיכונים מודלים ובתחום הגנת הצרכן – חלים גם על שימוש ב-AI. המאסדרים מצדם מבצעים ניטור שוטף אחר אימוץ כלי AI מצד המפוקחים ומעדכנים הנחיות ייעודיות ללא חקיקה מקיפה בשלב זה.
- **ישראל** - בדומה לארה"ב ובריטניה, ובהתאם לדוח הבין-משרדי לבחינת השימוש בבינה מלאכותית במגזר הפיננסי², הממליץ לאמץ אסדרה מבוססת-סיכונים במטרה לקדם אסדרה פיננסית מתקדמת ומותאמת לתקנים המתפתחים בעולם ולאפשרויות הרבות שהבינה המלאכותית מזמנת, בישראל לא קיימת חקיקה ייעודית מקיפה בתחום ה-AI (כפי שנקבעה באירופה). הפיקוח על הבנקים בוחן באופן מתמשך את התאמת האסדרה הקיימת ובודק היכן נדרשות התאמות או הנחיות משלימות על-מנת להבטיח יציבות מערכתית והגנת הצרכן לנוכח ההתפתחות הטכנולוגית.

בינה מלאכותית במערכת הבנקאית בישראל

בשנתיים האחרונות (2024-2025) אופיינה המערכת הבנקאית בישראל בניצנים ראשוניים של התנסויות ושילוב ראשוני של יישומי AI בתאגידים הבנקאיים. הפיקוח על הבנקים אבחן וסיווג התפתחות ראשונית זו בעזרת שלוש קטגוריות יישום עיקריות: יישומי AI פנימיים המשולבים בתהליכים פנימיים; כלי-עזר אשר מונגשים לעובדי הארגון ומסייעים לביצוע עבודתם; ויישומים המוטמעים בממשקים מול הלקוחות (בעיקר בתחום השירות). בתחילת 2026 מצא הפיקוח על הבנקים כי נקודת הזמן בשלה ומתאימה לביצוע בחינה לקיום ממשל AI במערכת הבנקאית, מתוך ציפייה כי בשנים הקרובות תתבצע התרחבות של שילוב יישומי AI בתאגידים הבנקאיים ובאופן נרחב ומקיף יותר. ההבנה היא כי התרחבות כזאת דורשת ממשל AI חוצה-ארגון ולא רק ניהול סיכונים פרטני בכל יישום. לשם כך הגדיר הפיקוח על הבנקים סקר מקיף לבחינת מידת הבשלות של ממשל ה-AI בתאגידים הבנקאיים. תוצאות הסקר, אשר עיקריהן מובאות כאן, יאפשרו לפיקוח על הבנקים להמשיך ולעקוב אחר אופן שילוב AI במערכת הבנקאית בישראל, לבחון את רמות הסיכון הגלום בהטמעות אלה - הן ברמת התאגיד הבודד הן ברמת המערכת - ואף לבחון כלי פיקוח נדרשים נוספים ובהם עדכון/ואו הרחבת רגולציה.

תמונת מצב - הטמעת יישומי AI במערכת הבנקאית, ינואר 2026

נכון לינואר 2026 הוטמעו במערכת הבנקאית כ-70 יישומי GenAI. 63 אחוזים מתוכם הם יישומי AI המשולבים בתהליכים פנימיים בתוך התאגידים הבנקאיים ובאים לשפר יעילות בתהליכים בתחומים השונים³. עיקר היישומים שולבו בתהליכי שירות פנימיים⁴ ותהליכי פיתוח. כמו-כן, כ-20 אחוזים נוספים מכלל היישומים משולבים בתהליכי מידע ושירות מול לקוחות התאגידים הבנקאיים ומספקים מידע בעולמות התוכן השונים וכ-17 אחוזים נוספים הם כלי AI אשר הוגדרו ככלים התומכים בפעולת עובדי התאגידים הבנקאיים במסגרת פעילותם השוטפת⁵ (איור א'-28).

² הדוח הבין-משרדי לבחינת שימוש בבינה מלאכותית בסקטור הפיננסי.

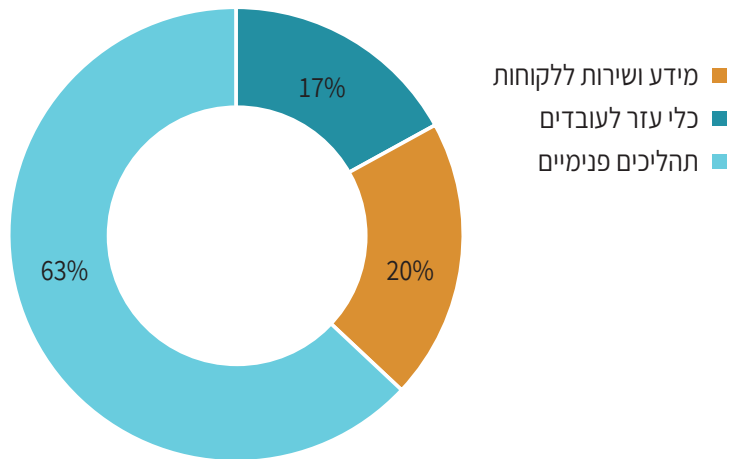
³ בין היתר בעולמות אבטחת מידע, עו"ש, ביקורת, שוק ההון, אשראי, יעוץ פיננסי, חשבות, פיתוח ובדיקות, שיווק ושירות לקוחות.

⁴ נתונים ותמיכה לבנקאי, סיווג וניתוח פניות, תמלול וסיכום שיחות.

⁵ צ'אטים המספקים מענה בנושאים שונים כדוגמת: נוהלי עבודה, מידע עסקי/שיווקי, ניתוח דוחות כספיים, BI ובניית סוכנים.

עיקר היישומים שהוטמעו עד כה במערכת הבנקאית הם יישומים המשולבים בתהליכים פנימיים - דבר המשקף מגמת זהירות

איור א' - 28 | התפלגות סוגי יישומים בכלל המערכת, ינואר 2026 | אחוזים

המקור: סקר הפיקוח על הבנקים לבחינת בשלות ממשל ה-AI במערכת הבנקאות.

כמו־כן, בתחילת שנת 2026 נרשם גידול בקצב הטמעות יישומי AI ולצידו צפי⁶ לגידול נוסף במהלך שנה זו, כאשר סוגי היישומים ועולמות התוכן המרכזיים הם:

- **שיחוח (צ'אט) מול לקוח** - מעט למעלה ממחצית מיישומים אלה הם בכתב והשאר באמצעות צ'אט קולי. בין היישומים: מענה כללי, מענה כללי על מידע שיווקי בלבד, מענה בתחום ספציפי (בעיקר בעולמות שוק ההון).
- **יישומים התומכים בתהליכים פנימיים** - עוסקים בין היתר בתחומים: ניתוח נתונים, אשראי, דוחות כספיים וחשבות, ביקורת, אבטחת מידע, שיווק, שירות וכמובן פיתוח.
- **כלים העומדים לרשות העובדים** - כלי צ'אטים, חלקם בתחומים ממוקדים.

תחום הממשל AI בתאגידים הבנקאיים

בתחילת 2026 בחן הפיקוח על הבנקים את רמת הבשלות של התאגידים הבנקאיים בתחום ממשל בינה מלאכותית באמצעות שאלון הערכה עצמית מובנה⁷, הבוחן את מוכנות הגופים להטמעת יישומי AI. זאת מתוך הבנה כי ממשל AI תקין הוא הבסיס ליכולת להטמיע יישומי AI באופן רחב. הבחינה התמקדה בשבעה מודולים מרכזיים בתחום הממשל:

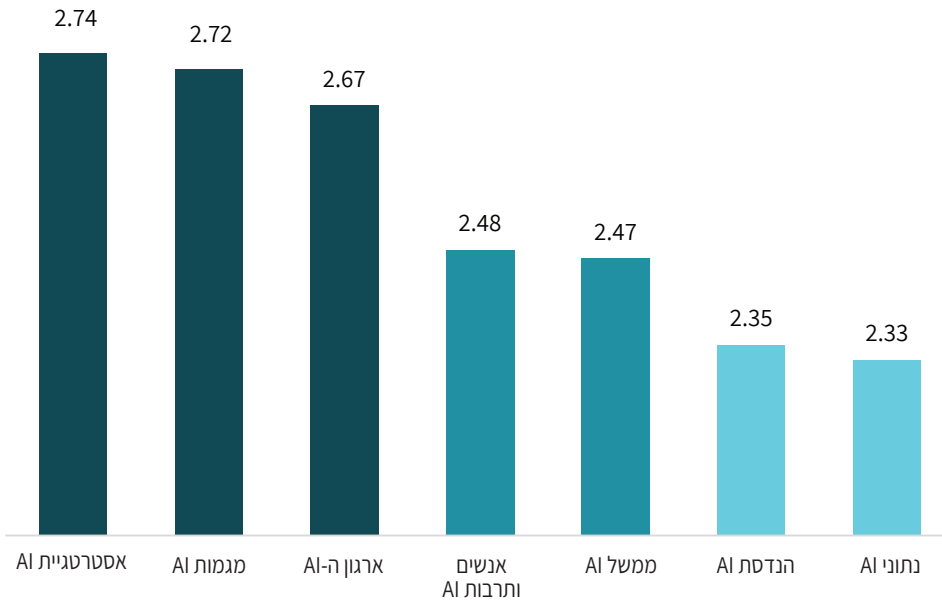
⁶ בהתאם לתוכניות העבודה של התאגידים הבנקאיים בתחום טכנולוגיות המידע לשנת 2026.
⁷ אשר מבוסס בין היתר על מודלים של הערכת בשלות עצמית בתחום ה-AI של Gratner והוראות נב"ת בתחומי הטכנולוגיה והתפעול.

- **אסטרטגיית AI** - מודול זה בוחן את היכולת של הארגון לגבש, לאשר ולהטמיע אסטרטגיית AI סדורה, המתואמת לאסטרטגיית העסקית והרגולטורית. רמות בשלות גבוהות משקפות אסטרטגיית דינמית המותאמת לשינויים טכנולוגיים ועסקיים ו-AI כמרכיב מרכזי ביצירת יתרון תחרותי.
  - **ממשל AI** - מודול זה מהווה תשתית גורלית להטמעת AI אחראית, במיוחד בארגונים פיננסיים. הוא כולל מסגרות מדיניות ובקורות לאתיקה, סיכונים, אבטחה, פרטיות, היבטים משפטיים ורגולטוריים ומבני קבלת החלטות. בבשלות גבוהה הממשל הוא פרו־אקטיבי, סתגלן ומוטמע בתרבות הארגונית.
  - **יצירת ערך באמצעות AI** - מודול זה עוסק בניהול שיטתי של ערך עסקי מ-AI: זיהוי, תעדוף וניהול תיק מקרי שימוש ומוצרי AI בהתאם לערך, סיכון, עלות והיתכנות. בבשלות גבוהה הארגון מפעיל תיק AI דינמי, מבוסס־מדדים, התומך במודלים עסקיים חדשים ובהרחבה מבוקרת.
  - **ארגון ה-AI** - מודול זה בוחן כיצד הארגון בנוי ותומך בהטמעת AI, מודלים תפעוליים, מבנה צוותים, מרכזי מצוינות, שותפויות חיצוניות ואיזון בין יכולות פנים למיקור חוץ. רמות מתקדמות משקפות ארגון סוציו־טכני גמיש, עם שיתופי פעולה אסטרטגיים ויכולת התאמה מהירה.
  - **אנשים ותרבות AI** - מודול זה מתמקד בהיבטים האנושיים של AI, אוריינות AI, ניהול שינוי, תרבות ארגונית, מיומנויות וכוח־אדם. בבשלות גבוהה מתקיימת תרבות "AI-first" עם מעורבות רחבה, למידה מתמדת ואימוץ יזום של AI בכל הדרגים.
  - **הנדסת AI** - מודול זה בוחן את היכולת ההנדסית לאורך מחזור חיי ה-AI - ארכיטקטורה, פיתוח, בדיקות, שילוב, פריסה, ניטור וניהול תקלות. רמות בשלות גבוהות משקפות הנדסת AI מדרגית (סקיילבילית), אוטומטית ומשולבת, עם חדשנות מתמדת ופיקוח פנימי מובנה.
  - **נתוני AI** - מודול זה עוסק בניהול הנתונים כבסיס ל-AI, רכישה, הכנה, איכות, שילוב, ממשל, אבטחה ופרטיות. בבשלות גבוהה הארגון מפעיל מערכת־גומלין (אקוסיסטם) של נתונים דינמית, בטוחה ומבוקרת, המאפשרת שימוש מתקדם ואתי בנתונים בקנה־מידה רחב.
- מודולים אלה נועדו לשקף לא רק את פוטנציאל הערך הגלום בשימוש ב-AI אלא גם את היכולת לזהות, לנהל ולבקר את הסיכונים הייחודיים הנלווים לשימוש בטכנולוגיות אלו, לרבות סיכונים מודלים, נתונים, אתיקה, אבטחת מידע וציות רגולטורי. ממצאי הבחינה מצביעים על כך שרמות הבשלות במרבית המודולים נמצאות בשלבים מוקדמים יחסית, אך בעלי נוכחות ומתאימים גם לאופי הארגון ולנקודת הזמן וכמות היישומים שהוטמעו עד כה וסוגיהם. נתונים אלה מראים גם כי בעוד שצעדים ראשוניים ננקטו לחיזוק מסגרות הממשל, ובחלק מהתאגידים אף הוגדרו מדיניות ובקורות רוחביות ייעודיות ל-AI - עדיין קיימים פערים מסוימים ואם בכוונת הארגון להרחיב את השימוש ביישומים מסוג זה - יש להתחשב בפערים אלה. הפערים משקפים התפתחות אבולוציונית של הטמעת ממשל AI (אשר מתחילה בקביעת אסטרטגיית ומדיניות). נושאים אחרים - ובהם הנדסה, ממשל נתונים, מדידה שיטתית חוצת־ארגון⁸ של סיכונים ותועלות, וכן הטמעת תרבות ארגונית ומיומנויות נדרשות - כל אלה דורשים המשך הרחבה ופיתוח, בפרט בארגונים אשר מתכננים התרחבות של הטמעות יישומי AI (איור א'-29).

⁸ ולא רק ברמת היישום.

רמות הבשלות הנמוכות במרבית המודולים מצביעות על כך שאימוץ הבינה המלאכותית נמצא בשלבים מוקדמים יחסית⁹, אך קיימת התאמה בין רמת הבשלות ואסטרטגיית הארגון

איור א' - 29 רמת בשלות ממשל AI (1-5), ינואר 2026 | יחידות

המקור: סקר הפיקוח על הבנקים לבחינת בשלות ממשל ה-AI במערכת הבנקאות.

לנוכח העובדה כי המערכת הבנקאית מצויה בשלב מוקדם של אימוץ AI נראה כי רמת הבשלות מספקת. עם זאת ברור כי ככל שישגדל היקף היישומים בשנים הקרובות, כך הפיקוח על הבנקים מצפה לראות חיזוק מסגרות הממשל והבקרה והעמקת ניהול הסיכונים לאורך מחזור החיים של יישומי AI והבטחת התאמה בין קצב האימוץ לבין רמת הבשלות הארגונית. הפצת הסקר כשלעצמו עודדה את התאגידיים הבנקאיים לחשיבה ובדיקה עצמית נוספת בכל הנוגע לממשל AI. כל זאת כאשר סקר זה נמצא בנקודת זמן התואמת את המטרה לעודד ולאפשר מיצוי אחראי של פוטנציאל ה-AI תוך כדי שמירה על יציבות המערכת, הגנת הלקוחות ועמידה בציפיות הרגולטוריות. הפיקוח על הבנקים אף ימשיך לעקוב אחר הנושא, הן ברמת התאגיד הבודד במסגרת תהליכי הערכת הסיכונים (OffSite) הן ברמת המערכת כולה (באמצעות כלים פיקוחיים שונים¹⁰).

⁹ בהתאם לציון 5 המשקף רמת בשלות מלאה בהתאם למודל שהוגדר.

¹⁰ דיווחי התאגידיים הבנקאיים, סקירות וביקורות, מעקב אחר רגולציה בין לאומית, יישום ועדכון הרגולציה הקיימת ככל שיידרש.

תיבה א'-2: מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים

- הלקוחות הישראלים מבצעים פעילות במטבעות וירטואליים בהיקפים הולכים וגדלים - הן למול נותני שירות במטבע וירטואלי שהתאגדו בישראל הן למול נותני שירות במטבע וירטואלי שהתאגדו בחו"ל. פעילות זו מגלמת סיכון מצד אחד, ואילו מן הצד השני, במכשירים פיננסיים אלו גלום פוטנציאל לחדשנות בעולמות הפיננסיים.
- בשנת 2025 משכו לקוחות מערכת הבנקאות מחשבונותיהם כ-2 מיליארד שקלים לצורך פעילות אצל נותני שירות במטבע וירטואלי, עליה של 40 אחוזים לעומת אשתקד.
- בצד קבלת הכספים, בשנת 2025 הסתכמו שירותי התשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים ב-1.1 מיליארד ש"ח - גידול של 65 אחוזים מהיקף הפעילות אשתקד.
- עיקר הגידול בקבלת הכספים מקורו בפעילות מול נותני שירותים וירטואליים בישראל. נתח זה עמד בשנת 2025 על כ-633 מיליון ש"ח - גידול של 83 אחוזים לעומת אשתקד. גם בצד הפעילות מול נותני השירות הזרים ניכרת עליה בפעילות - גידול של 48 אחוזים לעומת השנה שעברה, אשר מסתכמים להיקף של כ-524 מיליון ש"ח.
- בעוד שנותני שירותים במטבע וירטואלי בישראל משרתים בעיקר יחידים (כ-51 אחוזים מסך העסקאות בש"ח), נותני שירות שהתאגדו בחו"ל משרתים בעיקר לקוחות תאגידיים (כ-70 אחוזים מסך העסקאות בש"ח).
- הפיקוח על הבנקים פועל בימים אלו לעדכון האסדרה בתחום זה באופן שיתמוך בהרחבת שירותי התשלום אגב פעילות במטבעות קריפטוגרפיים. זאת בגישה מבוססת סיכון ובהתבסס על הניסיון והידע שנצברו בתקופה זו גם במערכת הבנקאות, גם בפיקוח על הבנקים וגם בהתבסס על האסדרה הבין-לאומית בתחום.
- הפיקוח על הבנקים יוסיף לעקוב אחר ההתפתחויות בתחום הנכסים הקריפטוגרפיים וימשיך לפעול לטובת הלקוחות, תוך כדי ניהול סיכונים מוקפד.

רקע

הלקוחות הישראלים מבצעים פעילות במטבעות וירטואליים (להלן: "קריפטו" או "נכסים וירטואליים" או "מטבעות קריפטוגרפיים") בהיקפים הולכים וגדלים - הן מול נותני שירות במטבע וירטואלי שהתאגדו בישראל והן מול נותני שירות במטבע וירטואלי שהתאגדו בחו"ל. זוהי פעילות המגלמת סיכון מצד אחד, ואילו מן הצד השני במכשירים פיננסיים אלו גלום פוטנציאל לחדשנות בעולמות הפיננסיים.¹

הפיקוח על הבנקים, בדומה לכלל גופי האסדרה הפיננסיים הישראלים, נוקט גישה לפיה יש לקדם את האסדרה בתחום המטבעות הווירטואליים. ואכן, בשנים האחרונות חלו התפתחויות רבות הן באסדרה העולמית והן באסדרה המקומית של תחום הנכסים הקריפטוגרפיים. מטרתן של התפתחויות אלה היא ניהול מושכל של הסיכונים בתחום ותמיכה בצמיחתה של הפעילות הקריפטוגרפית. בין היתר עודכנה גם האסדרה הבנקאית המקומית, אשר במסגרתה הוסדרו שירותי התשלום הבנקאיים אגב פעילות במטבע וירטואלי -

¹ לעיון בסיכונים הגלומים בפעילות בקריפטו ראו מכתב המפקח מיום 26.2.2023 בנושא "עיסוק בנכסים קריפטוגרפיים פיננסיים" <https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/letters/letter202314>

קרי הפקדת כספי 'פיאט'² שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי (להרחבה על-אודות הסיכונים שבפעילות לצד צעדי אסדרה בתחום ראו תיבה ז'-2 בסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2022 בנושא: "אסדרת הפעילות של התאגידים הבנקאיים בנכסים קריפטוגרפיים"³).

אימוץ פעילות הקריפטו בקרב הציבור מקבל ביטוי בכמות הכספים (כספי 'פיאט') שציבור לקוחות מערכת הבנקאות מעבירים לחשבונות של נותני שירות במטבע וירטואלי לשם רכישת מטבעות קריפטוגרפיים, וכן בקבלת כספים שמקורם בנותני שירות במטבע וירטואלי (לאחר המרת הנכסים הווירטואליים לכספי 'פיאט').

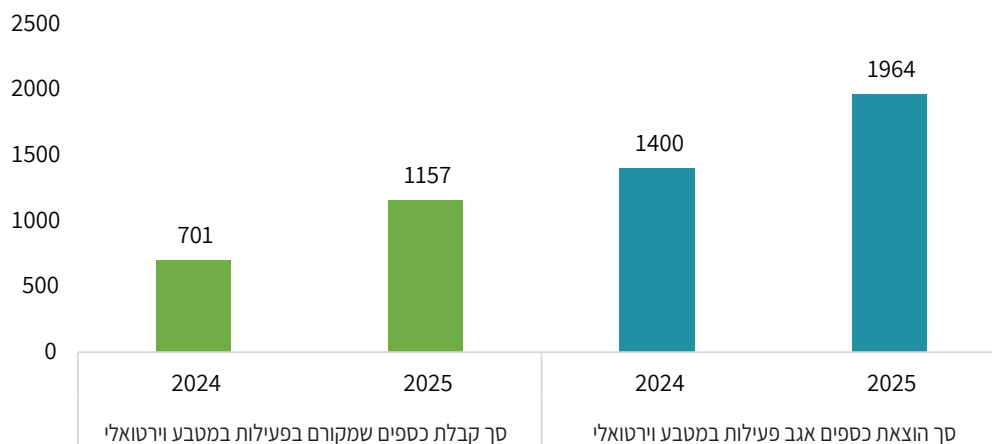
כך, בשנת 2025, משכו לקוחות מערכת הבנקאות מחשבונותיהם כ-2 מיליארד שקלים לטובת חשבונות של נותני שירות במטבע וירטואלי - עליה של 40 אחוזים לעומת אשתקד. בצד קבלת הכספים שמקורם בנותני שירות במטבע וירטואלי, סך הפעילות הסתכמה בשנת 2025 ב-1.1 מיליארד ש"ח - גידול של 65 אחוזים מהיקף הפעילות אשתקד, שעמד על 0.7 מיליארד ש"ח (איור א'-30). האמור משקף גידול של 21 אחוזים בגובה עסקה ממוצעת, שנאמדת ב-55 אלף ש"ח, לצד גידול של 36 אחוזים בכמות הפעולות.

יצוין כי ככלל, אין לצפות להלימה בין היקף הוצאת הכספים להיקף כניסת הכספים שמקורם בפעילות במטבעות קריפטוגרפיים, זאת כיוון שבמרבית המקרים הוצאת כספים מייצגת השקעה בנכסים קריפטוגרפיים בעוד שכניסת כספים נובעת ממימוש הנכסים על-פי החלטת הלקוח. לפיכך, ובאופן מובנה, עם גידול בפעילות הלקוחות הישראלים בתחום, היקף הוצאת הכספים צפוי להיות גבוה מהיקף קבלתם.

הלקוחות הישראלים מבצעים פעילות במטבעות קריפטוגרפיים בהיקפים הולכים וגדלים

היקף הוצאת כספים וקבלת כספים אגב פעילות במטבע וירטואלי, סך מערכת הבנקאות, שנת 2024 ושנת 2025 | מיליוני ש"ח

איור א' - 30

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

² מטבע 'פיאט' הוא מטבע הילך חוקי שהגדירו ממשלות. דוגמאות לכך הן השקל, הדולר, הלירה שטרלינג, יאן וכו'.
³ קישור לסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2022.

בניתוח הוצאת הכספים מהמערכת הבנקאית לטובת פעילות אצל נותני שירות במטבעות וירטואליים במהלך שנת 2025 עולה כי חלק הארי מהגידול בפעילות, במונחי כמות פעולות, מקורו בפעילות של לקוחות יחידים. ככלל, כ-96 אחוזים מהפעולות בוצעו באמצעות יחידים בסכומים נמוכים יחסית, בעוד שפעולות התאגידים בוצעו בסכומים גבוהים יותר. בתוך כך, במונחי סכומים, חלקם של היחידים בסך פעילות הוצאת הכספים עמד על כ-53 אחוזים. באופן דומה, כ-93 אחוזים מפעולות הוצאת הכספים בוצעו מול נותני שירותים במטבע וירטואלי שהתאגדו בישראל. עם זאת, בבחינת היקף הכספי שיעור זה יורד ל-70 אחוזים, שכן הפעילות מול נותני שירות במטבע וירטואלי זר מאופיינת בסכומים גבוהים יותר. יצוין כי המגמות המתוארות לעיל שאפיינו את שנת 2025 דומות למגמות שנרשמו אשתקד.

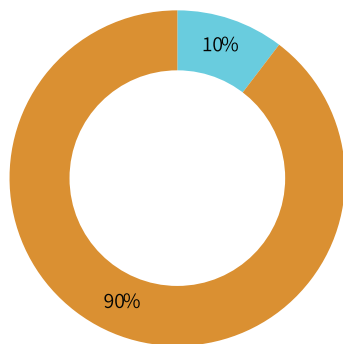
בניתוח קבלת הכספים שמקורם בנותני שירות במטבע וירטואלי ניכר כי עיקר הגידול בפעילות (63 אחוזים) מוסבר בפעילות הלקוחות מול נותני שירות במטבעות וירטואליים שהתאגדו בישראל. כך, היקף הפעילות מול נותני שירותים וירטואליים בישראל עמד בשנת 2025 על כ-633 מיליון ש"ח – גידול של 83 אחוזים לעומת אשתקד. גם בצד הפעילות מול נותני השירות הזרים ניכרת עליה בפעילות – גידול של 48 אחוזים לעומת השנה שעברה, אשר מסתכמים להיקף של כ-524 מיליון ש"ח.

עוד אפשר ללמוד מניתוח קבלת הכספים כי הפעילות מול נותני השירות הזרים מתאפיינת בעסקאות בסכומים גבוהים בכמויות נמוכות, בעוד הפעילות מול נותני השירות בישראל מתאפיינת בעסקאות בסכומים נמוכים יותר אך בכמויות גדולות יותר (איור א'-31; איור א'-32). כך, סכום עסקה ממוצעת מול נותן שירות זר עומד על כ-240 אלף ש"ח בממוצע, לעומת סכום עסקה ממוצעת מול נותן שירות ישראלי, שעומד על כ-34 אלף ש"ח בלבד. מדובר באותה מגמה שנצפתה גם בשנים קודמות (להרחבה ראו תיבה א'-1 בסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2024 בנושא: "מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות קריפטוגרפיים")⁴.

במונחי כמות עסקאות, מקור עיקר כניסת הכספים בנותן שירות במטבע וירטואלי שהתאגד בישראל

איור א' - 32

קבלת כספים שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי, התפלגות כמות העסקאות לפי סוג נותן השירותים הפיננסיים, סך מערכת הבנקאות, אחוזים | 2025

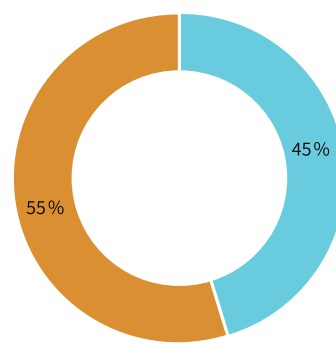

■ נותן שירות במטבע וירטואלי שהתאגד בישראל ■ נותן שירות במטבע וירטואלי בחו"ל

במונחי סכומי עסקאות, מקור עיקר כניסת הכספים בנותן שירות במטבע וירטואלי שהתאגד בחו"ל

איור א' - 31

קבלת כספים שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי, התפלגות סכום העסקאות לפי סוג נותן השירותים הפיננסיים, סך מערכת הבנקאות, אחוזים | 2025

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

⁴ קישור לסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2024.

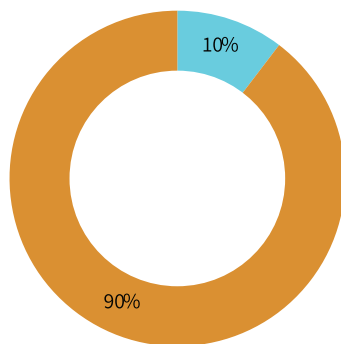
בבחינת חלוקת פעילות קבלת הכספים שמקורם בנותני שירות במטבעות וירטואליים בין לקוחות יחידים לתאגידיים, ניכר כי בעוד שמבחינת סכום הפעילות, עיקר הפעילות בוצעה על ידי לקוחות שהינם תאגידיים (58 אחוזים משירותי התשלום; איור א'-34), מבחינת כמות עסקאות, את עיקר הפעילות מבצעים לקוחות יחידים (כ-90 אחוזים; איור א'-33). פער זה משקף שוני ניכר בגודל העסקה הממוצעת בין יחידים לתאגידיים. כך, בשנת 2025 עמד סכום העסקה הממוצעת של יחידים על כ-26 אלפי שקלים בלבד, בעוד שאצל תאגידיים נרשמו היקפים גדולים בהרבה בסך כ-314 אלפי שקלים לעסקה – ללא שינוי ניכר בהשוואה לשנה אשתקד.

במונחי כמות עסקאות, מרבית העברות הכספיים הנכנסות שמקורן בפעילות קרפיטו הועברו לחשבונות של לקוחות יחידים

במונחי סכומי עסקאות, כמחצית מהכספים שמקורם בפעילות קרפיטו הופקדו בחשבונות של לקוחות יחידים

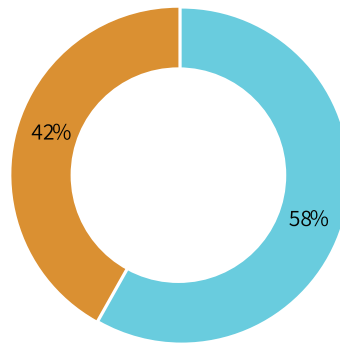
איור א' - 34

קבלת כספים שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי, התפלגות כמות העסקות לפי סוג לקוח, סך מערכת הבנקאות, 2025 | אחוזים

איור א' - 33

קבלת כספים שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי, התפלגות סכום העסקות לפי סוג לקוח, סך מערכת הבנקאות, 2025 | אחוזים

יחיד תאגיד

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

עוד עולה מניתוח הכספים שהתקבלו במערכת הבנקאות שמקורם בפעילות במטבעות וירטואליים, כי קיים הבדל בין נותני שירותים במטבע וירטואלי שהתאגדו בישראל לבין אלו שהתאגדו בחו"ל. בעוד שסכומי הפעילות של נותני שירותים במטבע וירטואלי בישראל מתפלגים בין יחידים לתאגידיים באופן דומה, הרי שהיקף הפעילות של נותני שירות שהתאגדו בחו"ל הם בעיקר מול לקוחות תאגידיים (כ-70 אחוזים מסכומי העסקאות בש"ח). נציין כי במונחי כמות עסקאות גם נותני השירות הישראליים וגם נותני השירות הזרים משרתים בעיקר לקוחות יחידים.

מגמה זו אפשרית להסבר במספר גורמים, ובהם אוריינות פיננסית גבוהה בקרב תאגידיים המעניקה להם מיומנות מול נותני שירות בחו"ל, לצד רמת אמון גבוהה של לקוחות יחידים בנותני השירות הישראליים. האחרונים נמצאים תחת פיקוח של רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, המקנה להם נגישות גבוהה יותר. כמו כן, תאגידיים העוסקים בפעילות במטבעות וירטואליים (לרבות חברות טכנולוגיה) ממומנים באופן מובנה, בחלקם או במלואם, מכספים שמקורם בפעילות בחו"ל.

מבחינת **שיעור הסירובים** לקבלת כספים שמקורם בפעילות במטבעות קריפטוגרפיים, מדיווחי התאגידים הבנקאיים עולה כי בשנת 2025 עמד שיעור זה על כ-5 אחוזים במונחי סכומי עסקאות, ועל כ-3.1 אחוזים במונחי כמות עסקאות⁵, ללא שינוי מהשנה אשתקד.

הפיקוח על הבנקים ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בתחום הנכסים הקריפטוגרפיים וימשיך לפעול לטובת הלקוחות, תוך כדי ניהול סיכונים מוקפד. במסגרת זו, ובהמשך לצעדים שנעשו לשם זיהוי חסמים בקבלת שירותים אגב פעילות במטבע וירטואלי, הפיקוח על הבנקים פועל בימים אלו לעדכון האסדרה בתחום זה, באופן שיתמוך בהרחבת שירותי התשלום בנוגע לפעילות במטבע וירטואלי. כל זאת בגישה מבוססת סיכון ובהתבסס על הניסיון והידע שנצבר בתקופה זו, הן במערכת הבנקאות הן בפיקוח על הבנקים הן בהתבסס על האסדרה הבין-לאומית בתחום.

⁵ נתון זה משקף סירובים לבקשות להעברות כספים מחשבונות של נותני שירות במטבע וירטואלי לחשבונות של לקוחות מערכת הבנקאות. הפיקוח על הבנקים מקיים בקורות נוספות שמטרתן לבחון סירובים או חסמים לקבלת כספים שמקורם בפעילות במטבעות קריפטוגרפיים, שאינם בדרך של סירוב לבקשה נתונה להעברת כספים.

1. התפתחויות עיקריות בסך המאזן של מערכת הבנקאות

80% ↑

יחס אשראי לפיקדונות הציבור
המשיך לעלות בשנת 2025

המאזן המצרפי של מערכת
הבנקאות צמח בכ-9.8%,
שיעור גבוה מהשנים האחרונות

קצב ההסטה לפיקדונות לזמן קצוב
נושאי-ריבית המשיך לעלות, למרות
השינוי בסביבת הריבית

תיק ניירות הערך צמח בכ-21%,
בעיקר מגידול בסעיף אג"ח ממשלתית

בשנת 2025 צמח המאזן המצרפי של מערכת הבנקאות בשיעור של 9.8 אחוזים ועמד על 2,970 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2,706 מיליארד ש"ח בשנת 2024 (לוח 3). למרות הייסוף בשקל, היה שיעור הצמיחה גבוה ובנטרול שע"ח עמדה הצמיחה על 11.7 אחוזים. בנטרול האינפלציה, הצמיחה במאזן עמדה על 9.5 אחוזים, כאשר תרומת האינפלציה לצמיחה זו היתה נמוכה מהשפעתה אשתקד, זאת על רקע הירידה באינפלציה בשנת 2025. שיעור הצמיחה בשנת 2025 גבוה משיעורי הצמיחה בשנתיים הקודמות (קצב צמיחה שנתי ממוצע של 6.4 אחוזים), כאשר עיקר הגידול חל ברבעון השני של השנה.

2. התפתחויות עיקריות בצד הנכסים של מערכת הבנקאות

האשראי לציבור (נטו)¹, המהווה את הרכיב העיקרי בצד הנכסים של הבנקים (כ-63 אחוזים מסך הנכסים; לוח 3), עמד על כ-1,898 מיליארד ש"ח. במהלך שנת 2025 המשיך האשראי את מגמת הצמיחה בעוד שיעור הצמיחה עמד על 12.2 אחוזים - שיעור גבוה ביחס לשיעור הצמיחה בשנתיים הקודמות (קצב צמיחה שנתי ממוצע של 7.6 אחוזים). את הצמיחה הוביל האשראי למגזר העסקי (בפרט לעסקים גדולים)². נוסף על כך, במהלך שנת 2025 חלו מספר שינויים בהרכב האשראי לציבור. ראשית חל קיטון של 2 אחוזים באשראי הצמוד - בעיקר באשראי לדיוור. מגמת ההתמתנות שונה משלוש השנים הקודמות, שבהן חלה עלייה שנתית ממוצעת של 8.6 אחוזים באשראי הצמוד (לוח 3). נוסף על כך חל גידול באשראי במט"ח וצמוד מט"ח, זאת על-אף הייסוף הניכר בשקל, כאשר במהלך השנה יוסף השקל מול הדולר ב-12.6 אחוזים³ ומול האירו ב-1.3 אחוזים. סעיף הפרשה להפסדי אשראי (המהווה כ-1 אחוזים

¹ סך האשראי שהועמד לציבור בניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

² להרחבה ראו פרק ה' 2-בסקירה זו.

³ במונחים נומינליים אפקטיביים - מדד שמראה כיצד השקל משתנה ביחס לסל של מטבעות שבהם יש שימוש במדינה - היה ייסוף של

מסך-הנכסים) עמד על כ-24 מיליארדי ש"ח⁴ והמשיך לשמור על רמתו הגבוהה כפי שהיה בשנתיים הקודמות, על רקע רמת אי-הוודאות הגבוהה הקיימת.

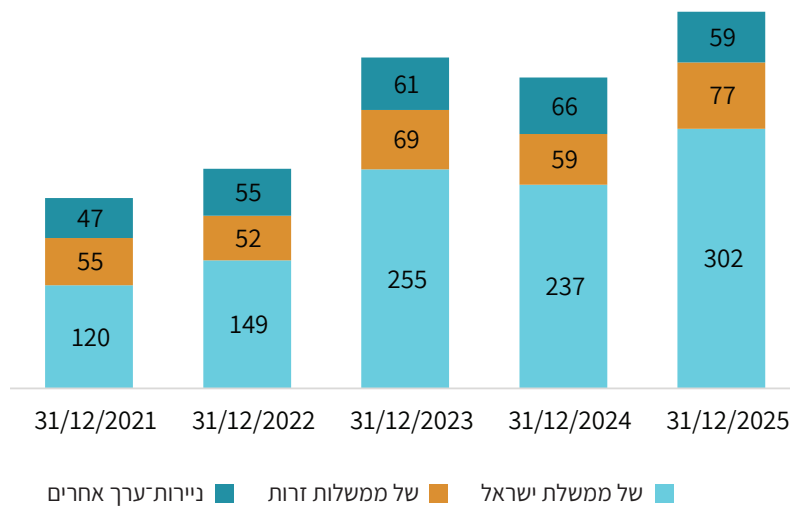
סעיף מזומנים ופיקדונות בבנקים, שמהווה 16 אחוזים מסך נכסי הבנקים, עמד על 463 מיליארדי ש"ח וירד בכ-37 מיליארדי ש"ח (7.4 אחוזים) בהשוואה לשנת 2024. עיקר הירידה בסעיף זה התרחשה ברבעון הראשון של שנת 2025. הירידה ברבעון הראשון מוסברת בכך שבנק ישראל הקטין משמעותית את ספיגת הנזילות באמצעות פיקדונות מוניטריים על רקע ספיגת מיסים בהיקפי שיא. בנוסף, הלוואות מוניטריות (שהועמדו בתקופת הקורונה) נפרעו ותרמו אף-הן לירידה בסעיף זה. בשלושת הרבעונים העוקבים השתנתה המגמה וסעיף מזומנים ופיקדונות עלה בשיעור מתון.

תיק ניירות-הערך, שעמד בסוף שנת 2025 על סך של כ-459 מיליארד ש"ח, עלה בשנת 2025 ב-21 אחוזים ומהווה 15 אחוזים מסך נכסי הבנקים. העלייה בתיק ניירות-הערך מאפיינת את כלל התאגידים הבנקאיים, כאשר המגמות הנצפות השנה הפוכות למגמות אשתקד, אז ירד תיק ניירות-הערך בכ-5 אחוזים (לוח 3). עיקר הגידול של תיק ניירות-הערך נובע מגידול בסעיף אג"ח ממשלתית, שצמח בכ-27.4 אחוזים (איור ב'-1). הגידול נבע מעלייה באחזקות הבנקים במק"מ על רקע גידול בהנפקות מק"מ של בנק ישראל על חשבון פיקדונות מוניטריים וגידול באחזקת אג"ח ממשלתית מקומית.

תיק ניירות-הערך של הבנקים מסווג לשלושה סוגי תיקים: תיק מוחזק לפדיון, תיק למסחר, תיק זמין למכירה. **עיקר הגידול בתיק ניירות-הערך נעשה בתיק הזמין למכירה**, שהוא כ-70 אחוזים מתיק ניירות ערך. התיק הזמין למכירה צמח בשיעור של 24 אחוזים ועמד בסוף שנת 2025 על 318 מיליארד ש"ח. בהשוואה לשנת 2024, בה קטן התיק הזמין למכירה בכ-10 אחוזים (איור ב'-2). בתוך התיק הזמין למכירה נבעה עיקר הצמיחה מהעלייה של כ-34 אחוזים באחזקת אג"ח ממשלתית מקומית ומק"מ. נוסף על כך חלה עלייה של כ-8 אחוזים באג"ח של ממשלות זרות, ובפרט של ממשלת ארה"ב. התיק למסחר, שחלקו בסך תיק ניירות-הערך הוא 13.9 אחוזים, צמח בשנת 2025 בשיעור של כ-42 אחוזים ועמד בסוף השנה על כ-64 מיליארד ש"ח (לוח 4).

העלייה באחזקות אג"ח ממשלתית מקומית ובמק"מ הובילו את העלייה בתיק ניירות-ערך

איור ב' - 1 | התפלגות תיק ניירות-ערך על-פי סוג הנייר, סך מערכת, 2021 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

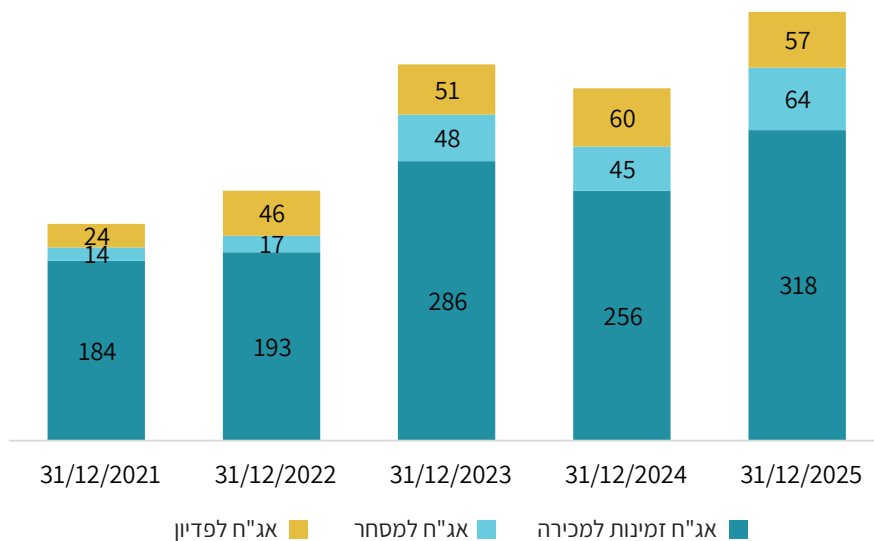
8.4 אחוזים.

⁴ סעיף ההפרשה להפסדי אשראי כולל את ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי מאזני וחוץ-מאזני.

העלייה בתיק הזמין למכירה הובילה את העלייה בתיק ניירות-ערך

התפלגות תיק ניירות-ערך על-פי סוג התיק, סך מערכת, 2021 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

איור ב' - 2

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

3. התפתחויות עיקריות בצד ההתחייבויות וההון של מערכת הבנקאות

בצד ההתחייבויות נרשמה **במהלך התקופה הנסקרת צמיחה של כ-9.5 אחוזים (בהשוואה ל-7.5 אחוזים בשנת 2024) והן הסתכמו ב-2,748 מיליארד ש"ח**. עיקר הצמיחה מקורה בעלייה בפיקדונות הציבור⁵, המהווים את חלקו העיקרי של צד ההתחייבויות במאזן (כ-79 אחוזים), בשיעור של כ-9 אחוזים. פיקדונות הציבור הסתכמו בדצמבר 2025 ב-2,344 מיליארד ש"ח.

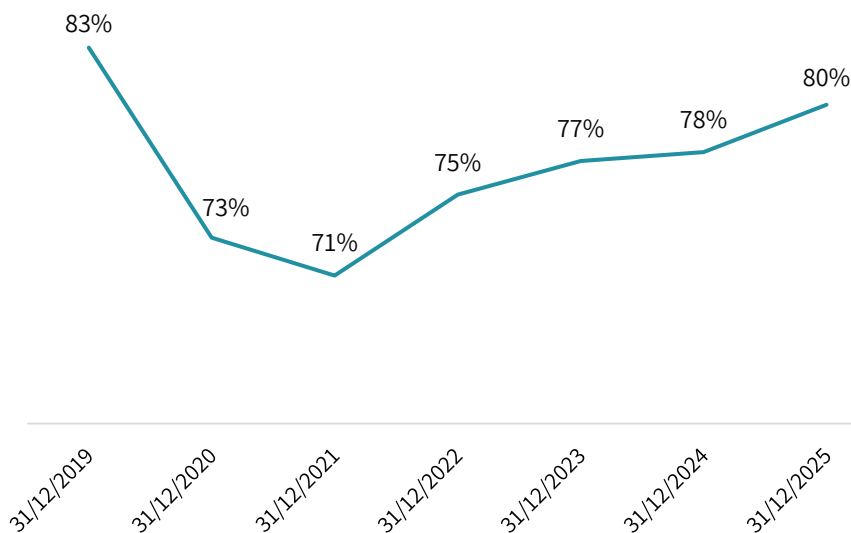
מבנה המקורות של מערכת הבנקאות הישראלית מתבסס על פיקדונות הציבור כעוגן למימון פעילות האשראי (האשראי לציבור עומד על 63 אחוזים מסך הנכסים ופיקדונות הציבור עומדים על כ-80 אחוזים מסך ההתחייבויות). בתור-כך אפשר לראות כי עקב קצב גידול מהיר יותר של האשראי לציבור יחס האשראי לפיקדונות הציבור ממשיך לעלות מעט. נכון לסוף שנת 2025 יחס זה עומד על 80 אחוזים, לעומת כ-78 אחוזים בסוף שנת 2024 (איור ב'-3).

⁵ סך פיקדונות הציבור כולל יתרות עו"ש, פיקדונות לפי דרישה ופיקדונות לזמן קצוב.

יחס האשראי (נטו) לפיקדונות המשיך לעלות בשנת 2025

איור ב' - 3

יחס האשראי (נטו) לפיקדונות הציבור
 סך מערכת הבנקאות, 2019 עד 2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך השנה חל גידול של כ-34 אחוזים בסעיף אג"ח וכתבי-התחייבות נדחים והוא עומד, נכון לחודש דצמבר 2025, על כ-155 מיליארד ש"ח (להרחבה ראו פרק ה'-3 בסקירה זו).

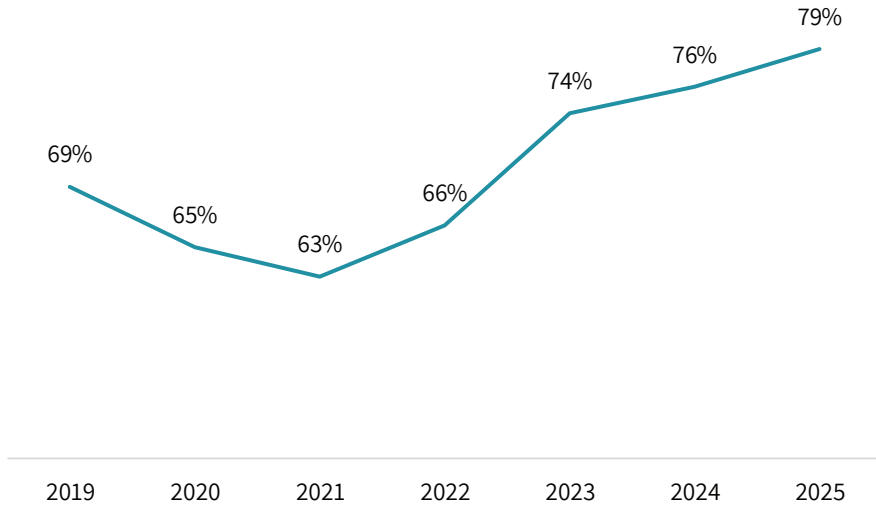
בשנת 2025 נשמר קצב הגידול הגבוה של **ההון העצמי** של מערכת הבנקאות, אך הוא היה מתון יותר ביחס לשנים האחרונות. במהלך השנה צמח ההון העצמי בשיעור של 10 אחוזים (והגיע ל-221 מיליארד ש"ח), בהשוואה לקצב צמיחה שנתי ממוצע של כ-12.5 אחוזים במהלך השנים 2023-2024 (להרחבה ראו פרק ד' בסקירה זו).

בשנים 2022-2023 נרשמה הסטה בקצב גבוה של כספים מיתרות עו"ש לפיקדונות נושאי-ריבית בעקבות הריבית הגבוהה של בנק ישראל, אך בשנת 2024, כנראה בשל העלייה באי-הוודאות לנוכח המלחמה, התמתנה מגמה זו. **בשנת 2025, למרות הירידה בשיעור הריבית והציפיות להמשך ירידתה, נרשמה עלייה בקצב ההסטה לפיקדונות לזמן קצוב נושאי-ריבית**, כך ששיעור הפיקדונות נושאי-ריבית מסך הפיקדונות לציבור עלה לכ-79 אחוזים (איור ב'-4). פיקדונות לזמן קצוב נושאי-ריבית עלו ב-17 אחוזים והגיעו ל-1,385 מיליארד ש"ח, לעומת עלייה של 12.3 אחוזים בלבד בשנת 2024. במקביל עלו ב-2.5 אחוזים פיקדונות לפי דרישה נושאי-ריבית והגיעו ל-396 מיליארד ש"ח, לעומת עלייה של 5.8 אחוזים בשנת 2024. יתרות העו"ש ירדו בכ-2.5 אחוזים ועמדו על 478 מיליארד ש"ח (איור ב'-5).

במהלך שנת 2025 הוסיף לעלות שיעור הפיקדונות נושאי-הריבית מתוך סך פיקדונות הציבור

איור ב' - 4

שיעור פיקדונות הציבור נושאי ריבית מתוך סך פיקדונות הציבור
סך מערכת הבנקאות, 2019 עד 2025 | אחוזים

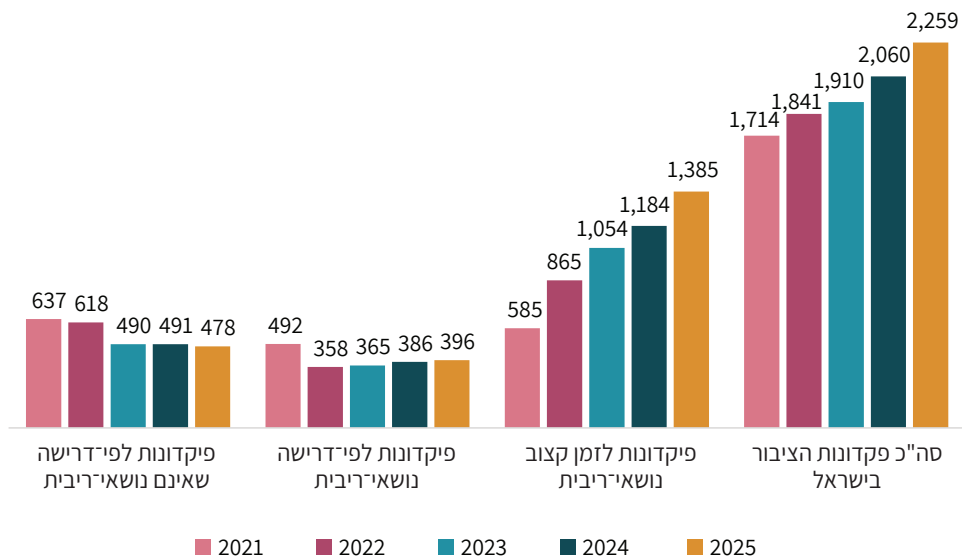

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הגידול בפיקדונות הציבור במהלך שנת 2025 נבע מגידול בפיקדונות לזמן קצוב נושאי-ריבית, לצד ירידה ביתרת הפיקדונות לפי-דרישה שאינם נושאי-ריבית

איור ב' - 5

פיקדונות הציבור בישראל לפי סוג הפיקדון, סך מערכת הבנקאות,
2021 עד 2025 | מליארדי ש"ח

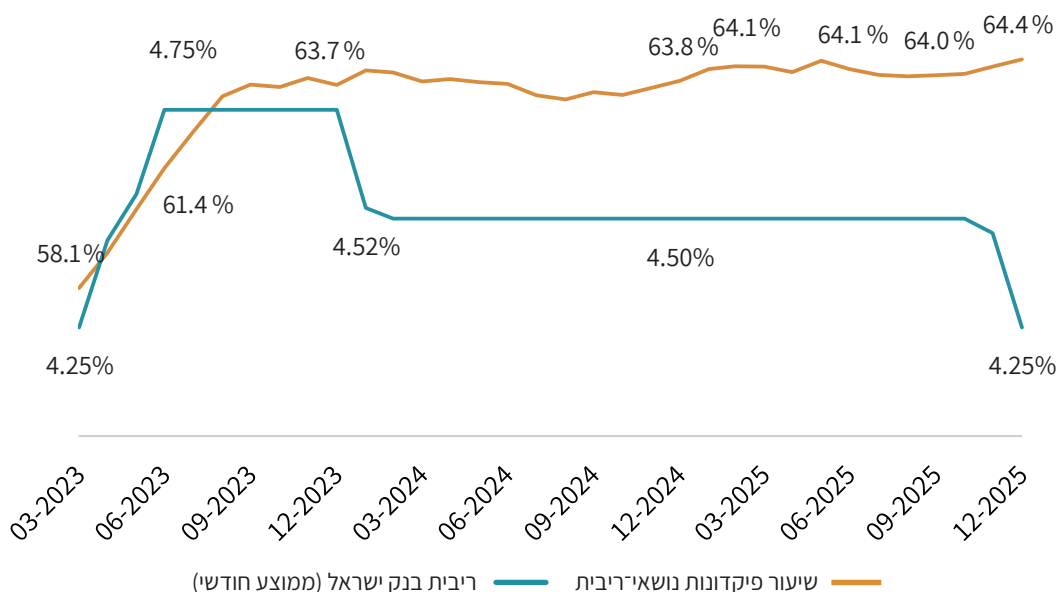
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

א. פירוט נוסף על פיקדונות פרטיים⁶

בשנת 2025 נותר יציב יחסית שיעור הפיקדונות הפרטיים נושאי-ריבית⁷ מתוך סך-הכספים שלקוחות פרטיים מחזיקים בבנקים. נכון לדצמבר 2025 שיעור זה עומד על 64.4 אחוזים - עלייה מתונה משיעור של 63.7 אחוזים שנרשם בחודש דצמבר 2024 (איור ב'-6). יציבות זו נרשמת על אף ירידת ריבית בנק ישראל בסוף שנת 2025 והציפיות לתוואי ריבית יורד בשנת 2026.⁸

שיעור פיקדונות פרטיים נושאי-ריבית נותר כמעט ללא-שינוי, למרות ירידה בסביבת הריבית

איור ב' - 6 שיעור של פיקדונות נושאי-ריבית של פרטיים (משקיבית ובנקאות פרטית) במט"י לא-צמוד וריבית בנק ישראל, מרץ 2023 - דצמבר 2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

העלייה בשיעור הפיקדונות נושאי-הריבית בשנת 2025 נבעה מגידול ביתרת הפיקדונות נושאי-הריבית של 3.7 מיליארד ש"ח, מול ירידה דומה של כ-3.8 מיליארד ש"ח ביתרת העו"ש. בפועל, מאז תחילת שנת 2024 נותר כמעט ללא-שינוי סך-היתרות המוחזקות בבנקים - בהיקף של כ-640 מיליארד ש"ח. לצד יציבות זו, בשנת 2025 נמשכה הצבירה בקרנות הכספיות השקליות⁹ והיא עלתה בכ-27 מיליארד ש"ח. זהו גידול שנתי הדומה לשנת 2024 אך קצב הצמיחה שלו מתון יותר (27.4 אחוזים לעומת 37 אחוזים). בעקבות גידול זה עלה ב-3 נקודות אחוז חלקן של הקרנות

⁶ הניתוחים בחלק זה מתייחסים לכספים במגזר מט"י לא-צמוד בלבד. רוב יתרות הכספים של לקוחות פרטיים מופקדים במגזר זה (כ-80 אחוזים מהיתרות).

⁷ פיקדונות לזמן קצוב ופיקדונות לפי דרישה לזמן קצר.

⁸ בחודש ינואר 2026 הוריד בנק ישראל את הריבית ב-0.25 נקודות אחוז ל-4 אחוזים.

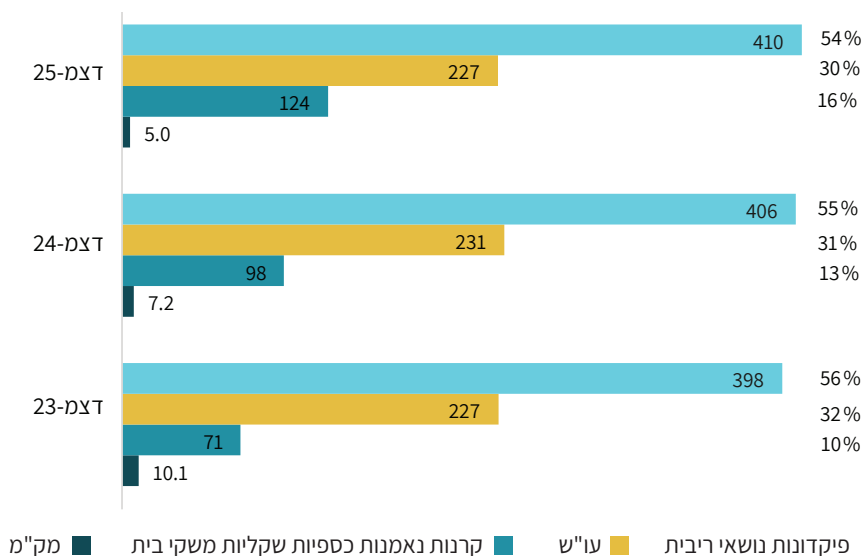
⁹ קרן כספית היא קרן נאמנות המשמשת כמכשיר השקעה בסיכון נמוך ועם תנודתיות נמוכה. הקרן רשאית להשקיע את הכספים שהיא מנהלת בכספים במח"מ קצר יחסית, הנחשבים כסולידיים (מק"מ, פיקדון בנקאי גדול, אג"ח בדירוג אשראי גבוה). נוסף על חשיפה לנכסים סולידיים היא נזילה, העמלות בגינה נמוכות יחסית והמס מחושב על הרווח הריאלי על הקרן. מאפיינים אלו מאפשרים לה להשיג תשואה קרובה יחסית לריבית בנק ישראל, כך שקרנות כספיות שקליות מהוות חלופת חיסכון לפיקדון בנקאי נושאי-ריבית.

הכספיות מתוך כלל הכספים שבנכסים סולידיים שקליים שלקוחות פרטיים מחזיקים¹⁰ והגיע ל-16 אחוזים. למרות העלייה הניכרת בשנים האחרונות ביתרת קרנות כספיות, שהביאה את סך-האחזקה בהן שבידי לקוחות פרטיים ל-124.4 מיליארד ש"ח¹¹, הן עדיין מהוות חלק קטן מהיתרות לעומת פיקדונות נושאי-ריבית ועו"ש (איור ב'-7).

יתרת האחזקה בקרנות כספיות עלתה בקצב ניכר לעומת יתרת העו"ש ופיקדונות נושאי-ריבית, אך חלקן מסך-האחזקות בנכסים סולידיים עדיין קטן

יתרת כספים בחשבונות עו"ש, פיקדונות נושאי ריבית, מק"מ וקרנות כספיות ושיעורם מתוך היתרות של פרטיים במט"י לא צמוד, סך מערכת הבנקאות דצמבר 2023 - דצמבר 2025 | מיליארדי ש"ח, אחוזים

איור ב' - 7

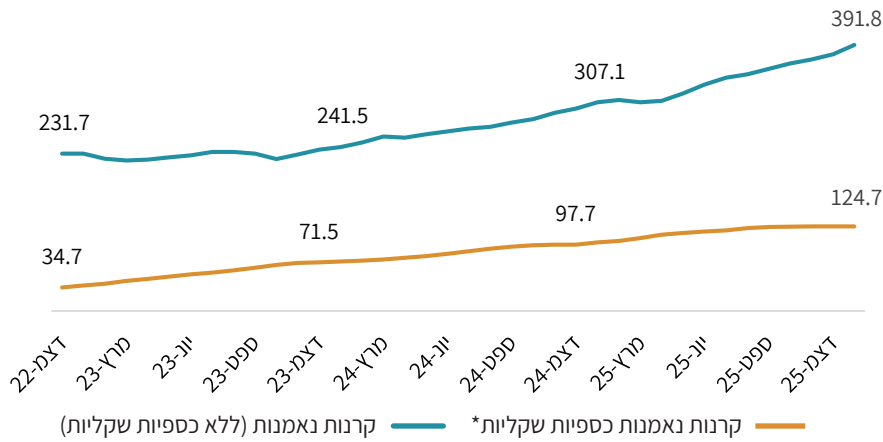
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הגידול באחזקות קרנות נאמנות כספיות שקליות בשנת 2025 נבע ככל-הנראה מאטרקטיביות התשואה הפוטנציאלית בקרנות אלו ביחס לריבית שהוצעה למשקי-בית בעבור פיקדונות בנקאיים, לצד רמת נזילות גבוהה בעבור הלקוחות. אף שהיקפי הקרנות כספיות-שקליות עלו במהלך השנה בשיעור ניכר, נרשם עיקר הגידול בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה, בעוד שברביע האחרון הן נותרו כמעט ללא-שינוי. במקביל להתמתנות קצב הצבירה של משקי-בית בקרנות כספיות נמשכה עלייה בהשקעות משקי-הבית בקרנות נאמנות שאינן כספיות (המשקיעות במניות ואג"ח ממשלתית וקונצרנית בישראל ובח"ל). ייתכן כי על רקע הירידה בסביבת הריבית, התמתנות האינפלציה והשיפור במצב הגיאורפוליטי בסוף שנת 2025, הקטינו משקי-בית את ההשקעה בקרנות כספיות, אך הם אינם מפקידים כספים חזרה בבנקים ומעדיפים להשיג תשואה על כספים באמצעות חשיפה לקרנות נאמנות בסיכון גבוה יותר (להרחבה ראו פרק ה'-3 בסקירה זו ופרק ד'-2 בדוח בנק ישראל לשנת 2025; איור ב'-8).

¹⁰ הכוונה לסך הכספים המוחזקים בידי לקוחות פרטיים בקרנות כספיות שקליות, מק"מ, עו"ש ופיקדונות נושאי-ריבית במט"י לא-צמוד.
¹¹ הנתונים על אחזקות קרנות כספיות מתקבלים מתוך מערכת ניירות-ערך של החטיבה למידע וסטטיסטיקה בבנק ישראל. מערכת זו מקבלת דיווחים מהבנקים ולא מהווה מקור ישיר לדיווחי הקרנות. חלק מהקרנות הכספיות לא ניתנות לזיהוי במערכת (לפי התמחות) וייתכן שנתון האחזקה של משקי-הבית בקרנות נאמנות כספיות אינו מלא. סך הצבירה של קרנות נאמנות כספיות שקליות המוחזקות בקרב כלל הציבור עומד על 156 מיליארד ש"ח נכון לחודש ינואר 2026.

ברבעון האחרון של שנת 2025 חלה התמתנות באחזקה של משקי-בית בקרנות כספיות מול המשך הגידול בקרנות נאמנות בסיכון גבוה יותר

איור ב' - 8 אחזקה של לקוחות פרטיים בקרנות נאמנות לפי התמחויות, דצמבר 2022 - ינואר 2026 | מיליארדי ש"ח

* הנתונים עבור אחזקת קרנות כספיות מתוך מערכת ניירות-ערך. מערכת זו מקבלת דיווחים מהבנקים ולא מהווה מקור ישיר לדיווחי הקרנות. חלק מהקרנות הכספיות אינן אפשרויות לזיהוי במערכת (לפי התמחות) וייתכן שהאחזקה של משקי-הבית בקרנות נאמנות כספיות אינה מלאה. **המקור:** החטיבה למידע וסטטיסטיקה בבנק ישראל.

4. התפתחויות עיקריות בפעילות החוץ-מאזנית

במהלך שנת 2025 חלה עלייה בקצב הגידול בערבויות והתחייבויות להעמדת אשראי (12.9 אחוזים לעומת ממוצע צמיחה שנתי של 9 אחוזים בשנים 2023-2024; לוח 5)¹². את הגידול הובילו ההתחייבויות הבלתי-חוזרות להעמדת אשראי שאושר וטרם ניתן ומסגרות הח"ד שלא נוצלו. זאת לאור המשך הגידול בתיק האשראי ובאשראי עסקי. היקף הפעילות של התאגידים הבנקאיים במכשירים נגזרים, בסכומים נקובים, גדל השנה בשיעור של כ-28 אחוזים והסתכם ב-6,745 מיליארדי ש"ח והעלייה הקיפה את כל סוגי המכשירים. הגידול בהיקף הפעילות במהלך השנה הושפע מהייסוף החד בשע"ח של השקל מול הדולר, שהיה משמעותי ברבעון האחרון של השנה, ומהמשך התנודתיות בשווקי המניות (להרחבה ראו פרק ה'-4 בסקירה זו).

¹² ערבויות והתחייבויות להעמדת אשראי כוללות: אשראי תעודות, ערבויות להבטחת אשראי, ערבויות לרוכשי דירות, ערבויות והתחייבויות אחרות, מסגרות של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו, התחייבויות בלתי-חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן, התחייבות להוצאת ערבות.

פתיחה

פרק ג' - התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות

1. רווחיות מערכת הבנקאות

לגידול ברווחיות תרם בעיקר **הגידול בתיק האשראי**. המשך השחיקה בפער הריבית קיזז מעט את השפעתו של גידול זה

בשנת 2025 נרשמה **עלייה ברווחיות** שמקורה בגידול בהכנסות הריבית נטו והכנסות מעמלות

15.5%

נרשמה **שחיקה קלה בתשואה להון** בהשוואה לשנת 2024, אך היא נותרה גבוהה בהשוואה היסטורית

לזמן של חודש ומעלה משקי הבית העדיפו פיקדונות בריבית קבועה, ובטווחים קצרים – פיקדונות בריבית משתנה, גם בריבית נמוכה יותר

70%

התמסורת של ריבית בנק ישראל לפיקדונות משקי-בית נותרה יציבה מתחילת שנת 2025

בשנת 2025 נצפה שיפור נוסף **ביחס היעילות** והוא הגיע לשיא במונחים היסטוריים

בשנת 2025 עמדה התשואה להון על כ-15.5 אחוזים והיא נמוכה במעט בהשוואה לתשואה על ההון בשנים 2022-2024 אך עדיין נותרה גבוהה בהשוואה היסטורית (איור ג'-1). הגורם לקיטון בתשואה להון השנה הוא צבירת עודפי-הון משמעותיים במערכת הבנקאות, במהלך שנת 2024, שקיזזו את העלייה ברווח הנקי.

הרווח הנקי של מערכת הבנקאות לשנת 2025 הסתכם בכ-32.3 מיליארד ש"ח, ומהווה שיעור גידול של כ-8.7 אחוזים ביחס לשנת 2024 (איור ג'-2). הגידול ברווח הנקי מוסבר כתוצאה מהגידול הניכר באשראי לציבור שהעמידו הבנקים במהלך שנת 2025 בהשוואה לשנת 2024 (גידול של כ-205 מיליארדי ש"ח, המהווים כ-12.2 אחוזים; להרחבה ראו פרק ב' ופרק ה'-2 לסקירה זו). בצד ההכנסות, נרשם גידול בהכנסות הריבית (כ-5.5 מיליארדי ש"ח, המהווים גידול של 4.1 אחוזים) וגידול בהכנסות מעמלות (כ-1.4 מיליארדי ש"ח, המהווים גידול של 10.6 אחוזים). בצד ההוצאות, במהלך שנת 2025 נרשמה עליה בהוצאות הריבית (כ-4 מיליארדי ש"ח המהווים גידול של 5.6 אחוזים) לצד ירידה מסוימת בהוצאות התפעוליות, בהשוואה לשנת 2024. בהתאם, חל שיפור מסוים נוסף ביחס היעילות של המערכת, שעמד בשנת 2025 על 37%.

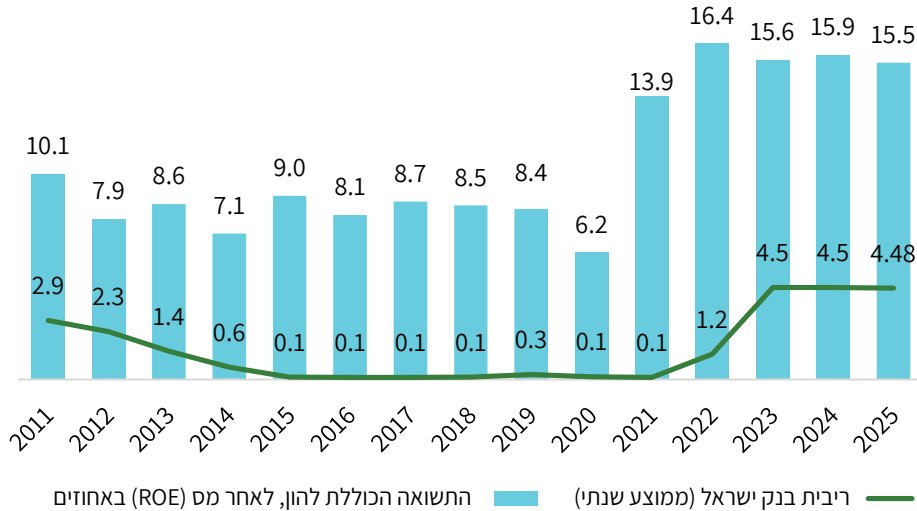
כפי שיורחב להלן, את העלייה ברווח הנקי כתוצאה מתרומת סעיפים אלו קיזזו התמתנות שיעור האינפלציה ומתווה ההקלות על לקוחות הבנקים¹. יוזכר כי בהשוואה לשנים קודמות הושפע הרווח הנקי בשנים 2024-2025 מהמס המיוחד שהוטל על מערכת הבנקאות². בהתאם, חל שיפור מסוים במדדי היעילות של המערכת.

¹ להרחבה נוספת ראו תיבה ו'-3 בסקירה זו.

² "חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעד התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), תשפ"ד-2024".

במהלך שנת 2025 חלה ירידה קלה בתשואה להון

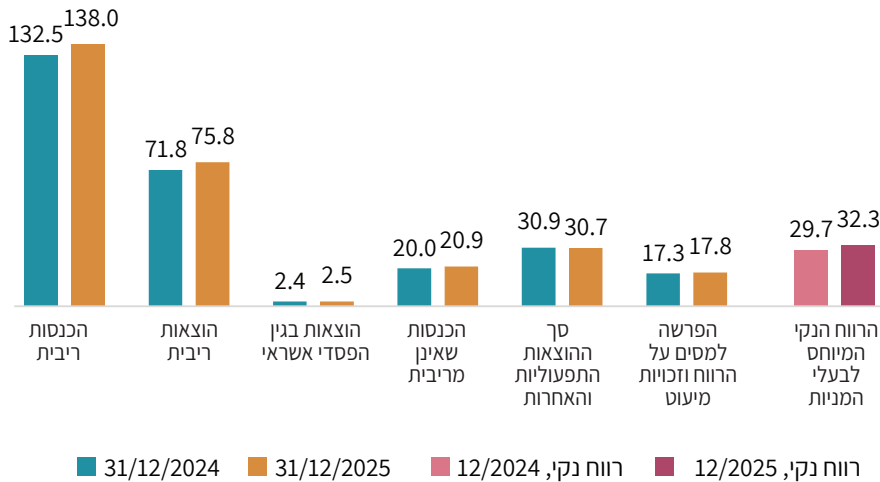
איור ג' - 1 | התשואה להון (ROE) לאחר מס וריבית בנק ישראל, סך מערכת הבנקאות, 2011 עד 2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

העלייה ברווח הנקי בשנת 2025 מוסברת בגידול בהכנסות הריבית נטו, בעיקר לנוכח הגידול הניכר באשראי לציבור שהעמידו הבנקים ומגידול בהכנסות מעמלות

איור ג' - 2 | דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים, סך מערכת הבנקאות, 2025 מול 2024 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בחודש אפריל 2025 הודיע בנק ישראל על מתווה הקלות כספיות שבמסגרתו תקצה מערכת הבנקאות סכום מצטבר של 3 מיליארד ש"ח ללקוחות המערכת בפריסה ל-8 רבעונים החל מהרבעון השני של שנת 2025. במסגרת מתווה זה ייתנו הבנקים המסחריים השונים³ מגוון הקלות והחזרים כספיים ללקוחות מהמגזר הקמעונאי⁴.

נכון לדצמבר 2025, סך ההטבות שנתנה מערכת הבנקאות מסתכם בכ-1.1 מיליארדי ש"ח אשר מהווים שיעור ביצוע של 98 אחוזים מסך ההקצאה לתקופה.

להלן פירוט ההטבות שניתנו בשנת 2025 על-פי סוגי הטבות ומגזרי פעילות:

סך ההטבות שנתנה מערכת הבנקאות: מרץ 2025 - דצמבר 2025			במיליוני ש"ח
עסקים קטנים וזעירים	פרטיים אחר	דיור	
67	178	27	הטבות ריבית באמצעות שינוי בתנאי אשראי
48	16	67	הטבות ריבית אחרות על אשראי
11	102	-	הטבות ריבית על פיקדונות לפי דרישה
1	19	-	הטבות ריבית על פיקדונות אחרים
70	186	-	ויתור על עמלות
0	289	21	מענקים
0	3	-	תרומות
197	793	115	סך הטבות לפי מגזרי פעילות
	1,105		סך הטבות שניתנו
	1,125		אומדן הקצאה לתקופה
	-20		פער בין הקצאה לביצוע
	98%		שיעור ביצוע (באחוזים)

במהלך השנה חלה עלייה קלה בשיעור של כ-3 אחוזים בסעיף ההפרשה למיסים על הרווח, לאחר עלייה ניכרת (כ-24 אחוזים) שנרשמה בסעיף אשתקד. התייצבות זו נגרמה עקב עלייה ברווחיות השוטפת וחקיקת "חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעד התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), תשפ"ד - 2024". החוק הטיל על הבנקים תשלום מיוחד בגין רווחיהם בסכום השווה ל-6 אחוזים מהרווח שהפיקו על פעילותם בישראל⁵. החוק קובע תשלום במהלך השנים 2024-2025, כשתקרת התשלום השנתית ברמת סך המערכת היא 1.2 מיליארד ש"ח בעבור שנת 2024 ו-1.3

³ בנק לאומי, פועלים, מזרחי-טפחות, דיסקונט, הבינלאומי, מרכזית, יהב, מסד.

⁴ להרחבה ראו: <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/30-03-25/>

⁵ בשנת 2024, בשל חלקיות התקופה, חל תשלום של 4.5 אחוזים - שיעור מופחת מהשיעור שחל בשנת 2025.

מיליארד ש"ח בעבור שנת 2025. נוסף על כך, החל מינואר 2025 הועלה שיעור מס ערך מוסף ל-18 אחוזים. עלייה זו השפיעה גם על העלייה המסוימת שנרשמה במהלך השנה בסעיף זה⁶.

במרץ 2026 אישרה ועדת הכספים את הצעת החוק לתשלום מיוחד על רווחי הבנקים בשנים 2026-2027, שבמסגרתה ישלמו הבנקים 3 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2026 ו-125 מיליון ש"ח במהלך שנת 2027. כמו-כן תוקם קרן מענקים בגובה 175 מיליון ש"ח לטובת עסקים קטנים ובינוניים באזורי הלחימה בצפון.

2. התפתחות סעיפי ההכנסות וההוצאות בדוח רווח והפסד

בשנת 2025 עלו הכנסות הריבית נטו בשיעור מתון של כ-2.6 אחוזים ביחס לשנת 2024 והסתכמו ב-62.2 מיליארד ש"ח (לוח 6). עלייה זו חלה בשל השפעת הגידול בתיק האשראי שקוזזה מעט מהירידה בפער הריבית⁷, זו השנה השלישית ברציפות.

הכנסות הריבית בשנת 2025 עלו בשיעור של 4.2 אחוזים והסתכמו בכ-138 מיליארד ש"ח - גידול המוסבר בהמשך הגידול באשראי לציבור. הוצאות הריבית צמחו בשיעור גבוה יותר (5.6 אחוזים) ועמדו על 75.8 מיליארד ש"ח. הגידול בהוצאות הריבית מקורו בגידול בסך פיקדונות הציבור נושאי-ריבית בשיעור של כ-10 אחוזים, המהווים כ-155 מיליארד ש"ח.

על אף הגידול הן בסך הכנסות הריבית והן בסך הוצאות הריבית, שיעור ההוצאה על פיקדונות הציבור, שיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות הציבור ירד באופן מתון יותר משיעור ההכנסה מאשראי⁸ לציבור, מה שתרם להמשך צמצום פער הריבית משיעור של 2.27 אחוזים בשנת 2024 לשיעור של 2.16 אחוזים בשנת 2025 (איור ג'-3). פער הריבית שכולל גם את יתרות העו"ש שאינן נושאות-ריבית ירד גם הוא משיעור של 3.29 אחוזים לשיעור של 3.03 אחוזים, בשל צמצום משקלן היחסי של יתרות העו"ש מסך פיקדונות הציבור.

עם עליית ריבית בנק ישראל החל מאפריל 2022 חלה עלייה ניכרת בשיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור ושיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות הציבור. בעוד שבשנת 2022 הייתה העלייה בשיעורי ההכנסה וההוצאה דומה, הרי שבשנת 2023 עלה שיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות הציבור יותר מאשר העלייה שחלה בהכנסות הריבית על האשראי לציבור ובמהלך שנת 2024 חלה עלייה בשיעור הוצאות לריבית על פיקדונות הציבור, למרות הפחתת ריבית בנק ישראל (איורים ג'-4 וג'-5).

⁶ ביום 14 באפריל 2024 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד-2024, ולפיו יעודכן שיעור מס השכר ומס הרווח שישולם על פעילות בישראל של מוסד כספי ויעלה ל-18 אחוזים, כאשר תיקון זה יחול על בנק משלם החל משנת 2026 ואילך.

⁷ לפי הפער שבין הריבית הממוצעת על יתרת האשראי לבין הריבית הממוצעת על יתרת הפיקדונות.

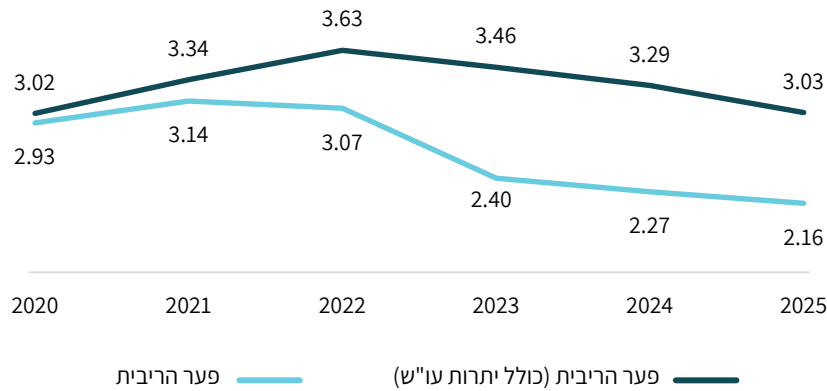
⁸ היחס שבין הוצאות הריבית לבין היתרה השנתית הממוצעת של פיקדונות הציבור.

⁹ היחס שבין הכנסות הריבית לבין היתרה השנתית הממוצעת של אשראי לציבור.

במהלך שנת 2025 חלה ירידה נוספת בפער הריבית

פער הריבית (אשראי לציבור ופיקדונות הציבור), סך מערכת הבנקאות
2020 עד 2025 | אחוזים

איור ג' - 3

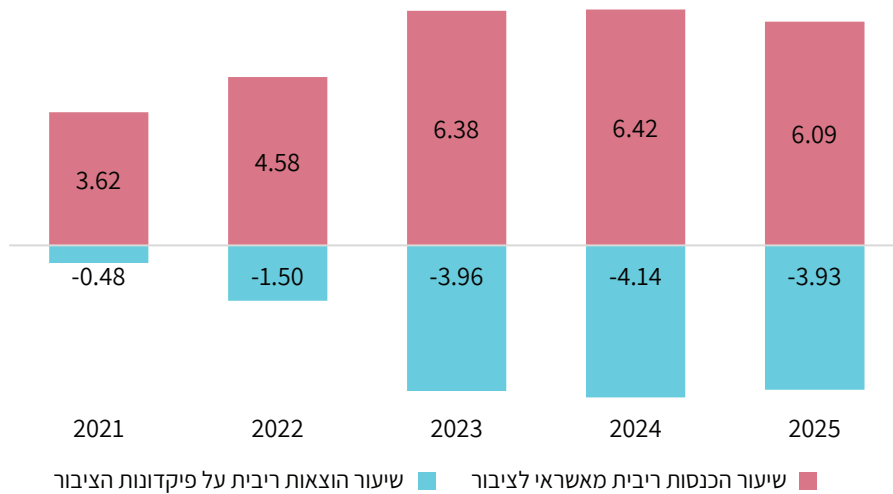

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 חל קיטון בשיעור הכנסות הריבית מאשראי לציבור לצד קיטון גדול יותר בשיעור הוצאות הריבית על פיקדונות הציבור

שיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור, שיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות,
סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

איור ג' - 4

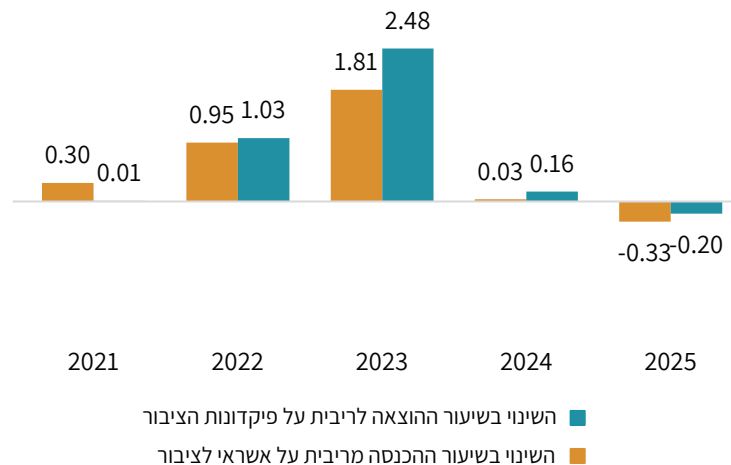

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 המשיכה מגמת צמצום שיעור ההכנסה מריבית על האשראי בהשוואה לשיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות הציבור, זאת על רקע המשך הסטת כספים מחשבונות העו"ש לפיקדונות נושאי ריבית

השינוי בשיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור, שיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות הציבור, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | נקודות אחוז

איור ג' - 5

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

השנה השפעת הכמות על צד הנכסים הייתה חיובית ומשמעותית יותר מאשר בצד ההתחייבויות, מה שתרם לכך שהשפעת הכמות על הכנסות הריבית נטו הייתה חיובית. מנגד השפעת המחיר על הכנסות הריבית נטו הייתה שלילית ודומה לשנה שעברה. אלו הביאו לכך שסך הכנסות הריבית נטו גדלו (לוח 7).

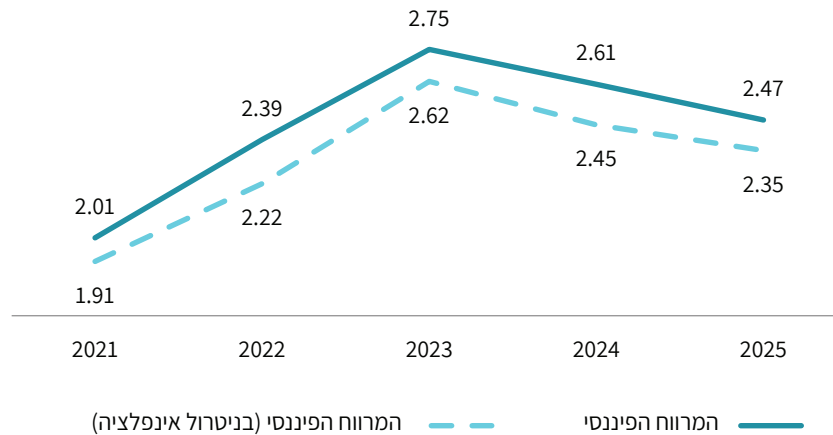
בדומה לפער הריבית, במהלך שנת 2025 ירד גם המרווח הפיננסי¹⁰ לשיעור של 2.47 אחוזים וזאת על רקע עלייה קלה בהכנסות המימון נטו (בין היתר לאור התמתנות האינפלציה), לצד עלייה גדולה יותר בהיקף הנכסים הכספיים שמניבים ריבית (גידול של 8.2 אחוזים; איור ג'-6). עיקר הירידה במרווח הפיננסי התרחשה ברבעון הרביעי לשנת 2025, עת חלה התמתנות בהכנסות המימון.

¹⁰ מדד המשקף את יכולתה של מערכת הבנקאות להשיא רווחים מתוך הנכסים שמשיאים הכנסות מימון. מחושב באמצעות היחס בין הכנסות מריבית נטו לסך הנכסים נושאי הריבית.

במהלך שנת 2025 חלה ירידה במרווח הפיננסי, וזאת לאור התמתנות שיעור האינפלציה ועלייה קלה בהכנסות המימון נטו לצד עלייה גבוהה יותר בהיקף הנכסים הכספיים שמניבים ריבית

המרווח הפיננסי במערכת הבנקאות, סך מערכת הבנקאות, אחוזים | 2025 עד 2021

איור ג' - 6

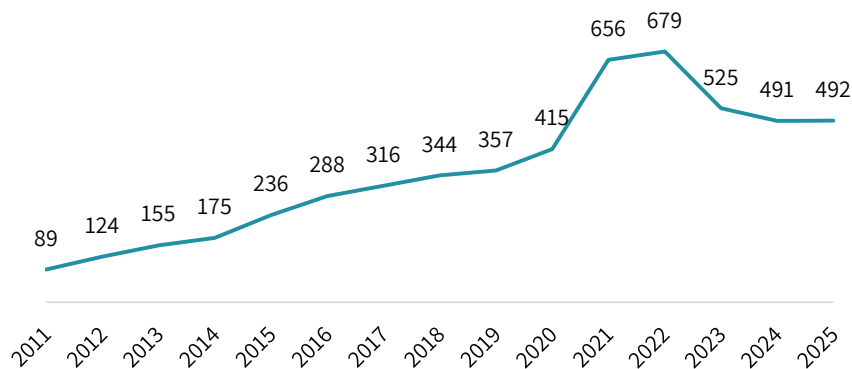
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במאזן מערכת הבנקאות בישראל קיים, באופן מובנה, עודף בנכסים נושאי ריבית על-פני התחייבויות נושאות ריבית. במהלך שנת 2025 נרשמה התייצבות בעודף הנכסים נושאי ריבית על ההתחייבויות נושאות ריבית והוא עומד על כ-492 מיליארד ש"ח (איור ג'-7). פער זה נובע בעיקרו מהיקף יתרות הזכות שאינן נושאות ריבית (כ-478 מיליארד ש"ח) המהוות שיעור של כ-21 אחוזים מסך פיקדונות הציבור - ירידה בהשוואה לאשתקד, אז עמד השיעור על כ-24 אחוזים.

הפער שבין הנכסים נושאי ריבית לבין התחייבויות נושאות ריבית נותר יציב

התפתחות ההפרש בין נכסים נושאי ריבית להתחייבויות נושאות ריבית, סך מערכת הבנקאות | 2025 עד 2011

איור ג' - 7

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

כמו־כן, את מערכת הבנקאות מאפיין עודף של נכסים צמודי־מדד לעומת התחייבויות צמודות־מדד. על־כן, סביבת האינפלציה משפיעה על הכנסות הריבית של הבנקים. בהתאם, הירידה בשיעור האינפלציה בשנת 2025 תרמה בשיעור מצומצם יותר להכנסות הריבית לעומת אשתקד. בנוסף, חלה ירידה בעודף הנכסים צמודי המדד לעומת ההתחייבויות צמודות המדד, בשיעור של כ-11 אחוזים בהשוואה לאשתקד. (להרחבה ראו פרק ה'-4 בסקירה זו).

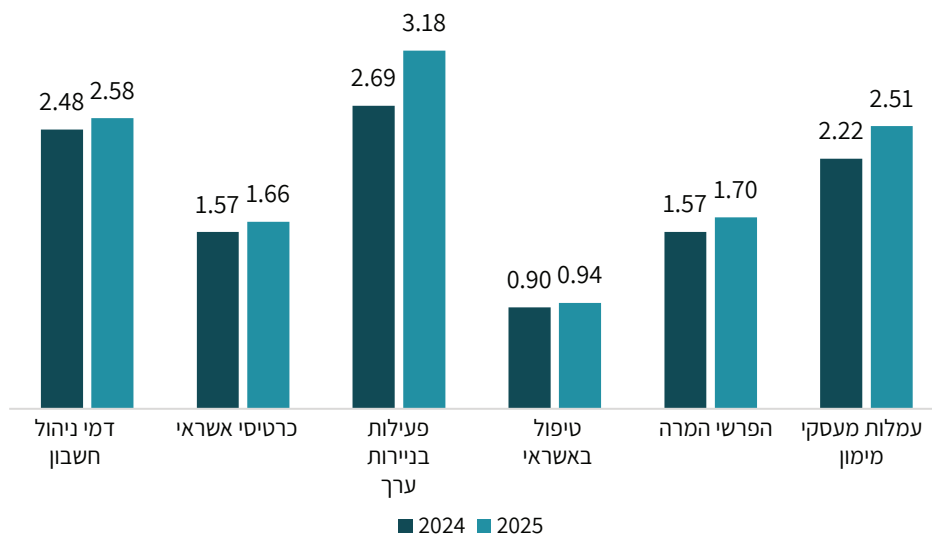
התוצאות להפסדי אשראי נותרו ללא שינוי ניכר והסתכמו בשנת 2025 ב-2.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה להוצאה של כ-2.4 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2024 (איור ג'-2; להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו).

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2025 ב-20.9 מיליארד ש"ח - גידול של 4.1 אחוזים ביחס לשנת 2024. מקורו של גידול זה הוא בעיקרו בגידול שחל בהכנסות מעמלות (בשיעור של 10.6 אחוזים), בדגש על הכנסות מעמלות בגין פעילות בניירות־ערך, אף שהוא קוזז בחלקו מקיטון בסעיפי הכנסות אחרות (בגין הכרה מרווחי־הון שהוכרו במהלך שנת 2024) ובהכנסות מימון שאינן מריבית.

ההכנסות מעמלות¹¹ הסתכמו בשנת 2024 ב-14.9 מיליארד ש"ח - גידול ניכר בשיעור של 10.6 אחוזים ביחס לשנת 2024. עיקר הגידול מקורו בגידול בעמלות בגין פעילות בניירות־ערך על רקע גידול בפעילות הפיננסית של הלקוחות ועמלות מעסקי מימון (איור ג'-8).

עיקר העלייה בהכנסות מעמלות בשנת 2025 משקף גידול בפעילות הפיננסית של הלקוחות, בדומה לשנת 2024

איור ג' - 8 פילוח סעיפים עיקרים מהכנסה מעמלות, סך מערכת הבנקאות¹, 2025 בהשוואה ל-2024 | מיליארדי ש"ח

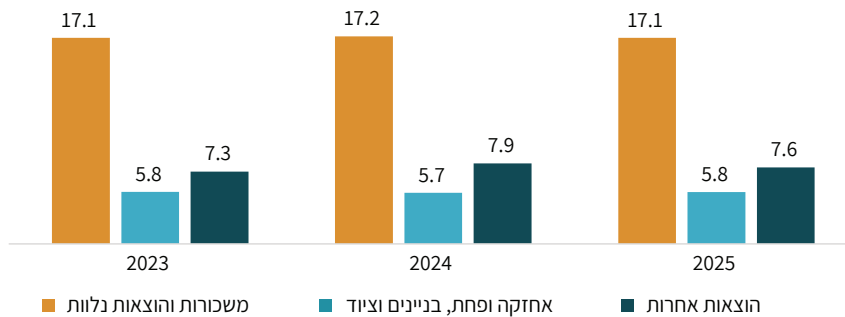
¹ בנטרול נתוני כאל, אשר הוצגו בדוחות הכספיים של בנק דיסקונט כ"פעילות מופסקת". מספרי ההשוואה לשנת 2024 הוצגו מחדש, בהתאם.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

¹¹ בנטרול נתוני כאל, אשר הוצגו בדוחות הכספיים של בנק דיסקונט כ"פעילות מופסקת". מספרי ההשוואה לשנת 2024 הוצגו מחדש, בהתאם.

הוצאות התפעוליות והאחרות עמדו במהלך שנת 2025 על כ-30.7 מיליארד ש"ח - ירידה קלה בהשוואה לשנת 2024, שבמהלכה הסתכמו הוצאות לכ-30.9 מיליארד ש"ח. מקור הקיטון הוא צמצום בהוצאות האחרות בשנת 2025, בסך של כ-250 מיליוני ש"ח, בהשוואה לשנת 2024, כפי שיורחב להלן.

הרכב ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2025 דומה להרכב בשנים 2023-2024

איור ג' - 9 פילוח סעיפים עיקריים¹ של הוצאות תפעוליות ואחרות, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

1 לא כולל סעיפים המהווים פחות מ-0.5 אחוז מסך ההוצאות התפעוליות ואחרות (כגון הפחתת ערך, מוניטין וכ"ו). **המקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הוצאות בגין משכורות והוצאות נלוות - במהלך שנת 2025 חל קיטון של כ-4 אחוזים בסעיף זה ביחס לאשתקד, והוא עומד נכון לדצמבר 2025 על כ-17.1 מיליארד ש"ח (איור ג'-9, לוח 11). מקור הקיטון הוא בצמצום ניכר בהיקף המשרות במערכת הבנקאות מ-36,172 משרות בשנת 2024 ל-34,330 משרות בשנת 2025 (לוח 11). בעיקר בשל הוצאת משרות עובדי כאל מדוחותיו של בנק דיסקונט (כ-1,432 משרות). בנטרול רישום עובדי כאל מקבוצת דיסקונט חלה במערכת הבנקאות ירידה של 410 משרות בלבד (ירידה בשיעור של כ-1.1 אחוזים מכלל העובדים במערכת הבנקאות).

הוצאות אחזקה ופחת על בניינים וציוד - במהלך שנת 2025 הסתכמו הוצאות בגין אחזקה ופחת על בניינים וציוד בכ-5.8 מיליארד ש"ח, בדומה לשנת 2024.

ההוצאות האחרות - במהלך שנת 2025 הסתכמו ההוצאות האחרות בכ-7.6 מיליארד ש"ח - זאת בהשוואה לכ-7.9 מיליארד ש"ח בשנת 2024 - קיטון של כ-250 מיליון ש"ח, המהווים 3.2 אחוזים. מקור הירידה הוא בהוצאות בגין תוכניות התייעלות ופרישה שנרשמו בשנת 2024, בקיזוז עלייה מסוימת שנרשמה בחלק מהבנקים.

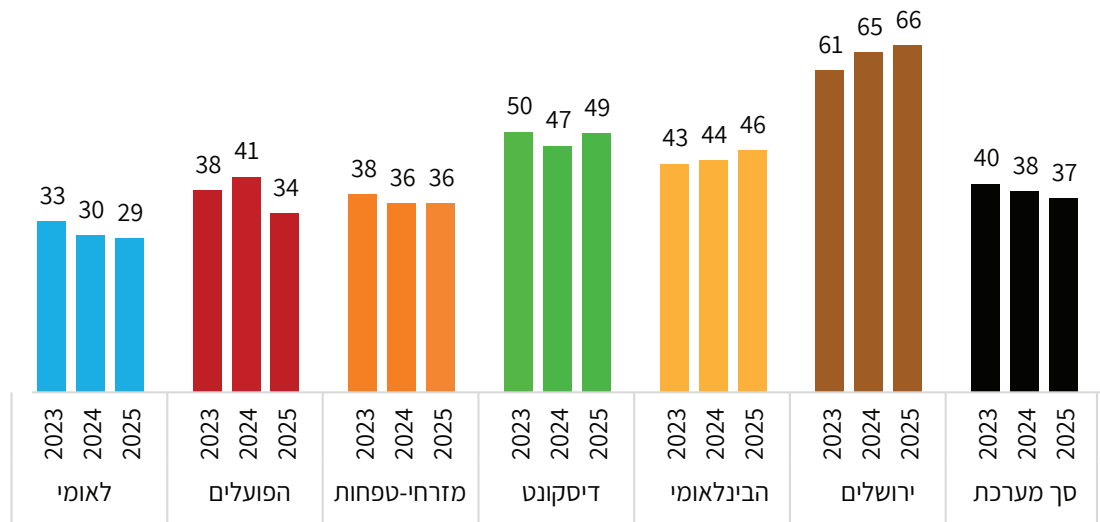
יחס היעילות התפעולית¹² לשנת 2025 השתפר במעט ביחס לשנת 2024 והוא עומד על כ-37 אחוזים (איור ג'-10) - שיעור נמוך גם בראייה היסטורית. בשנים האחרונות חל שיפור ניכר ביחס זה, על רקע הגידול בהכנסות הריבית נטו ותהליכי התייעלות שחלו בבנקים¹³. בראייה היסטורית, משנת 2016 חל גידול של כ-85 אחוזים בהכנסות הריבית נטו והכנסות שאינן מריבית בעוד שההוצאות התפעוליות צמחו ב-3 אחוזים בלבד. עם זאת, בשנתיים האחרונות הואט קצב השיפור בהשוואה לשנים קודמות (איור ג'-11).

¹² היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין סך הכנסות הריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
¹³ בעשור האחרון עברה מערכת הבנקאות הישראלית תהליכי התייעלות שהתבטאו, בין היתר, בשיפור יחסי היעילות. התייעלות זו זכתה לתמיכה בצעדי הפיקוח על הבנקים. כך הורה במהלך שנת 2015 הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים להגיש לפיקוח תוכניות רב-שנתיות להתייעלות תפעולית. כדי לתמוך בתהליך התייעלותה של המערכת פרסם הפיקוח בהמשך הקלה חשבונאית, שאפשרה את פריסת העלויות של התוכניות שהבנקים גיבשו להפעלתם של צעדי התייעלות לצורך חישוב יחסי הלימות ההון והמינוף.

יחס העלות ליחידת תפוקה¹⁴ המשיך להשתפר השנה בהשוואה לאשתקד והוא עומד על שיעור של כ-1.08 אחוזים (איור ג'-12). זאת על רקע גידול בסך הנכסים של מערכת הבנקאות, אשר עיקרו מיוחס לגידול שנרשם בתיק האשראי של מערכת הבנקאות (בשיעור של כ-12 אחוזים במהלך שנת 2025), לצד צמצום בהוצאות התפעוליות והאחרות.

יחס היעילות התפעולית השתפר מעט בהשוואה לשנת 2024 אך ברמת הבנק הבודד נצפתה מגמה מעורבת

איור ג' - 10 יחס היעילות התפעולית¹, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025

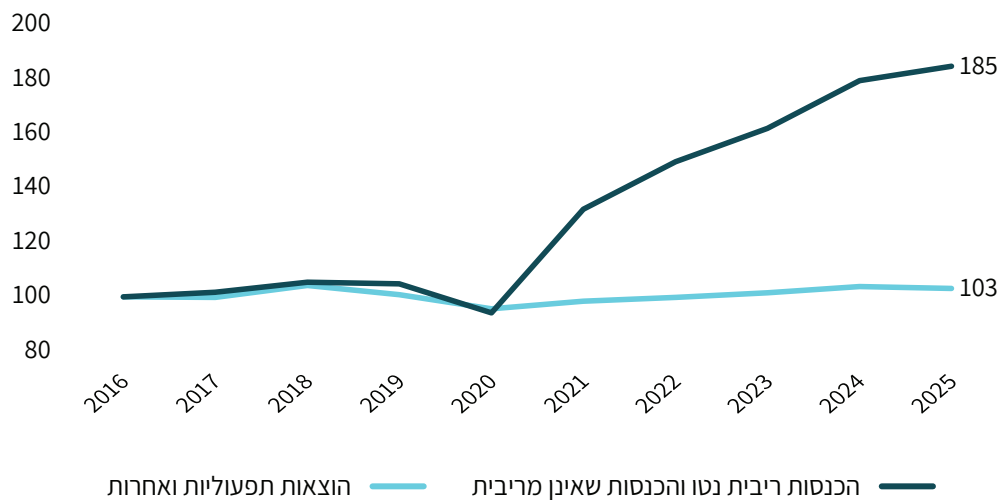

1 היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

¹⁴ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין יתרת הנכסים הממוצעת (average cost).

בשנת 2025 חל גידול בהכנסות הריבית נטו והכנסות שאינן מריבית בקיזוז הוצאות להפסדי אשראי לצד קיטון מסוים בהוצאות התפעוליות והאחרות

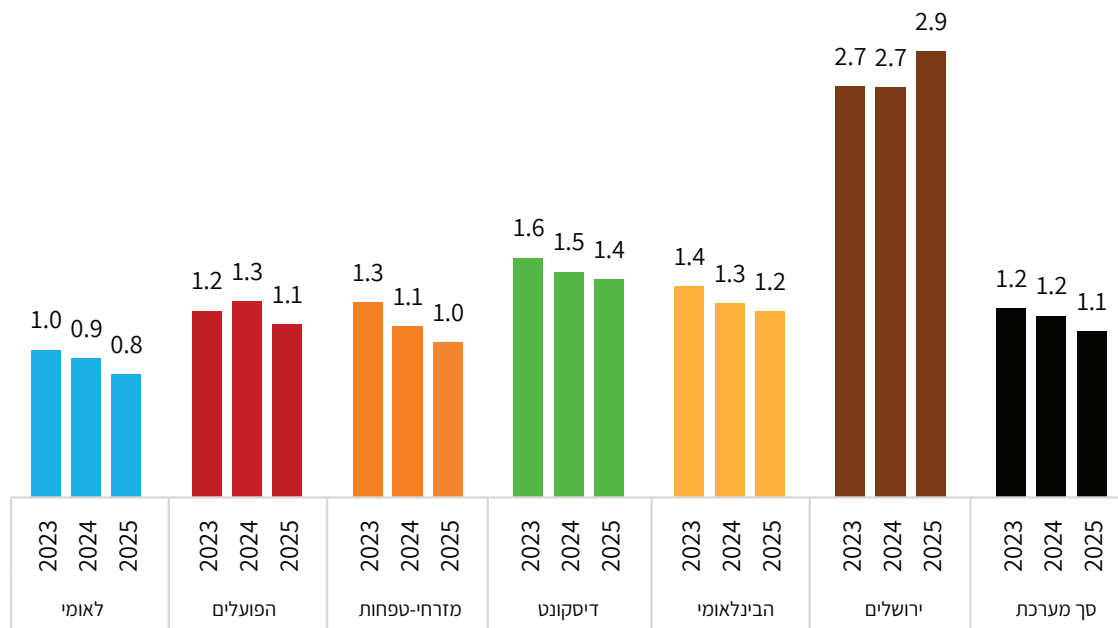
איור ג' - 11 | מדד התפתחות רכיבי יחס היעילות¹, סך מערכת הבנקאות 2016 עד 2025 | אחוזים (2016 = 100), אחוזים

1 היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 השתפר יחס העלות ליחידת תפוקה בהשוואה לשנת 2024, בשל גידול בסך הנכסים של מערכת הבנקאות לצד צמצום בהוצאות התפעוליות והאחרות

איור ג' - 12 | העלות ליחידת תפוקה¹, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | אחוזים

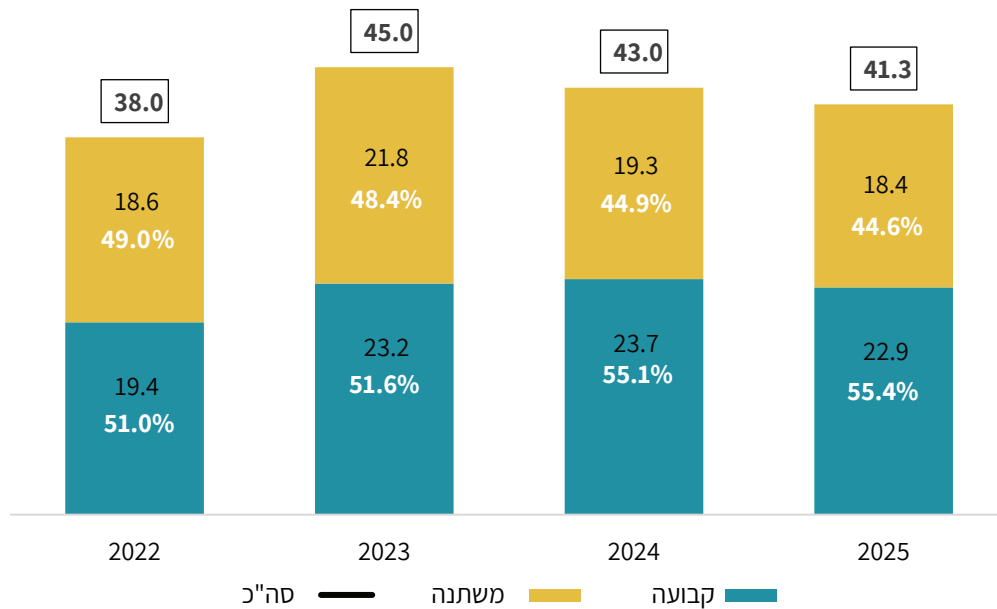

1 היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

פירוט נוסף על ביצועי הפיקדונות של מגזר משקי־הבית¹⁵

בשנת 2025 חלו שינויים קלים בהיקף ביצועי הפיקדונות של משקי־הבית ובריבית עבורם. בהלימה לצמיחה המתונה של יתרת הפיקדונות נושאי־הריבית (להרחבה ראו פרק ב' בסקירה זו) ירד מעט ממוצע הביצועים החודשי בשנת 2025 ל-41.3 מיליארד ש"ח והתפלגות הביצועים לפי סוג ריבית (קבועה, משתנה) נותרה ללא שינוי. מתחילת שנת 2025 נותרה התמסורת¹⁶ של ריבית בנק ישראל לריבית פיקדונות משקי־בית יציבה והיא עומדת נכון לחודש ינואר 2026 על כ-70 אחוזים, בהשוואה ל-69 אחוזים בחודש דצמבר 2024 (איורים ג'-13, ג'-14).

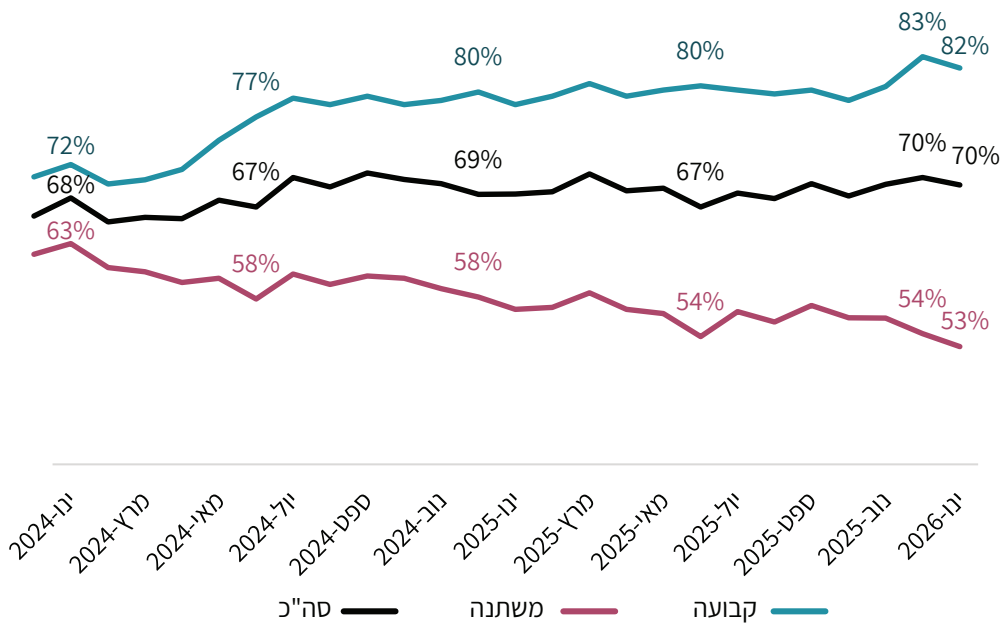
ביצועי הפיקדונות ירדו מעט. שיעור התמסורת נותר יציב
איור ג' - 13
 ביצועי פיקדונות משקי בית במט"י לא־צמוד, לפי סוג ריבית, סך מערכת הבנקאות, ממוצע חודשי בכל שנה ושיעורם מסך הביצועים, 2025-2022 | מיליארדי ש"ח ואחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

¹⁵ הניתוחים בחלק זה מתייחסים לביצועים במגזר מט"י לא־צמוד המהווים למעלה מ-90 אחוזים במגזר זה.
¹⁶ שיעור התמסורת הוא למעשה השיעור שבו גלגלו הבנקים את השינוי בריבית בנק ישראל אל הריבית שמשולמת על הפיקדונות. החל מסקירה זו **התמסורת מחושבת לכל חודש כיחס בין ריבית הפיקדונות לבין ריבית בנק ישראל הממוצעת באותו חודש**. כלומר, התמסורת משקפת באופן ישיר ופשוט עד כמה ריבית בנק ישראל מגולגלת לריבית על הפיקדונות מדי חודש בחודשו. השינוי נדרש משום שתוואי הריבית השתנה לתוואי ריבית יורד.
 במצב כזה, שימוש בשיטה הקודמת (המתבססת על שינוי מצטבר בריבית הפיקדונות לעומת השינוי המצטבר בריבית בנק ישראל) עלול ליצור עיוותים ולהקשות על השוואה עקבית לאורך זמן. כעת, במקום למדוד שינויים מצטברים אנו מודדים יחס פשוט בין הריביות עצמן בכל נקודת זמן, על־מנת לשקף באופן ברור את גלגול ריבית בנק ישראל לריבית הפיקדונות, ללא תלות בתוואי הריבית. אופן החישוב החדש מניב תוצאות מעט שונות ביחס לשיטה הקודמת, אך בהבדלים קטנים (שיטה נוכחית פחות השיטה הקודמת): פיקדונות בריבית קבועה: כ-4.8 אחוזים. פיקדונות בריבית משתנה: כ-1.1 אחוזים. סה"כ פיקדונות: כ-1.8 אחוזים.

איור ג' - 14 תמסורת ריבית בנק ישראל לריבית פיקדונות משקי בית במט"י לא־צמוד, לפי סוג ריבית, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2024 - ינואר 2026 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התמסורת הממוצעת לריבית הפיקדונות במשקי־בית נותרה נמוכה לעומת התמסורת הממוצעת במגזרי פעילות עסקיים, אך ללא שינוי של ממש (69 אחוזים בעבור פיקדונות משקי־בית לעומת 91 אחוזים במגזר העסקי - ממוצע חודשי בשנת 2025)¹⁷.

התמסורת בפיקדונות ריבית קבועה גבוהה יותר מאשר בפיקדונות ריבית משתנה - זאת למרות הירידה בריבית בסוף שנת 2025 וציפיות השווקים לירידות נוספות בשנת 2026. בעבור פיקדונות ריבית קבועה שנסגרים לתקופה ארוכה מחודש נעה התמסורת בין 78 אחוזים ל-96 אחוזים. בפיקדונות אלו מתרכזים מרבית הביצועים, בדומה להתפלגות הביצועים ממחצית שנת 2024 (למעלה מ-85 אחוזים).

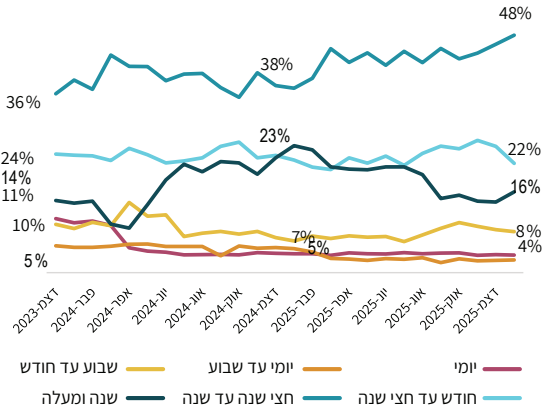
בריבית משתנה נרשמה ירידה בתמסורת כמעט לכל תקופה ביחס לשנתיים הקודמות. התמסורת בפיקדונות אלו נמוכה במיוחד בפיקדונות הקצרים מחודש (32 אחוזים בפיקדונות יומיים נכון לחודש ינואר 2026), כאשר הביצועים בפיקדונות ריבית משתנה מתרכזים בעיקר בתקופות פיקדון אלו. בשנת 2025 כ-83 אחוזים מהביצועים הממוצעים בחודש מתרכזים בתקופה קצרה מחודש, לעומת 77 אחוזים בשנת 2024. בפרט חלה עלייה בשיעור הביצועים בפיקדונות יומיים בריבית משתנה, שבהם התמסורת נמוכה במיוחד (ממוצע חודשי בשנת 2025 של 40 אחוזים לעומת 35 אחוזים בשנת 2024, (איורים ג'-15, ג'-16, ג'-17, ג'-18).

¹⁷ יש לציין כי קיימים הבדלים בין סוגי המפקידים המשפיעים על אופן התמחור של הפיקדונות - בין היתר תקופת הפיקדון, סוג הריבית וגודל הפיקדון. להרחבה על הגורמים השונים העשויים להשפיע על תמחור הריבית לפיקדונות ראו סקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2023 - תיבה ג'-1 - "ניתוח ביצועי הפיקדונות במגזר משקי־הבית". שיעור התמסורת כפי שהוסבר בהערה 2 לעיל: בפיקדונות של עסקים קטנים - 86 אחוזים, עסקים בינוניים - 89 אחוזים ועסקים גדולים - 95 אחוזים, ממוצע חודשי בשנת 2025.

בשנת 2025 נשמרה התפלגות הביצועים. מרבית הביצועים ריבית משתנה הם בפקדונות קצרים מחדש, על-אף התמסורת הנמוכה יחסית

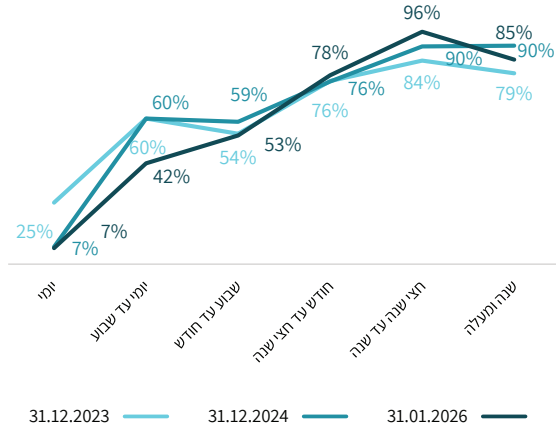
איור ג' - 16

התפלגות ביצועים, ריבית פיקדונות משקיבית ריבית קבועה, במט"י לא-צמוד, לפי תקופות פיקדון, דצמבר 2023 - ינואר 2026 | אחוזים

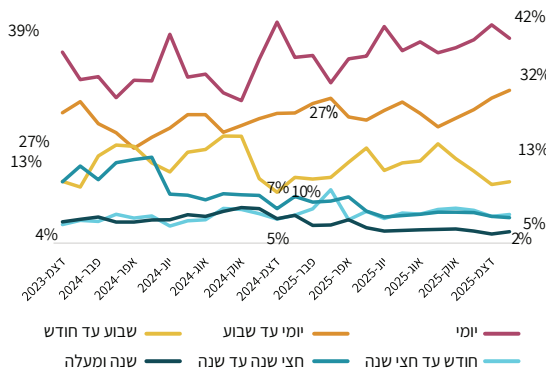
איור ג' - 15

תמסורת ריבית בנק ישראל לריבית פיקדונות קבועה, משקיבית במט"י לא-צמוד, לפי תקופות פיקדון, דצמבר 2023, דצמבר 2024, ינואר 2026 | אחוזים

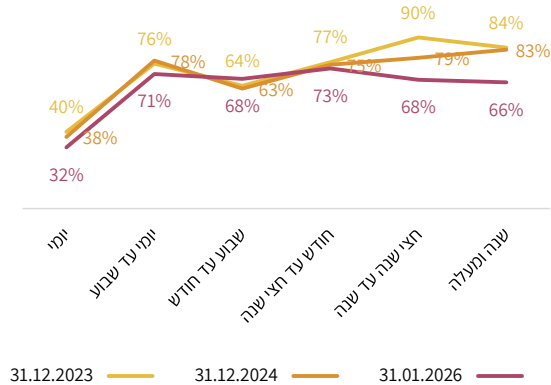
איור ג' - 18

התפלגות ביצועים, ריבית פיקדונות משקיבית ריבית משתנה, במט"י לא-צמוד, לפי תקופות פיקדון, דצמבר 2023 - ינואר 2026 | אחוזים

איור ג' - 17

תמסורת ריבית בנק ישראל לריבית פיקדונות משתנה, משקיבית במט"י לא-צמוד, לפי תקופות פיקדון, דצמבר 2023, דצמבר 2024, ינואר 2026 | אחוזים

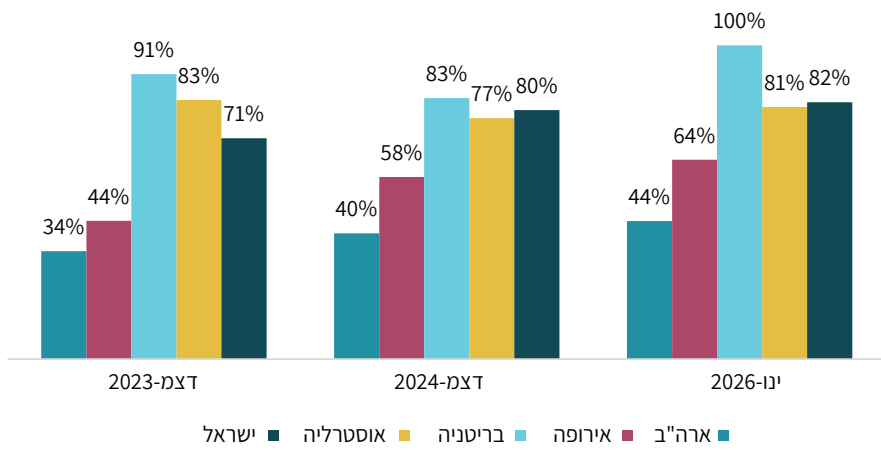

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בהשוואה בין-לאומית¹⁸ עלתה מעט התמסורת של ריבית בנק ישראל לפיקדונות בריבית קבועה (82 אחוזים) והיא גבוהה ביחס למדינות ההשוואה. בכל מדינות ההשוואה ירדה ריבית הבנק וכולן נרשמה עלייה בשיעור התמסורת. בבריטניה ירדה ריבית הפיקדונות של משקי-בית ב-0.25 נקודות אחוז, במקביל להורדת ריבית של נקודת אחוז של הבנק המרכזי (BOE). במקביל, הבנק המרכזי בבריטניה נוקט מדיניות של צמצום המאזן שלו - מהלך שמקטין את עודפי הנזילות במערכת הבנקאות. מאחר והיקף הנזילות העודפת במערכת הבנקאות יורד, בנקים נדרשים לגייס מקורות קמעונאים באופן אגרסיבי יותר (איור ג'-19)¹⁹.

תמסורת הריבית בישראל עלתה מעט ועדיין גבוהה יחסית בהשוואה לעולם

איור ג' - 19 השוואה של ריבית קבועה לפיקדונות משקי-בית וריבית הבנק המרכזי, דצמבר 2023 - ינואר 2026 | אחוזים

מקור: ארה"ב - Federal Reserve Economic Data, ריבית (IOBR (Interest on Reserve Balances), ריבית ECB - נתוני ECB - Statistical Data Warehouse, ריבית ECB, Deposit facility rate. בריטניה - נתוני BOE, ריבית BOE Base Rate. אוסטרליה - נתוני RBA, RBA Official Cash Rate.

¹⁸ ייתכנו מאפיינים שונים בין פיקדונות משקי-בית במדינות השונות. ביחס להשוואה המוצגת כאן אנו מתייחסים לפיקדונות בעלי המאפיינים הבאים: (1) **ישראל** - ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי-בית (כולל בנקאות פרטית) בריבית קבועה לא-צמודה; (2) **ארצות-הברית** - ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות הציבור בריבית קבועה לתקופה של 12 חודשים; (3) **האיחוד האירופי** - ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי-בית; (4) **בריטניה** - ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי-בית, ללא אפשרות למשיכה מוקדמת, בכללם גם גופים פיננסיים נותני משכנתאות אשר אינם נשענים על מוצרי עו"ש; (5) **אוסטרליה** - פיקדונות קמעונאיים לזמן קצוב, עד \$10,000, בחמשת הבנקים הגדולים באוסטרליה.

¹⁹ ההשוואה מתייחסת לתקופה שעד ינואר 2026 לנוכח זמינות הנתונים לפיקדונות משקי-בית ואינה כוללת שינויים בריבית הבנקים המרכזיים לאחר מועד זה.

3. התשואה המותאמת לסיכון

התשואה המותאמת לסיכון (RAROC – Risk-Adjusted Return on Capital) משמשת מדד מרכזי להערכת ביצועי הבנקים, תוך כדי הבאה בחשבון של רמת הסיכון הכרוכה בפעילותם²⁰. המדד מחושב כיחס בין התשואה העודפת להון (מעבר לשיעור תשואה חסרת-סיכון) לבין סטיית-התקן של התשואה להון באותה התקופה (שמייצגת את הערך הנתון לסיכון של הבנקים, קרי יחידת-הסיכון). מדד זה מבוסס על גישת "הערך לסיכון" (Value at Risk), כאשר הוא מוגדר כהפסד המרבי שצפוי מפעילותו של הבנק במהלך תקופה מסוימת ובהסתברות מסוימת²¹. באופן כללי, ככל שערך ה-RAROC גבוה יותר, כך הבנק מצליח להפיק תשואה גבוהה יותר לכל יחידת סיכון שהוא נוטל – כלומר, הביצועים שלו טובים יותר מנקודת מבט של איזון בין רווח לסיכון.

מניתוח של מערכת הבנקאות הישראלית עולה כי בהשוואה לאשתקד חלה השנה ירידה קלה נוספת בתשואה המותאמת לסיכון של הקבוצות הבנקאיות (1.16 לעומת 1.2 בשנת 2024; איור ג'-20). ירידה זו מוסברת בעיקר בעלייה בתשואה חסרת-הסיכון, אשר עלתה ממוצע שנתי של 1.73% בשנת 2024 ל-1.97% בשנת 2025 ובכך הפחיתה את הרכיב העודף בתשואה. ירידה זו משקפת את הצמצום שחל בתשואה העודפת שמפיקים הבנקים ביחס לריבית חסרת-הסיכון. התמורה שהם מקבלים, אפוא, בעבור כל יחידת סיכון - נמוכה יותר. עם זאת, אין בכך בהכרח להעיד על הרעה בפעילות הבנקים, אלא בעיקר על השפעת השינוי בסביבת הריבית. במקביל ניכרת מגמה של צמצום הפערים בין הבנקים בתשואה המותאמת לסיכון לאורך זמן, כך שבשנים האחרונות התכנסו ביצועי הבנקים לרמות דומות יותר בהשוואה לשונות הגבוהה שאפיינה את השנים הקודמות.

ניתוח התשואה המותאמת לסיכון בכל בנק בשש השנים האחרונות מצביע על הבדלים, לפעמים ניכרים, בין הבנקים ביחס לביצועים המותאמים לסיכון (איור ג'-21). בתצוגה גרפית, התשואה המותאמת לסיכון של כל בנק היא השיפוע של המיתר שיוצא מהתשואה חסרת-הסיכון (מסומנת כ- R_f ; עומדת על ממוצע של 0.39 אחוזים בשש השנים האחרונות) ומסתיים בנקודה על מערכת-הצירים, שהיא צירוף של התשואה והסיכון שהשיג כל בנק. ככל שהשיפוע חד יותר הוא מבטא תמורה גבוהה יותר לכל יחידת-סיכון ולכן משמעותו תשואה מותאמת-סיכון גבוהה יותר, ולהפך. כך, הבנקים הבינלאומי ומזרחי-טפחות מציגים מדדים גבוהים יחסית, כאשר הראשון בולט בעיקר בזכות רמת-סיכון נמוכה, בעוד השני נשען על תשואה גבוהה במיוחד. בנק דיסקונט מציג מדד גבוה יחסית על-אף תשואה מתונה יותר על רקע רמת סיכון נמוכה, ואילו בבנק לאומי נרשם שילוב מאוזן של תשואה וסיכון. מנגד, בבנק הפועלים רמת הסיכון הגבוהה יחסית מקזזת את התשואה ומביאה למדד נמוך יותר, ובבנק ירושלים השילוב של תשואה נמוכה לצד סיכון שאינו נמוך מתבטא במדד הנמוך במערכת.

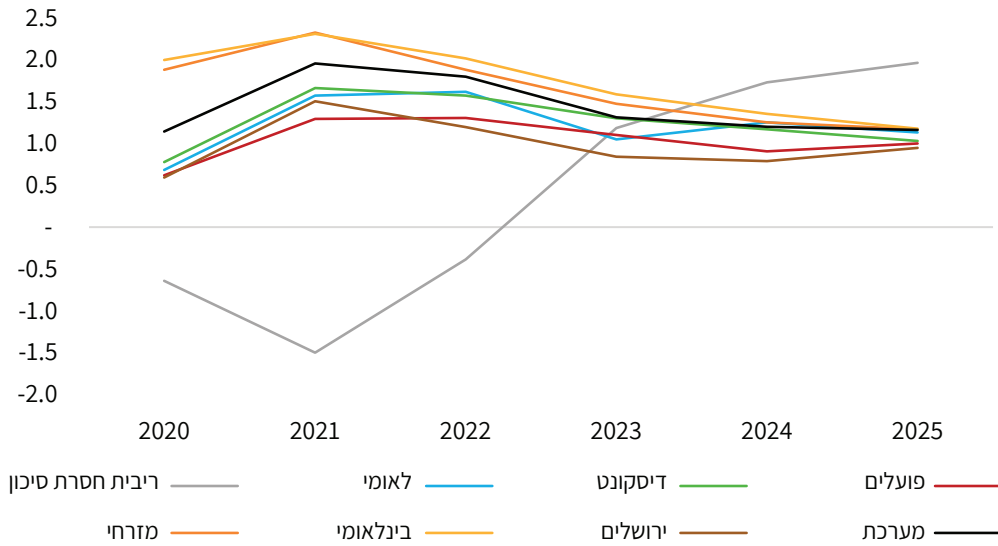
²⁰ הפיתוח של מדדי ה-RAROC החל בשלהי שנות ה-70' בבנק Bankers Trust והפך למדד מקובל למדידת ביצועים מותאמים לסיכון במערכות בנקאות.

²¹ ההנחה בחישוב זה היא שמכלול הסיכונים הבנקאיים בא לידי ביטוי בתשואה להון וזו מתפלגת נורמלית על-פני התקופה המתאימה. סטיית-התקן של התשואה להון השנתית (ממוצע ROE של ארבעת הרבעונים הקודמים) מחושבת לכל רבעון על-פני תקופות של שבע שנים, קרי 28 תצפיות.

המשך מגמת צמצום בפערים בין הבנקים בתשואה המותאמת לסיכון

תשואה מותאמת לסיכון - RAROC בגישת השונות - השונות המשותפת סך מערכת הבנקאות, 2020 עד 2025 | אחוזים

איור ג' - 20

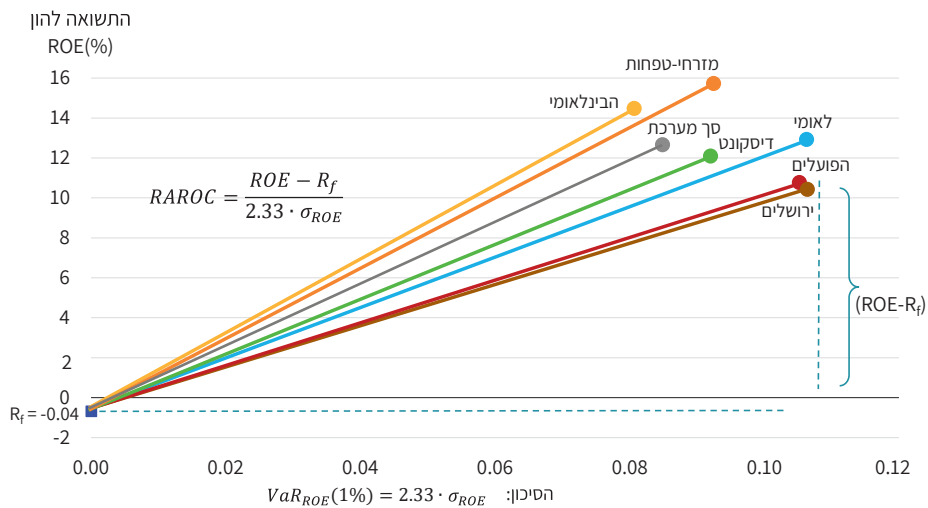

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

קיימת שונות בין הבנקים בתשואה המותאמת לסיכון

התשואה להון המותאמת לסיכון, השוואה בין הקבוצות הבנקאיות לסך מערכת, ממוצע 2020 עד 2025 | אחוזים

איור ג' - 21

R_f - הריבית החסרת הסיכון השנתית הממוצעת בשנים 2019 עד 2024 ריבית מתבססת על התשואה-לפדיון על אג"ח צמודה למדד ל-5 שנים ("גליל").

ROE - התשואה להון השנתית הממוצעת בתקופה 2019 עד 2024.
 σ_{ROE} - סטיית התקן המתבססת על ROE של כל רביע בתקופה של שבע שנים (28 תצפיות)

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

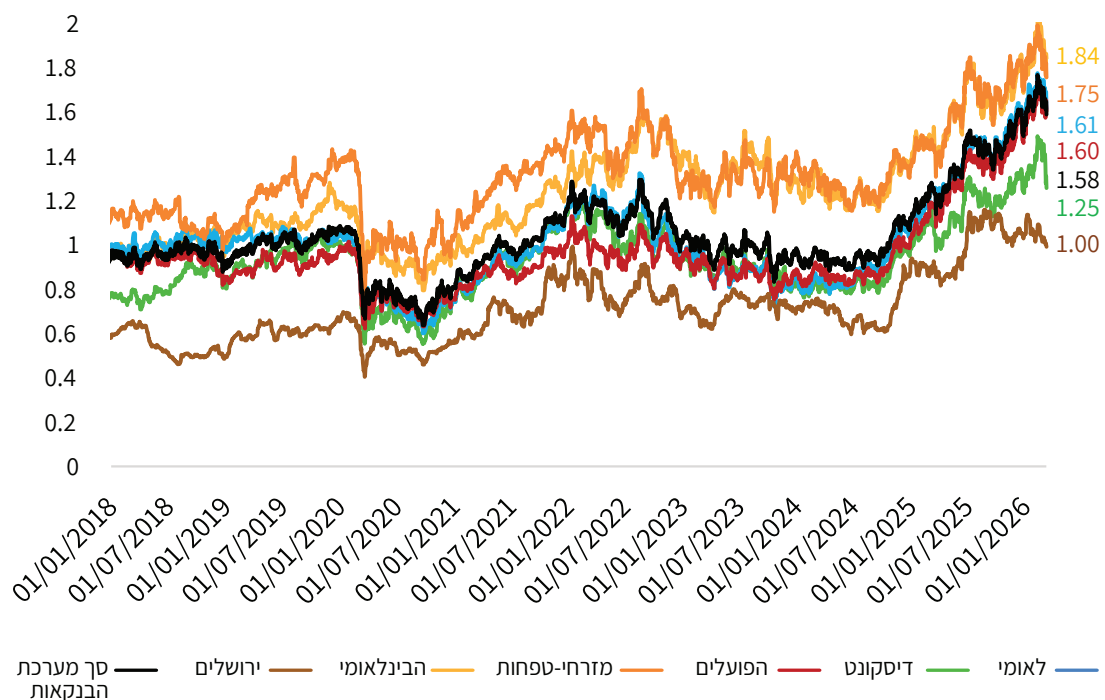
4. ניתוח תוצאות הבנקים לפי ערך השוק של מניותיהם לעומת ערך בספרים (Market to Book Ratio)

מדד ה-MV/BV (Market Value to Book Value) הוא יחס פיננסי שמשקף את הפער בין האופן שבו המשקיעים מעריכים את שווי החברה לבין הערך החשבונאי של ההון העצמי שלה. יחס הגבוה מ-1 מעיד כי המשקיעים מאמינים בפוטנציאל הצמיחה העתידי של החברה ולכן מעריכים לה שווי גבוה מזה המופיע בספרים. לעומת זאת יחס נמוך מ-1 עשוי לרמז כי לדעת השוק, פעילות או רווחיות החברה צפויות להצטמצם ולכן ערכה בספרים גבוה מערכה הכלכלי בפועל. מכאן שהיחס MV/BV משמש כלי חשוב להבנת תחזיות השוק לגבי רווחיות הבנקים, וכן כאומדן ליכולתם העתידית לגייס הון.

לאורך שנת 2025 המשיך יחס ה-MV/BV של הבנקים בישראל לעלות, במגמה תנודתית שהחלה כבר ברבעון האחרון של שנת 2024 (איור ג'-22). במחצית הראשונה של השנה נרשמה עלייה חדה ביחס ואחריה, בעקבות מבצע "עם כלביא", חווה השוק כולו ירידה. בהמשך השנה חלה מגמת עלייה נוספת ברוב הבנקים, אם כי בקצב מתון. מגמת העלייה המצטברת במערכת הובילה את יחס ה-MV/BV לשיא של 1.61 במהלך השנה, ובהמשך אף לעלייה נוספת עד לרמה של 1.76 בתחילת 2026. בכל הבנקים נרשמו יחסים גבוהים מ-1, המשקפים הערכת שוק גבוהה לפעילותם. עם זאת, החל מפברואר 2026, על רקע החרפת הלחצים הגיאופוליטיים ותחילתו של מבצע "שאגת הארי", נרשמה ירידה ביחס.

בשנת 2025 התחזקה מגמת העלייה ביחס זה במערכת הבנקאית והיחס הגיע לשיאים חדשים המשקפים את אמון המשקיעים ואת הערכתם לפוטנציאל הצמיחה של הבנקים

איור ג' - 22 | MV/BV, חמש הקבוצות הבנקאיות בישראל, 2019 - מרץ 2026

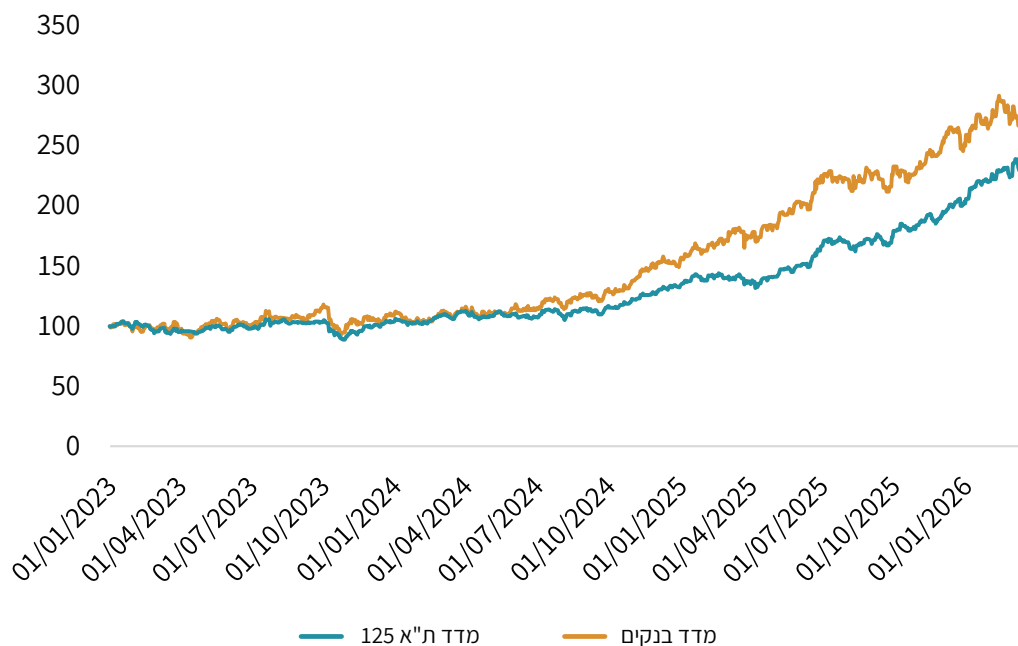

מקור: הבורסה לניירות ערך בתל אביב ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בהמשך למגמות שתוארו לעיל, במהלך שנת 2025 התחזקה מגמת העלייה במדד ת"א-בנקים. במהלך השנה עלה המדד בכ-60% והגיע לשיא של השנים האחרונות (איור ג'-23). מגמה זו אפיינה גם את השוק הרחב, ובפרט את מדד ת"א-125, שעלה ב-51% במהלך 2025. עם זאת, העלייה המהירה יותר במדד הבנקים העמיקה את הפער בין המדדים - פער שהחל להתפתח כבר ברבעון האחרון של 2024. העלייה החדה במדד ת"א-בנקים משקפת ככל הנראה את ציפיות המשקיעים להמשך רווחיות גבוהה בענף, לאחר שבשנים 2024-2025 הציגו הבנקים רווחי שיא ושמרו על יציבות ואיתנות גם בסביבה של מלחמה ואי-ודאות גיאופוליטית (להרחבה ראו פרק ג' בסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2024).

מדד מניות הבנקים מציג עלייה מהירה יותר מעליית השוק הישראלי ופותח פער בתשואות המדד

איור ג' - 23 תשואות מדד ת"א בנקים מול תשואות מדד ת"א 125, ינואר 2023 - מרץ 2026 | ינואר 2023=100, אחוזים

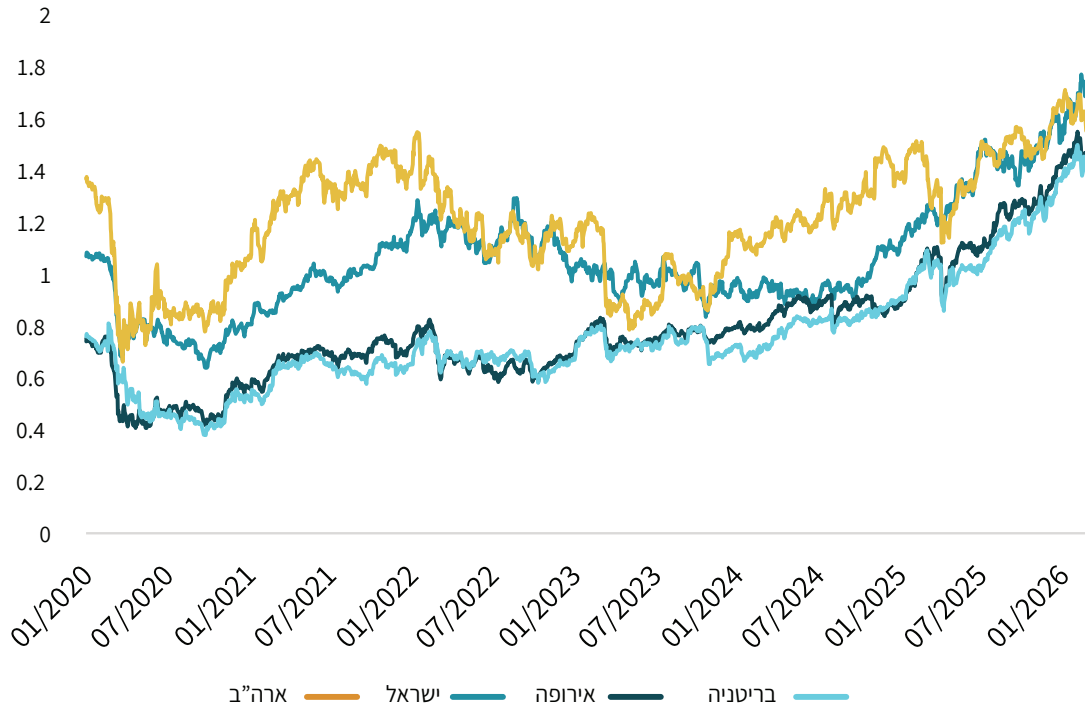
המקור: הבורסה לניירות ערך ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך שנת 2025 נמשכה מגמת העלייה ביחסי ה-MV/BV בענף הבנקאות בעולם, בדומה למגמה שנרשמה בישראל (איור ג'-24). מגמה זו אף התחדדה ביחס לזו שנצפתה בשנת 2024. גם מדד הבנקים בארה"ב רשם עלייה במהלך השנה²², אך התאפיין בתנודתיות גבוהה - תופעה המאפיינת את התנהגותו בשנים האחרונות. עם זאת, החל מסוף 2025 ואל תוך תחילת 2026, ובמיוחד עם החרפת הלחצים הגיאופוליטיים והמערכה העולמית מול איראן, השפיעו האירועים הגיאופוליטיים לרעה על ענפי הבנקאות בעולם והובילו לירידה ביחסים אלו בחלק מהמדינות.

²² לאחר ירידה בתחילת הרבעון השני של השנה, בין היתר לנוכח ההכרזה על מדיניות המכסים של הממשל האמריקאי (שחלקה בוטל בהמשך).

כשם שחלה מגמת עלייה ביחס ה-MV/BV בענף הבנקאות בישראל, חלה עלייה ביחס זה גם בענפי הבנקאות בעולם

איור ג' - 24 | יחס ה-MV/BV בענף הבנקאות, ישראל ומדינות נבחרות, 2020 עד מרץ 2026 | אחוזים

המקור: Bloomberg, הבורסה לניירות ערך בתל אביב ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

*ישראל - מדד בנקים בנק ישראל, בריטניה - FTSE 350 Banks Index, אירופה - MSCI Europe Banks Index, ארה"ב - KBW Bank Index.

5. התוצאות העסקיות של חברות כרטיסי האשראי

הרווח הנקי של חברות כרטיסי האשראי בשנת 2025 עמד על כ-276 מיליון ש"ח - קיטון של כ-67 אחוזים בהשוואה לשנת 2024. רווחיות החברות בשנת 2025 הושפעה מאוד מאירועים בעלי אופי חד-פעמי, שהחשוב ביותר בהם הוא פסק-דין מע"מ²³, שהשפיע על הרווח הנקי של שלוש החברות בהיקף של כ-484 מיליון ש"ח. בנטרול השפעת פסק-דין מע"מ עמד הרווח הנקי על כ-760 מיליון ש"ח. בהשוואה לשנת 2024 זהו קיטון של כ-9 אחוזים²⁴ (איור ג'-25). הקיטון ברווחיות נובע מפעילות במגזר ההנפקה, שבה נרשם הפסד של כ-161 מיליון ש"ח, וזאת בעיקר בשל ההוצאה לעניין פסק-דין מע"מ. הרווחיות מפעילות במגזר הסליקה עלתה מעט ביחס לשנה שעברה ועמדה על כ-530 מיליון ש"ח (בהשוואה ל-511 מיליון בשנת 2024)²⁵. הרווח הנקי של החברות מגלם תשואה להון של 3.4 אחוזים, בהשוואה ל-11 אחוזים בשנת 2024 (בנטרול השפעת פס"ד מע"מ יחס התשואה להון עומד על 9.5 אחוזים, איור ג'-26).

²³ לפי פסק-הדין על חברות כרטיסי האשראי לשלם מע"מ בגין העמלות שגבו על עסקאות שבוצעו בבתי-עסק בחו"ל שבהן לא נכח מחזיק הכרטיס פיזית בבית-העסק.

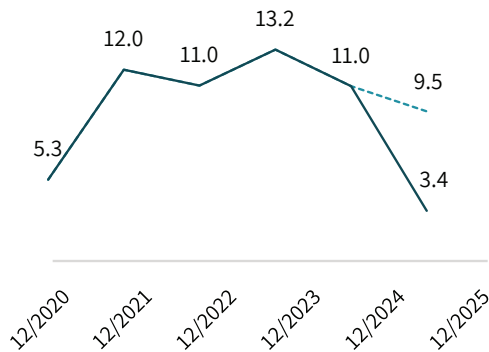
²⁴ יתר הקיטון ברווחיות מוסבר באירועים בעלי אופן חד-פעמי נוספים בחלק מהחברות.

²⁵ נציין כי הפסד נוסף נרשם גם בסעיף "אחר" וזאת בעיקר בשל אירוע חד-פעמי באחת החברות.

ירידה ברווחיות החכ"א, על רקע אירועים חד פעמיים

איור ג' - 26

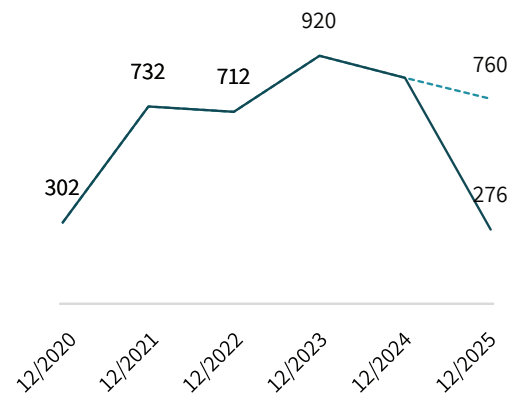
התשואה להון,
סך חברות כרטיסי האשראי,
אחוזים | 2025-2020

תשואה להון בנטרול פס"ד מע"מ — תשואה להון

איור ג' - 25

רווח נקי המיוחס לבעלי המניות,
סך חברות כרטיסי האשראי,
מיליוני ש"ח | 2025-2020

רווח נקי מיוחס לבעלי המניות (במונחים שנתיים) — רווח נקי בנטרול פס"ד מע"מ

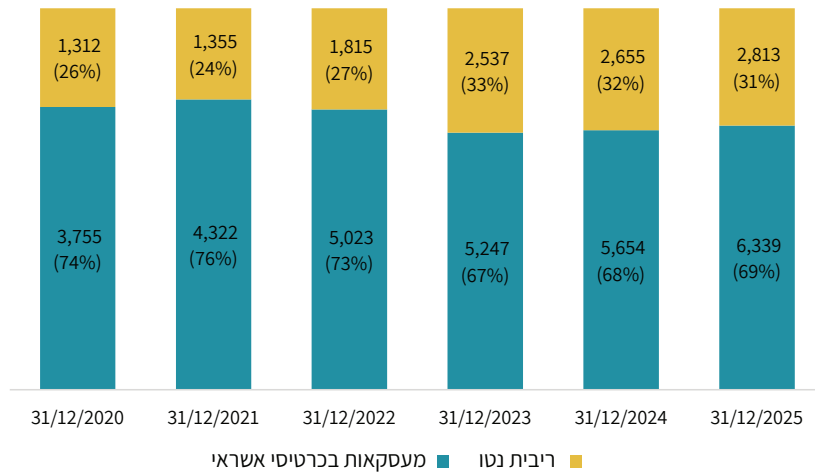
המקור: דוחות כפיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בבחינת רכיבי ההכנסות העיקריים עולה כי רכיב ההכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי, המשקפות את פעילות הליבה של החברות, נותר רכיב ההכנסה המרכזי ומהווה כ-69 אחוזים מסך ההכנסות. רכיב הכנסות הריבית נטו, המשקף את פעילות האשראי נושא הריבית, מהווה כ-31 אחוזים מההכנסות ובשנים האחרונות נמצא במגמת עלייה (איור ג'-27). בתוך כלל ההכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי, כ-45 אחוזים מיוחסות להכנסות מבתי-עסק וכ-55 אחוזים מיוחסות להכנסות ממחזיקי כרטיס. נציין כי ההכנסות מעסקאות בחו"ל רשמו צמיחה ניכרת לאור התאוששות המשק בהשוואה לשנת 2024, שבה הן נותרו יציבות. בצד ההוצאות בולטת העלייה בהוצאות התפעול, הנובעת בין היתר מהשלכות פסק-דין מע"מ, לצד ירידה בהוצאה להפסדי אשראי עקב שיפור באיכות התיק.

עליה בשיעור הכנסות ריבית מסך הכנסות חברות כרטיסי האשראי בשנים האחרונות

רכיבי הכנסות, חברות כרטיסי האשראי,
מיליוני ש"ח (ואחוזים) | 2025-2020

איור ג' - 27

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

1. יחסי הון

שיעור חלוקת הרווחים
של הבנקים בשנת 2025

יחסי ההון של הבנקים
ממשיכים להיות נאותים

בשנת 2025 נותר יחס ההון העצמי רוברד 1 של מערכת הבנקאות ברמה נאותה והוא נאמד בכ-11.3 אחוזים (לעומת 11.4 אחוזים בשנת 2024). בניתוח לפי קבוצות בנקאיות נמצא כי בכל אחת מחמש הקבוצות הבנקאיות נשמר יחס הון רוברד 1 ברמה גבוהה והוא משקף את רמת הסיכון וחוסר־הוודאות שאפיינו את שנת 2025 (איור ד'-1). רמות ההון תורמות לחיזוק איתנותה של מערכת הבנקאות ולשיפור יכולתה לספוג זעזועים ושינויים כבדי־משקל תוך־כדי שמירה על רציפות תפקודית ומתן מענה לגורמים חיצוניים בעת משבר.

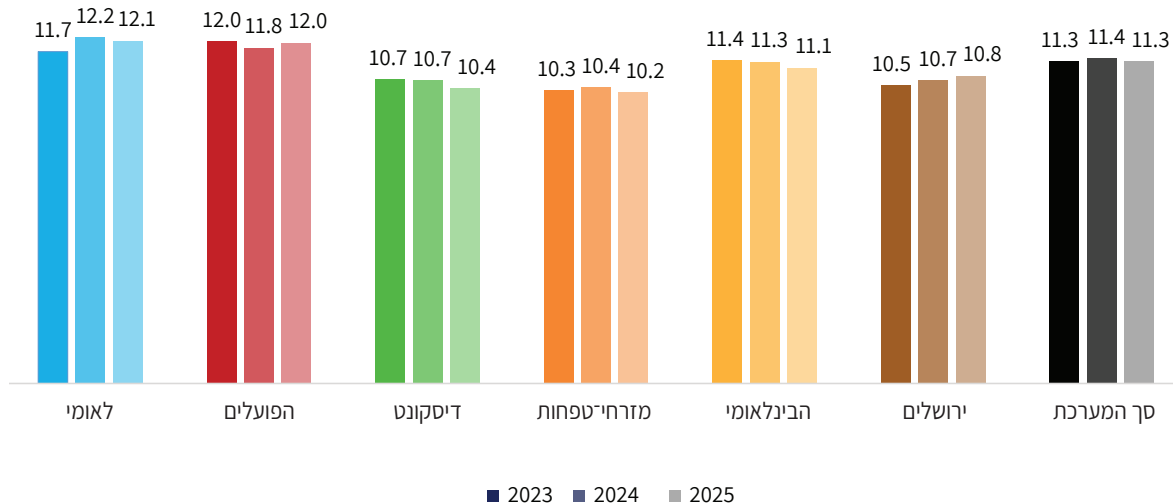
במהלך השנה נרשמו השפעות מקזזות על התפתחות יחסי ההון. הרווחיות הגבוהה של הבנקים, לצד קצב צמיחה מתון בנכסי סיכון אשראי, תרמו לחיזוק יחס ההון. מנגד, במהלך שנת 2025 חל גידול בהיקף חלוקת הרווחים וגידול זה צמצם את השפעתם של גורמים אלו. בשנת 2025 ירד מעט יחס ההון הכולל ונאמד בכ-14 אחוזים (לעומת 14.2 אחוזים בשנת 2024), יחס המינוף נשאר יציב ביחס לשנת 2024.

הפיקוח על הבנקים מצוי בשלב מתקדם של בחינת עדכונים רגולטוריים הנוגעים לאופן חישוב נכסי הסיכון ולדרישות ההון והמינוף. בחינה זו נועדה לשפר את ההתאמה בין המסגרת הפיקוחית הקיימת שחלה על התאגידים הבנקאיים בישראל לבין המלצות ועדת באזל והנהגים המקובלים בעולם. יישום העדכונים צפוי לחזק את מערך ניהול ההון במערכת הבנקאות ולהגביר את יכולת המערכת להתמודד עם תנודתיות וזעזועים בסביבה הפיננסית (להרחבה פרק ו' בסקירה זו).

בשלוש השנים האחרונות נשאר יחס ההון העצמי רוברד 1 יציב וגבוה מהדרישות המזעריות

יחס הון עצמי רוברד 1, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | אחוזים

איור ד' - 1

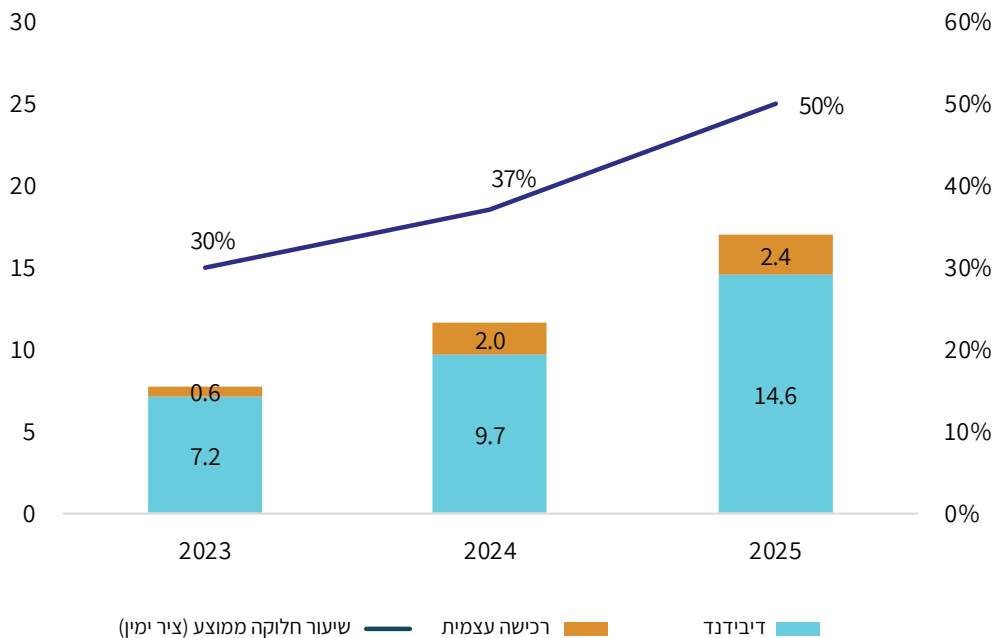
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 עלה היקף ההון העצמי רוברד 1 במערכת הבנקאית בכ-10 אחוזים והסתכם בכ-218 מיליארד ש"ח (לוח 12). שיעור גידול זה נמוך מהגידול הממוצע בשלוש השנים האחרונות, שבמהלכן נרשמה עלייה שנתית ממוצעת של כ-12 אחוזים בהון העצמי רוברד 1. ההתמתנות בקצב הגידול נבעה משילוב של שני גורמים מרכזיים, אשר הגיעו שניהם לרמות שיא: מן הצד האחד רווחיות גבוהה - זו עמדה על 32.2 מיליארד ש"ח (לעומת 29.7 מיליארדי ש"ח בשנת 2024) ותרמה תוספת ניכרת להון; מן הצד האחר גידול ניכר בהיקפי חלוקת הרווחים - שהסתכמו בכ-17 מיליארד ש"ח ושיעור חלוקה כולל של כ-50 אחוזים (איור ד'-2). חלוקת רווחים זו צמצמה במידה ניכרת את קצב הצמיחה בהון. יצוין כי תהליכים אלו אירעו במקביל להמשך צמיחה של נכסי הסיכון, אשר מטבעם מפחיתים את יחסי ההון (להרחבה ראו בהמשך פרק זה).

בשנת 2025 חילקו הבנקים רווחים בשיעור של כ-50 אחוזים

היקף חלוקת הרווחים (כולל רכישה עצמית של מניות) ושיעור חלוקה כולל, סך הקבוצות הבנקאיות, 2023 עד 2025 | מיליארדי ש"ח ואחוזים

איור ד' - 2

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך שנת 2025 חזרו הבנקים ליישם את מדיניות חלוקת הרווחים במלואה (עד 50 אחוזים מהרווח השוטף) וחלקם אף חילקו רווחים בגין תקופות קודמות¹. כלל הבנקים עדכנו את מדיניות חלוקת הדיבידנד והעלו את שיעור החלוקה ל-50 אחוזים². יש לציין כי במהלך המלחמה וברקע אי־הוודאות נקטו הבנקים מדיניות שמרנית נוכח מכתבי המפקח³ וכי מדיניות החלוקה המעודכנת ממשיכה לשקף שמרנות ביחס לפרקטיקה הבין־לאומית המקובלת בעולם.

בשנת 2025 כ-86 אחוזים מחלוקת הרווחים חולקו במזומן וכ-14 אחוזים באמצעות רכישה עצמית של מניות. לצד זאת, ובהמשך להנחיות הפיקוח, לנוכח אי־הוודאות בשוק עקב התמשכות השלכות המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 והתפתחויות ביטחוניות נוספות הבנקים נדרשים לשמור על כריות הון הולמות.

¹ בנק לאומי, בנק הפועלים והבנק הבינלאומי חילקו ברבעון ה-4 לשנת 2025 רווחים גם בעבור תקופות קודמות.

² למעט בנק ירושלים, שעלה מ-30 אחוזים ל-40 אחוזים.

³ מכתב המפקח על הבנקים למערכת הבנקאות לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הרווחים: ראו מכתב מספר 202339 מיום 12 בנובמבר 2023 ומכתב מספר 202405 מיום 5 במרץ 2024 בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים.

2. נכסי־סיכון

סך נכסי־הסיכון של מערכת הבנקאות צמח בשנת 2025 בכ-10.6 אחוזים (לוח 12) והגיע לכ-1,920 מיליארד ש"ח. קצב צמיחה זה נמוך בהשוואה לשנת 2024, שבה נרשמה צמיחה של 12.1 אחוזים. נכסי סיכון האשראי, המהווים כ-90 אחוזים מסך נכסי־הסיכון, גדלו בשיעור של כ-10.8 אחוזים, בדומה לשיעור של 10.7 אחוזים בשנת 2024. יצוין כי קצב הגידול בנכסי־הסיכון היה גבוה מקצב הגידול בהון הכולל, ולפיכך נגרמה ירידה קלה ביחס ההון הכולל, כאמור לעיל.

במהלך שנת 2025 לא חל שינוי בדירוג האשראי של מדינת ישראל. לנוכח השלכות המלחמה, בצד אי־הוודאות הפוליטית והכלכלית, במחצית השנה הראשונה של השנה אשררו חברות הדירוג הבינ־לאומיות ⁴Fitch, ⁵S&P ו־⁶Moody's את דירוג האשראי של ישראל תוך־כדי הותרת אופק הדירוג שלילי. בחודש נובמבר 2025, לאחר חתימת הסכם הפסקת־האש עם חמאס, שיפרו חלק מחברות הדירוג את תחזית הדירוג והעלו את אופק הדירוג משלילי ליציב. נציין כי במקרה של הורדת דירוג מדינה בשני נוצ'ים נוספים צפויה השפעה שלילית על יחסי ההון של הבנקים באופן הבא: יחס הון רובד 1 צפוי להיפגע בטווח של 0.2–0.47 אחוזים, ואילו יחס ההון הכולל צפוי להיפגע בטווח של 0.27–0.56 אחוזים.⁷

⁴ ב-27 במרץ 2026 הותירה Fitch את דירוג המדינה ברמה A עם אופק שלילי המשקף אי־ודאות גבוהה.

⁵ ב-7 בנובמבר 2025 הותירה S&P את דירוג המדינה ברמה A והעלתה את אופק הדירוג משלילי ליציב - זאת לאחר שב-9 במאי אשררה את דירוג המדינה ברמה A עם תחזית שלילית; ובמאי 2026 הותירה חברת S&P את דירוג האשראי ואת אופק הדירוג ללא שינוי.

⁶ בחודש יולי 2025 אשררה Moody's את דירוג המדינה ברמה Baa1 עם תחזית שלילית. בסוף ינואר 2026 אשררה Moody's את הדירוג ברמה של Baa1 והעלתה את אופק הדירוג משלילי ליציב.

⁷ באשר לגילוי שנתנו חלק מהבנקים במסגרת הדוח הכספי לשנת 2025. נציין כי לא כל הבנקים התייחסו לנושא.

3. הון כולל ומינוף

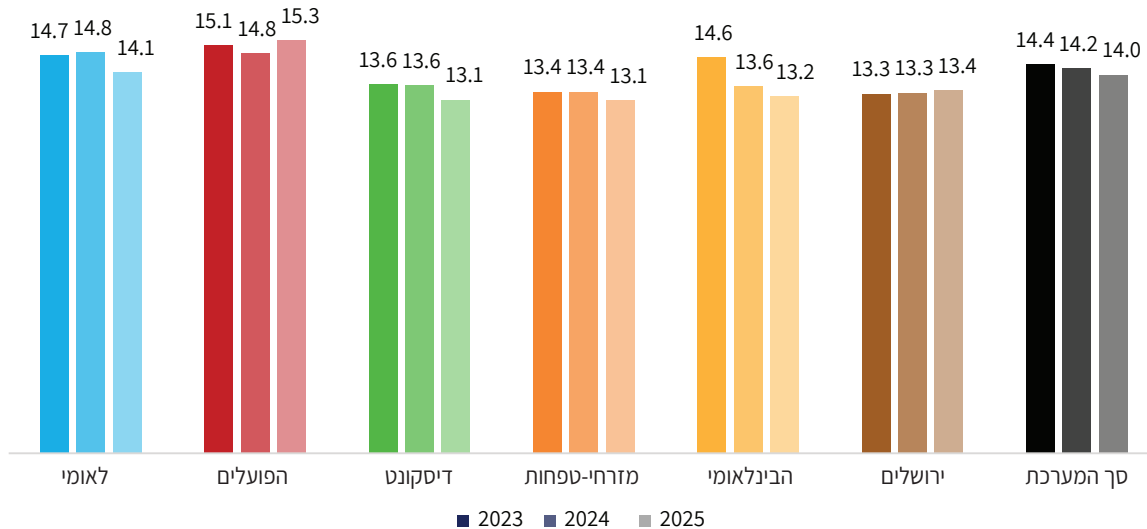
בדומה ליחס הון עצמי רוברד 1, בשנת 2025 נותר גם יחס ההון הכולל ברמה גבוהה ויציבה, אם כי נרשמה בו ירידה קלה בהשוואה לשנת 2024 (14 אחוזים בשנת 2025 לעומת 14.2 אחוזים בשנת 2024). הירידה נבעה, בין היתר, מהפחתה בהפרשה הקבוצתית לשנת 2025, המוכרת כהון רוברד 2⁸. נוסף על כך, היקפי הגיוס הנמוכים של כתבי התחייבות נדחים (COCO), המוכרים אף הם כהון רוברד 2, הסתכמו בכ-3.5 מיליארד ש"ח נטו, וזאת על רקע עודפי ההון שצברו הבנקים בשנים האחרונות. כל אלה אירעו במקביל להמשך הצמיחה בנכסי-הסיכון, אשר מטבעם מפחיתים את יחס ההון.

בשנת 2025 עמד יחס המינוף על כ-6.6 אחוזים והיווה רמה יציבה וגבוהה, ללא שינוי לעומת שנת 2024 (לוח 13). יציבות זו משקפת איזון בין שיעור הירידה בקצב צמיחת הון רוברד 1 לבין שיעור דומה של עלייה בסך החשיפות, כך שהשפעת שני הגורמים התבטלה כמעט לחלוטין. בבחינת היקף החשיפות המאזניות, המהוות כ-85 אחוזים משיעור החשיפות, ניכרת המשך מגמת ההאצה ובשנת 2025, על רקע התרחבות בפעילות האשראי, גדלו החשיפות ב-9.43 אחוזים לעומת 7.4 אחוזים בשנת 2024 ו-5.31 אחוזים בשנת 2023 (להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו). יתר החשיפות⁹ השפיעו באופן שולי בלבד על יחס המינוף בשל משקלן הנמוך.

יחס ההון הכולל נשחק מעט בשנת 2025, אך הוא עדיין שומר על רמה גבוהה ומעל הדרישות המזעריות

יחס הון כולל, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | אחוזים

איור ד' - 3

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

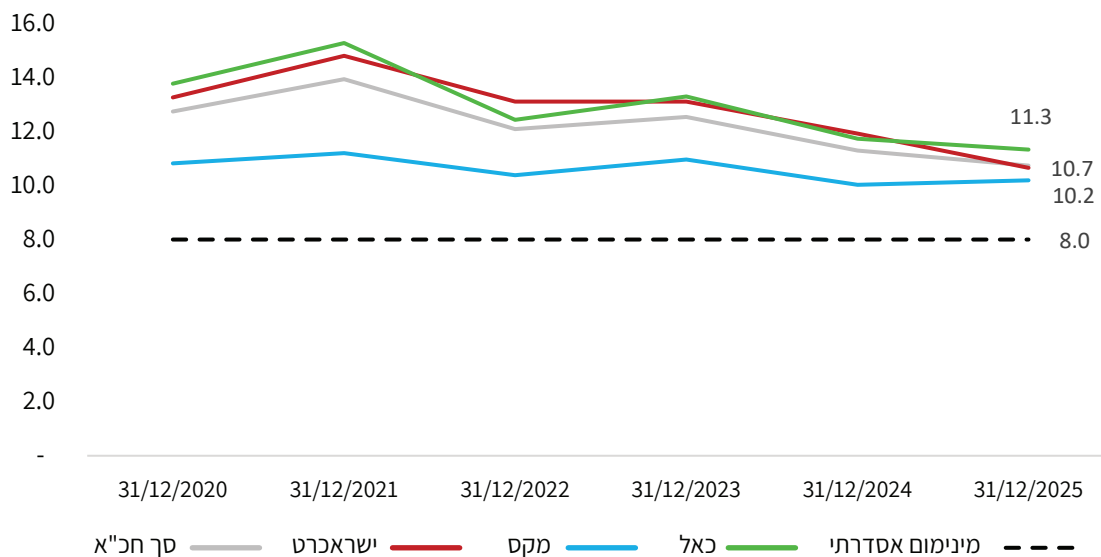
⁸ ההפרשות הקבוצתיות לפני השפעת מס הכשירות להכללה בהון רוברד 2 לא יעלו על 1.25 אחוזים מסך נכסי-הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי, המחושבים לפי הגישה הסטנדרטית. להרחבה ראו הוראת ניהול בנקאי תקין 202, "ההון הפיקוחי".
⁹ חשיפות בגין נגזרים, חשיפות בגין מימון עסקאות ני"ע, חשיפות חוץ-מאזניות.

4. הלימות ההון של חברות כרטיסי האשראי

בשנת 2025 עמד יחס ההון עצמי רובד 1 של חברות כרטיסי האשראי עמד בשנת 2025 על 10.7 אחוזים. מדובר בירידה בהשוואה לשנתיים הקודמות (בשנת 2024 עמד היחס על 11.3 אחוזים ובשנת 2023 על 12.5 אחוזים, אזור ד'4). הסיבה המרכזית לירידה ביחס ההון נובעת מהמשך צמיחה של נכסי-הסיכון של חברות כרטיסי האשראי, לצד גידול מתון יותר בהון. זאת לנוכח השפעה חד-פעמית על רווחיות החברות (להרחבה ראו פרק ג' בסקירה זו).

יחס ההון עצמי רובד 1 ירד מעט בשנת 2025, אולם נותר ברמה נאותה מעל הסף הרגולטורי

איור ד' - 4 | יחס הון עצמי רובד 1, חברות כרטיסי האשראי, 2020-2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

פרק ה' - הסיכונים

פרק ה' - הסיכונים

1. פתיחה וסקר סיכונים

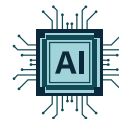
קישוריות גבוהה נצפתה גם בין הערכת
סיכוני חקיקה, רגולציה ומוניטין

הסיכונים המרכזיים שעלו בסקר
הסיכונים הם סיכוני סייבר, אבטחת מידע
ותפעולי אחר, גיאופוליטי וטכנולוגי

באשר לגורמים הצפויים להשפיע על
פעילות המערכת **בשנים הקרובות** התמקדו
התשובות במצב הביטחוני, הגיאופוליטי
והמקרו-כלכלי וכן שינויים בריבית בנק
ישראל

מניתוח המענה לסקר עלתה רמת קישוריות
גבוהה בין מספר סיכונים ובכללם: סייבר,
טכנולוגיה, מעילות והונאות, המשכיות עסקית
ותפעולי. **התעצמות השפעות ה-AI** הובילה
ככל הנראה לממצאים אלה

מערכת הבנקאות חשופה למגוון רחב של סיכונים. חלק מסיכונים אלה אופייניים למערכות בנקאות ונובעים ממהות פעילותם של הבנקים ובהם: סיכון האשראי¹, סיכון השוק², סיכון הנזילות³ והסיכון התפעולי⁴. ואולם, לצד אלה התעצמו סיכונים נוספים שמקורם בהתפתחותה של סביבת הפעילות של הבנקים: התפתחויות טכנולוגיות, גולטוריות, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני ציות איסור הלבנת הון ומימון טרור ועוד.

מעבר לסיכונים מיקרו-יציבותיים שמשפיעים על הבנק הבודד ואשר נובעים מאופי פעילותו וחשיפותיו, מערכת הבנקאות חשופה גם לסיכונים מקרו-כלכליים, שנובעים מפגיעה בכלכלה הריאלית ובשוקי ההון. בעת התממשותם של סיכונים מקרו-כלכליים עולה המתאם בין הסיכונים השונים ומצב זה עלול להגביר עוד יותר את פגיעותה של מערכת הבנקאות.

הסביבה המקרו-כלכלית המיטיבה וצעדי האסדרה שנקט הפיקוח על הבנקים בעשור האחרון סייעו לשפר את איתנותה של מערכת הבנקאות ואת יכולתה לעמוד בפני זעזועים. התפתחויות אלה, שהתבטאו, בין השאר, בשיפור באיכות ההון וביחסי ההון, בשיפור באיכות תיק האשראי ובירידה בריכוזיותו ובנזילותו הגבוהה, הציבו את מערכת

¹ הסיכון שנובע מההסתברות שלווה או שקבוצת לווים לא יעמדו בהתחייבויותיהם לבנק, לא ישלמו את הקרן ו/או הריבית ועקב כך יישחקו רוחויו הצפויים של הבנק.

² סעיף 2א' בהוראת ניהול בנקאי תקין 339 – ניהול סיכוני שוק. הסיכון שנובע מההסתברות ששינויים בלתי-צפויים במחירי השוק - שיעורי ריבית, מדדי מחירים, שערי חליפין, מחירי מניות ועוד - יפגעו בהכנסותיו של הבנק או בערך ההון שלו בשל פוזיציות מאזניות וחוזי-מאזניות שמושפעות משינוי בשווי ההון של מכשירים פיננסיים, עקב שינוי בתנאי השוק.

³ הוא הסיכון שנובע מאי-ודאות לגבי משכיות בלתי-צפויות של פיקדונות ומביקוש בלתי-צפוי לאשראי שעל הבנק לספק באופן מיידי ושיגרמו לכך שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים.

⁴ סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 – ניהול סיכונים תפעוליים. הסיכון להפסד או לפגיעה בהמשכיות העסקית של הבנק, שנובעת מאי-נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, של משאבי אנוש ושל מערכות שונות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנקאות בנקודת פתיחה טובה להתמודדות עם האירועים הביטחוניים והגיאופוליטיים, לסיוע ללקוחותיה ולתמיכה בכלכלה תוך־כדי תמיכה בצורכי האשראי של המשק. עם־זאת, על רקע אי־הוודאות הגיאופוליטית, התנודתיות בשווקים הפיננסיים והמתיחות הפוליטית המקומית והחברתית, שמביאות כולן לעלייה ברמת־הסיכון של פעילות המערכת - אתגרים כבדים עדיין ניצבים בפני מערכת הבנקאות. בתוך־כך, החלטת סוכנויות הדירוג הבין־לאומיות לאחר פרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר 2023 להוריד את דירוג האשראי של מדינת ישראל היא דוגמה להתממשות סיכונים אלו. במקביל למגמות ולהתפתחויות בפעילות הבנקאית ובסביבת הפעילות של מערכת הבנקאות נותרו מדדי הסיכון יציבים יחסית, למעט הרעה מסוימת שחלה ביחס לסיכון הנזילות (לנוכח שינוי בהרכב מקורות המימון).

בדומה לשנים קודמות, גם השנה ערך הפיקוח על הבנקים סקר בקרב נושאי המשרה הבכירים במערכת הבנקאות בישראל⁵, ובדומה לאשתקד כלל גם גורמים מומחים מחוץ למערכת הבנקאות⁶. באמצעות בחינת התפתחות הסיכונים מנקודת המבט של גורמים אלו ביקש הפיקוח לסייע בגיבושה של הערכת הסיכונים במשק.

פנה את תשומת־הלב לכך שאת המענה לסקר הסיכונים⁷ לשנת 2026 נתנו המשיבים בעיצומו של מבצע "שאגת הארי". על־כן, אי־ודאות נצפתה בחלק מהשאלות באשר להשפעותיו ארוכות־הטווח של המבצע, בדגש על הסיכון הגיאופוליטי.

באופן דומה לשנת 2025, גם בסקר הנוכחי הסיכונים המוערכים כמטרידים ביותר הם סיכוני סייבר, אבטחת מידע ותפעולי אחר (איור ה'-1). עם־זאת, בסיכונים אלו נרשמה ירידה בהערכת רמת־הסיכון בהשוואה לאשתקד.

מניתוח המענה לסקר עלתה רמת קישוריות גבוהה בין מספר סיכונים ובכללם סייבר, טכנולוגיה, מעילות והונאות, המשכיות עסקית וסיכון תפעולי. זאת, להערכתנו, בשל התעצמות השפעות השימוש בבינה מלאכותית. קישוריות גבוהה נצפתה גם בין הערכת סיכוני חקיקה, רגולציה ומוניטין.

סייבר אבטחת־מידע ותפעולי אחר - בדומה לאשתקד, סיכון הסייבר, אבטחת מידע ותפעולי אחר נחשב לסיכון המרכזי במרבית התשובות של נושאי המשרה והדירקטורים (שיעור נמוך יותר בקרב מעריכים מחוץ למערכת הבנקאית). למרות ירידה מסוימת בהערכת הסיכון, סיכון זה מקבל נפח גדול אף יותר מהערכת הסיכונים אשתקד, וזאת בשל הפער הניכר שנוצר בין הערכת רמת־סיכון זה ליתר הסיכונים המהותיים. להערכתנו, פערים אלו נוצרו בשל התעצמות השימוש בבינה מלאכותית לצד פתיחת מבצע "שאגת הארי", שהביא להתגברות תקיפות מצד גורמים פוליטיים או מדינתיים.

השפעות התעצמות השימוש בבינה מלאכותית - על־פי המשיבים, להתעצמות השימוש בבינה מלאכותית במערכת הבנקאות ומחוצה לה השפעות ניכרות והשפעות אלה קיבלו ביטוי מובהק בהערכת סיכוני מעילות והונאות, טכנולוגיה, סייבר, אבטחת מידע ותפעולי, כמו־גם התעצמות סיכון מודלים. יישום איטי של בינה מלאכותית במערכת הבנקאית, בהשוואה לפינטקים, נתפס בקרב המשיבים כגורם שתורם להשפעת הבינה המלאכותית על סיכונים אלו. לחלופין צוינו גם סיכוני הטמעה ובינה מלאכותית כגורם המשבש בנקאות מסורתית, ובטווח בינוני צוינה גם עלייה באבטלה במשק.

הסיכון הגיאופוליטי⁸ - גם בסקר הנוכחי העריכו שיעור גבוה (67 אחוזים) מהמשיבים את הסיכון הגיאופוליטי ככבד־משקל. למרות שיעור גבוה זה חלה הפחתה ניכרת בהערכת הסיכון בהשוואה לשנים 2024-2025, אז עמד

⁵ כולל חברות כרטיסי האשראי.

⁶ רגולטורים ומשרדי ממשלה רלוונטיים, חברות ראיית־חשבון ויעוץ ועוד.

⁷ בסקר הנוכחי סיכון המוניטין כולל גם סנטימנט ציבורי. כמו־כן הסיכון התפעולי אוחד לסעיף: "אבטחת מידע, סייבר ותפעולי".

⁸ הסיכון הגיאופוליטי מתייחס לאיומים, התממשות והסלמה של אירועים שליליים הקשורים למלחמות, טרור וכל מתח בין מדינות ושחקנים רבי־כח, המשפיעים על מהלך היחסים הבינ"ל התקין. להרחבה על־אודות הסיכון הגיאופוליטי ראו תיבה ה'-2 בנושא "סיכונים גיאופוליטיים" בסקירה זו.

שיעור המשיבים שהעריכו את הסיכון על 72 אחוזים ו-70 אחוזים בהתאמה. להערכתנו, התמתנות הסיכון נובעת מפתיחת מבצע "שאגת הארי" ושינויים גיאופוליטיים אפשריים שעשויים להתרחש עם סיומו. עם זאת, המשיבים ציינו מנעד רחב של השלכות אפשריות במקרה שבו יגבר או יתממש הסיכון הגיאופוליטי, ובכללן צמצום היכולת לבצע גיוס כספים בחו"ל, היחלשות השקל, התדרדרות דירוג האשראי של מדינת ישראל ובפרט של מערכת הבנקאות, התייקרות עלויות המימון, העמקת הגירעון הממשלתי ועליית האינפלציה.

כמו־כן, חלק מהמשיבים ציינו כי להערכתם המתוחות הביטחונות הממושכת בישראל יצרה צורך לשמור על עודפי־הון ונזילות גבוהים, וגם על מוכנות תפעולית והמשכיות עסקית ממושכות.

סיכוני חקיקה ורגולציה - בהשוואה לסקר אשתקד חלה עלייה של 9 נקודות אחוז בהערכת הסיכון. המשיבים שילבו בהערכת סיכון הרגולציה סיכוני חקיקה הנובעים מהתממשות סיכון המוניטין (וסנטימנט ציבורי שלילי כלפי מערכת הבנקאות). כדוגמה לכך צוינו המיסוי המיוחד שהושת על המערכת הבנקאית⁹ וכן כניסה אפשרית לפעילות בנקאית של גורמים שאינם בעלי ידע בנקאי ויצירת ארביטראז' רגולטורי ביחס לבנקים קטנים וחדשים או גורמים חוץ־בנקאיים.

אשראי לדיור - נרשמה ירידה ניכרת (25 נקודות אחוז) בהערכת הסיכון בהשוואה לסקר אשתקד (ייתכן כי בשל הפחתות הריבית ותחזית הריבית ל-12 חודשים קדימה, נכון לתקופת המענה על הסקר).

אשראי עסקי - נרשמה עלייה בהערכת הסיכון בשל תנאי אי־הוודאות בסביבת הפעילות ובשל ההאטה בפעילות בינוי ונדל"ן.

בניגוד לאשתקד, תפיסת הסיכונים המטרידים באשר לפעילות מערכת הבנקאות אינה דומה בין משיבים מתוך מערכת הבנקאות ובין גורמים מומחים מחוצה לה, אשר מעריכים את הסיכונים כמטרידים פחות (איור ה'-2). הבדלים בולטים נצפו בדירוג סיכוני נזילות, מודלים, מודל עסקי ואשראי צרכני.

בבחינת הערכת הסיכונים בין נושאי משרה ודירקטורים תוך־כדי חלוקה בין משיבים בקרב הבנקים לבין משיבים בקרב חברות כרטיסי האשראי עולים הבדלים בהערכת הסיכונים, אשר מעריכים את הסיכונים כמטרידים יותר. הבדלים אלה, להערכתנו, נגזרים מהשוני במגזרי הפעילות של השחקנים השונים, התשתית הנדרשת להפעלתם והסיכונים הנגזרים מכך. בין אלו אפשר למנות את סיכון המודל, המשכיות עסקית וסיכון מעילות והונאות (איור ה'-3).

באשר לגורמים שצפויים להשפיע על פעילות מערכת הבנקאות בשנים הקרובות התמקדו התשובות במצב הביטחוני, הגיאופוליטי והמקרו־כלכלי, בדגש על שינויים בריבית בנק ישראל. כמו־כן ניתן ביטוי לנטל הרגולטורי, להתגברות התחרות, לרבות הצפי לכניסת שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות, ולהשפעות הבינה המלאכותית.

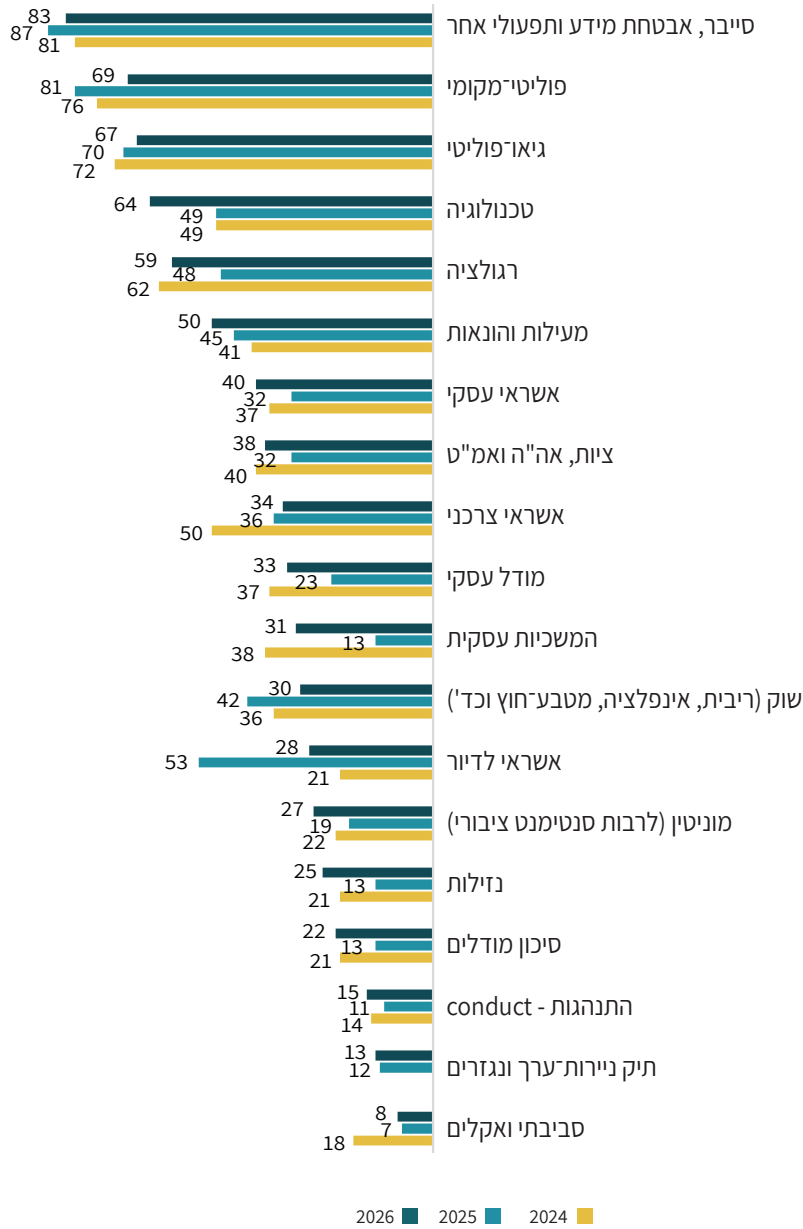
הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב אחר מכלול הסיכונים שנשקפים למערכת הבנקאות. הוא פועל במרב הכלים העומדים לרשותו כדי להבטיח שסיכונים אלה מנוהלים באופן נאות וזאת במטרה להמשיך ולשמור על מערכת בנקאות איתנה ויציבה שמסוגלת להמשיך ולהתמודד עם כל תרחיש שעמו תיאלץ להתמודד בהווה ובעתיד לשם שמירה על כספי הציבור.

⁹ נציין כי במרץ 2026 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הצעת החוק לתשלום מיוחד על רווחי הבנקים בשנים 2026-2027, אשר במסגרתה ישלמו הבנקים 3 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2026 ו-125 מיליון ש"ח במהלך שנת 2027.

במהלך שנת 2026 לא השתנה דירוג הסיכונים. עמידת נוצר פער בעוצמת הסיכון של אבטחת מידע, סייבר ותפעולי בהשוואה לסיכונים אחרים

הסיכונים שמטרידים את נושאי המשרה במערכת הבנקאות, השוואה לשנים 2024-2026 | אחוזים

איור ה' - 1

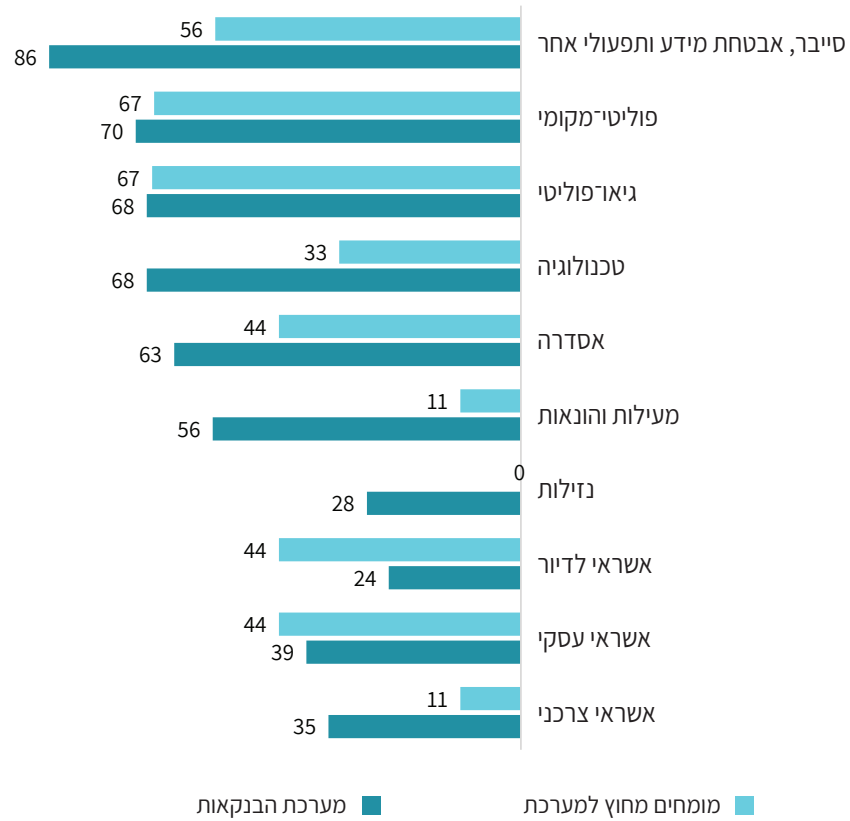

המקור: ניתוח תוצאות סקר הסיכונים לשנת 2026 של הפיקוח על הבנקים.

בבחינת הערכת הסיכונים אגב חלוקה בין משיבים מהבנקים לבין משיבים בחברות כרטיסי האשראי עולים הבדלים בהערכת הסיכונים. הבדלים אלה נגזרים מהשוני במגזרי הפעילות של השחקנים השונים, התשתית הנדרשת להפעלתם והסיכונים הנגזרים מכך

השוואת סיכונים נבחרים - חלוקה למשיבים, מערכת הבנקאות ומומחי־חוץ, סקר הסיכונים לשנת 2026 | אחוזים

איור ה' - 2

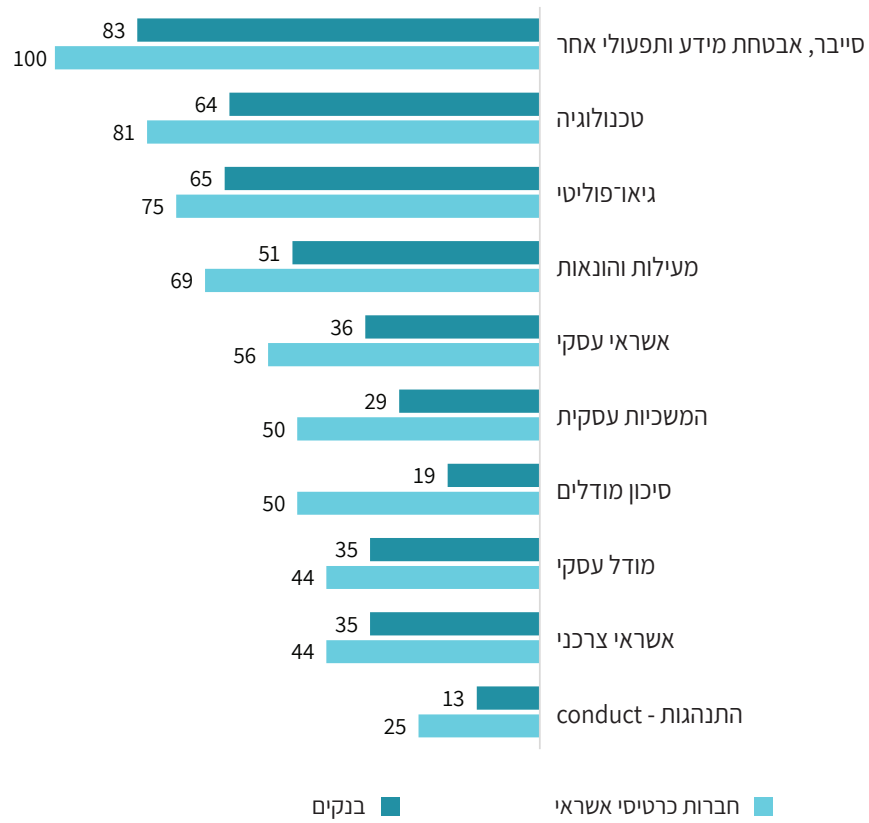

המקור: ניתוח תוצאות סקר הסיכונים לשנת 2026 של הפיקוח על הבנקים.

תפיסת הסיכונים המטרידים בנוגע לפעילות מערכת הבנקאות אינה דומה בין משיבים מתוך מערכת הבנקאות לבין גורמים מומחים מחוצה לה

השוואת סיכונים נבחרים - חלוקה למשיבים, בנקים וחברות כרטיסי אשראי, סקר הסיכונים לשנת 2026 | אחוזים

איור ה' - 3

המקור: ניתוח תוצאות סקר הסיכונים לשנת 2026 של הפיקוח על הבנקים.

2. סיכון האשראי

סיכון האשראי התמתן על
רקע שיפור קל במדדי סיכון
האשראי העסקי

האשראי לענף בינוי
ונדל"ן הוביל את
צמיחת התיק

12.2%

שיעור צמיחת האשראי
בשנת 2025

גידול חל באשראי הבנקאי לענף
שירותים פיננסיים על רקע תנודתיות
בשער חליפין ובשווקים ובהלימה
למגמה בגופים החוץ-בנקאיים

רמת הסיכון באשראי לדיור
נותרה יציבה, בעוד רמת הסיכון
של **האשראי הצרכני** עלתה מעט

א. תיק האשראי – כללי

במהלך שנת 2025 צמח תיק האשראי של מערכת הבנקאות ב-12.2 אחוזים - שיעור צמיחה גבוה בהשוואה לשנתיים האחרונות (איור ה'-4). ברבעון האחרון של שנת 2025 הואץ קצב הצמיחה - בין היתר נוכח התאוששות המשק בעקבות השיפור במצב הגיאופוליטי ברבעון האחרון של 2025. עיקר הצמיחה בתיק האשראי מקורה באשראי העסקי (שצמח בשיעור של כ-16.4 אחוזים) ובפרט באשראי לענפי בינוי ונדל"ן ולענף שירותים פיננסיים (כאשר בניכוי ענף שירותים פיננסיים, המהווה כ-20 אחוזים מיתרת האשראי העסקי, צמח האשראי העסקי בכ-11.9 אחוזים. הרחבה ראו בהמשך הפרק). צמיחה גבוהה זו קיימת בכל מגזרי הפעילות (למעט במגזר העסקים הזעירים; לוח 15). בעוד שיעור הצמיחה באשראי לדיור של משקי הבית שמר על רמה דומה לזו שהייתה בשנת 2024, הרי שהאשראי הצרכני של משקי הבית צמח בשיעור גבוה - 5.7 אחוזים¹⁰. באפריל 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת השעה על רקע עלייה בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן ולשוק הדיור¹¹, בין היתר לנוכח התגברות מבצעי מימון שהציעו היזמים. הוראת השעה נועדה לאזן בין הפחתת הסיכון המתגבר מהשימוש במנגנוני המימון לבין המשך שימוש מבוקר בכלי זה.

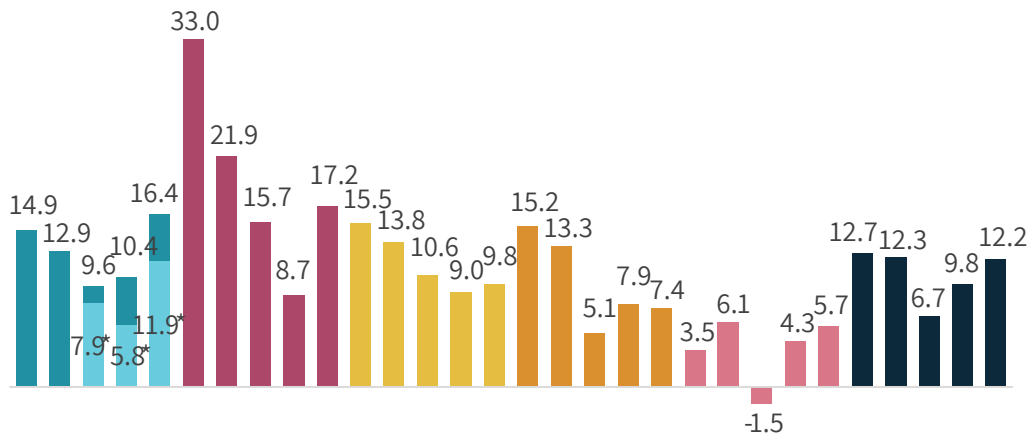
¹⁰ החל מיוני 2025 כאל מדווחת כ"פעילות מופסקת" בדוחות הכספיים של בנק דיסקונט, ובהתאם הוצגו גם נתוני השוואה עדכניים לשנת 2024, כך ששיעורי השינוי באשראי הצרכני ובסה"כ עבור 2025 אינם כוללים את האשראי שניתן באמצעות כאל.

¹¹ להרחבה, ראו תיבה ה'-2 בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2024 וחוזר בדבר עדכון הוראות 203 ו-329 באתר בנק ישראל ותיבה ה'-3 בסקירה זו.

עלייה בקצב צמיחת האשראי בהובלת האשראי העסקי, בפרט בענף בינוי, ענף הנדל"ן וענף שירותים פיננסיים

איור ה' - 4

שיעור השינוי ביתרת האשראי לפי ענפי משק מרכזיים, סך מערכת הבנקאות, 2025-2021 | אחוזים

2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025					
סה"כ עסקי					מזה: בינוי**					מזה: נדל"ן**					דיר*					צרכני**					סה"כ				

* בניכוי אשראי לשירותים פיננסיים.

** לא כולל פעילות לווים בחו"ל במגזר זה.

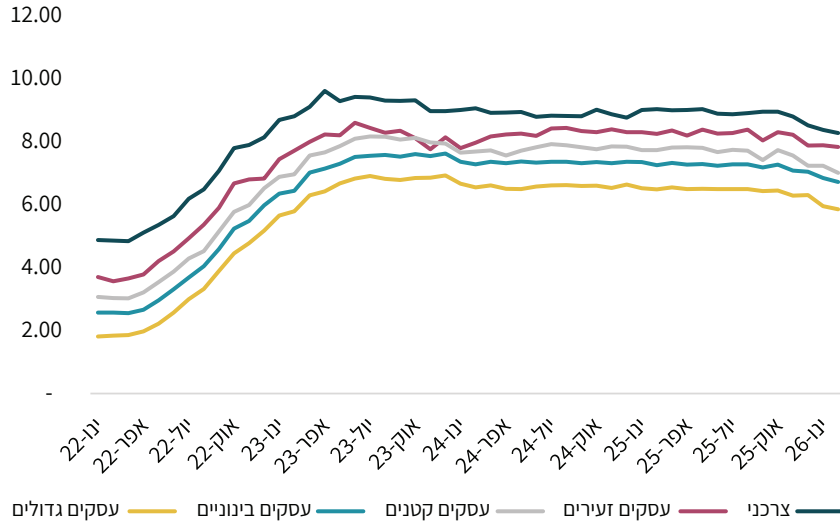
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לאורך שנת 2025 שיעורי הריבית ברוב מגזרי הפעילות העסקיים נותרו יציבים, כאשר ברבעון האחרון חלה ירידה בהלימה לציפיות השוק בנוגע לריבית בנק ישראל ולהפחתות בפועל (הפחתה של 0.25 נ"א בחודש נובמבר ו-0.25 נ"א נוספות בחודש ינואר – לרמה של 4 אחוזים). ולמרות זאת ישנה שונות באופן הירידה של הריבית הממוצעת במגזרי הפעילות השונים כך שבמגזר העסקים הזעירים היה השינוי בריבית מתון יותר ביחס ליתר מגזרי הפעילות.

ירידה קלה בריביות לאור ציפיות לירידת ריבית (הפחתה בפועל) בסוף שנת 2025

איור ה' - 5

ריבית ממוצעת על אשראי במגזר הלא־צמוד לפי מגזרי פעילות, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד פברואר 2026 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

למרות סביבת הריבית הגבוהה, סביבת המקרו והמצב הגיאופוליטי, חל שיפור קל במדדי איכות האשראי לעומת 2024: שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ירד מעט אך נותר גבוה – הירידה בשיעור זה היא תוצאה של הצמיחה המואצת באשראי (איור ה'-6). כמו־כן חלה ירידה קלה בשיעור ה-NPL¹² (איור ה'-7, לוח 17) - גם־היא תוצאה של הצמיחה המואצת באשראי בעיקר, אך גם פועל יוצא של שיפור מסוים ב-NPL. המגמה באשראי המסווג כ-NPL מעורבת לאור פירעונות וארגון־מחדש של חוב שבוצע (בפרט באשראי למשקי־בית) אל מול מחיקות¹³. במהלך 2025 גדלה יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (הקבוצתית בעיקר) על רקע א־הוודאות והסביבה המקרו־כלכלית. היקפי הגביות והמחיקות נותרו גבוהים וסכום ההוצאה להפסדי אשראי בשנת 2025 נותר ללא שינוי ביחס לשנת 2024. הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בסיכון האשראי, בפרט בקרב משקי־הבית והעסקים הזעירים, כדי לשמור על סביבה פיננסית יציבה. **למרות הצמיחה המואצת בתיק האשראי בשנת 2025 התמתן מעט סיכון האשראי**, בעיקר על רקע שיפור קל במדדי סיכון האשראי העסקי, בעוד שמדדי הסיכון של האשראי למשקי־בית (לדיוור ושאינו־לדיוור) ממשיכים להצביע על רמת־סיכון גבוהה יחסית (ביחס לשנים האחרונות), בדומה לשנת 2024.

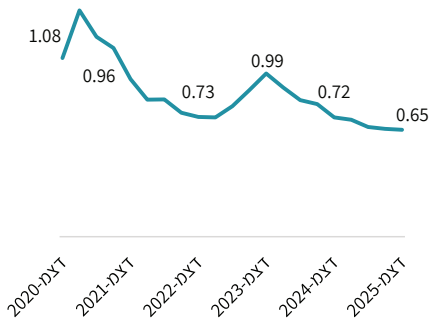
¹² אומדן ל-NPL (Non Performing Loans) מחושב כסך־האשראי שאינו צובר ריבית + אשראי צובר ריבית שנמצא בפיגור של 90 יום ומעלה. אומדן זה מהווה מעין אות לאשראי בכשל (הלואה שאינה משולמת כסדרה).

¹³ מחיקה מתרחשת בעת הגעת החוב למשך הפיגור המרבי או במסגרת ארגון חוב מחדש. בעת מחיקה החוב משפיע על יחס ה-NPL הן מצד המונה הן מצד המכנה שכן היא נגרעת משניהם.

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ושיעור ה-NPL ירדו לאור צמיחה מואצת של האשראי ביחס לגידול ביתרת ההפרשה ויציבות באשראי המסווג כ-NPL

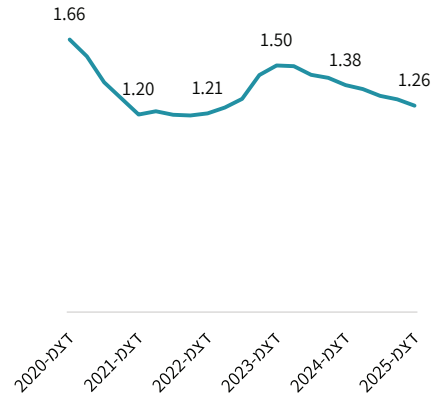
איור ה' - 7

שיעור האשראי שאינו צובר ריבית או צובר בפיגור מעל 90 יום (אומדן ל-NPL) מסך האשראי לציבור, סך מערכת הבנקאות, 2020-2025 | אחוזים

איור ה' - 6

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, סך מערכת הבנקאות, 2020-2025 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

תיק האשראי של חברות כרטיסי האשראי

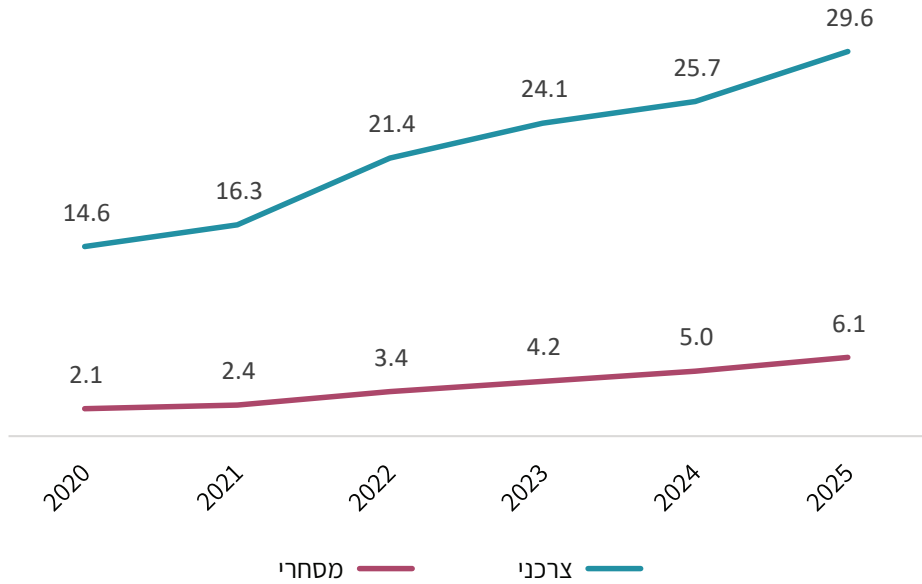
בשנת 2025 עמדה יתרת האשראי המאזני¹⁴ של חברות כרטיסי האשראי על כ-36 מיליארד ש"ח. זוהי צמיחה ניכרת של כ-16 אחוזים בהשוואה לשנת 2024, שבה צמח התיק בכ-9 אחוזים בלבד. עלייה ניכרת נרשמה בהיקפי האשראי - הן למשקי הבית (אנשים פרטיים) הן לסקטור המסחרי - בשיעורים של כ-15 אחוזים וכ-21.5 אחוזים בהתאמה (איור ה'8). למרות האתגרים הגיאוגרפיים וסביבת המקרו הציגו חברות כרטיסי האשראי שיפור מתון במדדי איכות תיק האשראי: שיעור האשראי הבעייתי והיקף המחיקות החשבונאיות ירד, וכן ירד שיעור אומדן ה-NPL והגיע לרמה של 1.41 בסך התיק (בהשוואה ל-1.51 בשנת 2024 בעקבות הצמיחה המואצת בתיק האשראי). בדומה לבנקים קטנה מעט גם יתרת ההפרשה של חכ"א בעקבות הגידול המואץ בתיק, אף שנרשמה הוצאה חיובית הנובעת מצמיחת יתרת האשראי. יחס הכיסוי הכולל¹⁵ ירד, אך הוא נותר ברמה גבוהה.

¹⁴ ניתוח זה מתייחס לאשראי נושא ריבית, הכולל אשראי לאנשים פרטיים, לרבות הלוואות, אשראי מתגלגל, אשראי לרכישת רכב ועסקאות קרדיט בריבית משתנה. אשראי זה אינו כולל עסקאות רגילות ועסקאות בתשלומים על-חשבון בית-העסק. אשראי נושא ריבית לעסקים כולל הלוואות לזמן קצר, הלוואות לזמן ארוך וערבויות אוטונומיות.

¹⁵ יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסך יתרת האשראי.

בשנת 2025 הוסיפה לצמוח יתרת האשראי של חברות כרטיסי האשראי

איור ה' - 8 התפתחות האשראי הצרכני והמסחרי, סך חברות כרטיסי האשראי, 2025-2020 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ב. משקי־בית - אשראי שאינו־למגורים

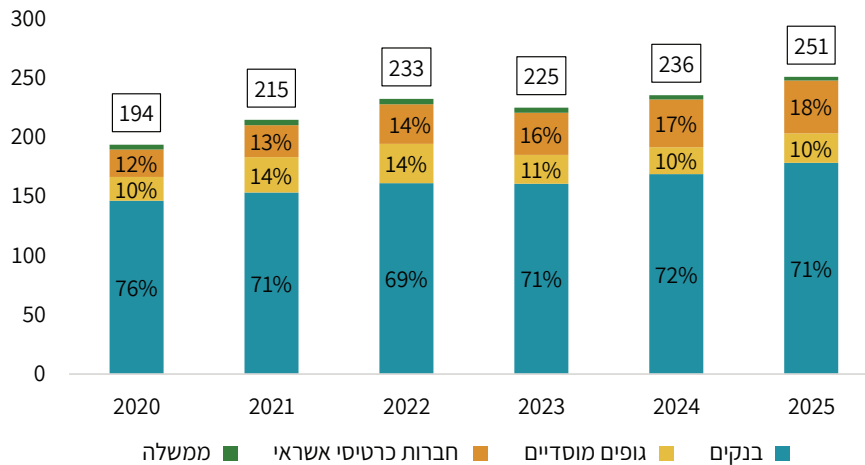
בשנת 2025 צמחה יתרת האשראי הבנקאי למשקי־הבית בשיעור של כ-5.7 אחוזים (איור ה'4). צמיחה זו משקפת את המשך ההתאוששות שהחלה בשנת 2024, לאחר שבשנת 2023 נרשמה ירידה מתונה בהיקף אשראי זה בעקבות סביבת הריבית הגבוהה והמלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר. בשנת 2025 היה שיעור הצמיחה באשראי בחברות כרטיסי האשראי גבוה מזה של מערכת הבנקאות (15 אחוזים לעומת 6 אחוזים בהתאמה). בהתאם לכך הוסיף לעלות חלקן של חברות כרטיסי האשראי בסך החוב של מגזר משקי־הבית שאינו־לדיור (איור ה'9). בשונה משנים קודמות, בשנת 2025 נבלם הצמצום ביתרת החוב של מגזר משקי־הבית שאינו־לדיור לגופים המוסדיים, אך שיעור הצמיחה של המוסדיים היה נמוך בהשוואה ליתר המלווים¹⁶.

¹⁶ באמצעות מאגר נתוני אשראי קיים מידע נוסף על־אודות האשראי הקמעונאי שנותנים מלווים חוץ־בנקאיים המדווחים למאגר נתונים אשראי. נכון לדצמבר 2025 יתרת האשראי של משקי־בית ועוסקים מורשים עומדת על כ-27 מיליארד ש"ח. כיוון שאשראי זה אינו כולל את כלל נתוני האשראי החוץ־בנקאיים למשקי־הבית, וכמו־כן כולל גם אשראי שניתן לעסקים מורשים, אי־אפשר לשלבו באיור על־אודות יתרות החוב שאינו־לדיור של משקי־הבית. להרחבה ראו [דוח 'מבט סטטיסטי' לשנת 2025 של החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל](#), שפורסם במרץ 2026.

חל גידול ביתרת החוב שאינו לדיור של משקי הבית, בהובלת הבנקים וחברות כרטיסי האשראי

התפלגות יתרות החוב שאינו לדיור של משקי הבית לפי מקורות, דצמבר 2020 עד דצמבר 2025 | מיליארדי ש"ח (תוויות הנתונים מציגות את ההתפלגות באחוזים)

איור ה' - 9

יתרת החוב בבנקים כוללת גם את האשראי שניתן במסגרת הלוואה לכל מטרה בביטחון דירת מגורים ואשראי שהוא באחריות או בערבות הבנקים. לא כולל אשראי מתושבי חוץ עקב היעדר נתונים. בחישוב זה לא נכלל האשראי שנתנו מקורות חוץ־בנקאים שאינם מוסדיים או חברות כרטיסי אשראי.

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

במהלך שנת 2025 גדלו ביצועי האשראי הצרכני הבנקאי של משקי הבית (לא כולל אשראי לדיור) בשיעור של כ-9 אחוזים בהשוואה לשנת 2024¹⁷, כאשר עלייה ניכרת נרשמה בביצועים בחודש דצמבר (איור ה'-10). גובה ההלוואה הממוצעת באשראי הצרכני למשקי הבית נותר יציב בשנים האחרונות והממוצע לשנת 2025 הוא כ-41 אלף ש"ח, כאשר התקופה הממוצעת לפירעון עומדת על 5.7 שנים.

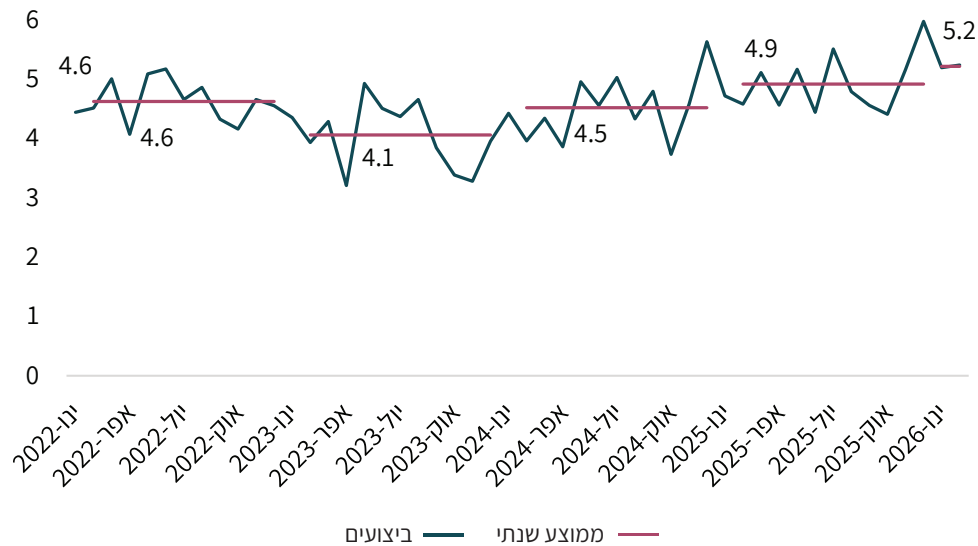
במקביל, ובהמשך למגמת הצמיחה באשראי הצרכני שהעמידו הבנקים, נרשמה צמיחה בשיעור של כ-6 אחוזים גם בסך החוב הפרטי של מגזר משקי הבית שאינו לדיור¹⁸, הכולל גם מקורות אשראי נוספים, בהובלת צמיחת האשראי שהעמידו חברות כרטיסי האשראי (איור ה'-11).

¹⁷ ביצועי האשראי כוללים אשראי מסוג הלוואה (אשראי לזמן קצוב), מסגרות אשראי ואשראי מסוג on-call.
¹⁸ יתרת חוב מחושבת לפני הפרשות להפסדי אשראי ואילו יתרות האשראי מוצגות אחרי הפרשות להפסדי אשראי.

עלייה ברמת הביצועים בשנת 2025

איור ה' - 10

הביצועים החודשיים באשראי למגזר משקי הבית, סך מערכת, 2022 עד פברואר 2026 | מיליארדי ש"ח

— ממוצע שנתי — ביצועים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

יתרת האשראי למשקי הבית בחברות כרטיסי האשראי¹⁹, המהווה את המרכיב העיקרי בתיק האשראי שלהן, רשמה גידול של כ-4 מיליארד ש"ח. גידול זה משקף צמיחה של כ-15 אחוזים ביחס לשנת 2024 ובסוף שנת 2025 הוא הסתכם בכ-30 מיליארד ש"ח (איור ה'-8). יתרת האשראי הצרכני²⁰, המהווה כ-60 אחוזים מתיק האשראי של חברות כרטיסי האשראי למשקי הבית, עומדת על כ-17.5 מיליארד ש"ח. בשנת 2025 שבה יתרה זו לצמוח לאחר קיטון שנרשם בה בשנה הקודמת. יתרת האשראי בביטחון רכב של חברות כרטיסי האשראי רשמה את העלייה החדה ביותר בתיק - צמיחה של כ-42 אחוזים בהשוואה לשנת 2024 - והיא עומדת על כ-6.5 מיליארד ש"ח. יתרת האשראי המתגלגל²¹ עומדת על כ-6 מיליארד ש"ח (כ-19 אחוזים מהאשראי למשקי הבית) ובפלח זה נרשמה עלייה מזערית בשנת 2025.

שיעורי הצמיחה הגבוהים נצפו באשראי הבנקאי לזמן קצוב²² ובאשראי שנתנו חכ"א. זאת במקביל לשיעור צמיחה גבוה באשראי בביטחון דירת מגורים ("לכל מטרה")²³, שעלה בשנת 2025 ב-7 אחוזים - המהווים כ-2.4 מיליארד ש"ח. צמיחה גבוהה זו מוסברת, בין היתר, בהקלת הפיקוח על הבנקים במסגרת הוראת שעה בעקבות המלחמה

¹⁹ חברות כרטיסי האשראי מציעות ללקוחותיהן מגוון מוצרי אשראי נושאי ריבית, ובהם הלוואות המובטחות בביטחון רכב, אשראי מתגלגל ואשראי צרכני שאינו אשראי מתגלגל ואינו בביטחון רכב.

²⁰ שאינו אשראי מתגלגל ואינו בביטחון רכב.

²¹ בעת שימוש בכרטיס חייב נדחה נקבעת מראש מסגרת אשראי. בתאריך הפירעון החודשי בעל הכרטיס יכול לבחור לפרוע סכום חלקי מסך החייב בגין העסקאות ואת היתרה שלא נפרעה להעביר לחיוב בחודש הבא. בגין דחיית הפירעון לחודשים הבאים, קרי "גלגול האשראי", הלקוח ישלם ריבית. לאור שיעורי הריבית הגבוהים בעת גלגול האשראי לחודש העוקב, מוצע לבחון חלופות אחרות להתמודדות עם קשיים תזרימיים, ראו מדריך לציבור בעניין זה [באתר בנק ישראל](#).

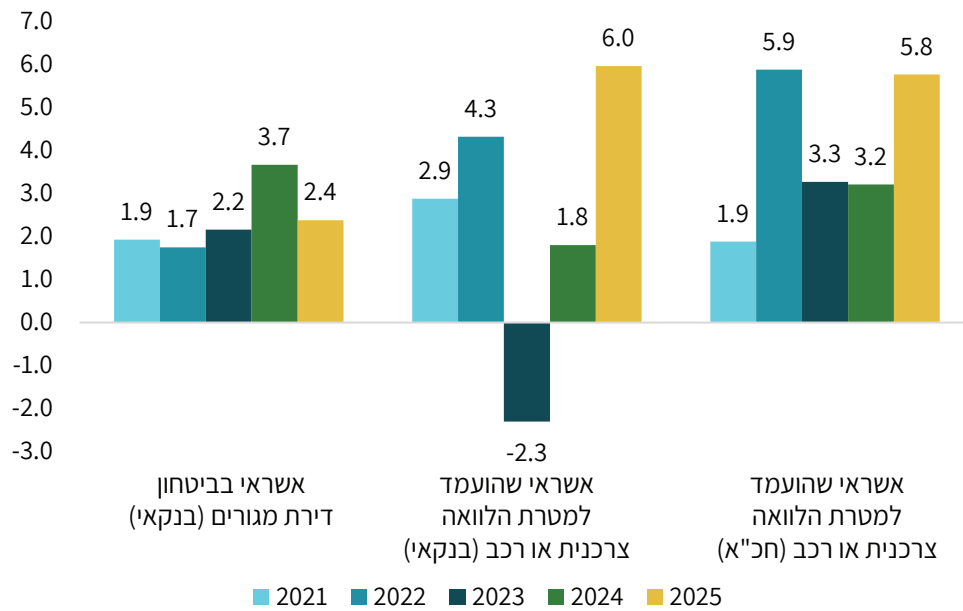
²² "אשראי לזמן קצוב" ניתן באמצעות הלוואות מגובות בביטחון (בשעבוד רכב) והלוואות שאינן מגובות בביטחון, וכלול באשראי הצרכני הבנקאי, לצד עו"ש בחובה ופעילות בכרטיסי אשראי בנקאיים.

²³ חלק מהאשראי לדירור הוא אשראי לכל מטרה שניתן בביטחון דירת מגורים (ולכן הוא מסווג כאשראי לדירור), אך הוא משמש כמעין אשראי צרכני (בריביות נמוכות יותר ולתקופה ארוכה יותר כך שההחזר החודשי נמוך יותר), ולכן ניתוח זה נתייחס אליו ככזה.

שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, אשר קובעה בפברואר 2026 במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 24329²⁴ (איור ה'-11). במהלך 2025 עמד סך ביצועי המערכת בהלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים על כ-7.3 מיליארד ש"ח, כאשר כ-32 אחוזים ניתנו במסגרת הוראת השעה כאמור, בסכום כולל של כ-2.4 מיליארד ש"ח. בשל מגבלת הסכום שהוטלה במסגרת הוראת השעה על ביצועי האשראי בביטחון דירת מגורים ירד מעט גובה ההלוואה הממוצעת בסוג אשראי זה, אף כי בנטרול האשראי שניתן במסגרת הוראת השעה – נצפתה מגמה של עלייה קלה²⁵ (איור ה'-12).

בשנת 2025 חלה צמיחה מואצת באשראי הצרכני – הן בבנקים הן בחכ"א

איור ה' - 11
 סכום השינוי ביתרות האשראי הצרכני על סוגיו השונים, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

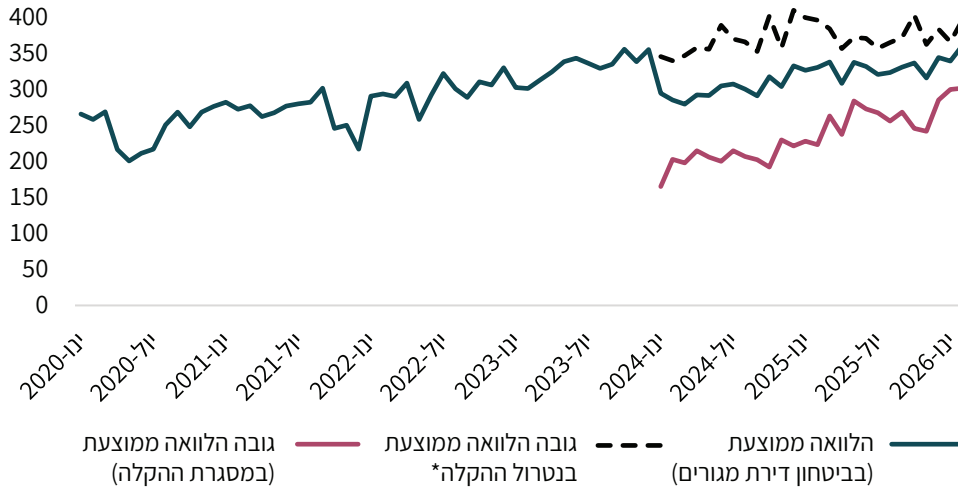
²⁴ לפי הוראת השעה, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 251, תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70 אחוזים, ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50 אחוזים לא יעלה על 200,000 ש"ח. להרחבה ראו [הודעה לעיתונות בנושא](#).

²⁵ ההקלה מאפשרת ליטול אשראי מעל שיעור מימון של 50 אחוזים ובלבד שהחלק העולה על שיעור מימון של 50 אחוזים לא יעלה על 200,000 ש"ח, כך שהלוואות שנטלו אשראי במסגרת ההקלה וגובה ההלוואה במסגרת ההקלה היה מעל ל-200,000 ש"ח הן הלוואות שטרם נטילת הלוואה זו היו בשיעורי מימון נמוכים מ-50 אחוזים, כך שהתאפשר להם לקחת הלוואה בסכום העולה על 200,000 ש"ח.

מגמת עלייה קלה בגובה הלוואה הממוצעת באשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים שניתנה שלא במסגרת הוראת השעה

איור ה' - 12

גובה הלוואה ממוצעת בביטחון דירת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד פברואר 2026 | אלפי ש"ח

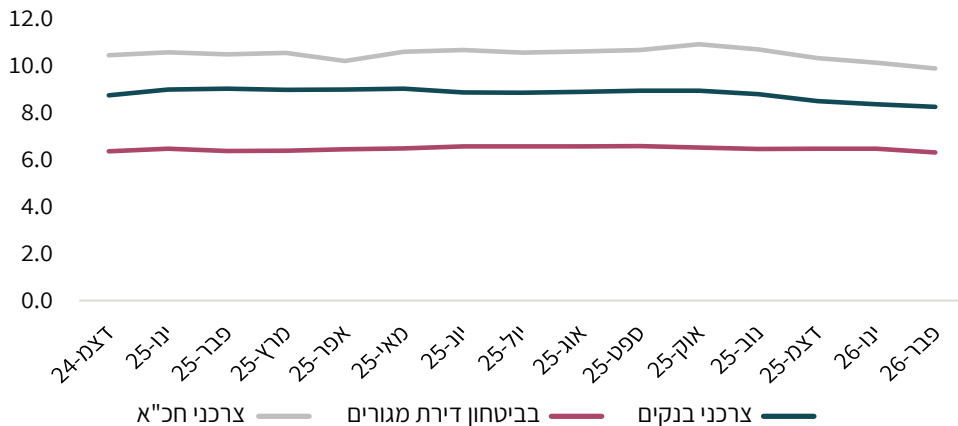
* גובה הלוואה ממוצעת בנטרול הלוואות שנקלחו במסגרת ההקלה.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מרבית האשראי למשקי בית שאינו לדיור ניתן במגזר השקלי הלא צמוד בריבית משתנה. בעוד שהריביות באשראי זה היו ללא שינוי ניכר, למעט ירידה קלה החל מחודש נובמבר 2025 לאור הפחתות ריבית בנק ישראל (איור ה'-13), הרי שבמהלך 2025 נרשמה באשראי הצרכני (הן הבנקאי הן זה שנתנו חכ"א) ובאשראי בביטחון דירת מגורים רמת ביצועים גבוהה, והיא הביאה לצמיחה המואצת בסוגי אשראי אלו.

יציבות יחסית בשיעורי הריבית על האשראי למשקי בית שאינו לדיור

איור ה' - 13

שיעורי ריבית על אשראי למשקי הבית*, סך מערכת הבנקאות וחכ"א, דצמבר 2024 עד פברואר 2026 | אחוזים

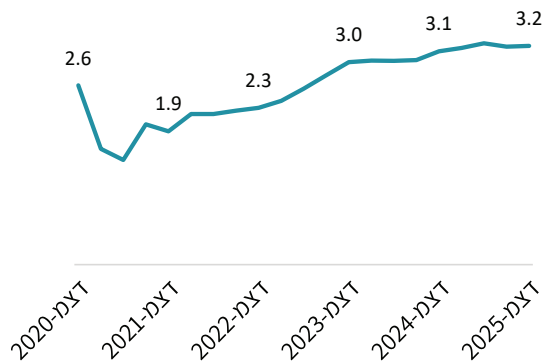
* האשראי הצרכני (הן בבנקים והן בחכ"א) ניתן ברובו במגזר השקלי הלא צמוד (ריבית משתנה) ואילו הריבית באשראי בביטחון דירת מגורים הינה הריבית הממוצעת מאחר ואשראי זה מורכב מתמהיל ריביות, כמו באשראי לדיור.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

שיעור האשראי שאינו צובר ריבית, או צובר ריבית ובפיגור של מעל 90 יום (אומדן ל-NPL), של משקי־הבית נותר נמוך ביחס לשנים קודמות (0.7 אחוזים). עם־זאת, שיעור המחיקות ברוטו בשנת 2025 נותר גבוה (איור ה'14)²⁶, אף שירד בהשוואה לרמתו בשנת 2024 (1.4 אחוזים לעומת 1.5 אחוזים, בהתאמה). יחס הכיסוי הכולל בעבור האשראי הצרכני של משקי־הבית (שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך־יתרת האשראי, איור ה'15) ממשיך להיות גבוה לנוכח הצמיחה המואצת באשראי זה. אי־הוודאות הגבוהה בסביבה הכלכלית מצד אחד, המושפעת מהאינפלציה, סביבת הריבית הגבוהה והשפעות המלחמה, וכן המבצעים בשנים האחרונות מצד שני – השפיעו על חוסנם של משקי־הבית במידה מסוימת.

שיעור המחיקות ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי באשראי הצרכני ממשיכים להיות גבוהים

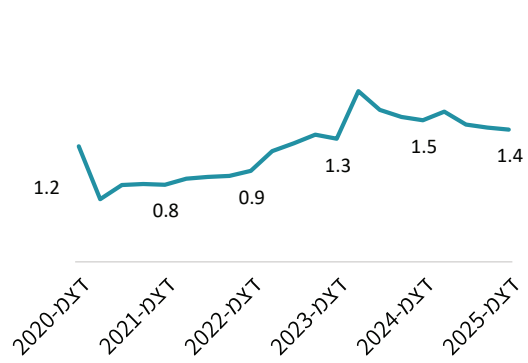
איור ה' - 15

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך האשראי לציבור - אשראי צרכני של משקי־הבית, סך מערכת הבנקאות, אחוזים | 2025-2020

איור ה' - 14

שיעור המחיקות ברוטו בגין אשראי צרכני, סך מערכת הבנקאות, 2025-2020 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

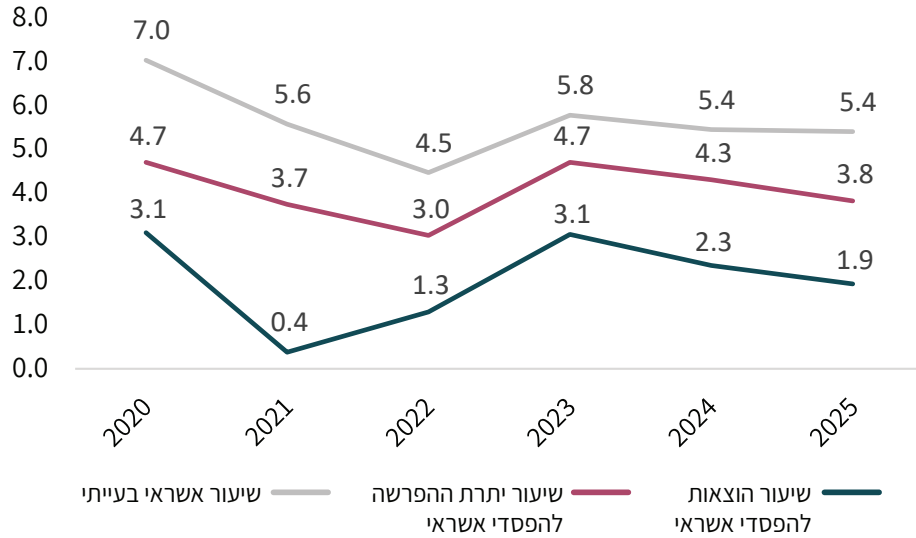
במהלך שנת 2025 נרשם שיפור מסוים במדדי איכות האשראי למשקי־הבית בחברות כרטיסי האשראי, למרות הסביבה המקרו־כלכלית והמצב הגיאופוליטי. שיעור האשראי הבעייתי נותר כמעט ללא־שינוי (העלייה בהיקף האשראי הבעייתי קוזזה בעלייה ביתרת האשראי), והוא עומד על 5.4 אחוזים, בהשוואה ל-5.45 אחוזים בשנת 2024 (איור ה'16). בשנת 2025 ירד היקף המחיקות החשבונאיות וכן ירד מעט אומדן ה-NPL בתיק הצרכני. בהתאם קטנה ההוצאה הפרטנית, אולם בשל צמיחת התיק גדלה ההוצאה הקבוצתית, כך שבסיכום נרשמה ירידה קלה בלבד בהוצאה להפסדי אשראי. יחס הכיסוי הכולל ירד מעט לרמה של 3.8 אחוזים - זאת על רקע צמיחה מהירה יותר של תיק האשראי. נוסף על כך נרשמה ירידה קלה בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס לסך־האשראי הבעייתי, אך יחס זה נותר גבוה ועמד על 71 אחוזים.

²⁶ כאשר אשראי צרכני מגיע לפיגור מעל 150 יום הוא נמחק.

שיפור מסוים במדדי איכות התיק של חברות כרטיסי האשראי

מדדי איכות תיק האשראי לאנשים פרטיים, חברות כרטיסי האשראי, אחוזים | 2025-2020

איור ה' - 16

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ג. משקי־בית - אשראי לדיור

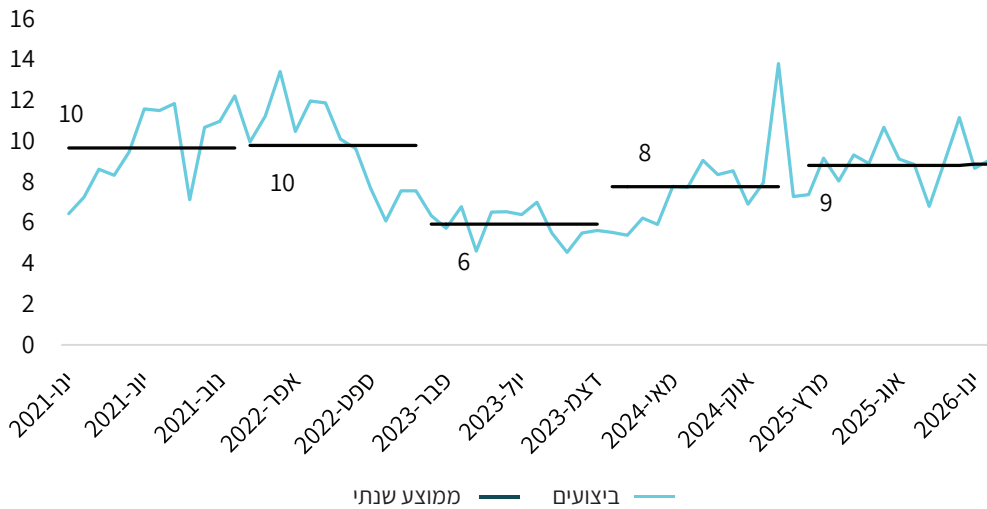
בשנת 2025 נשמרה רמת הביצועים הגבוהה שאפיינה גם את שנת 2024, למרות המשך סביבת הריבית הגבוהה (איור ה'-17). הביצועים הגבוהים באשראי למטרת מגורים נמשכו למרות האטה מסוימת שנרשמה בקצב העסקאות לדיור²⁷. לאורך שנת 2025 הועמד אשראי לדיור בהיקף מצטבר של כ-106 מיליארד ש"ח כאשר גם השנה, בדומה לאשתקד, נצפה השיא בחודש דצמבר (עם ביצועים של 11 מיליארד ש"ח בחודש זה, שהם כ-11 אחוזים מסך הביצועים של שנת 2025). בסה"כ הועמדו במהלך 2025 כ-17 אחוזים מיתרת האשראי לדיור וב-3 השנים האחרונות הועמדו 40 אחוזים מיתרת האשראי לדיור (לוח 19). גובה ההלוואה הממוצעת לאורך שנת 2025 נותר יציב (כמיליון ש"ח).

²⁷ להרחבה ראו תיבה ה'-4 בנושא מגמות בהלוואות לדיור בסקירה זו ואת: [סקירת ענף הנדל"ן למגורים של אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר](#).

ביצועים גבוהים באשראי למטרת מגורים גם בשנת 2025

איור ה' - 17

הביצועים החודשיים באשראי למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2021 עד פברואר 2026 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

גם באשראי למטרת מגורים שניתן בהלוואות מסוג "בולט" או "בלון"²⁸ נצפה גידול בתחילת שנת 2025 והוא התמתן עם החלת המגבלה על שיעור הביצועים בהלוואות אלו במסגרת הוראת־שעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (איורים ה'18 וה'19)²⁹, כך שבחודשים מאז החלת המגבלה הביצוע החודשי הממוצע של הלוואות אלו מסך הביצועים הינו כ-15 אחוזים, כאשר כמחציתם בגין הלוואות בסבסוד קבלנים. הוראת־שעה זו נועדה לאזן בין הפחתת הסיכון המתגבר מהשימוש בהטבות מימון לבין המשך שימוש מבוקר בכלי זה בשוק הדיור. כזכור, הלוואות אלה ניתנות בעיקר כהלוואות גישור³⁰, אך הגידול שנצפה מיוחס בעיקר לעלייה בהלוואות מסוג סבסוד יזמים (הלוואה לדיור המועמדת לרכוש שבה הריבית מהוונת ומשלם אותה היזם, במועד נטילת ההלוואה או בהמשך), ששווקו גם־הן במסגרת הטבות מימון החל מסוף שנת 2023.³¹

²⁸ הלוואות שבהן ההחזר, ולעתים גם הריבית, מוחזרים במועד הפירעון הסופי של ההלוואה.

²⁹ ביום 6 באפריל 2025 נכנסה לתוקפה הוראת־שעה. ראו [חוזר 2816](#) בדבר עדכון הוראות 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי וכן הוראה 329 - מגבלות למתן הלוואות לדיור. הוראה זו בתוקף עד סוף שנת 2026. לפי הוראת־השעה, שיעור האשראי שניתן כ"בולט"/"בלון" בהטבות מימון לא יעלה על 10 אחוזים מסך הביצועים ברבעון קלנדרי בגין הלוואות לדיור, למעט הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין והלוואות שהונפק להן אישור עקרוני טרם החלת המגבלה.

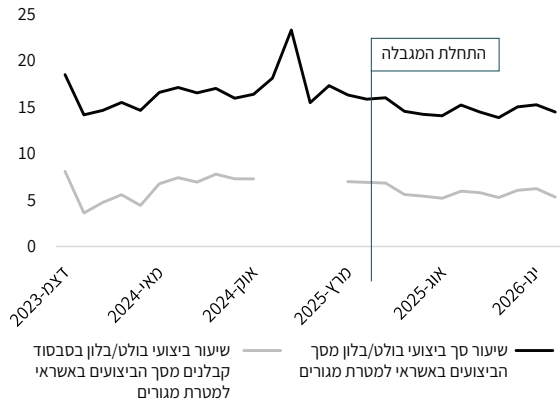
³⁰ הלוואות שנועדו לפתור או לגשר על פער בתזרים מזומנים - למשל רכוש המעוניין לרכוש דירה חלופית ונדרש לו זמן למכירת הדירה הקיימת.

³¹ להרחבה ראו [תיבה ה'2-בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2024](#).

היקף האשראי למטרת מגורים שניתן בהלוואות מסוג "בולט"/"בלון" נשמר יציב בין היתר לאור המגבלה של הפיקוח על הבנקים שהחלה באפריל 2025

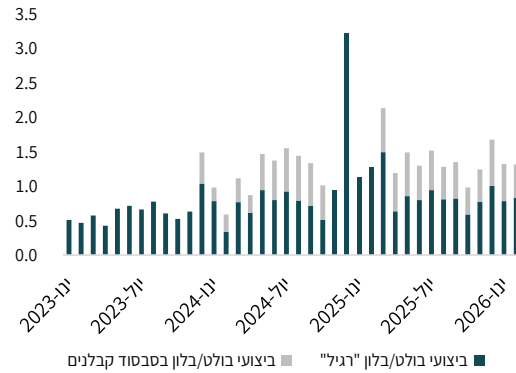
איור ה' - 19

ביצועי בולט/בלון באשראי למטרת מגורים, סך מערכת, דצמבר 2023 עד פברואר 2026 | אחוזים

איור ה' - 18

ביצועי בולט/בלון באשראי למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2023 עד פברואר 2026 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 נצפתה עלייה בנתוני המחזורים והם נמצאים ברמה הגבוהה ביותר שנצפתה בשנים האחרונות (איור ה' 20)³². העלייה במחזורים מוסברת בעיקר ברצונם של לווים לשפר את תנאי ההלוואה שלהם ולהוריד את העלות הכוללת של ההלוואה (למשל בפריים, במסלולים המשתנים – הן במסלולים הצמודים הן במסלולים הלא-צמודים)³³ או להתאים את תמהיל ההלוואה לקראת הציפיות להורדת הריבית בעתיד והפחתות הריבית בפועל בסוף שנת 2025 ובתחילת שנת 2026. המחזורים הרבים הביאו להקטנה חריגה של יתרת האשראי לדיור במגזר הצמוד בהשוואה לשנים האחרונות³⁴. עם זאת, חלק מהמחזורים משקפים גם צורך של לווים להקטנת גובה החזר החודשי, כך שלווים אלו פורסים את ההלוואה לתקופה ארוכה יותר מהתקופה המקורית של ההלוואה.

³² בתקופת המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 נכללו דחיות מעל לשלושה חודשים ב"אשראי שמוחזר". מתווה הדחיות הסתיים במרץ 2025. להרחבה ראו פרק ו' [בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2024](#).

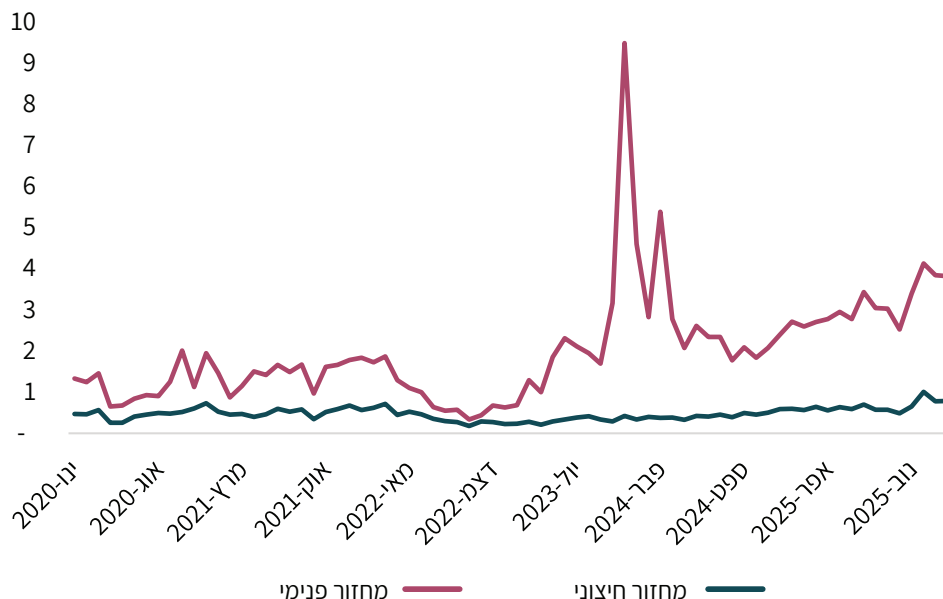
³³ ראו [תיבה ד' 1- בדוח בנק ישראל לשנת 2025](#).

³⁴ ראו התייחסות נוספת על הירידה החריגה ביתרות האשראי לדיור במגזר השקלי הצמוד בפרק ה' 4- בסקירה זו.

בשנת 2025 נצפתה עלייה בנתוני המחזורים והם עומדים על הרמה הגבוהה ביותר שנצפתה בשנים האחרונות

איור ה' - 20

מחזורים באשראי למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד פברואר 2026 | מיליארדי ש"ח

בתקופת המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, דחיות מעל לשלושה חודשים נכללו ב"אשראי שמוחזר". נציין כי בתקופת הקורונה ההנחייה לבנקים הייתה שונה, כך שדחיות של עד ששה חודשים לא נכללו ב"אשראי שמוחזר". מתווה הדחיות הסתיים במרץ 2025. **המקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

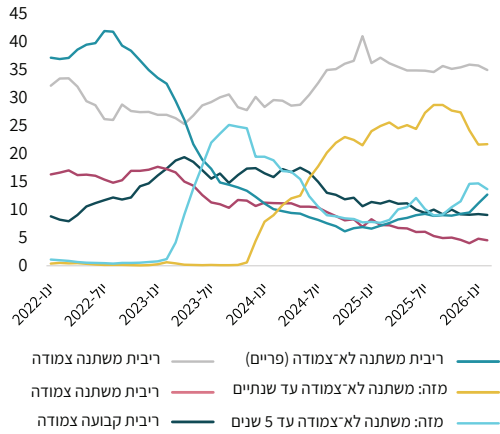
לאורך מרבית שנת 2025 נותרו שיעורי הריבית במסלולים השונים יציבים יחסית אך ברבעון האחרון של השנה, לאור ציפיות השוק לירידת ריבית בנק ישראל והפחתות הריביות שהיו בחודשים נובמבר 2025 וינואר 2026, חלו ירידות במסלולים הנפוצים (איור ה'-21): החל מנובמבר 2025 ועד פברואר 2026 ירדה הריבית במסלול הפריים בכ-0.4 נ"א³⁵; הריבית במסלול משתנה לא-צמודה עד שנתיים ירדה בתקופה זו בכ-0.2 נ"א; בשאר המסלולים המשתנים (משתנה צמודה ומשתנה לא-צמודה כל 5 שנים) ירדו הריביות בכ-0.08 נ"א בלבד, אך בחודשים הקודמים לנובמבר הייתה ירידה ניכרת במסלולים אלו - זאת בעקבות עדכון העוגנים של אותם מסלולים, אשר שיקפו את הירידה הצפויה בריבית³⁶; הריביות במסלולים הקבועים ירדו בכ-0.15 נ"א בלבד, אך נציין כי גם העלייה בהן החל מאפריל 2022 הייתה מתונה יותר. את הירידות בריביות במסלולים המשתנים הניעו הירידות בריבית העוגן של אותם מסלולים. השינויים בריביות באו לידי ביטוי גם בתמהיל: מסלולי הריבית מסוג קבועה לא-צמודה ומשתנה לא-צמודה עד שנתיים ממשיכים להוביל, אם-כי חלה ירידה מסוימת בביצועים במסלול בריבית משתנה לא-צמודה עד שנתיים לטובת מסלולים בריבית פריים ובריבית משתנה לא-צמודה עד חמש שנים (איור ה'-22).

³⁵ ובכך נסגר הפער בין ריבית זו ובין הריבית במסלול קבועה לא-צמודה, אשר שיקף את ציפיות השוק לירידת ריבית בנק ישראל.
³⁶ ירידה של כ-0.35 נ"א בין חודש יולי 2025 לחודש נובמבר 2025.

שינוי בתמהיל הביצועים בהתאם לשינויים בסביבת הריבית (לאור הציפיות לירידות ריבית וההפחתות בפועל)

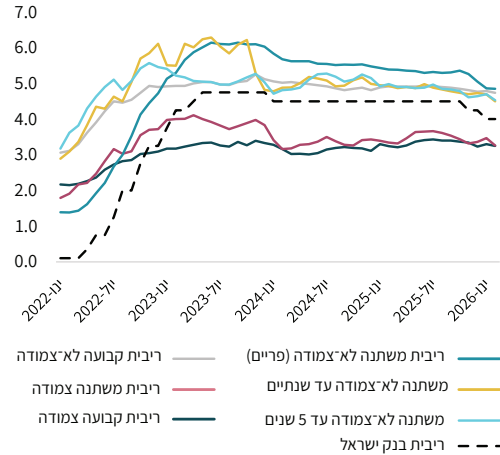
איור ה' - 22

התפלגות מסלולי ריבית מסך הביצועים למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד פברואר 2026 | אחוזים

איור ה' - 21

הריבית על הלוואות למטרת מגורים לפי מסלולי ריבית ומגזרי הצמדה, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד פברואר 2026 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

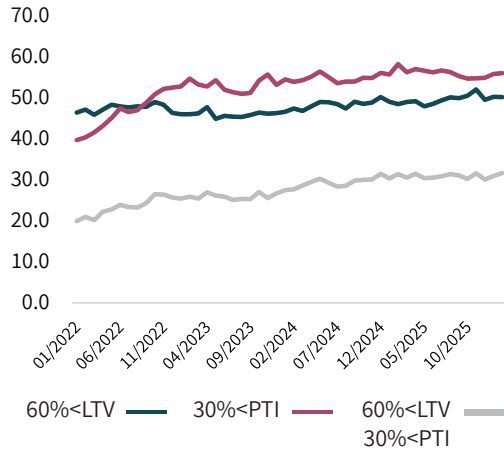
מדדי סיכון בתיק האשראי לדיור

רמת הסיכון בתיק עלתה במעט לנוכח הרמה הגבוהה של הלוואות בשיעורי מימון וביעורי החזר גבוהים, שיעור ה-NPL הגבוה ביחס לשנים האחרונות ובהינתן שיעור המימון ושיעור החזר מהכנסה עלו מעט. התקופה הממוצעת לפירעון בתיק האשראי לדיור בשנת 2024 עמדה על כ-27 שנים, שיעור המימון הממוצע בתיק האשראי לדיור עלה מעט (לכ-54 אחוזים) וגם שיעור החזר-מההכנסה הממוצע בתיק האשראי עלה מעט (לכ-30 אחוזים). שניהם נותרו יציבים לאורך שנת 2025 (איור ה'-23). גם שיעור הלוואות שניתנו בשיעורי מימון גבוהים (60 אחוזים עד 75 אחוזים) וביעורי החזר-מהכנסה גבוהים (30 אחוזים עד 40 אחוזים) – הנחשבות הלוואות ברמת סיכון גבוהה יותר – עלה בשנת 2024 והמשיך להיות גבוה גם לאורך שנת 2025 (איור ה'-24).

בשנת 2025 נרשמה יציבות בשיעור המימון הממוצע ושיעור החזר מהכנסה הממוצע

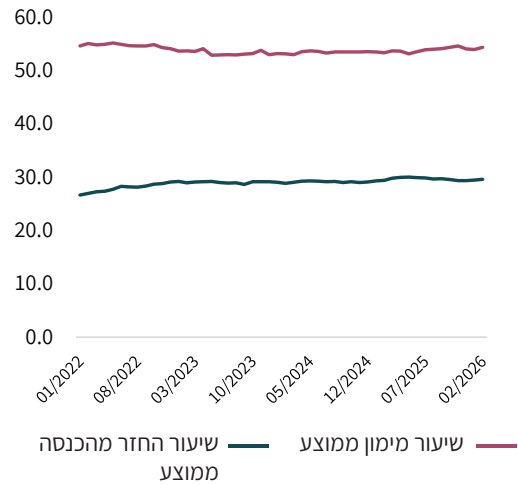
איור ה' - 24

משקל ההלוואות בשיעורי מימון ובשיעורי החזר גבוהים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד פברואר 2026 | אחוזים

איור ה' - 23

שיעור מימון ושיעור החזר מהכנסה ממוצעים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד פברואר 2026 | אחוזים

* ללא: בולט ובלון, ללא בטוחה, ללא חישוב החזר מהכנסה.

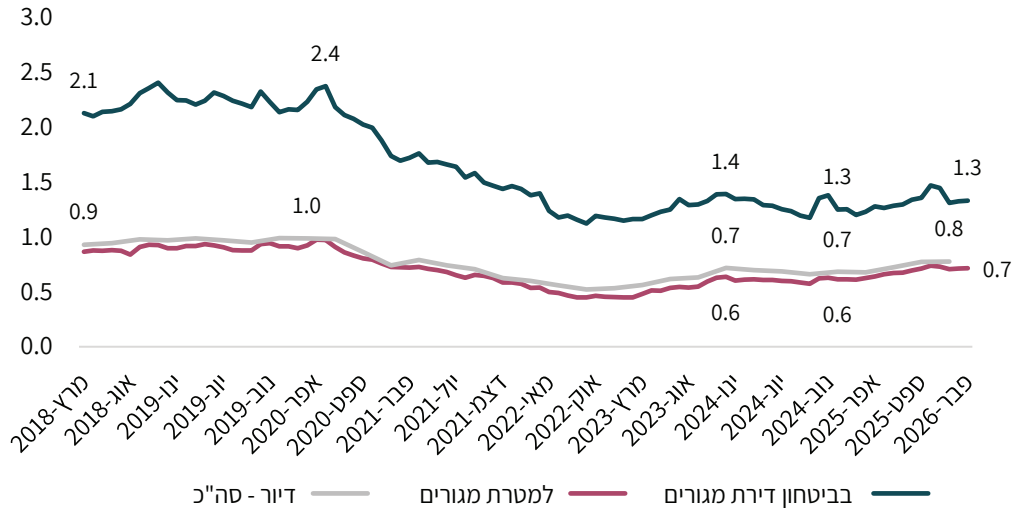
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך 2025 חלה עלייה בשיעור האשראי NPL באשראי לדיור (איור ה'-25). נציין כי שיעור זה הוא גבוה בהשוואה לשנים האחרונות, אך נמוך בראייה היסטורית. הפיקוח על הבנקים עוקב מקרוב הן אחר התפתחות נטל החוב של משקי הבית הן אחר שיעורי NPL באשראי לדיור.

שיעור האשראי לדיור NPL עלה בשנת 2025

איור ה' - 25

שיעור ה-NPL באשראי לדיור של משקי-בית, סך מערכת הבנקאות, מרץ 2018 עד פברואר 2026 | אחוזים

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ד. אשראי עסקי

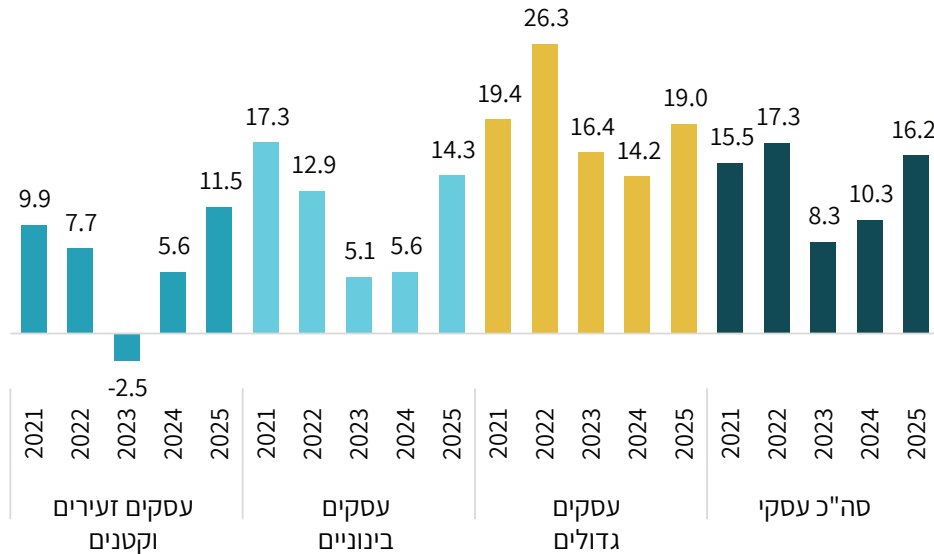
מגזרי פעילות פיקוחיים

בסוף שנת 2025 עמדה יתרת האשראי העסקי במערכת הבנקאות על כ-960 מיליארד ש"ח, לאחר שצמחה במהלך השנה בכ-16 אחוזים. זאת בהשוואה ליתרה של כ-826 מיליארד ש"ח ולשיעור צמיחה של כ-10 אחוזים בשנת 2024. את עיקר הגידול הוביל מגזר העסקים הגדולים, שבו צמח האשראי ב-19 אחוזים במהלך השנה. גם האשראי לעסקים הבינוניים ולעסקים הקטנים התרחב בשיעורים גבוהים בהשוואה לשנים קודמות - 14.3 אחוזים ו-11.5 אחוזים לעומת כ-5.6 אחוזים ו-5.6 אחוזים בשנת 2024 בהתאמה (איור ה'-26 ולוח 15). גידול זה, ובפרט ההאצה ברבעון האחרון של השנה, משקפים המשך התאוששות בפעילות העסקית.

האשראי העסקי צמח בשנת 2025 בהובלת מגזר העסקים הגדולים, לצד שיעורי צמיחה גבוהים גם ביתר מגזרי הפעילות

איור ה' - 26

שיעור השינוי ביתרת האשראי לפי מגזרי פעילות, סך מערכת הבנקאות, 2025-2021 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בחינת התפלגות האשראי העסקי לפי מגזרי פעילות³⁷ מעלה כי בשנים האחרונות הוסיף לעלות חלקו של האשראי למגזר העסקים הגדולים (57 אחוזים בשנת 2025 לעומת 45 אחוזים בשנת 2020), ובמקביל הצטמצם חלקו של האשראי למגזר העסקים הקטנים והזעירים (27 אחוזים בשנת 2025 לעומת 37 אחוזים בשנת 2020). בשנים האחרונות נותר יציב חלקו של האשראי לעסקים בינוניים מהאשראי העסקי. ניתוח ביצועי האשראי לפי מגזרי פעילות תומך במגמה זו ומצביע על ביצועים גבוהים באשראי למגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים, לצד עלייה קלה בביצועי מגזרי העסקים הקטנים ויציבות בביצועי מגזר העסקים הזעירים. נקודת מבט נוספת לאשראי העסקי לפי מגזרי פעילות משתקפת בסקר קציני האשראי לרבעון האחרון לשנת 2025³⁸ (להלן: סקר קציני אשראי) אשר מצביע על המשך הגידול בביקוש לאשראי של עסקים זעירים וקטנים, כאשר הסיבה העיקרית לכך היא בעיית תזרים לעסק וזאת לצד הקשחה במרווחי האשראי ברמת סיכון גבוהה לעסקים זעירים וקטנים.

צמיחת האשראי העסקי התרחשה לצד המשך ירידה במרווחי האשראי³⁹ בכל מגזרי הפעילות, ובלטו בה במיוחד הירידות במרווחי האשראי למגזר העסקים הזעירים והקטנים (נרשמה ירידה גם במרווח האשראי הצרכני. איור ה'-27). הירידה במרווחי האשראי מקבלת ביטוי גם בתוצאות סקר קציני אשראי, ולפיהן ההגמשה בתנאי האשראי נמשכה ברביע האחרון של 2025 ברוב מגזרי האשראי והתבטאה בעיקר במרווחי האשראי ברמת סיכון לא גבוהה.

³⁷ הסיווג למגזרי פעילות נקבע לפי מחזור הפעילות - עסק שמחזור פעילותו נמוך מ-10 מיליוני ש"ח יסווג זעיר; עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח יסווג קטן; עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח יסווג בינוני; עסק שמחזור פעילותו גדול מ-250 מיליוני ש"ח יסווג גדול.

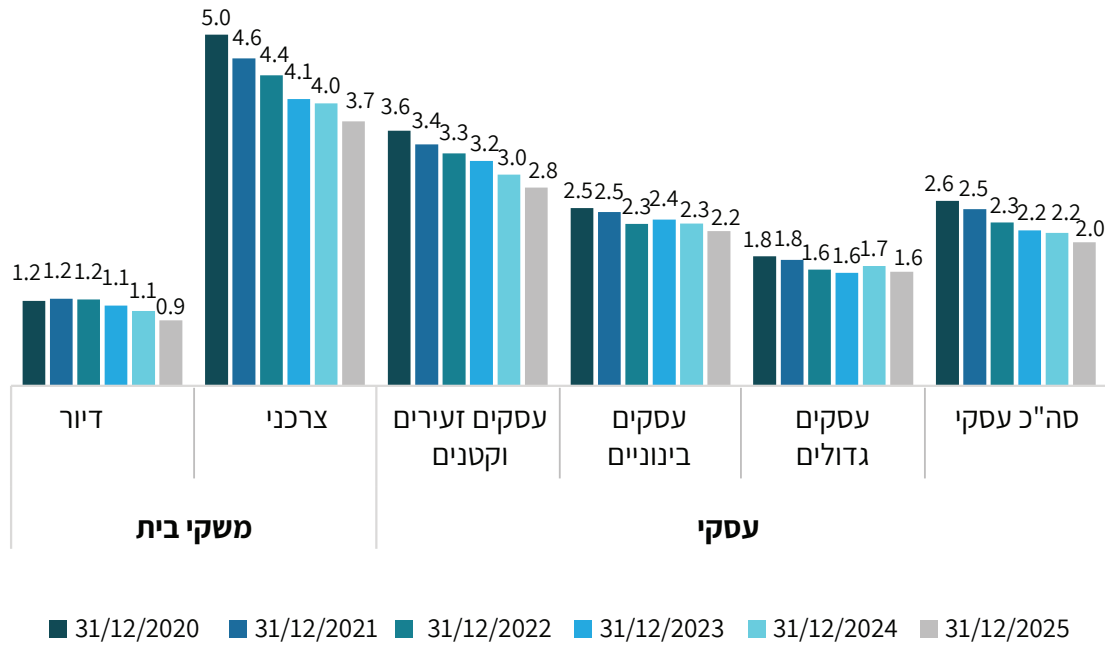
³⁸ להרחבה ראו ממצאים עיקריים מסקר קציני אשראי של בנק ישראל לרביעי האחרון של 2025 [בקישור](#).

³⁹ מרווח האשראי מחושב כשיעור המרווח מפעילות מתן אשראי (המייצג את הפער בין הכנסות הריבית לבין עלויות המימון) מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור.

איור ה'-27 – בשנת 2025 ירדו מרווחי האשראי בכל מגזרי הפעילות

שיעור מרווח האשראי במגזרי הפעילות השונים
סך מערכת הבנקאות, 2020 עד 2025 | אחוזים

איור ה' - 27

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

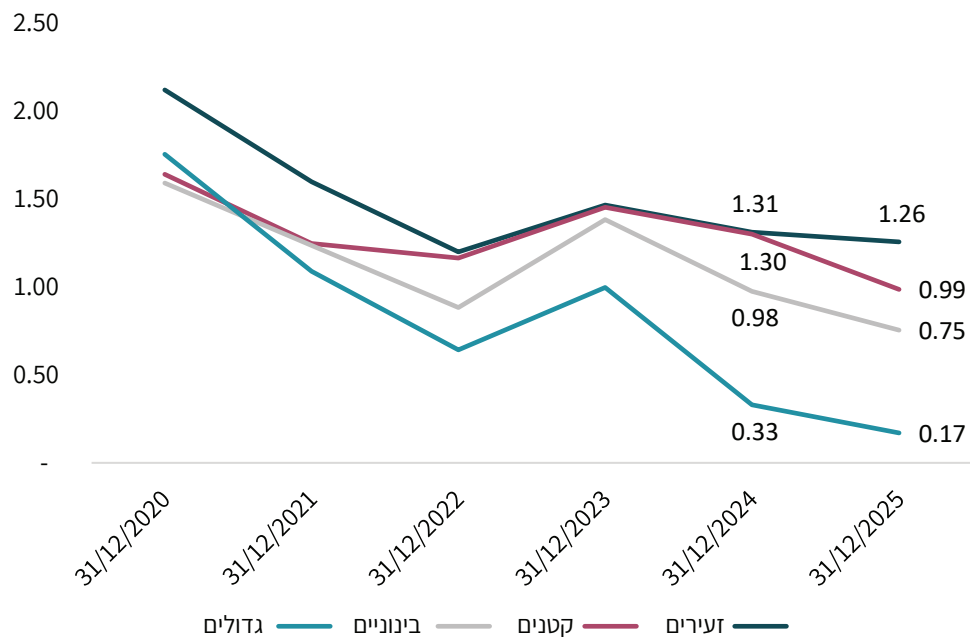
מגמת ירידה חלה בשיעור האשראי המסווג כ-NPL במגזרי הפעילות השונים. במגזר העסקים הגדולים שיעור זה נמוך מאוד לעומת יתר מגזרי הפעילות. לעומתם, במגזר העסקים הזעירים חלה ירידה קלה בלבד (איור ה'-28)⁴⁰.

⁴⁰ הניתוח בנוגע לאיכות האשראי לפי מגזרי פעילות מתייחס לאשראי ברוטו בישראל.

חלה ירידה בשיעור האשראי NPL בכלל מגזרי הפעילות, כאשר במגזר העסקים הזעירים ירידה זו הייתה מתונה יותר

אומדן לשיעור ה-NPL מסך האשראי לפי מגזרי פעילות, סך מערכת הבנקאות, אחוזים | 2025-2020

איור ה' - 28

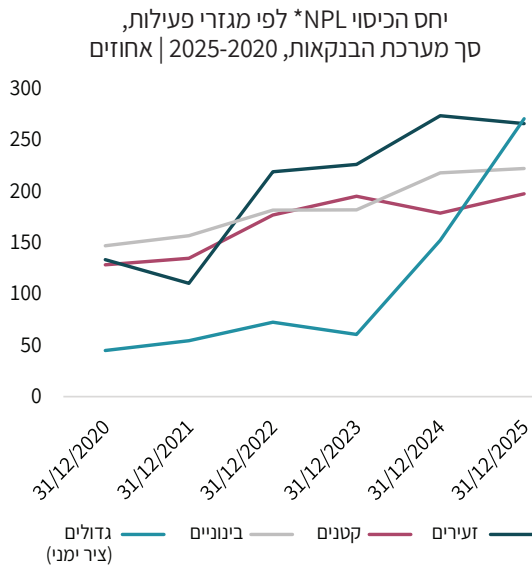
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 עלתה מעט יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בתיק האשראי העסקי, כאשר מקור העלייה הוא במגזר העסקים הגדולים בלבד. במגזר זה נרשמה עלייה בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי, וזאת בהלימה לצמיחת האשראי המואצת במגזר זה. עיקר העלייה התרחשה ברביע השני של השנה. אף-על-פי-כן, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך-האשראי ירד בכל מגזרי הפעילות וזאת בשל צמיחה מואצת באשראי (איור ה'-29). שיעור האשראי הבעייתי מסך-האשראי ירד גם-הוא בכל מגזרי הפעילות, כאשר ירידה זו הייתה חדה פחות במגזר העסקים הזעירים. מגמה מעורבת נרשמה במהלך שנת 2025 ביחס הכיסוי NPL⁴¹. במגזר העסקים הגדולים עלה היחס וזאת בשל עלייה בהפרשה מחד-גיסא וקטון בחובות המסווגים כ-NPL מאידך-גיסא. עלייה ביחס זה משקפת כרית הפסדים גדולה יותר, וזאת במקביל לירידה בהיקף החובות בכשל. ביתר מגזרי הפעילות נרשמה יציבות ביחס הכיסוי והוא נותר ברמה גבוהה (איור ה'-30).

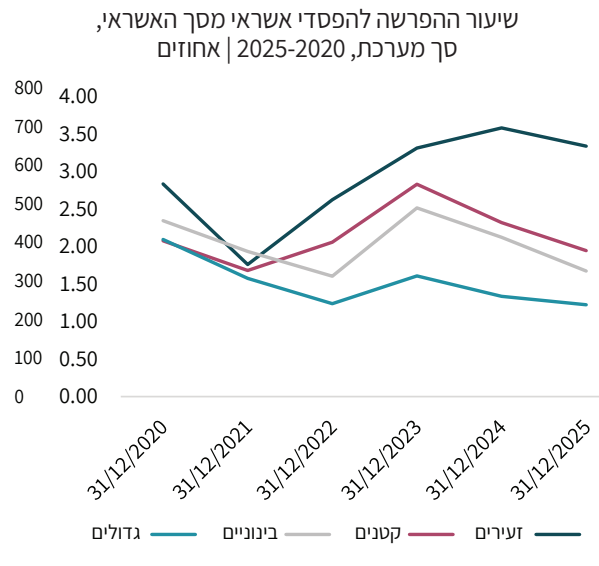
⁴¹ יחס הכיסוי NPL = יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסך-האשראי שאינו צובר ריבית + אשראי צובר ריבית בפיגור מעל 90 יום.

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ירד בכל מגזרי הפעילות גם בשל צמיחה באשראי, לצד יציבות בכרית ספיגת ההפסדים ברמה גבוהה בכל המגזרים

איור ה' - 30

איור ה' - 29

*יחס הכיסוי NPL = יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסך האשראי שאינו צובר ריבית + אשראי צובר בפיגור מעל 90 יום.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ענפי־משק

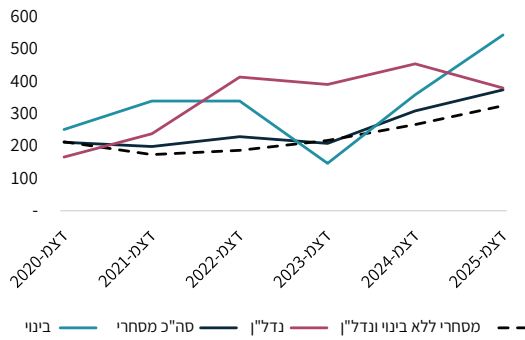
מרבית הצמיחה בתיק האשראי העסקי מיוחסת לאשראי לענפים בינוני, נדל"ן ושירותים פיננסיים (איור ה'-4 ולוח 14). מדדי איכות תיק האשראי העסקי נותרו יציבים: יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי־משק עלתה מעט בשנת 2025, כאשר מרבית העלייה מיוחסת לפעילות בענף בינוני, בהלימה לצמיחת המוצאת בענף זה (להרחבה על-אודות האשראי לענף זה ראו תיבה ה'-3 בסקירה זו). בהמשך לכך, בשל צמיחת האשראי ירד בכל ענפי המשק המרכזיים שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך־האשראי (איור ה'-31). שיעור האשראי הבעייתי הוסיף לרדת במהלך שנת 2025 בענפי המשק, ובפרט בלטה הירידה בענף בתימלון, שירותי הארחה ואוכל ובענף המסחר. יחס הכיסוי NPL⁴² של סך התיק המסחרי עלה במהלך שנת 2025, אולם נציין כי בענף הנדל"ן נרשמה ירידה ביחס זה, בעיקר בשל גידול בהיקף החובות המסווגים כ-NPL (איור ה'-32).

⁴² ראו הערה 41 לעיל.

ירידה קלה בשיעור יתרת ההפרשה גם בענפי־המשק, זאת לאור צמיחת האשראי, לצד עלייה ביחס הכיסוי של התיק העסקי

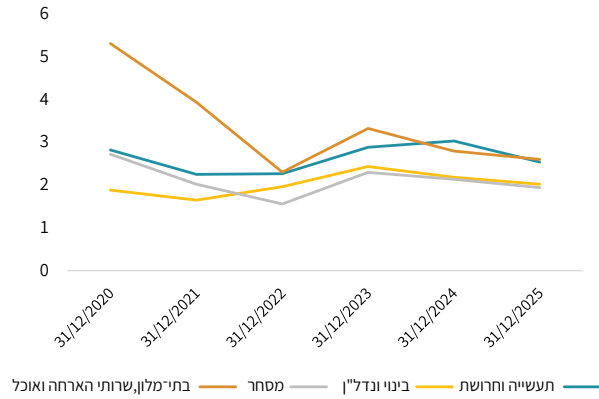
איור ה' - 32

יחס כיסוי NPL*, סך מערכת הבנקאות, 2025-2020 | אחוזים

איור ה' - 31

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מסך האשראי לפי ענפי משק מרכזיים, סך מערכת הבנקאות, 2025-2020 | אחוזים

* יחס הכיסוי NPL = סך ההפרשה להפסדי אשראי מסך האשראי שאינו־צובר + אשראי־צובר בפיגור מעל 90 יום.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ניתוח אשראי לענף שירותים פיננסיים⁴³

בשנים האחרונות צמחה יתרת האשראי לענף שירותים פיננסיים בשיעורים גבוהים ונכון לסוף שנת 2025 היא עומדת על כ-213 מיליארד ש"ח ומהווה כ-22 אחוזים מיתרת האשראי המאזני העסקי (איור ה'-33). כמחצית מהאשראי בענף מיועד לפעילויות פיננסיות, כגון השאלת ניירות־ערך וביטחונות בנגזרים (כ-34 אחוזים ו-13 אחוזים מיתרת האשראי לדצמבר 2025), אשר ברובן הבנקים משמשים מתווכים באחריות בין צדדים נגדיים והחשיפה לצד נגדי מגובת־בטחונות. במהלך שנת 2025 נמשך הגידול בהיקף פעילויות אלו על רקע תנודתיות גבוהה בשערי־החליפין ובשווקים הפיננסיים. כמו־כן חלה בשנה האחרונה התרחבות בהיקף האשראי המיועד לגופים נותני־אשראי חוץ־בנקאיים⁴⁴. הפיקוח על הבנקים מוסיף לעקוב אחר ההתפתחויות באשראי לענף זה, וזאת על־מנת להבטיח ניהול נאות של סיכון האשראי.

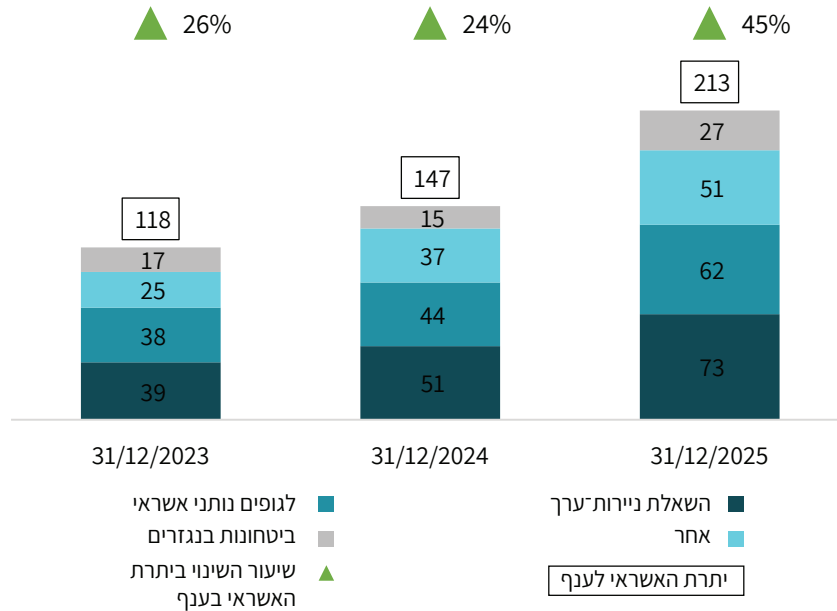
⁴³ ניתוח זה מתייחס לפעילות חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות במערכת הבנקאות.

⁴⁴ וביניהם גם גופים שעיקר פעילותם היא מימון פעילויות בענף בניין ונדל"ן.

בשנתיים האחרונות צמח האשראי לענף שירותים פיננסיים בשיעורים גבוהים

יתרת האשראי לענף שירותים פיננסיים, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2025-2023 | מיליארד ש"ח ואחוזים

איור ה' - 33

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

אשראי מסחרי שניתן על ידי חברות כרטיסי אשראי

יתרת האשראי המסחרי⁴⁵ של חברות כרטיסי האשראי עמדה בסוף שנת 2025 על כ-6 מיליארד ש"ח ורשמה עלייה של כ-22 אחוזים בהשוואה לשנת 2024 (איור ה'-8). בשנת 2025 נרשם שיפור מתון במדדי איכות האשראי של תיק האשראי המסחרי של חברות כרטיסי האשראי. שיעור האשראי הבעייתי ירד לכ-2.5 אחוזים בהשוואה ל-3.1 אחוזים בשנת 2024, וזאת על רקע קיטון שחל בהיקף החובות הבעייתיים וגידול שחל ביתרת האשראי. כמו-כן חל שיפור באומדן ה-NPL בתיק המסחרי בזכות ירידה בהיקף החובות הלא-צוברים. היקף המחיקות קטן במהלך השנה, ובהתאם נרשמה ירידה מסוימת ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי. יחס הכיסוי הכולל נותר ברמה גבוהה ועמד על כ-3 אחוזים.

⁴⁵ מוצרי האשראי המסחרי המרכזיים שחברות כרטיסי האשראי מציעות כוללים הלוואות לבתי-עסק ולקוחות עסקיים לתקופות שונות, המהוות את עיקר התיק, וכן שירותי ניכיון שוברים.

3. סיכון הנזילות

הבנקים נשענים פחות על פיקדונות משקי־בית ויותר על מימון מגופים פיננסיים גדולים וגיוסים בשוק־ההון

חלה שחיקה ביחסי הנזילות, אך הם עדיין גבוהים מדרישת הסף. LCR עומד על 130% ו-NSFR על 116%

במהלך שנת 2025 נמשכה הירידה ביחסי־הנזילות של מערכת הבנקאות, אך הם יציבים ונמצאים ברמה גבוהה משמעותית מדרישת־הסף שקבע הפיקוח על הבנקים. אף שיחסי הנזילות נותרו ברמה גבוהה, חל שינוי בהרכב מקורות הנזילות. משקלם של הפיקדונות הקמעונאיים, המהווים מקור יציב, ירד מעט ובמקביל עלה השימוש במקורות סיטונאיים פיננסיים ובגיוסי אג"ח, כך שבסיכום שנת 2025 עלה מעט סיכון הנזילות.

למרות הצמיחה במתן אשראי נרשם בתחילת השנה קיטון בהיקף ההתחייבויות, בעקבות קיטון בסך פיקדונות הציבור. קיטון זה בפיקדונות חל לנוכח תקבולי מיסים גבוהים במיוחד, שהעבירו כספים מחשבונות הציבור לחשבונות הממשלה. במקביל הגדיל בנק ישראל את היקף הנפקות המק"מ⁴⁶ על־חשבון הפיקדונות המונוטריים. התאגידים הבנקאיים הגדילו את אחזקתם במק"מ ובאג"ח ממשלתיות. בהמשך השנה שבו לצמוח ההתחייבויות של מערכת הבנקאות, בעיקר בשל גידול בהנפקות אג"ח וגידול בסך פיקדונות הציבור (להרחבה ראו פרק ב' בסקירה זו). עיקר התרומה לגידול בפיקדונות הציבור מקורה בעלייה חדה בפיקדונות סיטונאיים פיננסיים, שהינם מקור פחות יציב, על־חשבון פיקדונות של לקוחות קמעונאיים, ככל־הנראה עקב הגברת חשיפת משקי־בית לשוק־ההון באמצעות קרנות נאמנות (להרחבה ראו דו"ח בנק ישראל – פרק ד'2 התפתחויות באשראי חוץ־בנקאי למגזר העסקי).

כחלק מניהול סיכון הנזילות נקבעו במסגרת באזל III שני יחסי־נזילות תקיניים שבהם הבנקים נדרשים לעמוד. הראשון הוא יחס כיסוי־הנזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio)⁴⁷, שנועד לבחון אם לבנקים יש כרית־נזילות מספקת כדי לעמוד בתרחיש־קיצון משמעותי שנמשך 30 ימים קלנדריים. היחס השני הוא יחס המימון היציב נטו (NSFR – Net Stable Funding Ratio)⁴⁸, שנועד לבחון אם הבנקים שומרים על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב

⁴⁶ מק"מ הוא נייר־ערך שבנק ישראל מוכר לתקופות קצרות (עד כשנה), אשר באמצעותו הוא יכול להזרים או לספוג נזילות. ניירות־ערך אלה מונפקים לציבור הרחב ואפשר לסחור בהם בבורסה לניירות־ערך. המק"מ מונפק בכל חודש, כך שבכל נקודת זמן יש 12 סדרות מק"מ סחירות עד טווח של שנה. תשואות המק"מ מסייעות בחישוב ציפיות הציבור לאינפלציה וכך גם בניהול המדיניות המונוטירית לטווחים של עד שנה.

⁴⁷ את הממד יחס כיסוי־הנזילות פיתחה ועדת באזל במטרה לקדם את העמידות קצרת־הטווח של פרופיל הנזילות בתאגידים הבנקאיים. היחס מראה מהי כמות הנכסים הנזילים האיכותיים שתאגידים צריכים להחזיק כדי לשרוד בתרחיש קיצון משמעותי שנמשך 30 ימים קלנדריים. יחס כיסוי־הנזילות מורכב משני רכיבים: במונה – מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים (HQLA, High Quality Liquid Assets). מלאי זה בנוי משתי רמות של נכסים: רמה 1 – נכסים איכותיים שהיקף החזקתם אינו מוגבל; רמה 2 – נכסים שהיקף החזקתם מוגבל ל-40 אחוזים ממלאי הנכסים הנזילים האיכותיים (רמה זו מחולקת לשתי רמות־משנה: א2 ו-2ב; היקף החזקתם של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15 אחוזים). במכנה – סך תזרים המזומנים היוצא נטו - דהיינו, סך־תזרים המזומנים היוצא הצפוי בתרחיש הקיצון בניכוי סך־תזרים המזומנים הנכנס הצפוי באותו תרחיש. את סך־תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחשבים באמצעות הכפלת היתרות של קטגוריות או של סוגים שונים של התחייבויות מאזניות וחץ־מאזניות בשיעורי משיכתן הצפויים (drawn down או run off). את סך־תזרים המזומנים הנכנס הצפוי מחשבים באמצעות הכפלת היתרות של חייבים חוזיים (contractual receivables) בשיעורי קבלתן הצפויים בתרחיש, עד לרף מצטבר של 75 אחוזים מסך־תזרים המזומנים היוצא הצפוי.

⁴⁸ מטרתו של יחס המימון היציב נטו היא לשפר את יציבותו של פרופיל־המימון של מערכת הבנקאות בטווח הארוך וזאת באמצעות דרישה שמימון פעילות הבנק תיעשה בעיקרה באמצעות מקורות־מימון עמידים באופן יחסי וארוכי־טווח (של שנה ויותר). יחס־המימון היציב נטו מורכב משני רכיבים: במונה – סך־מימון יציב זמין (ASF, Available amount of stable funding) – החלק מההון ומההתחייבויות שאפשר להסתמך עליו כמקור מימון על־פני אופק זמן של שנה ויותר. במכנה – סך־מימון יציב נדרש (RSF, Required amount of stable funding) – סך־הנכסים (לרבות חץ־מאזניות) שבנק צפוי להידרש לממן על־פני אופק זמן של שנה ויותר ולפיכך יש להחזיק כנגדו מימון יציב זמין.

נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ-מאזניות. עמידה בשני היחסים הללו בעת ובעונה אחת ממתנת את סיכון הנזילות שעלול להיגרם כתוצאה משינויים בלתי-צפויים בתזרימי המזומנים.

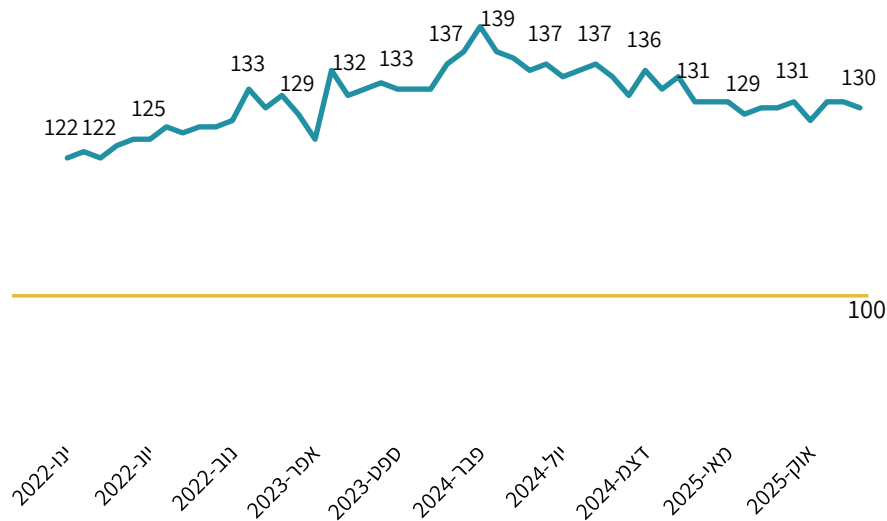
במהלך שנת 2025 חלה ירידה ביחס כיסוי-הנזילות בהשוואה לרמתו בסוף שנת 2024. יחס כיסוי-הנזילות ירד משיעור של 136 אחוזים בחודש דצמבר 2024 לשיעור של 130 אחוזים נכון לחודש ינואר 2026. יחס כיסוי-הנזילות גבוה בהרבה מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים (איור ה'-34), גבוה בראייה היסטורית וכל התאגידים הבנקאיים נמצאים ברמה גבוהה ממנה, למרות שחיקה שחלה במהלך שנת 2025 ביחס זה בכל התאגידים הבנקאיים. נציין כי התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד גם ביחס כיסוי-הנזילות במט"ח. רכיבי יחס כיסוי-הנזילות במט"ח רגישים מאוד לשינויים בשוקי-ההון בעולם ומושפעים גם מתנועות בהיקפים נמוכים יחסית במרכיבי היחס. מאפיינים אלו מביאים לכך שיחס כיסוי-הנזילות במט"ח עשוי להיות תנודתי מאוד. בהתאם, כל התאגידים הבנקאיים בישראל שומרים על יחס זה ברמה גבוהה בשיעור ניכר מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים.

מדצמבר 2024 ועד חודש ינואר 2026, הירידה ביחס כיסוי הנזילות נמשכה, נוכח גידול מתון במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה, זאת ביחס לעלייה מהירה יותר שנרשמה בתזרים היוצא נטו החזוי ל-30 יום (2.4 אחוזים לעומת 7.2 אחוזים). ברבעון הראשון של שנת 2025 נרשמה ירידה חדה יותר במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (8.6 אחוזים לעומת 5.5 אחוזים), שהורידה את יחס כיסוי-הנזילות ל-131 אחוזים. מהרבעון השני של שנת 2025 התייבב היחס לאחר ששני רכיביו שבו לעלות, אך קצב הגידול בתזרים היוצא נטו המשיך לעלות בקצב גבוה יותר. כתוצאה מכך נרשמה ירידה קלה ביחס כיסוי-הנזילות והוא עומד נכון לחודש ינואר 2026 על 130 אחוזים (איור ה'-35).

בתחילת שנת 2025 חלה ירידה ביחס כיסוי-הנזילות והוא נע ביציבות בהמשך השנה. למרות הירידה, היחס נמצא ברמה גבוהה מהדרישה המזערית של הפיקוח על הבנקים וגבוהה בראייה היסטורית

יחס כיסוי הנזילות (LCR), סך מערכת הבנקאות | ינואר 2022 - ינואר 2026

איור ה' - 34

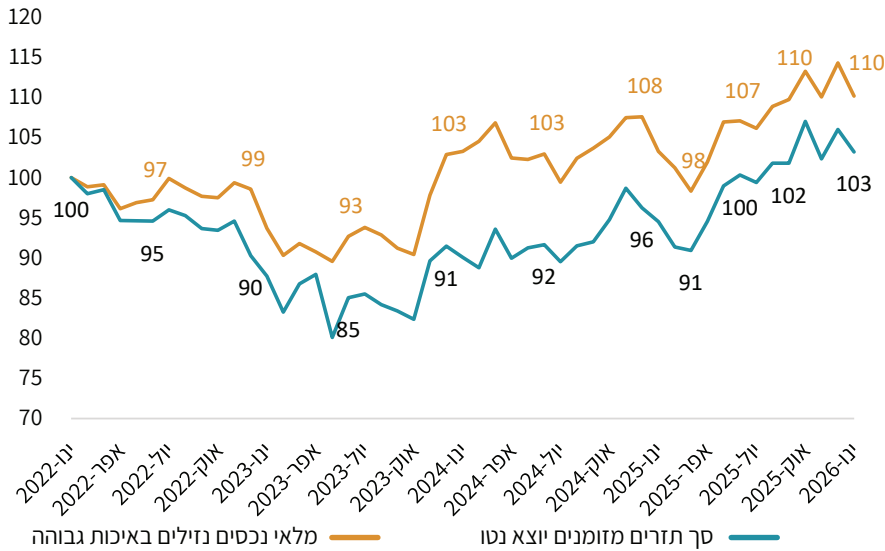

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

כרית הנזילות עולה במתינות ביחס לגידול בתזרים היוצא נטו החזוי ל-30 יום

התפתחות היקף הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) והיקף התזרים היוצא נטו, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד ינואר 2026 | ינואר 2022=100

איור ה' - 35

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

כפי שצוין לעיל, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)⁴⁹ גדל במתינות במהלך שנת 2025 (כ-3.3 אחוזים עד חודש ינואר 2026, איור ה'-36). הגידול בתקופה הנסקרת נבע בעיקר מהמשך העלייה בסעיף ני"ע סחירים כשירים (רמה 1), בעוד שהרזרבות המוחזקות בבנק ישראל נשחקו (גידול של 50 אחוזים מול קיטון של כ-22 אחוזים).

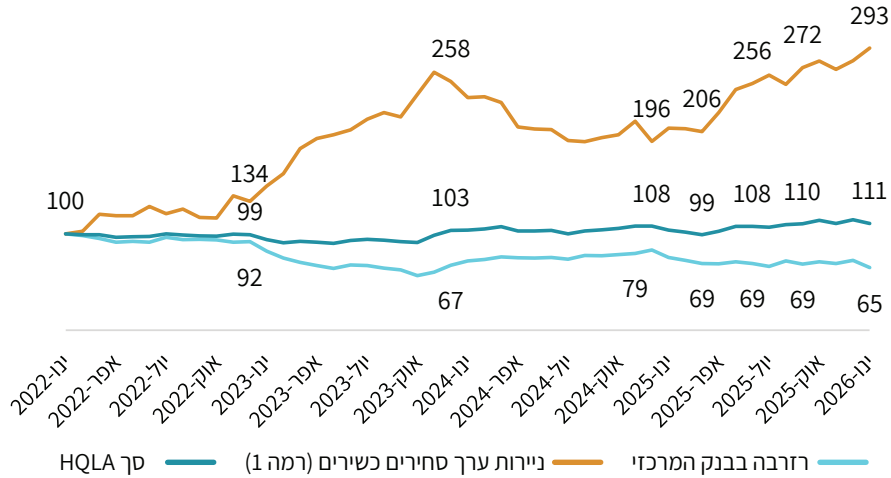
במהלך השנה הקטין בנק ישראל את ספיגת הנזילות באמצעות פיקדונות מוניטריים, אך הגדיל את הנפקות המק"מ, שאותו רכשו בעיקר הבנקים (איור ה'-37). צעד זה כשלעצמו שינה את הרכב ה-HQLA אך לא שינה מאוד את היקפו. כאמור, ברבעון הראשון של שנת 2025 ירד ה-HQLA ב-8.6 אחוזים. הירידה נבעה מקיטון של 63 מיליארד ש"ח ברזרבות, בעקבות ירידה של 3.5 אחוזים בפיקדונות הציבור – תוצאה של תקבולי מיסים גבוהים שהעבירו כספים מפיקדונות הציבור בבנקים לחשבונות הממשלה. ירידה זו קוזזה באמצעות גידול של כ-9 מיליארד ש"ח בני"ע סחירים כשירים - בעיקר אג"ח ממשלתית.

החל מהרבעון השני ועד סוף שנת 2025 חזרו פיקדונות הציבור לגדול והבנקים הרחיבו את אחזקותיהם במק"מ ובאג"ח ממשלתיות מקומיות וזרות. כך גדל סעיף הני"ע הסחירים הכשירים בכ-64 מיליארד ש"ח והוביל לעלייה של 6.1 אחוזים ב-HQLA עד סוף שנת 2025. בחודש ינואר 2026, בדומה לשנת 2025, גרמו תקבולי המיסים לירידה של 3.5 אחוזים ב-HQLA.

⁴⁹ השינוי האמור מתייחס למלאי הנכסים באיכות גבוהה במט"י ומט"ח. שני הרכיבים העיקריים במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה הם הרזרבות ומזומנים בבנק ישראל וני"ע סחירים כשירים (רמה 1), שכולל אג"ח ממשלתיות מקומיות וזרות בדירוג גבוה ומק"מ.

העלייה במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה נובעת בעיקר מגידול בני"ע סחירים כשירים

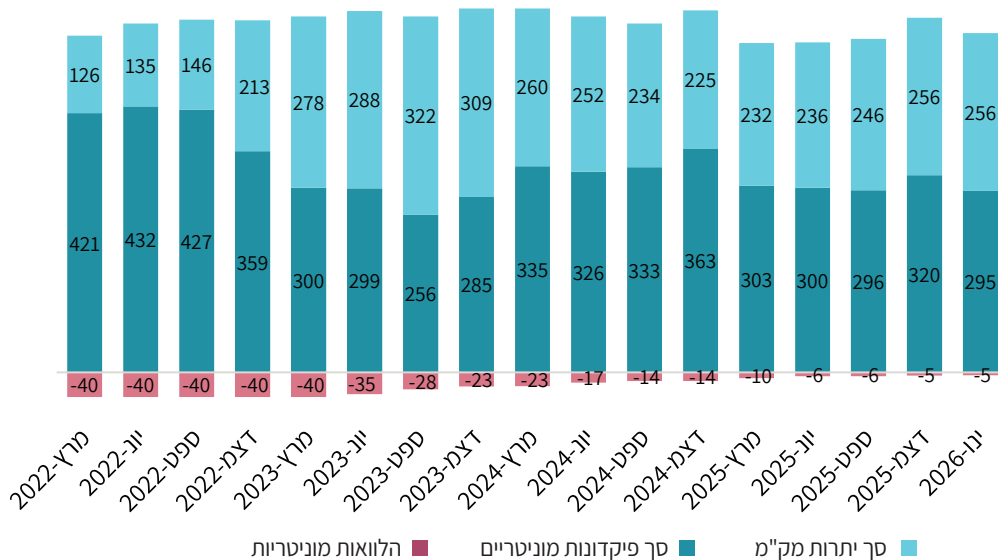
איור ה' - 36 התפתחות היקף סך נכסים נזילים באיכות גבוהה¹ (HQLA) ורכיבים עיקריים מתוכו, סה"כ במט"י ומט"ח, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 עד ינואר 2026 | ינואר 2022=100

1 כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 221. **מקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בנק ישראל סופג נזילות באמצעות מק"מ על-חשבון פיקדונות מוניטריים. את המק"מ רכשו בעיקר בנקים

איור ה' - 37 סך פיקדונות והלוואות מוניטריות וסך יתרות מק"מ, מרץ 2022 עד ינואר 2026 | מיליארדי שקלים

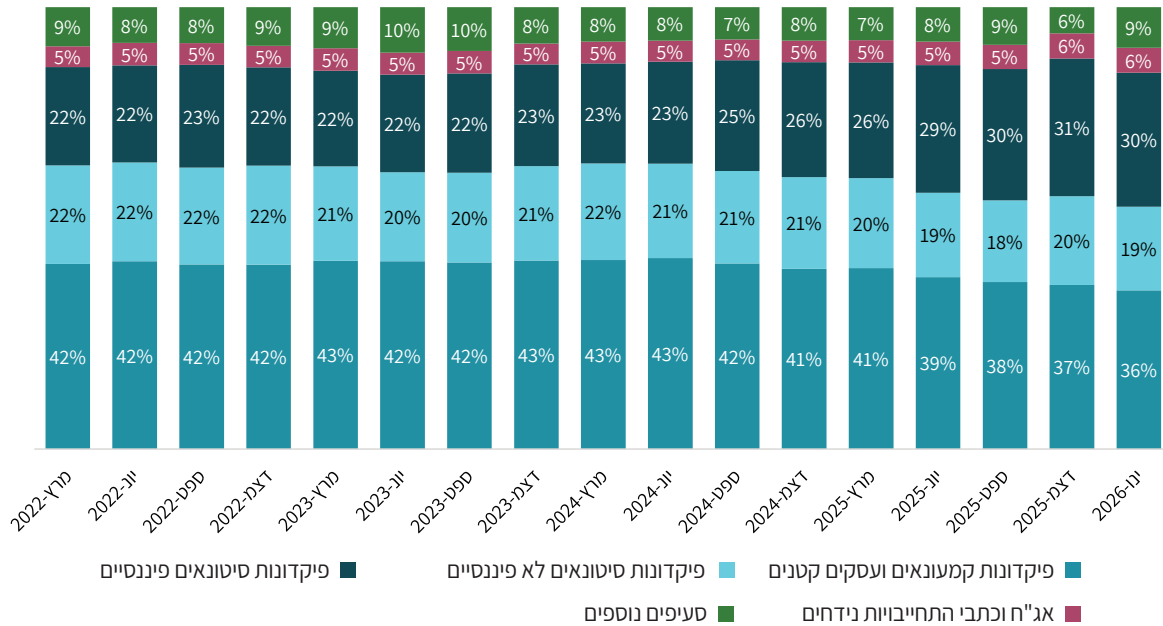

מקור: החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל.

פיקדונות הציבור מהווים את מקור המימון העיקרי של מערכת הבנקאות (כ-86 אחוזים במוצע בשנת 2025, לעומת כ-5 אחוזים באג"ח וכתבי־התחייבויות נידחים - איור ה'38). במערכת הבנקאות ניכרת בשנת 2025 עלייה בגיוס חוב סחיר לצד קצב גידול מתון יותר בפיקדונות הציבור (להרחבה ראו פרק ב' בסקירה זו). היקף המימון באמצעות הנפקות אג"ח עלה בכ-38 מיליארד ש"ח והביא את יתרת האג"ח וכתבי־התחייבויות הנידחים בסך־המערכת ל-153 מיליארד ש"ח - גידול שנתי של כ-33 אחוזים (בהשוואה ל-8 אחוזים, 7 אחוזים ו-1 אחוזים בשנים 2022-2024 בהתאמה). במקביל צמחו בקצב נמוך פיקדונות משקי־בית, שהם מקור המימון היציב ו"הדביק" ביותר, בעוד ששיעור הגידול בפיקדונות הסיטונאים הפיננסיים, היציבים פחות, היה גבוה בהרבה (כפי שיוצג בהמשך). נראה כי האתגר בצמיחת מקורות מימון מהמגזר הקמעונאי, בין היתר על רקע מעבר הציבור לאפיקי השקעה בשוק־ההון (ובפרט קרנות כספיות וקרנות נאמנות - להרחבה ראו פרק ב' בסקירה זו ודו"ח בנק ישראל פרק ד'2- התפתחויות באשראי חוץ־בנקאי למגזר העסקי), הביא את מערכת הבנקאות להרחיב את השימוש במימון ארוך־טווח יחסית תחליף למקור הקצר של פיקדונות קמעונאים. כך נשענה יותר הצמיחה בנכסים ובאשראי לציבור בפרט, על גיוסי חוב ופיקדונות סיטונאים ארוכים, תוך־כדי ניסיון למתן את הירידה ביחסי־הנזילות.

עיקר המקורות של מערכת הבנקאות הם פיקדונות הציבור, אך ניכרת מגמה של עלייה בהישענות על פיקדונות סיטונאים פיננסיים על־חשבון פיקדונות קמעונאים

איור ה' - 38 רכיבים עיקריים בחלק ההתחייבויות, סך מערכת הבנקאות, מרץ 2022 - ינואר 2026 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים. סעיפים נוספים: פיקדונות מבנקים אחרים, אג"ח במסגרת הסכמי ריפון, התחייבויות בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות אחרות.

בבחינת סך פיקדונות הציבור, הגידול בשנת 2025 בפיקדונות הציבור התבטא בעיקר בפיקדונות של מפקידים סיטונאים פיננסיים (ביניהם לקוחות מוסדיים וקרנות נאמנות) ובעיקר לתקופה ארוכה מחדש - מגמה שהחלה כבר בשנת 2024.

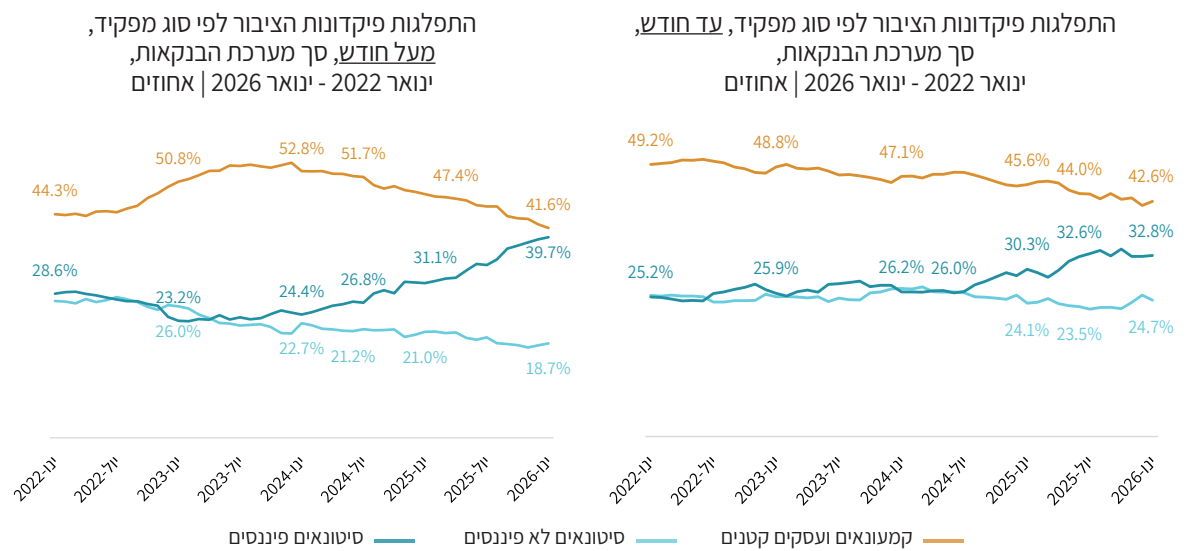
נכון לחודש ינואר 2026 חלקם של פיקדונות הציבור עד חודש מהווה כ-60 אחוזים מפיקדונות הציבור לכל תקופה. בשנת 2025 חלה עלייה של 3.7 אחוזים בפיקדונות אלו. עלייה זו נבעה כמעט במלואה מגידול בפיקדונות של סיטונאים פיננסיים לצד ירידה בפיקדונות של לקוחות קמעונאים ועסקים קטנים (גידול של 16.1 אחוזים לעומת קיטון של 4.3 אחוזים). כתוצאה מכך חל שינוי בתמהיל המפקידים בפיקדונות לתקופה של עד חודש. אף שעיקר הפיקדונות לתקופה זו עדיין מוחזקים בידי לקוחות קמעונאים ועסקים קטנים פחת משקלם, במקביל לעלייה בחלקם של סיטונאים פיננסיים (נכון לחודש ינואר 2026: 42.6 אחוזים לעומת 32.8 אחוזים, אזור ה' -39). התפתחות זו מהווה המשך למגמה שהחלה במחצית של שנת 2024, אז עמד משקלם על כ-26 אחוזים. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים⁵⁰, פיקדונות של לקוחות סיטונאים פיננסיים אינם נחשבים כמקור יציב לניהול סיכון הנזילות של בנק כיוון שאלו הם פיקדונות גדולים ותנודתיים מאוד ולכן משוקללים בצורה שמרנית בתוך יחס־הנזילות.

מתוך יתרת הפיקדונות של סיטונאים פיננסיים עד חודש חלקם של פיקדונות הגבוהים מ-500 אלף ש"ח, נכון לחודש ינואר 2026, נמצא במגמת עלייה והוא עומד על 80.7 אחוזים מתוך יתרה זו (לעומת 79.5 אחוזים ו-75.3 אחוזים בסוף שנת 2024 ו-2023 בהתאמה). נתון זה מצביע על כיריכוזיות המפקידים בסגמנט זה עלתה מעט.

מסוף שנת 2024 ועד חודש ינואר 2026 גדלו הפיקדונות לתקופה שמעל חודש בשיעור של 20.8 אחוזים (164 מיליארד ש"ח) וגם בפיקדונות לתקופה זו כמעט כל הגידול נזקף לזכות עלייה בפיקדונות סיטונאים פיננסיים (כ-80 אחוזים מהגידול) ומשקלם מתוך סך הפיקדונות עלה בשיעור ניכר. נכון לחודש ינואר 2026 פיקדונות סיטונאים מהווים 39.7 אחוזים מהפיקדונות שמעל חודש ומשקלם קרוב לזה של פיקדונות קמעונאים ועסקים קטנים (41.6 אחוזים, אזור ה' -39).

הגידול בפיקדונות סיטונאים פיננסיים הוביל את הגידול בפיקדונות הציבור לכל תקופה

איור ה' - 39

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

⁵⁰ לפי נב"ת 221 (יחס כיסוי־נזילות) ו-342 (ניהול סיכון נזילות).

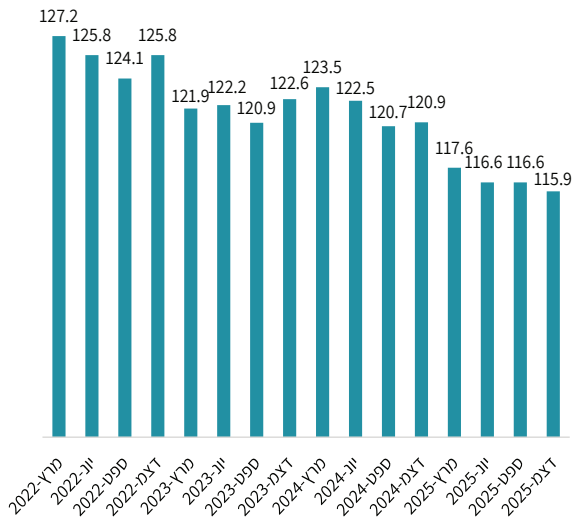
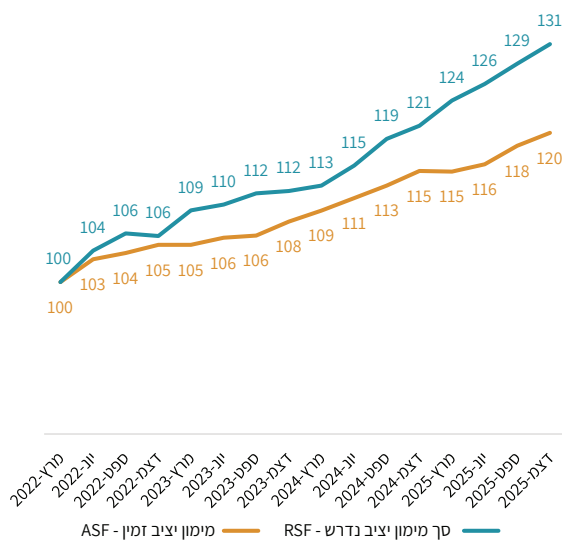
ביחס המימון היציב נטו חלה במהלך שנת 2025 ירידה ניכרת והוא עמד בסיומה על 115.9 אחוזים - רמה נמוכה מרמתו בדצמבר 2024, אז עמד על 120.9 אחוזים (איור ה'-41). יחס המימון היציב נמצא בירידה מתמשכת בשנתיים האחרונות וניצב עתה ברמתו הנמוכה ביותר מאז שהוא מיושם בישראל במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים. הירידה ביחס בהשוואה לדצמבר 2024 נובעת מגידול מהיר יותר של פריטי המימון היציב הנדרש (8.9 אחוזים), המושפע בעיקר מגידול באשראי שהעמידו הבנקים, לעומת גידול בקצב מתון יותר של פריטי המימון היציב הזמין (4.4 אחוזים), המושפע מהשינוי בהתחייבויות יציבות. מבין רכיבי ההתחייבויות היציבות נרשמה צמיחה בהון ובגיוס מקורות ארוך משנה (גיוסי אג"ח ופיקדונות סיטונאים), אך קיטון קל בפיקדונות קמעונאים ועסקים קטנים (1.3 אחוזים, פיקדונות לכל תקופה) שחק צמיחה זו. נציין כי למרות התפתחות זו נותר יחס המימון היציב נטו במערכת הבנקאות גבוה מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים (100 אחוזים).

יחס המימון היציב נשחק למרות הצמיחה בהון ובמקורות ארוכים משנה, לנוכח הקיטון בפיקדונות קמעונאים

איור ה' - 40

התפתחות סך המימון היציב הזמין (AFS) וסך המימון היציב הנדרש (RSF1), סך מערכת הבנקאות, מרץ 2022 - דצמבר 2025 | מרץ 2022=100

יחס המימון היציב (NSFR)¹, סך מערכת הבנקאות, מרץ 2022 - דצמבר 2025 | אחוזים

1 בהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 222.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

יחס מימון הליבה (CFR - Core Funding Ratio)⁵¹ נועד לבחון את איכות המקורות שעליהם נשען הבנק, כלומר שיעור ההתחייבויות היציבות מסך ההתחייבויות. במהלך שנת 2025 חלה ירידה ביחס עקב גידול מהיר יותר בכלל ההתחייבויות לעומת הגידול בהתחייבויות היציבות (גידול שנתי של 9.7 אחוזים לעומת 5.1 אחוזים, איור ה'-41).

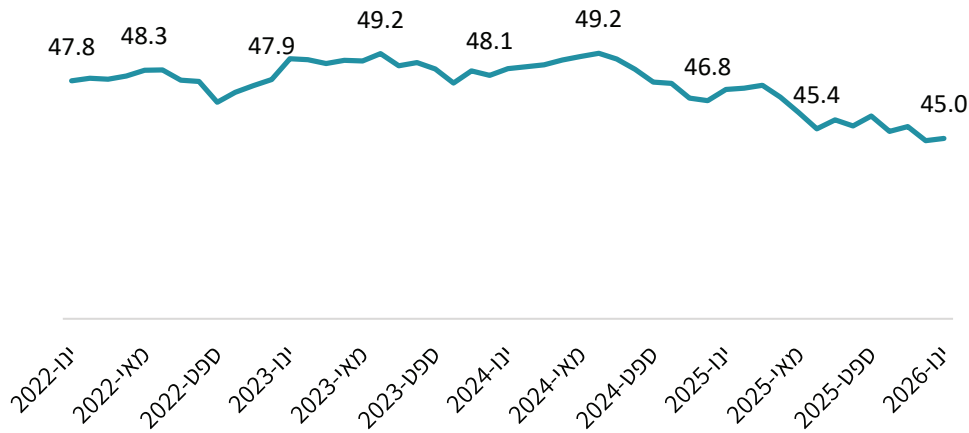
⁵¹ בהתאם להגדרת ה-EBA, יחס מימון הליבה מורכב משני הרכיבים הבאים: במונה: סך ההתחייבויות היציבות - מורכב מיתרת הפיקדונות הקמעונאיים, יתרת הפיקדונות הסיטונאיים לתקופה של מעל שנה ואג"ח וכתבי התחייבויות נדחים. במכנה: סך ההתחייבויות.

הגידול בהתחייבויות היציבות נבע מהגידול בהנפקות אג"ח ובגיוס פיקדונות סיטונאים פיננסיים לתקופה ארוכה משנה, שקוזז מעט בירידה בהיקף הפיקדונות הקמעונאים ועסקים קטנים (גידול שנתי של 3 מיליארד ו-34 מיליארד ש"ח, ו-33 אחוזים ו-63 אחוזים בהתאמה, לעומת קיטון של 13 מיליארד ש"ח ושל 1.3 אחוזים).

בחודש ינואר 2026 חל שיפור קל מאוד ביחס ומקורו הוא קיטון קל שחל בסך ההתחייבויות (בדומה לתחילת השנה שעברה, על רקע תקבולי מיסים גבוהים), בעוד שההתחייבויות היציבות נותרו ללא שינוי. נציין שאף שלא חל שינוי בהתחייבויות היציבות בחודש ינואר 2026, נמשכה המגמה שרווחה בשנת 2025: קיטון קל בפיקדונות קמעונאים ועסקים קטנים (כ-11 מיליארד ש"ח) וגידול ניכר באג"ח וכתבי-ההתחייבויות נידחים של 17 מיליארד ש"ח. פיקדונות סיטונאים פיננסיים ארוכים משנה ירדו מעט בחודש זה (על רקע ספיגת המיסים האמורה).

ירידה ביחס מימון ליבה על רקע גידול מתון בהתחייבויות היציבות, בעיקר גיוס אג"ח ופיקדונות סיטונאים ארוכים

איור ה' - 41 יחס מימון ליבה (CFR)¹, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2022 - ינואר 2026 | אחוזים

1 **בהתאם להגדרת ה-EBA, יחס מימון הליבה מורכב משני הרכיבים הבאים:** במונה - סך ההתחייבויות היציבות - מורכב מיתרת הפיקדונות הקמעונאיים, יתרת הפיקדונות הסיטונאיים לתקופה של מעל שנה ואג"ח וכתבי התחייבויות נדחים. במכנה - סך ההתחייבויות.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

4. סיכון השוק

מדדי סיכון השוק שמרו על יציבות במהלך שנה

במהלך שנת 2025 נמשכה התנודתיות בשווקים

במהלך שנת 2025 קטנה חשיפת מערכת הבנקאות למדד המחירים לצרכן

לפי גישת הרווחים, ירידת ריבית במקביל של 1% צפויה להביא לירידה של 3.2 מיליארד ש"ח ברווחי הבנקים

בשנת 2025 התמתנה בהדרגה האינפלציה בעולם, אך מדיניות מוניטרית מרסנת יחסית נשארה בעינה במדינות רבות. זאת לצד איזודאות גיאופוליטית ושינויים במדיניות מכסים בארה"ב, שפעלו לתנודתיות מוגברת בשווקים הפיננסיים.

בישראל חלה התייצבות יחסית בסביבת הסיכון המקומית: השקל התחזק בשיעור ניכר (במהלך שנת 2025 התחזק שער החליפין שקל-דולר בכ-13 אחוזים, כאשר עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה) ובפברואר 26 הופחתה הריבית המוניטרית בהדרגה לרמה של 4 אחוזים - זאת על רקע התכנסות האינפלציה. חברות דירוג אשראי אשררו את דירוגי ישראל והבנקים הגדולים ושינו את תחזית הדירוג משלילית ליציבה⁵². במקביל נותרו יציבים לאורך השנה מדדי סיכון השוק והריבית של מערכת הבנקאות.

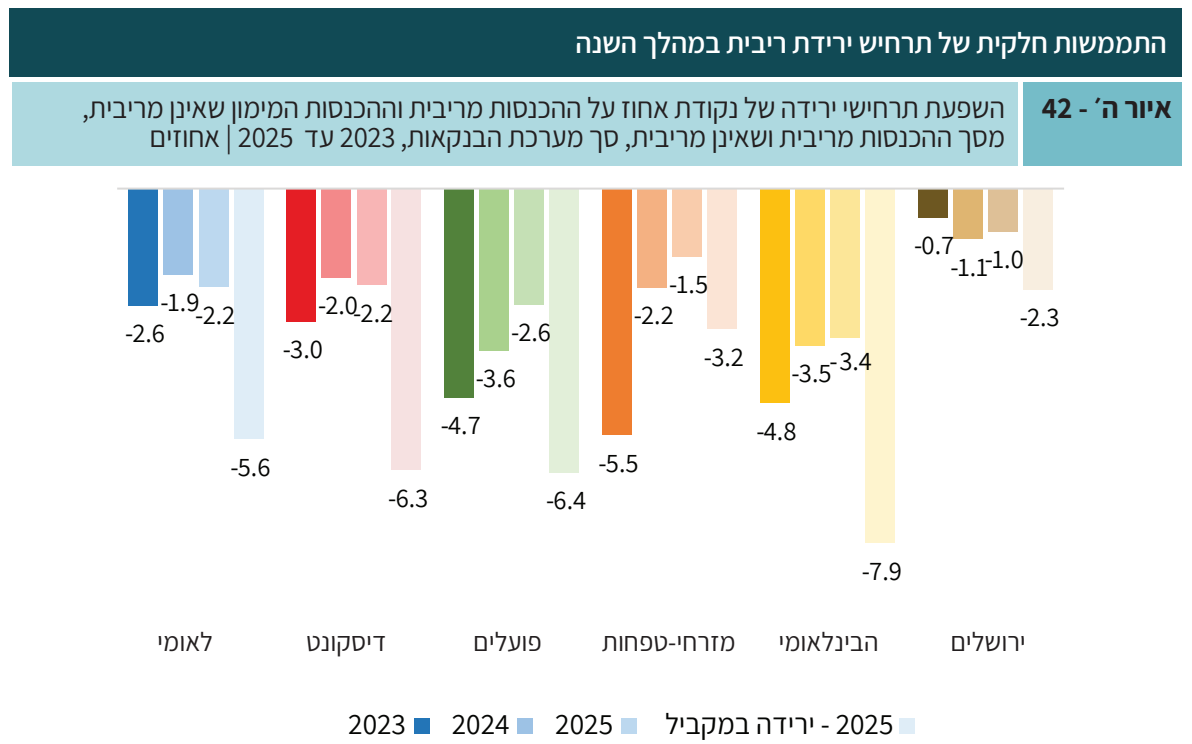
אף שסימני יציבות ניכרים נותרה רמת אי-הוודאות גבוהה, בין היתר עקב חשש להסלמה אזורית. בסוף פברואר 2026, אז פרץ מבצע "שאגת הארי", שהחריף את התנודתיות בשווקים הגלובליים (עלייה חדה במחירי הנפט, שיבושים ניכרים בטיסות ובתיירות וירידות במדדי מניות בבורסות ברחבי העולם). רמת התנודתיות הגבוהה והתגברות גורמי אי-ודאות מחייבות את מערכת הבנקאות להמשיך ולנהל את סיכוני השוק באופן הדוק ומושכל. זאת מתוך הכרה בכך ששינויים חדים בשערי החליפין, בעקום הריבית ובמחירי הסחורות עשויים להתממש במהירות ולהשליך על רווחיות, נזילות ויציבות.

⁵² להרחבה ראו פרק ד' בסקירה זו.

א. חשיפה לסיכוני הריבית⁵³

לפי גישת הרווחים (Net Interest Income), שבוחנת את השפעת שינוי שיעורי הריבית על הרווחים הצפויים בטווח של שנים-עשר חודשים, עולה כי במהלך שנת 2025 נותרה יציבה השפעתו של תרחיש ירידת ריבית במקביל⁵⁴ בשיעור של נקודת אחוז, בהשוואה לסוף שנת 2024. שיעור ההפסד הפוטנציאלי מסך-ההכנסות⁵⁵ תחת תרחיש זה שמר על יציבות יחסית בהשוואה לשנת 2024 בכל הבנקים (איור ה'-42). בשל יציבות ההפסד הפוטנציאלי - כ-3.2 מיליארד ש"ח נכון לשנת 2025, לעומת 3.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2024 (איור ה'-43) - ובשל עלייה בהיקף ההכנסות - עמדו ההכנסות מריבית והכנסות המימון שאינן-מריבית לשנת 2025 על 143 מיליארד ש"ח לעומת 138 מיליארד ש"ח בשנת 2024 (להרחבה ראו פרק ג' בסקירה זו). תרחיש הירידה בעקום אף התממש בחלקו, על רקע ירידת תשואות אג"ח הממשלתיות והפחתות הריבית שביצע הבנק המרכזי ברבעון האחרון של שנת 2025 ובראשית שנת 2026, כאשר ריבית בנק ישראל ירדה מרמה של 4.5 אחוזים ל-4.0 אחוזים.

החל מהדוחות הכספיים לשנת 2025 הבנקים נדרשים להציג גם את השפעותיהם של תרחישי זעזוע סטנדרטיים של עלייה וירידה במקביל בעקום הריבית בשיעורים העולים על נקודת אחוז⁵⁶. במסגרת תרחיש הירידה המקביל מסך-ההפסדים עומד על כ-8 מיליארד ש"ח ושיעור ההפסד הפוטנציאלי מסך-ההכנסות מריבית ומהכנסות המימון שאינן מריבית נע בטווח של 2-8 אחוזים.

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

⁵³ סיכון-ריבית (ללא מרווח סיכון-אשראי) הוא הסיכון הנשקף להון ולרווחי הבנקים כתוצאה מתנועות בשיעורי הריבית שמשפיעות על הפוזיציות הקיימות בכל אחד מהבנקים. כאשר שיעורי הריבית משתנים, הערך הנוכחי והעיתוי של תזרימי המזומנים העתידיים משתנים עמם. אלה, בתמורה, גורמים לשינוי בערכם הבסיסי של הנכסים, ההתחייבויות והפריטים החוץ-מאזניים ומשנים בכך את ערכו הכלכלי של הבנק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים גם על הרווחים של התאגיד הבנקאי, באמצעות שינוי ההכנסות וההוצאות הרגישות לריבית - דבר שמשפיע על הכנסות הריבית נטו (NII). סיכון ריבית ברמה מופרזת יכול להוות איום כבד על-בסיס ההון של תאגיד הבנק ו/או על רווחי העתידיים אם לא ינוהל כהלכה.

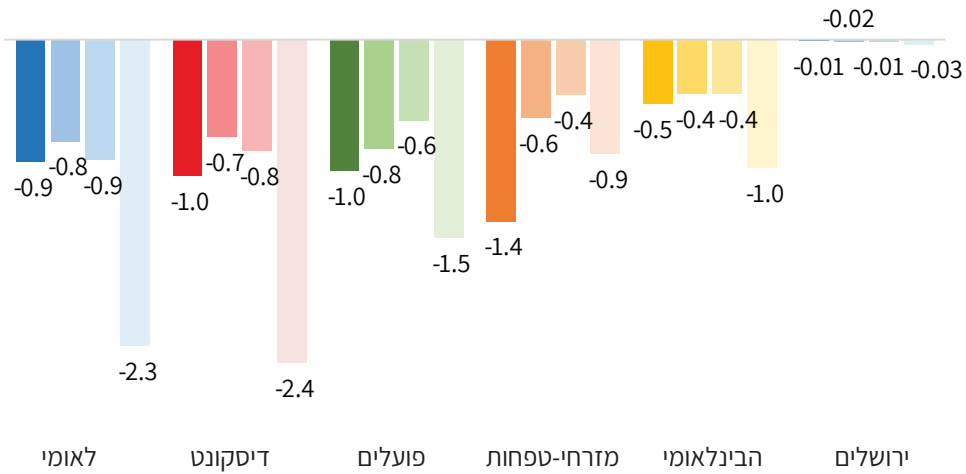
⁵⁴ תרחישים מקביליים הם תרחישים שבהם הריביות בשוק יורדות/עולות באותו שיעור ובאותו זמן. תרחישים אלו נועדו לבחון את ההשפעה של ירידה/עלייה כללית בריביות על המאזן של הבנק, על ההכנסות וההוצאות שלו ועל רמת-הסיכון שהוא נושא.

⁵⁵ הכנסות מריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

⁵⁶ בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333, שיעור הזעזוע המקביל במגזר המט"י הלא-צמוד נקבע על 250 נקודות בסיס, ובמגזר המט"י הצמוד למדד נקבע על 150 נקודות בסיס. נוסף על כך, ההוראה מפרטת את שיעורי הזעזוע לכל אחד מהמטבעות השונים, כמפורט בסעיף 90 להוראה.

יציבות בהשפעת תרחיש של ירידת ריבית במקביל בשיעור של נק' אחוז

איור ה' - 43 השפעת תרחישי ירידה של נקודת אחוז על ההכנסות מריבית וההכנסות המימון שאינן מריבית, מסך ההכנסות מריבית ושאין מריבית, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

2023 ■ 2024 ■ 2025 ■ ירידה במקביל - 2025

מקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

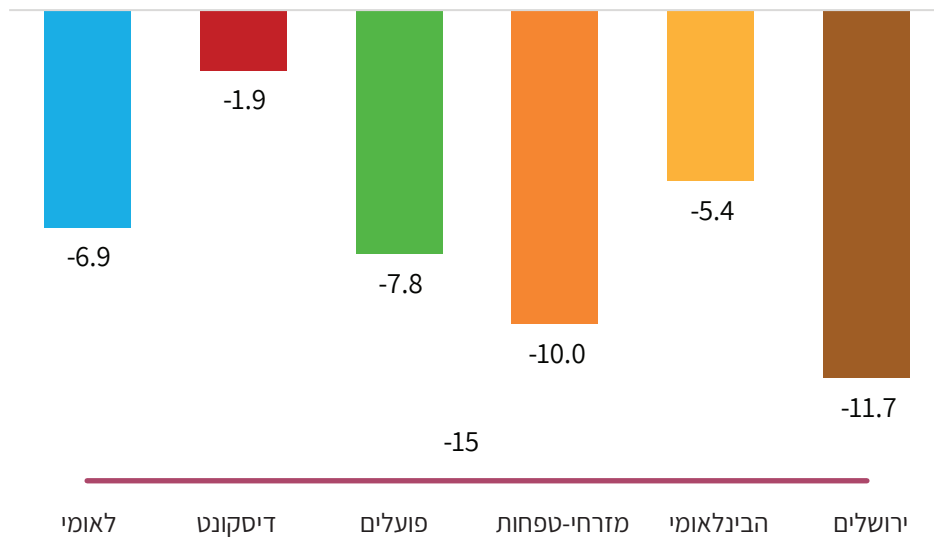
גישת השווי ההוגן (Economic Value of Equity – EVE), המשמשת להערכת סיכון הריבית באופק ארוך משנה, בוחנת את השפעתם של תרחישים לשינויים בעקום הריבית על השווי ההוגן של נכסי הבנק, התחייבויותיו והפוזיציות החוץ-מאזניות. החל מהדוחות הכספיים לשנת 2025 הבנקים מחויבים להציג שישה תרחישי זעזוע סטנדרטיים⁵⁷, ובהם תרחיש של עלייה במקביל בעקום הריבית. תרחיש העלייה במקביל הוא בעל המשמעות הרבה ביותר לבנקים. עם זאת, אף לא אחד מהבנקים מגיע לרמת שינוי העולה על 15 אחוזים, שהוגדרה כרמת שינוי חריגה (איור ה'-44)⁵⁸.

⁵⁷ בהתאם לסעיפים 90-93 בהוראת ניהול בנקאי תקין 333.

⁵⁸ תאגיד בנקאי יוגדר כתאגיד בנקאי חריג אם השינוי המרבי בשווי הכלכלי של ההון שווה או עולה על 15 אחוזים מהון רוברד 1 שלו, כאשר השינוי בשווי הכלכלי מחושב על-פי ששת התרחישים של זעזועים בשיעורי הריבית שמפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 333.

אף לא אחד מן הבנקים הוגדר כחריג על-פי תוצאות תרחישי השוני בשווי הכלכלי של ההון

איור ה' - 44 השפעת תרחיש עלייה במקביל על השווי ההוגן ביחס להון העצמי רובד 1, סך מערכת הבנקאות, 2025 | אחוזים

מקור: דוחות כספיים ועיבודי בנק ישראל.

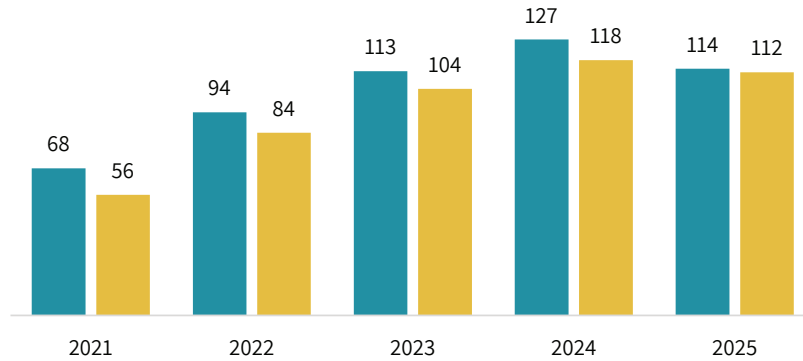
ב. סיכון בסיסההצמדה

במהלך שנת 2025 קטנה חשיפת מערכת הבנקאות למדד המחירים לצרכן. היקף החשיפה⁵⁹ למדד המחירים קטן בכ-11 אחוזים במהלך התקופה הנסקרת - ל-114 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-127 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2024 (איור ה'-45). הקיטון בחשיפה נובע מירידה בקצב הגידול של הנכסים צמודי-המדד ומעלייה בקצב הגידול של ההתחייבויות הצמודות למדד המחירים. קצב הגידול של הנכסים צמודי-המדד ירד ועמד על 6.6 אחוזים בשנת 2025 לעומת ממוצע שנתי של כ-10 אחוזים בין השנים 2023-2024 - בעיקר כתוצאה מקיטון חריג ביתרת האשראי נטו בסך של כ-5.8 מיליארד ש"ח במהלך השנה. קיטון זה נבע בעיקר מקיטון באשראי הצמוד לדיור (להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו). שיעור צמיחת ההתחייבויות צמודות-המדד עמד על 20 אחוזים במהלך התקופה, לעומת שיעור צמיחה ממוצע של 5 אחוזים בשנים 2023-2024. עיקר העלייה נבעה מגיוסי אג"ח וכתבי התחייבות נדחים (17 מיליארד ש"ח במהלך השנה⁶⁰) ומגידול בפיקדונות הציבור צמודי-המדד (16 מיליארד ש"ח). בתוך-כך, שיעור החשיפה למדד ביחס להון העצמי רובד 1 קטן ב-8 נקודות אחוז בהשוואה לסוף שנת 2024 והוא עומד על שיעור של כ-52 אחוזים - בין היתר כתוצאה מהמשך צמיחה מהירה של ההון העצמי (שיעור צמיחה שנתי ממוצע של כ-11 אחוזים בשלוש השנים האחרונות). שיעור החשיפה נטו (לאחר השפעת הנגזרים) ירד בשיעור דומה, ועומד על 51 אחוזים (לעומת 59 אחוזים בסוף שנת 2024; איור ה'-46).

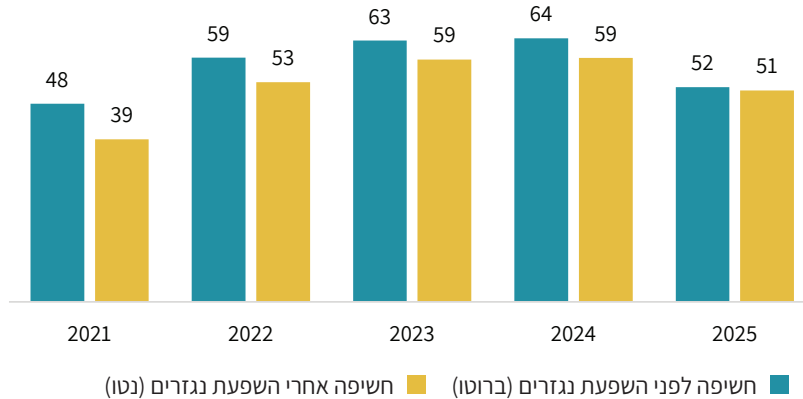
⁵⁹ היקף החשיפה מחושב כהפרש שבין הנכסים צמודי-המדד להתחייבויות צמודות-המדד. להרחבה ראו פרק ה'-3 בסקירה. ⁶⁰

במהלך שנת 2025 קטן שיעור החשיפה למדד המחירים

איור ה' - 45 | חשיפה¹ למדד המחירים לצרכן, סך מערכת, 2021 עד 2025 | מיליארדי ש"ח

איור ה' - 46 | חשיפה¹ למדד המחירים לצרכן ביחס להון העצמי רובד 1, סך מערכת, 2021 עד 2025 | אחוזים

■ חשיפה לפני השפעת נגזרים (ברוטו) ■ חשיפה אחרי השפעת נגזרים (נטו)

1 פער בין הנכסים להתחייבויות
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ג. מטבע־חוץ

במגזר מטבע־החוץ קיים במערכת הבנקאות עודף ניכר של התחייבויות על נכסים (כ-131 מיליארד ש"ח). בתקופה הנסקרת קטן סך־החשיפה⁶¹ בשיעור של 23 אחוזים בהשוואה לסוף שנת 2024 (קיטון של 40 מיליארד ש"ח). זאת בעיקר לנוכח ייסוף השקל מול הדולר בשיעור של כ-13 אחוזים שחל במהלך השנה⁶². תרחיש של היחלשות השקל מול המטבעות הזרים עלול לגרום לבנקים הפסדים ניכרים (שכן במצב זה יחול גידול בהתחייבויות הבנקים להקטנת ההון העצמי). על־מנת לצמצם סיכון זה הבנקים מגדרים את החשיפה למטבע־חוץ באמצעות פעילות בנגזרים, כך שהחשיפה נטו (לאחר השפעת נגזרים) נמוכה מאוד (כ-4 מיליארד ש"ח⁶³). כך, אפוא, נכון לסוף שנת 2025 נותר היחס שבין החשיפה נטו לשע"ח להון העצמי רובד 1 יציב יחסית ועמד על שיעור של 2 אחוזים, בדומה לסוף שנת 2024 (איור ה'-47).

⁶¹ היקף החשיפה מחושב כהפרש שבין הנכסים להתחייבויות הנקובים במט"ח.

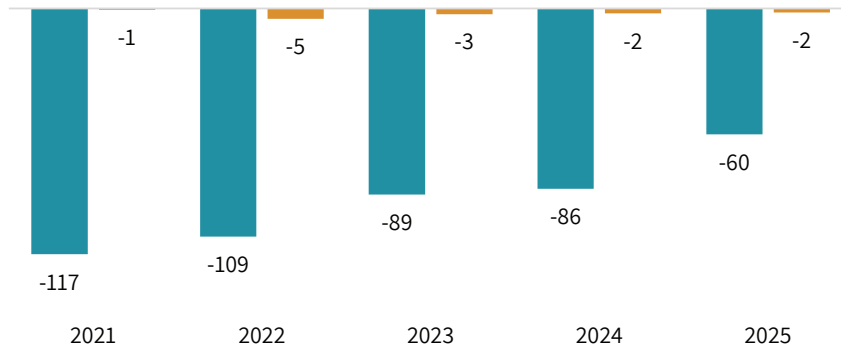
⁶² בנטרול השפעת שע"ח סך־החשיפה קטן בשיעור של 11 אחוזים.

⁶³ היקף החשיפה נותר יציב בהשוואה לשנת 2024 (4.7- מיליארד ש"ח).

יציבות בשיעור החשיפה למט"ח לאחר השפעת נגזרים ביחס להון העצמי

חשיפה למט"ח ביחס להון העצמי רובד 1, סך מערכת, 2019 עד 2025 | אחוזים

איור ה' - 47

■ חשיפה לפני השפעת נגזרים (ברוטו) ■ חשיפה אחרי השפעת נגזרים (נטו)

1 פער בין הנכסים להתחייבויות
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ד. פעילות בנגזרים

תיק הנגזרים⁶⁴ של התאגידים הבנקאיים כולל פעילות למסחר ושאניה-למסחר. הפעילות שאינה-למסחר נועדה לגדר סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים-ריבית בתיק הבנקאי במסגרת פעילות התיווך הפיננסי. הפעילות למסחר כוללת פעילות במכשירים נגזרים למטרת הפקת רווחים בטווח הקצר וכן מתן שירותי גידור ללקוחות, לרבות עסקאות ריבית, רכישות ומכירות מט"ח ועסקאות נגזרי מניות מול גופים פיננסיים הפועלים כסוחרים. במסגרת זו הבנקים הננים כעושי שוק ממרווחי קנייה ומכירה של מכשירים פיננסיים נגזרים ומט"ח.

במהלך שנת 2025, על רקע תנודתיות גבוהה בשערי החליפין ובשווקים הפיננסיים, נמשך הגידול בהיקף הפעילות בנגזרים. הסכום הנקוב⁶⁵ של פעילות הנגזרים גדל בשיעור של 28 אחוזים והגיע לסכום של 6,744 מיליארד ש"ח לעומת 5,254 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2024. התפלגות הסכום הנקוב בשנת 2025 מעלה כי 40 אחוזים מהפעילות משיכת לחוזי ריבית, 33 אחוזים לחוזי מט"ח ו-28 אחוזים לחוזי מניות – נתונים המשקפים את התרחבות הפעילות בכל אפיקי הנגזרים.

עם זאת, הערך הנקוב של מכשירים נגזרים אינו משקף את הסיכון בפועל כיוון שהוא אינו מביא בחשבון את תנודתיות השוק, יחסי-גידור, חשיפות נטו או סיכונים הדדיים בין צדדים לעסקאות. זאת בעוד שסך כל סיכון-האשראי⁶⁶ (בצד הנכסים) וההתחייבויות נטו⁶⁷ מספקים תמונה מדויקת יותר של החשיפה לסיכון. כך, במהלך שנת 2025 גדל סיכון

⁶⁴ נגזרים הם מכשירים פיננסיים שערכם נגזר מנכס אחר, הנקרא "נכס-בסיס". קיימים שני סוגים עיקריים של נגזרים: אופציות וחוזים עתידיים. נגזרים אלו מאפשרים לרוכשים או למוכרים להגן על השקעתם מפני עליות או ירידות במחיר נכס מסוים, אך גם כתחליף להשקעה ממונפת בנכס-הבסיס.

⁶⁵ הסכום הנקוב (notional amount) מתייחס לערך הבסיסי שעליו מבוסס החוזה הנגזר. זהו סכום התייחסות שמשמש לחישוב תשלומים או התחייבויות הנובעות מהחוזה, אך אינו מחליף ידיים בפועל.

⁶⁶ יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים לאחר הפחתת סיכון-אשראי בגין מכשירים פיננסיים ובטחונות שהתקבלו במזומן וסיכון חוץ-מאזני נטו בגין נגזרים.

⁶⁷ יתרה מאזנית של ההתחייבויות, לאחר קיזוז מכשירים פיננסיים ובטחונות במזומן ששועבד.

האשראי בגין מכשירים נגזרים בשיעור של 12 אחוזים (כ-13 מיליארד ש"ח) והוא עומד על 123 מיליארד ש"ח. למעלה מ-80 אחוזים מחשיפה זו היא לבנקים, דילרים/ברוקרים וגופים מוסדיים – נתון המעיד על פרופיל סיכון נמוך יחסית, כיוון שמרבית החשיפה היא לגופים חזקים מבחינה פיננסית. בצד ההתחייבויות גדל סכום ההתחייבויות נטו בגין מכשירים נגזרים בשיעור של 10 אחוזים ועומד על 14.5 מיליארד ש"ח נכון לסוף שנת 2025.

5. סיכוני טכנולוגיית המידע

המאפיינים העיקריים של
אירועי הכשל שדווחו
בשנת 2025 הם תקלות
בשרשרת אספקה, ניהול
שינויים וטעויות אנוש

לא חל שינוי ניכר במספר
אירועי הכשל המהותיים
במערכת הבנקאית ולא
התרחשו אירועים רוחביים
אשר היוו פגיעה מערכתית

מבצע "עם כלביא"
הגביר מאוד את
הסיכון הטכנולוגי
במערכת הבנקאית

טכנולוגיית המידע מהווה את הבסיס לפעילותם העסקית של התאגידים הבנקאיים. תאגידים אלה נשענים על הטכנולוגיה בנפח הולך וגדל על-מנת לעמוד במגוון האתגרים הניצבים בפניהם בשוק התחרותי כיום ובהסתכלות צופה פני-עתיד. **שנת 2025 התאפיינה בהמשך הרחבת ההתבססות של התאגידים הבנקאיים על שירותים דיגיטליים, תשתיות ענן, ספקי צד שלישי ושכבות אינטגרציה מורכבות, לצד הטמעה של טכנולוגיות וכלי-פיתוח מתקדמים.**

הטכנולוגיה חושפת את התאגיד הבנקאי למגוון רחב של סיכונים כתוצאה מפגיעה בסודיות, תקלות במערכות, כשלים בתשתיות או טעויות אנוש בתפעול מערכות מורכבות. טכנולוגיות חדשות, כמו בינה מלאכותית או המחשוב הקוואנטי, יוצרות סיכונים נוספים למערכת הבנקאית. כל אלו נקראים "סיכוני טכנולוגיית המידע".

ניהול נאות של סיכוני טכנולוגיית המידע הוא מרכיב בסיסי לצורך שמירה על יציבות התאגידים הבנקאיים. מהתאגיד הבנקאי מצופה אפוא לשמור באופן נאות על סודיות, שלמות או זמינות של נכסי-המידע שלו ולהטמיע תרבות ארגונית המקדמת את ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע.

לצורך כך גובשה גם הוראת ניהול בנקאי תקין 364 שעניינה: "ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר", אשר נכנסה לתוקפה במאי 2026. ההוראה דורשת מהתאגידים הבנקאיים לנקוט צעדים לבניית עמידות מתאימה בפני התממשות סיכוני טכנולוגיית המידע.

א. חוסן תפעולי

אירועי כשל טכנולוגי

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 366 שעניינה: "דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר", תאגידים בנקאיים מחויבים לדווח לפיקוח על הבנקים על אירוע כשל טכנולוגי שאותו התאגיד הבנקאי מגדיר כאירוע מהותי בהתאם להערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי. נוסף על כך, ההוראה מסייעת למערכת הבנקאית לפעול לחיזוק העמידות הטכנולוגית, לשפר תהליכי ניהול אירועים ולהבטיח מנגנוני התאוששות רציפה ומהירה.

הפיקוח על הבנקים מקיים מעקב שוטף אחר אירועי כשל טכנולוגי במערכת הבנקאית. במסגרת זו נמצא כי בשנת 2025 לא חל שינוי ניכר במספר אירועי הכשל המהותיים במערכת הבנקאית ולא התרחשו אירועים רוחביים אשר היוו פגיעה מערכתית. כלל אירועי הכשל המהותיים אשר דווחו גרמו לשיבושים בתהליכי העבודה של תאגידים מסוימים

אך לא נראו השפעות צולבות במערכת הבנקאית.

להלן מאפיינים עיקריים של אירועי הכשל שדווחו בשנת 2025:

1. **תקלות בשרשרת אספקה** – יותר מרבע מהתקלות שדווחו היו בשרשרת אספקה של התאגידים הבנקאיים, בין היתר לאור התלות המוגברת בספקי צד שלישי. תקלה במאסטרקארד עולמית, אשר מנעה מלקוחות שימוש בארנק הדיגיטלי, ותקלות הקשורות לאינטגרציה הדיגיטלית עם ספקי תשתיות, אשר שיבשו מתן שירות ללקוחות - ממשיכות להמחיש חשיפה גוברת לשרשרת אספקה טכנולוגית חיצונית.
2. **ניהול שינויים** – לא מעט תקלות נבעו מביצוע **עדכוני מערכות** והיוו נתח ניכר מכלל אירועי הכשל. עדכוני מערכות כוללים עדכונים שבוצעו ביוזמת ספק צד ג' וגם שינויים אשר הגופים המפוקחים ניהלו אותם בעצמם.
3. **טעויות אנוש** – דווחו כמה אירועים שנגרמו בשל שינויים ידניים או פעולות תפעול שבוצעו **ללא בקרה מספקת**.

מבצע "עם כלביא" – יוני 2025

מבצע "עם כלביא" הגביר את הסיכון הטכנולוגי במערכת הבנקאית, בעיקר בשל צורך ברציפות תפעולית תחת תנאי אי־ודאות, עומסים חריגים על מערכות, תלות מוגברת בעבודה מרחוק והסתמכות על ספקים חיצוניים בזמן חירום.

התאגידים הבנקאיים נדרשו להבטיח זמינות מלאה של שירותים חיוניים (סליקה, העברות, משכנתאות, כרטיסי אשראי) בתנאי מלחמה: פגיעה פיזית בתשתיות באזורים מסוימים, היעדרות עובדים עקב גיוס מילואים, מעבר בהיקף נרחב של עובדים לעבודה מרחוק ועיכובים במיזמים טכנולוגיים. במקביל השקיעו תאגידים רבים בעיבוד הפעילות הדיגיטלית כדי לאפשר ללקוחות שירות נוח בערוצים הישירים כאשר הסניפים סגורים.

ענן ציבורי

בשנים האחרונות הולכת וגוברת המגמה של הגירת מערכות לענן ציבורי בשירותים השונים. מהפכת הענן הציבורי משנה את האופן שבו הבנקים מפתחים, מטמיעים ומפעילים יכולות טכנולוגיות ועסקיות. לצד היתרונות הגלומים בכך - כגון אימוץ חדשנות, קיצורי זמן השקה וגמישות תפעולית - גם הסיכונים הנלווים למחשוב הענן מתגברים: תלות בספקים גלובליים, מיקום נתונים וריבונות מידע וחשש לפגיעה ברציפות עסקית במקרי־קצה. ברוב התאגידים הבנקאיים בישראל הוקמה תשתית Landing Zone אצל ספק ענן מוביל. עם־זאת, רוב השירותים שהועברו לענן אינם מהותיים.

בימים אלו הפיקוח על הבנקים מקיים בתאגידים הבנקאיים ביקורת בנושא מחשוב ענן. מטרתה לבחון את היקף השימוש בענן, את איכות ניהול הסיכונים והציות להוראות ניהול בנקאי בנושא זה, לרבות בחינת חשיפות אשר עלולות להוות סיכון מערכתית.

6. סיכון הסייבר

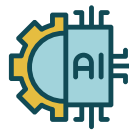
עלייה של 35% בהונאות מבוססות "פישנינג" לעומת שנת 2024

רמת איום סייבר גבוהה נרשמה בזירה העולמית והלאומית על רקע מתיחות גיאופוליטית

התגברות סיכונים שרשרת אספקה והרחבת משטחי התקיפה

התגברות תחכום התקיפות ושימוש גובר בבנייה מלאכותית

מיקוד תקיפות במגזרים חיוניים ותשתיות קריטיות

בשנת 2025 נותר איום הסייבר גבוה הן בישראל והן בזירה הבין-לאומית. ברמה העולמית נרשמה עלייה בהיקף הפעילות העוינת במרחב הסייבר, בין היתר על רקע מתיחות גיאופוליטית גוברת. על-פי דוח של חברת צ'ק פוינטס⁶⁸, עלייה נרשמה בהיקף התקיפות על ארגונים ברחבי העולם, עם ממוצע שבועי של כ-1,968 מתקפות לארגון - עלייה של כ-18 אחוזים לעומת שנת 2024. בנייתו שערכה סוכנות ENISA⁶⁹ עלה ש-4.5 אחוזים מסך-האירועים שנצפו כונו למגזר הפיננסי (מקום רביעי מבין כלל המגזרים).

בישראל השליכה הלחימה על מרחב הסייבר. לפי דוח של חברת מייקרוסופט⁷⁰, ישראל דורגה שלישית בעולם בהיקף המתקפות נגדה⁷¹ כאשר חלק ניכר מן התקיפות הופנו כלפי מגזרים חיוניים ותשתיות מדינה קריטיות. נוסף על כך הייתה ישראל יעד מרכזי לתקיפות מצד קבוצות תקיפה מדינתיות איראניות וכ-64 אחוזים מפעילותן הופנו כלפיה. לנוכח זאת ניצבה גם המערכת הפיננסית בישראל בפני פעילות ערה מצד גורמים עוינים, שנועדה לפגוע בתפקוד התקין של הגופים הפיננסיים. קיימת סבירות כי המתיחות הגיאופוליטית, לצד פרוץ מלחמת 'שאגת הארי', אף יעצימו את היקפי הפעילות הקיברנטית המכוונת ליעדים ישראליים, לרבות גופים פיננסיים, כחלק ממאמצי השיבוש והשפעה.

סוכנות ENISA מצביעה גם על עלייה בתחכום מתקפות הסייבר, בין היתר תוך שימוש גובר בבנייה מלאכותית לצורך שיפור יכולות ההתחזות וההטעיה. יתרה מכך, ב-2025 בלטו מתקפות מסוג "פישנינג" (גניבת פרטי לקוחות

⁶⁸ Check Point - Cyber Security Report 2026

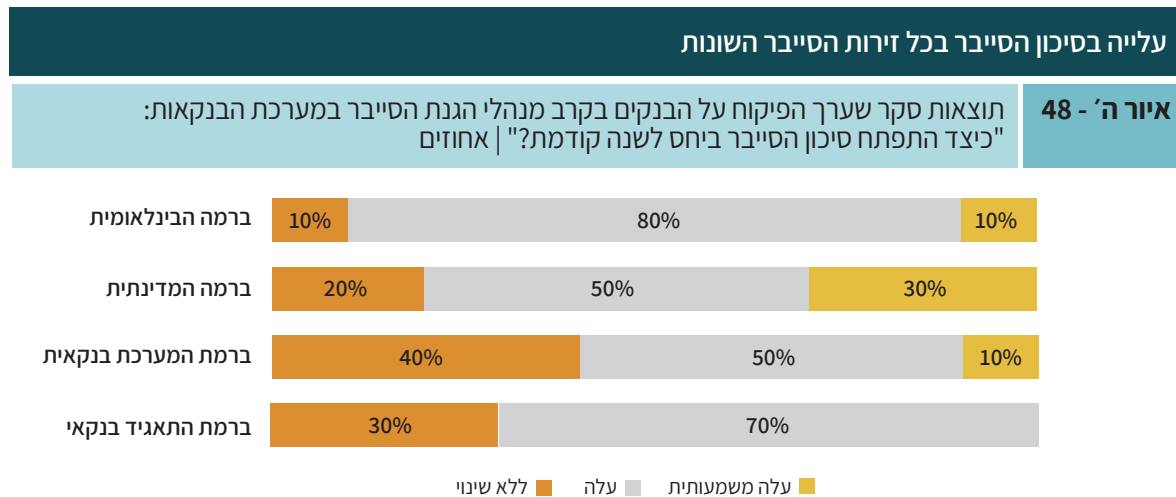
⁶⁹ ENISA (European union agency for cybersecurity) - Threat Landscape 2025

⁷⁰ Microsoft Digital Defense Report 2025

⁷¹ בתקופה שבין ינואר עד יוני 2025.

באמצעות התחזות לגופי המערכת הבנקאית) כווקטור חדירה מרכזי בישראל⁷² ובעולם⁷³. מערך הסייבר הלאומי מצביע על טיפול בהיקף ניכר במתקפות פשינג: 13,742 מתקפות שהופצו לציבור או לארגונים – עלייה של כ-35 אחוזים לעומת שנת 2024. כמוכן, המערך מצוין כי מתקפות הפשינג נעשו קשות יותר לזיהוי, בין היתר עקב שימוש בבינה מלאכותית המאפשרת התאמה ממוקדת לקהלי יעד והגברת אמינות ההטעה.

ממצאי סקר הפיקוח על הבנקים⁷⁴ אשר נעשה בקרב מנהלי הגנת הסייבר במערכת הבנקאות מחזקים מגמות אלה. לפי הסקר, רוב מנהלי הגנת הסייבר במערכת הבנקאית העריכו כי חלה עלייה ברמת התחכום של האירועים והניסיונות וכי ישנה התגברות בסיכון ברמה העולמית, המדינתית והמערכתית (איור ה'-48). נוסף על כך העריכו מנהלי הגנת הסייבר כי חלה עלייה בהיקפי הונאות סייבר המבוססות הנדסה חברתית (איור ה'-49).

המקור: ניתוח תוצאות סקר סיכון הסייבר של הפיקוח הבנקים לשנת 2025.

בשנת 2025 לא נרשמו אירועי סייבר ואבטחת מידע מהותיים בקרב גופי המערכת הבנקאית ולא דווח על עלייה בהיקפי הנזקים. לפתחו של הפיקוח על הבנקים הגיעו 7 אירועי סייבר בסה"כ, מתוכם 4 אירועים החייבים בדיווח לפי הוראת נ.ב.ת 366, וזאת לעומת 8 אירועים שדווחו בשנת 2024⁷⁵. מנגד, מסקר מנהלי הגנת הסייבר עולה כי בהשוואה לשנת 2024 עלתה רמת התחכום וגדלו היקפי הנזקים כתוצאה מהונאות (איור ה'-49).

⁷² סיכום שנה 2025, מערך הסייבר הלאומי.

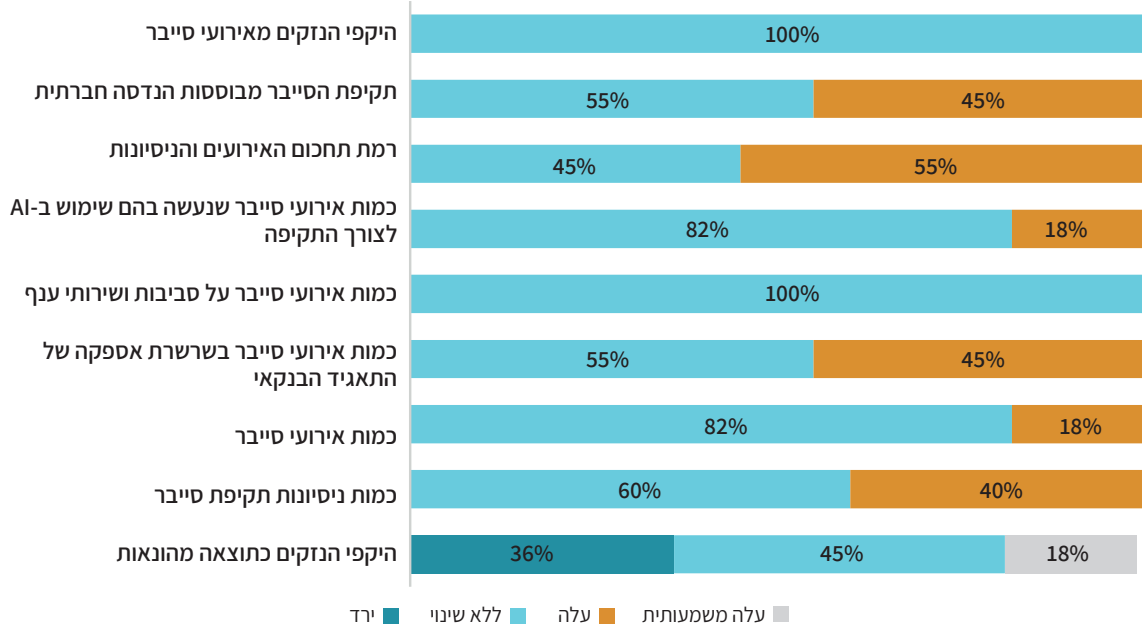
⁷³ Microsoft Digital Defense Report 2025, ENISA (European union agency for cybersecurity) - Threat Landscape 2025

⁷⁴ משנת 2021 מובילה יחידת הסייבר הפיקוחית מהלך שנתי שבמסגרתו מופץ בראשית כל שנה שאלון מקיף למנהלי הגנת הסייבר במערכת הבנקאות. מטרתו לנתח את האיומים שצצו בשנה החולפת ולצפות מגמות עתידיות, והוא ממולא בדרך-כלל בשיתוף מומחי ניהול סיכונים המתמחים בסייבר. כך מתקבלת תמונת מצב עדכנית על התפתחות סיכוני הסייבר.

⁷⁵ במהלך שנת 2024 תועדו 31 אירועים והתרעות (לרבות חשד לאירועים) במערכת הבנקאות.

עלייה ברמת תחכום האירועים והניסיונות ובהיקפי הנזקים כתוצאה מהונאות

איור ה' - 49 תוצאות סקר שערך הפיקוח על הבנקים בקרב מנהלי הגנת הסייבר במערכת הבנקאות: "האם חלו התפתחויות בתחומים הבאים?" | אחוזים

המקור: ניתוח תוצאות סקר סיכון הסייבר של הפיקוח הבנקים לשנת 2025.

במבט קדימה, על-בסיס הסקר שעשה הפיקוח על הבנקים בקרב מנהלי הגנת הסייבר במערכת הבנקאות ומקורות נוספים⁷⁶, ההערכה הרווחת היא כי גם בשנת 2026 תוסיף רמת-סיכון הסייבר להיות גבוהה, בין היתר לנוכח פרוץ מבצע "שאגת הארי", וכי תימשכנה המגמות שאפיינו את השנים האחרונות: עלייה בהיקף ובתחכום המתקפות, ניצול חולשות (מוכרות ושאינן מוכרות), מיקוד בשרשרת האספקה ושימוש מתרחב בבינה מלאכותית לביצוע הונאות וככלי לתקיפות סייבר. כמו-כן, המשך מעבר של ארגונים לסביבות ענן מגדיל את משטח התקיפה, והתפתחויות בתחומי הבינה המלאכותית והטכנולוגיה הקוונטית מוסיפות גם-הן מורכבות ואתגרי הגנה על מידע רגיש. התקדמות בתחום המחשוב הקוונטי צפויה, בטווח הבינוני והארוך, להציב אתגרים חדשים, בפרט ביחס לאמצעי ההצפנה המקובלים. לנוכח התפתחויות אלה, בחודש ינואר 2025 הפיץ הפיקוח על הבנקים מכתב לתאגידי הבנקאיים במטרה להעלות את המודעות לנושא ולעודד מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בתחום המחשוב הקוונטי והערכת הסיכונים הנלווים. במקביל למגמות אלו, פרסומים פומביים בין-לאומיים עדכניים מצביעים גם על סיכונים מתהווים הנובעים משימוש אפשרי לרעה במודלים מתקדמים, מבוססי בינה מלאכותית, אשר גורמים עוינים עשויים לנצלם (כגון: Claude Mythos Preview שפיתחה חברת Anthropic). מודלים מסוג זה עלולים, בין היתר, להאיץ יכולות תקיפה, לשפר יכולות התחזות והטעיה ולהפחית חסמי ידע וטכנולוגיה, באופן המחייב המשך בחינה והיערכות מצד הגופים המפוקחים.

לנוכח תמונת הסיכון של שנת 2025 והצפי בהתייחס לשנת 2026, נדרשים מיקוד פרו-אקטיבי בשיפור החוסן המערכתי, חיזוק מנגנוני המניעה והגילוי המוקדם, שדרוג יכולות תגובה והתאוששות והמשך צמצום פרופיל הסיכון וחיפוף לתרחישי שרשרת אספקה. הפיקוח על הבנקים מדגיש את הצורך של התאגידי הבנקאיים להמשיך ולחזק את רמת ההגנה, לשמור על גמישות והתאמה מתמדת, לבצע ניטור שוטף והערכה מתמשכת של האיומים וההזדמנויות ולשכלל בעקביות את יכולות הזיהוי, התגובה וניהול האירועים. זאת כדי לאפשר רציפות תפקודית בטוחה, לחזק את חוסן הארגונים ולשמר את אמון הציבור במערכת הפיננסית.

76 Check Point - Cyber Security Report 2026, ENISA (European union agency for cybersecurity) - Threat Landscape 2025, Microsoft Digital Defense Report 2025.

תיבה ה'-1: מבחן קיצון מקרו־כלכלי למערכת הבנקאות

- כבכל שנה, בהתאם למקובל בעולם, ערך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאות מבחן קיצון מקרו־כלכלי שמבוסס על תרחיש אחיד¹. מבחן הקיצון נעשה במהלך שנת 2025 ומבוסס על דצמבר 2024 כנקודת המוצא לתרחיש. מטרתו של מבחן הקיצון היא לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים בתנאי משבר שונים ולזהות את מוקדי הפגיעויות שלהם. חשוב להדגיש שתרחישים אלה אינם מהווים תחזית כלשהי אלא נועדו לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים בסביבה מקרו־כלכלית משברית.
- מקורו של הזעזוע בתרחיש הקיצון לשנת 2024 הוא בהתמשכות והעמקה של המלחמה בכמה זירות. בשל אי־הוודאות המתמשכת, האטרקטיביות של הפעילות העסקית עם ישראל יורדת וכפועל יוצא חלה ירידה ניכרת בהיקפי הייבוא והייצוא של ישראל. כתוצאה מכך הפעילות המקומית נפגעת, התוצר המקומי מתכווץ והאבטלה עולה. גם השווקים הפיננסיים המקומיים נפגעים וחלה ירידה חדה במחירי המניות ועלייה במרווחי האג"ח התאגידיות. השפעות אלו מורגשות בעיקר בשנתיים הראשונות לתרחיש ורק בשנה השלישית מתחילה התאוששות מתונה.
- התמשכות המלחמה בתרחיש מובילה לגידול בשיעורי הכשל של פרטים ועסקים, המקבלים ביטוי, בין היתר, בשיעורי כשל גבוהים בענף הבינוי והנדל"ן ובענפים מוטיי־יצוא. בהתאם, במסגרת התרחיש התבקשו התאגידים הבנקאיים לבחון נפילה אפשרית של קבוצת לווים בתחום הבינוי והנדל"ן וכן של קבוצות לווים מוטות־ייצוא.
- תוצאות מבחן הקיצון של שנה זו מלמדות כי על אף שחיקה מסוימת בהון, מערכת הבנקאות שומרת על יחסי הון נאותים וכפועל יוצא שומרת על יציבותה גם תחת תרחיש חמור זה. יחס ההון העצמי רובד 1 הממוצע במערכת נשחק בתרחיש הקיצון ב-1.5 נקודות אחוז - פגיעה חמורה יותר בהשוואה לתרחישים שנערכו בשנים קודמות.
- תרחיש זעזוע מקרו־כלכלי כמתואר עתיד לפגוע משמעותית ברווחיות מערכת הבנקאות ולהוביל אותה להפסד במהלך שנת התרחיש הראשונה. לרווחיות שלילית של מערכת הבנקאות השלכות רבות וסיכונים רבים שעתידיים לעלות וביניהם סיכוני מוניטין וסיכוני נזילות².
- בדומה לתרחישי עבר, הפסדי האשראי הם אלה המהווים את מקור הפגיעה העיקרי ביחסי ההון, כאשר לאורך התרחיש נרשמו שיעורי הוצאה גבוהים בכל ענפי המשק - הן בהשוואה לתרחישים קודמים והן ביחס למשברים קודמים. אולם, כתוצאה מסביבת הריבית והאינפלציה הגבוהות, הכנסות הריבית נטו תרמו לרווחיות מערכת הבנקאות בהמשך התרחיש.
- גם בתיק ני"ע ערך חלה פגיעה במהלך התרחיש אשר לשיאה הגיעה בשנה השנייה של התרחיש, אז ירד שווי התיק ב-5 אחוזים. הפגיעה בתרחיש הנוכחי הייתה גדולה יותר מזו שבתרחיש הקודם בשל התארכות המח"מ בתיק וזו קוזזה, בשל אופיו המקומי של התרחיש, על־ידי רווחים מניירות ערך זרים. עיקר הפגיעה מיוחסת לתיק הזמין למכירה, המהווה את חלקו הארי של התיק. שערון התיק הזמין למכירה משפיע על ההון דרך סעיף הרווח הכולל, כך שעליית התשואות מיתנה את הגידול בהון במהלך השנה השנייה לתרחיש.

¹ מבחן הקיצון לשנת 2024 הוא תרחיש אחיד לכלל המערכת הפיננסית וביצעו אותו במקביל הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. תיבה זו מתייחסת לתוצאות מבחן הקיצון שביצע הפיקוח על הבנקים.

² נציין כי תוצאות מבחן הקיצון משקפות את ההשפעה הישירה של התרחיש על ההון, על הרווחיות, על תיק האשראי ועל תיק ניירות הערך ואינן כוללות בחינה של נזילות הבנקים והשלכות עקיפות נלוות ופגיעה באמון המשקיעים.

בככל שנה, בהתאם למקובל בעולם, ערך הפיקוח על הבנקים מבחן קיצון מקרו־כלכלי למערכת הבנקאות, שמבוסס על תרחיש אחיד³. מטרת מבחן הקיצון היא להעריך את יכולת התאגידים הבנקאיים ומערכת הבנקאות כמכלול להתמודד עם מצב קיצון. התהליך תורם לזיהוי מוקדי הפגיעות השונים שאליהם חשופים התאגידים הבנקאיים ומערכת הבנקאות, והוא מהווה כלי סיוע להערכת איתנותה ועמידותה של המערכת באמצעות הבטחת רמת הון מספקת לנוכח מוקדי פגיעויות וסיכונים אלו. את המבחן מבצעים התאגידים הבנקאיים⁵ באמצעות מגוון מודלים ומתודולוגיות מקובלות תוך־כדי שימוש בנתונים גרנולריים ככל האפשר (Bottom-up), ובמקביל מבצע אותו הפיקוח על הבנקים באמצעות שיטה אחידה ועקבית (Top-down).

מבחן זה אינו מהווה תחזית אלא נועד לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים בסביבה מקרו־כלכלית משברית. מבחן הקיצון מתורחש למשך שלוש שנים וכולל שני תרחישים מקרו־כלכליים (איור ה'-50):

תרחיש בסיס – המשקף את נתיב ההתכנסות הצפוי של הכלכלה ומתבסס על הערכותיה של חטיבת המחקר בבנק ישראל, על תחזיות מקרו־כלכליות של גופים בין־לאומיים לגבי ההתפתחויות העולמיות ועל הערכות נוספות לגבי התפתחות הכלכלה בארץ ובעולם;

תרחיש קיצון – שעיירו התמשכות עצימה של המלחמה בחזיתות השונות גם בשנת 2025. כתוצאה מאי־הוודאות המתמשכת האטרקטיביות של הפעילות העסקית של הקהילה הבין־לאומית עם ישראל יורדת ומקבלת ביטוי בירידה ניכרת בהיקפי הייבוא והייצוא של ישראל של סחורות, שירותים והשקעות. זאת לצד המשך המגבלות המקומיות על הפעילות הכלכלית: היקף מגויסים לא־מבוטל, מחסור בעובדים פלסטינים ועובדים זרים בענף הבנייה ומגבלות על פעילות עסקית, המשפיעים על צד ההיצע. הקשיים בפעילות העסקית מול חו"ל מביאים לירידה ניכרת בייבוא. בצד הביקוש, הקשיים בפעילות העסקית מובילים לירידה ניכרת גם בייצוא, ולכך נוסף סנטימנט צרכני שלילי שמוביל לירידה בצריכה הפרטית. כתוצאה מכך התוצר המקומי מתכווץ בשיעור חד לתקופה ארוכה. הביקוש לעובדים יורד, בעיקר בחברות עם פעילות ענפה בחו"ל, ומצב זה מביא לעלייה חדה בשיעור האבטלה בתחילת התרחיש. הממשלה ממשיכה להגדיל את הוצאותיה הנדרשות למימון המלחמה ומפעילה מתווי סיוע למשקי בית ולעסקים בהיקף מוגבל. הפיחות החד מביא להעלאת מחירים מצד חברות מקומיות עקב היעדר תחרותיות שמקורה בפגיעה בייבוא ותומך בעליית האינפלציה. על כן, בנק ישראל נוקט מדיניות מוניטרית מצמצמת אך מתונה, במטרה לא לפגוע יתר על המידה בפעילות הכלכלית. כאשר הפגיעה בפעילות מתייצבת, בנק ישראל מעלה את הריבית בשיעור נוסף וזו מגיעה לשיעור של 8 אחוזים לקראת השנה השלישית לתרחיש.

חוסר־הוודאות הנגרם מהמלחמה והפגיעה הניכרת בקשרים הכלכליים עם חו"ל מובילים לעלייה נוספת בפרמיית הסיכון של המדינה וחברות הדירוג מורידות את דירוג המדינה אל מתחת לדירוג השקעה. בשל צמצום הביקוש מחו"ל חלה עלייה בשיעורי הכשל של חברות בענפים מוטי־ייצוא. לצד זאת, חברות הבינוי מתקשות להתמודד עם הגידול בעלויות המימון וחלה עלייה חדה בשיעור פשיטות הרגל של חברות אלו. בהתאם, במסגרת התרחיש התבקשו התאגידים הבנקאיים לבחון נפילת קבוצת לוויים גדולה בענף הבינוי והנדל"ן ושתי קבוצות לוויים הפועלות בענפים מוטי־ייצוא.

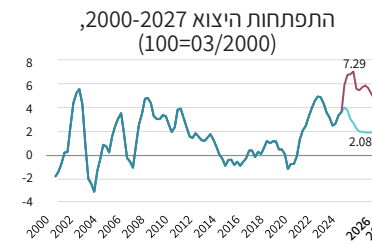
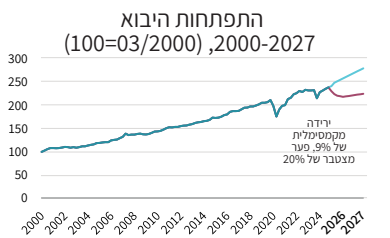
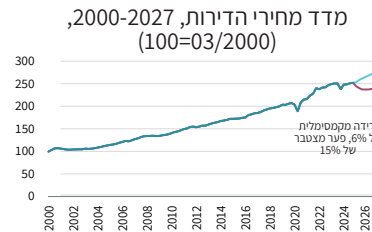
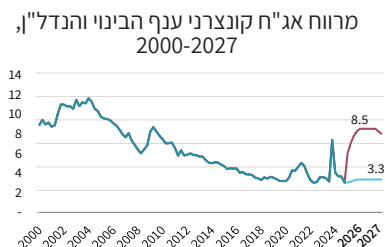
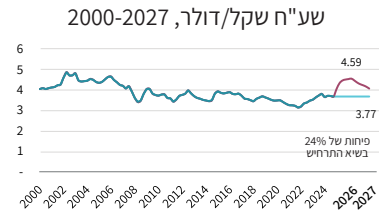
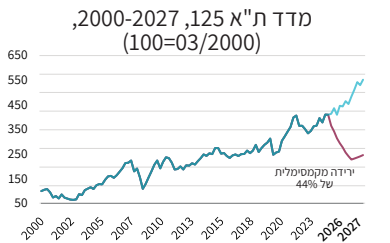
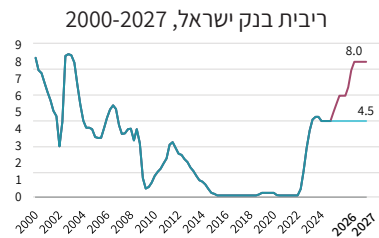
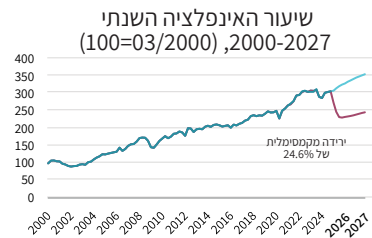
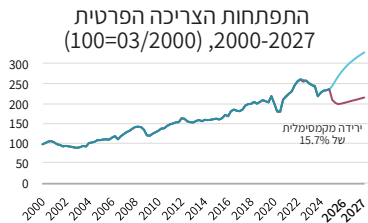
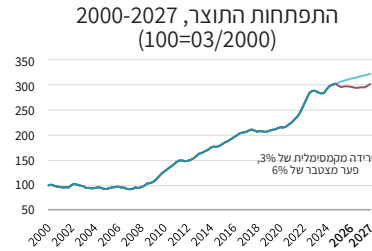
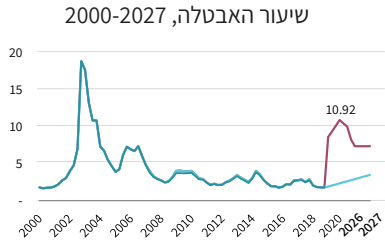
³ המבחן מבוסס על תרחיש אחיד ומטרתו לבחון אם יוכלו הבנקים בקרות אירוע מקרו־כלכלי קיצוני לספוג על־ידי הבטחת הון מספק את ההפסדים שיווצרו וזאת מבלי לסכן את יציבותם ואת כספי המפקידים.

⁴ הפיקוח על הבנקים מבצע את תרחישי הקיצון החל משנת 2012.

⁵ חמש הקבוצות הבנקאיות ובנק ירושלים.

התרחיש מאופיין בעלייה ניכרת בשיעורי הריבית, האינפלציה והאבטלה, לצד ירידה בתוצר

איור ה-50

נתונים היסטוריים — בסיס — קיצון

המקור: נתונים היסטוריים – הלמ"ס, הבורסה לניירות ערך בת"א, עיבודי בנק ישראל. נתונים על תרחיש הבסיס ותרחיש הקיצון – בנק ישראל.

הפיקוח על הבנקים ערך את תרחיש הקיצון בהתבסס על הנחות שונות שנועדו לאפשר בחינה של השפעות התרחיש על כל אחד מהבנקים ולסייע בזיהוי מוקדי הפגיעויות של הבנק הבודד ושל כלל המערכת הבנקאית. בין הנחות אלו: מאזן דינמי (קרי, התפתחותם של תיקי האשראי ושל פיקדונות הציבור בהתאם להתפתחות התרחיש)⁶; הבנקים רשאים לגייס הון נוסף לאורך התרחיש; אין מביאים בחשבון פעולות שהנהלות הבנקים עשויות לנקוט בתגובה להתפתחות המשבר. השנה, בדומה לשנה שעברה אך בניגוד לשנים קודמות, הזעזוע המקרו־כלכלי במסגרת תרחיש הקיצון הוא ארוך, מתמשך ומורגש לכל אורכו ולכן תורם לפגיעה חמורה יותר במערכת הבנקאות. **תוצאות מבחן הקיצון משקפות את ההשפעה הישירה של התרחיש על ההון, על הרווחיות, על תיקי האשראי ועל תיק ניירות הערך ואינן כוללות בחינה של נזילות הבנקים והשלכות עקיפות נלוות ופגיעה באמון המשקיעים.**

תוצאות המבחן

תוצאות מבחן הקיצון של שנה זו מלמדות כי מערכת הבנקאות שומרת על יציבותה גם תחת תרחיש חמור וזאת למרות הפסדי אשראי ניכרים שנרשמו - הן בהשוואה למשברים קודמים הן בהשוואה לתרחישים קודמים.

תרחיש זעזוע מקרו־כלכלי כמתואר עתיד לפגוע משמעותית ברווחיות מערכת הבנקאות ולהוביל אותה להפסד במהלך שנת התרחיש הראשונה. לרווחיות שלילית של מערכת הבנקאות השלכות רבות וסיכונים רבים שעתידיים לעלות ובהם סיכוני מוניטין וסיכוני נזילות. הפיקוח על הבנקים עתיד לבצע במהלך שנת 2026 מבחן קיצון נזיליטי על־מנת לבחון את יכולת המערכת לעמוד בתרחיש נזיליטי קצר־מועד.

מניתוח תוצאות התרחיש עולה כי מערכת הבנקאות בישראל יציבה ובעלת הון מספק כדי לעמוד בתרחיש זה וזאת על־אף הפגיעה הניכרת בה. בתרחיש הקיצון יחס ההון העצמי רובד 1 הממוצע במערכת נשחק ב-1.5 נקודות אחוז - משיעור של 11.5 אחוזים בתחילת התרחיש לשיעור של 10.0 אחוזים בסוף שנת התרחיש הראשונה, היא השנה ה"משברית" (שנת 2025; איור ה'-51). זאת בהשוואה לפגיעה של 0.8 נקודות אחוז בתרחיש אשתקד⁷. נציין כי הפגיעה ביחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש השנה הייתה גבוהה בהשוואה לתרחישים שנערכו בשנים קודמות⁸. השונות בין הבנקים לעניין יחס הון עצמי רובד 1 מוסברת ברמת ההון בנקודת הפתיחה, תמהיל תיק הנכסים ואיכותם של תיקי האשראי של הבנקים השונים. רמות ההון שנצפו בתחילת התרחיש גבוהות כתוצאה ממדיניות חיזוק ההון שהוביל הפיקוח על הבנקים בשנים האחרונות, וכתוצאה של מדיניות חלוקת דיבידנדים שמרנית במהלך המלחמה. יחס המינוף⁹ יורד עם תחילת התרחיש כתוצאה מהפגיעה הניכרת בהון שחלה במהלך השנה הראשונה לתרחיש (2025) אולם נותר גבוה מהרף המינימלי לפי הדרישות הרגולטוריות.

⁶ להנחה זו השפעות מנוגדות: מצד אחד היא פועלת לגידול בהכנסות הריבית בשל גידול יתרת האשראי, ומצד שני הגידול באשראי פועל לגידול בנכסי הסיכון, שמהווים לאורך התרחיש את אחד הגורמים המרכזיים לפגיעה ביחס ההון עצמי רובד 1. בדומה לתרחישים המקרו־כלכליים, גם תוואי צמיחת האשראי והפיקדונות בתרחישים אינם בגדר תחזית אלא היפותטיים בלבד.

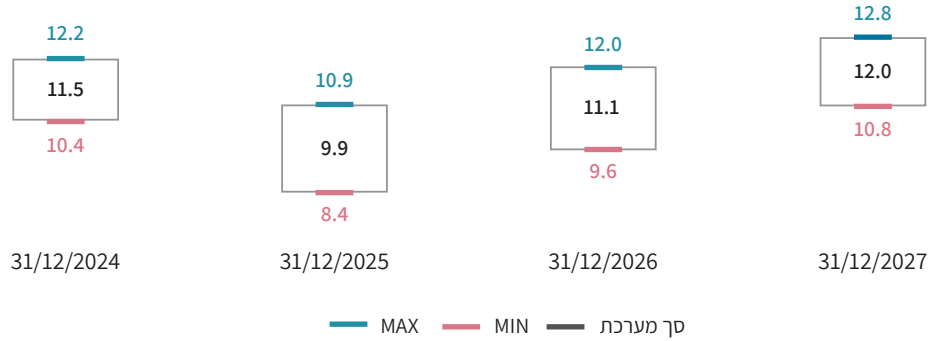
⁷ בדומה למקובל ברשויות פיקוח מקבילות בעולם, התרחיש בודק את עומק הפגיעה בהון עצמי רובד 1 ולא ירידה אל מתחת לרמת ההון המזערית הנדרשת.

⁸ בהשוואה לתרחישים שבוצעו בין השנים 2017-2022, אז הייתה הירידה בשיעור של בין 0.5 ל-1.4 נקודות אחוז.

⁹ יחס המינוף מחושב באמצעות חלוקת הון עצמי רובד 1 בסך החשיפות ומהווה כלי משלים לדרישות ההון מבוססות הסיכון. מטרתו להגביל את היכולת של בנקים להגדיל את המינוף שלהם באופן בלתי־מבוקר.

יחס ההון העצמי רובד 1 הממוצע במערכת נשחק בשיא תרחיש הקיצון ב-1.5 נקודות אחוז

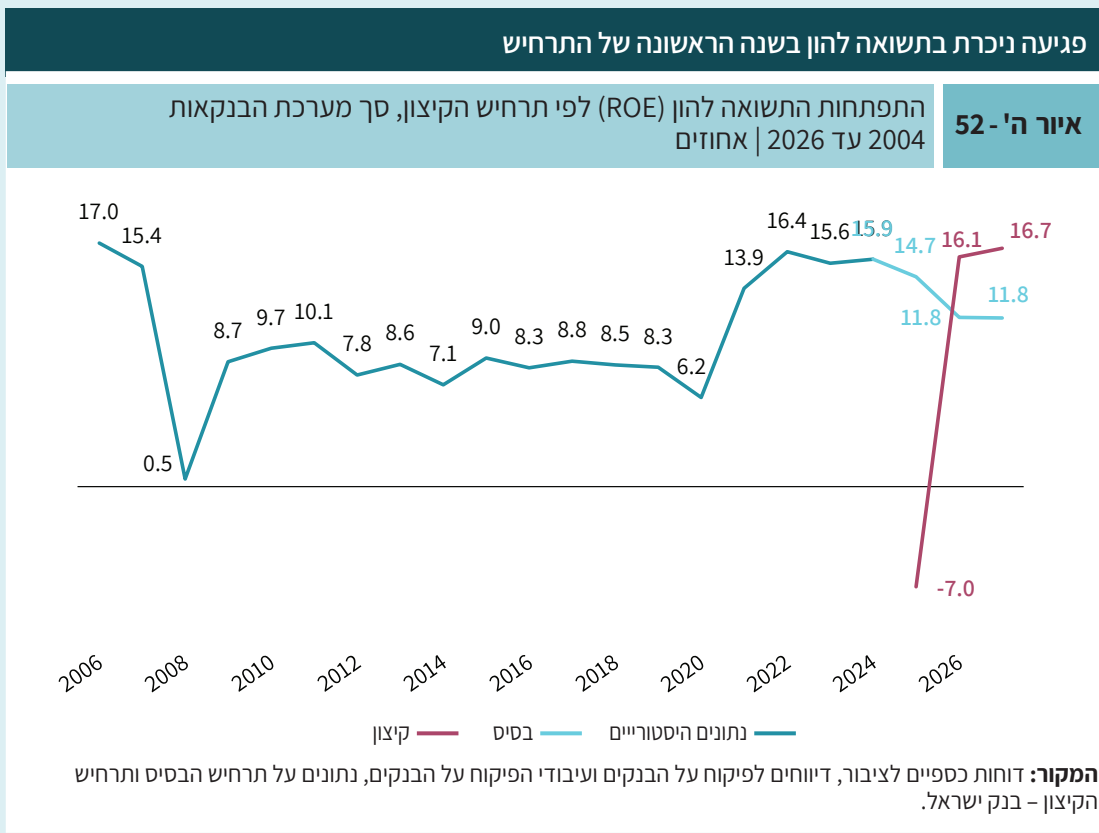
איור ה' - 51 התפתחות יחס ההון העצמי רובד 1 במערכת לאורך תרחיש הקיצון | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשיא התרחיש מערכת הבנקאות סופגת פגיעה ניכרת ברווחיותה ומסיימת את השנה הראשונה בתשואה להון שלילית (6.9- אחוזים; איור ה'-52). כל התאגידים הבנקאיים רושמים הפסד ברבעון הראשון לתרחיש ומרביתם מסיימים את השנה הראשונה בתשואה שלילית. ירידה זו ברווחיות נובעת בעיקרה מהיקף הפסדי האשראי ומאופן פריסת הפסדי האשראי במהלך התרחיש ולפיו מרבית הפסדי האשראי הוכרו במהלך שנת התרחיש הראשונה¹⁰. מערכת הבנקאות בישראל מאופיינת בעודף נכסים נושאי ריבית על התחייבויות נושאות ריבית (ראו פרק ג' בסקירה זו). אף שעודף זה מצטמצם לאורך התרחיש, העלייה בשיעורי האינפלציה והריבית תרמה רבות להגדלת הכנסות הריבית נטו של מערכת הבנקאות בתרחיש ומיתנה בכך את הפגיעה ברווחיות וביחסי ההון של הבנקים. למרות הנחות שמרניות על צמצום מרווח אשראי פיקדונות והמשך הסטת כספים מאפיקים שאינם נושאים ריבית לפיקדונות נושאי ריבית, נרשם גידול ניכר בהכנסות הריבית נטו במהלך התרחיש (כ-16 מיליארד ש"ח בשנה, המהווים גידול של 26 אחוזים ביחס למועד פתיחת התרחיש). כפועל יוצא, במהלך השנים 2026-2027 גדלה רווחיות מערכת הבנקאות והתשואה להון במהלך שנים אלו גבוהה מ-16 אחוזים - שיעור דומה לממוצע מערכת הבנקאות בשנים שלאחר תחילת העלאות הריבית.

¹⁰ לפי תקן ה-CECL, ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד החזוי לאורך חיי האשראי, תוך כדי שימוש במידע צופה פני-עתידי שמשקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. המשמעות של תקינה זו, בד"בד עם תפיסת ה-CECL כצופה פני-עתידי, באה לידי ביטוי בכך שרוב הפסדי האשראי נאמדים בכל ענפי המשק בשנה הראשונה של התרחיש (שנת 2025).

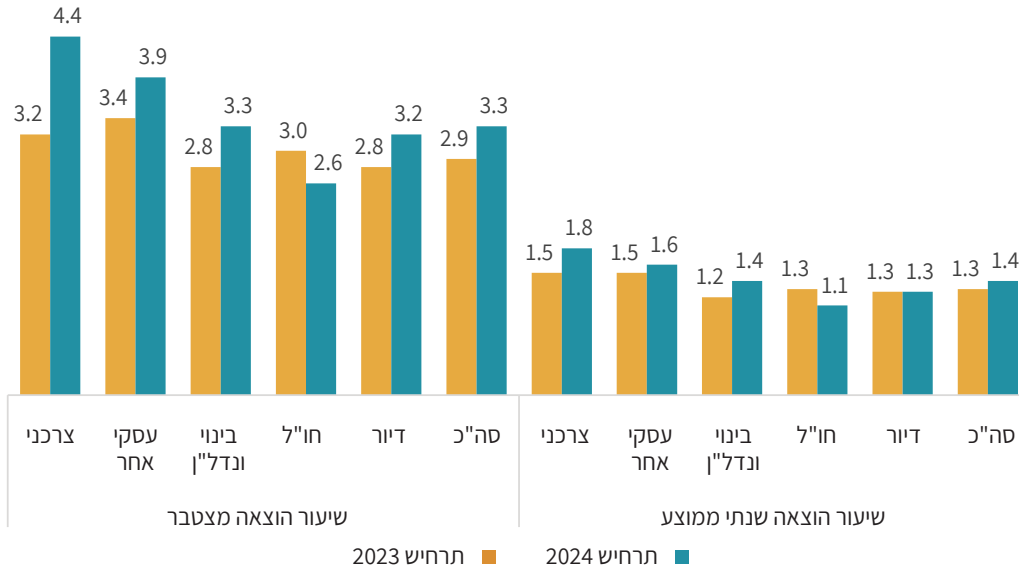

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בנקודת המוצא לתרחיש הייתה גבוהה משנים עברו, וזאת על רקע המלחמה ודרישות הפיקוח על הבנקים להגדיל את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בעקבות ההחמרה בתנאים המקרו-כלכליים. על אף "כרית" זו, ועל רקע הפרמטרים המקרו-כלכליים החמורים בתרחיש, הפסדי האשראי שנרשמו במערכת הבנקאות במהלך התרחיש היו גבוהים בכל מגזרי הפעילות. שיעור ההוצאה השנתי הממוצע להפסדי אשראי במהלך התרחיש עמד על 1.4 אחוזים - שיעור גבוה ביחס לשנים קודמות (איור ה'-53). ההאטה במשק, העלייה באבטלה והעלייה בריבית בנק ישראל ובשיעורי האינפלציה בתרחיש מכבידים על הלווים, וביניהם המגזר העסקי והציבור נוטל המשכנתאות, כך שחלה עלייה ניכרת בהפסדי האשראי בתיק האשראי העסקי לצד הפסדים ניכרים בשאר ענפי המשק. עיקר ההפסדים בתרחיש נובעים מהתיק העסקי (כ-21 אחוזים מתיק האשראי לבינוי ונדל"ן וכ-32 אחוזים מהתיק העסקי האחר) כאשר משקל ההוצאה למגזר זה גבוה ממשקלו בתיק האשראי הבנקאי (איור ה'-54). להפסדי האשראי הנובעים מתיק האשראי לבינוי ונדל"ן מתווספים גם ההפסדים הנובעים מנפילתה של קבוצת לוויים גדולה, אשר הועמד לרשותה אשראי בהיקף גדול במרבית התאגידים הבנקאיים כך ששיעור ההוצאה להפסדי אשראי למגזר פעילות זה גבוה בהשוואה היסטורית. באופן דומה, להפסדי האשראי הנובעים מהתיק העסקי האחר מתווספים הפסדים הנובעים מנפילתם של לוויים מוטי פעילות ייצוא. עליית הריבית והאינפלציה, לצד עלייה ניכרת בשיעור האבטלה וירידה במדד מחירי הדיור, הובילו להוצאה גדולה ביחס לשנים קודמות בתיק הדיור. שיעור ההוצאה השנתי הממוצע להפסדי אשראי בתיק הדיור עמד על כ-1.3 אחוזים והוא מהווה כ-30 אחוזים מסך ההוצאה להפסדי אשראי. עם זאת, משקל ההוצאה נמוך ממשקלו בתיק האשראי הבנקאי ערב התרחיש וזאת בשל רמת הסיכון הגלומה באשראי לדיור ביחס לענפים אחרים. בתיק האשראי הצרכני נרשם שיעור הוצאה להפסדי אשראי ממוצע של 1.8 אחוזים, אך משקלו מסך ההוצאה נמוך יחסית לנוכח משקלו הנמוך מסך תיק האשראי (איורים ה'-53 וה'-54).

שיעורי הוצאה גבוהים נרשמו בכל ענפי המשק הן ביחס לתרחיש קודם הן ביחס להוצאה במהלך המלחמה

שיעור ההוצאה הממוצע והמצטבר להפסדי אשראי תרחיש 2024 לעומת תרחיש 2023

איור ה' - 53

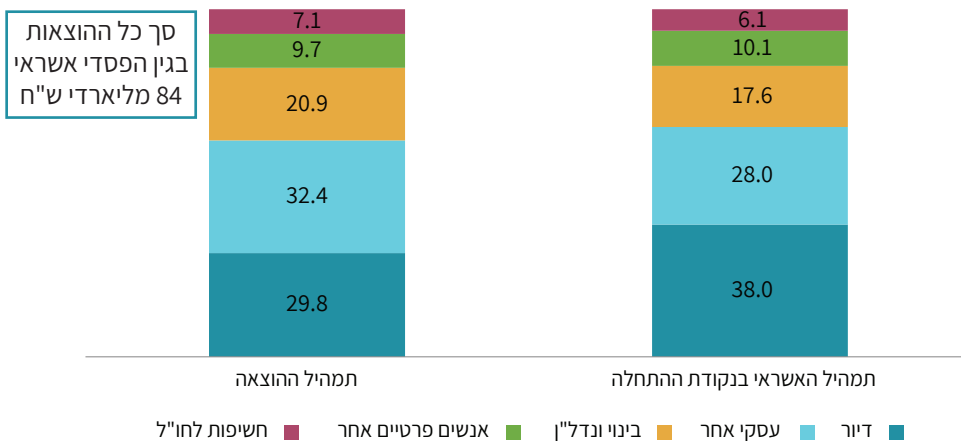

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

משקלי אשראי עסקי אחר ואשראי לבינוני ונדל"ן מסך ההפסדים גבוהים בהשוואה למשקלם מסך תיק האשראי, בעוד משקל האשראי לדיור מסך ההפסדים נמוך בהשוואה למשקלו מסך תיק האשראי

התפלגות הפסדי האשראי לפי ענפים מרכזיים בתרחיש הקיצון מול התפלגות תיק האשראי | אחוזים

איור ה' - 54

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך שנת 2024 חל שינוי בתמהיל תיק ניירות הערך של מערכת הבנקאות ונרשם גידול באחזקת אג"ח ממשלתית חלף אחזקות מק"מ, כך שמח"מ¹¹ התיק התארך (להרחבה ראו פרק ב' בסקירת מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2024). התארכות המח"מ הובילה לכך ששינויים בתשואות השוק משפיעים בעוצמה רבה יותר על שערך ניירות הערך ובהתאם חלה פגיעה חמורה יותר בתיק בהשוואה לתרחיש אשתקד. במהלך התרחיש, ובעיקר במהלך השנה השנייה לתרחיש, חלה עלייה בתשואות האג"ח ואלו נשארות על רמתן גם בשנה השלישית לתרחיש. בהתאם, עיקר הפגיעה בתיק ניירות הערך של מערכת הבנקאות חלה במהלך השנה השנייה לתרחיש והובילה לירידה בשיעור של כ-5 אחוזים בשווי התיק. עם זאת, השפעה זו מותנה במעט על רקע אופיו המקומי של התרחיש כך שחלק מהפסדים אלו קוזזו במידה מסוימת על ידי רווחים שנרשמו בניירות הערך הזרים. עיקר הפגיעה בתיק ניירות הערך של מערכת הבנקאות מיוחס לתיק הזמין למכירה המהווה את חלקו הארי של התיק (כ-80 אחוזים ערב התרחיש). שערך זה של התיק הזמין למכירה משפיע חשבונאית ישירות על ההון דרך סעיף הרווח הכולל, כך שבמהלך השנה השנייה לתרחיש מיתנה עליית התשואות את הגידול בהון.

¹¹ משך חיים ממוצע - מדד פיננסי המייצג את הזמן הממוצע המשוקלל עד לקבלת כל תזרימי המזומנים (קרן וריבית) מאגרת חוב (אג"ח). הוא משמש בעיקר להערכת הסיכון כך שמח"מ ארוך יותר מעיד על רגישות גבוהה יותר לשינויים בריבית ותנודתיות גדולה יותר במחיר.

תיבה ה'-2: סיכונים גיאופוליטיים

- סיכונים גיאופוליטיים מקורם באירועים שליליים הקשורים למלחמות, טרור ומתח בין מדינות, המשפיעים על מהלך היחסים הבין-לאומיים התקין. סיכונים אלה עלולים להשפיע על המערכת הבנקאית באופן ישיר או עקיף דרך פגיעה בכושר הפירעון של הלווים, מתקפות סייבר, תנודתיות מוגברת בשוקי ההון, התייקרות מקורות מימון, שיבושים תפעוליים ועוד.
- בשנים האחרונות גברו בעולם הסיכונים הגיאופוליטיים על רקע המלחמות במזרח, מלחמת רוסיה אוקראינה, מלחמות סחר וסנקציות פיננסיות ומגמות הידרדרות ברמת שיתוף הפעולה הבין-לאומי. אלה העלו את רמת העיסוק של הגופים הבין-לאומיים ורשויות הפיקוח הפיננסי בעולם בחיזוק המוכנות להשפעות אירועים גיאופוליטיים.
- על רקע האתגרים בחיזוי וכימות הסיכון, המאסדרים הפיננסיים בעולם מתמקדים פחות בניסיון לחזות את נקודת הרתיחה הגיאופוליטית הבאה ויותר בבניית חוסן המערכת הפיננסית לאירועים גיאופוליטיים. בחלק מן המדינות התמודדות הרשויות כוללת גם שילוב התייחסות להיבטי ביטחון לאומי ומניעת השפעה זרה במסגרת פעילות הפיקוח הפיננסי.
- רשויות הפיקוח הפיננסי בעולם שמות דגש על מיפוי ערוצי ההעברה של זעזועים גיאופוליטיים לסיכונים הבנקאיים ועל שילוב התייחסות להיבטים גיאופוליטיים בקבלת החלטות אסטרטגיות, בתהליכי ניהול הסיכונים, לרבות ניהול ההון והנזילות ובתהליך קביעת ההפרשות להפסדי אשראי. הבנקים נדרשים למסד תהליכים לזיהוי וניטור הסיכון הגיאופוליטי, לנתח השפעה של תרחישים פוטנציאליים באמצעות מבחני קיצון ומבחני לחץ הפוכים ולחזק את מסגרת החוסן התפעולי.
- בישראל, על רקע האתגרים הביטחוניים והמדיניים, נושא חיזוק העמידות של המערכת הבנקאית בפני זעזועים גיאופוליטיים זכה להתייחסות פיקוחית מתמשכת עוד בטרם עלה לתודעה אסדרתית גלובלית. הדבר בא לידי ביטוי בקביעת אסדרה רלוונטית, עריכת מבחני קיצון והכללת היבטים גיאופוליטיים בתהליכים פיקוחיים שונים. במסגרת הליך ההערכה הפיקוחי (SREP) האחרון שיקף הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית ציפיות פיקוחיות נוספות באשר להכללת התייחסות לסיכונים גיאופוליטיים בקביעת האסטרטגיה ותיאבון הסיכון ובתהליכי ניהול הסיכונים.

רקע

המונח "סיכון גיאופוליטי" מתייחס לאיומים, התממשות והסלמה של אירועים שליליים הקשורים למלחמות, טרור וכל מתח בין מדינות ושחקנים רבי-כוח, המשפיעים על מהלך היחסים הבין-לאומיים התקין. סיכון גיאופוליטי אינו מהווה קטגוריית סיכון חדשה אלא גורם מניע סיכון (risk driver), שיכול להשפיע על סיכונים בנקאיים מסורתיים.

סיכונים גיאופוליטיים נובעים מאירועים מחוץ למערכת הפיננסית, אשר עלולים להשפיע על בנקים באופן ישיר או עקיף – דרך פגיעה בכושר הפירעון של הלווים, תנודתיות מוגברת בשוקי ההון, סיכונים מטבע, התייקרות מקורות מימון, מתקפות סייבר, שיבושים תפעוליים (למשל עקב תלות בספקי צד שלישי) ועוד. על רקע מאפיינים אלו סיכונים גיאופוליטיים מאופיינים באתגרי חיזוי, כימות וניהול.²

¹ Caldara, D. and Iacoviello, M., (2022), "Measuring Geopolitical Risk", American Economic Review, Vol. 112, No. 4
² להרחבה ראו נאום של קלאודיה בוך (Claudia Buch), ראשת Supervisory Board של הבנק המרכזי האירופי בכנס השנתי השמיני של ESRB:

"[Global rifts and financial shifts: supervising banks in an era of geopolitical instability](#)"

בשנים האחרונות עלתה מאוד רמת העיסוק של הגופים הבין-לאומיים, רשויות הפיקוח הפיננסי והגופים הפיננסיים ברחבי העולם בנושא הסיכון הגיאופוליטי. זאת בעקבות מלחמות במזה"ת ומלחמת רוסיה-אוקראינה, מגמות הידרדרות ברמת שיתוף פעולה בין-לאומי, מלחמות סחר וסנקציות פיננסיות. כך, במסגרת סקר תפיסות סיכון גלובלי (Global Risk Perception Survey) שפרסם הפורום הכלכלי העולמי בינואר 2026 דורג סיכון עימות גיאופוליטי כסיכון בעל ההשפעה הרבה ביותר על הכלכלה הגלובלית בטווח הקצר³. תמונה דומה עולה מסקרים שערכו רשויות הפיקוח בקרב הגופים הפיננסיים. לדוגמה, בסקר שערך הבנק המרכזי של בריטניה⁴ (Bank of England) בקרב הגופים הפיננסיים ציינו 85 אחוז מהמשיבים את הסיכון הגיאופוליטי כסיכון שלהתממשותו עלולה להיות ההשפעה ממהותית ביותר על המערכת הפיננסית, ו-36 אחוז מהמשיבים ציינו אותו כמקור הסיכון הראשי למערכת הפיננסית במדינה. בסקר דומה של רשות הפיקוח היציבות של אוסטרליה⁵ (APRA) ציינו 70 אחוז מהמשתתפים את הסיכון הגיאופוליטי ואת הפוטנציאל שלו להעצים סוגים אחרים של סיכונים כנושא בעל חשיבות קריטית או גבוהה.

סקירה בין-לאומית: טיפול בסיכונים הגיאופוליטיים

קן המטבע הבין-לאומית (IMF) הדגישה בדוח היציבות הפיננסית מאפריל 2025 כי על המוסדות הפיננסיים להקדיש משאבים הולמים לזיהוי, כימות וניהול סיכונים גיאופוליטיים, לרבות שימוש בניתוח תרחישים ומבחני קיצון (stress tests)⁶. כמו-כן עליהם לוודא כי כריות ההון והנזילות נותנות מענה הולם לתרחישי הסלמה של מתיחות גיאופוליטית.

הבנק המרכזי האירופי (ECB) הגדיר מאז שנת 2024 את חיזוק עמידות המערכת לזעזועים גיאופוליטיים כתיעוד פיקוחי. בשלב ראשון התמקד ה-ECB בזיהוי וניתוח השפעות הסיכון הגיאופוליטי על הבנקים על-בסיס מיפוי ערוצי ההעברה. בהמשך עבר המיקוד לשילוב ניהול הסיכון הגיאופוליטי בפעילויות הפיקוח, בכלל-זאת בחינת אופן ניהול הסיכונים של הבנקים בהקשר זה⁷. האסטרטגיה של ה-ECB משקפת תפיסה ולפיה התמודדות עם סיכונים גיאופוליטיים מחייבת מסגרת שתאפשר לטפל לא רק ב"נעלמים הידועים" (known unknowns) אלא גם ב"נעלמים הבלתי-ידועים" (unknown unknowns), ולכן היא שמה דגש על בחינת עמידות הבנקים מול אירועים בלתי-צפויים.

בהתאם למיפוי שעשה ה-ECB (תרשים 1), סיכונים גיאופוליטיים יכולים להשפיע על הבנקים דרך שלושה ערוצי העברה עיקריים: ערוץ השווקים הפיננסיים, ערוץ הכלכלה הריאלית וערוץ הבטיחות והביטחון (פיזי וטכנולוגי, כולל סייבר). התממשות הסיכונים הגיאופוליטיים משפיעה על סביבת הפעילות של הבנקים ועלולה להוביל להתממשות של סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים כגון סיכונים מודל עסקי, אשראי, נזילות, שוק וריבית וסיכון תפעולי.

במסגרת ניתוח תוצאות מבחן קיצון מערכתי לשנת 2025⁸ פרסם הבנק המרכזי האירופי ציפיות מרכזיות מהמערכת הבנקאית בנוגע לניהול הסיכון הגיאופוליטי:

³ World Economic Forum, "The Global Risks Report 2026 (21st edition)"

⁴ Bank of England, "Systemic Risk Survey Results - 2025 H2"

⁵ APRA, "System Risk Outlook – November 2025"

⁶ International Monetary Fund (2025), "Global Financial Stability Report: Enhancing Resilience amid Uncertainty", April 2025

⁷ ECB, "Addressing the impact of geopolitical risk"

⁸ ECB (2025), "2025 stress test of euro area banks: Final results", August 2025

ראשית, על הבנקים למסד תהליכים פנימיים לזיהוי אירועים שעלולים להתגלגל ולהפוך לסיכונים עבור הבנק עצמו או לקוחותיו ולעקוב באופן שוטף אחר ההתפתחויות כדי לזהות אירועים בזמן אמת (למשל באמצעות מערכת התראות מוקדמות) ולהגיב במהירות.

שנית, על הבנקים להשתמש במגוון כלים אנליטיים כדי לדמות (to simulate) את ההשפעה הפוטנציאלית של אירועים גיאופוליטיים על סיכונים בנקאיים מסורתיים (למשל באמצעות ניתוח תרחישים וביצוע מבחני קיצון פנימיים, לרבות מבחני לחץ הפוכים⁹ (reverse stress tests)).

שלישית, על הבנקים להעריך אם נדרשת נקיטת פעולה ממשית לניהול הסיכון (למשל באמצעות גיבוש ותרגול תוכניות תגובה כדי שיוכלו להגיב במהירות לאירועים בלתי-צפויים ולמזער שיבושים בפעילותם), וכן לוודא שהוא מכוסה היטב באמצעות כריות הון והפרשה להפסדי אשראי.

מבחני קיצון מערכתיים באיחוד האירופי כללו בשנים האחרונות (2023, 2025) התייחסות להיבטים הגיאורפוליטיים. נוסף על כך, בדצמבר 2025 הודיע ה-ECB כי בכוונתו להעריך את רמת הבשלות של ניהול הסיכון הגיאופוליטי באמצעות מבחן לחץ הפוך שיבוצע ב-110 בנקים גדולים¹⁰. המבחן יתבסס על תוצאה מוגדרת מראש והבנקים יידרשו להגדיר תרחישים גיאופוליטיים המביאים אותם לפגיעה כאמור (ירידה של 300 נקודות בסיס ביחס הון עצמי רובד 1). נוסף על תיאור התרחיש התבקשו הבנקים לנתח את השפעות התרחיש על נזילות ותנאי המימון שלהם.

באוסטרליה¹¹ זיהו רשות הפיקוח היציבותי (APRA) ורשויות פיקוח אחרות (במסגרת מועצת מאסדרים פיננסיים - CFR) את חוסר המוכנות לזעזועים גיאופוליטיים כפגיעות (vulnerability) מרכזית של המערכת הפיננסית. על רקע זה השיקו APRA ו-CFR בדצמבר 2024 תוכנית עבודה רב-שנתית לחיזוק היערכות המערכת הפיננסית לזעזועים גיאופוליטיים ושיבושים תפעוליים. התוכנית ממוקדת בחיזוק חוסן מערכות התשלומים, הגברת ההתמקדות בסיכונים כוח-אדם והיערכות לסנקציות ושיפור מנגנוני תיאום ותגובה בעת משבר. הרשויות מדגישות בפני המוסדות הפיננסיים את חשיבות הטמעת השיקולים הגיאופוליטיים במסגרת ניהול הסיכון הארגונית והרחבת הניתוח להיבטים שאינם פיננסיים (כגון חוסן תפעולי וחשיפות מוניטין).

בקנדה¹² הובילה העלייה בסיכונים הגיאופוליטיים להגברת מיקוד הרשויות בהיבטי ביטחון לאומי ומניעת התערבות זרה. בשנת 2023 אישר הפרלמנט חוק המקנה לרשות הפיקוח היציבותי (OSFI) מנדט חדש בנושא יושרה וביטחון (integrity and security), כך שיוכלו במפורש סמכויות שנועדו להבטיח כי למוסדות המפוקחים קיימים מדיניות ונהלים הולמים להגנה מפני אימים על יושרתם או ביטחונם, לרבות התערבות זרה. בעקבות זאת פרסמה OSFI בינואר 2024 קווים מנחים בנושא¹³, המחייבים מוסדות פיננסיים מפוקחים לנהל אימים כגון השפעה בלתי-הוגנת, התערבות זרה ופעילות זדונית; לבצע בדיקות נאותות ביחס לצדדים שלישיים וספקים חיצוניים; ולדווח לרשויות האכיפה על אירועים ותקריות הקשורים להתערבות זרה ופעילות זדונית. פעולות נוספות של הרשות הקנדית בנושא כללו חיזוק שת"פ עם גורמי ביטחון ומודיעין, לרבות במסגרת פורום ביטחון לאומי, והקמת "מגזר בטחון לאומי" ב-OSFI שמבצע הערכות הוליסטיות של סיכונים לביטחון לאומי, בכללם אלו הנובעים מהתערבות זרה. לצד המיקוד ביושרה וביטחון הרשות גם מבצעת

⁹ בשונה ממבחני לחץ רגילים שנגזרים מסיפור התרחיש, המבחן הפוך יתבסס על תוצאה מוגדרת מראש.
¹⁰ "ECB to assess banks' stress testing capabilities to capture geopolitical risk", December 2025
¹¹ APRA, "System Risk Outlook – November 2025"
 CFR Initiatives on Systemic Risks and Vulnerabilities
¹² OSFI, "Annual Risk Outlook – Semi-annual update – Fiscal Year 2025-2026"
¹³ OSFI, "OSFI's Annual Risk Outlook – Fiscal Year 2025-2026"
 OSFI, Integrity and Security – Guideline

מבחני קיצון גיאופוליטיים במטרה לשפר מוכנות לאירועים פוטנציאליים, לצד ניתוחי רגישות לבחינת השפעת מכסים על יחסי ההון.

הטיפול בסיכונים הגיאופוליטיים בישראל

בישראל, על רקע האתגרים הביטחוניים והמדיניים, זכה נושא חיזוק העמידות של המערכת הבנקאית בפני זעזועים גיאופוליטיים להתייחסות פיקוחית מתמשכת עוד בטרם עלה לתודעה פיקוחית גלובלית.

הפיקוח על הבנקים מוגדר רשות ייעודית פיננסית כחלק ממערך משק לשעת חירום (מל"ח) - דבר המסייע בקיום ממשקי עבודה עם גורמים לאומיים נוגעים בעניין (כגון פיקוד העורף, רשות חירום לאומית וכד') ובגיבוש תמונת מצב לאומית.

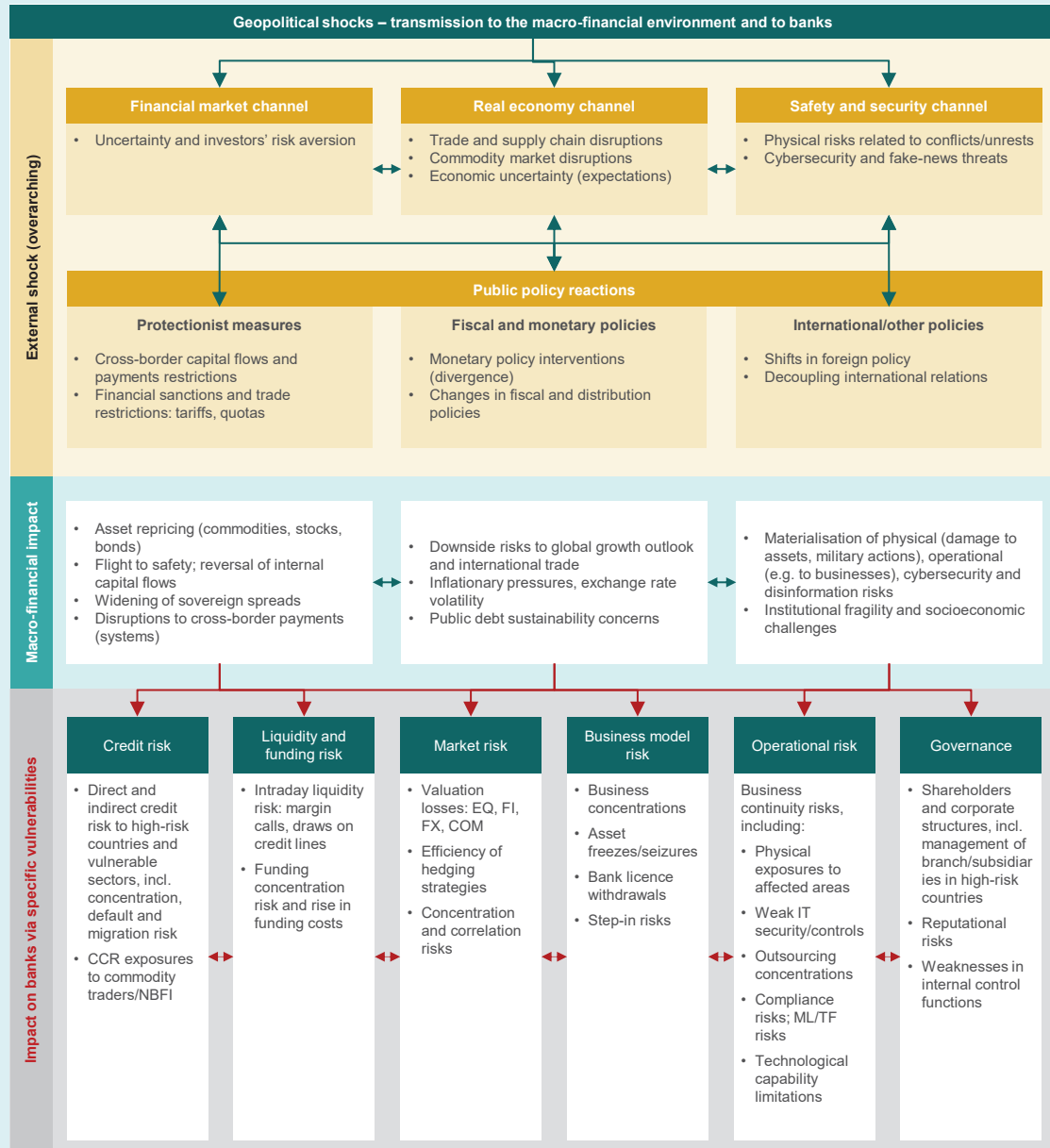
לאורך השנים קבע הפיקוח על הבנקים הוראות אסדרה ייעודית בנושאים רלוונטיים, כגון ניהול המשכיות עסקית, הגנת הסייבר (לרבות ניהול סיכוני סייבר בשרשרת האספקה, דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירוע סייבר) וכן הוראות דיווח לפיקוח במצב מיוחד. כחלק מהאסדרה שנועדה להבטיח רציפות תפקודית קבע הפיקוח על הבנקים, בין היתר, דרישות לעניין אתר חלופי, מיגון אתרים קריטיים, רמות יעדי השירות החיוניים, הפעלת מערך סניפי "גרעין" ממוגנים וסניפים נייזים שנותנים מענה לזמינות שירותים בנקאיים בחירום.

לפיקוח על הבנקים פונקציות ייעודיות בתחום המשכיות עסקית וסייבר, הפועלות זה שנים רבות להבטחת חוסן תפעולי של המערכת הבנקאית. פונקציות אלה מקיימות קשר ישיר ושוטף עם מנהלי המשכיות עסקית ומנהלי הגנת הסייבר בבנקים, לרבות באמצעות פורומים ייעודיים המתכנסים מעת לעת ומרכזים ביצוע תרגילי המשכיות עסקית וסייבר עם המערכת הבנקאית ובעלי העניין הנוספים.

בשנים האחרונות שילב הפיקוח התייחסות להיבטים גיאופוליטיים במסגרת תהליכי הערכה וביקורת, בתרגילי סייבר והמשכיות עסקית ובמבחני קיצון פיקוחיים. נוסף על כך, במהלך שנת 2025, במסגרת שיקוף תוצאות הליך ההערכה הפיקוחי (SREP), שוקף למערכת הבנקאית הצורך להקדיש משאבים הולמים לזיהוי, כימות וניהול הסיכון הגיאופוליטי. הבנקים נדרשו לוודא שילוב התייחסות לסיכונים גיאופוליטיים בקביעת האסטרטגיה ותיאבון הסיכון ובתהליכי ניהול הסיכונים, לרבות: תהליך קביעת ההפרשות להפסדי האשראי, תהליכי תכנון וניהול ההון והנזילות, ניתוח תרחישים ומבחני קיצון ותהליכי היערכות לשיבושים תפעוליים.

סיכונים גיאופוליטיים מאופיינים באופי דינמי ורמת אי-ודאות גבוהה. מוקדי הסיכון ודרכי השפעה על חשיפות הבנקים משתנים לאורך זמן, בהתאם להתפתחויות בזירה הבין-לאומית והאזורית. הפיקוח על הבנקים ימשיך לעקוב אחר ההתפתחויות והאיומים וצעדי אסדרה הננקטים בתחום זה בעולם וללוות את הטמעת תהליכי ניהול הסיכון הגיאופוליטי בבנקים בישראל.

תרשים 1. מיפוי הבנק המרכזי האירופי (ECB) לערוצי ההעברה של הסיכון הגיאופוליטי¹⁴

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/framework/priorities/shared/geopoliticalshock.en.pdf> ¹⁴

תיבה ה'-3: התפתחות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן

- האשראי לענף הבינוי והנדל"ן מהווה מרכיב משמעותי (כ-39 אחוזים) מסך האשראי המאזני העסקי ומסך האשראי המאזני לציבור (כ-21 אחוזים) בגין פעילות בישראל. גם בשנת 2025 הוסיף האשראי המאזני לענף הבינוי והנדל"ן בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות לצמוח בשיעור גבוה (כ-14 אחוזים). צמיחה זו לוותה בעלייה מסוימת בסיכון האשראי לענף - זאת על רקע ירידה בביקוש לדירות חדשות בשנת 2025, עלייה במלאי הדירות החדשות הלא־מכורות, שרשם רמת שיא, ושחיקה מסוימת במדדי סיכון אשראי עיקריים. לנוכח התפתחויות אלה, הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב באופן הדוק אחר ההתפתחויות באשראי לענף, מבצע ניטור שוטף של הסיכונים המתפתחים בענף בהתאם לתחומי הפעילות השונים ודורש מהבנקים לקיים ניהול סיכונים מוקפד של האשראי בענף בהתאם לפרקטיקות מקובלות ונאותות.
- בשנת 2025 נרשמה צמיחה מתונה של כ-6 אחוזים ביתרת האשראי המאזני לקרקעות בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות והיא הסתכמה בכ-104 מיליארד ש"ח. זאת לאחר ההאטה באשראי זה שחלה בשנים 2023-2024.
- בשנת 2025 נרשמה עלייה חדה בשיעור של כ-40 אחוזים באשראי הכספי שנועד למימון פרויקטים לבנייה למגורים - מכ-49 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2024 לכ-69 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2025. זאת בהמשך למגמת העלייה באשראי זה בשנים 2023-2024. הגידול בצורכי המימון של היזמים לליווי בנייה למגורים בשנת 2025 מוסבר, בין היתר, בהאטה במספר העסקות לרכישת דירות חדשות, בהתייקרות עלויות הבנייה ובמבצעי עידוד רכישת דירות שהציעו היזמים לרוכשים, שבמקרים מסוימים כוללים דחייה משמעותית בתשלומים בעבור הדירות שרכשו. בעקבות זאת, בשנת 2025 נרשמה שחיקה של כ-12 נקודות אחוז ביחס כושר הספיגה¹ הממוצע בפרויקטים לבנייה למגורים לשיעור של כ-58 אחוזים, אם כי יחס זה עודנו מצביע על שולי ביטחון רחבים באופן יחסי. כמו כן, בשנת 2025 חלה עלייה (בכ-9 נקודות אחוז) בנתח החשיפה הכוללת בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות לפרויקטים שבהם קצב הביצוע ההנדסי גבוה מקצב המכירות² - לכ-44 אחוזים בסוף 2025.
- בשנת 2025 נותר נתח האשראי המאזני לנדל"ן מניב למשרדים ומסחר בשיעור מימון גבוה ללא שינוי משמעותי, בעוד שהאשראי המאזני למשרדים ומסחר בעבור נכסים בשיעורי תפוסה הנמוכים מ-75 אחוזים עלה בכ-2 מיליארד ש"ח לכ-6 מיליארד ש"ח (כ-8 אחוזים מיתרת האשראי המאזני).
- בשנת 2025 נרשמה ירידה שנתית מסוימת בשיעור הכיסוי³ של ההפרשה להפסדי אשראי צפויים ביחס לאשראי בענף, אם כי שיעור הכיסוי (כ-2.1 אחוזים) עודנו גבוה יותר מרמתו טרם פרוץ המלחמה וגם בהשוואה לשיעור ההפרשה להפסדי אשראי באשראי המסחרי ללא בינוי ונדל"ן (כ-1.7 אחוזים).

התפתחויות עיקריות בשוק הנדל"ן ובאשראי הבנקאי לענף הבינוי והנדל"ן

שנת 2025 התאפיינה בהאטה בביקוש לדירות בהשוואה לשנת 2024, אם כי רמת הביקוש לדירות בשנת 2025 הייתה גבוהה יותר בהשוואה לשפל שנרשם בשנת 2023⁴. במהלך שנת 2025⁵ נרשמה ירידה של

¹ כושר הספיגה מבטא את שיעור הירידה המרבי האפשרי במחירי המכירה של הדירות מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט.

² פער בין קצב הביצוע ההנדסי ובין קצב המכירות משמש מדד לרמת הסיכון בפרויקט לבנייה.

³ יחס הכיסוי מבטא את היחס שבין ההפרשה להפסדי אשראי ובין יתרת האשראי המאזני (חובות).

⁴ להרחבה בדבר ההתפתחויות הכלכליות בשוק הדיור ראו דו"ח בנק ישראל לשנת 2025, פרק ח' - "שוק הדיור".

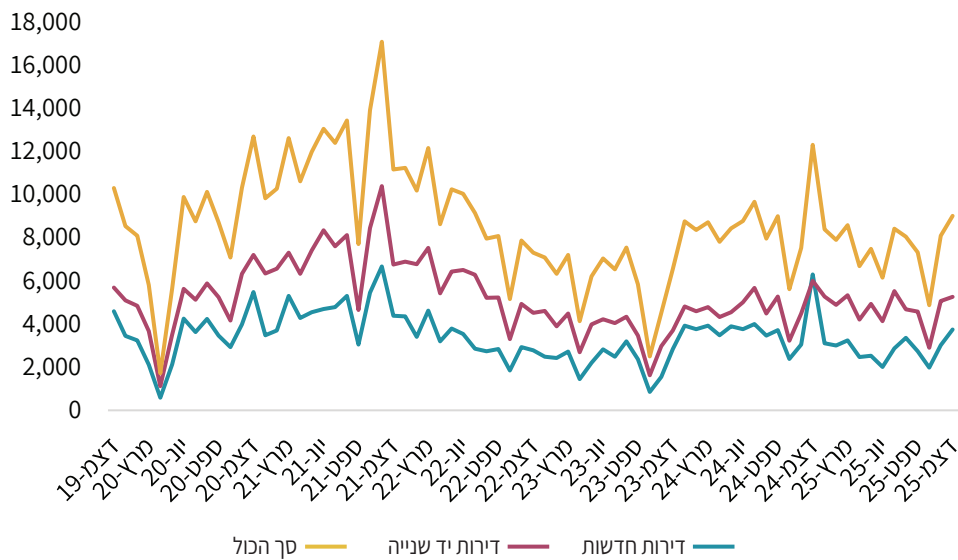
⁵ דירות בעסקאות נדל"ן - סיכום שנת 2025, למ"ס -

https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2026/047/04_26_047b.pdf

כ-12 אחוזים במספר העסקות לרכישת דירה לעומת שנת 2024, וזאת לאחר עלייה ניכרת של כ-44 אחוזים במספר העסקות לרכישת דירה בשנת 2024 לעומת שנת 2023. הירידה במספר העסקות לרכישת דירות בשנת 2025 התמקדה בדירות החדשות (קיטון של כ-26 אחוזים לעומת שנת 2024), בעוד שעסקות לרכישת דירות יד שנייה נותרו כמעט ללא שינוי (ירדו בכ-1 אחוזים לעומת שנת 2024).

בשנת 2025 נרשמה ירידה במספר העסקות לרכישת דירות חדשות בהשוואה לשנת 2024

איור ה' - 55 | עסקאות לפי סוג מוכר, דצמבר 2019 עד דצמבר 2025 | מספר דירות

המקור: עיבודי הפיקוח על הבנקים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

שנת 2025 התאפיינה גם בירידה קלה במחירי הדירות (כ-0.9 אחוזים), בהימשכות מגמת העלייה במלאי הדירות החדשות הלא-מכורות - שרשם רמת שיא של כ-83 אלף יח"ד (איור ה'-56) בסוף 2025 - ובעלייה בביצועי המשכנתאות (כ-13 אחוזים לעומת שנת 2024)⁶. האטה זו בביקוש לדירות נרשמה לאחר התאוששות בהיקף העסקאות לרכישת דירה ועלייה (בכ-7.7 אחוזים) במחירי הדירות⁷ בשנת 2024.

רמת הפעילות בענף הבינוי בשנת 2025 הייתה גבוהה. בפרט נרשמה עלייה ניכרת בהתחלות הבנייה (כ-80 אלף התחלות בנייה), שהגיעו לרמה דומה להיקף השנתי של היתרי הבנייה, וזאת לאחר כמה שנים שבהן הצטבר פער בין התחלות הבנייה ובין היתרי הבנייה (איור ה'-57). לצד זאת, בשנת 2025 היה היקף גמר הבנייה (כ-60 אלף יח"ד) גבוה בהשוואה לשנים קודמות, אולם עדיין נמוך בשיעור ניכר מהתחלות הבנייה ומהיתרי הבנייה.

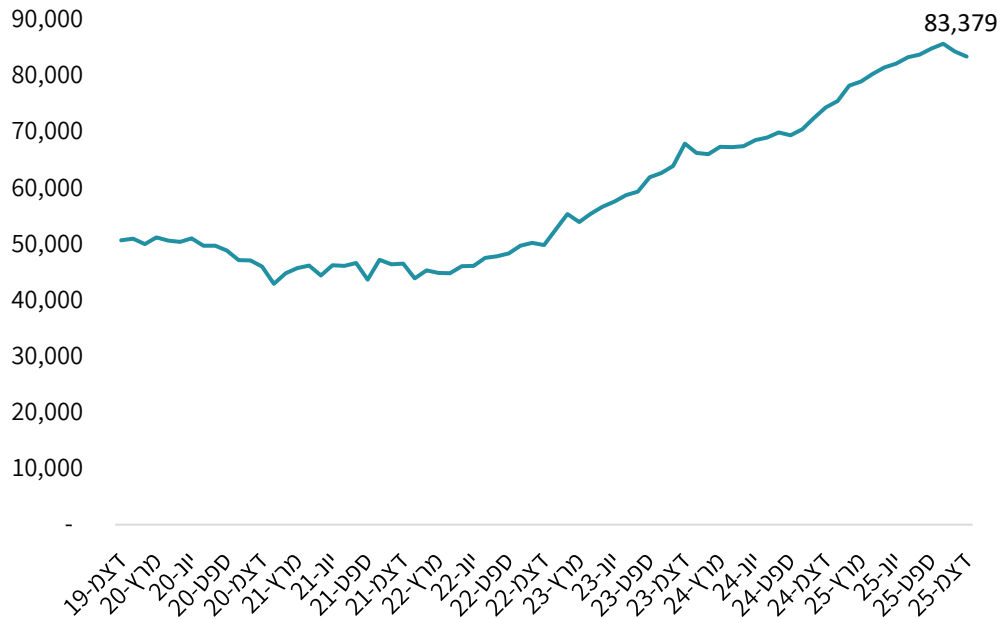
⁶ להרחבה ראו פרק ה' בסקירה זו.

⁷ להרחבה ראו תיבה ה'-2: מבצעיעידוד של יזמים לרכישת דירות ופעילות הפיקוח על הבנקים בנושא [בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2024](#).

מלאי הדירות הלא-מכורות הגיע לשיא בשנת 2025

מלאי דירות חדשות לא-מכורות (מנוכה עונתיות),
דצמבר 2019 עד דצמבר 2025 | מספר דירות

איור ה' - 56

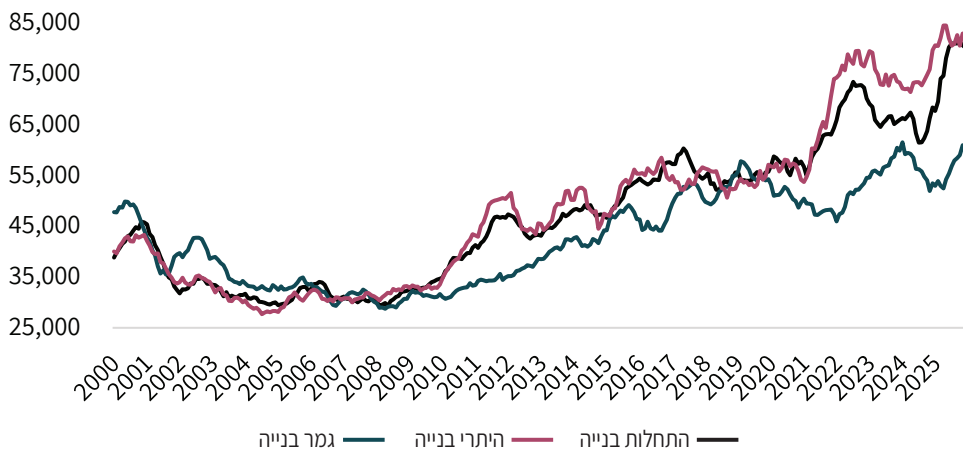

המקור: עיבודי הפיקוח על הבנקים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מנתוני הבנייה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי היקף היתרי הבנייה והתחלות הבנייה בשנת 2025 הגיע לרמות שיא וכי גם היקף גמר הבנייה היה גבוה באופן יחסי, וזאת למרות ההאטה בביקוש לדירות חדשות בשנה האחרונה

התחלות בנייה, גמר בנייה והיתרי בנייה,
2000 עד 2025, סכום 12 חודשים אחרונים | מספר יח"ד

איור ה' - 57

המקור: עיבודי הפיקוח על הבנקים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

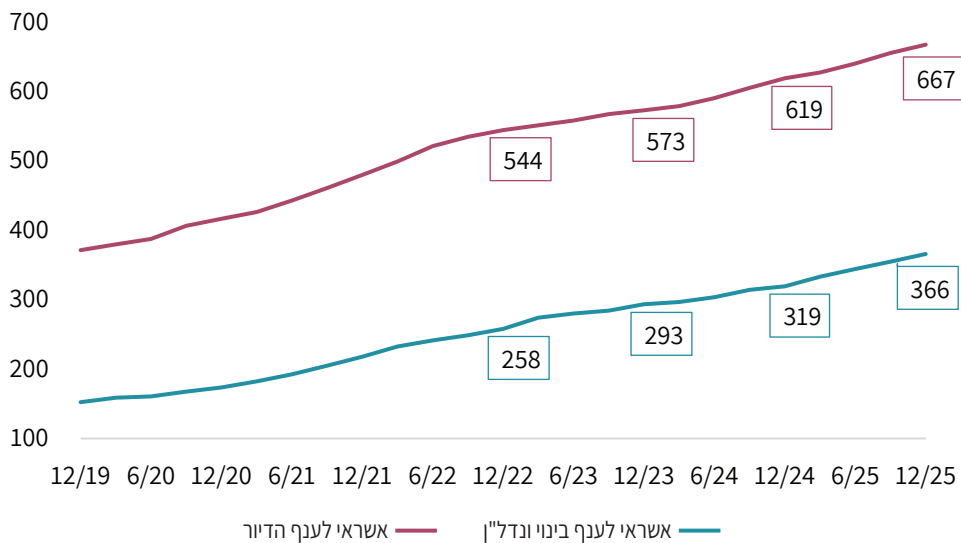
האשראי המאזני (חובות) לענף הבינוי והנדל"ן בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות צמח בכ-14 אחוזים בשנת 2025 והסתכם בכ-366 מיליארד ש"ח - זאת בהמשך למגמת הצמיחה באשראי לענף ובאשראי לדיור בשנים האחרונות (איור ה'-58). הצמיחה באשראי לענף הבינוי והנדל"ן בשנת 2025 נרשמה על רקע סביבת הריבית הגבוהה יחסית ששררה גם בשנת 2025 והתייקרות בעלויות הבנייה (עלייה שנתית בשיעור כ-5.1 אחוזים במדד תשומות הבנייה למגורים).

הצמיחה באשראי המאזני לענף הבינוי והנדל"ן בשנת 2025 מוסברת בעיקר בעלייה חדה (בכ-40 אחוזים) באשראי הכספי למימון פרויקטים לליווי בנייה למגורים שנרשמה על רקע הגידול בצורכי המימון של היזמים, בין היתר עקב ההאטה במספר העסקות לרכישת דירות חדשות ומבצעי עידוד רכישת דירות, שבמקרים מסוימים כוללים דחייה משמעותית בתשלומים, וכן במימון נדל"ן מניב (בכ-11 אחוזים) ובמימון קרקעות (בכ-6 אחוזים; לוח ה'-1).

קצב צמיחת האשראי לענף הבינוי והנדל"ן ולענף הדיור

התפתחות האשראי המאזני (חובות) לענף בינוי ונדל"ן והאשראי לדיור, לווים בישראל, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, דצמבר 2019 עד דצמבר 2025 | מיליארדי ש"ח

איור ה' - 58

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפתחות יתרות אשראי מאזני לענף הבינוי והנדל"ן בישראל, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות (במיליארדי ש"ח)						לוח ה'-1
סיכון אשראי מאזני			הרכיב			
12/2023		12/2024		12/2025		
באחוזים	במיליארדי ש"ח	באחוזים	במיליארדי ש"ח	באחוזים	במיליארדי ש"ח	
34%	101	31%	98	28%	104	קרקעות
13%	38	15%	49	19%	69	ליווי פרויקטים לבנייה למגורים
5%	15	6%	21	6%	23	נדל"ן מניב בתהליכי בנייה
32%	94	31%	101	31%	111	נדל"ן מניב שבנייתו הושלמה
4%	12	5%	16	5%	18	תשתיות
12%	35	11%	36	11%	42	ללא ייעוד למימון נכס ספציפי
100%	295	100%	321	100%	367	סה"כ פעילות לוויים בישראל
	(485)		(540)		(625)	(סך חשיפה - כולל חוץ-מאזני)

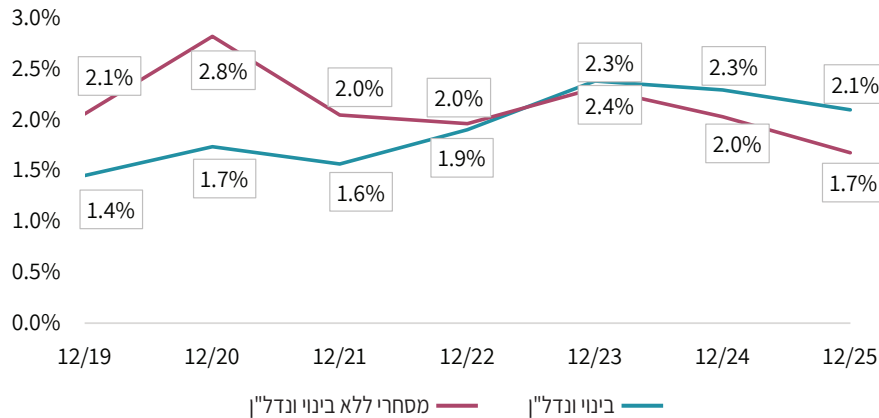
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הצמיחה באשראי לענף הבינוי והנדל"ן בשנת 2025 נרשמה במקביל לירידה בכ-0.2 אחוזים בשיעור הכיסוי של הפרשה להפסדי אשראי צפויים ביחס לאשראי בענף, אם-כי שיעור הכיסוי עודנו גבוה יותר מרמתו טרם פרוץ-המלחמה וכן בהשוואה לשיעור הפרשה להפסדי אשראי באשראי המסחרי ללא בינוי ונדל"ן (איור ה'-59). בסוף 2025 הסתכם שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך סך האשראי (חובות) בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בענף בינוי ונדל"ן בכ-2.1 אחוזים.

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בענף בינוי ונדל"ן רשם ירידה מסוימת בשנת 2025 והוא נותר גבוה יותר משיעור ההפרשה להפסדי אשראי באשראי המסחרי ללא בינוי ונדל"ן

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי המאזני (חובות) בענף בינוי ונדל"ן ובסך האשראי המסחרי ללא בינוי ונדל"ן, פעילות בישראל, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, דצמבר 2019 עד דצמבר 2025 | אחוזים

איור ה' - 59

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשנת 2025 חלה עלייה מסוימת במדדי סיכון אשראי בענף הבינוי והנדל"ן, המוסברת, בין היתר, בהאטה בביקוש לדירות ובמכירת דירות חדשות, בעלויות המימון בסביבת ריבית גבוהה יחסית ובהתייקרות בעלויות הבנייה.

הפיקוח על הבנקים עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות באשראי לענף, לבצע ניטור שוטף של הסיכונים המתפתחים בענף בהתאם לתחומי הפעילות השונים ודורש מהבנקים לבצע ניהול סיכונים מוקדם של האשראי בענף בהתאם לפרקטיקות מקובלות ונאותות. בין היתר העביר הפיקוח על הבנקים לבנקים הנחיות ייעודיות לניהול סיכונים מוקדם ולביצוע שימוש מבוקר במבצעי עידוד רכישת דירות הכוללים דחייה משמעותית בתשלומים, על-מנת לצמצם את הסיכון הגלום בעסקות אלה (ראו פירוט להלן).

אשראי לקרקעות

בסוף שנת 2025 הסתכם היקף האשראי המאזני לקרקעות בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בכ-104 מיליארד ש"ח (מזה: כ-81 מיליארד ש"ח לקרקעות המיועדות למגורים) - עלייה של כ-6 אחוזים בהשוואה לסוף שנת 2024. צמיחה מתונה זו באשראי המאזני לקרקעות בשנת 2025 נרשמה לאחר ההאטה בצמיחת אשראי זה בשנים 2023-2024 (לוח ה'-1).

נכון לסוף שנת 2025 הסתכם היקף האשראי המאזני לקרקעות בשיעור מימון העולה על 75 אחוזים ומשקף סיכון מוגבר בכ-58 מיליארד ש"ח - כ-56 אחוזים מיתרת האשראי המאזני לקרקעות בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, כששיעור זה נותר ללא שינוי ניכר בהשוואה לשנים 2023-2024.

הצמיחה המתונה יחסית בביצועי האשראי לקרקעות בשנת 2025 מיוחסת, בין היתר, לצעדי הפיקוח על הבנקים בשנים האחרונות, ובפרט להנחיית הפיקוח על הבנקים בדבר הקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות

במינוף גבוה⁸ ולסביבת הריבית הגבוהה יחסית. בפרט, בשנת 2025 נמשכה מגמת ההאטה שהחלה בשנת 2023 בביקוש לקרקעות לבנייה להשכרה למטרת מגורים, בין היתר לנוכח סביבת הריבית הגבוהה יחסית שבגינה פחתה הכדאיות של פעילות זו.

אשראי לליווי פרויקטים לבנייה למגורים

בשנת 2025 נרשמה עלייה חדה בשיעור של כ-40 אחוזים באשראי הכספי שנועד למימון פרויקטים לבנייה למגורים – מכ-49 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2024 לכ-69 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2025. זאת בהמשך למגמת העלייה באשראי זה בשנים 2023-2024 (לוח ה'-1). עלייה זו מיוחסת, בין היתר, לירידה בשיעור של כ-26 אחוזים ברכישת דירות חדשות בשנת 2025 לעומת שנת 2024 ולשיא במלאי הדירות הלא-מכורות שבבנייה⁹ (איור ה'-56), שאילצו את היזמים להגדיל את ניצול האשראי הכספי לצורך מימון הבנייה. יתר על כן, על-מנת להתמודד עם ההאטה ברכישת דירות חדשות תוך-כדי הימנעות מהורדת מחיריהן בפועל, מכרו היזמים נתח ניכר מהדירות החדשות בשנת 2025 באמצעות מבצעי עידוד רכישת דירות שהציעו לרוכשים. במקרים מסוימים אפשרו הצעות אלה לרוכשים דחייה משמעותית בתשלומים בעבור הדירות שרכשו ובעקבות זאת נאלצו היזמים להגדיל את מימון הבנייה באמצעות אשראי כספי. לנוכח הימשכות מבצעי עידוד רכישת דירות הכוללים דחייה משמעותית בתשלומים הנחה הפיקוח על הבנקים את הבנקים ביום 6 באפריל 2025, במסגרת הוראת-שעה¹⁰ שתוקפה עד סוף שנת 2026, לעשות שימוש מבוקר במבצעי עידוד רכישת דירות על-מנת לצמצם את הסיכון הגלום בעסקות אלה¹¹. בעקבות זאת נבלמה העלייה בשיעור הדירות הנמכרות באמצעות מבצעים אלה ואף ירד שיעור הדירות שנמכרו בתשלום לא-ליניארי, כהגדרתו בהוראת-שעה זו¹², מתוך כלל הדירות המכורות בכלל הפרויקטים בליווי בנייה למגורים המיועדים למכירה במהלך הבנייה בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות - מכ-31 אחוזים בסוף מרץ 2025 לכ-28 אחוזים בסוף 2025¹³.

כושר ספיגה בפרויקטים לבנייה למגורים – בשנת 2025 נרשמה שחיקה ביחס כושר הספיגה הממוצע בפרויקטים לבנייה למגורים מכ-70 אחוזים בסוף 2024 לכ-58 אחוזים (איור ה'-60), אם-כי יחס זה עודנו מצביע על שולי ביטחון רחבים באופן יחסי. מגמה זו משתקפת גם בשיעור האשראי לפרויקטים שלגביהם כושר הספיגה נמוך מ-40 אחוזים. שיעור זה עלה מכ-22 אחוזים בסוף 2024 לכ-33 אחוזים בסוף 2025. השחיקה ביחס כושר הספיגה מבטאת, בין היתר, את הירידה במספר העסקות לרכישת דירות חדשות בשנת 2025 וכן את התייקרות עלויות הבנייה (עלייה שנתית בשיעור כ-5.1 אחוזים במדד תשומות הבנייה למגורים).

⁸ חוזר הפיקוח על הבנקים מספר ח-06-2709 בדבר עדכון הוראה 203 – מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית – סיכון אשראי מיום 22 במאי 2022.

⁹ דירה נכנסת למלאי דירות לא-מכורות מרגע שיש היתר בניה, ואפילו בטרם התחיל הבנק ללוות בפועל את הפרויקט. לפיכך, חלק ממלאי הדירות שאינן מכורות הוא למעשה דירות שטרם החלה בנייתן בפועל ולכן לא יכולות בהכרח לספק את צורכי הדיור של הרוכשים.

¹⁰ להרחבה ראו **חוזר מספר ח-06-2816** מיום 6 באפריל 2025 בדבר הוראה 203 – מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית – סיכון אשראי והוראה 329 – מגבלות למתן הלוואות לדיור.

¹¹ להרחבה ראו תיבה ה'-2: מבצעי-עידוד של יזמים לרכישת דירות ופעילות הפיקוח על הבנקים בנושא **בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2024**.

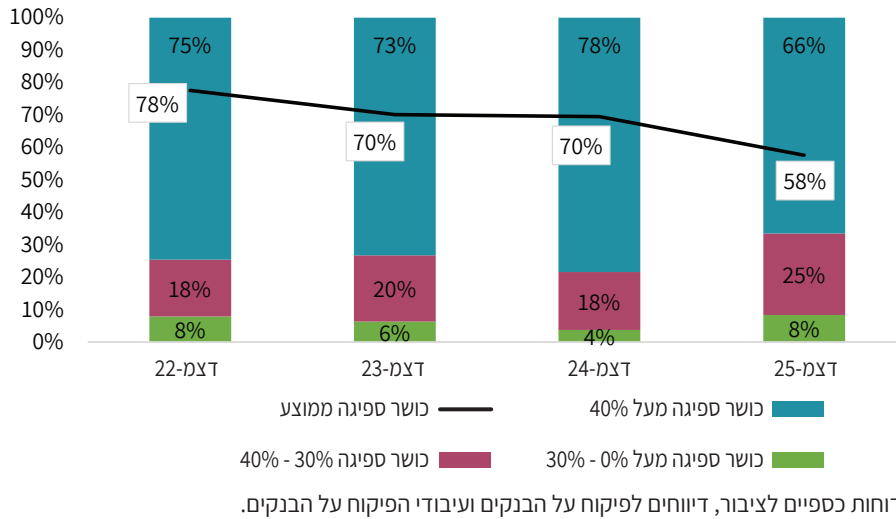
¹² הסכמים לרכישת דירה, שעל-פיהם סך התקבולים שהרוכש רשאי לדחות למועד המסירה עולה על 40 אחוזים ממחיר המכירה של הדירה הכלול בהסכם הרכישה.

¹³ נתוני הדיווח לפיקוח על הבנקים, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות – הוראה 831.

בשנת 2025 עלה שיעור האשראי לפרויקטים שלגביהם כושר הספיגה נמוך מ-40 אחוזים ונשחק יחס כושר הספיגה הממוצע, אם כי יחס זה עודנו מצביע על שולי ביטחון רחבים באופן יחסי

התפלגות פרויקטים לאחר תחילת הבנייה המיועדים למכירה במהלך הבנייה לפי כושר הספיגה (שיעור יחסי לפי אשראי מאזני) - דצמבר 2022 עד דצמבר 2025 | אחוזים

איור ה' - 60

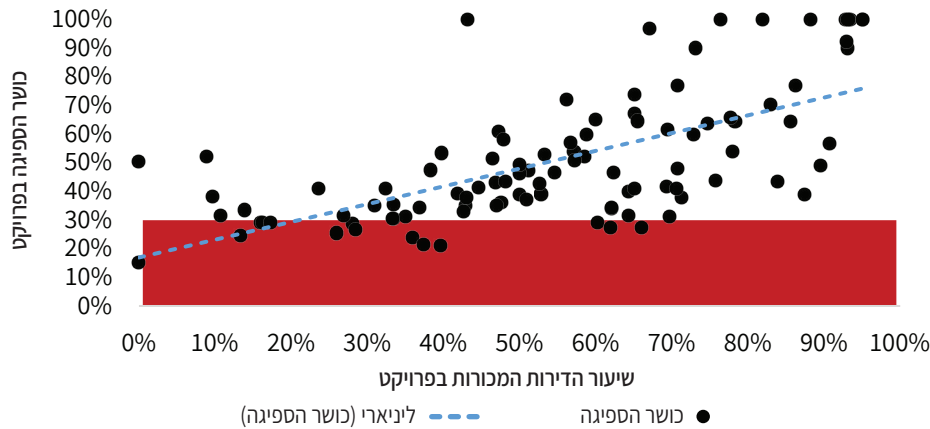

נתונים לסוף דצמבר 2025 על התפלגות כושר הספיגה לפי שיעור הדירות המכורות בפרויקט מתוך כלל הדירות המיועדות למכירה בפרויקט, בעבור 20 הפרויקטים הגדולים בליווי בנייה למגורים במונחי סיכון אשראי מאזני בכל אחת מחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות (איור ה'-61) מהווים אינדיקטור לרמת הסיכון בפרויקטים הגדולים ומצביעים על המתאם הקיים בין כושר הספיגה ובין שיעור הדירות המכורות בפרויקט. מהנתונים עולה כי לגבי 14 פרויקטים קיים כושר ספיגה נמוך מ-30 אחוזים, המצביע על רמת סיכון אשראי גבוהה יחסית, כשיעורי הדירות המכורות במרבית הפרויקטים האמורים נמוכים באופן יחסי.

התפלגות כושר הספיגה ב-100 הפרויקטים הגדולים בליווי בנייה למגורים בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות לפי שיעור הדירות המכורות בפרויקט מהווה אינדיקטור לרמת סיכון האשראי בפרויקטים הגדולים

התפלגות כושר הספיגה לפי שיעור הדירות המכורות בפרויקטים בליווי בנייה למגורים - 100 המיזמים הגדולים ב-5 הקבוצות הבנקאיות הגדולות*, נתונים ליום 31.12.2025 | אחוזים

איור ה' - 61

* 20 המיזמים הגדולים בכל אחת מ-5 הקבוצות הבנקאיות הגדולות
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

פער בין קצב הביצוע ההנדסי ובין קצב המכירות – פער בין קצב הביצוע ההנדסי ובין קצב המכירות משמש מדד לרמת הסיכון בפרויקט לבנייה, בין היתר כיוון שהתקדמות בביצוע הפרויקט שאינה מלווה בהתקדמות במכירות מגדילה את צורכי האשראי למימון הפרויקט ואת סיכון האשראי הגלום בו. בשנת 2025 חלה עלייה בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בנתח החשיפה הכוללת לפרויקטים שבהם קצב הביצוע ההנדסי גבוה מקצב המכירות - מכ-35 אחוזים בסוף שנת 2024 לכ-44 אחוזים בסוף 2025. כמו־כן, בשנת 2025 נרשמה עלייה של כ-4 אחוזים בשיעור החשיפה הכוללת בגין פרויקטים שלגביהם קיים פער גבוה יחסית (20 אחוזים ומעלה) בין קצב הביצוע ובין קצב המכירות - לכ-16 אחוזים.

אשראי לנדל"ן מניב

היקף האשראי המאזני לפעילויות בנדל"ן בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות הסתכם נכון לסוף שנת 2025 בכ-134 מיליארד ש"ח - עלייה של כ-13 מיליארד ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2024 (לוח ה'-1). נכון לסוף שנת 2025 הסתכמה יתרת האשראי המאזני לנדל"ן מניב שבנייתו הושלמה בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בכ-111 מיליארד ש"ח (לעומת כ-101 מיליארד ש"ח בסוף 2024), מזה כ-22 מיליארד ש"ח (כ-20 אחוזים) בשיעורי מימון העולים על 75 אחוזים ומשקפים סיכון מוגבר¹⁴.

כמו־כן, חלה עלייה ביתרת האשראי המאזני לנדל"ן מניב בתהליכי בנייה בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בשיעורי מימון העולים על 75 אחוזים. בסוף שנת 2025 הסתכמה יתרה זו בכ-9 מיליארד ש"ח (כ-40 אחוזים מיתרת האשראי) בהשוואה לכ-6 מיליארד ש"ח בסוף 2024 (כ-28 אחוזים מיתרת האשראי).

¹⁴ נתוני הדיווח לפיקוח על הבנקים, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות - הוראה 831.

אשראי לנדל"ן מניב – משרדים ומסחר

יתרת האשראי המאזני לנכסים מניבים למשרדים ולמסחר שבנייתם הושלמה הסתכמה נכון לסוף שנת 2025 בכ-70 מיליארד ש"ח - עלייה של כ-8 אחוזים לעומת שנת 2024. נתח האשראי המאזני לנכסים מניבים למשרדים ולמסחר בשיעור מימון העולה על 75 אחוזים הסתכם נכון לסוף 2025 בכ-19 אחוזים מיתרת האשראי - ללא שינוי ניכר בהשוואה לסוף 2024. לעומת זאת, האשראי המאזני בגין נכסים בשיעורי תפוסה הנמוכים מ-75 אחוזים רשם בשנת 2025 עלייה של כ-2 מיליארד ש"ח לכ-6 מיליארד ש"ח (כ-8 אחוזים מיתרת האשראי המאזני). יש לציין כי סיכון האשראי בשנת 2025 בגין נכסים מניבים למשרדים התאפיין בשונות בביקוש למשרדים להשכרה בין אזורים גיאוגרפיים שונים.

נדל"ן מניב – מגורים (כולל דיור מוגן)

בסוף שנת 2025 הסתכמה יתרת האשראי לנכסים מניבים למטרת מגורים (כולל דיור מוגן) שבנייתם הושלמה בכ-23 מיליארד ש"ח - עלייה של כ-4 מיליארד ש"ח לעומת סוף שנת 2024. האשראי למטרה זו בשיעור מימון שעולה על 75 אחוזים ומשקף סיכון מוגבר הסתכם נכון לסוף 2025 בכ-4 מיליארד ש"ח ומהווה כ-17 אחוזים מיתרת האשראי המאזני לנכסים מניבים למטרת מגורים (כולל דיור מוגן) - ללא שינוי של ממש בהשוואה לסוף 2024. יש לציין כי לנוכח סביבת הריבית הגבוהה יחסית ששררה גם בשנת 2025 ושינויים שחלו בתנאים בחוק לעידוד השקעות הון (התשי"ט – 1959) לגבי יזמים המשכירים דירות למגורים מכוח חוק זה, פחתה הכדאיות של הפעילות בתחום וחלק מהחברות הפעילות בתחום מעמידות למכירה דירות שיועדו מראש להשכרה או ששימשו להשכרה לתקופה של כמה שנים.

אשראי שאינו בביטחון נדל"ן

נכון לסוף שנת 2025 הסתכמה יתרת האשראי המאזני בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות ללווים בענף בינוי ונדל"ן שאינו בביטחון נדל"ן כלשהו בכ-42 מיליארד ש"ח - עלייה של כ-14 אחוזים בהשוואה לסוף שנת 2024. זאת לאחר ההאטה באשראי זה בשנים 2023-2024. כיוון שאשראי זה אינו מובטח בשעבוד על נכס, קיים בגינו סיכון מובנה ניכר. אשראי זה משמש בעיקר למימון פעילות קבלני ביצוע ולאשראי לזמן קצר ללווים בענף, לרוב ללווים שמרכזים פעילות בהיקף משמעותי.

קבלני ביצוע

גם בשנת 2025 הוסיף להיות גבוה הסיכון במימון קבלני ביצוע. זאת לנוכח ההאטה במכירת דירות חדשות, התייקרות בעלויות חומרי הגלם ובפרט בשכר העבודה - בין היתר לנוכח המחסור בכוח העבודה ועל רקע סביבת הריבית הגבוהה יחסית. ככלל, מרבית סיכון האשראי לקבלני ביצוע משמש לערבויות (אשראי חוץ-מאזני), בפרט לערבויות ביצוע כנגד פרויקטים ספציפיים.

תיבה ה'-4: מגמות בביצועי הלוואות למטרת מגורים

- בתיבה זו נתייחס למגמות בשוק האשראי למטרת מגורים שמסבירות, בחלקן, את המגמות ההפוכות בין האשראי למטרת מגורים ובין שוק הדיור.
- בשנת 2025 נמשכה צמיחה גבוהה באשראי למטרת מגורים (7.4 אחוזים), אף שהיקף העסקאות בשוק הדיור ירד (במיוחד בעסקאות מקבלן).
- באופן טבעי קיים פער עיתוי בין מועד חתימת העסקה על רכישת הדירה ובין מועד נטילת הלוואה למטרת מגורים, אם קיימת (להלן: "פער העיתוי"). להרחבת פער עיתוי זה תרמו הטבות המימון של יזמים בשנים האחרונות, שהביאו להגדלת המכירות בשנת 2024 וכן התארכות משך הבנייה.
- פער העיתוי משתנה בהתאם לסוג הרוכש (רוכשי דירה ראשונה, רוכשי דירה חליפית ומשקיעים) ולסוג המוכר (רכישה מקבלן ויד שנייה). פער העיתוי הממוצע בשנים 2018-2022 עמד על כחצי שנה, כאשר החל משנת 2023 פער זה התרחב ובשנת 2025 פער העיתוי הממוצע הגיע לכ-8 חודשים.
- מלבד הבדלים בפער העיתוי קיימים הבדלים נוספים בין סוגי הרוכשים: רוכשי דירה ראשונה נשענים יותר על הלוואות למטרת מגורים לעומת רוכשי דירה חליפית ומשקיעים. כלומר, חלק מהעסקאות לרכישת דירה של משקיעים ורוכשי דירה חלופית ממומנות ללא צורך בהלוואה למטרת מגורים ממערכת הבנקאות. נוסף על כך, קיימים הבדלים קלים בגובה הלוואה הממוצעת בין סוגי הרוכשים.
- כ-46 אחוזים מההלוואות מבוצעות במספר חלקים, כאשר בהלוואות אלו השלמת משיכת כספי הלוואה מתבצעת בתוך פחות משנה. ככלל, אפשר לומר כי כ-80 אחוזים מביצועי האשראי החודשיים הם ביצוע ראשון של הלוואה חדשה.
- אין בהתרחבות פער העיתוי סממן של התפתחות סיכון באשראי למטרת מגורים. אף-על-פי-כן, ככל שפער-הזמן בין מועד רכישת הדירה ובין מועד השלמת מימון העסקה מתארך - אי-הוודאות לגבי מחירי הלוואות לדיור שישררו במועד השלמת העסקה ולגבי היכולת של הצד הרוכש להשלים את העסקה גדלה.
- ככל שיתקרב מועד מסירת הדירות שנרכשו בהטבות מימון ומשקייהבית יידרשו להשלים את מימון הדירות שנרכשו, אנו צפויים לראות המשך גידול באשראי למטרת מגורים.
- הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות באשראי למטרת מגורים כדי לוודא כי הסיכונים בתיק האשראי לדיור מנוטרים ומתנהלים בהתאם לפרקטיקות מקובלות ונאותות של ניהול סיכונים.

רקע

בשנת 2025 המשיכו ביצועי האשראי למטרת מגורים להיות גבוהים (צמיחה בשיעור של 7.4 אחוזים), כאשר במקביל באותה התקופה חלה האטה בקצב העסקאות לדיור (בפרט בעסקאות מקבלן¹). לעומת-זאת, בשנת 2024 היה מספר העסקאות בשוק הדיור גבוה יותר ממספר הלוואות שניתנו למטרת מגורים (איור ה'-62). בין מועד חתימת העסקה על רכישת הדירה ובין מועד נטילת הלוואה למטרת מגורים (אם זו קיימת) קיים פער עיתוי טבעי, ובשנתיים האחרונות חלה התרחבות של פער עיתוי זה, בין היתר כתוצאה מהטבות המימון

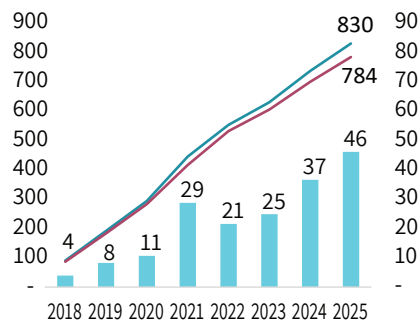
¹ סקירת ענף הנדל"ן למגורים, אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר, דצמבר 2025.

של יזמים: החל מסוף שנת 2022 הגבירו יזמים את הטבות המימון בעת רכישת דירה להנעת הפעילות בשוק. מבין הטבות המימון שהציעו היזמים, אחד הבולטים שבהם היה רכישת דירה במודל תשלום לא-ליניארי ולפיו, בעת החתימה על עסקת הרכישה הרוכש משלם עד 20 אחוזים משווי הנכס (באמצעות הון עצמי) ואת היתרה בסמוך לאכלוס². דחיית תשלומים זו הביאה לדחיית מועד לקחת האשראי למטרת מגורים, כך שפער הזמנים בין שוק העסקאות לדירור ובין שוק האשראי למטרת מגורים התרחב. בחינת הסכום המצטבר השנתי של כלל העסקאות וההלוואות למטרת מגורים בכל שנה (איור ה'-63) מצביעה על פתיחת הפער החל משנת 2024.

החל מסוף 2023 נפתח פער בין עסקאות בשוק הדירור ובין ההלוואות למטרת מגורים

איור ה' - 63

מספר עסקאות בשוק הדירור ומספר הלוואות לדירור - נתון שנתי מצטבר, 2018 עד 2025 | אלפי יחידות

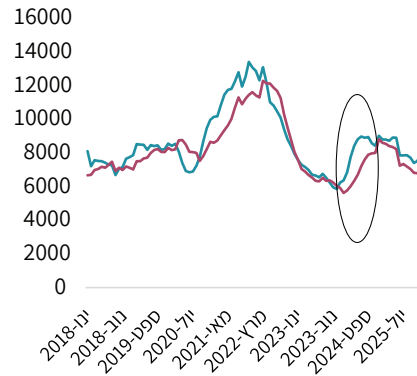

■ מספר עסקאות ■ מספר הלוואות ■ פער (ציר ימני)

* החל מחודש מרץ 2025 מספר ההלוואות כולל הלוואות למימון דירה ראשונה, חלופית ומשקיעים בלבד (בניכוי שיפוצים).
מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור ה' - 62

מספר עסקאות ומספר הלוואות למטרת מגורים - ממוצע נע 6 חודשים, ינואר 2018 עד דצמבר 2025* | אלפי יחידות

פער העיתוי

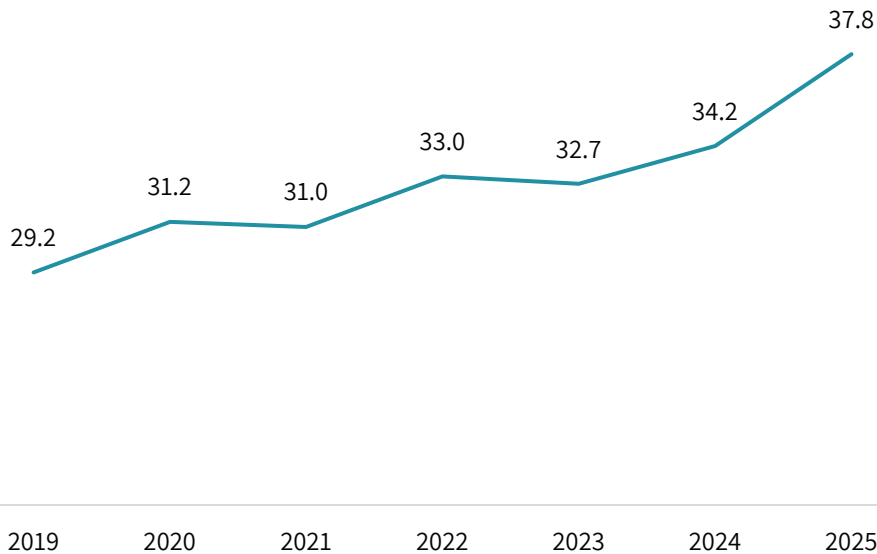
כאמור לעיל, בין מועד חתימת העסקה על רכישת הדירה ובין מועד נטילת ההלוואה למטרת מגורים (אם קיימת) יש פער עיתוי טבעי. הטבות המימון והתארכות משך הבנייה (איור ה'-64) תרמו להתארכות של פער עיתוי זה.

² להרחבה בדבר אופי מבצעים אלו וכן ניתוח היתרונות והסיכונים המרכזיים ראו תיבה ה'-2 בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2024.

בשנים האחרונות הואט קצב השלמת הבנייה

ממוצע חודשי בנייה משוקלל לפי מספר דירות בבניין עבור בניינים למגורים שבנייתם הסתיימה (נתון שנתי משוקלל), 2019 עד 2025 | חודשים

איור ה' - 64

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

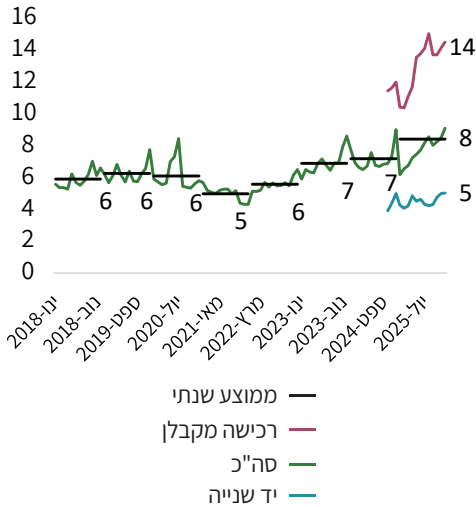
פער העיתוי משתנה בהתאם לסוג הרוכש ובהתאם לסוג המוכר. פער העיתוי הממוצע בשנים 2018-2022 עמד על כחצי שנה, כאשר החל משנת 2023 החל פער זה להתרחב והגיע בשנת 2025 ל-8 חודשים (איורים ה'-65 וה'-66)³. פער העיתוי קטן יותר ברכישות יד שנייה, כאשר לא נמצאה שונות בין סוגי הרוכשים השונים בסגמנט זה. עם זאת, בקרב רוכשי דירה מקבלן קיימת שונות בפערי העיתוי בין סוגי הרוכשים – בעוד משקיעים בעסקאות אלו נוטים לרכוש דירות שבהן פער העיתוי גבוה, הרי שבעבור רוכשי דירה ראשונה וחליפית פער העיתוי קצר יותר. נוסף על כך, באשר לרוכשי דירה מקבלן אפשר לזהות בשנת 2025 שיעור הולך ועולה של הלוואות למטרת מגורים שפער העיתוי בהן הוא מעל לשנה: בעוד שבינואר 2025 שיעור ההלוואות למימון דירה שנרכשה מקבלן שבהן פער העיתוי היה מעל לשנה הוא 30 אחוזים, הרי שבדצמבר 2025 עלה ל-40 אחוזים שיעור הלוואות זה. נציין כי שיעור זה צפוי לעלות בהמשך, כאשר רוכשי דירות שנרכשו במסגרת הטבות מימון יגיעו, בהתאם לצורך, ליטול הלוואה למטרת מגורים להשלמת המימון.

³ החל מרבעון רביעי בשנת 2024 החל הפיקוח על הבנקים לקבל מידע, במסגרת הדיווחים השוטפים המתקבלים מהבנקים, המאפשר פילוח של המשכנתאות לפי סוג המוכר.

קיימת שונות בפערי העיתוי בין סוגי העסקאות, כאשר ברכישות מקבלן קיימת שונות גם בין סוגי הרוכשים

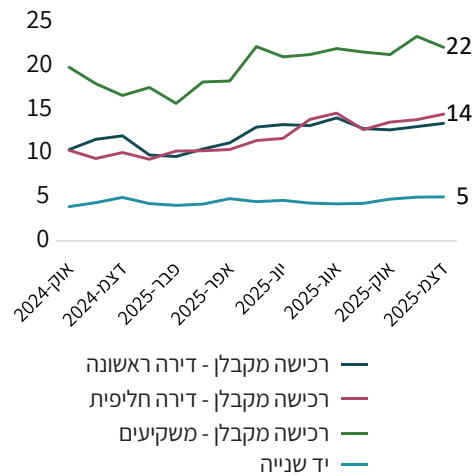
איור ה' - 66

ממוצע פער החודשים שבין מועד רכישת הדירה ומועד ביצוע ההלוואה, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2018 עד דצמבר 2025 | חודשים

איור ה' - 65

ממוצע פער החודשים שבין מועד רכישת הנכס ומועד ביצוע ההלוואה, סך מערכת הבנקאות, אוקטובר 2024 עד דצמבר 2025 | חודשים

* היסטורית הנתונים בנוגע לזהות המוכר קצרה יותר ביחס להיסטוריה בנוגע לזהות הרוכש - ראו הערת שוליים 3.
 ** בציר האופקי מופיע מועד נטילת ההלוואה למטרת מגורים.
מקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הבדלים במאפייני הלוואות בין סוגי רוכשים שונים ובין סוגי עסקאות

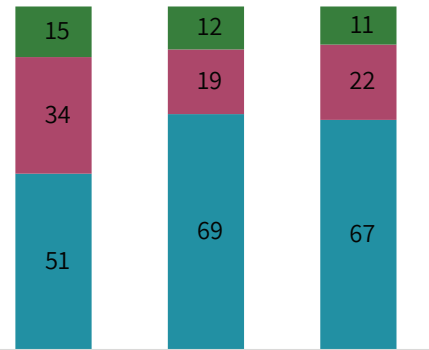
כאשר בוחנים את העסקאות וההלוואות לפי סוג הרוכש (רוכשי דירה ראשונה, רוכשי דירה חליפית ומשקיעים) ולפי סוג המוכר (יד שנייה, רכישה מקבלן) במצטבר בתקופה הנסקרת (2018 עד 2025), רואים הבדלים בהתפלגויות: בעוד שיעור הרכישות מקבלן מהווה כ-40 אחוזים מהעסקאות, הרי ששיעורם בקרב נוטלי ההלוואות למטרת מגורים (הן במספר והן בהיקף האשראי שבוצע) נמוך מעט יותר⁴. כלומר, ישנם רוכשי דירה מקבלן המצליחים להשלים את מימון הדירה ללא נטילת הלוואה למטרת מגורים. אף-על-פי-כן, לאור התרחבות פער העיתוי יתכן ששיעור זה יתעדכן בהמשך. נוסף על כך, שיעור רוכשי דירה ראשונה מהווים כמחצית מהעסקאות אך חלקם בקרב נוטלי ההלוואות גבוה יותר. כלומר, רוכשי דירה ראשונה נשענים יותר על הלוואות למטרת מגורים כחלק ממימון רכישת הדירה (איור ה'-67 וה'-68). קיימים גם הבדלים קלים בגובה ההלוואה הממוצע בין סוגי הרוכשים השונים (ואילו בין סוגי העסקאות - יד שנייה או רכישה מקבלן - לא נצפה הבדל ניכר, לוח ה'-2).

⁴ לאור היעדר נתונים, התקופה הנסקרת היא אוקטובר 2024 ועד דצמבר 2025 - ראו הערה 3 לעיל.

קיימת שונות במאפייני העסקאות והלוואות בין הרוכשים ובין המוכרים השונים

איור ה' - 68

התפלגות עסקאות והלוואות לפי סוג **רוכש**,
ינואר 2018 עד דצמבר 2025 | אחוזים

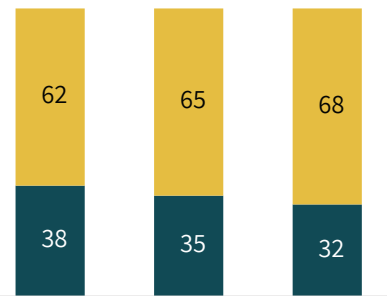

לפי מספר עסקאות
לפי מספר הלוואות
לפי סכום האשראי שניתן

■ דירה ראשונה
■ דירה חליפית
■ משקיעים

איור ה' - 67

התפלגות עסקאות והלוואות לפי סוג **מוכר**,
ינואר 2018 עד דצמבר 2025 | אחוזים

לפי מספר עסקאות
לפי מספר הלוואות*
לפי סכום האשראי שניתן*

■ רכישה מקבלן
■ יד שנייה

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח ה'-2: קיימת שונות מסוימת בגובה הלוואה ממוצע בין סוגי רוכשים*

גובה הלוואה ממוצעת

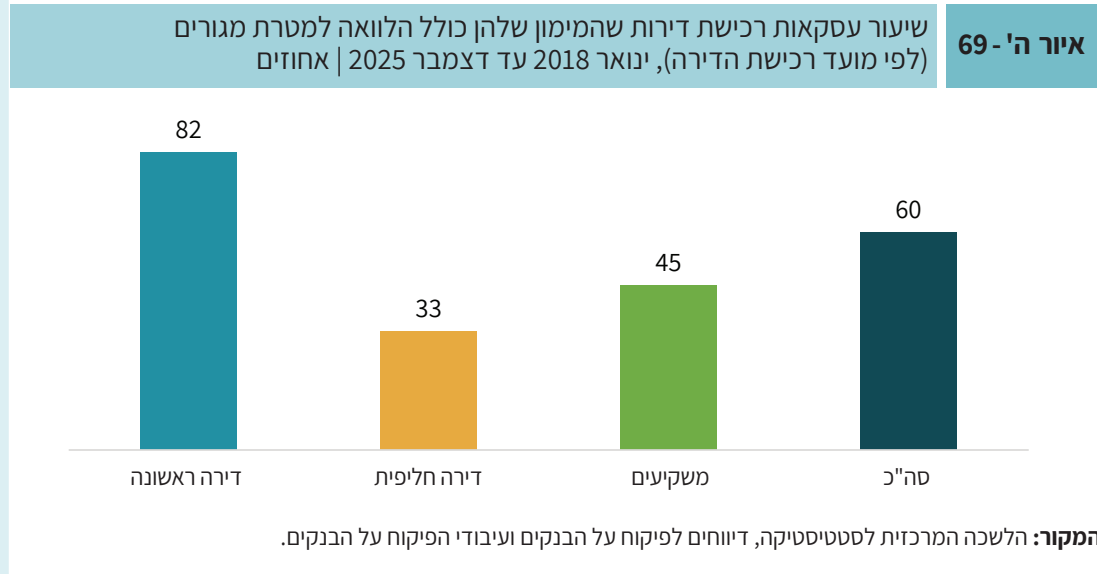
סוג רוכש	גובה הלוואה ממוצעת (מיליון ש"ח)	סוג מוכר
רכישה מקבלן	1.2	פילוח לפי סוג מוכר
יד שנייה	1.17	
דירה ראשונה	1.13	
דירה חליפית	1.32	פילוח לפי סוג רוכש
משקיעים	1.19	

* היסטורית הנתונים בנוגע לזהות המוכר קצרה יותר ביחס להיסטוריה בנוגע לזהות הרוכש - ראו הערת שוליים 3. בהתאם לכך, וכדי להימנע מהבדלים הנוגעים למשך התקופה, מוצגים נתונים לתקופה אוקטובר 2024 עד דצמבר 2025, אשר בה קיימים מלוא הנתונים על-אודות זהות הרוכש והמוכר. אין שינוי בהתפלגות לאורך התקופה (בהתפלגות לפי סוג רוכש אין שינוי לאורך 2018 עד 2025).

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

כאמור, בעבור חלק מהעסקאות לרכישת דירה נדרש הרוכש ליטול הלוואה למטרת מגורים על-מנת להשלים את עסקת הרכישה, וקיימת שונות בשיעור העסקאות לרכישת דירה שנלקחה בגינן הלוואה למטרת מגורים בין סוגי הרוכשים השונים⁵ (איור ה'-69): בעוד שבקרב רוכשי דירה ראשונה יש הסתמכות גבוהה על נטילת הלוואה למטרת מגורים ממערכת הבנקאות, הרי שבקרב משקיעים ובקרב רוכשי דירה חליפית שיעור העסקאות שבמסגרת המימון שלהן הרוכש נדרש ליטול הלוואה למטרת מגורים הוא נמוך יותר.

רוכשי דירה ראשונה מסתמכים יותר על הלוואה למטרת מגורים במסגרת מימון עסקאות מאשר רוכשי דירה חליפית ומשקיעים

לסיכום, דחיית התשלומים שאפיינה עסקאות רבות שנרכשו מקבלן במהלך 2024 ו-2025 הובילה להתרחבות פער העיתוי בין מועד רכישת הדירה ובין מועד נטילת הלוואה למטרת מגורים. יחד עם זאת, אין בהתרחבות פער העיתוי סממן של התפתחות סיכון באשראי למטרת מגורים. אף על פי כן, ככל שפער הזמן בין מועד רכישת הדירה ובין מועד השלמת מימון העסקה מתארך - אי-הוודאות לגבי מחירי הלוואות לדיור שישררו במועד השלמת העסקה ולגבי היכולת של הצד הרוכש להשלים את העסקה גדלה. ככל שיתקרב מועד מסירת הדירות שנרכשו בהטבות מימון ומשקי-הבית ידרשו להשלים את מימון הדירה שרכשו, אנו צפויים לראות המשך גידול באשראי למטרת מגורים בשנים הקרובות, למרות ההאטה בעסקאות שמאפיינת את התקופה האחרונה. הפיקוח על הבנקים ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות באשראי למטרת מגורים כדי לוודא כי הסיכונים בתיק האשראי לדיור מנוטרים ומתנהלים בהתאם לפרקטיקות מקובלות ונאותות של ניהול סיכונים.

⁵ לצורך בחינה זו בחנו את כלל המשכנתאות שנלקחו החל מינואר 2018 אל מול כלל העסקאות שנחתמו בשוק החל מחודש זה. ככל שעובר הזמן, היקף הלוואות המממנות עסקאות ותיקות שבהן פער העיתוי גדול, גדל כך ששיעור העסקאות שבהן הרוכש נדרש ליטול הלוואה למטרת מגורים להשלמת המימון שלה - צפוי להתעדכן ואינו סופי (בפרט עבור 2025 לאור השיעור הגבוה של עסקאות שנרכשו בשנים האחרונות בהטבות המימון).

תיבה ה'-5: סקירת תכניות חירום נזילות בבנקים בישראל

- יציבות בנק ופעילותו תלויים במישרין ביכולתו לשמר נזילות מספקת לצורך מתן אשראי למימון פעילויות ועמידה בפירעון התחייבויותיו במועדן. קשיי נזילות עלולים לגרום להפסדים גדולים לתאגיד הבנקאי ואף לקריסתו.
- תכנית חירום נזילות (CFP¹) - מהווה רכיב חיוני באסטרטגיית ניהול הסיכונים של מוסד פיננסי. וקיומה נדרש על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 בדבר "ניהול סיכון נזילות". התכנית נועדה להבטיח שלמוסד תהיה נזילות מספקת להמשך פעילותו במקרה של משבר או אירוע בלתי צפוי. התכנית מפרטת את הצעדים בהם המוסד ינקוט באירוע חירום כגון גיוס מקורות מימון נוספים. כמוכך, התכנית מונה את הצעדים שיינקטו לשם שמירה על מזומנים וצמצום הוצאות במקרה שבו מקורות המימון יהיו מוגבלים וכן מפורטת בה שיטת המעקב והאחריות למעקב שוטף לצורך זיהוי מצב חירום הדורש הפעלת התכנית, האחראים והשיטה לניהול אירוע החירום לאחר שתופעל התכנית.
- חשיבות קיומה של תכנית חירום נזילות אפקטיבית הומחשה בתחילת 2023 כאשר משבר נזילות הוביל לקריסתם של שלושה בנקים בארצות הברית ובמקביל לקריסת הבנק השני בגודלו בשווייץ. אפקט הדומינו איים לפגוע במערכת הפיננסית האמריקנית. הפגיעה נבלמה רק לאחר שנשיא ה-FED ונשיא ארה"ב נתנו התחייבות פומבית להגן על כלל המפקידים בארצות הברית (בשווייץ נתן הבנק המרכזי גיבוי מלא לבנק UBS לרכוש את קרדיט סוויס).
- לנוכח האמור ערך הפיקוח על הבנקים סקירה במסגרתה בחן את נאותות תכניות החירום במערכת הבנקאית בישראל, לרבות ביחס לדרישות העדכניות המקובלות כיום בקרב רשויות בינלאומיות ובקרב גולטורים במדינות מובילות בעולם.
- הסקירה התמקדה בחמישה נושאים עיקריים שמהווים אבני דרך בבניית תכנית חירום נזילות נאותה: ממשל תאגידי, תרחישי לחץ, אינדיקטורים לניטור הסיכון, ניהול מקורות מימון ותרגילי חירום.
- ככלל, ממצאי הסקירה העלו כי בעולם הדינמי והמורכב בו פועלות המערכות הפיננסיות כיום יש צורך לשפר את תוכניות החירום ותפיסת ניהול סיכון הנזילות במצבי חירום במערכת הבנקאית בארץ. זאת תוך אימוץ אפקטיבי של אבני הדרך שהוזכרו לעיל כדי שהמערכת הבנקאית תמשיך להיות ערוכה וחסינה גם במצבי חירום.
- נוסף על סקירה זאת, במקביל, קידם הפיקוח על הבנקים מהלך של שיפור והרחבת הגילוי על מצב הנזילות וניהול סיכון הנזילות בדוחות לציבור של הבנקים.

רקע

הפיקוח על הבנקים רואה חשיבות גדולה בקידום פרקטיקה מיטבית של ניהול הנזילות במערכת הבנקאית בישראל - הן בניהול ובמעקב השוטף והן בתקופות חירום. בשנים האחרונות נקט הפיקוח על הבנקים סדרת צעדים שמטרתם שיפור פרקטיקה זו במסגרת מעקב וטיפול שוטף אחר תחום סיכון הנזילות בתאגידים הבנקאיים וסקירה מערכתית בתחום ניהול סיכון הנזילות בתקופות משבר. תכניות חירום נזילות הן כלי חשוב בארגז הכלים של בנקים מרכזיים להתמודדות עם משברים פיננסיים וכלכליים. תכניות אלו מסייעות

¹ CFP - Contingency Funding Plan

להבטיח את תפקודה התקין של המערכת הפיננסית גם במצבי חירום, ובכך תורמות ליציבות הכלכלית הכוללת. לפיכך, נדרשים הבנקים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכון הנזילות", לגבש ולעדכן תוכניות חירום נזילות נאותות.

בתחילת שנת 2023 התרחשו מספר זעזועים פיננסיים במערכת הפיננסית בארה"ב כתוצאה מהעלייה המהירה של הריבית. זעזועים אלה הובילו ללחצי נזילות וגרמו לקריסה של שלושה בנקים בינוניים בארה"ב: SVB, FRB ובנק סיגניצ'ר. בסמוך לאחר קריסת הבנקים בארה"ב קרס גם בנק בשווייץ - קרדיט סוויס. הבנקים חוו "מכת" משיכת פיקדונות בהתרעה קצרה ביותר, בשיעור ובהיקף שלא נראו בעבר, בין השאר עקב השפעת רשתות חברתיות (להרחבה ראו תיבה בדבר: "לקחים מכשלי הבנקים בארה"ב בחודשים מרץ-מאי 2023" בסקירה לשנת 2023).

לנוכח האמור לעיל, במהלך הסקירה שבוצעה בפיקוח נבדקה התאמת תוכניות החירום לפרקטיקה מיטבית ולמקורות רגולטוריים ומקצועיים בעולם² ואת נאותות המעקב השוטף לבחינת הצורך בהפעלת תכנית החירום ולניהול הנזילות במשך מצב חירום.

ציפיות פיקוחיות ופרקטיקות מיטביות

הציפיות הפיקוחיות בעניין ניהול סיכון הנזילות במצבי חירום מתמקדות בחמישה נושאים שהם אבני היסוד בתחום:

1. **ממשל תאגידי אפקטיבי** – עקרונות בסיסיים של ממשל תאגידי בהקשר של תכנית חירום נזילות הוסדרו במסמכי באזל המתארים, בין היתר, את אופן עריכת מסמכי המדיניות והנהלים הייעודיים לניהול משברים הכוללים במיוחד: מבחני לחץ מתאימים וכריות נזילות עמידות, ויעילותן של תכניות מימון חירום מבחינת התאמתן למצבי החירום השונים. נוסף על כך יש לבדוק שמבחני הלחץ עמידים ומתועדים היטב, שתוצאותיהם מעוררות פעולה ושההנחות שבהן משתמשים תהינה מתאימות, שמרניות ונבדקות באופן קבוע.

מצופה שיעקרי תכנית החירום ייכללו במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים על מנת שדירקטוריון הבנק יהיה חשוף אליהם. התכנית תיבחן ותעודכן לפחות אחת לשנה בשיתוף פעולה של כל הגורמים המתאימים - הן בחטיבת ניהול הסיכונים הן בחטיבות העסקיות (בעיקר החטיבה הפיננסית והחטיבה הקמעונאית). התכנית תובא לאישור פורום ניהול סיכון הנזילות ותאושר בדירקטוריון. הדירקטוריון נדרש להבין ולבחון תקופתית את תכנית חירום הנזילות (CFP) של הבנק כדי להתמודד עם אירועי נזילות שליליים פוטנציאליים.

2. **תרחישי לחץ נזילות** – המשבר הפיננסי הגלובלי משנת 2008 העלה כי תכניות חירום נזילות (CFPs) לא תמיד היו מקושרות בצורה הולמת לתוצאות מבחני הלחץ ולעיתים לא כללו עצירה אפשרית של מקורות מימון מסוימים שקיימים בפעילות השוטפת. משום כך על מבחני הלחץ לשמש רכיב מרכזי בתוכניות חירום נזילות (CFP) ולשמש כאבן יסוד בכימות הסיכון שאליו המוסד עשוי להיות חשוף.

² להלן המקורות העיקריים:

BCBS, 2008: Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision
 .BCBS, 2009: Principles for sound stress testing practices and supervision
 .BCBS, 2023: The 2023 banking turmoil and liquidity risk: a progress report
 .Fed, BHC Supervision Manual - Liquidity Risk - Sec 4020
 OCC, Comptroller's Handbook - Safety and Soundness - Liquidity version 1.2
 PRA, 2020: Prudential Regulation Authority - Recovery Planning

בנקים צריכים לבצע מבחני לחץ על בסיס קבוע עבור מגוון אירועים ספציפיים למוסד ומגוון אירועים מערכתיים ומשולבים על פני מספר אופקי זמן. גודל מבחני הלחץ ותדירותם צריכים להיות תואמים למורכבות המוסד הפיננסי ולרמת החשיפות שלו לסיכון. תוצאות מבחני הלחץ צריכות לשמש לזיהוי וכימות מקורות של לחץ נזילות פוטנציאלי ולניתוח ההשפעות האפשריות על תזרימי המזומנים של המוסד, מצב הנזילות, הרווחיות וכושר הפירעון שלו.

3. **אינדיקטורים לניטור הסיכון** – מבחני לחץ ממלאים תפקיד חשוב בקביעה ובעדכון תכנית חירום נזילות (CFP), בהגדרת האינדיקטורים לניטור סיכון הנזילות ובבחירת האסטרטגיות של הבנק לשיפור הנזילות. בנקים משתמשים במדדי אזהרה מוקדמת (Early Warning Indicators) כאינדיקטורים ראשוניים להפעלת תוכניות מימון חירום (CFPs). אינדיקטורים אלו מוגדרים בדרך כלל בתכנית חירום נזילות של הבנק עם נהלי הסלמה, המפרטים מתי וכיצד כל אחת מהפעולות יכולה וצריכה להיות מופעלת.

כדי להבטיח סינכרוניזציה בין תרחישי הקיצון הפנימיים של הבנק לבין רכיבי תכנית חירום נזילות (בייחוד קביעת האינדיקטורים והטריגרים לזיהוי מצבי לחץ) חשוב לקבוע תהליכי בקרה וניטור מוסדרים ותקופתיים של האינדיקטורים והטריגרים תחת אחריות גורם מקצועי ובעל ראייה הוליסטית בתחום ניהול סיכון הנזילות בבנק.

4. **ניהול מקורות המימון** – תכנית החירום קובעת אילו פעולות יש לבצע על פי סדר עדיפות במקרה של משבר נזילות. לדוגמה: קביעת סדרי עדיפויות במתן אשראי ללקוחות או בהתחייבויות לפירעון חובות, ובנוגע למימוש נכסים בכרית הנזילות לשעת חירום.

הבנק נדרש לקבוע את מקורות הנזילות האפשריים שלו, כגון: הלוואות קצרות מועד, כלים מול בנק ישראל או אפשרויות אחרות לגיוס הון. על הבנק למפות מקורות לא מובטחים בעלויות גבוהות המהווים חולשה בתכנית החירום ביחס למקורות מובטחים זמינים יותר. הבנקים נדרשים להביא בחשבון שמקורות מובנים מאליהם בשגרה לא בהכרח יהיו זמינים בתקופת משבר.

5. **תרגילי חירום** – תכנית חירום נזילות צריכה לתעד את התהליכים להכנה אפקטיבית של תרגילי החירום. לצורך כך התכנית צריכה לכלול מסמך לביצוע תרגיל מבוסס ידע בהשתתפות גורמים מקצועיים רלבנטיים, בחינת אפקטיביות ושימות תכנית החירום בתרחישי השונים וקביעת תדירות לביצוע התרגילים, שתקבע בהתאם לשיקולי מהותיות.

ממצאים עיקריים מסקירת תכניות החירום:

מהסקירה עלה כי קיימת חשיבות בשיפור ההיערכות לשעת חירום וחיזוק תכניות החירום בחלק מהבנקים בנושאים שונים. הבנקים שבהם נמצאו נושאים לשיפור נדרשו לתקן אותם בהקדם בלוחות זמנים שקבעו.

הפיקוח על הבנקים יוסיף לעקוב ולבחון את איכות ניהול סיכון הנזילות במערכת הבנקאית - הן במצבים השוטפים הן בהיערכות למצבי חירום באמצעות מכלול הכלים שלרשותו, לרבות מעקב שוטף ועריכת ביקורת עומק שוטפות, תוך כדי מעקב אחר התפתחויות של סטנדרטים ופרקטיקות בעולם.

להלן הנקודות שלגביהן הסקירה העלתה צורך בשיפור:

שיפור רמת המעורבות של הדירקטוריון בגיבוש תכניות החירום; החמרת מבחני הלחץ – חיזוק השפעתם לזיהוי וכימות מקורות של לחץ נזילות פוטנציאלי וניתוח ההשפעות האפשריות בתוכניות החירום ובניהול סיכון הנזילות. במסגרת זו, בנקים אשר לא הריצו תרחיש המוגדר כ"תרחיש הגרוע ביותר" (Worst case)

scenario) נדרשו לעשות כן; שיפור האינדיקטורים לניטור הסיכון - הגברת הסנכרון בין תרחישי הלחץ לבין אפיון האינדיקטורים לזיהוי הסיכונים; שיפור מקורות המימון הנכללים בתוכניות לשעת חירום, לרבות הכנה מראש של היכולת להנזלת נכסים לא נזילים והכנת מסגרות ממוסדות פיננסיים לשעת חירום. נוסף על כך נדרש שיפור במיפוי הפעולות שיש לבצע במקרה של משבר לפי סדר עדיפות וכן שיפור ביצוע תרגולי החירום.

תיבה ה'-6: תוצאות תרגיל הסייבר המגזרי

- בדומה לבנקים מרכזיים רבים בעולם, הפיקוח על הבנקים מקיים מעת לעת תרגול סייבר מגזרי, המהווה אחד מתוך כלים רבים המופעלים בתאגידים ובפיקוח על הבנקים לצורך שיפור מוכנות המערכת הבנקאית להתמודדות עם אירועי סייבר.
- התרגיל שהתקיים בחודש נובמבר 2025 הוא תרגיל סייבר נוסף בשורה של תרגילים למערכת הבנקאית שהתקיימו החל משנת 2014 והוא התמקד במאפייני תקיפה אשר התעצמו מאז התרגיל האחרון באפריל 2022.
- בתרגיל השתתפו הגורמים המקצועיים הניצבים בחזית ההתמודדות עם איומי סייבר במערכת הפיננסית (בנקים וחברות כרטיסי אשראי): מנהלי הגנת הסייבר, מנהלי מערכות מידע ראשיים ומנהלי סיכונים ראשיים. כמו־כן השתתפו גורמי המעטפת המדינית ונציגים נוספים.
- התרגיל התמקד בהתרחשויות ב-12 השעות הראשונות של אירוע הסייבר וזאת כדי לדון בשלבים של אי־הוודאות וההתנהלות סביב אירוע הסייבר מבלי להתעמק בהיבטים הנרחבים של אירוע ההמשכיות העסקית. אירועים אלו נבחנים בנפרד.
- נבחנו תרחישים מורכבים בעלי דינמיקה מתפתחת ודרגת חומרה גוברת, לרבות היבטי שרשרת אספקה, צדדים שלישיים ושימוש אפשרי ביכולות בינה מלאכותית מצד התוקפים.
- במהלך התרגיל ענו המשתתפים על סדרת שאלות מובנות. מטרת השאלות לא הייתה זיהוי תשובה נכונה יחידה מוגדרת מראש, אלא לאמוד את מידת ההלימה בין התשובה שנבחרה לבין דפוסי פעולה מיטביים במצבי משבר סייבר.
- התרגיל שיקף רמת שיתוף פעולה גבוהה ותשתית ארגונית קיימת לחוסנם של התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי בישראל. כמו־כן, התרגיל המחיש כי למערכת הבנקאות בישראל ישנם החוסן והיכולות הנדרשות כדי לפעול ביעילות ובמהירות להתאוששות מאירועים כאלה תוך־כדי שמירה על היציבות – נושא שאותו יוסיף הפיקוח על הבנקים לבחון מעת לעת ברובדי התרגול והמוכנות השונים.

רקע

בעידן הדיגיטלי הפך סיכון הסייבר לאחד האיומים המרכזיים על מערכות פיננסיות ברחבי העולם. מתקפות סייבר אשר הולכות ומתעצמות בשנים האחרונות מתאפיינות בתחכום וביכולת לגרום לשיבושים ברציפות הפעילות ובאמון הציבור. המערכת הפיננסית, כתשתית גורלית למשק, ניצבת בחזית ההתמודדות עם איומים אלה ולכן נדרשת להיערכות מתמדת.

במסגרת הצעדים הרבים שננקטים להתמודדות עם סיכון זה קיים הפיקוח על הבנקים תרגיל סייבר מערכתי. התרגיל נעשה במתכונת שולחן עגול (TTX¹), בהשתתפות הגופים המפוקחים (כלל הבנקים וחברות כרטיסי האשראי) ובנוכחות וליווי של גורמי המעטפת המדינית – נציגי מערך הסייבר הלאומי (מס"ל) ובעלי התפקידים המרכזיים במרכז לרציפות פיננסית במשרד האוצר (מל"פ).

¹ Table Top Exercise

מטרת התרגיל

מטרת התרגיל הייתה לחזק את ההיערכות והתרגול של הגופים המפוקחים להתמודדות עם אירועי סייבר גדולים בהיבט הטכנולוגי, הארגוני והתהליכי באמצעות תרגול קבלת החלטות לצורך התאוששות מהירה ומושכלת במצבי אמת.

התרגיל הציג תרחישים מורכבים בעלי דינמיקה מתפתחת ודרגת חומרה גוברת, לרבות היבטי שרשרת אספקה, צדדים שלישיים ושימוש אפשרי של התוקפים ביכולות בינה מלאכותית. בדיוני המליאה השונים, אשר כללו תהליך של אתגור ושיתוף, השתתפו מנהלי הגנת הסייבר, מנהלי מערכות מידע ראשיים ומנהלי סיכונים ראשיים - הגורמים הנמצאים בחזית ההתמודדות עם אירוע אמת.

מהלך התרגיל

התרגיל כלל ארבעה שלבים. בכל שלב הוצג מידע עדכני על התפתחות האירוע והמשתתפים התפזרו לחשיבה קבוצתית ברמת התאגיד. לאחר החשיבה הקבוצתית התקיים במשך 20 דקות דיון במליאה בהשתתפות נציג מכל תאגיד מתורגל בפורום משתנה (CIO, CRO, CISO), נציגי הפיקוח על הבנקים, מערך הסייבר הלאומי והמרכז לרציפות פיננסית.

במהלך כל שלב בתרגיל התמודדו המשתתפים עם סדרת שאלות מובנות שנועדו לבחון את איכות קבלת ההחלטות, רמת המוכנות, היכולת לנתח את המידע בזמן אמת ואת האופן שבו נבחנות חלופות פעולה. כל מקבץ שאלות כלל שלוש שאלות מרכזיות, כשכל שאלה לוותה בארבע אפשרויות - כולן סבירות, אך בעלות רמות התאמה שונות לתרחיש. מטרת השאלות לא הייתה למצוא "תשובה נכונה" יחידה אלא לאמוד את מידת ההלימה בין התשובה הנבחרת לבין דפוסי פעולה מיטביים במצבי משבר סייבר.

התרחיש המלא, אשר נחשף בהדרגה לאורך התרגיל, התמקד בתקיפה המשלבת פגיעה בשרשרת אספקה ושימוש בגורם פנימי ומבוצעת באמצעות קבוצת פשיעת סייבר מוכרת אשר מגייסת מהנדס בכיר (תחת איום אבל בתגמול רב). המהנדס הוא עובד לשעבר, ממייסדי חברה המספקת מסדת (פלטפורמת) אבטחה לארגונים רבים, בניהם בנקים רבים בישראל, בתצורות הפעלה טכנולוגיות שונות.

בהתחזות למנכ"ל החברה (באמצעות טכנולוגיית Deep Fake) התוקפים יוזמים שיחת וידאו עם האחראים לגיוס עובדים בחברת התוכנה. בשיחה מנחה "המנכ"ל" לגייס בדחיפות את המהנדס הבכיר. לאור הנחייה זו צוות הגיוס מסתפק בבדיקת רקע שגרתית ולא מבצע בדיקות אמינות וסיווג ביטחוני מלאות, למרות רגישות התפקיד.

המהנדס, שגויס במקור באמצעות גורם זר, מחדיר קוד זדוני ("דלת אחורית") לתהליך הפיתוח של החברה. הקוד מוסווה כשיפור ביצועים לגיטימי, נכלל בעדכון התוכנה של החברה, אשר משולב בעדכון אבטחה תקופתי שגרתית. לקוחות החברה אשר משתמשים במוצר, כדוגמת התאגידים המתורגלים, מתקינים את עדכון התוכנה בנוהל שגרתית של עדכון מוצרי אבטחה. החדרה של קוד זדוני אל מוצר אבטחת מידע אשר פועל בתוך הרשת הארגונית יכולה להיות בסיס לפגיעה בשלושת עקרונות הבסיס של אבטחת המידע:

- סודיות המידע - באמצעות הדלפה של מידע פרטי, עסקי או תפעולי
- אמינות המידע - באמצעות שיבוש נתונים או שיבוש מערכות
- זמינות המידע - באמצעות הצפנה או מחיקה של מידע או מערכות

כיוון שמדובר בפגיעה באמצעות תוכנה של צד ג', אשר בהתאם לתרחיש מותקנת במספר רב של תאגידים, התממשות של הסיכון עלולה להביא לפגיעה מגזרית עד כדי סיכון יציבותי. הסיכון מאירוע סייבר יכול לשנות כיוון ועוצמה במהירות. אירוע שמתחיל כדלף-מידע ומהווה סיכון לחשיפה של מידע פרטי יכול לשנות כיוון ולהתגלות כהחדרה של קוד זדוני לארגון אשר באמצעותו אפשר לפגוע במידע ובמערכות הארגוניות ולסכן את יכולת הארגון לספק שירותים ללקוחותיו. כאשר מדובר באירוע המתרחש במספר תאגידים במגזר הפיננסי התוצאה עלולה לפגוע במערכת הפיננסית בכללותה.

התרגיל התמקד בהתרחשויות ב-12 השעות הראשונות של אירוע הסייבר וזאת כדי לדון בשלבים של אי-הוודאות וההתנהלות סביב אירוע הסייבר מבלי להתעמק בהיבטים הנרחבים של אירוע ההמשכיות העסקית, שכן אלו מנוהלים בנפרד.

התרגיל הדגיש את הנושאים הבאים:

- שרשרת האספקה או צדדים שלישיים כחוליה חלשה בכניסה לארגון (גם כאשר מדובר במוצר שהוא חלק משכבות ההגנה הטכנולוגיות - מוצר מניעת דלף-מידע² במקרה שהוצג).
- הרגישות הפוטנציאלית של מערך המחשוב הארגוני כיום עקב הרחבת המעטפת³ והישענות מוגברת על צדדים שלישיים (שירותי ענן, בינה מלאכותית ועוד).
- השפעת יכולות הבינה המלאכותית ויכולות ההתחזות המתקדמות (Deep fake) במתווה תקיפה על הארגון או דרך צדדים שלישיים.
- חשיבות המודיעין (מדינתי ומסחרי) בהערכת יכולות התוקף וכוונותיו לטובת יצירת תגובה מקדימה ופרואקטיבית ככל האפשר. לדוגמה, בתרגיל שותף פרופיל התוקף באמצעות נציג המעטפת המדינית ומי שהתעמק בו היה יכול להעריך במידה מסוימת את יכולות התוקף ואת התפתחות האירועים עוד בטרם אלה קרו.

תובנות מערכתיות

1. **חשיבות שיתוף מידע מגזרי** - התרגיל חיזק את התפיסה כי שיתוף מידע בין תאגידים על-אודות וקטור החדירה, לצד מודיעין המעטפת המדינית, הוא גורלי להבנת התקיפה ה"רוחבית". בתרגיל היה מרכיב שבחן את שיתוף המידע עם המעטפת המדינית בשלבים מוקדמים יחסית אשר חלק מהמתורגלים לא מימשו אותו. על-כן נדרש להמשיך ולחזק את המסגרות המגזריות, במיוחד בתחום התקשורת ובתחום שיתוף הידע על התוקף ומתווה הפעולה.
2. **הצורך במסר אחיד במתקפה בעלת השפעה מגזרית** - השונות הגדולה ביותר במענה של המשתתפים לשאלות באה לידי ביטוי בשאלות הקשורות להתנהלות תקשורתית מול הציבור, התקשורת והמאסדרים. חלק מהגופים נטו לפרסם הודעות מוקדם מדי, ללא וידוא מספק של תמונת המצב, בעוד אחרים התקשו להחליט על עיתוי ותוכן ההודעה. ממצאים אלה ממחישים את חשיבות התיאום המגזרי ואת הצורך בתבניות מוכנות מראש לניהול תקשורת בזמן אירוע. ההסלמה התקשורתית כפי שהופיעה בתרגיל (פרסום בטלגרם של סרטון מחיקת שרתים וידיעות בתקשורת העולמית) הדגישה את הצורך בניהול תקשורת מתואם במעורבות בנק ישראל ומעטפת הגנת הסייבר המדינית.

² Data Leak Prevention- DLP

³ Perimeter

תרגיל זה שיקף רמת שיתוף פעולה גבוהה ותשתית ארגונית קיימת לחוסנם של התאגידיים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי בישראל. כמו־כן, התרגיל המחיש כי למערכת הבנקאות בישראל ישנם החוסן והיכולות הנדרשות כדי לפעול ביעילות ובמהירות להתאוששות מאירועים כאלה, תוך־כדי שמירה על היציבות – נושא אשר אותו יוסיף הפיקוח על הבנקים לבחון מעת לעת ברובדי התרגול והמוכנות השונים.

תיבה ה'-7: הערכת סיכוני הלבנת הון במערכת הבנקאית

- בשנת 2018 צורפה מדינת ישראל כמדינה חברה בארגון ה-FATF (Financial Action Task Force). הארגון הוא כוח משימה בין-לאומי שמוביל ומקדם מסגרת נורמטיבית וקביעת תקנים למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור אשר אותם המדינות מחויבות לאמץ וליישם, לצד ביצוע מעקב שוטף אחר יישום המלצותיו.
- בהתאם לתקנים הבין-לאומיים בתחום המאבק בהלבנת הון ומימון טרור מדינות נדרשות לזהות את סיכוני הלבנת ההון ולהבין את הסיכון הפוטנציאלי של תופעות אלה למערכת הפיננסית, להכיר את הפעולות הנדרשות להתמודדות עימן ולשמש בסיס לקביעת מדיניות וסדרי עדיפויות בתחום מניעת הלבנת הון ומימון טרור.
- הערכת הסיכונים הקודמת בתחום פורסמה בשנת 2021. בהתאם לתקנים כאמור, בשנת 2025 פעלה מדינת ישראל, בהובלת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, לעדכן את הערכת הסיכונים הלאומית. במסגרת זו הוביל הפיקוח על הבנקים את קבוצת העבודה של המגזר הפיננסי וביצע עדכון להערכת הסיכונים בעבור המערכת הבנקאית.
- הפיקוח על הבנקים עדכן את הערכת הסיכונים בהתאם להמלצות ה-FATF ובמסגרת זו גיבש מתודולוגיה לזיהוי והערכה של הסיכונים הפרטניים והייחודיים שאליהם חשופה המערכת הבנקאית. בעבור כל מוקד סיכון שזוהה נעשתה הערכה לסיכון המובנה, אמצעי ההתמודדות וחישוב הסיכון השירוי.
- הערכת הסיכונים התבססה על תהליך מעמיק אשר כלל, בין היתר, סקירה של הוראות חוק, חומר מקצועי, מידע הקיים בפיקוח ומידע איכותי וכמותי אשר התקבל מהמערכת הבנקאית באמצעות שאלון שגיבש הפיקוח על הבנקים.
- מוקדי הסיכון שזיהה הפיקוח על הבנקים חולקו לארבע קבוצות סיכון עיקריות: 1. סוגי לקוחות. 2. מוצרים ושירותים. 3. אזורים גיאוגרפיים. 4. ערוצי הפצה. בין מוקדי הסיכון העיקריים זהו ארגונים ללא מטרת רווח, נותני שירותים פיננסיים, העברות בין-לאומיות, פעילות במזומן וקבלת שירותים באמצעים דיגיטליים.
- הערכת הסיכונים משמשת את הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת אסטרטגיה פיקוחית, תוכניות עבודה, סדרי עדיפויות והקצאת משאבים, תוך-כדי יישום גישה מבוססת-סיכון והטמעתה בפעילות הפיקוחית השוטפת.
- הפיקוח על הבנקים ממשיך לנטר באופן שוטף סיכונים מתהווים ולהתאים את תוכניות העבודה באופן דינמי במטרה לחזק את ההתמודדות עם סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.

רקע

ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) הוא כוח משימה בין-לאומי אשר קובע את התקנים העולמיים בתחום המאבק בהלבנת הון, מימון טרור ומימון נשק להשמדה המונית. הארגון מפתח מדיניות שמטרתה להגן על שלמות המערכת הפיננסית העולמית ומשפר את שיתוף הפעולה הפיננסי והמודיעיני בין מדינות. אימוץ התקנים של ה-FATF נחשב תנאי הכרחי להשתתפות פעילה בכלכלה הגלובלית.

מדינת ישראל צורפה כחברה מלאה בארגון ה-FATF בדצמבר 2018, לאחר תהליך ביקורת מקיף. דוח הביקורת הבין-לאומי קבע כי ישראל היא אחת משלוש המדינות המובילות בעולם מבחינת יעילות המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. הצטרפות זו נחשבת להישג אסטרטגי מרכזי ששינה את התפיסה העולמית כלפי ישראל, העלה את מוניטין המערכת הפיננסית שלה ומגן על יכולתה לקיים קשרי מסחר תקינים עם העולם.

בהתאם להמלצה מס' 1 של ה-FATF, מדינות נדרשות לזהות, להעריך ולהבין את סיכוני הלבנת ההון ומימון הטרור אשר אליהם הן חשופות. תקן זה מחייב קיום הערכת סיכונים לאומית (NRA) בעבור סיכוני הלבנת הון ומימון טרור שאליהם המדינה חשופה ותיקוף תקופתי של הערכה זו. ההערכה נועדה לסייע למגזר הציבורי והפרטי להכיר את האיומים הרלוונטיים, להבין את נקודות התורפה במערכת הפיננסית ולהוות בסיס לקביעת מדיניות וסדרי עדיפויות בהקצאת משאבים.

הערכת הסיכונים הלאומית הקודמת בתחום הלבנת הון פורסמה בשנת 2021. בהתאם לתקנים כאמור, בשנת 2025 פעלה מדינת ישראל בהובלת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן: "הרשות") לעדכן את הערכת הסיכונים הלאומית. במסגרת זו כל מאסדר פיננסי נדרש לבצע עדכון להערכת הסיכונים בעבור הגופים שעליהם הוא מפקח. הפיקוח על הבנקים נענה לבקשת הרשות להוביל את קבוצת העבודה של המאסדרים הפיננסיים לצורך ביסוס הערכת הסיכונים. במסגרת זו התקיימו שיחות ודיונים מקצועיים עם נציגי הרשות, קציני הציות, נציגי המאסדרים הפיננסיים וגורמי אכיפה.

דגשים בביצוע הערכת הסיכונים

לצורך ביצוע הערכת הסיכונים כאמור גיבש הפיקוח על הבנקים מתודולוגיה במטרה לזהות, לנתח ולהעריך את מוקדי הסיכון שאליהם חשופה המערכת הבנקאית. בעבור כל מוקד סיכון שזוהה הוערכו רמת הסיכון המובנה ואמצעי ההתמודדות הקיימים במערכת הבנקאית. הסיכון השיורי שנקבע לבסוף בעבור כל מוקד סיכון נגזר מהסיכון המובנה ואמצעי ההתמודדות שנתחו והוערכו.

להלן דגשים עיקריים מתוך הליך הערכת הסיכונים שהתקיים בפיקוח על הבנקים:

הפיקוח על הבנקים סקר מידע בנוגע למוקדי הסיכון, לרבות הוראות חוק ואסדרה, פרסומים מקצועיים של הרשות לאיסור הלבנת הון (דוחות שנתיים ומסמכי טיפולוגיות ודגלים אדומים) ומידע פנימי הקיים בפיקוח על הבנקים.

הפיקוח על הבנקים סקר את ממצאי הערכות הסיכונים השנתיות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור שכל אחד מהגופים המפוקחים מבצע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 411 בדבר: "ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור". הסקירה התמקדה במוקדי הסיכון המרכזיים הקיימים והמתהווים.

הפיקוח על הבנקים עשה ניתוח מקיף של נתונים ומידע שהתקבלו מהמערכת הבנקאית על בסיס שאלון שגיבש הפיקוח על הבנקים. השאלון התייחס למידע כמותי ואיכותי רחב בהתייחס, בין היתר, למוקדי הסיכון, טיפולוגיות משמעותיות, איכות הניהול והבקרות, נקודות תורפה, מדינות בסיכון גבוה לעניין ציות אשר מהן/אליהן נעשות העברות כספים ניכרות ועוד.

בהתבסס על ניתוח המידע והנתונים, אפיון מוקדי הסיכון וההערכה לגבי רמת הסיכון המובנה ולאמצעי ההתמודדות, גיבש הפיקוח על הבנקים הערכה לדרוג הסיכון השיורי בעבור מוקדי הסיכון שזוהו.

סקירת מוקדי סיכון עיקריים שעלו מהערכת הסיכונים

במסגרת הערכת הסיכונים בחן הפיקוח על הבנקים את החשיפה לסיכון ל-45 מוקדים בתחום איסור הלבנת הון אשר חולקו לארבע קבוצות סיכון עיקריות: 1. סוגי לקוחות, 2. מוצרים ושירותים, 3. אזורים גיאוגרפיים, 4. ערוצי הפצה. להלן דוגמאות¹ למוקדי סיכון עיקריים שזוהו והוערכו באמצעות הפיקוח על הבנקים:

מוקד סיכון	קבוצת סיכון	רמת הסיכון השיורי - בהערכת סיכונים 2025	רמת הסיכון השיורי - בהערכת סיכונים 2021
ארגונים ללא מטרות רווח	סוגי לקוחות	גבוהה ●	גבוהה ●
מוסדות לגמילות חסדים	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	לא נקבע ציון נפרד ² ●
נותני שירותים פיננסיים	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	גבוהה ●
אנשי ציבור	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
שימוש במבני התאגדות מורכבים	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
פעילות בנכסים וירטואליים	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
לקוחות בעלי פעילות בנדל"ן	סוגי לקוחות	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
העברות בין לאומיות	מוצרים ושירותים/אזורים גיאוגרפיים	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
פעילות במזומנים	מוצרים ושירותים	בינונית-גבוהה ●	בינונית-גבוהה ●
חשבונות בעבור צד שלישי	מוצרים ושירותים	בינונית-גבוהה ●	בינונית ●
שירותים בנקאיים הניתנים באמצעות ערוצים דיגיטליים	ערוצי הפצה	בינונית ●	בינונית ●
תושבי מדינות בסיכון	אזורים גיאוגרפיים	בינונית ●	בינונית ●

¹ הערכת הסיכונים המלאה כוללת 45 מוקדי סיכון מתוכם 1 ברמת סיכון גבוהה, 9 ברמת בסיכון בינונית-גבוהה, 8 ברמת סיכון בינונית, 7 ברמת בסיכון בינונית נמוכה ו-201 ברמת סיכון נמוכה.

² הוערך יחד עם ארגונים ללא מטרות רווח ברמת סיכון גבוהה.

להלן פירוט הממצאים בעבור מוקדי סיכון עיקריים נבחרים:

ארגונים ללא כוונות רווח (אלכ"רים) - קיימים ארגונים ללא כוונות רווח (אלכ"רים) המתאפיינים בשימוש רב במזומנים, בפעילות בין־לאומית, במתן הלוואות וקבלת פיקדונות, בתורמים אנונימיים ובמחזור כספים גבוה. מאפיינים אלה הם גורמי סיכון להלבנת הון. כמו־כן קיימים גורמים המנצלים לרעה את השימוש באלכ"ר כאמצעי לטשטוש המעקב אחר נתיב הכספים וכדרך להפקדת מזומנים ולהטמעת הכספים במערכת הבנקאית. בשנים האחרונות התגברה התופעה של ניצול אלכ"רים לפעילות לא־חוקית באמצעות מסעות פרסום לגיוס המונים המקושרים לאלכ"רים. בהתאם להוראות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, התאגידים הבנקאיים מנהלים אמצעי בקרה וניטור הדוקים אחר הפעילויות בחשבונות אלו ונוקטים אמצעים המתאימים לצורך זיהוי, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם להוראות הדין. לנוכח האמור לעיל העריך הפיקוח על הבנקים את רמת הסיכון להלבנת הון הנשקפת למערכת הבנקאית מפעילות אלכ"רים כגבוהה.

נותני שירותים פיננסיים - נותני שירותים פיננסיים הם גופים פיננסיים המספקים מגוון רחב של שירותים פיננסיים, החל מפעילות המרת כספים והעברות כספים בין־לאומיות וכלה במתן שירותים פיננסיים מורכבים יותר הכוללים ניכיון שיקים, פקטורינג³ ומתן הלוואות. בשנים האחרונות אנו עדים להתפתחויות רבות ומשמעותיות בתחום, לרבות הקמת חברות שעושות שימוש בטכנולוגיה חדשה לצורך מתן שירותים פיננסיים במגוון תחומים ומוצרים. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, נועד להסדיר את פעילותם של נותני שירותים פיננסיים ושל נותני שירותים פיננסיים שונים, ובכלל זאת בהיבטי רישוי והגנת הלקוח. בהתאם, התייחסות ניתנה גם להסדרה הנדרשת בהיבטי איסור הלבנת הון ומימון טרור.

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, תשפ"ג-2023, מסדיר את שוק שירותי התשלום ובין היתר קובע את החובה להחזיק ברישיון לצורך מתן שירותי תשלום, בכפוף למספר חריגים. כמו־כן, במסגרת החוק תוקן חוק איסור הלבנת הון כך שחובות איסור הלבנת הון יחולו על חברות תשלומים ובעלי רישיון ייזום בסיסי. בחודש נובמבר 2024 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון הנוגע לחובות איסור הלבנת הון של חברת תשלומים. חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות הונחו לקבוע מדיניות ונהלים לפתיחת חשבונות לגופים כאמור אשר משקפים גישה מבוססת־סיכון לניהול אותם חשבונות. כמו־כן, ובהתאם לסעיף 2(ה) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981, על התאגידים הבנקאיים לדווח למפקח על הבנקים על כל סירוב או עיכוב בפתיחת חשבון עובר ושב וניהולו לגוף פיננסי. בהתאם להוראות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, התאגידים הבנקאיים מנהלים אמצעי בקרה וניטור הדוקים אחר הפעילויות בחשבונות כאמור ונוקטים אמצעים המתאימים לצורך זיהוי, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם להוראות הדין. לנוכח האמור לעיל העריך הפיקוח על הבנקים את רמת הסיכון להלבנת הון הנשקפת למערכת הבנקאית מפעילות נותני שירותים פיננסיים כבינונית-גבוהה.

העברות בין־לאומיות - העברות בין־לאומיות מהוות סיכון למערכת הבנקאית בעיקר במצבים שבהם ההעברה הבנקאית נעשית אל או מחשבון המצוי במדינה המוגדרת כמדינה בסיכון לעניין הלבנת הון ומימון טרור; מצבים שבהם מקור הכספים או יעדם הוא מדינות המוכרות כמקלטי מס; וכן העברות אל או ממדינות בעלות משטר רופף להלבנת הון ומימון טרור. לא קיימת רשימה מוסדרת ומחייבת של מדינות וטריטוריות המהוות מקלטי מס. מנגד, ישנם מספר אמצעי פיקוח בתחום הכוללים, בין היתר, את צו איסור הלבנת הון המטיל חובות דיווח "אוטומטיות" על העברות כספים מסוימות בין ישראל לחו"ל ועל העברות כספים מסוימות בין ישראל למדינה בסיכון גבוה. במטרה למזער את סיכויי הלבנת הון ומימון טרור תאגידים בנקאיים נדרשים לקבוע מדיניות, נהלים, צעדים ובקורות. בהתאם להוראות בתחום איסור הלבנת הון ומימון

³ פקטורינג הוא שירות פיננסי לרכישת חובות, המאפשר לעסקים להקדים קבלת תשלומים ולקבל כסף באופן מיידי בתמורה לעמלה (דמי ניכיון).

טרור, התאגידים הבנקאיים מנהלים אמצעי בקרה וניטור הדוקים (גם מעבר לספים הקבועים בדין) אחר העברות בין-לאומיות ונוקטים אמצעים המתאימים לצורך זיהוי, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם להוראות הדין. לנוכח האמור לעיל העריך הפיקוח על הבנקים את רמת הסיכון להלבנת הון הנשקפת למערכת הבנקאית מפעילות זו כבינונית-גבוהה.

פעילות במזומנים - שימוש במזומן מאפשר להסתיר/לטשטש את מקור הכספים או את יעדן ובכך יכול לאפשר הסוואה של פעילות בלתי-לגיטימית והון שאינו מדווח לרשות המיסים בתוך המערכת הבנקאית. יכולת ההתמודדות והאכיפה של המערכת הבנקאית עם תופעה זאת נגזרת מהוראות דין, וביניהן צו איסור הלבנת הון, המטיל על תאגידים בנקאיים חובות דיווח על ביצוע פעולות במזומן מעל הסף הקבוע בצו. החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018, נועד לסייע למזעור הסיכונים ברמה הלאומית. בחודש אוגוסט 2022 הופחתו הסכומים המותרים לתשלום במזומן בהתאם לחוק לצמצום השימוש במזומן. בהתאם להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור התאגידים הבנקאיים מנהלים אמצעי בקרה וניטור הדוקים (גם מעבר לספים הקבועים בדין) אחר פעילויות במזומן ונוקטים אמצעים המתאימים לצורך זיהוי, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם להוראות הדין. לנוכח האמור לעיל העריך הפיקוח על הבנקים את רמת הסיכון להלבנת הון הנשקפת למערכת הבנקאית מפעילות זו כבינונית-גבוהה.

שירותים בנקאיים הניתנים באמצעות ערוצים דיגיטליים - התאגידים הבנקאיים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים באמצעות ערוצים דיגיטליים, החל מפתיחת חשבון מרחוק ללא הגעה לסניף התאגיד הבנקאי, הנפקת כרטיס חיוב, הצטרפות לשירותי בנקאות בתקשורת באופן מקוון גם בחשבון קיים, וכלה בפעילות שוטפת ללא צורך בהגעה לסניף. השימוש באמצעים טכנולוגיים ומתן אפשרות ללקוחות לבצע פעילות בנקאית מרחוק עלולים להיות מנוצלים לרעה בקרב גורמים עברייניים לצורך הלבנת הון. במטרה למזער את סיכוני הלבנת ההון ומימון טרור תאגידים בנקאיים נדרשים לקבוע מדיניות, נוהלי "הכר את הלקוח", צעדים ובקורות עקביות להערכת הסיכון לגבי שירותים בנקאיים הניתנים באמצעות ערוצים דיגיטליים. בהתאם להוראות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור התאגידים הבנקאיים מנהלים אמצעי בקרה וניטור הדוקים אחר השירותים כאמור ונוקטים אמצעים המתאימים לצורך זיהוי, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם להוראות הדין. לנוכח האמור לעיל העריך הפיקוח על הבנקים את רמת הסיכון להלבנת הון הנשקפת למערכת הבנקאית משירותים בנקאיים הניתנים באמצעות ערוצים דיגיטליים כבינונית.

אסטרטגיה, תוכניות עבודה והמלצות

הערכת הסיכונים משמשת את הפיקוח על הבנקים, בין היתר, כתשתית לגיבוש אסטרטגיה פיקוחית בתחום איסור הלבנת הון ולקביעת סדרי עדיפויות, זאת תוך יישום גישה מבוססת-סיכון והקצאת משאבים יעילה להפחתת וניהול אפקטיבי של הסיכונים שזוהו. בהתאם לעקרונות הליבה ולנורמות התנהגות בקרב המאסדרים המובילים בעולם, הכלי המיטבי למילוי תפקידי הפיקוח על הבנקים, מלבד חיזוק הממשל התאגידי ושומרי-הסף בתאגידים המפוקחים, הוא הפעילות הפיקוחית השוטפת. פעילות זו כוללת, בין היתר, הליכי הסדרה, מעקב וניטור סיכונים במערכת הבנקאית וקיום בדיקות וביקורות. הפעולות הפיקוחיות אשר הפיקוח על הבנקים עושה נגזרות, בין היתר, מתוצאות הליך הערכת הסיכונים, ומשפיעות באופן ישיר על גיבוש תוכניות העבודה הפיקוחיות.

נוסף על כך, בהתבסס על הליך הערכת הסיכונים העביר הפיקוח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור המלצות שמטרתן לסייע בהפחתת הסיכונים הן ברמת המדינה הן ברמת המגזר הבנקאי.

הפיקוח על הבנקים ממשיך לנטר ולבחון באופן שוטף, בהתבסס על המידע הקיים ברשותו, את סיכוני הלבנת ההון שאליהם המערכת הבנקאית חשופה. פעילותו הדינמית של הפיקוח מאפשרת להגיב לסיכונים מתהווים באופן מהיר, תוך כדי התאמת התוכניות והאסטרטגיה, וזאת במטרה להתמודד באופן יעיל עם הסיכונים כאמור.

במהלך שנת 2025 עסק הפיקוח על הבנקים בחיזוק חוסנה של מערכת הבנקאות ובשיפור מוכנותה להתמודדות עם משברים כלכליים. כמו־כן המשיך הפיקוח על הבנקים לעסוק בחיזוק כוח המיקוח של משקי הבית ובהגברת ההוגנות, התחרות והחדשנות במערכת הבנקאות.

1. החזון והיעדים האסטרטגיים של הפיקוח על הבנקים

החזון של הפיקוח על הבנקים הוא "קידום טובת הציבור על־ידי שמירה על היציבות וההוגנות של מערכת הבנקאות, באמצעות פיקוח מקצועי, מוביל ושקוף". יעדי הפיקוח על הבנקים נגזרים מלשון החוק ומיעדים אסטרטגיים אשר נקבעו במטרה לתמוך ולסייע בהשגת חזונו. החוק קובע כי על הפיקוח על הבנקים לפעול לטובת הציבור והמשק באמצעות שלושה יעדים מרכזיים: מניעת פגיעה ביכולתם של תאגידי בנקאיים לקיים את התחייבויותיהם; הבטחת תפקודם התקין של תאגידי בנקאיים ושמירה על ענייני לקוחותיהם; תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית.

היעדים האסטרטגיים הפיקוחיים שנקבעו בהלימה ליעדי בנק ישראל הם:

- יציבות - שמירה על יציבות הגופים המפוקחים, על תפקודם הרציף ועל כספי המפקידים בשגרה ובחירום
- הוגנות - הטמעת תרבות של הוגנות כלפי הלקוחות ורמת שירות מיטבית ומכלילה

עוד נקבעו יעדים תומכים:

- עידוד תחרות במערכת הפיננסית
- חיזוק אפקטיביות עבודת הפיקוח על הבנקים

2. פיקוח וניהול בנקאות בשעת משבר - "עם כלביא" ו"שאגת הארי"

המשכיות עסקית

על רקע ההסלמה בלחימה והיציאה למבצע "עם כלביא" בשנת 2025 ומבצע "שאגת הארי" בשנת 2026 פעל הפיקוח על הבנקים להבטחת זמינותם הרציפה של שירותים בנקאיים חיוניים לציבור.

במסגרת זו השתתף הפיקוח בהערכות מצב של הגורמים הלאומיים והנחה את מערכת הבנקאות בהתאם להתפתחויות בשטח. במקביל קודמו מהלכים לשיפור רמת מוכנותה של מערכת הבנקאות להתמודדות עם מגוון תרחישים ואתגרים עתידיים בין היתר נבחנו ההשלכות של ביטול יום עסקים, וקודמו עדכונים להסדרה בתחום ההמשכיות העסקית במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין ובנהלים הפנימיים של התאגידי הבנקאיים.

הגברת ניטור הסיכונים הפיננסיים ואלה שאינם פיננסיים

עם פרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר 2023 ולאורך מבצעי הלחימה שנערכו מאז קיים הפיקוח על הבנקים שיח שוטף עם הדיריקטוריונים וההנהלות של הבנקים במטרה לעמוד על ההשפעות האפשריות של המצב הביטחוני על הבנקים ועל לקוחותיהם. במסגרת זו התקיימו, בין היתר, פגישות עם המנכ"לים ומנהלי הסיכונים בבנקים, וכן שיחות בתדירות גבוהה עם פורום מנהלי הסייבר וגורמים רלוונטיים נוספים. עם פרוץ מבצע "שאגת הארי" ב-28 בפברואר 2026 פנה המפקח על הבנקים במכתב אל המערכת הבנקאית שבו הדגיש את הציפיות מהמערכת הבנקאית לניטור מוגבר של כלל החשיפות והסיכונים, ובכלל זה הביטוי תפעול, הון, נזילות ואשראי, לרבות התאמת המדיניות

המודלים לתרחישי קיצון מחמירים יותר ובחינת רמת הנזילות הנדרשת. הבנקים נדרשו לבחון מחדש את נאותות האמצעים והכלים לניהול הסיכונים, תוך חיזוק מנגנוני השליטה, הניהול, הביקורת והבקרה בכל נתיבי הפעילות העיקריים. המערכת הבנקאית נדרשה להיערך להתגברות ניסיונות ותקיפות סייבר ולהגביר כוננות, ערנות ומוכנות ארגונית להתמודדות עם אירועים כאמור. נוסף על כך עדכן הפיקוח על הבנקים כי יפעיל, בהתאם להתפתחויות, את דרישות הדיווח במצב מיוחד המסייעות לפיקוח לנתח באופן שוטף את המצב והשלכותיו.

הקלות וסיוע ללקוחות

בשנים האחרונות גיבש הפיקוח על הבנקים מספר מתווים להקלה על נטל האשראי והעמלות של הציבור הרחב כמענה רוחבי ראשוני לאירועי משבר שחוותה מדינת ישראל ובכללם משבר הקורונה, המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 והמבצעים "עם כלביא" ו"שאגת הארי". מטרת המתווים הייתה לסייע לציבור הלקוחות בהתמודדות עם קשיים תזרימיים בעקבות אירועי הקיצון ולהוות בעבורם גשר תזרימי עד לקבלת סיוע מהמדינה או התאוששות מהמצב הפיננסי שאליו נקלעו. המתווים שגיבש הפיקוח על הבנקים הם מתווי מחווה התנדבותיים אשר אומצו ע"י הבנקים וחברות כרטיסי האשראי (בהתאם לעניין), תוך כדי התאמת מאפייני המתווים לאירועי המשבר ולאוכלוסיות השונות שנפגעו מהשלכות אירועי הקיצון. המתווים כללו, בין היתר, דחיית תשלומי משכנתה, דחיית הלוואות צרכניות ועסקיות ופטור מעמלות העו"ש ומתשלום ריבית על יתרת החובה בחשבון העו"ש. לאורך כל תקופת הלחימה קיים הפיקוח על הבנקים מעקב הדוק אחר הנתונים וההתפתחויות. מעקב זה כלל שיח שוטף עם הציבור, קבלת אינדיקציות מהשטח ושיח מתמשך עם המערכת הבנקאית במטרה לטייב ולדייק את המתווים. במסגרת זו, לאורך התקופה הוארכו חלק מהמתווים במידת הצורך, הורחבה גם אוכלוסיית הזכאים להם והורחבו ההקלות שנכללו בהם. בנוסף, קוצר באופן משמעותי זמן הפעלת מתווה הסיוע, כך שבמצב "שאגת הארי" למשל הופעל המתווה בתוך יום עסקים אחד (להרחבה ראו תיבה ו'3- בסקירה זו).

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מבצע "שאגת הארי" (הוראת שעה)

לאור מבצע "שאגת הארי" שהחל ביום 28 בפברואר 2026 והשלכותיו על הכלכלה בישראל, ועל-מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב, גובשה שורה של התאמות נדרשות במסגרת הוראת שעה זו פורסמה ביום 17 במרץ 2026 ("ניהול בנקאי תקין הוראה מספר 253").

1. טיפול בתלונות ציבור

נוכח המצב והשפעתו גם על פעילות נציב תלונות הציבור בתאגידים הבנקאיים ועל מנת להבטיח מתן מענה מיטבי לפניות הציבור נדרשו התאמות להוראה A308 (העוסקת באופן הטיפול בפניות הציבור במערכת הבנקאית). התאמות אלו נועדו לאפשר לנציבים להתמקד באופן מיוחד במענה לפניות דחופות, ובפרט ללקוחות שנפגעו וללקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים על רקע המצב. לשם כך ניתנה לתאגידים הבנקאיים גמישות באשר לאופן מתן מענה והודעות לפניות של לקוחות, ובפרט במקרים בהם הלקוחות, בשל המצב, לא פנו אל הבנק באופן מקוון או שלתאגיד הבנקאי אין אפשרות לשלוח אליהם תשובה באופן דיגיטלי.

2. ניהול אשראי צרכני

בהוראה 311A בנושא: "ניהול אשראי צרכני" נקבע כי יש להימנע למשך שלושה חודשים לפחות מפנייה יזומה ללקוח אשר השיב בעבר בשלילה להצעת אשראי דומה. כיוון שבעקבות מבצע "שאגת הארי" עלולים לקוחות להיקלע לקשיים תזרימיים או כלכליים ויתכן כי לגבי חלק מהלקוחות טרם חלפו שלושה חודשים מהמועד האחרון שבו בוצעה אליהם פנייה יזומה להצעת אשראי צרכני, הוסרה מגבלת הזמן הזו. זאת כדי לאפשר לתאגידים הבנקאיים לפנות לאותם לקוחות שמצבם הכלכלי הורע וליידע אותם על האפשרות לקבל אשראי כדי לסייע להם.

3. ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב

בהתאם להוראה 325: "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב", יש להסדיר חריגות ממסגרת באמצעות עיגון בהסכם בין התאגיד הבנקאי ללקוח בתוך יום עסקים אחד. התיקון להוראה נועד לסייע ללקוחות העלולים להיקלע בימים אלה לקשיים תזרימיים באמצעות מתן אפשרות לתאגיד בנקאי לאפשר חריגה ממסגרת האשראי לפרק זמן ארוך יותר מיום עסקים אחד, אשר במהלכו תוסדר המסגרת מול הלקוח, ובלבד שהתאגיד הבנקאי יפעל להסדרת המסגרת כאמור בהקדם האפשרי, בשים לב לאתגרים שעומדים בפניו ובפני הלקוח בשל המצב. יובהר כי אין בתיקון האמור כדי לגרוע מכל דין אחר, לרבות חוק אשראי הוגן, התשנ"ג.

4. סיוע למושכי שיקים ללא כיסוי בשעת חירום

בעקבות שיתוף הפעולה בין הגופים בנק ישראל, משרד המשפטים ומשרד האוצר פורסמו תקנות ולפיהן שיקים שחזרו מסיבת "אין כיסוי מספק" במהלך ימי מבצע "עם כלביא" (13 עד 30 ביוני 2025) לא יימנו לצורך הטלת הגבלה כמתחייב בחוק "שיקים ללא כיסוי" וגם לא יימנו לצורך משלוח התראה בגין 5 שיקים ללא כיסוי. כמו כן בוטל רישום שלילי ליחידים בגין שיקים אלו בדו"ח מאגר נתוני אשראי.

5. בנקאות בתקשורת

בהתאם להוראה 367: "בנקאות בתקשורת" יתקשר תאגיד בנקאי עם לקוח בהסכם למתן שירותי בנקאות בתקשורת. בשל המצב ניתנה לבנקים ולנותני שירותי התשלום היציבותיים, נוסף על משלוח ההודעות בדרך שבה הוסכם עם הלקוח, אפשרות לשלוח ללקוחותיהם בערוצי בנקאות בתקשורת הודעות בעלות השפעה חיונית, ובלבד שיש דחיפות בקבלת המסר בעבור הלקוחות, גם אם אינם צד להסכם בנקאות בתקשורת. הוראת הסעיף לא תחול במקרים שבהם הלקוח ביקש במפורש שלא לקבל הודעות באמצעות בנקאות בתקשורת.

6. ניהול סיכוני אה"ה ומימון טרור

במטרה לסייע לתאגידים הבנקאיים לתת מענה מהיר ומותאם לצורכי משקי הבית הנדרשים לנוכח האירועים הביטחוניים: להנפיק כרטיסי חיוב כדי לבצע תשלומים; או לקבל אשראי, בהוראה 411: "ניהול סיכוני אה"ה ומימון טרור" - יתווסף נספח ב'7, שמטרתו מתן אפשרות, במקרים חריגים, לפעול בהתאם לקבוע בהוראת סעיפים 6(א) ו-6(ב) לצו ביחס לפעילות בכרטיסי חיוב שמונפקים ליחיד עד למסגרת של 100,000 ש"ח, ובכלל זאת קבלת אשראי, בכפוף לתיעוד הנימוקים והסיבות לכך. נוסף על כך, באותם מקרים כאמור הורחבה האפשרות, בעת זיהוי לקוח תושב ישראל, להסתמך על העתק ממסמך זיהוי שהנפיקה מדינת ישראל ושאינו תעודת זהות ובלבד שהמסמך נושא שם, מספר זהות, תאריך לידה ותמונה.

7. העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

בשל מצוקת כוח האדם בתאגידים הבנקאיים על רקע המצב הוארכה ל-10 ימי עסקים (במקום 5 ימי עסקים) התקופה לטיפול בבקשת לקוח לסגירת חשבון מהמועד שבו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו בהתאם להוראה 432: "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח".

8. נהלים למתן הלוואות לדיור

בהוראה 451: "נהלים למתן הלוואות דיור" התווספה חובה לבחון את האפשרות להארכת משך אישורים עקרוניים שהיו בתוקף ביום תחילת המבצע בשים לב לנסיבות, לצורך ובהתאם לשיקול דעת התאגיד הבנקאי. כמו כן, על רקע מחסור בכוח האדם במערכת הבנקאית כתוצאה מהמצב ועל מנת לאפשר הסטת משאבים לטיפול במקרים דחופים, ובמיוחד של לקוחות שנפגעו מהמצב, הוארכו המועדים הקבועים בהוראה.

9. אשראי לדיור

בינואר 2024 ניתנה הקלה בשיעור המימון המרבי בעת לקיחת הלוואה לדיור בשעבוד דירת מגורים שאינה למטרת רכישת נכס (הלוואה לכל מטרה). לפי הקלה זו אפשר לתת הלוואה לכל מטרה בשיעור מימון של 70 אחוזים, ובלבד ששיעור החריגה מעל 50 אחוזים לא יעלה על סכום של 200,000 ש"ח. הקלה זו הוארכה פעמים אחדות עד שברבעון הראשון של 2026, כדי לסייע לציבור ולתת מענה לצורכי האשראי של משקי הבית, מצא לנכון המפקח על הבנקים לקבע הקלה זו. נוסף על כך ניתנו פטורים ממגבלות שונות בעת הוספת ממ"ד במקרים שבהם פיקוד העורף הקל בדרישות התכנון.

10. הוראת המפקח על הבנקים לפי סעיף 3(א1) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 (סעיף 14 להוראה)

עלמנת שלא לעכב את יישום מתווי הסיוע שגובשו בתקופה זו ואשר נועדו לסייע ללקוחות המערכת בנקאית באמצעות דחיית תשלומי הלוואות, נקבע כי הסכמת הלקוח יכולה להתקבל בדרכים שונות בהתאם לשיקול דעת התאגיד הבנקאי, ובכלל זה בשיחה טלפונית, ובלבד שתתועד. כמוכך, על-מנת להקל על לווים שנמצאים בשלבים מתקדמים של תהליך קבלת הלוואה לדיור ונדרשים בתקופה זו לחתום על מסמכי הלוואה, נקבע כי הסכמת לווה אשר אינו יכול לחתום על מסמכי הלוואה בשל המצב יכולה להתקבל בדרכים שונות בהתאם לשיקול דעת התאגיד הבנקאי לאחר זיהוי הלווה ותייעוד הסכמתו, ובלבד שיתר הלווים יידרשו לחתום על מסמכי הלוואה כנדרש בכללים.

3. הפעולות המרכזיות על יציבותם של הגופים המפוקחים, על תפקודם הרציף ועל כספי המפקידים בשגרה ובחירום

פיקוח ואכיפה

הפיקוח על הבנקים מפעיל צוותי מבקרים המומחים בסוגי סיכונים שונים במטרה לזהות ולהעריך את מכלול הסיכונים הגלומים בפעילויות הגופים המפוקחים ואת העמידה בדינים ובהוראות, לבחון את תפקוד מערכי הניהול, הבקרה והממשל התאגידי ולהביא לזיהוי הפרות ולתיקון ליקויים. ממצאי הבדיקות משמשים לזיהוי מגמות התפתחות סיכונים, להערכת התפקוד של הגופים המפוקחים ולאיתור צורכי אסדרה ואכיפה. כל אלו במטרה לחזק את היציבות של מערכת הבנקאות ולהבטיח את תפקודה התקין.

להלן תיאור של בקרות בנושא יציבות שקיים הפיקוח על הבנקים בשנת 2025 והצעדים שנקט:

הליך ההערכה הפיקוחי (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP)

בשנת 2025 ערך הפיקוח על הבנקים תהליך להערכת הסיכונים הפיקוחי. התהליך כלל את הערכת פרופיל הסיכון של ששת התאגידים הבנקאיים הגדולים ושל שלוש חברות כרטיסי האשראי. הליך ההערכה בוצע לפי מתודולוגיה פיקוחית סדורה, שעברה ריענון ותיקוף בשנת 2024.

הערכה זו נועדה לזהות ולהעריך מוקדי סיכון בתאגידים אלה, להעריך את איכות תהליכי הניהול שלהם ולבחון את היעילות של הממשל התאגידי שלהם. בין מטרות ביצוע הערכת סיכונים תקופתית זו היא הבטחת הלימות בין יחסי ההון שמחזיקים התאגידים לפרופיל הסיכון שלהם. תוצאותיו של תהליך ההערכה הפיקוחי הוצגו בפני ההנהלות והדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים ושל חברות כרטיסי האשראי ושוקפו במכתבי סיכום שנשלחו אליהם. בסיומו של תהליך חיוני זה החל הפיקוח על הבנקים בהליך של הפקת לקחים כדי לטייב את יכולות ההערכה של פרופיל הסיכון. תהליך זה ויישום המלצותיו צפויים להימשך לתוך שנת 2026.

בחירת תכנוני ההון של הבנקים

על רקע אי-הוודאות הגבוהה ששררה בעקבות פרוץ המלחמה שהחלה ב-7 באוקטובר 2023 ומבצע "עם כלביא", וכן בתקופה שלאחר סיומם, קיים הפיקוח על הבנקים בחינה מקיפה של תכנוני ההון של התאגידים הבנקאיים. מטרת הבחינה הייתה לוודא קיומן של כריות הון הולמות, תוך כדי שמירה על איזון בין חוסן המערכת הבנקאית לבין צורכי ההון של הבנקים. במסגרת בחינה זו הונחו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים ואת ביצוע הרכישות העצמיות של מניות התאגידים, בין היתר על רקע השלכות המלחמות, התגברות הסיכון הגיאוגרפי, שינויים בסביבה המקרו-כלכלית, החשש מפני הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל ותרחישים נוספים.

בחירת תוכניות העבודה של התאגידים הבנקאיים ושל חברות כרטיסי האשראי

כבכל שנה, גם בתחילת שנת 2025, כחלק מהשגרה השנתית, בחן הפיקוח על הבנקים את תוכניות העבודה של התאגידים הבנקאיים ושל חברות כרטיסי האשראי. מטרת התהליך היא להכיר ולהבין את היוזמות, היעדים המרכזיים שהוגדרו בתוכניות העבודה והסיכונים הנגזרים מהם. זאת גם על-מנת לוודא שהיעדים הולמים את האסטרטגיה של התאגידים הבנקאיים וכי הסיכונים הנגזרים מהתוכניות אינם חורגים מתיאבון הסיכון הפיקוחי. בסיכום התהליך בחן הפיקוח את התאמת המשימות בתוכנית העבודה הפיקוחית לשנת 2025 לסיכונים הנגזרים מתוכניות העבודה של התאגידים הבנקאיים והעביר דגשים לחיזוק תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים כאשר היה צורך בכך.

הערכת נאותות ניהול סיכונים ציות בתאגידים הבנקאיים

בשנים האחרונות, על רקע שילוב של התפתחויות בסביבה הבין-לאומית והאסדרתית, ניכרת עלייה בעצימות סיכון הציות במערכת הבנקאית. בין הגורמים המרכזיים אפשר למנות החמרה בדרישות ובאכיפה במדינות שונות, הרחבת משטרי סנקציות, ציפייה לעמידה בסטנדרטים מחמירים והתגברות הפשיעה במרחב הדיגיטלי. על רקע האמור, במהלך שנת 2025 בחן הפיקוח על הבנקים היבטים נבחרים בניהול סיכון הציות בתאגידים הבנקאיים ובכלל זה: מידת מעורבות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה בפיקוח וניהול הסיכון, חלוקת האחריות בין קווי ההגנה, סביבת הבקרה, מעמדה ועצמאותה של פונקציית הציות והתאמת המשאבים העומדים לרשותה.

ריענון המתודולוגיה הפיקוחית להערכת סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור

במהלך שנת 2025 קיים הפיקוח על הבנקים תיקוף ועדכון למתודולוגיה הפיקוחית להערכת סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור. עדכון המתודולוגיה התייחס, בין היתר, לתוצאות הפקת הלקחים שנעשתה מהליכי ה-SREP של שנת 2023 ולהתפתחויות במוקדי הסיכון שנכללו בהערכת הסיכונים הלאומית (NRA).¹

השינויים המתודולוגיים שבוצעו סייעו לדייק ולשפר את יכולות הערכת פרופיל הסיכון. ריענון המתודולוגיה נעשה, בין היתר, כחלק ממענה להמלצות דוח ההערכה של ארגון ה-FATF² ובכללם חיזוק הקשר בין ציון הערכת הסיכון של התאגיד לבין העצימות הפיקוחית המיושמת עליו. ריענון המתודולוגיה להערכת סיכונים הלבנת הון ומימון טרור יושם, בין היתר, במסגרת הערכת נאותות ניהול סיכונים ציות ובמסגרת הליך הערכת הסיכונים הפיקוחי (SREP), שנעשו במהלך 2025.

ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור

בשנת 2025 נעשתה הערכת סיכונים בנושא הלבנת הון ומימון טרור במסגרת הערכת הסיכונים הלאומית. כמו-כן בוצעו בדיקות בתחום סיכונים הלבנת הון ומימון טרור בדגש על נאותות ניהול חשבונות של אלכ"רים³ וחשבונות של

¹ NRA – National Risk Assessment

² FATF - The Financial Action Task Force

³ ארגונים ללא כוונת רווח.

פינטקים לעניין ציות - בחינת עמידת הבנק בהוראות (להרחבה ראו תיבה ה' 7- בסקירה זו). במסגרת הליך ביקורת שעשה הפיקוח על הבנקים בהיבטי איסור מימון טרור נמצאו מספר מקרים שבהם התאגידים הבנקאיים הפרו חובות מכוח צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: "הצו"). על רקע האמור החליטה ועדת העיצומים לתאגידים בנקאיים, שהוקמה מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, על הטלת עיצומים כספיים על בנק לאומי בסך 2.1 מיליוני ש"ח ועל בנק מזרחי-טפחות בסך 6.8 מיליוני ש"ח - ראו להלן לוח עיצומים לשנים 2025 ו-2026.

היבטי סיכון באשראי לענף הבינוי ובאשראי לדיור

בתחום האשראי המשיך הפיקוח על הבנקים במעקב ההדוק אחר ההתפתחויות במימון ענף הבינוי והנדל"ן באמצעות תהליכי ביקורת ומעקבים שוטפים. בשנת 2025 חלה עלייה נוספת בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, בין היתר לנוכח עלייה ניכרת במכירת דירות במסגרת מבצעי עידוד שונים מטעם היזמים - בעיקר עסקאות שלפיהן הרוכש יכול לדחות חלק ניכר ממחיר המכירה למועד המסירה (מבצעי "20-80") והלוואות לדיור מסוג "בולט" או "בלון", שבהן היזם משלם את תשלומי הריבית. בחודש אפריל 2025 הפיץ הפיקוח על הבנקים עדכון להוראות במטרה לצמצם את הסיכון הן לרוכשים הן ליזמים. במסגרת העדכון נקבע כי ישוקלל לסיכון ב-150 אחוזים אשראי שניתן במסגרת הסכם ליווי לפרויקט בנייה למגורים, שבו שיעור ההסכמים למכירת דירה שבהם חלק ניכר ממחיר המכירה נדחה למועד המסירה (מבצעי "20-80") עולה על 25 אחוזים. כמו-כן הוחלה מגבלה על שיעור הביצועים בהלוואות "בולט" ו"בלון" שבסבסוד קבלנים. העדכונים נוספו במסגרת הוראת שעה שתוקפה עד לסוף שנת 2026.

פיגורים בתיק האשראי לדיור

בשנתיים האחרונות נרשמה עלייה מתונה בשיעור ההלוואות לדיור שבפיגור, אך רמת הפיגורים ממשיכה להיות נמוכה בהשוואה היסטורית. הפיקוח על הבנקים קיים בחינה למאפייני הלווים וההלוואות שבפיגור, אשר ממנה עלה כי הסיכון לפיגור עולה כאשר מתקיימת חפיפה בין מספר גורמי רגישות, כגון רמת הכנסה, עומס התחייבויות ומאפייני החיתום של ההלוואה. הממצאים מצביעים על חשיבותה של הערכה מחודשת ומתמשכת של רמת השמרנות במדיניות האשראי וכללי החיתום, כחלק מהניהול השוטף של סיכונים האשראי לדיור שעושים תאגידים בנקאיים. בהמשך לממצאי הסקירה ימשיך הפיקוח על הבנקים בניטור השוטף של הסיכון בתיק המשכנתאות ובהערכה מתמדת של מדיניות האשראי והחיתום, בהתאם להתפתחויות בשוק ולרמת הסיכון.

מחזורים (פנימיים וחיצוניים) באשראי לדיור

העלייה בשיעורי האינפלציה והעלאות הריבית שחלו בשנים האחרונות הגדילו את התשלומים החודשיים של הלווים ויצרו לעיתים את הצורך בהתאמת החזורים להכנסתם החודשית, בין היתר בדרך של הארכת תקופת ההלוואה ומחזוריה. לנוכח זאת חלה עלייה ניכרת בהיקף המחזורים. על רקע זה בחן הפיקוח את התנהלות חלק מהבנקים בכל הנוגע לביצוע מחזורים. בבחינה זו עלה כי על הבנקים לפעול לשיפור ניהול הסיכון במתן אשראי לדיור אגב ביצוע מחזורים חיצוניים. כמו-כן, על בסיס ממצאי הבחינה עודכנו הנחיות הפיקוח בנוגע לאופן מדידת "שיעור ההחזר מההכנסה" לעניין המגבלה הרגולטורית.

בחינת ציות לחקיקה והוראות בתחום ההלוואות לדיור

בשנת 2025 נעשו ביקורות בנושא הלוואות לדיור בהיבט הצרכני שבהן נבדק תהליך העמדת ההלוואה לדיור ובכלל זה: מתן אישור עקרוני ועמידתו בדרישות הפיקוחיות; שמירת ריבית על-פי האישור העקרוני; תמהיל המשכנתה המוצע ועוגני הריבית המשתנה; גילוי נאות וחתומה על ההסכם. הביקורות התייחסו, בין השאר, לתפקוד של פונקציות מרכזיות בממשל התאגידי בנושא הנדון, כמו הביקורת הפנימית, פונקציית הציות ויחידות בקרה שונות (להרחבה ראו תיבה ו' 4- בסקירה זו).

ביצוע מבחני קיצון למערכת הבנקאות

הפיקוח על הבנקים ביצע כמדי שנה ובהתאם למקובל בעולם מבחן קיצון למערכת הבנקאות שמבוסס על תרחיש אחיד. מבחן הקיצון מהווה כלי להערכה של איתנותם של הבנקים השונים במערכת הבנקאות ומטרתו לזהות את מוקדי הפגיעויות של הבנקים השונים. מבחן הקיצון נעשה במהלך שנת 2025 ומבוסס על דצמבר 2024 כנקודת מוצא לתרחיש. תרחישים אלה אינם מהווים תחזית כלשהי אלא הם תרחישים היפותטיים אשר נועדו לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים בסביבה מקרו־כלכלית משברית. בשנה זו בנק ישראל ערך מבחן קיצון משותף עם רשות שוק ההון, שבמקביל ערכה מבחן קיצון לחברות הביטוח, מתוך מטרה לבחון סיכון הנובע מקישוריות במערכת הפיננסית.

מקורו של הזעזוע בתרחיש הקיצון הוא בהתמשכות והעמקה של המלחמה בכמה זירות ומיקודו בפעילות המקומית. על רקע אי הוודאות המתמשכת, האטרקטיביות של הפעילות העסקית עם ישראל יורדת וחלה ירידה בהיקפי הייבוא והייצוא של ישראל, כתוצאה מכך הפעילות המקומית נפגעת, התוצאה מתכווץ, והאבטלה עולה. נוכח אינפלציה גבוהה, גם ריבית בנק ישראל נותרת ברמה גבוהה. השווקים הפיננסיים המקומיים נפגעים וחלה ירידה חדה במחירי המניות ועלייה במרווחי האג"ח התאגידיות. השפעות אלו מורגשות בעיקר בשנתיים הראשונות לתרחיש ורק בשנה השלישית מתחילה התאוששות מתונה. (להרחבה ראו תיבה ה'-1 בסקירה זו)

בחינת ממשל תאגידי בתאגידים בנקאיים נבחרים

הממשל התאגידי מהווה אבן יסוד בניהול תקין של מוסדות בנקאיים. עקרונות הממשל התאגידי מתמקדים בפעילותם של האורגנים האחראים, בין היתר על: פיקוח ובקרה, ניהול סיכונים, צינת לחקיקה ולרגולציה ותרבות ארגונית. הממשל התאגידי בא לידי ביטוי בעיקר בתפקודם התקין והאפקטיבי של אותם אורגנים בתאגיד ובכלל זה הדירקטוריון.

במסגרת צעדי הבקרה השוטפים לבחינת תהליכי הממשל התאגידי, בוצעה במהלך 2025 בחינה מעמיקה על תפקוד דירקטוריון בחלק מהתאגידים הבנקאיים. בחינה זו נועדה לוודא התנהלות תקינה, הפעלת שיקול דעת עצמאי וגילוי יוזמה, וכן לבחון קיומם של מנגנונים אפקטיביים לבקרה ולאכיפה פנימית, אשר מאפשרים זיהוי מוקדם של ליקויים, תיקונם והפקת לקחים במטרה למנוע את הישנותם. ממצאי בחינות אלו תורגמו לדרישות אופרטיביות שהוצגו לתאגידים המפוקחים הרלוונטיים לצורך יישום.

פיקוח על חברות כרטיסי אשראי ובנקים חדשים

תנאי השוק המשתנים והעלייה בהסתברות של כניסת מתחרים חדשים מציבים אתגר עסקי בפני חברות כרטיסי האשראי. אתגר זה מביא את חברות כרטיסי האשראי לבחון את מגוון המוצרים והשירותים שאותם הם מציעים ללקוחות והן פועלות לפיתוח קווי פעילות קיימים וחדשים. הפיקוח על הבנקים פעל כדי לאפשר התפתחות זאת, לצד פיקוח יציבותי, הכולל בחינה ומעקב שוטף אחר פעילותן. שינויי הבעלות שהתרחשו, ועוד צפויים להתרחש, הביאו איתם חשיבה מחדשת על הכיוונים האסטרטגיים של החברות השונות תוך־כדי בחינה של מפת התחרות המתהווה. הפיקוח ליווה תהליכים אלו במטרה לוודא שמירה על סדרי הממשל התאגידי - זאת לצד בחינת השפעת התהליכים האסטרטגיים על התחרות וציבור הצרכנים.

בקרב הבנקים החדשים המשיך הפיקוח במעקב הדוק אחר ההתפתחות העסקית והתפתחות מדדי הסיכון בגישה מבוססת־סיכון. המשיך הצמיחה העסקית וחיזוק בסיס הלקוחות דורשים התאמה של הדרישות הפיקוחיות לצד בחינת פעילויות חדשות שאליהן הבנקים החדשים מבקשים להתרחב.

פיקוח על סניפי בנקים זרים בישראל

הפיקוח על הבנקים המשיך לעקוב אחר פעילות סניפי הבנקים הזרים בישראל ולהעריך את השלכותיה המתמשכות של המלחמה שהחלה ב-7 באוקטובר 2023 על פעילותם, תוך-כדי מתן דגש על תפיסת הסיכון הגיאוגרפוליטי בקרב קבוצות הבנקאות המחזיקות סניפים אלו. כמו-כן, בעקבות ההסלמה הביטחונית בחן הפיקוח את היערכותם של הסניפים הזרים ואישר התאמות ייעודיות שנועדו לחזק את יכולות ההמשכיות העסקית שלהם ולשמר יציבות תפעולית ופיננסית. בתוך-כך המשיך הפיקוח לנטר שינויים ב"תיאבון הסיכון" של הסניפים ואת היקף החשיפה שלהם לגופים ישראליים ולמערכת הבנקאית, וכן לעקוב אחר אופן ניהול סיכונים הציאות, המניעה והגילוי של הלבנת הון ומימון טרוור, ואחר תהליכי בקרה שוטפים.

פיקוח על שלוחות בנקים ישראליים בחו"ל

במהלך שנת 2025 קיים הפיקוח על הבנקים בחינה מוגברת של פעילות שלוחות התאגידים הבנקאיים בחו"ל, בדגש על היבטי רישוי וממשל תאגידי, אסטרטגיה ומודל עסקי, וכמו-כן ניתוח סיכונים הכרוכים בפעילות השלוחות, בדגש על סיכונים ציות ורגולציה. במקביל נמשך הידוק הקשר עם רשויות הפיקוח במדינות הרלוונטיות באמצעות קיום פגישות וממשקים שוטפים.

סיכונים מודלים

בתחום ניהול סיכונים המודלים בשנת 2025 ביצע הפיקוח על הבנקים ביקורות בתחום המודלים לעסקים קטנים, במטרה לחזק את איכות תשתיות המידול ואת יעילות הממשל והבקורות התומכות בהן. הביקורות בחנו את איכות הנתונים, מתודולוגיות הפיתוח והאימות ואת רמת העמידה בדרישות ניהול-הסיכונים החלות על מודלים של חיתום, דירוג התנהגותי, תמחור וניטור תיק האשראי ושימושיות המודל. דגש הושם על חיזוק מנגנוני הבקרה לצמצום כשלים מודליים ושיפור דיוק הערכת הסיכון. שיפור תהליכי ניהול סיכונים המודלים תורם הן ללקוחות - באמצעות תמחור מדויק והגן יותר, הרחבת נגישות לאשראי מותאם ושקיפות גבוהה יותר, הן למערכת הבנקאית - באמצעות ניהול סיכונים יציב ומאוזן במגזר העסקים הקטנים.

בדיקות בתחום סיכונים שוק ונזילות

ביקורות נערכו בנושא ניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי וניהול הסיכון בפעילות לווים בשוק ההון. כמו-כן מקדם הפיקוח על הבנקים עדכון זעזועי הריבית בהוראה 333, בהתאם לעדכון הוראות באזל בנושא, ובחינת ניהול הסיכון בפעילות עם מוסדיים - בנגזרים על מטבעות קריפטוגרפיים בפרט, ובהשלמת ביטחונות במט"ח בגין פעילותם בנגזרים בכלל.

חיזוק הגנת הסייבר במערכת הבנקאית

בשנת 2025 המשיך הפיקוח על הבנקים לפעול לחיזוק ולקידום הגנת הסייבר במערכת הבנקאית בישראל, תוך-כדי ריכוז מאמצים לקידום מענה הגנת סייבר מדינתי ושיתופי פעולה במידע ובידע בתוך המערכת הבנקאית ובין המערכת למעטפת המדינתית, במטרה לחזק את העמידות והחוסן המערכתי בתחום. בפעילות זו בלטו נושאים כגון איומי AI, מחשוב קוונטי, התמודדות עם אירועים בשרשרת אספקה ומנגנוני טיפול בחולשות אבטחה. נוסף על כך התקיים תרגיל סייבר מגזרי במבנה שולחנות עגולים, שבו תורגלו 12 גופים מפוקחים בתהליכי קבלת החלטות בהדמייה של תרחיש אירוע סייבר מתפתח (להרחבה בנושא ראו תיבה ה'-6 בסקירה זו).

במקביל לקידום צעדים אלה יושמו פעולות נוספות בליבת הפעילות הפיקוחית בתחום הבקרה וההערכה, ובהן סקירה בנושא סיכונים אבטחת מידע והגנת סייבר במחשוב ענן, שנועדה לבחון את אופן ניהול סיכונים הסייבר בתאגידים בנקאיים נבחרים בכל הנוגע לשירותי ענן. הסקירה מצויה בשלבי איסוף ממצאים והערכתם. כמו-כן בוצעו סריקות חיצוניות של משטח התקיפה בתאגידים הבנקאיים באמצעות כלי טכנולוגי, ותובנותיהן משמשות להערכת הנראות

החיצונית של הגנת הסייבר בגופים המפוקחים ולצמצום משטחי התקיפה. נוסף על כך הושלמה סקירה בנושא הגנה רב-שכבתית שבחנה לעומק את עקרון ההגנה ותוצריה הועברו לתאגידים למתן מענה לפערים במסגרת תוכניות העבודה. בתחום ניטור וניהול סיכון ההונאות נעשתה ביקורת עומק וממצאיה משמשים לחיזוק דגשים שונים בניהול הסיכון בכלל המערכת, כחלק ממאמץ רחב ומתמשך לשיפור מערכי ההגנה והניטור בעבור ציבור לקוחות המערכת הבנקאית.

ביקורת ענן

התאגידים הבנקאיים הולכים ומתבססים יותר ויותר על מחשוב ענן לקידום תהליכים עסקיים וטכנולוגיים. לצד יתרונות לא-מבוטלים, שימוש במחשוב ענן טומן בחובו סיכונים מרובים אשר דורשים ניהול הדוק מצד התאגידים הבנקאיים. נוסף על כך, אירועים גיאופוליטיים של השנים האחרונות מעלים את החשיפה לסיכונים הכרוכים בשימוש בשירותי מחשוב ענן, בדגש על אלו המופעלים מחוץ לגבולות ישראל. בהתאם לכך, החל הפיקוח על הבנקים לבצע בשנת 2025 ביקורת בנושא "מחשוב ענן" בחלק מהתאגידים במערכת הבנקאית. מטרת הביקורת היא בחינת ניהול סיכוני מחשוב ענן ואופן הטיפול בסיכונים אצל ספקי שירותי הענן וזאת בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת נב"ת 362 בנושא "מחשוב ענן".

שימוש ב-AI: התפתחויות בבנקים בעולם ובישראל

הבינה המלאכותית בעולם הופכת לרכיב מובנה בתשתית הפעילות הפיננסית. המוסדות הפיננסיים מכירים בפוטנציאל הגלום בטכנולוגיה לשיפור היעילות התפעולית, חיזוק ניהול הסיכונים והעמקת ההתאמה האישית (פרסונליזציה). עם זאת, בצד התועלות גוברת המודעות לסיכונים הכרוכים בהטמעה – החל מהשקעות עתק בתשתיות דרך איומי סייבר ועד לסוגיות אתיות של הטיות אלגוריתמיות.

המגמות המרכזיות בבינה מלאכותית בבנקאות העולמית הן: בינה מלאכותית סוכנית (Agentic AI), הונאות, אבטחה, ניהול סיכונים רציף וייעל חיתום אשראי. ישנן גישות שונות לאופן ההסדרה של הבינה המלאכותית בעולם (להרחבה ראו תיבה א'-1 בסקירה זו).

הפיקוח על הבנקים ערך סקר לבחינת מידת הבשלות של ממשל ה-AI בתאגידים הבנקאיים. סקר זה יאפשר לפיקוח על הבנקים להמשיך ולעקוב אחר שילוב AI במערכת הבנקאית בישראל, לבחון את רמת הסיכון הגלום בהטמעות אלה, הן ברמת התאגיד הבודד והן ברמת המערכת, ואף לבחון כלי פיקוח נוספים הנדרשים, ובהם עדכון ו/או הרחבת הרגולציה.

דיווח לציבור

בתחום הדיווח לציבור פעל הפיקוח על הבנקים לוודא שההשלכות של המלחמה שהחלה ב-7 באוקטובר 2023 והפעולות שנקטו התאגידים הבנקאיים לטובת הציבור במהלך השנה ממשיכות לקבל ביטוי מלא בדוחות הכספיים שלהם וכי ההפרשות להפסדי אשראי ממשיכות להיות זהירות. כמו-כן המשיך הפיקוח על הבנקים לפעול לשיפור איכות הגילוי בדוחות לציבור על סיכוני ריבית ועל סיכוני נזילות על-מנת להבטיח גילוי מהיר וברור לעוצמת סיכונים אלה ולהשפעת ההנחות ההתנהגותיות המרכזיות שבהן משתמשים התאגידים הבנקאיים. זאת ועוד, הפיקוח על הבנקים פעל לחיזוק איכות הביקורת של רואי-החשבון המבקרים דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים, בין היתר באמצעות אימוץ תקני ביקורת מתקדמים ומחמירים שנקבעו בארצות-הברית, וגם המשיך לפעול לחיזוק הבקורות של המערכת הבנקאית על מדידת השקעות במניות על-מנת להבטיח זיהוי מהיר של הפסדים מירידת ערך השקעות אלה.

אסדרה יציבותית

אחד האמצעים המרכזיים לחיזוק יציבותה של מערכת הבנקאות והבטחת תפקודה התקין הוא באמצעות מתן הוראות בנושאי ניהול והגבלה של הסיכונים הפיננסיים (להלן: "יציבות"). הפיקוח על הבנקים מאמץ אמות-מידה מקובלות בעולם לאסדרה יציבותית, ובפרט את אלו שקבעו ועדת באזל וארגון ה-FATF (בנושאי איסור הלבנת הון ומימון טרור). להלן עיקרי הנושאים שבהם פעל הפיקוח על הבנקים בנושאים של אסדרה יציבותית:

1. **מבצעי עידוד מכירות מטעם יזמים** - לנוכח המשך עלייה בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן ולשוק הדיור, בין היתר בשל עלייה ניכרת במכירת דירות במסגרת מבצעי עידוד שונים מטעם היזמים, הכוללים בעיקר עסקאות שלפיהן הרוכש יכול לדחות חלק ניכר ממחיר המכירה למועד המסירה (תשלום לא-ליניארי) והלוואות לדיור מסוג "בולט" או "בלון" - שבהן היזם משלם את תשלומי הריבית, כולם או חלקם, בין אם במועד העמדת הלוואה ובין אם במהלכה (להלן: הלוואות "בולט" ו"בלון" בסבסוד קבלן) - הונחו התאגידים הבנקאיים לנקוט מספר פעולות שעיקרן ניתוח הסיכונים הרובצים הן על היזמים הן על רוכשי הדירות, ולכלול המלצות לצעדים לצמצום הסיכון, לרבות הטלת מגבלות ככל שנדרש. לאור זאת, במהלך 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות-שעה (התאמת הוראות ניהול בנקאי תקין ו-329) שיעמדו בתוקף עד לסוף שנת 2026. הצעד העיקרי בהן הוא הקצאת הון נוספת על מיזמים לבנייה למגורים אשר בהם שיעור החוזים שחלק ניכר ממחיר המכירה בהם נדחה עד למועד המסירה (פריסת תשלומים לא לינארית) - גדול מ-25 אחוזים. זאת תוך-כדי קביעת הוראת-מעבר ביחס למיזמים קיימים. נוסף על כך נקבעה מגבלה על שיעור הביצועים בהלוואות "בולט" או "בלון" בסבסוד קבלן, באופן שלא יעלה על 10 אחוזים מסך הביצועים ברבעון קלנדררי בגין הלוואות למטרת מגורים.
2. **מגבלת שיעור ההחזר מההכנסה (PTI)** - לאחר בחינה, מצא לנכון המפקח על הבנקים להבהיר במסגרת טיוטה שפורסמה במהלך 2025 את שיטת החישוב על מגבלת שיעור ההחזר מההכנסה (PTI) בעת נטילת הלוואה לדיור, נוספת על הלוואה לדיור קיימת, כאשר הלוואות מובטחות בשעבוד אותו הנכס. שיעור ההחזר מההכנסה (PTI) מהווה אחד הכלים המרכזיים לניהול סיכונים בשוק הדיור ולשמירה על חוסנם של הלווים נוטלי המשכנתאות, בפרט על רקע עליית ריבית והגברת אי-ודאות כלכלית. התיקון אושר סופית ברבעון הראשון של 2026.
3. **אימוץ של הנחיות באזל בנושא חשיפות גדולות** - בפברואר 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין המבוססת על הוראת באזל בנושא "חשיפות גדולות". ההוראה תיכנס לתוקף ב-1 ביולי 2026, עם הסדרי מעבר לגבי חריגות שיווצרו עקב יישומה לראשונה, ותחליף בכך הוראה קיימת בנושא. נוסף על כך, בדצמבר 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים במסגרת תיקון עקיף מספר עדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין בעקבות כניסתה הצפויה לתוקף של ההוראה החדשה.
4. **דרישות ההון הפיקוחיות** - גם בשנת 2025 המשיך הפיקוח את גיבושה של הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201: "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות" במתכונת חדשה, וזאת במטרה לחזק את ההלימה בין דרישות ההון הפיקוחיות החלות על התאגידים הבנקאיים בישראל לבין המלצות ועדת באזל ונוהגים מקובלים בעולם. הוראה 201, במתכונתה החדשה שמתגבשת, מבוססת בעיקרה על המלצות ועדת באזל במסגרת "באזל III" ועל יישומן באמצעות רשויות פיקוח במדינות מובילות בעולם. תיקון ההוראה משנה את מבנה דרישות ההון וכולל בעיקר התאמה של גובה יחסי ההון המזעריים להמלצות באזל וגם אימוץ רשמי של ארבע כריות הון שתידרשנה כחלק מדרישות הלימות הון. עוד דורש התיקון כרית שימור הון, כרית אנטי-מחזורית, כרית סיכון מערכתית ותוספת לתאגידים בנקאיים בעלי חשיבות מערכתית מקומית (Domestic Systemically Important Banks, ובקיצור: DSIBs). תהליך הסדרה זה יימשך גם בשנת 2026.
5. **יחס מינוף** - הפיקוח על הבנקים בוחן את יחסי ההון במסגרת עדכון הוראת נב"ת מס' 201: "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", שקלול נכסי סיכון אשראי במסגרת אימוץ "באזל 4": "מדידה והלימות הון - חישוב נכסי סיכון עבור סיכון אשראי (הגישה הסטנדרטית)" ובהתאם גם את שיעורי יחס המינוף ותמהילם

במסגרת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218: "יחס המינוף". בהתאם לכך הוארך תוקף ההקלה שניתנה בתקופת הקורונה וההקלה עוגנה כהוראת־שעה במסגרת הוראת יחס המינוף.

6. **אימוץ הנחיות באזל בנושא מדידה והלימות הון, סיכון אשראי** - בהתאם למדיניות האימוץ של תקנים בין־לאומיים מקובלים בנושאי פיקוח על בנקים, במהלך שנת 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים סקר לבחינת ההשפעה הכמותית של הוראת "באזל 4": "מדידה והלימות הון - חישוב נכסי סיכון עבור סיכון אשראי (CRE20-CRE99)", על הקצאת ההון במערכת הבנקאית. בימים אלו הפיקוח בוחן את אימוץ הוראה זו.

7. **ניהול סיכונים תפעוליים** - בהתאם למדיניות האימוץ של תקנים בין־לאומיים מקובלים בנושאי פיקוח על בנקים, בכונת הפיקוח על הבנקים לפרסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול סיכונים תפעוליים, על־מנת ליישם את הנחיית ועדת באזל ממרץ 2021: "Revisions to the Principles for the Sound Management of Operational Risk". העדכון של מסמך ועדת באזל מביא לידי ביטוי מקורות מסוימים ומשמעותיים של סיכונים תפעוליים שלא באו לידי ביטוי במסמך הקודם של הוועדה. הוראה סופית בנושא תפורסם לאחר השלמת תהליכי ההיוועצות הנהוגים.

8. **ניהול סיכונים ברקע משטרי הסנקציות** - בשנים האחרונות גובר השימוש בסנקציות כלכליות מסוגים שונים ככלי אכיפה משפטי המופעל למגוון מטרות ומהווה מנוף לחץ והרתעה בזירה הבין־לאומית. משטרי סנקציות המונהגים באמצעות מדינות זרות וארגונים בין־לאומיים שונים הם משטרים מורכבים מבחינת מהות הסנקציות ובעלי השלכות שונות - בין היתר על יחידים, על גורמים עסקיים ועל גופים פיננסיים שונים.

עקיפה של משטרי סנקציות זרים באמצעות המערכת הבנקאית הישראלית חושפת את התאגידים הבנקאיים לסיכונים שונים שאותם הם נדרשים לנהל, וביניהם סיכוני צינת, סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, סיכונים משפטיים וסיכוני מוניטין. ניהול סיכונים זה משפיע על היחסים שבין התאגיד הבנקאי ללקוח.

על רקע הרחבת השימוש במשטרי הסנקציות ועל־מנת להבטיח כי לצד ניהול סיכונים יעיל מצד התאגידים הבנקאיים יינתן שירות בנקאי הולם ללקוחות המושפעים ממשטרי הסנקציות, פרסם הפיקוח על הבנקים בסוף דצמבר 2025 הוראה חדשה בנושא: "מתן שירותים ללקוחות ברקע משטרי סנקציות". ההוראה מבהירה את החובות המוטלות על התאגידים הבנקאיים בכל הנוגע לניהול הסיכונים ולמתן שירות בנקאי ללקוחות המושפעים ממשטרי סנקציות כלכליות שונים שבהם נוהגים משטרים שונים, לרבות מדינות זרות, ארגונים בין־מדינתיים וארגונים בין־לאומיים שונים.

במסגרת ההוראה פורטו חובות באשר לקביעת מדיניות ונהלים לעניין האופן שבו ייעשה שימוש ברשימות סנקציות, תוך־כדי הערכת הסיכונים הנובעים מהפרה של הסנקציות או מניצול לרעה של תאגיד בנקאי לצורך עקיפה של סנקציות. בקביעת המדיניות על התאגידים הבנקאיים להתייחס גם לחובות בנוגע למתן שירותים ללקוחות, נוסף על נושא ניהול הסיכונים. עוד מובהר כי אין לנהל את הסיכונים הנובעים ממשטרי סנקציות בדרך של הימנעות גורפת מראש ממתן השירותים ללקוחות המושפעים מהם. כמו־כן הובהר כי סירוב לפתוח חשבון, לסגור חשבון או לבצע פעולה של סגירת חשבון בשל יישום מדיניות ניהול סיכונים בהתאם להוראה לא ייחשב סירוב בלתי־סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981. עוד ההוראה קובעת חובות שמטרתן להבטיח מתן שירות הולם ללקוחות, ובזה חובת נימוק בכתב וגילוי נאות ללקוח.

9. **איגוח** - הפיקוח על הבנקים שותף, לצד גורמים נוספים בבנק ישראל, בצוות בין־משרדי בהובלת משרד המשפטים לאימוץ חוק איגוח בישראל. החוק נועד להסיר חסמים משפטיים ומיסויים וכן לתת ודאות לשוק כך שיתאפשר לקיים עסקאות איגוח, שבמסגרתן משקיעים יכולים לרכוש תעודות התחייבות המגובות בהלוואות מתאגיד ייעודי (SPV), זאת מבלי להיחשף לסיכון האשראי של המלווה.

הסדרת האיגוח בישראל נפרסת על־פני כשני עשורים, ובשנת 2025 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק איגוח וכן תיקוני חקיקה עקיפים נוספים. הפיקוח על הבנקים יוסיף להיות שותף לקידום החקיקה גם בשנת 2026.

10. **פקטורינג** - הפיקוח על הבנקים שותף, לצד גורמים נוספים בבנק ישראל, בצוות בין-משרדי לאימוץ תזכיר חוק עידוד גיוס הון באמצעות עסקאות בחובות לקוחות (פקטורינג). החוק נועד להרחיב ולגוון את מקורות המימון העומדים לרשות תאגידים, ובפרט קטנים ובינוניים, באמצעות הסרת חסמים משפטיים ורגולטוריים לפיתוח של שוק הפקטורינג בישראל.

11. **ניהול סיכונים טכנולוגיית-המידע** - בנובמבר 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת 364 בנושא: "ניהול סיכונים טכנולוגיית-המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר", שנועדה להתאים את המסגרת המאסדרת הנוכחית לניהול סיכונים, לסביבה הטכנולוגית המשתנה, לאיומים המשתנים ולאסדרה המקובלת בעולם. ההוראה קובעת עקרונות לניהול נאות ויעיל של טכנולוגיית-המידע תוך-כדי צמצום ומזעור של האירועים שבהם מתממש סיכון טכנולוגי ומתקיימת פגיעה בסודיות, בשלמות או בזמינות של נכסי-מידע, בהתבססה על אסדרה עדכנית בין-לאומית. ההוראה תכנס לתוקף במאי 2026. בהתאם לכך עקב השנה הפיקוח על הבנקים אחר היערכות התאגידים הבנקאיים ביישום ההוראה וקיים פגישות עם התאגידים הבנקאיים למטרת מעקב אחר התקדמותם וניתוח הפערים.

12. **מיזם "בנק שנתגלו בו פגמים" ו"בנק במצב של כשל"** - בשנת 2025 המשיך צוות-העבודה הבין-חטיבתי שהקים הפיקוח על הבנקים לקדם תיקוני חקיקה המשלבים את ההסדרים הנהוגים בעולם לטיפול בתאגידים בנקאיים שנקלעו לקשיים ותאגידים בנקאיים כושלים. בשנת 2025 ניהל הצוות דיונים עם רשויות פיקוח ועם משרדי הממשלה הרלוונטיים לצורך עיגון התיקונים המוצעים בחקיקה והגיע להסכמות. נוסח התיקונים המוסכם לפקודת הבנקאות עוגן בחקיקה.

4. הפעולות המרכזיות להטמעת תרבות של הוגנות מכלילה ומשפיעה כלפי הלקוחות

מתווה הקלות כספיות

על רקע הרווחיות הגבוהה של המערכת ועל רקע המלחמה, הוביל הפיקוח על הבנקים מתווה הקלות והחזרים כספיים בסך 3 מיליארדי ש"ח ללקוחות המערכת הבנקאית. בהתאם לעקרונות המתווה ניתנו ההחזרים בסלים הבאים: מתן ריבית או הטבות בתחום יתרות הזכות בחשבון העו"ש ושיפור מוכח בריביות המשולמות על פיקדונות לטווח קצר; הפחתת שיעורי הריבית על יתרות החובה; מתן פטור מעמלות או הנחה ניכרת לקבוצות אוכלוסייה מובחנות; מתן פטור חלקי או מלא לתקופה קצובה מתשלום החוזר החודשי או הפחתת שיעור הריבית הנגבית באשראי קיים למשך תקופת המתווה. בשלושת הרבעונים האחרונים של שנת 2025⁴ הוחזרו ללקוחות הבנקים יותר מ-1.1 מיליארדי ש"ח.

הפיקוח על הבנקים עוקב מקרוב אחר יישום המתווה ואחר ההחזרים הניתנים ללקוחות המערכת הבנקאית ומוודא כי אלו עומדים בעקרונות המתווה.

פיקוח ואכיפה

1. **טיפול בפניות-הציבור בפיקוח על הבנקים בשנת 2025**⁵ - היחידה לפניות-הציבור ולבקרה צרכנית בפיקוח על הבנקים פועלת על-מנת לטפל בפניות-הציבור שמתקבלות בפיקוח על פעילותם של הבנקים ושל חברות

⁴ המתווה החל לפעול מהרבעון השני של שנת 2025.

⁵ סקירות פניות-הציבור של הפיקוח על הבנקים וצעדים להגנת הצרכן, שכוללת את פעולות הפיקוח על הבנקים בבדיקה של התלונות וההכרעה בהן וכן את הפעולות בתחום האכיפה והתיקון של ליקויים רחביים במערכת הבנקאות - מפורסמות באתר של בנק ישראל.

כרטיסי האשראי. יחידה זו פועלת הן מנקודת מבטו של הצרכן הבודד הן מזווית מערכתית רחבה יותר, במטרה לאתר ליקויים רוחביים בתאגיד בנקאי בודד או במערכת הבנקאית ולהורות על תיקונם. במקרים נוספים שבהם מפניות הציבור עולה צורך היחידה פועלת להעברת המלצות לתיקוני אסדרה צרכנית, הסברה לציבור, העברת מסרים למערכת הבנקאית ועוד.

בשנת 2025 טיפלה היחידה לפניות הציבור בכ-10,700 בקשות לקבלת מידע ותלונות מהציבור. נוסף על כך נתן המוקד הטלפוני של היחידה מענה ליותר מ-15,000 פניות טלפונית. להלן פירוט של אופן הטיפול בפניות ובתלונות אלה:

1.1 **טיפול ישיר** - היחידה טיפלה ישירות בכ-7,000 פניות, שכללו כ-1,000 תלונות שהן ערעור על תשובת נציבות התאגיד הבנקאי הנילוון, וכ-6,000 בקשות לקבלת מידע.

1.2 **טיפול באמצעות הליך מיצוי ההליכים בתאגיד הבנקאי** - כ-3,700 תלונות אשר התקבלו בפיקוח על הבנקים הועברו לנציבי תלונות הציבור בבנקים ובחברות כרטיסי האשראי לצורך מתן מענה ישיר מצדם, וזאת בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת הניהול הבנקאית תקן 308A בנושא: "טיפול בתלונות הציבור".

הטיפול הישיר בתלונות הציבור באמצעות הפיקוח על הבנקים כלל את בדיקתן של התלונות בהתאם לחקיקה וקביעה של סעדים ללקוחות במקרים המתאימים, כגון קביעת התלונה כמוצדקת, ויתור על חוב, פיצוי הלקוח ועוד. כמו כן, במסגרת הטיפול הושבו ללקוחות בשנת 2025 כ-2 מיליון ש"ח בגין טיפול ישיר בפניות פרטניות.

2. **הטיפול בפניות הציבור במערכת הבנקאית בשנת 2025** - הפיקוח על הבנקים רואה בקיומה של נציבות תלונות הציבור בבנקים או בחברות כרטיסי אשראי פונקציה חיונית, התומכת בטיפול מהיר ויעיל בתלונות הלקוחות ישירות באמצעות הבנקים או חברות כרטיסי האשראי.⁶ בשנת 2025 טיפלו נציבי תלונות הציבור של הבנקים וחברות כרטיסי האשראי בכ-32,900 בקשות ותלונות של הציבור. במסגרת זו הוחזר לציבור סך של כ-8 מיליון ש"ח. נציבי תלונות הציבור השיבו לכ-80 אחוזים מהתלונות בתוך 30 ימים.

בקה צרכנית וטיפול בליקויים רוחביים

הטיפול בפניות הציבור מספק הזדמנויות לתיקון פגמים וליקויים, לטיפול רוחבי בבעיות קיימות ולהפקת לקחים. כל אלה מביאים לשיפור ניכר בהתנהלות המערכת הבנקאית כלפי לקוחותיה ובאיכות השירות שניתן להם. נוסף על כך הפיקוח על הבנקים פועל לביצוע בקרות ובדיקות אכיפה יזומות שמטרתן להגביר את הציות הצרכני. במקרים שבהם מאותרים ליקויים שעלו מבירור של פניות הציבור ובבדיקות האכיפה הפיקוח על הבנקים מורה על תיקון הליקויים והפקת לקחים. ככל שנגרם נזק ללקוחות, הפיקוח מורה על השבה כספית לקבוצת הלקוחות הרלוונטית.

במהלך 2025, במסגרת הטיפול הרוחבי בתלונות הציבור, השיב הפיקוח על הבנקים כ-33 מיליון ש"ח לכ-300,000 לקוחות. החזרים אלה נובעים מליקויים שאותרו בשני תחומים מרכזיים:

1. **נזקי הונאה ללקוחות** - אי-פיצוי לקוחות בהתאם לדין באירועי הונאה במקרים של מסירת הרכיב החיוני לגורם אחר שהתחזה למוטב לגיטימי והקמת הרשאה לחיוב חשבון לקוח לטובת מוטב ללא הליך אימות וזיהוי כנדרש בדין.

2. **ליקויים בגביית עמלות וריביות** - אי-מתן הטבות שהובטחו ללקוחות בעמלות ובריביות מכוח הדין או הסכם, גבייה עודפת של ריבית פיגורים בניגוד לדין וגילוי לא-אפקטיבי על-אודות גביית ריבית שלילית מחשבונות מט"ח.

⁶ פעילות נציבות תלונות הציבור בתאגידים הבנקאיים עוגנה בהוראת ניהול בנקאי תקן A308 שעניינה: "טיפול בתלונות לקוחות", אשר נכתבה בהתאם לעקרונות בין-לאומיים התומכים בטיפול של תאגידים פיננסיים בתלונות לקוחותיהם. בהתאם להוראות הפיקוח מונחה בכל תאגיד בנקאי נציבות תלונות הציבור שאמונה על בירור מחלוקות באופן יעיל, בזמנים מוגדרים וללא עלות. תפקיד הנציבות אינו מסתכם במתן מענה ללקוח הפרטני, אלא בלמידה והפקת לקחים לשם שיפור התהליכים, המערכות ופעילות התאגיד הבנקאי.

ממצאים אלו משקפים את פעילות הפיקוח לתיקון ליקויים ושיפור ההגנה על ציבור הלקוחות.

לצד ההחזרים הרחביים ובמקרים המתאימים, הפיקוח מקיים בקרות שוטפות שמטרתן לוודא כי התאגידים הבנקאיים פועלים בהתאם לאסדרה הצרכנית. כאשר מאותר ליקוי כבד־משקל במהלך הבקרה, יטיל הפיקוח על הבנקים על התאגיד הבנקאי עיצום כספי או ישלח מכתב דרישה לתיקון הליקוי.

להלן תיאור של בקרות עיקריות שקיים הפיקוח על הבנקים בשנת 2025 והצעדים שנקט:

1. **בקרה בנושא פעילות קציני הציות בהיבט הצרכני** - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, שעניינה: "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי", תפקידו של קצין הציות הוא ניהול סיכון הציות במגוון תחומים, לרבות בתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו. פונקציית הציות מהווה קו בקרה שני שמטרתו להגביר את הציות לדין, ובהיבט הצרכני המשמעות היא הבטחה כי התאגיד עומד בהוראות החוק והרגולציה הצרכנית, לצד שמירה על זכויות הלקוח. אִי־הקפדה על קיום הוראות הציות הצרכני עלולה לפגוע בהוגנות כלפי הלקוחות ובהגנה על זכויות הלקוח ונכסיו. חשיבות הציות הצרכני גברה בשנים האחרונות. זאת לאור תפיסת יעד ההוגנות של הפיקוח על הבנקים, המחייבת את הגופים הבנקאיים "לשים את הלקוח במרכז"⁷, וכן לאור התפתחות הרגולציה הצרכנית שחלה בשנים האחרונות.

הבקרה העלתה כי ככלל, מיקוד פונקציית הציות במערכת הבנקאית בהיבט הצרכני אינו מספק דיו ונדרש לחזקו. כפועל יוצא נדרשו התאגידים הבנקאיים להגביר את פעילות פונקציית הציות בתחום הצרכני, ובתוך־כך להגביר את היקף הבקרות והבדיקות המדגמיות לצורך עמידה בהוראות הדין ושיפור סביבת הבקרה.

2. **בקרה בנושא תהליכי סגירת סניפים וצמצום שירותי "טלר"** - בשנת 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה העוסקת בסגירת סניפי בנק וצמצום שירותי "טלר"⁸ (להלן: "ההוראה"). במסגרת ההוראה נקבעו דרישות לאופן הבדיקות המקדמיות והתוכנית להמשך מתן השירותים שעל הבנק לבצע טרם סגירת סניף וטרם צמצום שירותי "טלר". עוד נקבעו דרישות לבחינת חלופות ראויות וחובת הבנק ללוות את התהליך באמצעים שיבטיחו שמירה על רציפות השירות.

במסגרת הבקרה נמצאו בבנקים שנבדקו ליקויים בתהליכים הנדרשים טרם החלטת הבנק בנושא. בכלל זה נמצאו ליקויים באופן הביצוע של הבדיקות המקדמיות, בתוכניות להמשך מתן שירותים, בקבלת החלטות על סגירת סניף או ביטול שירותי "טלר" בסניף וכן אותרו חוסרים במסמך מדיניות הסינוף. עוד נמצאו בבקרה חולשות בתמיכה בתקלות במכונות השירות שמוקמו בסניפים שנסגרו ובסניפים שבהם בוטלו שירותי "טלר".

כפועל יוצא נדרשו הבנקים להרחיב את הבדיקות המקדמיות כדי להבטיח שהתאגיד הבנקאי מבסס את החלטותיו על מידע מלא ורואה לנגד עיניו את מלוא השיקולים הרלוונטיים, ובכלל זה את ההשלכות על לקוחותיו. זאת ועוד, הבנקים נדרשו לעבות את התוכניות להמשך מתן שירותים כך שיאפשרו המשך קבלת השירותים באופן נגיש ונוח ללקוחות וייתחסו בהרחבה לכלל ההיבטים המנויים בהוראה. כמו־כן נדרשו הבנקים לשפר את התמיכה בתקלות במכונות השירות שמוקמו בסניפים שנסגרו ובסניפים שבהם בוטלו שירותי "טלר" על־מנת להבטיח רצף פעילות בעמדות השירות, וכן לעדכן את מדיניות הסינוף כך שתעמוד בדרישות ההוראה.

3. **בקרה בנושא פרסום 'אמנת שירות' באתרי האינטרנט של התאגידים הבנקאיים** - מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות מהווה מרכיב מרכזי ובעל חשיבות רבה ביצירת חוויית לקוח חיובית בעת ביצוע פעילות פיננסית, בהפקת תועלת מהשירות ומהמוצרים המוצעים ללקוחות ובחיזוק אמון הציבור במערכת הבנקאית.

⁷ ראו מסמך "תפיסת יעד ההוגנות של הפיקוח על הבנקים", המפורסם באתר בנק ישראל: [/https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/bank-sup/supervisor](https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/bank-sup/supervisor)

⁸ הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 400 שעניינה: "סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי טלר".

בהתאם לגישה זו קבע הפיקוח כי על התאגידים הבנקאיים לפרסם את אמנות השירות, לרבות ממוצע זמני ההמתנה בכלל ערוצי השירות והמענה בפועל, וזאת בהשוואה לרמות השירות שאליהן התחייב התאגיד באמנת השירות, אחת לרבעון⁹.

במסגרת הבקרה בדק הפיקוח על הבנקים את אמנות השירות המפורסמות באתרי האינטרנט של כלל התאגידים הבנקאיים. הבדיקה העלתה חוסרים בפרסום הנתונים, וכפועל יוצא נדרשו התאגידים לפרסם את המידע המלא.

4. **בקרה בנושא פרסום מידע על-אודות קרנות כספיות ומק"מ** - בשנת 2025 נכנסה לתוקף הוראה 447A, שעניינה: "פרסום מידע מרוכז על קרנות כספיות ומק"מ", במטרה לעודד את התחרות במערכת הפיננסית. ההוראה קובעת כללים ומבנה אחיד להצגת מידע לציבור על-אודות קרנות כספיות ומק"מ, תוך-כדי הגברת השקיפות ופישוט הפרסום, באופן שיסייע ללקוחות לעשות השוואה בין מגוון הצעות ערך וישפר את היעילות והשימושיות של הצגת המידע. במסגרת הבקרה בדק הפיקוח את אופן יישום ההוראה ובעקבות הבקרה שיפרו הבנקים את הצגת המידע ביישומונים ואת נגישותו.

5. **בקרה בנושא גביית ריבית פיגורים בעת קרות אירוע כשל** - במסגרת הבקרה נבדק אם כאשר לקוח מפגר בתשלום ההלוואה הבנק גובה מחשבונו ריבית פיגורים שעליה הוסכם מראש בעת העמדת ההלוואה. הבדיקה העלתה ביחס לאחד הבנקים, כי במקרים שבהם פיגור הלקוחות בתשלום ההלוואה העביר הבנק את יתרת החוב לחשבון העו"ש וכתוצאה מכך נוצרה בחשבון הלקוח חריגה שבגינה הוא עלול לשלם ריבית העולה על ריבית הפיגורים שעליה הוסכם עמו במסגרת הסכם ההלוואה. במסגרת הבדיקה נדרש הבנק לשנות את מנגנון הגבייה, כך שהריבית שתיגבה בעת קרות אירוע כשל היא ריבית הפיגורים שעליה הוסכם מראש. כמו-כן נדרש הבנק להשיב ללקוחות סכום מצטבר של 3.8 מיליון ש"ח, המהווה את הסכום העודף שגבה מלקוחותיו.

6. **בקרה בנושא מתן הודעה של תאגיד בנקאי טרם סירוב שיק** - בשנת 2021 נכנס לתוקף תיקון¹⁰ לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, שבמסגרתו חויבו הבנקים לשלוח הודעה ללקוחות שבחשבונם לא הייתה יתרה מספקת לכיסוי שיק שהוצג בו, המציעה להם להפקיד כספים בחשבון עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים כדי למנוע סירוב שיק. תיקון זה נערך מתוך מטרה להגביר את המידע בעבור הלקוחות, אשר אינם מודעים בזמן אמת להפקדת שיקים בחשבונם. נוכח חשיבות משלוח ההודעה ללקוח בזמן אמת, ובמסגרת סד הזמנים המצומצם, נקבע בהוראה כי יש לשלוח את ההודעה באופן ממוכן, כדוגמת מסרון, ונוסף על כך בדואר אלקטרוני. במסגרת הבקרה נבדק תהליך משלוח ההודעה של הבנקים טרם סירוב של שיק. בבקרה נמצאו מקרים שבהם לא נשלחו הודעות ללקוחות, וכן מקרים שבהם משלוח ההודעות לא בוצע בהתאם לדרישות ההוראה. כלקח נדרשו הבנקים לתקן את הליקויים.

7. **בקרה בנושא מסירת מידע על עמלות וריביות במסגרת משלוח הודעות חודשיות** - בשנת 2024 נכנס לתוקף תיקון¹¹ לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, אשר מחייב את הבנקים למסור מידע על סכומי העמלות והריביות או על שיעורן באמצעות מסרונים ומידע בכתב. במסגרת הבקרה עלה כי ככלל, המערכת הבנקאית פועלת בהתאם לדרישות החוק ומקרים נקודתיים של תקלות תוקנו.

8. **בקרה בנושא צעירים זרים שאינם בני-הרחקה** - הפיקוח רואה חשיבות בהבטחת גישה לשירותים בנקאיים בסיסיים לכלל הלקוחות, ובכלל זה לעובדים זרים אשר מתגוררים בישראל כדין ובפרט לצעירים זרים. במסגרת זו בוצעה בקרה בנושא מתן שירותים בנקאיים לאוכלוסיית הצעירים הזרים שאינם בני-הרחקה (להלן: "צעירים זרים").

⁹ סעיף 27(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין 501 שעניינה: "ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות".

¹⁰ חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף-2020.

¹¹ תיקון מס' 35 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.

הבקרה העלתה כי ככלל, הבנקים שנבדקו מאפשרים פתיחת חשבון לצעירים זרים. עם זאת, נמצא כי מספר בנקים אינם מאפשרים באופן גורף הנפקת פנקס שיקים לצעירים זרים. במסגרת הבדיקה הבנקים נדרשו לתקן את הנהלים באופן שהבקשה להנפקת פנקס שיקים תיבחן כל מקרה לגופו. בעקבות דרישת הפיקוח פעלו הבנקים בהתאם לשינוי הנוהל.

9. **בקרה בנושא פתיחת חשבון לגופים פיננסיים** - הפיקוח על הבנקים מנתח נתונים שמתקבלים באופן שוטף¹² מהבנקים הנוגעים לבקשות של גופים פיננסיים לפתיחת חשבון. בתוך כך, הפיקוח מנתח ועורך בקרה מדגמית על תוצאות המקרים שבבסיס הדיווחים על אודות בקשות מסורבות לפתיחת חשבון לגוף פיננסי וכן על בקשות שעוכבו. ככלל, לא נמצאה עילה להתערבות הפיקוח בהחלטות הבנק לסירוב לפתיחת חשבון במקרים הפרטניים. לעניין עיכובים במתן מענה לבקשה לפתיחת חשבון, הפיקוח על הבנקים ממשיך לקיים בירור ומעקב במקרים הנדרשים על מנת לוודא כי התאגידים הבנקאיים פועלים בהתאם לדין.

10. **בקרה בנושא לקוחות רוסיה-אוקראינה** - הפיקוח מקיים מעקב ובקרה אחר פעילות התאגידים הבנקאיים במתן שירות לאוכלוסיית העולים החדשים אגב מלחמת רוסיה-אוקראינה. במסגרת זו הפיקוח אוסף מידע על הבנקים על אודות נתוני פתיחת חשבונות והעברות כספיות בין המדינות לצורך שיפור השירות ללקוחות ובחינת יישום ההנחיות הפיקוחיות בשטח. כמו כן דרש הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים לעשות בקרות פנימיות באשר לסירובים לפתיחת חשבונות והעברות כספיים ובחן את ממצאי הבדיקות.

מידע, שקיפות והסברה

1. **פרסום אמנת שירות של הפיקוח על הבנקים לטיפול בפניות הציבור** - בתחילת שנת 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים אמנת שירות¹³ לציבור אשר כוללת את תפקידי הפיקוח, סמכויותיו, תהליך הטיפול בתלונות, דרכי הפנייה ומסגרת זמני הטיפול והמענה בפניות ותלונות.

חזון הפיקוח בתחום זה הוא להיות קול ללקוחות המערכת הבנקאית וכתובת לפתרון מחלוקות בין הלקוח לתאגיד הבנקאי כחלק מהבקרה הצרכנית על התנהלותם של התאגידים הבנקאיים, ובכך לתת סעד ללקוחות במקרים המתאימים ולתרום לשיפורה של המערכת הבנקאית בישראל ולקידום ההוגנות בה.

2. **ניהול מאגר לקוחות וחשבונות מוגבלים** - הפיקוח על בנקים, באמצעות מדור חשבונות מוגבלים, ממונה על ניהול מאגר לקוחות וחשבונות מוגבלים במדינת ישראל. תפקיד זה כולל אחריות על קביעת סטטוס הלקוחות שממנו נגזרות הסנקציות הרלוונטיות בחוק; הפצת המידע לגופים שאמונים על הטלת הסנקציה (בנקים וגופי האכיפה והגבייה) ולבעלי עניין נוספים (מאגר נתוני אשראי לציבור הרחב, אתר אישי ללקוחות מוגבלים ועוד); בקרה ושמירה על אמינות המידע במאגר ותיקון ליקויים; מתן מענה לבירורים מצד הגופים בעלי העניין המשתתפים בתהליך הטלת הגבלות ופניות מורכבות בנושא לקוחות וחשבונות מוגבלים; מענה מקצועי לסוגיות הקשורות באמינות שיקים בכלל ושיקים ללא כיסוי בפרט; הצעות חוק, שינויים רגולטוריים, שאילתות מצד ארגונים חברתיים, התקשורת ועוד.

3. **שירות ומידע לציבור ובעלי עניין בנושא לקוחות וחשבונות מוגבלים** - במהלך 2025 טיפלנו בפניות מורכבות, בבירורים של גופים הקשורים לתהליך של חשבונות מוגבלים, במאגר נתוני אשראי ועוד. אלה התבססו כולם על מאגר, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2025 כלל: 244,228 לקוחות שהוטלה עליהם הגבלה, לצד 487,532 חשבונות שהוגבלו.

כמו כן סיפקנו לכל מעגלי בעלי העניין מידע בנושא הגבלות באמצעות ממשק ישיר מול צרכני המידע בערוצים השונים. צרכני המידע כוללים את: מאגר נתוני האשראי, בנקים, הוצל"פ, ממונה על חדל"פ, מרכז הגבייה והקנסות, גופים ממשלתיים ומסחריים שעוסקים או מקבלים תקבולים בשיקים, הציבור כולו.

¹² הוראת דיווח לפיקוח 824 שעניינה: "דיווח על בקשות לפתיחת חשבון לגוף פיננסי".

¹³ להלן [קישור](#) לעיון באמנה

מידע רלוונטי עדכני בנושא לקוחות וחשבונות מוגבלים עומד לרשות הציבור באמצעות ממשק מקוון לבדיקת חשבונות מוגבלים ולקוחות שהוטלה עליהם הגבלה חמורה. בממשק זה נרשמו 244,924 צפיות שעשו 82,270 לקוחות. כמו־כן קיים "אזור אישי" לכל משתמש ובו מידע אישי המתייחס באופן פרטני למצבו של כל לקוח וכן יכולת להפיק אישור על מצב הגבלותיו. לאזור זה פנו 34,767 לקוחות. במהלך שנת 2025 נשלחו 134,001 מכתבים ללקוחות שהוטלה עליהם הגבלה או בעלי עניין ואל מוקד המענה הטלפוני האוטומטי (IVR) שהפעיל הפיקוח על הבנקים פנו במהלך השנה 10,416 לקוחות. עוד הופעל ממשק שאלות ותשובות, הופק מדריך בנושא לקוחות וחשבונות מוגבלים ועוד.

4. **פעילויות הסברה להעלאת המודעות לתופעת ההונאות הפיננסיות** - הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל מייחס חשיבות רבה לנושא מניעת הונאת לקוחות המתבצעת באמצעים דיגיטליים. בשנים האחרונות התקיימו פעילויות הסברה נרחבות במסגרת "שבוע המודעות להונאות דיגיטליות" במטרה לסייע לציבור לזהות את סוגי ההונאות הדיגיטליות הנפוצות ולרכוש כלים המסייעים להיזהר מפניהן. לאור חשיבות הנושא, ובמטרה להמשיך את מאמצי ההסברה שמתקיימים בשנים האחרונות, קידם גם השנה הפיקוח על הבנקים מהלכי הסברה במסגרת פעילות "פורום חינוך פיננסי" שמוביל הפיקוח על הבנקים ובו חברים איגוד הבנקים, הבנקים וחברות כרטיסי האשראי. מהלכי ההסברה, שהתקיימו גם בשפות רוסית וערבית, כללו קמפיין נרחב בטלוויזיה, ברדיו וברשתות החברתיות, הרצאות מקוונות ופנים־אל־פנים והקמת אתר אינטרנט ייעודי הכולל חומרי הסברה.

אסדרה צרכנית

הנגשת מידע למוצרי השקעה

1. **פרסום הוראת נוהל בנקאי תקין חדשה מספר A447 בנושא**¹⁴ - "פרסום מידע מרוכז על קרנות כספיות ומק"מ" - בהמשך להוראת נוהל בנקאי תקין מס' 447, ובמטרה להגדיל את חשיפת לקוחות המערכת הבנקאית לקרנות כספיות קיימות וחדשות ולמק"מ ולהגביר את יכולת ההשוואה של הלקוחות ואת התחרות במערכת הפיננסית, גובשה ההוראה של הפיקוח על הבנקים בשיתוף עם רשות ני"ע. מטרת ההוראה היא הנגשת מידע במבנה אחיד ללקוחות הבנקים על־אודות קרנות כספיות ומק"מ, אשר יוצג לצד המידע הנדרש ביחס לפיקדונות, כפי שנקבע בהוראת נוהל בנקאי תקין מס' 447. המידע המרוכז יוצג, לכל הפחות, באתר האינטרנט וביישומון של התאגיד הבנקאי ויופיע תחת השם "מוצרי שוק הכסף". על המידע להיות זמין ונגיש ללקוחות ומוצג במקום מובלט, ברור ומרכזי. כמו־כן, ההוראה קובעת חובה להציע מנגנון חיפוש שיאפשר בחירה בין שלושת סוגי המוצרים, בהתאם לבחירת הלקוח. ההוראה פורסמה בתאריך ב-9 באפריל 2025 ונכנסה לתוקף באופן מדורג, ב-19 באוקטובר 2025 וב-9 בפברואר 2026.

2. **כניסה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקין 447 בנושא** - "פרסום שיעורי ריבית על פיקדונות ועל יתרות זכות בחשבון" - מטרת ההוראה היא לתרום לעידוד התחרות במערכת הבנקאות בתחום הפיקדונות באמצעות הגברת השקיפות וקביעת כללים אחידים של פרסום שיעורי הריבית על פיקדונות ויתרות זכות בחשבון, באופן שיסייע ללקוחות לעשות השוואה בין מגוון הצעות הערך של התאגידים הבנקאיים השונים בתחום זה וישפר את היעילות והשימושיות של הצגת המידע. ההוראה קובעת כללים ומבנה אחיד להצגת מידע על־אודות שיעורי ריבית על פיקדונות ויתרות זכות בחשבון לציבור. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי נדרש להציג בפרסום מרוכז לציבור את שיעורי הריבית בסוגי פיקדונות מקובלים, כפי שנקבעו בהוראה, בהתבסס על מיפוי שעשה הפיקוח על הבנקים על־אודות סוגי המוצרים הקיימים בשוק. נוסף על כך, ובנפרד, התאגיד הבנקאי נדרש להציג את שיעורי הריבית בסוגי הפיקדונות הנוספים שהוא מציע, ככל שישנם. כמו־כן, ההוראה קובעת חובה להציע ללקוחות מנגנון חיפוש שיאפשר להם לקבל מידע ממוקד העונה על צרכיהם על־אודות סוגי הפיקדונות המוצעים.

¹⁴ להרחבה ראו הוראה באתר בנק ישראל <https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/nbt/nbt447a/>

שיפור תהליכים

3. **עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 448** - "העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון" - במסגרת הצעדים שמקדם בנק ישראל במטרה לעודד את התחרות במערכת הפיננסית הוביל בנק ישראל, בשיתוף משרד האוצר, את רפורמת "מעבר מבנק לבנק בקליק" והיא נכנסה לתוקפה בחודש ספטמבר 2021. הוראת נב"ת מס' 448 מפרטת את הכללים שעל-פיהם על הבנקים לפעול במסגרת יישום הוראות סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, שבו נקבעה הרפורמה. במסגרת העדכון נוספו להוראה דרישות בתחום הגילוי הנאות, על-מנת לשפר את יעילות הגילוי הניתן ללקוחות על-אודות האפשרות לבצע העברת פעילות פיננסית בין בנקים באופן מקוון, על יתרונויה ומאפייניה השונים, תוך-כדי חיזוק יכולתם של הלקוחות לקבל החלטות מושכלות ולמצות את היתרונות הגלומים בהעברת הפעילות הפיננסית באופן זה, ככל שאפשרות זו הולמת את צרכיהם ומאפייניהם. נוסף על כך התווספה חובת תיעוד לפעולות שהבנקים נדרשים לעשות במסגרת יישום סעיף 16א להוראה אגב תהליך פתיחת חשבון ובמסגרת המידע המוצג ללקוח בדבר האפשרויות והתהליכים לסגירת חשבון.

4. **רפורמה בתהליכי מחזור משכנתאות** - ביום 1 באפריל 2025 נכנס לתוקף עדכון להוראה 451 שקבע הנחיות חדשות שנועדו לשפר את תהליכי מחזור המשכנתה ולהקל על הלווים בתהליך וזאת במטרה לאפשר ללווים לשפר את תנאי המשכנתאות ולהקל על נטל ההחזרים. בהתאם לעדכון, בעת תהליך מחזור הלוואה באמצעות הלוואה מתאגיד בנקאי אחר, הלווה יכול לבחור אם להודיע על כוונתו לבצע פירעון מוקדם ישירות לתאגיד הבנקאי המקורי, או באמצעות התאגיד הבנקאי החדש. הלווה לא יידרש להגיע לסניף הבנק המקורי לשם קבלת המסמכים הנדרשים בתהליך מחזור הלוואה. מסמכים אלו יועברו באמצעות התאגיד הבנקאי המקורי ישירות אל התאגיד הבנקאי החדש. זאת בין אם הודיע הלווה על כוונתו לבצע פירעון מוקדם ישירות לתאגיד הבנקאי המקורי ובין אם הודיע על כך באמצעות התאגיד הבנקאי החדש. התאגידים הבנקאיים יקיימו ביניהם את התהליכים המתאימים ויבצעו את הפעולות הדרושות לצורך השלמת תהליך מחזור הלוואה.

צעדים לחיזוק הגנה על לקוחות

5. **פרסום אמנת החיילים** - בהמשך לפניות של גופים שונים המסייעים לחיילים בשירות חובה, ובכלל זה הסיוע המשפטי במשרד המשפטים ועמותת "נדן" - גיבשו הפיקוח על הבנקים, איגוד הבנקים, הסיוע המשפטי, עמותת נדן, התאגידים הבנקאיים ורשות האכיפה והגבייה את "אמנת זמינות פיננסית לסיוע לחיילים ולחיילות בשירות חובה" (להלן: "האמנה"). להרחבה ראו תיבה ו'5 בסקירה זו).

6. **פרסום מסמך המדיניות לבחינת בקשות לסגירת סניפים** - מעבר לקוחות לשימוש באמצעים דיגיטליים חלף שירות פנים-אל-פנים הוא תופעה כלל עולמית וחוצת-תחומים, הנובעת מהתפתחויות טכנולוגיות מואצות ומשינויים בהעדפות הצרכנים, המאפיינים את השנים האחרונות. כתוצאה מתופעה זו ירד מאוד היקף מופע הקהל בסניפים נותני שירות בכל הענפים, ובכלל זה המגזר הציבורי והמערכת הבנקאית, וכפועל יוצא הצטמצמה פריסתם. בצד היתרונות הטמונים בשינויים האמורים (שיפור הזמינות והנוחות, הוזלת עלויות), ישנם לקוחות שהשינוי עשוי להקשות עליהם, ובפרט לקוחות המשתייכים לאוכלוסיות מוחלשות, לרבות אזרחים ותיקים ולקוחות עם צרכים מיוחדים או מוגבלות. לכן נתן המחוקק דעתו לנושא וקבע רגולציה המסמיכה את הפיקוח על הבנקים לדון בבקשות לסגירת סניפים ולהחליט אם לאשר אותן, במטרה להבטיח המשך מתן שירותים הולמים ללקוחות. ביום 16 באוגוסט 2016 נקבע כי סגירת סניף בנק קבוע תהיה טעונה אישור של המפקח על הבנקים. במסגרת זו, הפיקוח על הבנקים בוחן את הבקשות לסגירת סניפים בקפידה במטרה לצמצם למזערית את הפגיעה הפוטנציאלית בלקוחות. מסמך המדיניות מתאר את הרגולציה שנקבעה ואת יישומה באמצעות הפיקוח, ובכלל זה את הקריטריונים הנשקלים בעת בחינת בקשות לסגירת סניפים ואת תהליך קבלת ההחלטות.

7. **עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 426** - "מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי" - בעקבות ריבוי מקרי הונאה שנעשים בחשבונות בנק ובאמצעי תשלום כהגדרתם בחוק שירותי תשלום, תשע"ט-2019 (להלן - חוק שירותי תשלום), ולאור הצורך של לקוחות אשר מתעורר אצלם חשש להונאה כאמור לדווח על כך באופן מיידי לתאגיד

הבנקאי ולקבל את סיועו לצורך מניעה או צמצום הנזק העלול להיגרם עקב מעשה ההונאה, נדרש מענה טלפוני אנושי ומקצועי אשר יהיה זמין לפניית אלו באופן רציף. עדכון הוראה זה קובע חובת מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי ללקוחות במקרים של חשש להונאות בשירותי תשלום ולמסירת הודעות של לקוחות על חשש לשימוש לרעה בהתאם לחוק שירותי תשלום. השירות יעמוד לרשות הציבור באופן רציף ומשך ההמתנה, ככלל, לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה.

צעדים בתחום העמלות

8. **מכתב המפקח על הבנקים בנושא עמלות לתאגידים הבנקאיים**¹⁵ - ביום 10 דצמבר 2025 פורסם מכתב המפקח בנושא עדכון מתכונת הפנייה לפיקוח על הבנקים על-אודות שינויים בתעריפון העמלות והבהרות הפיקוח על הבנקים בתחום העמלות וזאת על-מנת לייעל את תהליכי העבודה ולאפשר לפיקוח לבחון באופן מיטבי את הבקשות והדיווחים שאותם הוא נדרש לבחון לפי החוק וכללי העמלות.

9. **פרסום טיוטה לכללי העמלות**¹⁶ - ביום 15 ביולי 2025 פורסמה להתייעצות עם הציבור הרפורמה בתחום העמלות הנגבות ממשקי בית ועסקים קטנים על שירותי ניהול חשבון תשלום (לרבות חשבון עו"ש) וכרטיס חיוב מיידי (דביט). במטרה להקל על כלל לקוחות המערכת הבנקאית בהבנת השירותים הבנקאיים הבסיסיים ולפשט את מנגנון החיוב הקיים בעבור פעולות עו"ש שוטפות, הפיקוח מקדם עדכון לשיטת החיוב בגין ביצוע פעולות תשלום שוטפות וקובע שירות חדש של "ניהול חשבון תשלום" וקביעת מחיר מפוקח מרבי שיהיה אפשר לגבות בגין שירות זה, לרבות בגין ניהול חשבון עובר ושב. כמו-כן הפיקוח מקדם קביעת מחיר מפוקח מרבי שאפשר לגבות בגין עמלת דמי כרטיס חיוב מיידי (דביט). נוסף על כך הפיקוח מקדם הוספת חלק חדש נוסף, "חלק 16 - חבילות שירותים", במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים להציע חבילות שירותים מגוונות בעלות ערך ללקוח.

10. **פרסום דו"ח ביניים של צוות מודלים לתגמול בניירות ערך** - צוות עבודה משותף לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, רשות ניירות ערך ומשרד האוצר פרסם ביום 21 בספטמבר 2025 דוח ביניים לקבלת התייחסות מהציבור בנושא מודלי תגמול בפעילות הציבור בניירות ערך, וזאת בהמשך לפרסום "קול קורא" לקבלת התייחסויות מהציבור ובחינת עמדות הציבור בנושא שהתקבלו בתגובה לקול הקורא.¹⁷ דוח הביניים מפרט מתווה מוצע לעדכון מודל התגמול, העקרונות המרכזיים העומדים בבסיסו ואת היתרונות והאתגרים המרכזיים שאותם זיהה הצוות ביחס למתווה המשותף. מודל התגמול במתווה המוצע שקוף יותר, ברי-השוואה ובעל פוטנציאל לשפר את ההלימה שבין השירות לתגמול ואת התחרות בין השחקנים השונים בשוק ההון, באופן שיטיב עם הלקוח ויחזק את כוחו. הצוות הזמין את הציבור להגיב למתווה המוצע.

11. **עדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון מספר 2), התשפ"ה-2025** - התווסף חלק חדש לתעריפון המלא: "חלק 15 - שירותי ריכוז מידע פיננסי של לקוח וניתוחו". העדכון נוסף בעקבות התפתחות תשתיות מתקדמות להעברה וקבלה של מידע על-אודות המוצרים הפיננסיים של לקוח בגופים פיננסיים שונים ועל-מנת לעודד התפתחות של שירותי ריכוז מידע וניתוחם לטובת הלקוח. יובהר כי חלק זה מתייחס רק לשירותים הכוללים ריכוז מידע מגופים פיננסיים שונים. אין מניעה שריכוז זה יכלול גם מידע שיש בתאגיד הבנקאי הנותן את שירותי ריכוז המידע וניתוחו, ובלבד שהתקבל מידע נוסף מגופים פיננסיים אחרים.

12. **עדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון מספר 1), התשפ"ד-2024** - כניסה לתוקף של מנגנון גביית עמלת "ערבות בנקאית המובטחת בפיקדון כספי" - מנגנון הגבייה עודכן ממנגנון אחוזי לסכום שקלי קבוע. במסגרת זו התווסף שירות חדש: "ערבות בנקאית המובטחת בפיקדון כספי נתון לצורך הסכם שכירות לדירת מגורים (בסכום ערבות של עד 50,000 ש"ח)" ונקבע שתעריפה יהיה נמוך ממחיר שירות "עמלת ערבות בנקאית המובטחת בפיקדון כספי". זאת כיוון שהתפעול פשוט יותר וגם מתוך רצון להקל על אוכלוסיית שוכרי הדירות.

¹⁵ להרחבה ראו מכתב המפקח <https://www.boi.org.il/media/pnkj0q40/202529.pdf>

¹⁶ להרחבה ראו טיוטה שפורסמה <https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/drafts/draft111572/> וכן עדכון טיוטה שפורסם ביום 17 במרץ 2026 <https://www.boi.org.il/roles/supervisionregulation/drafts/draft111590/>

¹⁷ להרחבה ראו הודעה לעיתונות <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/21-9-25c/>

13. **עדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשפ"ד-2024** - כניסה לתוקף של עדכון כללי העמלות שבו התווסף חלק 14 לתעריפון המלא בשם: "אפליקציות תשלומים". פרק זה מאפשר לתאגידי הבנקאיים לגבות עמלות בעד השירותים הבאים: "קבלת תשלום", "ביצוע הוראת תשלום" ו"דמי מנוי לשירות מיוחד". גביית העמלות תתאפשר לגופים הנותנים שירותי תשלום על רקע העלויות הכרוכות במתן שירותים אלו. השינוי הוא לצד כניסתו לתוקף של חוק העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, המאפשר קישוריות בין יישומי תשלום ויעודד כניסה של שחקנים נוספים לשוק, שכניסתם לשוק תלויה בדגם העסקי ובהכנסותיהם ממתן שירותים אלו. כך יהיה אפשר להמשיך ולעודד חדשנות טכנולוגית והמשך התפתחות של שירותים פיננסיים ללקוחות. גביית העמלה תתאפשר רק בעבור משתמש שמבצע קבלת תשלומים או העברת תשלומים בהיקף של יותר מ-25,000 ש"ח בפעילות שנתית. בנייתות מקדימים שעשה הפיקוח על הבנקים נמצא כי נכון להיום, הרוב המוחלט של הלקוחות אינם מגיעים לרף זה וימשיכו לקבל את השירות ללא עלות. תאגיד בנקאי שיהיה מעוניין לעדכן את סף הפעילות השנתית יוכל לעשות כן רק בעבור שנתיים ממועד הוספת שירותים אלו לרשימת העמלות המותרות לגבייה ויידרש לאישור המפקח.

חקיקה רלוונטית שהפיקוח על הבנקים היה מעורב בדיונים שקדמו לה:

1. **סעיפים 52-60, 63 (הגברת התחרות בשירותי תאגידי בנקאיים) מתוך הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2026), התשפ"ו-2026; סעיפים 61, 62 (חוק מע"מ) מתוך הצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2026), התשפ"ו-2026** – מטרת פרקים אלו לפעול לתיקוני חקיקה שנועדו לקדם את התחרות במערכת הבנקאית בישראל בכלל, ובשירותים הבנקאיים הניתנים למגזרי משקי הבית, העסקים הקטנים והבינוניים בפרט, ולפעול להסרת חסמים שנועדו להקל על תהליכי ההקמה של בנקים חדשים בישראל, וזאת בהמשך להמלצות הצוות הבין-משרדי להגברת התחרות במערכת הבנקאית (להרחבה ראו תיבה ו'1 בסקירה זו).
2. **חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 38): הפקדת כספים במערכת סגורה - ניווד פיקדונות - ביום 14 במאי 2025** פורסמה ברשומות הצעת תיקון מס' 38 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). הצעת החוק נועדה להגביר את התחרות בשוק הפיקדונות והחסכונות. לשם כך נקבע כי הבנקים מחויבים לאפשר הפקדת פיקדון באמצעות מערכת סגורה ללא צורך בפתיחת חשבון. הצעת החוק נכנסה לתוקף בתאריך 1 בדצמבר 2025.
3. **חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 39)** – ביום 21 במאי 2025 פורסם ברשומות ונכנס לתוקף ביום 21 בנובמבר 2025. הצעת החוק קובעת חובת משלוח הודעה ללקוח עם יתרה של 15 אלף ש"ח בעו"ש.
4. **הכשרות המשפטית ואפוטרופוסות (תיקון מס' 24 - סמכויות האפוטרופוס)** – ביום 18 בינואר 2026 פורסם ברשומות ונכנס לתוקף תיקון מס' 24 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות (התשפ"ו-2026), העוסק בהסדרת סמכויותיו של אפוטרופוס בכל הנוגע לשימוש באמצעי תשלום ולניהול חשבון תשלום של האדם שלמענו מונה.
5. **חוק הנוטריונים (תיקון מס' 12)(ביטול דרישת ייפוי-כוח נוטריוני לתאגיד בנקאי בעסקת משכנתה), התשפ"ה-2025** – ביום 2 בפברואר 2026 פורסם ברשומות ונכנס לתוקף תיקון מס' 12 לחוק הנוטריונים. התיקון לחוק מבטל את הדרישה לייפוי-כוח נוטריוני לצורך רישום משכנתא הניתן לתאגיד בנקאי, וזאת כדי להקל את הנטל המוטל על מבקשי הלוואה לדיור מהבנק.

5. הפעולות המרכזיות לביסוס מערכת פיננסית תחרותית ומתקדמת לטובת הלקוחות

ליווי ההקמה של בנקים חדשים

במהלך 2024 אישר המפקח על הבנקים את הפעלת הרישיון הבנקאי של בנק "אש ישראל" והבנק החל בביצוע פיילוט (F&F). כחלק מתהליך הליווי של הקמת הבנק, הפיקוח על הבנקים מלווה את תהליך ההיערכות של הבנק לצורך הסרת המגבלות מהרישיון. בנוסף, הפיקוח על הבנקים בוחן פניות של גורמים נוספים לקבלת רישיון.

קידום חקיקת בנקים קטנים ומתווה רישוי מדורג

בהמשך להמלצות צוות בין-משרדי שהוקם במטרה להגביר את התחרות במגזר הקמעונאי, בהובלת המפקח על הבנקים והממונה על התקציבים באוצר ובהשתתפות הממונה על רשות שוק ההון, הפיקוח והחיסכון, ראש רשות ניירות ערך, הממונה על התחרות ומשרד המשפטים שהוגשו באוגוסט 2025 לנגיד ולשר האוצר. בהמשך לכך, הפיקוח על הבנקים פעל לקידומן של המלצות אלה באמצעות קידום חקיקה, שהושלמה במסגרת חוקת חוק ההסדרים לשנת התקציב 2026, ושנועדה להקל על תהליכי ההקמה של בנקים חדשים וגם באמצעות גיבוש מסגרת פיקוחית מתאימה לבנקים קטנים באופן שיאפשר החלת הוראות הפיקוח במתווה מדורג כך שדרישות האסדרה יעלו בקנה אחד עם החשיבות המערכתית והגודל של הבנקים, באופן שאינו מתפשר על דרישות היציבות וההגנות (להרחבה ראו תיבה ו'1- בסקירה זו).

הפרדת כאל מבנק דיסקונט

בהמשך להחלטת שר האוצר להחיל על דיסקונט חובה למכור את אחזקותיו בכאל, הפיקוח על הבנקים בוחן את בקשת "קבוצת יוניון" ו"הראל" לקבל היתר שליטה והיתר החזקה בכאל.

תיבה ו'-1: תיבה בנושא מתווה למתן רישיון בנק מדורג והחוק לקידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו - 2026

- בנק ישראל פועל בשנים האחרונות לקידום התחרות במערכת הבנקאית בישראל, לצד שמירה על יציבות פיננסית, הוגנות והגנה על הלקוחות. במסגרת זו הוביל הפיקוח על הבנקים רפורמות תשתיות משמעותיות, אשר יצרו תנאים לכניסת שחקנים חדשים, לרבות הקמתם של שני בנקים חדשים לראשונה מזה כ-40 שנה.
- לאחר תקופה של יישום הרפורמות השונות, והתפתחות הטכנולוגיות השונות, בהתבסס על הניסיון שנצבר מתהליך הקמת הבנקים החדשים יזם הפיקוח על הבנקים צעדים משלימים להסרת חסמי כניסה מבניים ורגולטוריים עבור גופים המבקשים לקבל רישיון בנקאי. כניסת שחקנים חדשים למערכת הבנקאית, בין היתר גם של גופים חוץ-בנקאיים, שתאפשר להם גיוס פיקדונות מהציבור והעמדת אשראי מתוכם, צפויה להגביר את התחרות בשוק האשראי והפיקדונות למשקי הבית ועסקים קטנים, להוזיל את מקורות המימון ולהרחיב את מגוון הצעות הערך ללקוחות.
- בעקבות עבודת צוות מקצועי בבנק ישראל (2024) וצוות בין-משרדי בראשות המפקח על הבנקים וראש אגף התקציבים במשרד האוצר (2025), גובשו המלצות מקיפות להסרת חסמים ולהרחבת הרגולציה הפרופורציונלית. המלצות אלו עוגנו בחוק לקידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו-2026, שקובע לראשונה מסגרת חקיקתית מקיפה לבנק זעיר ולבנק קטן. בין עיקרי ההסדרים בחקיקה:
  - הרחבת הגמישות העסקית והפחתת חובת מתן כלל השירותים הבנקאיים, במטרה לאפשר מודלים עסקיים ממוקדים, חדשניים ובני-קיימא;
  - הקלות מבניות בתחום השליטה וההחזקות, לרבות אפשרות לשליטה מקבילה בגוף מוסדי ובבנק זעיר, תוך קביעת מנגנונים ברורים למניעת ניגודי עניינים והגבלת היקף הפעילות וסמכות לפיקוח על חברות החזקה השולטות בבנק;
  - תמריצים רגולטוריים, הכוללים: מתן הקלות בשנים הראשונות לפעילות בתחומים של כללי הגילוי הנאות, מודל העמלות, בנקאות פתוחה וניידות, ותמריצים מיסויים לעידוד הקמת בנקים חדשים ולחיזוק יכולת הצמיחה שלהם;
  - קביעת מנגנוני מעקב, ייעוץ וביחנה עתידית, לרבות בחינת הצורך בביטוח פיקדונות.
- במקביל לחקיקה, פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה המעגנת עקרונות של רגולציה מותאמת לגודל, למורכבות ולשלב ההתפתחות של הבנק. ההוראה מרחיבה את ההתאמות הפיקוחיות, לרבות בדרישות הון, נזילות, ממשל תאגידי, ניהול סיכונים ומבנה ארגוני, תוך שמירה על עקרונות היציבות וההוגנות כלפי הלקוח.
- מסגרת הרגולציה המדורגת והחקיקה מהווים נדבך משמעותי נוסף לקידום תחרות אפקטיבית במערכת הבנקאית, תוך איזון מושכל בין עידוד כניסת שחקנים חדשים לבין שמירה על יציבות המערכת, ארון הציבור והוגנות כלפי הלקוחות.

רקע

אחד מיעדי בנק ישראל הוא הגברת התחרות במערכת הבנקאית לצד שמירה על היציבות וההגנות כלפי הלקוחות. לכן, בשנים האחרונות בנק ישראל הוביל והיה שותף בקידום רפורמות שונות להגברת התחרות במערכת הפיננסית, בין השאר, ניווד חשבונות בנקים, ליווי הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, בנקאות פתוחה, הרפורמה במשכנתאות ופרסום הוראת ניהול בנקאי תקין ייעודית לבנקים חדשים. תהליכים אלה ועוד, הובילו להקמתם של שני בנקים חדשים בישראל וזאת לאחר 40 שנים שבהן לא ניתן רישיון לבנק חדש.

צעדים אלו יוצרים תשתית תומכת תחרות, אולם להבשלתם נדרשים זמן ותנאי שוק מתאימים. בשים לב לזמן שעבר, לשינויים המשמעותיים שהתרחשו בשוק הפיננסי, ולניסיון הנצבר בפיקוח על הבנקים מכניסתם של שני הבנקים החדשים, ביקש המפקח על הבנקים לבחון צעדים תשתיתיים נוספים להגברת התחרות במערכת, ובאופן ספציפי, צעדים להסרת החסמים לגופים חוץ-בנקאיים לקבלת רישיון בנק מותאם לאופי ולרמת הסיכון בפעילותם.

בשנים האחרונות קמו גופי אשראי, חברות תשלומים וכן גופים טכנולוגיים המתמחים בפעילות פיננסית, ובנוסף, שתי חברות כרטיסי אשראי הופרדו מהבנקים (להלן – גופים חוץ-בנקאיים). לחלק מהגופים החוץ-בנקאיים קיים בסיס לקוחות רחב. מתן רישיון בנק לגופים חוץ-בנקאיים קיימים, יאפשר קבלת פיקדונות מהציבור והעמדת אשראי מתוכם, צעד שצפוי להוזיל את עלות מימון המקורות שלהם, ולאפשר להם להתחרות בבנקים הקיימים בשוק האשראי, וזאת לצד התחרות שתיווצר גם בשוק פיקדונות הציבור.

לצורך כך הוקם צוות בראשות המפקח על הבנקים שבחן צעדים נוספים להסרת חסמים, לרבות חסמים שיאפשרו לגופים חוץ-בנקאיים לקבל רישיון בנק. הצוות פרסם באוקטובר 2024 דוח ביניים¹ ובו המלצות לקידום תיקוני חקיקה ורגולציה בנקאית לקידום התחרות כך שיתאפשר לגוף חוץ-בנקאי שיקבל רישיון בנק לשמור על עיסוקיו הקיימים ולפעול במודל עסקי גמיש; לשנות את מבנה השליטה והבעלות על בנקים קטנים; ולגבש מסגרת פיקוח ואסדרה המותאמים לגודל ולמורכבות הבנק.

בהמשך לעבודת הצוות מינו נגיד בנק ישראל ושר האוצר, בנובמבר 2024, צוות בין-משרדי לבחינת אמצעים להגברת התחרות במערכת הבנקאית למגזר הקמעונאי בראשות המפקח על הבנקים וראש אגף תקציבים במשרד האוצר. בצוות הבין-משרדי היו חברים גם יושב ראש רשות ניירות ערך; הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון; הממונה על התחרות; המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט כלכלי); ראש האגף ליציבות פיננסית בבנק ישראל, ומנהלת יחידת רישוי ובנקים חדשים בפיקוח על הבנקים.

הצוות הבין-משרדי התמקד בהסרת הגבלות ובצמצום חסמים המקשים על כניסתם של שחקנים חדשים למערכת הבנקאית, כולל גופים חוץ-בנקאיים, ובכלל זה חסמים הנוגעים למבנה ההחזקות בבנק ולדרישות לקבלת רישיון בנק. זאת לצד שמירה על יציבות המערכת הבנקאית, הוגנות כלפי לקוחותיה, מתן מענה לניגודי עניינים העלולים להיווצר ממבנה ההחזקות באותם שחקנים וקידום חקיקה לפיקוח על חברות החזקה.

באוגוסט 2025 פרסם הצוות הבין-משרדי בדוח סופי² את המלצותיו, שעיקרן: הגדלת מספר השחקנים הפוטנציאליים שיוכלו לפנות לקבלת רישיון בנקאי, מתן אפשרות לבנק קטן לפתח מודל עסקי גמיש במסגרתו יוכל להציע שירותים שאינם כלולים היום ברשימת העיסוקים הסגורה של הבנקים, והתאמת הוראות הרגולציה לבנקים בהתאם לגודל ולמורכבות שלהם. בנוסף, הצוות הבין-משרדי המליץ שחברת

¹ <https://www.boi.org.il/media/e3gib1jv/111545.pdf>

² <https://www.boi.org.il/media/d2mj1qq2/202524.pdf>

החזקות פיננסית תוכל לשלוט, במקביל, בגוף מוסדי ובבנק שהיקף נכסיו יוגבל, תוך הקפדה על מניעת ניגודי עניינים בין הבנק לבין הגוף המוסדי וקידום חקיקה לפיקוח על חברות החזקה. הצוות הבין-משרדי המליץ על תיקוני חקיקה והתאמת רגולציה פיקוחית.

תיקוני חקיקה

במסגרת אישור חוק התכנית הכלכלית לשנת 2026, חוקק החוק לקידום התחרות בשוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשפ"ו-2026 (להלן – החקיקה) הכולל חבילת תיקוני חקיקה שנועדו להפחית חסמים לכניסת בנקים חדשים למערכת הבנקאית, תוך יצירת חקיקה פרופורציונלית המותאמת להיקף הפעילות ולשלב ההתפתחות של בנקים חדשים, קטנים וזעירים.

להלן עיקרי החקיקה:

1. **הגדרת בנק זעיר ובנק קטן** – החקיקה מגדירה את המונחים בנק זעיר (ששווי נכסיו לא עולה על 2.5 אחוזים משווי המערכת) ובנק קטן (ששווי נכסיו לא עולה על 5 אחוזים משווי נכסי המערכת), וקובעת עבורם מסגרת חקיקה ייעודית, כולל תקופות מעבר מדורגות בעת צמיחה.

2. הרחבת עיסוקים וגמישות עסקית –

2.1 תיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן- חוק בנקאות (רישוי)) כך שלבנקים קטנים ניתנת אפשרות לעסוק בעיסוקים נוספים, מעבר לעיסוקים המותרים בחוק לבנקים (שאינם קטנים), וזאת באישור מוקדם של המפקח על הבנקים, ובלבד שמצא כי עיסוקים אלה אינם עלולים לפגוע במילוי חובותיו של הבנק או בעניינם של לקוחותיו, ואינם מעוררים חשש לניגוד עניינים בפעילותו. גמישות זו תאפשר לגופים חוץ-בנקאיים שיפנו לקבלת רישיון בנק להמשיך לעסוק בעיסוקים שבהם עסקו טרם קבלת רישיון הבנק, תשפר את היתכנות המודל העסקי ותאפשר פיתוח מקורות הכנסה של בנקים קטנים.

2.2 החובה לספק לכל אדם את כלל השירותים הבנקאיים משיתה על בנק קטן עלויות גבוהות, בין השאר, עקב הצורך להקים תשתיות טכנולוגיות ייעודיות, התחברות למערכות התשלומים והסליקה, ואף עלולה להאריך את תקופת ההקמה של בנקים. נוסף על כך, חובות אלה מצמצמות את האפשרות לקידום פריקות במוצרים ובשירותים המוצעים על ידי הבנקים, להוספת חדשנות ולהתמחות במוצרים ספציפיים, ועלולות להקשות על בנק קטן להציע הצעות ערך חדשניות ולבסס מודל עסקי בר-קיימא מצומצם ורזה שאינו כולל, למשל, ניהול חשבון עובר ושב ללקוחותיו. לנוכח זאת, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן- חוק בנקאות (שירות ללקוח)) כך שבנק בעל היקף פעילות זעיר (שסך נכסיו אינו עולה על 2.5 אחוזים מנכסי המערכת הבנקאית), בנק בעל היקף פעילות קטן (שסך נכסיו בין 2.5 אחוזים ל-5 אחוזים מנכסי המערכת הבנקאית), ותאגיד עזר הנשלט בידי מי מהם, אינם חייבים לספק את השירותים הבאים: (1) קבלת פיקדון במטבע ישראלי או במטבע חוץ; (2) פתיחת חשבון עובר ושב ו-(3) מכירת שיקים בנקאיים במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. בנוסף נקבעו הוראות חלופיות, שמאזנות בין השיקולים הנוגעים לתחרות לשיקולים הנוגעים לצורך בשמירה על עניינם של לקוחות.

2.3 בנוסף, לבנקים חדשים ניתנו הקלות ייעודיות, בין היתר בתחום גביית עמלות, פרסום תעריפונים לתקופה של עד חמש שנים מרישוי הבנק, וכן, ניתנה הקלה לבנק חדש לגבי חובת גישה למידע פיננסי וחובת מתן הגישה לחשבון תשלום לתקופה של עד שלוש שנים מהיום שהיה לראשונה מקור מידע. צעדים אלה צפויים להפחית עלויות תפעוליות בשלבי הקמה.

3. הקלות בדרישות שליטה, מבנה והחזקות -

3.1 סעיף 127 לחוק הבנקאות (רישוי) מטיל הגבלות על החזקה במקביל בבנק ובחברה מנהלת, במנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות, בתאגיד שעיסוקו ניהול תיקי השקעות, או בתאגיד השולט בהם או המחזיק בהם בשיעורי החזקה כמפורט באותו חוק (להלן – גופים מוסדיים). בחקיקה הוחרג מי ששולט בבנק זעיר מהגבלות ההחזקה האמורות, כך שהוא יוכל לשלוט במקביל בבנק זעיר ובגופים מוסדיים. הוראה זו נועדה לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים קיימים שיש להם ניסיון עסקי קודם, מוניטין פיננסי והון עצמי מספק - אשר השולט בהם שולט גם בגוף מוסדי לקבל רישיון בנק ולממש את הפוטנציאל התחרותי הגלום בו. עם זאת, כדי לשמור על היציבות הפיננסית ולמנוע ניגודי עניינים ופגיעה באובייקטיביות, נקבעו מנגנוני ההגנה הבאים: גודל הבנק יוגבל לנתח שוק קטן (עד 2.5 אחוזים מהנכסים במשק, עם אפשרות להרחבה עד 5 אחוזים) וחל איסור מוחלט על הבנק הזעיר לייעץ, לתווך או לשווק את מוצרי הביטוח, ההשקעה והחיסכון של הגוף המוסדי שקשור אליו (מוצרי הקבוצה). בנוסף, נקבע איסור בהוראת שעה, שנתחמה ל-5 שנים, על מיזוג בין תאגיד החזקה פיננסי גדול לבין בנק זעיר שהיה בעל רישיון בנקאי טרם תחולת החקיקה, כדי למנוע מיזוגים של מתחרים קטנים חדשים על ידי השחקנים הדומיננטיים. כדי לצמצם סיכונים פוטנציאליים הנובעים מפעילות הקבוצה הפיננסית, החוק העניק סמכויות פיקוח על חברת ההחזקות לבנק ישראל.

3.2 בחוק הבנקאות (רישוי) תוקנו כללי החזקת אמצעי שליטה בבנקים קטנים שיש בהם שולט, כך שניתן להחזיק עד 10 אחוזים מאמצעי השליטה ללא היתר (לעומת 5 אחוזים בבנק שאינו קטן), וזאת כדי להקל על גיוס הון, הכנסת משקיעים אסטרטגיים והקמת מבני בעלות מותאמים לבנקים בתחילת דרכם.

4. **מנגנונים לעידוד הקמת בנקים חדשים -** החקיקה כוללת תמריצים ישירים ועקיפים להקמת גופים תחרותיים:

4.1 תמריצים ממשלתיים: שר האוצר הוסמך בחקיקה לקבוע תקנות למתן תמריצים להרחבת מאגר הלקוחות של בנקים קטנים, כולל הסדרים להפקדת תשלומים ממשלתיים בבנקים אלו.

4.2 התאמות בחקיקת המס (לרבות קיזוז הפסדים לבנקים חדשים שנוצרו ב-5 שנותיו הראשונות) ובחוקי תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (החרגה זמנית לתקופה של 7 שנים לבנקים קטנים).

4.3 כדי להקל על חברה מתפעלת, שתרצה לקבל רישיון בנק, להתחרות בבנקים בתחומים בנקאיים, בלי לחשוש שתאבד את ההכנסה הנובעת מהתפעול, וכן כדי להבטיח שכל החברות המתפעלות יוכלו ליהנות מההכנסה הנובעת מתפעול הנפקה, נקבע כי בנק בעל היקף פעילות רחב, כלומר בנק ששווי נכסיו מעל 10 אחוזים משווי הנכסים של כלל הבנקים, לא יבצע תפעול הנפקה של יותר מ-40 אחוזים מכרטיסי האשראי החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו באמצעות חברה מתפעלת אחת.

5. צוותי ייעוץ, מעקב ובחינה עתידית

5.1 הוקם בחקיקה צוות שתפקידו לייעץ לנגיד בנק ישראל ולשר האוצר לעניין הפעלת סמכותם לשינוי הרף הקובע לבנק זעיר לעניין שליטה משותפת עם גוף מוסדי.

5.2 הוקם בחקיקה צוות שתפקידו לבחון, בין היתר, את הנושאים הבאים: יישום הוראות החוק לעניין הגברת התחרות במערכת הבנקאית, להסרת חסמים נוספים לפעילותם של בנקים קטנים וקידום הליכי חקיקה של הסדר בעניין פיקוח על תאגידי החזקה בגופים פיננסיים.

5.3 נגיד בנק ישראל ושר האוצר יבחנו בתוך שנה מתחילת החוק אם מתקיימים נסיבות או תנאים המקימים צורך בביטוח פיקדונות הציבור בתאגידים בנקאיים.

מסגרת פיקוח ואסדרה המותאמים לבנקים קטנים וחדשים

בהמשך להמלצות הצוות הבין-משרדי, הפיקוח על הבנקים פרסם בפברואר 2026 טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא "מסגרת פיקוחית לבנקים קטנים וחדשים". טיוטת ההוראה נועדה להתאים את דרישות האסדרה והפיקוח לגודל ולמורכבות הפעילות של התאגיד הבנקאי באופן שאינו מתפשר על היציבות ובהתאם לחשיבותו המערכתית, והיא עולה בקנה אחד עם גישת הפרופורציונאליות (מידתיות) של ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.

ההוראה תחליף את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 480 בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על תאגיד בנקאי חדש ועל תאגיד בנקאי בהקמה" שפורסמה במרץ 2020, והיא מרחיבה את היקף ותוכן ההתאמות שניתנו בהוראה 480 לבנקים חדשים, והיא תחול גם על בנקים קיימים.

ההוראה החדשה מגדירה מדרגות פיקוחיות בהתאם לגודלו של הבנק, ולכל מדרגה פיקוחית היא מתאימה אסדרה שעולה בקנה אחד עם גודלו של הבנק וחשיבותו המערכתית. נוכח האתגרים והמשאבים המשמעותיים שכרוכים בהקמת בנק ובעמידה ברגולציה הנדרשת, ההוראה גם מגדירה שלב היערכות לתאגיד שקיבל רישיון בנק כדי לאפשר לו ליישם בהדרגה את ההוראות שחלות עליו במדרגה הפיקוחית אליה הוא משתייך. ההתאמות בהוראה מאזנות בין הצורך להקל על בנק קטן ולאפשר הדרגתיות ביישום הרגולציה שחלה על בנק חדש, לבין הצורך לשמור על יציבות הבנק, ההוגנות כלפי הלקוח ומתן שירות הולם.

בתהליך גיבוש ההוראה נסקרו עשרות הוראות ניהול בנקאי תקין, ובכל אחת מהן נבחנו התאמות על פי הגודל והמורכבות של הבנק, הצורך ביישום הדרגתי וצרכים נוספים שעלו במסגרת השיח שהתקיים עם הציבור ועם גופים המתעניינים בקבלת רישיון בנק. ההתאמות בהוראה נועדו לבנקים קטנים וחדשים והן באות לידי ביטוי במתן הקלות משמעותיות, לרבות: בדרישות יחסי ההון והמינוף; בדרישות הנזילות ובאופן החישוב שלהן; במגבלות על ריכוזיות ענפית ולפי גודל לווה; בהיקף ובהרכב הדירקטוריון הנדרש; ביכולת לאחד פונקציות במבנה הארגוני של הבנק ולהוציא פונקציות מסוימות למיקור חוץ; בכלים לניהול הסיכונים; באפשרות ליישם מודל עסקי גמיש שמתאים לבנקים קטנים ולבנקים דיגיטליים.

בנק ישראל מחויב ופועל ליישום המתווה, להכנסת שחקנים חדשים למערכת הבנקאית ולהגברת התחרות בה. צעדי הפיקוח על הבנקים הביאו כבר היום להתעניינות של מספר שחקנים המבקשים לקבל רישיון בנק.

תיבה ו'-2: הגברת ההוגנות במערכת הבנקאית באמצעות תהליך הערכה צרכנית מבוסס־סיכון

- חזון הפיקוח על הבנקים הוא קידום טובת הציבור באמצעות שמירה על יציבותה והוגנותה של המערכת הבנקאית. לשם כך הפיקוח על הבנקים מקיים באופן שוטף שורה ארוכה של פעולות אסדרה, ביקורת, בקרה, מעקב, טיפול בתלונות ציבור ועוד.
- בשנים האחרונות חיזק הפיקוח על הבנקים את תהליך ההערכה הצרכנית כחלק מפעילותו להטמעת תרבות ארגונית של הוגנות במערכת הבנקאית ובהתאם להמלצות קרן המטבע הבינלאומית (IMF) להעמקת בחינת ניהול סיכונים ההתנהגות (conduct risks) והממשל התאגידי. תוצאות תהליך מוטמעות כחלק ממסגרת הערכת הסיכונים הפיקוחית הכוללת (SREP). כתוצאה מכך, לתוצאות ההערכה של התאגיד הבנקאי עשויה להיות השפעה גם על דרישות ההון.
- באמצעות תהליך הערכה צרכנית הפיקוח על הבנקים בוחן באופן רחבי את פעילות התאגידים הבנקאיים - כיצד האסטרטגיה, המדיניות והצעדים שהם נוקטים בפועל משפיעים על הוגנות, ובכלל זה על השירות ללקוחות.
- תהליך מבוסס על תפיסה פיקוחית עדכנית ולפיה הערכת סיכונים המתמקדת בסיכונים פיננסיים ותפעוליים של התאגיד אינה מספקת. לצד סיכונים יציבות וסיכונים תפעוליים יש להביא בחשבון גם סיכונים פגיעה בלקוחות, לרבות נזקים פוטנציאליים ומתממשים, איכות השירות, נאותות התהליכים לניהול סיכונים התנהגות ותרבות ארגונית.
- תהליך הערכה צרכנית תורם להעלאת השיח הצרכני לרמת הנהלה ודירקטוריון, לחיזוק אחריות ניהולית בתחום ההוגנות ולשיפור תהליכי בקרה ותיקון ליקויים. בכך מעוגנת ההערכה הצרכנית כחלק מובנה ממסגרת הפיקוח מבוסס־הסיכון של הפיקוח על הבנקים.
- שילוב זה נועד לחזק את אמון הציבור במערכת הבנקאית, לתמוך ביציבותה ובחוסנה הפיננסי ולהבטיח כי פעילותה תיעשה בהוגנות כלפי לקוחותיה.

רקע ומטרות

הגברת ההוגנות במערכת הבנקאית מחייבת מעבר מבחינה נקודתית של ליקויים להסתכלות מערכתית על הסיכון לפגיעה בלקוחות ועל אופן ניהולו. לשם כך פיתח הפיקוח על הבנקים תהליך הערכה צרכנית מבוסס־סיכון, המאפשר להעריך בשיטתיות את רמת ההוגנות ואת פרופיל הסיכון הצרכני בתאגידים הבנקאיים.

חזון הפיקוח על הבנקים הוא קידום טובת הציבור באמצעות שמירה על יציבותה והוגנותה של המערכת הבנקאית. בתוך־כך, אחד מיעדי המרכזיים הוא הטמעת תרבות ארגונית המקדמת התנהלות הוגנת ושקופה כלפי הלקוחות ורמת שירות גבוהה, המהוות רכיבים מרכזיים באמון הציבור במערכת הבנקאית.

בהתאם לכך, מעבר לציות להוראות הדין מצופה מהתאגידים הבנקאיים לבחון את השלכות פעילותם מנקודת מבט של הלקוח ולנהל את הסיכון הצרכני - הסיכון לגרימת נזק ללקוחות - גם כאשר לא נגרם נזק לבנק עצמו. האחריות לכך מוטלת בראש ובראשונה על הדירקטוריון והנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי, ותפקיד הפיקוח על הבנקים הוא לבחון, לאתגר ולהבטיח כי מנגנוני הממשל התאגידי והבקרה תומכים בהתנהלות הוגנת ובהפחתת הסיכון לפגיעה בלקוחות.

בשנים האחרונות חיזק הפיקוח על הבנקים את ההסתכלות הצרכנית על פעילות המערכת הבנקאית באמצעות הרחבת מערך הבקרה והמעקב הצרכני, העמקת ניתוח הנתונים והגברת הפיקוח בתחומי השירות, הציות והטיפול בתלונות הציבור.

על רקע זה פותח תהליך הערכה צרכנית מבוסס־סיכון, המאפשר בחינה רוחבית של פעילות הבנק "מלמעלה למטה", תוך־כדי בחינת האופן שבו האסטרטגיה, המדיניות ומודל הפעילות של הבנק משפיעים על רמת ההוגנות והשירות ללקוחות. ממצאי ההערכה משמשים בסיס לתעדוף צעדים פיקוחיים, למיקוד המעקב אחר מוקדי סיכון ולגיבוש דרישות פיקוחיות מתאימות.

לתהליך ההערכה הצרכנית כמה מטרות מרכזיות:

1. לחזק את אחריות הדירקטוריון והנהלה בתחום ההוגנות באמצעות הצגת ממצאי ההערכה לאורגנים אלה באופן מובנה.
2. להעריך את פרופיל הסיכון הצרכני העדכני של כל תאגיד בנקאי ולשלו בו במסגרת הערכת הסיכונים הפיקוחית הכוללת (SREP).
3. לגבש דרישות פיקוחיות לתיקון ליקויים, לחיזוק מנגנוני ממשל תאגידי, סביבת בקרה, ציות ושירות.
4. לתעדף ולהתאים את תוכנית העבודה הפיקוחית בתחום הצרכני, בהתאם למוקדי הסיכון שזוהו.

התפתחות תהליך הערכה צרכנית

התהליך הושק בשנת 2021 במכתב ראשון לחמשת הבנקים הגדולים, ובמסגרתו גובש מדד ראשוני להערכת הוגנות התרבות הארגונית. בשנת 2022, על רקע המלצות משלחת קרן המטבע הבין־לאומית (IMF) לחיזוק הפיקוח הצרכני באמצעות העמקת בחינת ניהול סיכונים ההתנהגות (conduct risks) והממשל תאגידי, הורחב התהליך והוטמע כחלק מתהליכי ההערכה השוטפים. בשנים 2023–2025 הועמקה המתודולוגיה, הורחבו מקורות המידע, הוגדל משקל רכיב הסיכון הצרכני בהליך הערכת הסיכונים הפיקוחי (SREP), וההליך הורחב גם לחברות כרטיסי האשראי. נוסף על כך הושם דגש על ניתוח ממשל תאגידי צרכני ועל בחינת תחומי סיכון במיקוד משתנה (ובהם תחום ההונאות).

עקרונות התהליך

התהליך נשען על תפיסה שלפיה הערכת סיכון המתמקדת בסיכונים ליציבות התאגיד בלבד אינה מספקת. לצד סיכונים פיננסיים וסיכונים תפעוליים יש להביא בחשבון גם סיכונים פגיעה בלקוחות, לרבות נזקים פוטנציאליים ומתממשים, איכות השירות, נאותות התהליכים לניהול סיכונים התנהגות ותרבות ארגונית. נקודת ההסתכלות הפיקוחית אינה רק יציבותו של התאגיד הבנקאי אלא גם השפעת פעילותו על ציבור לקוחותיו. זאת מפני שייחבנו מצבים שבהם אירוע אינו מהווה סיכון פיננסי רב־ערך לבנק, אך גורם לפגיעה ניכרת או מתמשכת בלקוחותיו. לפיכך, לצד הערכת יציבות נדרשת הערכה צרכנית משלימה. גישה זו מבססת את ההבנה כי יציבות פיננסית והוגנות צרכנית אינן נפרדות זו מזו, וכי פיקוח יעיל מחייב הסתכלות אינטגרטיבית המשלבת בין השתיים.

בדומה לתהליך הערכת הסיכונים הפיקוחי (SREP), גם תהליך ההערכה הצרכנית נשען על מסגרת סדורה ומובנית להערכת הסיכון הצרכני, הכוללת הבחנה בין רמת הסיכון המובנה בפעילות לבין איכות ניהול, הערכת פונקציות ממשל תאגידי רלוונטיות ושקלול כלל הממצאים לכדי פרופיל סיכון צרכני כולל של התאגיד הבנקאי.

ההערכה הצרכנית בוחנת מכלול היבטים, ובכלל זה:

- איכות הממשל התאגידי ופיקוח הדירקטוריון בתחום הצרכני
- רמת הציות להוראות הדין הצרכני
- איכות השירות ללקוחות התאגיד
- מוקדי סיכון מובנים בפעילות
- איכות מערך הטיפול בתלונות הציבור
- סביבת הבקרה ומנגנוני הפקת לקחים ותיקון ליקויים רוחביים
- נושאים במיקוד (השנה ניתן דגש על ניהול סיכונים הונאה והשפעתם על הלקוחות)

בהתאם למסמך הנחיות שפרסם הבנק העולמי בנושא פיתוח גישה מבוססת-סיכון לפיקוח בתחום הגנת הצרכן הפיננסי¹, על רשויות פיקוח צרכני לקיים בחינה שיטתית של סיכון לפגיעה בצרכנים, לצד הערכת איכות ניהולו במוסדות הפיננסיים. גישה זו מדגישה את הצורך בהבחנה בין רמת הסיכון המובנה בפעילות התאגיד הבנקאי לבין מנגנוני הבקרה והממשל התאגידי כמפחיתי סיכון. נוסף על כך מודגש הצורך בהפעלת מחזור פיקוחי, הכולל מעקב וניטור, ניתוח נתונים, ביקורות ובקרה, אכיפה ותיקון ליקויים, משוב למדיניות התאגיד והזנת הממצאים הנאספים מכלל פעילויות הפיקוח לתהליך ההערכה.

עקרונות אלה באים לידי ביטוי גם במודלים יישומיים שפיתחו רשויות פיקוח שונות, ובהם המודל של הבנק המרכזי של אירלנד – Consumer Protection Risk Assessment Model². מודל זה מדמה את מסגרת ההערכה ל"בית מתודולוגי", שבבסיסו ניצבים יסודות של תרבות ארגונית ואנשים, בראשו (כגג המבנה) הממשל התאגידי והבקרות, ובמרכזו מחזור החיים של המוצרים והשירותים. חלוקה זו מייצרת מבנה הערכה שיטתי המאפשר לזהות פערים, לנתח את גורמי השורש שלהם ולחזק את האחריות הארגונית להגנת הלקוחות לאורך כל שלבי הפעילות.

מסגרת ההערכה הצרכנית שפותחה בפיקוח על הבנקים בישראל מתיישבת עם כיווני חשיבה אלה, תוך כדי התאמתם לבסיסי המידע והסמכויות הקיימות לפיקוח על הבנקים, וכן למאפייני המערכת הבנקאית בישראל וללקוחותיה.

מתודולוגיית הערכה

ההערכה הצרכנית מבוססת על שילוב של מדדים כמותיים ואיכותניים, תוך כדי תכלול מגוון רחב של מקורות מידע בגישת הערכה רב-ממדית, המשוקללים לכדי "כרטיס הערכה צרכני". הערכה זו מתבססת על מדדים כמותיים ואיכותניים, שאלות מנחות ושיקולים מקצועיים, ומאפשרת להבחין בין רמת הסיכון הצרכני המובנה בפעילות לבין איכות ניהולו.

תהליך ההערכה מתחיל מאיסוף שיטתי של מידע ונתונים ממקורות מגוונים, עיבודם וניתוחם, וביצוע תקנון (סטנדרטיזציה) של המדדים לצורך השוואה בין תאגידים ולאורך זמן. שלב זה מאפשר יצירת בסיס נתונים אחיד, המהווה תשתית לשקלול, לזיהוי מגמות ולהערכה הכוללת.

בהיבט הציות נכללים נתונים על אודות תוצאות בקרות, עיצומים כספיים שהוטלו, תלונות מוצדקות, ליקויים

¹ [World Bank Group, An Introduction to Developing a Risk-Based Approach to Financial Consumer Protection \(Supervision - Guidance Note 12/2022\)](#).

² שם, עמוד 22.

רוחביים ועוד. יודגש כי נושא הציות הצרכני מקבל משקל ניכר בהערכה, ובפרט ליקויים חוזרים ומתמשכים המעלים את רמת הסיכון.

בהיבט השירות נכללים נתונים על-אודות כמות תלונות הציבור לנציבות התאגיד הבנקאי, זמני המענה של התאגידים הבנקאיים במוקדים הטלפוניים, תוצאות סקר שביעות רצון הלקוחות של משקי הבית שמקיים הפיקוח על הבנקים³ ועוד.

במסגרת הערכת איכות הניהול, הפיקוח על הבנקים בוחן גם את נאותות הממשל התאגידי בהיבט הצרכני, לרבות תפקודם של הדירקטוריון והנהלה הבכירה בקביעת האסטרטגיה והמדיניות ויישומן בפועל. הבדיקה כוללת בחינה של מסמכי המדיניות, תוכניות העבודה, פרוטוקולים ועוד. נוסף על כך ההערכה מתמקדת גם בשומרי-הסף ובפונקציות רלוונטיות, לרבות קצין הציות ונציב תלונות הציבור. בחינה זו כוללת את הערכת מעמדם, עצמאותם המקצועית, איכות המשאבים העומדים לרשותם ומידת ההשפעה של עבודתם בפן הצרכני. שילוב שני המישורים - הנהלה וממשל מחד-גיסא, ושומרי-סף ובקרה מאידך-גיסא - מאפשר לפיקוח להעריך את איכות הניהול כמפחית סיכון המסייע בהבטחת הוגנות כלפי לקוחות התאגיד הבנקאי.

ההערכה נסמכת גם על ניסיון מצטבר, היכרות שוטפת עם פעילות התאגיד וכן התרשמות מאופן הטמעת הלקחים. התהליך מאפשר השוואה רוחבית בין תאגידים (Benchmark) וכן השוואה של פעילות התאגיד ביחס לעצמו, לאורך זמן.

בתום התהליך נקבע לתאגיד הבנקאי ציון הערכה כולל המהווה שקלול הציונים של רכיבים שונים בתהליך. הערכה זו משפיעה על עומק המעקב הפיקוחי ועל מוקדי ההתערבות. לבסוף מתקיימות ישיבות עם הנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי, ובהן נמסרים עיקרי הממצאים ודרישות לשיפור ולתיקון. כמו-כן נשלח לתאגיד הבנקאי מכתב מפורט, הכולל את תמונת הממצאים ואת הציפיות והדרישות הפיקוחיות הנגזרות מהם.

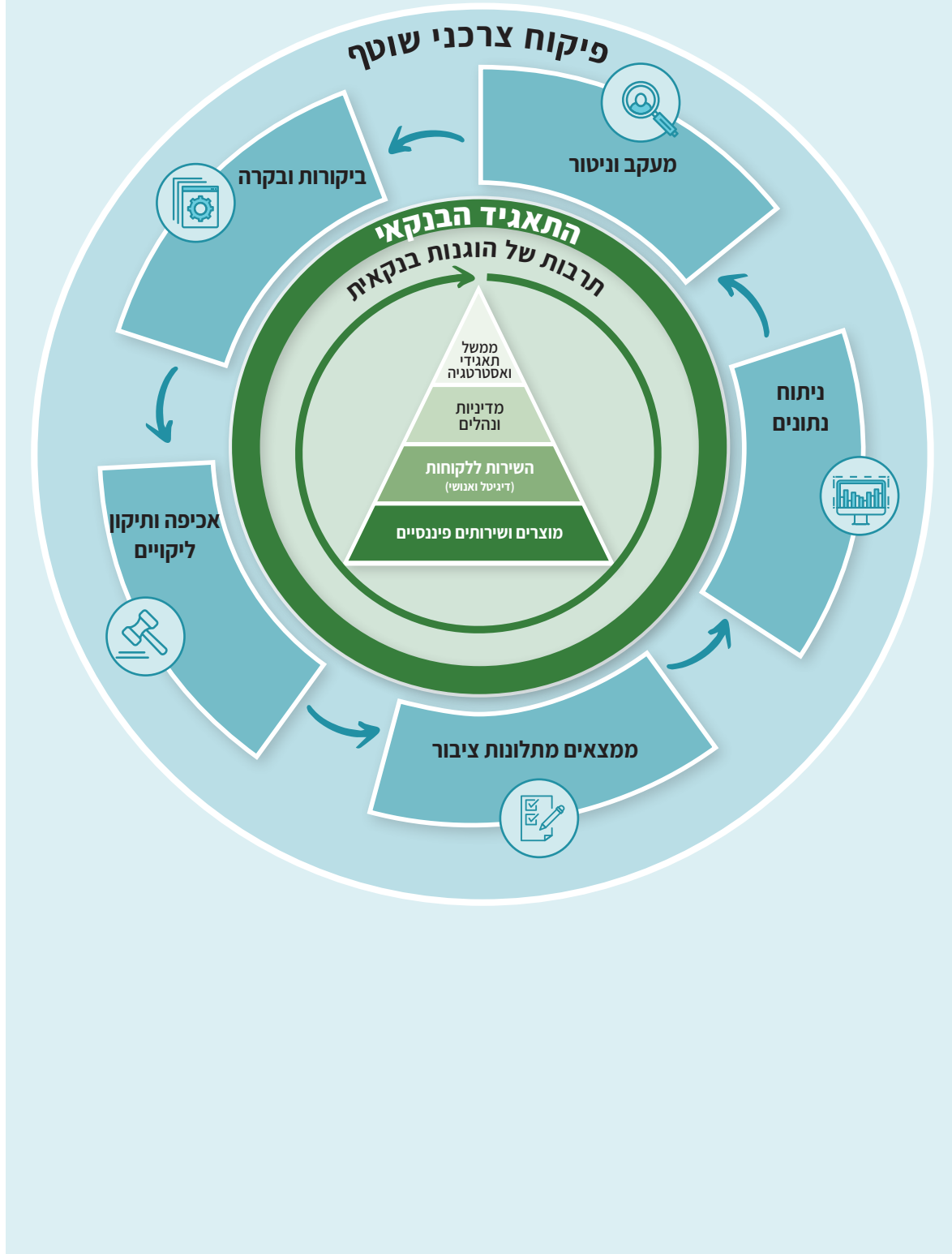
בהלימה להרחבת תפיסת הפיקוח לחשיבותה של הוגנות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם הוגדל בשנים האחרונות בשיעור ניכר משקלו של רכיב הסיכון הצרכני במסגרת הליך הערכת הסיכונים הפיקוחי (SREP), כך שההערכה הצרכנית עשויה להשפיע גם על דרישות ההון.

תרומת התהליך

התהליך, שהלך והתחזק בשנים האחרונות, תורם להעלאת השיח הצרכני לרמת הנהלה והדירקטוריון, לחיזוק האחריות הניהולית בתחום ההוגנות ושיפור תהליכי בקרה ותיקון ליקויים. ההליך נעשה במקביל לתהליך ההערכה המוסדית (SREP) ומהווה חלק בלתי-נפרד ממסגרת הפיקוח הכוללת. בכך מעוגנת ההערכה הצרכנית כחלק מובנה ממסגרת הפיקוח מבוסס-הסיכון של הפיקוח על הבנקים. שילוב זה נועד לחזק את אמון הציבור במערכת הבנקאית, לתמוך ביציבותה ובחוסנה הפיננסי ולהבטיח כי פעילותה תיעשה בהוגנות כלפי לקוחותיה. תפיסה זו מנחה את עבודת הפיקוח ומהווה בסיס להמשך חיזוק רמת ההוגנות במערכת הבנקאית.

³ <https://www.boi.org.il/information/bank-paymnts/financial-education/campaigns/boi-equator/content/>

הערכת הסיכון הצרכני

תיבה ו' 3: אפקטיביות מתווי-הסיוע לציבור שגיבש הפיקוח על הבנקים בעקבות אירועי משבר

- בשנים האחרונות גיבש הפיקוח על הבנקים מספר מתווי-סיוע להתמודדות של לקוחות מערכת הבנקאות עם קשיים תזרימיים בעקבות משברים שונים שחוה המשק הישראלי. משברים אלו כללו את מגיפת הקורונה, המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, מבצע "עם כלביא" ואת "שאגת הארי".
- לאורך תקופות המשבר קיים הפיקוח מעקב הדוק ושוטף אחר הנתונים וההתפתחויות, שכלל קבלת אינדיקציות מהשטח ושיח מתמשך עם המערכת הבנקאית. נעשו התאמות והארכות למתווים במידת הצורך והורחבו ההקלות הניתנות במסגרתם.
- מבחינה משקית שימשו המתווים צעד רוחבי ראשון ומהיר להשגת יציבות וודאות בקרב משקי-בית ועסקים ושימשו גשר תזרימי עד לקבלת סיוע מהמדינה או התאוששות מהמצב הפיננסי שאליו נקלעו.
- המתווים היו חלק מהסינרגיה שנוצרה הודות לצעדי המדיניות המוניטרית והצעדים שננקטו מול המערכת הבנקאית, לרבות ביצוע התאמות והקלות רגולטוריות אשר יסייעו במתן מענה בהתמודדות משקי הבית והעסקים עם האתגרים שנוצרו, והמאפשרים לבנקים להחזיק הון עצמי נמוך יותר כדי להגדיל את האשראי לציבור ולעסקים, תוך הקפדה על ניהול סיכונים תקין. אלו אפשרו לבנק ישראל לוודא כי אספקת האשראי לצליחת המשבר ולגישור על קשיי נזילות ותזרים נפרסה על-פני כלל רובדי המשק וברמת מחיר דומה, זאת על-אף הגידול בסביבת הסיכון.
- במסגרת השימוש במתווים השונים בוצעו במצטבר דחיות תשלומים בלמעלה ממיליון הלוואות. הארכת הדחיות בהתאם לצרכים שעלו מהשטח והיקף השימוש הגבוה מעידים על האפקטיביות שלהם בעבור משקי-הבית והעסקים הקטנים.
- הרוב המוחלט (למעלה מ-90 אחוזים) של מי שדחו הלוואות במסגרת המתווים השונים שבו לשלם את חובם באופן סדיר, ובמקביל במהלך המשברים השונים לא חלו עליות בלתי-מבוקרות בהוצאה להפסדי אשראי וכמו-כן המשיך גידול האשראי במשק. ובכך נמנע נזק ארוך-טווח - הן ללווים הן למערכת הבנקאית.

1. מטרת הניתוח

מטרת הניתוח הינה לבחון את היעילות של מתווי-הסיוע הרוחביים שגיבש הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ואימצו הבנקים והחכ"אות בתקופות המשבר בשנים האחרונות. אלו כללו את מגיפת הקורונה, המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, מבצע "עם כלביא" ולאחרונה גם את מבצע "שאגת הארי"¹. הניתוח מציג את הרקע לגיבוש המתווים ושיכלולם לאורך הזמן ובקורות האירוע, נתונים כמותיים, מדדי התפתחות ואיכות תיק האשראי, ההשפעות על המערכת הבנקאית ועלויותיהן וכן תובנות ומבט לעתיד.

2. רקע והקשר

בשנים האחרונות גיבש הפיקוח על הבנקים מספר מתווים להקלה על נטל האשראי והעמלות של הציבור הרחב, כמענה רוחבי ראשוני לאירועי משבר שחוותה מדינת ישראל ובכללם משבר הקורונה, המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר מבצע "עם כלביא" ו"שאגת הארי". מטרת המתווים הייתה לסייע לציבור הלקוחות

¹ מסמך זה אינו מנתח את מתווה "שאגת הארי", שעדיין פעיל בשעת כתיבת שורות אלו.

להתמודד עם קשיים תזרימיים בעקבות אירועי המשבר ולהוות בעבורם גשר תזרימי עד לקבלת סיוע מהמדינה או התאוששות מהמצב הפיננסי שאליו נקלעו. נוסף על כך, מתווי הדחיות, בשילוב צעדים נוספים שאותם נקט בנק ישראל, סייעו לשמירה על היצע האשראי במשק, שעלול להצטמצם בעיתות משבר במקרה בו תנקוט המערכת הבנקאית גישה שמרנית וקשיחה.

המתווים שגיבש הפיקוח הם מתווים וולונטריים שאימצו כל התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי (בהתאם לעניין), תוך כדי התאמת מאפייני המתווים לאירועי המשבר ולאוכלוסיות השונות שנפגעו מהשלכות אירועי הקיצון. המתווים שפרסם הפיקוח הגדירו את תנאי המינימום בדחיית ההלוואות והקלה בעמלות וכל בנק/חברת כרטיסי אשראי היו רשאים להרחיבו לטובת לקוחותיו ולבקשתם, וכך אכן פעלו מרבית הגופים. נוסף על כך, בסמוך להתפרצות אירועי המשבר האחרונים פרסמו הבנקים מיוזמתם צעדי סיוע ייעודיים ומותאמים ללקוחותיהם. תופעה זו משקפת הטמעה של תהליך "חינוך שוק" במערכת הבנקאית הודות לנסיון שנצבר ביישום מתווי הסיוע הראשונים שהוביל הפיקוח. לאורך כל תקופת אירועי הקיצון קיים הפיקוח על הבנקים מעקב הדוק אחר הנתונים וההתפתחויות. מעקב זה כלל שיח עם הציבור, קבלת אינדיקציות מהשטח ושיח מתמשך ומבוסס נתונים עם המערכת הבנקאית במטרה לטייב ולדייק את המתווים. לאורך התקופה הוארכו חלק מהמתווים במידת הצורך ואף הורחבה אוכלוסיית הזכאים והורחבו ההקלות הניתנות במסגרת המתווים, וגם זמן הפעלת מתווה הסיוע מתחילת תקופת המשבר קוצר משמעותית, כך שבמבצע "שאגת הארי", למשל, הופעל המתווה תוך יום עסקים אחד.

לדחיית ההלוואות השלכות שונות על הלקוח. כדי לחדד את העובדה שמדובר בהקלה תזרימית זמנית, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי מדובר בדחיית החזר חוב ולא מענק. מי שיכול להמשיך ולשלם את ההלוואות כסדרן רצוי שלא ידחה את התשלומים, ומי שבוחר לדחות את התשלומים - ראוי שיבחן היטב את השלכות הדחייה והתהליך של חזרה לתשלומים סדירים.

מתוך הבנה כי דחיית תשלומים אינה פתרון קבע בוצעה חשיבה על "אסטרטגיית יציאה" ממתווה הסיוע כבר מיום השקתם של המתווים. כך, למשל, הגביל הפיקוח על הבנקים את משך הדחייה כך שתהיה לתקופה של בין 9-12 חודשים לכל היותר ויצירת חזרה הדרגתית לתשלום (במתווה הקורונה). יחד עם זאת הודגש כי אם יש לקוח שעדיין מתקשה עם החזרים החודשיים - יש באפשרותו לפנות לבנק שיבחן עריכת הסדר פרטני לפריסת התשלומים.

3. סקירת המתווים וניתוח האפקטיביות

א. משבר הקורונה - 7 במאי עד 10 בדצמבר 2020

במטרה לסייע למשקייהבית ולעסקים בהתמודדות עם הקשיים התזרימיים בעקבות משבר הקורונה, שבו אולצו בתי-עסק ומשקייהבית רבים להפסיק את פעילותם הכלכלית, גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה וולונטרי לדחיית תשלומי משכנתאות והלוואות שאותם אימצו הבנקים וחברות כרטיסי האשראי, כמענה ראשוני שמייצר ללקוחות שנפגעו תקופת גישור עד לקבלת הסיוע מהמדינה². במאי 2020 גובש בפיקוח המתווה, בין צעדיו השונים במשבר, ושאותו אימצה המערכת הבנקאית. ואילו המתווה שאותו אימצו חברות כרטיסי

² להרחבה ראו תיבה א'-1: מתווים לדחיית תשלומי הלוואות, סקירת הפיקוח לשנת 2020

האשראי גובש באוקטובר 2020³. במסגרת מתווים אלו התאפשרה דחייה של ההלוואות⁴ לעומדים בתנאי המתווה, המתבצעת ללא שיקול דעת של הבנק וחברת כרטיסי האשראי⁵ ובשיעור הריבית ההסכמית של ההלוואה, ללא חיוב בעמלה. יצוין כי דחיית הלוואות עסקיות⁶ במסגרת המתווה הייתה נתונה לשיקול הדעת של הבנק וחברת כרטיסי האשראי.

אופן פריסת התשלומים שנדחו התבצע באופן הבא:

- משכנתאות - פריסה על יתרת תקופת ההלוואה.
- בהלוואות צרכניות ועסקיות - הוספת התשלומים בסוף תקופת ההלוואה.

במהלך שנת 2020 הוארכו המתווים והורחבו בהתאם להתפתחות המשבר והשלכותיו על משקי הבית והעסקים מתוך הנחה שמהלך זה יסייע להם בהתמודדות עם הפגיעה הרחבה שהם חוו, שמקורה בעיקר במגבלות שהחילה המדינה על ההתנהלות העסקית כחלק מהמאבק במגיפה.

לוח א' - מתווה "קורונה", שימושיות בפועל⁷

מספר הלוואות שנדחו, אלפים		בנקים	
14	חברות כרטיסי אשראי	750	בנקים
יתרות ההלוואות שקיימת בגיבן דחייה, ש"ח		בנקים	
120	חברות כרטיסי אשראי	76,240	בנקים
שיא התקופה (אוגוסט 20), מיליוני ש"ח		חברות כרטיסי אשראי	
		120	חברות כרטיסי אשראי

ב. מתווי המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר - 15 באוקטובר 2023 עד 31 במרץ 2025⁸

מתווה זה גובש ופורסם כבר בתוך שבוע מפרוץ המלחמה ואומץ בכל הבנקים וחברות כרטיסי האשראי, בין היתר הודות לניסיון המקצועי שהצטבר בעקבות מתווה הקורונה ותוך כדי ביצוע התאמות נדרשות, בהתאם לאופי המשבר, מצב משקי הבית ותנאי המקרו במשק. במובנים רבים היה המתווה המענה הפיננסי הרחבי הראשון במלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 ונועד לסייע למשקי הבית ולעסקים להתמודד עם הקשיים התזרימיים ועם השלכותיה. מתווה זה היה הארוך ביותר, ועם הימשכות המלחמה הוארך פעמים אחדות ואף הורחב וכלל שילוב של אוכלוסיות נוספות הזכאיות להקלות הניתנות במתווה. כמו־כן, במהלך המלחמה ומתוך מענה להתפתחויות הביטחוניות באזור הצפון, גובש מתווה ייעודי ונרחב⁹ לסיוע לעסקים הפועלים מחיפה וצפונה¹⁰.

³ ראה סקירת הפיקוח לשנת 2020: <https://www.boi.org.il/publications/regularpublications/banking-system/%D7%A9%D7%A0%D7%AA-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A2%D7%A8%D7%9B%D7%AA-%D7%94%D7%91%D7%A0%D7%A7%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%A1%D7%A7%D7%99%D7%A8%D7%94-%D7%A9%D7%A0%D7%AA-%D7%99%D7%AA-2020>

⁴ מתווה שאמצו הבנקים: משכנתאות בכל סכום לתקופה של עד 6 חודשים; הלוואות צרכניות עד 100,000 ש"ח לתקופה של עד 3 חודשים. מתווה שאמצו החכ"אות: הלוואות צרכניות עד 100,000 ש"ח לתקופה של עד 3 חודשים.

⁵ במתווה שאמצו החכ"אות הדחייה ללא שיקול דעת הייתה רק של רכיב הקרן. דחיית רכיב הריבית, נוסף על הקרן, התבצעה בכפוף לשיקול דעת החברה.

⁶ אשראי עסקי בכל סכום לעסק עם מחזור פעילות של עד 25 מלש"ח, לתקופה של עד 6 חודשים.

⁷ יודגש כי היקף התשלומים שנדחו בפועל נמוך משמעותית מיתרת הלוואות שנדחתה, מאחר שהדחייה נוגעת לתשלומים שוטפים בפרק זמן מוגדר.

⁸ להרחבה על אודות המתווה ראו באתר בנק ישראל.

⁹ <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/3-12-24/>

¹⁰ להרחבה ראו תיבה ו'2: מתווים להקלות על נטל האשראי והעמלות, סקירת הפיקוח לשנת 2023.

תנאי המתווה - במטרה למקד את הסיוע גובשו שתי קבוצות אוכלוסייה. הקבוצה הראשונה, המכונה "קבוצת הלקוחות במעגל הראשון" כללה את:

- ✓ הנפגעים באופן ישיר מנזקי המלחמה ובכללם תושבים אשר גרים בטווח של 30 ק"מ מגבולות רצועת עזה או בעלי עסק בטווח גיאוגרפי זה;
- ✓ אוכלוסייה שפונתה מביתה בהוראת גורם מדינתי רשמי;
- ✓ אזרחים שגויסו למילואים בצו 8;
- ✓ אזרחים שהם בעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה או לחטופים או לנעדרים.

קבוצה זו הייתה זכאית לדחיית תשלומי משכנתאות, הלוואות צרכניות ועסקיות¹¹, ללא שיקול דעת המלווה **וללא חיוב בריבית**¹² ובעמלות, פטור מתשלום ריבית על יתרת החובה בחשבון העו"ש עד לסכומים קצובים ופטור מתשלום מרבית העמלות בחשבון.

באשר לאופן תשלום הסכום שנדחה בהלוואות, יצוין כי במשכנתאות ניתנו שלוש חלופות לבחירתו של הבנק¹³. בהלוואות צרכניות ועסקיות התווספו התשלומים שנדחו לסוף תקופת ההלוואה המקורית.

הקבוצה השנייה כוללת את כל יתר לקוחות הבנקים והחכ"אות, המכונה "קבוצת הלקוחות במעגל השני". לקבוצה זו ניתנה האפשרות לדחות את תשלומי המשכנתאות, הלוואות צרכניות ועסקיות¹⁴, כאשר התשלומים הנדחים נשאו ריבית שלא עלתה על שיעור הריבית בחוזה ההלוואה. אופן פריסת התשלומים זהה לקבוצת המעגל הראשון.

לוח ב' - מתווה המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, שימושיות בפועל

מספר הלוואות שנדחו, אלפים		בנקים	
456	בנקים	30	חברות כרטיסי אשראי
יתרות ההלוואות שקיימת בגינן דחייה, ש"ח		בנקים	
102,500	בנקים	974	חברות כרטיסי אשראי
שיא התקופה (דצמבר 23), מיליוני ש"ח		בנקים	
102,500	בנקים	974	חברות כרטיסי אשראי

ג. מתווה "עם כלביא" - 1 עד 31 ביולי 2025

מתווה זה גובש בתאריך 17 ביוני 2025, ימים אחדים לאחר פרוץ מבצע "עם כלביא", וייצר ודאות מהירה בדבר היכולת לדחות הלוואות למי שחלילה ייפגע. על רקע אופי המערכה מול איראן, שהתרחשה בכל רחבי המדינה מתווה זה נתן מענה כלל-ארצי ולא הוגבל לאזור מסוים. המתווה אפשר למשקי-בית שפוננו מביתם או משקי-בית שנפגעו בעקבות המערכה ("מעגל ראשון") לדחות את תשלומי המשכנתאות, ללא הגבלת סכום, ואת הלוואות הצרכניות בסכום מצטבר של עד 100,000 ש"ח, לתקופה של שלושה חודשים, ללא

¹¹ משכנתאות ללא מגבלת סכום; אשראי צרכני מצטבר בסכום של עד 100,000 ש"ח; אשראי עסקי עד סכום של 2 מיליון ש"ח.
¹² במתווה זה גם נוטרל רכיב ה"ריבית דריבית" שנצבר בהלוואות שנדחו במתווה משבר הקורונה.
¹³ (1) הוספת התשלומים בסוף תקופת המשכנתה; (2) פריסת התשלומים לאורך יתרת תקופת המשכנתה; (3) העמדת הלוואה בסכום הדחייה, ללא ריבית, לתקופה של 4 שנים, שמועד פירעונה יחל בחלוף שנה מסיום הדחייה.
¹⁴ משכנתאות ללא מגבלת סכום; אשראי צרכני מצטבר בסכום של עד 100,000 ש"ח; אשראי עסקי עד סכום של 2 מיליון ש"ח.

שיקול דעת הבנק וללא חיוב בריבית ועמלות¹⁵. המתווה אפשר גם לעסקים זעירים וקטנים, עם מחזור פעילות שנתי של עד 25 מיליוני ש"ח שנפגעו בעקבות המבצע ("מעגל ראשון"), לדחות לתקופה של חודשיים את ההלוואות העסקיות שלהם בסכום מצטבר של עד 2 מיליון ש"ח, ללא שיקול דעת הבנק וללא חיוב בריבית ועמלות. נוסף על כך, לבתי-עסק של חיילי מילואים ניתן פטור לתקופה של חודשיים מחיוב תשלום ריבית על מינוס בעו"ש בחשבון העסקי (עד לסכום של 30,000 ש"ח). כמו-כן, לבתי-עסק שאינם עומדים בקריטריונים שהוגדרו ("מעגל שני") ניתנה האפשרות לבצע דחיית החזרי הלוואות לבית-העסק בסכום מצטבר של עד 2 מיליון ש"ח לתקופה של חודשיים. הדחייה התבצעה בריבית ההסכמית וללא חיוב בעמלות.

מתווה זה פעל לתקופה קצרה יותר מהמתווים הקודמים בשל הזמן הקצר שארכה הלחימה מול איראן (12 ימים) והחזרה המהירה לפעילות סדירה אחריו. חשיבות המתווה הייתה בכך שיצר ודאות שנדרשה עם פרוץ המלחמה, למקרה שמשקי-הבית והעסקים הקטנים יזדקקו לדחיית אשראי בשל שיבוש ארוך במהלך שגרת החיים והעסקים.

לוח ג' - מתווה "עם כלביא", שימושיות בפועל

מספר הלוואות שנדחו, אלפים	בנקים	53
יתרות הלוואות שקיימת בגיבן דחייה, שיא התקופה (אוגוסט 25), מיליוני ש"ח	בנקים	11,600

4. השפעת המתווים על המערכת הבנקאית ומבחינה רוחבית במשק

- מבחינה משקית פעלו המתווים כצעד רוחבי ראשון ומהיר להשגת יציבות וודאות בקרב חלקים נרחבים בציבור. השימוש הניכר במתווים השונים - למעלה ממיליון הלוואות ביתרה כוללת של למעלה מ-100 מיליארדי ש"ח¹⁶ - ועצם הארכת הדחיות (ראה לוח י' בנספח) כתוצאה מצרכים שעלו מהשטח ומאותה שימושיות - מעידים על היעילות שלהם בעבור משקי-הבית והעסקים הקטנים.
- המתווים אפשרו לרוב המכריע של הלקוחות (למעלה מ-90 אחוזים; איור ו'-1 ואיור ו'-2) לחזור בסופו של דבר לתשלום סדיר של הלוואה ולא להיגרר למצב של פיגורים בתשלומים והוצאות כספיות נוספות. בכך נמנעו מצבים של אי-עמידה בפירעון, הגוררת חיובי ריבית גבוהים, הליכים משפטיים, עוגמת נפש וכד'.

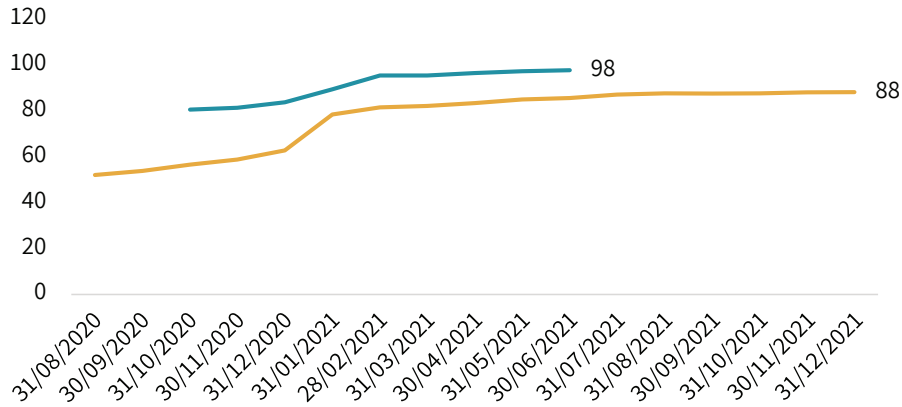
¹⁵ באשר לאופן תשלום הסכום שנדחה בהלוואות יצוין כי במשכנתאות ישנן שלוש חלופות לבחירתו של הבנק. בהלוואות צרכניות ועסקיות התשלומים שנדחו התוספו לסוף תקופת ההלוואה המקורית: (1) הוספת התשלומים בסוף תקופת המשכנתה; (2) פריסת התשלומים לאורך יתרת תקופת המשכנתה; (3) העמדת הלוואה בסכום הדחייה, ללא ריבית, לתקופה של 4 שנים, שמועד פירעונה יחל בחלוף שנה מסיום הדחייה.

¹⁶ בערכים של שווי האשראי שבגיננו בוצעה דחיה.

הרוב המכריע של הלקוחות חזרו לשלם

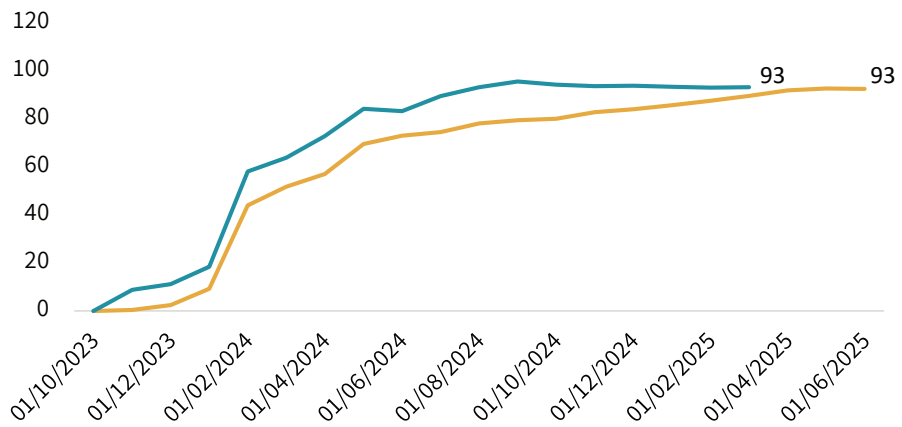
שיעור יתרת ההלוואות שתקופת הדחייה שלהן הסתיימה מסך יתרת ההלוואות שנדחו, מתווה הקורונה, אוגוסט 2020 עד דצמבר 2021 | אחוזים

איורו' - 1

שיעור יתרת ההלוואות שתקופת הדחייה שלהן הסתיימה מסך יתרת ההלוואות שנדחו, מתווה המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, אוקטובר 2023 עד יוני 2025 | אחוזים

איורו' - 2

מכרז הבנקאות — חברות כרטיסי האשראי

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בשל היקפם, חשיבותם וההשפעות התזרימיות של מתווי הדחיות בתקופת המלחמה, שיקפו הבנקים וחברות כרטיסי האשראי את השפעות המתוים באופן מלא בדוחות הכספיים, בהתאם לדרישות הפיקוח על הבנקים ולכללי הדיווח. במצטבר עמדו העלויות הישירות למערכת הבנקאית והכ"א את מתווה המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר על כ-1.3 מיליארד ש"ח¹⁷.

¹⁷ מתווה הדחיות בתקופת הקורונה לא נכלל בעלויות לבנקים, מאחר שהדחייה בו בוצעה בתשלום (כלומר – ההחזרים שנדחו נשאו ריבית בהתאם לתנאי ההלוואה). זאת בניגוד למתוים שנקבעו בתקופת המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, שבהם היו לווים שזכו לדחייה ללא ריבית, ועל כן למתוים הללו הייתה עלות חשבונאית ממשית למערכת הבנקאית

לוח ד' - עלויות המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר (ללא תרומות ומענקים) * | מיליוני ש"ח

סה"כ	רבעון ראשון 2025	2024	2023		
743	21.1	370	351.5	שינויים בתנאי חובות	מערכת בנקאות
111	0	42	69	הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת	
398	15	262	121	ויתור על עמלות	
1,252	36.1	674	541.5	סה"כ	
9	0	3	6	שינויים בתנאי חובות	חברות כ"א
3	0	0	3	הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת	
31	3	16	12	ויתור על עמלות	
43	3	19	21	סה"כ	
752	21.1	373	357.5	שינויים בתנאי חובות	סה"כ
114	0	42	72	הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת	
429	18	278	133	ויתור על עמלות	
1,295	39.1	693	562.5	סה"כ	

* מבוסס על הדוחות הכספיים של הבנקים והחכ"א.

למרות הקושי בבחינת ההשפעה הישירה של המתווים לבדם על תיק האשראי ואיכותו בשל ריבוי צעדים תומכים מקבילים, ישנם מספר מדדים שמעידים כי כלל הצעדים שנקט בנק ישראל, ומתווי הדחיות בתוכן, סייעו לייצוב הכלכלה ולשמירה על היצע האשראי ואיכותו (להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו).

5. צעדי הסברה נלווים למתווים

פרסום המתווים לווה בהודעות לעיתונות ובהנגשת המידע באתר בנק ישראל, בסביבה ייעודית למתווה ושילוב שו"ת והפניות למידע בעבור הלקוחות. נוסף על כך קידם בנק ישראל מהלכי הסברה נרחבים, לרבות קמפיינים באמצעי התקשורת השונים, ריאיונות בתקשורת ובכנסים ופרסום המידע גם באמצעות הבנקים והחכ"א עצמם. נוסף על כך הגיעו אנשי הפיקוח על הבנקים למוקדים שונים ברחבי הארץ למפגשים עם הקהילות המפונות במלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר כדי לסייע בתחומי בנקאות ובין היתר גם להעלות את המודעות למתווי-הסיוע. כמו-כן, הפיקוח על הבנקים הוביל סדרת ביקורים מרוכזים¹⁸ של כל נציגי הבנקים וחברות כרטיסי האשראי במלונות אחדים שבהם שהו תושבים שפונו מביתם ובמהלכם ניתנה לתושבים האפשרות לקבל סיוע בשלל נושאים בנקאיים.

¹⁸ <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/b28-12-23/>

6. תובנות מביצוע המתווים הרחביים, חשיבותם ועקרונות לעתיד

א. תגובה מהירה ויצירת ודאות מערכתית

היכולת לגבש מתווה בתוך ימים ספורים (בעיקר המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, "עם כלביא" ו"שגת ארי") יצרה ודאות פיננסית לציבור ולמערכת הבנקאית גם יחד. מעבר להקלה התזרימית עצמה, עצם קיומו של מתווה רחבי מנע תהליך אפשרי של צמצום בהיצע האשראי והקטין סיכון להתנהגות פרו־מחזורית של הבנקים. בכך תרם המתווה לבלימת דינמיקה של "נבואה שמגשימה את עצמה" במשבר. אף שהריבית נותרה ללא שינוי של ממש הצליח המתווה להקל בתנאי המימון באופן ממוקד ומותאם לאוכלוסיות שנפגעו במיוחד כתוצאה מהמלחמה¹⁹.

ב. גמישות בפריסת תשלומים והתאמה לאופי המשבר

הנתונים מלוח י' בנספח מראים התאמה בין אופי המשבר לבין משך הדחייה בפועל: בקורונה – דחיות ארוכות יחסית; במלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר התאפשרו גם כמה דחיות לאור הימשכות המלחמה, עם הגבלת תקופת הדחייה למשך זמן מרבי של 9-12 חודשים בהתאם לסוג האוכלוסייה; וב"עם כלביא" היו רוב הדחיות קצרות (עד 3 חודשים ברוב המגזרים). ממצא זה מעיד שהלקוחות השתמשו בכלי באופן רציונלי. בהתאם לצורך התזרימי בפועל ולהתפתחות האירוע הוארכו המתווים או הסתיימו.

ג. מיקוד אוכלוסיות – הבחנה בין מעגל ראשון לשני

המיקוד שנעשה במתווי המלחמות באוכלוסיות שנפגעו ישירות לעומת הציבור הכללי אפשר להוציא אל הפועל מתווים רחבים יחסית בכל הנוגע לסיוע ללקוחות שנפגעו, ובעת־זבעונה־אחת לכלול את המדינה כולה במתווים. כך נוצר מצב שתמך במיקוד משאבים ציבוריים, רגולטוריים ועסקיים ובהפחתת סיכון מוסרי (moral hazard). סביר להניח כי לולא הבחנה בין לקוחות שנפגעו לאוכלוסייה הכללית לא היו מתווי הסיוע כוללים מנעד הקלות רחב כפי שכללו.

ד. סיוע רחב היקף למשקי הבית ולעסקים תוך־כדי שמירה על יציבות המערכת הבנקאית

למרות יתרות דחייה משמעותיות (למשל, כ-102.5 מיליארד ש"ח בשיא המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר), לא נרשמה פגיעה באיכות האשראי לאחר סיום המתווים (להרחבה ראו פרק ה'-2 בסקירה זו). ההוצאות להפסדי אשראי שימשו כרית שמרנית אך לא התממשו להפסדים בהיקף שתאם התחזיות הראשוניות. המשמעות: המתווים לא יצרו דחיית הפסדים מסוכנת, אלא שימשו כלי גישור אפקטיבי.

זאת ועוד, המתווים היו גם חלק מהסינרגיה שנוצרה מצעדי בנק ישראל, הודות לצעדי המדיניות המוניטרית והצעדים מול המערכת הבנקאית, לרבות ביצוע התאמות והקלות רגולטוריות אשר יסייעו במתן מענה בהתמודדות משקי הבית והעסקים עם האתגרים שנוצרו, והמאפשרים לבנקים להחזיק הון עצמי נמוך יותר כדי להגדיל את האשראי לציבור ולעסקים, תוך הקפדה על ניהול סיכונים תקין. אלו אפשרו לבנק ישראל לוודא כי אספקת האשראי לצליחת המשבר ולגישור על קשיי נזילות ותזרים נפרסה על־פני רובדי המשק כולם וברמת מחיר דומה, עת שהריביות נותרו יציבות על־אף הגידול בסביבת הסיכון. במרוצת הזמן שבמהלך כל מתווה ובחודשים שאחריו נעשה מעקב אחרי שיעור החזרה לתשלום סדיר. ההתפתחויות מעידות על אחוז חזרה גבוה לתשלום סדיר של כ-90 אחוזים ולמעלה מכך. לחלק הלקוחות שעדיין התקשו בחזרה לתשלום סדיר בתום המתווה התקיים תהליך פרטני מול הבנק וניתנה, בין היתר, האפשרות לפריסה מחדש של ההלוואות.

¹⁹ ראו דברי הנגיד: <https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/20-03-25a/>

נספחים²⁰:

לוח ה' - מספר הלוואות מצטבר, מערכת הבנקאות

קורונה	דיור	צרכני	זעירים	קטנים	בינוניים	גדולים	סה"כ
242,623	324,719	166,002	14,658	3,055	911	750,830	
129,485	202,685	117,531	12,679	2,689	1,133	456,284	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר
11,216	23,199	16,663	1,851	222	50	53,196	עם כלביא

לוח ו' - מספר הלוואות מצטבר, חברות כרטיסי אשראי

קורונה	דיור	צרכני	זעירים	קטנים	בינוניים	גדולים	סה"כ
0.00	11,249	0	2,678	0	0	13,927	
0.00	28,402	466	938	514	71	30,319	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר

לוח ז' - יתרה בדחייה בשיא המתווה, מערכת הבנקאות | מיליארדי ש"ח

קורונה	דיור	צרכני	זעירים	קטנים	בינוניים	גדולים	סה"כ
47.4	6.9	10.0	3.0	2.7	6.3	76.2	
60.5	6.6	13.3	8.5	7.5	8.7	102.5	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר
5.7	0.8	2.3	1.0	1.2	0.9	11.6	עם כלביא

לוח ט' - יתרה בדחייה בשיא המתווה, חברות כרטיסי האשראי | מיליארדי ש"ח

קורונה	דיור	צרכני	זעירים	קטנים	בינוניים	גדולים	סה"כ
0.00	0.1	0.00	0.0	0.00	0.00	0.10	
1.00	0.1	0.0	0.2	0.1	0.1	1.0	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר

²⁰ יש לציין כי מועד השיא של היקף הדחיות (לוחות ה'ט') אינו אחיד בין כל המגזרים: בחלקם נרשם השיא באותו החודש, ואילו באחרים הוא התרחש בחודשים שונים, בהתאם לדפוסי השימוש והמאפיינים הספציפיים של כל מגזר.

לוח י' - התפלגות יתרת ההלוואות בדחייה בשיא המתוים²¹, מערכת הבנקאות, לפי תקופת הדחייה | אחוזים

עד 3 חודשים	3 עד 6 חודשים	מעל 6 חודשים		
7	58	35	קורונה	דיור
65	32	3	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
81	15	4	עם כלביא	
18	51	31	קורונה	צרכני
95	5	0	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
99	1	1	עם כלביא	
16	55	29	קורונה	עסקים זעירים
95	4	1	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
96	1	3	עם כלביא	
24	51	25	קורונה	עסקים קטנים
89	8	3	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
94	3	3	עם כלביא	
39	39	21	קורונה	עסקים בינוניים
95	2	3	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
91	9	1	עם כלביא	
40	54	6	קורונה	עסקים גדולים
95	2	3	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
95	0	5	עם כלביא	
14	56	31	קורונה	סה"כ
77	20	3	המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר	
88	8	3	עם כלביא	

²¹ חובות שאינם בפיגור של 30 יום או יותר, לפי משך תקופת דחיית התשלומים. קורונה - אוגוסט 2021; המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר - דצמבר 2023; עם כלביא - יולי 2025.

תיבה ו' -4: סקירת פעילות הביקורת הצרכנית של הפיקוח על הבנקים בתחום ההלוואות לדיור

- במהלך שנת 2025 ערך הפיקוח על הבנקים מספר ביקורות בתחום ההלוואות לדיור במטרה לבחון את עמידת הבנקים בהוראותיו, לרבות אופן השיווק של אשראי לדיור, הליך מתן האישור העקרוני ושמירת הריבית שהוצעה בו, מבנה תמהילי ההלוואות, רמת הגילוי הנאות וסוגיות הקשורות לפירעון מוקדם.
- הביקורת העלתה שככלל נוהגים הבנקים בהתאם לנדרש בעיקרי החקיקה וההוראות שנבדקו. עם זאת, בחלק מהבנקים נמצא צורך בשיפור תהליכים מסוימים, לרבות לשם הבטחת אחידות, חיזוק השקיפות ושיפור הסטנדרטים המקצועיים.
- בנושא פרקטיקות שיווק של אשראי לדיור הובהר לחלק מהבנקים כי עליהם לשפר את תהליכי העבודה והבקרה כדי לזהות ולמנוע פרקטיקות שיווק לא-נאותות שעלולות להטעות לקוחות ולהוביל לקבלת החלטות לא-מיטביות.
- בנושא מגוון המסלולים של הלוואות לדיור המוצע ללקוחות נדרשו חלק מהבנקים שלא לעודד ולא להציע תמהילי הלוואות מרובי-מסלולים או מורכבים מעבר לנדרש בהוראות הפיקוח או לצורך ניהול הסיכונים של הלקוחות, אלא אם הגישו בקשה מפורשת.
- בנושא עוגני-ריבית משתנה העלתה הביקורת כי חלק מהבנקים משתמשים בעוגני-ריבית מחושבים ולא מצוטטים וכי חלק מהעוגנים מוצעים לתקופות שאינן מקובלות – פרקטיקה שמקשה על לקוחות להשוות בין הצעות. הבנקים הונחו להימנע מפרקטיקות שמקשות על השוואת הצעות בין הבנקים.
- בנושא הרפורמה של בנק ישראל בתחום המשכנתאות העלתה הביקורת כי הבנקים עומדים בעיקרי הרפורמה, אך לעיתים מציעים סל רביעי מורכב שמקשה על ההבנה וההשוואה. הבנקים נדרשו לפעול לכך שהאישור העקרוני הכללי שיוצג ללקוחות יכלול סלים לתקופה אחידה, בהתאם לסלים הרגולטוריים, וכי התמחור שלהם יהיה שקוף, עקבי ופשוט.
- עוד העלתה הביקורת כי לעיתים לוקחים אזרחים ותיקים הלוואות בשעבוד דירות מגורים לא רק לצרכים אישיים אלא גם לצורך סיוע לילדים או לנכדים. בשל רגישות הנושא הדגיש הפיקוח על הבנקים בפני הבנקים את הצורך לנקוט זהירות מיוחדת כדי להבטיח את טובת הלווה עצמו.

כללי

משכנתה או הלוואה לדיור היא אחת ההחלטות הפיננסיות המשמעותיות ביותר שמקבל משק-בית במהלך חייו. בשל חשיבותו של השירות ושל תהליך השיווק הנלווה אליו תחומים אלו מאופיינים באסדרה מפורטת באמצעות חוקים ובאמצעות הוראות שמפרסם הפיקוח על הבנקים¹. האסדרה של הפיקוח על הבנקים שמה דגש מיוחד על השלב המוקדם של תהליך העמדת הלוואה באמצעות קביעת דרישות פרטניות לגילוי המידע הנוגע לעניין, פישוט המידע והקלה על יכולת ההשוואה בין הבנקים.

במהלך השנה האחרונה ביצע הפיקוח על הבנקים ביקורות באחדים מהגופים שבפיקוחו במטרה לבחון את מידת הציות של הבנקים להוראות האמורות ואופן יישומן. הנושאים שנבדקו כללו את תקינות הליך השיווק שמבצעים הבנקים, המצאת האישור העקרוני ללקוחות², שמירת הריבית שהובטחה באישור העקרוני,

¹ חוק הבנקאות (שירות ללקוח) וחוק אשראי הוגן; הוראות 451 בנושא "הלוואות לדיור" ו-449 בנושא "פישוט הסכמים ללקוח".

² אישור עקרוני הוא המסמך שבו הבנק מציג את הצעת המחיר המאושרת שלו למשכנתה.

מאפייני תמהילי ההלוואה המוצעים, הגילוי הנאות שניתן ללקוחות וסוגיות מסוימות בפירעון מוקדם. כמו־כן נבחן תפקודן של פונקציות הבקרה והביקורת הפנימיות בבנקים בזיקה לתחומים אלה.

התמונה הכללית שעלתה מעבודת הביקורת מצביעה על ציות של הבנקים לעיקרי החקיקה וההוראות שעמדו במרכז תהליך הביקורת וכן על כך שמסלולי ההלוואות שהבנקים מציעים ללקוחותיהם מותאמים למאפייני השוק בעת נטילת ההלוואה, ובכלל־זה לשינויים בסביבת הריבית והמדד (להרחבה ראו פרק ה'־2 בסקירה זו).

במהלך הביקורת עלו מספר תובנות שנוגעות לאופן שבו מיושמות ההנחיות הפיקוחיות ולפרקטיקות שבהן נוהגים הגופים המפוקחים. ממצאים אלו העלו את הצורך בהבהרה ובחידוד של עקרונות הפעולה המצופים מאותם גופים, וזאת במטרה להבטיח אחידות, חיזוק השקיפות ועמידה בסטנדרטים מקצועיים נאותים. להלן מוצגים הנושאים המרכזיים שהיו במיקוד הביקורת שקיים הפיקוח על הבנקים³.

פרקטיקות שיווק:

הוראות הפיקוח על הבנקים דורשות כי באישור העקרוני ובהסכם ההלוואה יינתן ללקוחות גילוי נרחב, ברור ומלא של המידע הנוגע להלוואה עצמה. עם־זאת, הפיקוח על הבנקים מייחס חשיבות רבה גם לשלב המשא ומתן ולשיחות השיווק בין הבנק לבין לקוחותיו, שכן לקוחות רבים מסתמכים על הנאמר בהם לצורך קבלת החלטות.

בעבודת הביקורת שביצע הפיקוח על הבנקים בתחום זה בגופים המפוקחים נמצא כי בחלק מהמקרים עלה הצורך לפעול לשיפור תהליכי העבודה הפנימיים והבקרות עליהם כדי להימנע ממצבים שבהם הלקוחות מקבלים מידע שיווקי חלקי או מידע שאינו מדויק. כך, למשל, אמירות שנוגעות למידת האטרקטיביות של הצעת הבנק; למידת השקיפות של תמהיל מסוים; לחוסר חשיבות כביכול של שיעור הריבית בתהליך נטילת המשכנתה ואמירות שמציגות את ההצעה כהצעה מיוחדת שלא תחזור על עצמה. אמירות מסוג זה עלולות להוביל את הלקוחות לקבל החלטות חפוזות ולהתנהלות לא־רציונלית.

ממצאי הביקורת הובילו את הפיקוח על הבנקים לדרוש מהגופים המפוקחים להמשיך ולשפר את תהליכי העבודה האמורים, ובהמשך לכך גם להגביר את הבקרות עליהם. הפיקוח על הבנקים חידד בפני הבנקים את הציפייה הפיקוחית לפעול כלפי הלקוחות על־פי אמות מידה גבוהות של שקיפות, זהירות והגינות במטרה להבטיח כי טובת הלקוחות וצרכיהם עומדים במרכז תהליך השיווק, ובייחוד בשירות צרכני כה משמעותי כמו הלוואה לדיור. בהתאם לכך נדרשו גופי הביקורת והבקרה הפנימיים להגביר את הפעילות שלהן במטרה לזהות פרקטיקות שיווק לא־נאותות או כאלה שאינן עולות בקנה אחד עם גישה זו ואינן מותאמות באופן מספק לצורכי הלקוחות. לדוגמה: הצעות להלוואה לתקופה מרבית שיש בהן כדי להגדיל את הנטל הפיננסי לאורך זמן; הצעות של תמהילי הלוואות מורכבים הכוללים מספר רב של מסלולים, שאינם בהכרח נדרשים לניהול הסיכון של הלקוחות ומקשים על יכולתם להבין את ההצעה ולהשוותה להצעות אחרות; אמירות בדבר האטרקטיביות של הצעת הבנק או חוסר אטרקטיביות של מתחרים שאינן מבוססות על מידע עובדתי, מדויק ובר־השוואה; הצעות שבהן הלקוחות מתבקשים לקבל החלטה בזמן קצר או הצעות שעלולות לעודד את הלקוחות לקבל החלטות לא־רציונליות, למשל כאלו שממעטות בחשיבותם של שיקולים מהותיים בעת נטילת ההלוואה, דוגמת שיעור הריבית.

³ הממצאים והדרישות שמובאים בתיבה זו משקפים תמונת מצב כללית של המערכת הבנקאית ואינם מתייחסים לגוף בנקאי מסוים.

בנוסף חידד הפיקוח על הבנקים את הציפייה כי בשיחות השיווק, וכן בשיחות שירות, יכלל מידע חשוב עבור הלקוחות, כמוגם הצורך במתן הסברים מלאים, ברורים ומפורטים בהיבטים מסוימים. כך, למשל, בעת הטיפול בפירעון מוקדם חלקי של הלוואות לדיור הבנקים נדרשים להסביר ללקוחות כי ברירת המחדל במקרה כזה היא קיצור תקופת ההלוואה⁴, שהיא הכדאית ביותר עבורם. אם הלקוחות בוחרים, משיקוליהם האישיים, בחלופה של הקטנת התשלום החודשי, מצופה מהבנק להבהיר כי חלופה זו כרוכה בסך החזרי ריבית גבוה יותר; כמוכך, בכל מקרה של פירעון מוקדם מצופה מהבנק להסביר ללקוחות, ככל האפשר, את הכדאיות או חוסר-הכדאיות של מתן הודעה מוקדמת על הפירעון המוקדם, בהתאם לתנאי הריבית וההצמדה החלים על ההלוואה⁵. דוגמה נוספת שבה חודד הצורך לכלול בשיחות השיווק מידע מהותי עבור הלקוחות הוא ההפניה לאפשרות להוציא תעודת זכאות⁶.

פישוט, שקיפות והשוואתיות

הפיקוח על הבנקים פועל באופן עקבי לפשט ככל האפשר את תהליך נטילת ההלוואות לדיור, להגביר את הגילוי שניתן ללקוחות ולעודד שקיפות והשוואתיות בין הצעות הבנקים. מבין הצעדים שנקטו אפשר למנות את ההוראה המחייבת את הבנק להמציא ללקוחותיו אישור עקרוני המפרט את הצעתו תוך חמישה ימי עסקים, כדי שיוכלו להשוות בקלות בין הצעות מתחרות⁷; את ההוראה שמסדירה את השימוש בריביות "העוגן" (reference rate) כבסיס אובייקטיבי חיצוני שלתאגיד בנקאי "לא תהיה השפעה ישירה בקביעתו", שתכליתה היא למנוע הטעיית לקוחות ופישוט אפשרות ההשוואה בין הצעות מתחרות⁸; ואת הרפורמה במשכנתאות (2022) שנועדה להגביר את השקיפות ללקוחות באמצעות הצגת תמהילי הלוואה שונים והשפעתם על התשלומים החודשיים, סכום כולל של החזר וכיו"ב⁹.

תמהילי ביצועי ההלוואות לדיור והריבית שמשויכת לכל מסלול מושפעים ממגוון רחב של גורמים. חלקם חיצוניים לבנק - דוגמת סביבת הריבית במועד נטילת ההלוואה, רמת היציבות האינפלציונית במשק, מידת התחרות וקיומם של יעצי משכנתאות ומעורבות רגולטורית או ממשלתית. לצד זאת קיימים גם גורמים פנימיים, דוגמת מבנה מקורות המימון של הבנק.

בתהליך הביקורת שקיים הפיקוח על הבנקים בנושא נמצא כי הבנקים בישראל מציעים מגוון רחב של סוגי הלוואות לדיור שנבדלים ביניהם במסלולי ההצמדה, בריביות העוגן ובמשכי הזמן שבהן מקובעת הריבית. מגוון סביר של מסלולים הוא חיובי, שכן הוא מאפשר לבנק להתאים בצורה מיטבית את מאפייני ההלוואה לצרכיהם הייחודיים של הלקוחות. עם זאת, מגוון עודף עלול להפוך את ההלוואה לדיור לשירות בעל מורכבות מיותרת שאינה משרתת בהכרח את צורכי הלקוחות ופוגעת בהבנה וביכולת שלהם להשוות מחירים. הבדיקות העלו שבמקרים מסוימים הוצעו ללקוחות תמהילי הלוואות מורכבים שכללו בין ארבעה

⁴ אפשרות שהוגדרה כברירת מחדל בהתאם לסעיף 15א(א) להוראה 451.

⁵ הודעה מראש על הפירעון המוקדם (עשרה ימים לפחות). כדי לבחון כדאיות של מתן הודעה מוקדמת יש להשוות את תשלום הריבית בגין ימי ההודעה עם סכום העמלה; בהלוואות צמודות יש להביא בחשבון גם פרמטרים הנובעים מהצמדה וממועד הפירעון (מחצית ראשונה או שנייה של חודש).

⁶ את התנאים לקבלת הלוואות זכאות קובעת המדינה (משרד הבינוי והשיכון), וקבלתה מצריכה הנפקת תעודת זכאות. עם זאת, מבחינת העמדת האשראי הבנק מחויב לאותם נהלים כמו במשכנתה רגילה. גובה הלוואת הזכאות הוא על פי קריטריונים שונים שקובעת המדינה.

⁷ הוראה 451, סעיף ג; פסקה (א)5 קובעת כי יש להודיע ללקוח על מתן או סירוב לאישור עקרוני בתוך חמישה ימי עסקים, ובמקרים חריגים - בתוך שבעה ימי עסקים.

⁸ הוראה 451 מחייבת את הבנקים להשתמש בעוגן אובייקטיבי-חיצוני לצורך קביעת ריבית משתנה. בסיס אובייקטיבי חיצוני הוא בסיס שלתאגיד בנקאי "לא תהיה השפעה ישירה בקביעתו". תכלית ההוראה היא: "למנוע הטעיית הלקוח, וזאת על ידי קביעת שיעור הריבית על סמך בסיס אובייקטיבי חיצוני... כדי לאפשר לו אפשרות השוואה בין הבנקים", על פי דברי הסבר לסעיף 16א להוראה 451 - סעיף 10 בחוזר 2009-06 מ-4 בספטמבר 2000.

⁹ <https://www.boi.org.il/information/bank-paymnts/financial-education>

לשישה מסלולים, מבלי שנמצא לכך צורך מסוים או הצדקה הנובעת מאפיון הצרכים של הלקוחות. בהשוואה בינלאומית שערך הפיקוח על הבנקים נמצא כי מסלולי ההלוואה שמוצעים ללקוח במדינות אחרות פשוטים יותר.

עוד נמצא כי בנקים אחדים מציעים הלוואות עם עוגני־ריבית מחושבים,¹⁰ ולא מצוטטים. בנוסף, נמצא כי באותם בנקים נעשה שימוש בעוגני־ריבית לתקופות של חלקי שנה – למשל, תקופה של שנתיים וחצי בסוג מסוים של הלוואות. שימוש בעקומי־ריבית לא אחידים ובתקופות ריבית ייחודיות, מכביד על יכולת ההשוואה של הלקוחות, ואינו עולה בקנה אחד עם הציפייה הפיקוחית ועם פרקטיקות מיטביות שנמצאו במקומות אחרים בעולם.

בעקבות הממצאים האמורים חידד הפיקוח על הבנקים את ציפיותיו באשר לאופן שבו על הבנקים לעצב את תמהילי ההלוואות המוצעים ללקוחותיהם, והנחה אותם להימנע משימוש בפרקטיקות כאמור שמקשות על השוואה של הצעות בין הבנקים. בהיבט של ריבוי המסלולים נדרשו הבנקים שלא לעודד תמהילי הלוואות מרובי־מסלולים או מורכבים מעבר לנדרש בהוראות הפיקוח ולצורך ניהול הסיכון.

יישום הרפורמה במשכנתאות

הרפורמה במשכנתאות נועדה להקל על ציבור הלווים בתהליך נטילת המשכנתה בשלושה היבטים: שקיפות ויכולת השוואה, פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע התהליך.¹¹ הנחת המוצא העומדת בבסיס הרפורמה היא כי הגברת יכולת ההשוואה בין הצעות של מספר גופים תורמת לירידת מחירים, וכי ככל שהשוואה נשענת על מספר רב יותר של גופים – כך צפויה ירידה מצטברת גדולה יותר בעלויות הכוללות של ההלוואה.

במטרה להקל על השוואת עלויות בין הבנקים בתהליך נטילת ההלוואה לדיור נקבע כי כל בנק יהיה מחויב לכלול באישור העקרוני שנמסר ללקוחות בשלב הראשוני שלושה סלים אחידים,¹² בהתאם לתמהילים ולתנאים נוספים שקבע בנק ישראל.¹³ לגבי כל אחד מהם נדרש פירוט של נתונים מרכזיים: הריבית הכוללת החזויה, סך התשלומים החזוי, ההחזר החודשי הראשון וההחזר החודשי הגבוה ביותר הצפוי לאורך חיי ההלוואה. האישור העקרוני עשוי לכלול גם סל רביעי – סל ייחודי שהבנק ירכיב ויציע ללקוחותיו.

ממצאי הביקורות מצביעים על ציות של הבנקים לעיקרי הרפורמה. עם זאת נמצאו מקרים שבהם הסל הרביעי שהוצע ללקוחות היה מורכב וכלל ריבוי של תקופות לפירעון ותמחור שאינו עקבי עם תמחור הסלים הרגולטוריים. פרקטיקה זו מכבידה על יכולתם של הלקוחות להבין את ההשלכות של בחירה בין המסלולים ועל יכולתם להשוות בין ההצעות של בנקים שונים.

לפיכך דרש הפיקוח על הבנקים כי האישור העקרוני הראשוני שיוצג ללקוחות יכלול סלים לתקופה אחידה וזוהה לזו שנקבעה לתקופת הסלים הרגולטוריים, וכן כי התמחור שלהם יעשה באופן שקוף ועקבי, התואם את עקרונות הפשטות, ההשוואתיות וההוגנות שעליהם הרפורמה מושתתת. בשלב הזה מדובר באישור עקרוני כללי, שנועד לאפשר ללקוחות השוואה בין הצעות הבנקים השונים וטרם הותאם לצרכיהם האישיים ולמאפייני ההלוואה המסוימת המבוקשת מבחינת תקופה ותמהיל.

¹⁰ למשל, נתוני אג"ח ממקור אובייקטיבי־חיצוני (הבורסה לניירות ערך), מעובדים באמצעות תחשיב פנימי.

¹¹ התיקון להוראה 451 שנכנס לתוקפו בשנת 2022.

¹² אחד משיפורי הרפורמה לשקיפות במשכנתאות הוא הפיכת האישור העקרוני למסמך מפורט יותר ובעל מבנה אחיד לכל הבנקים.

¹³ כחלק מרפורמת המשכנתאות מוצגים ללקוח שלושה סלים אחידים: 1. 100% ריבית קבועה לא־צמודה; 2. שליש הלוואה בריבית קבועה לא־צמודה, שליש בריבית משתנה כל חמש שנים צמודה על־בסיס אג"ח ממשלתית ושליש משתנה על־בסיס פריים; 3. חצי הלוואה בריבית קבועה לא־צמודה וחצי הלוואה בריבית משתנה על־בסיס פריים.

הלוואה בשעבוד דירת מגורים לאזרחים ותיקים

בשנים האחרונות החלו חלק מהבנקים בישראל לשווק הלוואה בשעבוד דירת מגורים לאזרחים ותיקים תחת שמות מסחריים שונים (לדוגמה: "משכנתת זהב", "משכנתת הפוכה"). מטרתן המרכזית של הלוואות אלה היא לספק ללקוחות לאחר גיל פרישה מקור הכנסה נוסף, שיאפשר להם לשמור על רמת החיים שאליה הורגלו גם לאחר הירידה בהכנסות בעקבות הפרישה לגמלאות. ממצאי הביקורת של הפיקוח על הבנקים העלו כי לעיתים קרובות נלקחות הלוואות אלו לא רק לצרכים אישיים של הלווים עצמם, אלא לצורך סיוע לילדים או לנכדים (לעיתים לצורך רכישת דירה בעבורם ולעיתים לצורך כיסוי חובות). אף כי אין מניעה שכספי ההלוואה ישמשו למטרות אלה, הרי ששיקולים כמו גילם של הלווים, חוסר־הוודאות לגבי צרכיהם העתידיים והאפשרות להשפעה או של לחצים מצד גורמים שלישיים העלו את הצורך לחדד את הציפיות הפיקוחיות מהבנקים בדבר הצורך לפעול בזהירות מיוחדת שתבטיח את טובתם של הלווים המבוגרים.

במדינות אחרות שבהן קיים שירות מסוג זה הגופים המפוקחים מחויבים על פי דין לקיים התייעצות עם יועץ אובייקטיבי מוסמך ומפוקח. תפקידו של היועץ הוא לבחון את מידת ההתאמה של ההלוואה לצרכיהם האישיים של הלווים, לבדוק חלופות פיננסיות אפשריות אחרות ולהעריך את ההשלכות ארוכות־הטווח של ההחלטה, בהתחשב בצרכים הייחודיים של האוכלוסייה המבוגרת (כגון צרכי־רפואה, דיור וסיעוד). נוסף על כך נדרש היועץ לשקף בצורה ברורה את ההשלכות האפשריות של ההלוואה על היורשים. כיוון שבשראל טרם הוקם מנגנון ייעוץ אובייקטיבי ומפוקח דומה, הפיקוח על הבנקים מצפה מהגופים המפוקחים לגלות זהירות בעת שיווק של הלוואות מסוג זה. על הבנקים לוודא כי הלקוחות מבינים את מאפייני ההלוואה במלואם, את ההשלכות ארוכות־הטווח שלה ואת הסיכונים הכרוכים בה, ובייחוד כאשר מטרת ההלוואה היא סיוע לבני משפחה אחרים. באשר ללקוחות ובני משפחותיהם, הפיקוח על הבנקים מבקש להדגיש את החשיבות שבבחינת חלופות פיננסיות אחרות ואת הצורך לשקול צרכים עתידיים שעשויים להתעורר עם הזמן, כגון: מעבר לדיור מוגן, הוצאות לא צפויות לתרופות, שירותי רפואה או שירותי סיעוד.

תיבה ו' 5: אמנת זמינות פיננסית לסיוע לחיילים וחיילות בשירות חובה

- האמנה הוולונטרית להקלת ההתמודדות הפיננסית של חיילים בשירות חובה¹ גובשה במטרה לסייע לחיילים המשרתים בשירות חובה, ובכלל זה לחיילים אשר נקלעו לקשיים כלכליים במהלך שירותם, בין היתר, בשל שירות צבאי מורכב וממושך.
- שותפים לגיבוש האמנה: התאגידים הבנקאיים, חברות כרטיסי האשראי, איגוד הבנקים, הסיוע המשפטי במשרד המשפטים, עמותת "נדן - סיוע משפטי לחיילים בשירות חובה", רשות האכיפה והגבייה והפיקוח על הבנקים.
- מטרתה העיקרית של האמנה הן: (1) סיוע לחיילים בהסדרת חובותיהם בקלות מרבית; (2) יצירת כלים לשיפור התנהלות פיננסית של חיילים; (3) התאמת כלל השירותים הבנקאיים לצורכי החיילים; (4) ייעול ושיפור שיתוף הפעולה בין מערכת הבנקאות לצה"ל ולארגוני הסיוע.
- האמנה פורסמה ונכנסה לתוקף ב-9 בספטמבר 2025.
- לקבלת מידע נוסף על האמנה ועל הדרכים להסתייע בה אפשר לפנות אל נציגי הבנקים וחברות כרטיסי האשראי באמצעות כל ערוצי ההתקשרות הנהוגים.
- הפיקוח על הבנקים עוקב אחר יישום האמנה וככל שיעלו צרכים נוספים מהשטח, הם יבחנו מול השותפים דרכים לטיוב ולביצוע התאמות נוספות לטובת החיילים בשירות חובה.

רקע

הפיקוח על הבנקים מצפה מן המערכת הבנקאית להפגין אחריות חברתית רחבה ולתמיכה באוכלוסיות שונות בחברה הישראלית. ציפייה זו התממשה בעבר במגוון יוזמות בהירתמותה של המערכת הבנקאית למתווים ולפעילויות ייעודיות לסיוע לאוכלוסיות שונות, כגון אמנת זמינות פיננסית לסיוע לנשים נפגעות אלימות ולשורדי זנות² ומתווי הקלות והטבות במלחמה שהחלה ב-7 באוקטובר ומבצע "עם כלביא" שסייעו לאוכלוסיות שונות, ובהן למשרתי ומשרתות המילואים. ציפייה זו מתממשת גם בהירתמות החשובה והראויה להערכה של המערכת הבנקאית באימוצה את "אמנת זמינות פיננסית לסיוע לחיילי וחיילות שירות חובה".

המערכת הבנקאית נרתמה לאמנה מתוך הכרה בחשיבות המכרעת בתמיכה בחיילי צה"ל ובפועלם ורצון לנקוט צעדים שונים כדי לסייע להם, מתוך ההבנה שמתן סיוע לחיילים החווים קשיים כלכליים יאפשר להם להתחיל את חייהם הבוגרים ללא המשא הכבד של חובות העבר.

מטרתה העיקרית של אמנה זו הן: סיוע לחיילים בהסדרת חובות שנוצרו במהלך שירותם הצבאי בקלות המרבית ובאופן שיסייע למנוע את הישנותם של מצבים דומים בעתיד וזאת, בין היתר, באמצעות טיפול מקל בהסדרי חוב; הליכי טיפול משפטי "רכים" ויצירת כלים לשיפור ההתנהלות הפיננסית של החיילים תוך כדי התחשבות ברקע שלהם, באופי השירות שלהם ובצרכים הכלכליים והפיזיים שלהם. מטרת נוספות של האמנה הן ייעול ושיפור שיתוף הפעולה בין המערכת הבנקאית ובין צה"ל וארגוני הסיוע במטרה להבטיח העברת מידע מתאים על החיילים בצורה יעילה ומבוקרת והתאמת כלל השירותים הבנקאיים לצורכי החיילים, כך שיקבלו שירות זמין, מהיר, יעיל ומקצועי ככל האפשר, תוך כדי התחשבות במאפייני השירות ובמגבלות הזמינות הנגזרות ממנו.

¹ הודעה לעיתונות מיום 9 בספטמבר 2025 בדבר פרסום האמנה ומסמך אמנת סיוע לחיילים המלא באתר בנק ישראל.

² להרחבה ראו הודעה לעיתונות בעניין זה בקישור הבא.

עיקרי האמנה לסיוע לחיילים בחובה

חייל שנקלע לקשיים כלכליים או זקוק לסיוע בקבלת שירות יכול לקבל מענה, הסברים ומידע מול נציגי המערכת הבנקאית בערוצי ההתקשרות הנהוגים. פרטי ההתקשרות מפורסמים באתרי התאגידים הבנקאיים. להלן מפורטים עיקרי האמנה:

1

מינוי איש קשר ייעודי מול צה"ל וארגוני הסיוע. מתוך הבנה כי נדרשת מומחיות נקודתית לצורך יצירת מגוון פתרונות מיטביים לחיילים שנקלעו לקשיים כלכליים, מונו אנשי קשר בבנקים ובחברות כרטיסי האשראי והם מהווים כתובת מקצועית אחת, זמינה, מהירה ומקצועית, לצה"ל ולארגוני הסיוע וכן לנציגי ארגונים העומדים בקשר מול לקוחות שהם חיילים בשירות חובה.

3

הליך טיפול משפטי "רך" תוך־כדי השהיית ההעברה לטיפול משפטי לתקופה של שנה כאשר לחיילים במאסר ניתנת השהייה של 30 יום נוספים; נקיטת צעדים ברגישות מוגברת, הימנעות מעיקול חשבון וכן מתן אפשרות להצגת אישור תשלום באמצעים דיגיטליים.

2

גיבוש תהליך טיפול מקל בהסדרי חוב של חיילים, הכולל גבייה "רכה", שיח ישיר עם החייל תוך־כדי התחשבות במיקום שירותו וזמינותו המוגבלת, וכמו־כן שיתוף פעולה עם נציגי ארגוני הסיוע לחיילים ועם צה"ל.

4

התאמת השירות לצורכי חיילים בחובה במטרה לתת לחיילים שירות זמין ללא תלות במיקום הגיאוגרפי שבו החייל משרת, במיקום סניף האם שלו וכדומה:

- מתן אפשרות למשיכת כספים מכל סניף **גם כאשר החשבון מעוקל**.
- **טיוב אפשרות יצירת הקשר** ושמירה על קשר תדיר ורציף ככל האפשר עם החייל.
- **אישור שימוש בתעודת החוגר** כאמצעי זיהוי.
- **כרטיס חיוב מותאם** לחייל במטרה לאפשר לו לתכנן את הוצאותיו בתקופת השירות באופן מושכל ובהתאם ליכולותיו הפיננסיות ולהכנסותיו במהלך שירותו.
- בחינת הצורך **בהתאמת/עדכון מסגרת האשראי** לתקופת השירות הצבאי.
- **הנפקת כרטיסי חיוב דיגיטליים** להבטחת התנהלות כלכלית נוחה וזמינה מכל מקום, גם כשהחיילים רחוקים מן הבית.

6

התנהלות מוקפדת ורגישה במיוחד בתקופות לוחמה אגב המציאות המורכבת של השנים האחרונות, תוך כדי שימת דגש בין היתר על: רגישות מוגברת בניהול הליכי גבייה ובהתנהלות מול הוצל"פ; התנהלות מיוחדת מול חיילים פצועים וחיילים בתקופת שיקום; וכמו כן הגברת הנגישות והזמינות באמצעות מתן פעילות בנקאית ממוקדת באזורי ריכוז חיילים (באמצעות סניפים ניידים).

5

צעדים להגברת המודעות הפיננסית בקרב חיילים לטובת התנהלות פיננסית נכונה במהלך השירות, וכן לאחר המעבר לחיים האזרחיים.

הפיקוח על הבנקים עוקב אחר יישום האמנה וככל שיעלו צרכים נוספים מהשטח תיבחנה עם השותפים לגיבוש האמנה דרכים לטיוב ולביצוע התאמות נוספות לטובת הזמינות הפיננסית לסיוע לחיילים וחיילות בשירות חובה.

נספחים

נספחים

נספח א' - לוחות

לוח 1 | מדדים מרכזיים של סך מערכת הבנקאות, 2016 עד 2025

יחס ערך השוק לערך בספרים (MV/BV)	מרחווי התשואה בין הבנקים לאג"ח ⁵ מממשלתית ⁶ (נקודות אחוז)	מדד ריכוזיות הריפנדל ⁵ (HHI)	יחס ההוצאה השנתית להפסדי אשראי לסך ⁸ לציבור האשראי (אחוזים)	יחס האשראי לביקורת לתוצר (אחוזים)	יחס האשראי לביבור (אחוזים)	שעור השינוי של האשראי המאזני לציבור (אחוזים)	יחס כסיו הנזילות ⁴ LCR - (אחוזים)	יחס היעילות ³ (אחוזים)	יחס התשואה להון - ROE (אחוזים)	יחס המינוף ² (אחוזים)	יחס ההון העצמי רגוד 1 (אחוזים)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
0.83	0.8	0.21	0.10	0.81	77.60	2.61	138	66.89	8.06	51.82	94.66											
0.91	0.7	0.21	0.14	0.81	77.03	3.54	1974	65.09	8.71	6.67	10.90											
0.97	0.9	0.22	0.21	0.84	76.30	3.81	129	64.52	8.52	6.76	10.79											
0.69	0.6	0.22	0.29	0.84	75.36	4.26	126	61.54	0.00	6.91	11.15											
0.90	0.6	0.22	0.68	0.75	81.47	7.46	137	58.30	6.23	6.22	11.12											
1.16	0.7	0.22	-0.25	0.72	82.11	12.71	125	54.93	13.87	5.83	10.86											
1.02	0.9	0.22	0.10	0.76	82.65	12.26	133	45.95	16.44	6.06	10.85											
0.96	0.9	0.22	0.49	0.78	82.62	6.68	137	39.66	15.63	6.45	11.33											
1.11	0.7	0.22	0.14	0.79	84.36	9.80	136	38.32	15.90	6.63	11.42											
1.51	0.5	0.22	0.13	0.81	90.05	12.17	131	36.96	15.51	6.63	11.34											

1 מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 201 ו-202.
 2 מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 218.
 3 היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית וטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
 4 המדד יחס כסיו הנזילות פותח בידי ועדת כבוד במטרה לקדם את העמידות קצרת הטווח של פרופיל הנזילות בתאגידים הבנקאים. היחס מראה מהי כמות הנכסים הנזילים האכותיים שתאגידים צריכים להחזיק כדי לשרוד בתרחיש קיצון משמעותי שבמשך 30 ימי-לוח. ליחס כסיו הנזילות יש שני רכיבים: במונה - מלאי הנכסים הנזילים האכותיים (HOLA, High Quality Liquid Assets). מלאי הנכסים הנזילים האכותיים (רמה זו מחולקת לשתי רמות משנה: א2 ו-21; ויקף החוקים של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15%), במכנה - סך תזרים זקתם לא מוגבל; ורמה 2 - נכסים שהיקף החוקות מוגבל ל-40% ממלאי הנכסים הנזילים האכותיים. (רמה זו מחולקת לשתי רמות משנה: א2 ו-21; ויקף החוקים של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15%), במכנה - סך תזרים המזומנים היוצא נטו, דהיינו סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בתרחיש הקיצון, בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי באותו תרחיש. את סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחשבים על ידי הפקלת היתרות של חייבים חוזיים (contractual receivables) בשיעור שונים של החייביות מאזויות וחזן מאזויות בשיעור משוכתו הצפוי (drawn down או run off). את סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי מחשבים על ידי הפקלת היתרות של חייבים חוזיים (contractual receivables) בשיעור קבלתן הצפויים בתרחיש, עד לרף מצטבר של 75% מסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי.
 5 המדד מחושב סולו על בסיס אשראי מוגבל.
 6 הממוצע לחודש דצמבר של אותה שנה.
 7 בחישוב היחס MV/BV, הערך בספרים (BV) מחושב בפיגור של רבעון אחרי שווי השוק (MV).
 8 החל מינואר 2022 הבנקים בישראל מיישלים שיטת הפרשה צופת פני עתיד (CECL). השינוי ביחסים נובע בין היתר מהמעבר לשיטת הפרשה זו.
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הבורסה לניירות ערך בתל אביב, בנק ישראל, דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 2 | המבנה של מערכת הבנקאות, 1 שנת 2025

הבנק	הנתונים המאוזנים														
	המשקל בסך המשקל נכסי מערכת הבנקאות האשראי הבנקאי	מספר הסניפים ³	סך הנכסים האשראי לציבור (ברוטו)	סך פיקדונות הציבור	החון העצמי										
הנתונים המאוזנים	ההחזקות הישירות ²		ההחזקות הישירות ²												
	דיבידנדים	דיבידנדים שחולקו	דיבידנדים שחולקו בניכוי החזקות בעלי החזקות	החזקות המוסדיים ⁵	החזקות בעלי העניין ⁴										
(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)										
שיעור דיבידנדים שחולקו מררוח הנקי	38	3,924	3,924	81.18	18.81	0.01	68,135	686,887	526,800	872,971	197	29.3	29.4	לאומי	
	35	3,465	3,466	80.27	19.71	0.02	64,677	592,676	510,480	766,665	184	25.3	25.8	הפועלים	
	45	1,472	2,506	47.88	10.87	41.25	36,428	448,397	404,355	551,173	199	19.1	18.6	מזרחי טפחות	
	40	1,638	1,638	61.97	38.03	-	35,341	359,480	292,489	478,146	173	15.3	16.1	דיסקונט	
	53	617	1,195	51.63	-	48.37	15,199	238,509	148,014	277,833	123	10.2	9.4	הבינלאומי	
	33	9	65	13.34	-	86.66	1,650	18,250	16,379	23,101	23	0.8	0.8	ירושלים	
סך המערכת	40	12,794	12,794	221,430	2,344,199	1,898,517	2,969,889	899	100	100	100	100	100	100	100

1 הנתונים על סך מערכת הבנקאות מוצגים על בסיס מאוחד.
 2 נכון למרץ 2026.
 3 הנתונים שבהם מתבצעת פעילות עם לקוחות, להבדיל מיוחדות ביצוע וסניפי מטה של הבנק עצמו, המוגדרות גם כן על ידי הבנקים כסניפים.
 4 "בעל עניין" מוגדר כמי שמחזיק לפחות 5% מהון המניות המונפק של התאגיד או מכוח ההצבעה בו. נוסף על כך הדיווח על החזקות בעלי עניין כולל החזקות של מנכ"ל ודירקטורים.
 5 החזקות גופים מוסדיים מעל 5% מהון המניות המונפק של התאגיד או מכוח ההצבעה בו. מוסדי כהגדרתו בתקנה 33 (ט) לתקנות נירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים, דיווחים לבורסה לניירות ערך ועבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 3 | המאזן של סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025

ההתפלגות			שיעור השינוי		במחירים שוטפים			
2025	2024	2023	במהלך 2025	במהלך 2024	2025	2024	2023	
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ש"ח)			
16	18	17	-7	18	463,105	500,331	423,143	נכסים מזומנים ופיקדונות בבנקים
מזה:								
14	17	15	-10	21	418,716	465,675	385,007	מזומנים ²
1	1	2	28	-9	44,389	34,656	38,136	פיקדונות בבנקים מסחריים
15	14	16	22	-5	459,101	377,775	397,576	ניירות ערך
מזה:								
3	3	2	-0	22	74,403	74,443	60,786	ניירות ערך ששועבדו למלווים
13	11	13	27	-9	390,103	308,128	338,035	בשווי הון
1	0	0	107	-6	17,107	8,245	8,790	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו בהסכמי מכר חוזר
64	63	62	12	9	1,898,517	1,692,511	1,555,663	אשראי לציבור
1	1	1	2	0	23,840	23,360	23,345	הפרשה להפסדי אשראי
63	62	61	12	9	1,874,677	1,669,151	1,532,318	אשראי לציבור, נטו
מזה:								
47	45	45	15	7	1,388,012	1,207,648	1,133,460	מט"י לא-צמוד
9	10	10	-2	6	262,636	268,470	252,897	מט"י צמוד למדד המחירים
7	7	6	16	25	217,446	187,259	149,421	צמוד מט"ח ונקוב מט"ח
מזה:								
6	5	4	13	29	164,037	145,657	112,615	בדולרים
0	0	0	14	-40	6,583	5,774	9,606	פריטים לא-כספיים
0	0	0	11	-11	9,482	8,559	9,589	אשראי לממשלה
1	1	1	3	9	29,804	28,872	26,552	השקעות בחברות בנות ובחברות מסונפות
0	1	1	6	7	14,709	13,827	12,897	בניינים וציוד
0	0	0	2	1	509	498	495	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2	3	3	2	-6	70,252	69,043	73,672	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1	1	1	6	17	31,144	29,348	25,093	נכסים אחרים
100	100	100	10	8	2,969,889	2,705,649	2,510,125	סך הנכסים
התחייבויות והון								
79	79	79	9	8	2,344,199	2,150,953	1,986,219	פיקדונות הציבור
מזה:								
58	58	57	10	9	1,728,550	1,565,640	1,431,864	מט"י לא-צמוד
3	2	2	24	10	82,954	66,879	60,527	מט"י צמוד למדד המחירים
17	19	19	2	6	519,656	509,022	481,765	צמוד למט"ח ונקוב במט"ח

המשך <

1 על בסיס מאוחד.
2 כולל פיקדונות בבנק ישראל.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 3 (המשך) | המאזן של סך מערכת הבנקאות, 2023¹ עד 2025

ההתפלגות			שיעור השינוי במהלך 2024 (אחוזים)	שיעור השינוי במהלך 2023 (אחוזים)	במחירים שוטפים			
2024	2023	2022			2024	2023	2022	
(אחוזים)			(מיליוני ש"ח)					
מזה:								
1	1	2	-17	-17	32,406	39,135	47,388	פיקדונות מבנקים
0	0	0	8	8	4,065	3,764	3,493	פיקדונות הממשלה
2	2	1	21	42	56,242	46,455	32,697	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו בהסכמי רכש חוזר
5	4	5	34	1	155,882	116,311	114,705	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2	2	3	14	-10	74,222	65,334	72,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3	3	3	-1	11	81,443	82,490	74,229	התחייבויות אחרות
מזה:								
0	0	0	6	21	3,126	2,959	2,436	הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
93	93	93	10	7	2,748,459	2,504,442	2,331,238	סך ההתחייבויות
0	0	0	5	39	3,839	3,657	2,625	זכויות שאינן מקנות שליטה
7	7	7			217,591	197,550	176,262	ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של התאגיד הבנקאי
7	7	7	10	12	221,430	201,207	178,887	סך ההון העצמי
100	100	100	10	8	2,969,889	2,705,649	2,510,125	סך ההתחייבויות וההון

1 על בסיס מאוחד.

2 כולל פיקדונות בבנק ישראל.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 4 | תיק נירות ערך של סך המערכת הבנקאית, עד 2025

	בנק מזרחי טפחות			בנק הפועלים			בנק לאומי					
	2025	2024	2025	2025	2024	2025	2024	2025	2024			
התפלגות הערך במאזן	73	34,891	82	23,245	68	98,431	66	80,145	60	89,013	53	65,385
התפלגות הערך במאזן (מיליוני (אחוזים) ש"ח)	19	9,139	7	1,961	19	27,151	17	21,119	14	21,193	14	17,862
של ממשלת ישראל	3	1,281	3	799	1	812	1	732	0	428	0	237
של מוסדות פיננסיים בישראל	0	66	0	138	7	9,668	11	13,173	6	8,868	8	10,079
של מוסדות פיננסיים זרים	0	51	0	56	0	0	0	0	11	15,568	14	17,749
של מוסדות פיננסיים זרים מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ¹	2	1,100	4	1,200	0	0	0	0	1	1,030	1	1,159
של אחרים בישראל	0	169	1	194	1	1,212	1	1,802	2	3,617	4	4,441
של אחרים זרים	3	1,206	3	898	5	6,971	4	4,867	6	8,403	6	7,189
מניות												
סך נירות הערך	100	47,903	100	28,491	100	144,245	100	121,838	100	148,120	100	124,101

¹ אשר לנירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) שהניפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (FNMBS, FNMA), שהניפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (FNMBS, FNMA), שהניפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (FNMBS, FNMA), שהניפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (FNMBS, FNMA).

המשך <

לוח 4 (המשך) | תיק נירות ערך של סך המערכת הבנקאית, עד 2025

	בנק ירושלים				בנק הבינלאומי				בנק דיסקונט				
	2025	2024			2025	2024			2025	2024			
התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן	התפלגות	הערך במאזן
(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)
76	1,469	69	919	62	23,558	63	21,559	70	54,830	68	45,801	70	54,830
4	69	6	80	26	10,109	28	9,483	12	9,820	12	8,039	12	8,039
3	64	5	71	5	1,987	4	1,466	0	100	0	132	0	132
0	0	0	0	2	785	1	396	1	569	1	637	1	637
0	0	0	0	0	0	0	0	10	8,133	12	8,347	10	8,133
10	191	12	156	1	201	1	248	0	105	0	171	0	171
0	0	0	0	0	36	0	24	3	2,661	3	2,238	3	2,238
7	143	7	96	4	1,590	4	1,220	3	2,414	3	2,262	3	2,262
100	1,935	100	1,322	100	38,266	100	34,396	100	78,632	100	67,627	100	67,627

המשך < ¹ אשר לנירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) שהנפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (FHLMC ו-FNMA), אלה כלולים בסעיף "מגובי נכסים או מגובי משכנתאות" אם יש ביניהם ערבות של הממשל ואם לאו. המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 4 (המשך) | תיק ניירות ערך של סך המערכת הבנקאית, עד 2025

		סך מערכת הבנקאות			
		2025	2024		
ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן		
(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)		
66	302,192	63	237,054	של ממשלת ישראל	ניירות ערך
17	77,481	15	58,544	של ממשלות זרות	
1	4,672	1	3,437	של מוסדות פיננסיים בישראל	
4	19,956	6	24,423	של מוסדות פיננסיים זרים	
5	23,752	7	26,152	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ¹	
1	2,627	1	2,934	של אחרים בישראל	
2	7,695	2	8,699	של אחרים זרים	
5	20,727	4	16,532	מניות	
100	459,101	100	377,775	סך ניירות הערך	

¹ אשר לניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) שהנפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (GNMA ו-FHLMC, FNMA) אלה כוללים בסעיף "מגובי נכסים או מגובי משכנתאות" אם יש בגינם ערבות של הממשל ואם לאו.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 5 | עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים שבהן הסכום הנקוב מייצג סיכון אשראי, סך מערכת הבנקאות, 2024 עד 2025

התפלגות		שיעור השינוי לעומת דצמבר 2024 (אחוזים)	יתרות לסוף שנה		
2025	2024		2025	2024	
		(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)		
0.49	0.56	-2.0	4,323	4,411	אשראי תעודות
3.57	3.46	16.6	31,779	27,248	ערביות להבטחת אשראי
13.05	14.66	0.4	115,980	115,481	ערביות לרוכשי דירות
14.23	14.51	10.7	126,518	114,311	ערביות והתחייבויות אחרות
8.63	8.86	10.0	76,769	69,812	מסגרות של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
13.72	13.65	13.4	121,960	107,569	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחש"בונות לפי דרישה שלא נוצלו
29.56	28.60	16.6	262,803	225,299	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
16.75	15.70	20.4	148,939	123,669	התחייבויות להוצאת ערבות
100.00	100.00	12.9	889,071	787,798	סך הכל

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 6 | סעיפים עיקריים מדוח רווח והפסד, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים

	מזרח-מפתחות			הפועלים			לאומי					
	שנת השינוי באחוזים, 2025 לעומת 2024	2024	2023	שנת השינוי באחוזים, 2025 לעומת 2024	2025	2024	2023	שנת השינוי באחוזים, 2025 לעומת 2024	2025	2024	2023	
הכנסות ריבית	3.51	26,703	25,798	24,005	3.64	36,788	35,495	32,971	4.35	39,091	37,462	33,655
הוצאות ריבית	7.09	14,976	13,984	12,030	0.75	18,685	18,545	16,886	6.14	22,239	20,953	17,658
הכנסות ריבית, נטו	-0.74	11,727	11,814	11,975	6.80	18,103	16,950	16,085	2.08	16,852	16,509	15,997
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-56.07	228	519	1,463	87.45	1,299	693	1,879	-36.89	450	713	2,383
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	1.81	11,499	11,295	10,512	3.36	16,804	16,257	14,206	3.84	16,402	15,796	13,614
הכנסות שאינן מריבית	-1.58	2,861	2,907	2,805	28.80	6,453	5,010	5,297	-11.68	5,828	6,599	5,181
מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית	-32.58	387	574	511	58.29	1,518	959	1,267	-10.05	1,637	1,820	1,279
מזה: מניות ¹	16.45	109	94	83	17.21	283	242	221	17.56	323	275	249
אג"ח ²	80.00	-5	-25	-138	127.47	214	-779	-569	20.37	-391	-491	-246
פעילות במכשירים נגזרים ³	-688.30	-2,012	342	1,583	-471.03	-4,419	1,191	4,025	-267.76	-4,184	2,494	2,926
הפרשי שער	1,829.63	2,084	108	-964	14,192.50	5,637	-40	-2,369	742.22	5,446	-848	-1,741
מזה: עמלות	9.27	2,251	2,060	2,028	11.33	4,431	3,980	3,892	6.83	4,084	3,823	3,737
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	0.33	5,239	5,222	5,569	-6.69	8,404	9,007	8,231	-3.71	6,648	6,904	6,894
מזה: משכורות והוצאות נלוות	-2.42	3,348	3,431	3,544	4.12	4,671	4,486	4,577	-5.69	3,580	3,796	3,484
רווח לפני מסים	1.57	9,121	8,980	7,748	21.15	14,853	12,260	11,272	0.59	15,582	15,491	11,901
הפרשה למסים על הרווח	-1.38	3,280	3,326	2,669	11.71	5,093	4,559	3,930	4.57	5,670	5,422	3,988
רווח לאחר מסים	3.31	5,841	5,654	5,079	26.74	9,760	7,701	7,342	-1.56	9,912	10,069	7,913
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	3.21	5,630	5,455	4,910	28.38	9,802	7,635	7,360	4.74	10,262	9,798	7,027
התשואה הכוללת להון, לפני מס (ROE) (אחוזים)		27.54	30.45	30.14		24.06	22.17	23.01		23.99	26.72	23.20
התשואה הכוללת להון, לאחר מס (ROE) (אחוזים)		17.00	18.50	19.10		15.88	13.80	15.02		15.80	16.90	13.70
התשואה הכוללת לנכסים (ROA) (אחוזים)		1.09	1.18	1.13		1.33	1.11	1.09		1.27	1.31	1.00

המשך <

1 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה במניות זמניות למכירה, רווחים ממכירת מניות חברות כלולות, דיבידנדים ורווחים/הפסדים מההאמות לשווי הון של מניות למסחר.

2 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה באג"ח מוחזק לפדיון זמנית למכירה והכנסות/הוצאות שמומשו ושרם ממומש מהתאמות לשווי הון של אג"ח למסחר.

3 כולל מכשירים נגזרים אשר לא יועדו ליחס גידור (מכשיר ALM) ומכשירים נגזרים אחרים.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 6 (המשך) | סעיפים עיקריים מדוח רווח והפסד, סך מערכת הבנקאות, 2023 עד 2025 | מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים

יְרוּשָׁלַיִם	הבינלאומי						דיסקונט			
	2025		2024		2023		שנת השווי			
	שנת השווי	שנת השווי	שנת השווי	שנת השווי	שנת השווי	שנת השווי	2025	2024	2023	
שנת השווי	2025	2024	2023	2025	2024	2023	שנת השווי	2025	2024	2023
באחוזים, 2025	באחוזים, 2024	באחוזים, 2023	באחוזים, 2025	באחוזים, 2024	באחוזים, 2023	באחוזים, 2025	באחוזים, 2024	באחוזים, 2023	באחוזים, 2025	באחוזים, 2024
לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024	לעומת 2024
-1.43	1,466	1,487	1,371	6.07	11,771	9,850	5.15	22,214	21,127	19,744
-2.76	762	784	639	9.31	6,949	4,884	9.06	12,213	11,198	9,634
0.04	704	704	732	1.73	4,822	4,966	0.73	10,001	9,929	10,110
-34.25	52	80	133	218.75	19	-16	1.81	450	442	1,217
4.42	652	624	598	0.99	4,803	4,464	0.67	9,551	9,487	8,893
39.74	295	211	161	4.69	2,100	2,006	0.33	3,313	3,302	3,243
31.76	64	49	37	-27.78	312	432	-20.69	1,081	1,363	1,206
24.51	5	4	4	17.91	83	70	10.24	158	143	132
4,750.00	10	0	-1	-8,500.00	-84	1	121.62	8	-37	-255
-1,708.00	-40	3	7	-572.08	-1,251	265	-638.96	-5	1	2
2,752.63	50	-2	-12	2,313.64	1,461	-66	606,000.00	6,061	1	-1,027
44.91	225	155	124	14.42	1,777	1,502	12.17	2,156	1,922	1,909
12.03	662	591	546	7.15	3,190	2,977	5.67	6,556	6,204	6,125
11.93	291	260	254	1.73	1,769	1,739	0.90	3,490	3,459	3,426
16.57	285	244	213	-1.90	3,713	3,785	-4.21	6,308	6,585	6,011
-2.51	82	84	76	0.22	1,386	1,383	-8.23	2,329	2,538	2,168
26.49	203	161	137	-3.12	2,327	2,402	-1.68	3,979	4,047	3,843
25.87	195	155	135	-4.68	2,260	2,371	-3.29	4,140	4,281	4,192
18.45	17.55	16.62	16.62	26.62	30.33	29.38	19.20	21.84	22.51	22.51
12.60	11.10	10.50	10.50	16.20	19.00	19.70	12.60	14.20	15.70	15.70
0.86	0.70	0.66	0.66	0.86	1.02	1.06	1.23	1.05	1.08	1.08

המשך <

1 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה במניות זמניות למכירה, רווחים ממכירת מניות חברות כלולות, דיבידנדים ורווחים/הפסדים מהתאמות לשווי הון של מניות למסחר.
 2 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה באג"ח מוחזק לפריון וזמינות למכירה וההכנסות/הוצאות שמומשו ושרם ממומש מהתאמות לשווי הון של אג"ח למסחר.
 3 כולל מכשירים נגזרים אשר לא יועדו ליהוי גידור (מכשירי ALM) ומכשירים נגזרים אחרים.
 המקור: דוחות כספיים ליציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 6 (המשך) | סעיפים עיקריים מדוח רווח והפסד, סך מערכת הבנקאות, 2025 עד 2023
 | מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים

סך מערכת הבנקאות		2025	2024	2023
שיעור השיווי	2025	2024	2023	
באחוזים,				
לעומת 2024				
הכנסות ריבית	4.20	138,033	132,466	121,596
הוצאות ריבית	5.57	75,824	71,821	61,731
הכנסות ריבית, נטו	2.58	62,209	60,646	59,865
הוצאות בגין הפסדי אשראי	2.79	2,498	2,431	7,577
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	2.57	59,711	58,215	52,287
הכנסות שאינן מריבית	4.07	20,850	20,035	18,339
מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית	-3.80	4,999	5,197	4,442
מזה: מניות ¹	16.13	962	828	749
אג"ח ²	81.34	-248	-1,331	-1,310
פעילות במכשירים נגזרים ³	-426.72	-17,301	5,296	11,338
הפרשי שער	2,548.86	20,739	-847	-6,387
מזה: עמלות	10.60	14,924	13,493	13,192
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	-0.67	30,699	30,905	30,242
מזה: משכורות והוצאות נלוות	-0.13	17,149	17,171	17,051
רווח לפני מסים	5.32	49,862	47,345	40,384
הפרשה למסים על הרווח	3.05	17,840	17,312	13,921
רווח לאחר מסים	6.62	32,022	30,034	26,463
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	8.74	32,289	29,695	25,796
התשואה הכוללת להון, לפני מס (ROE) (אחוזים)		23.95	25.35	24.47
התשואה הכוללת להון, לאחר מס (ROE) (אחוזים)		15.51	15.90	15.63
התשואה הכוללת לנכסים (אחוזים) (ROA)		1.20	1.16	1.06

המקור: דוחות כספיים לצבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

1 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה במניות זמניות למכירה, רווחים ממכירת מניות חברות כלולות, דיבידנדים ורווחים/הפסדים מהתאמות לשווי הון של מניות למסחר.

2 כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה באג"ח מוחזק לפידיון וזמניות למכירה וההכנסות/הוצאות שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הון של אג"ח למסחר.

3 כולל מכשירים נגזרים אשר לא יועדו לוחסי גידור (מכשיר ALM) ומכשירים נגזרים אחרים.

לוח 7 | השפעת הכמות¹ והשפעת המחיר² על הכנסות והוצאות הריבית, סך מערכת הבנקאות, 2024 עד 2025 | מיליוני ש"ח

2025									
שינוי נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות			
התרומה להכנסות הריבית נטו	השינוי נטו בצד ההתחייבויות	השינוי נטו בצד הנכסים	השפעת המחיר נטו	צד ההחייבויות	צד הנכסים	השפעת הכמות נטו	צד ההחייבויות	צד הנכסים	
1,889	3,368	5,256	-1,511	-2,451	-3,962	3,399	5,819	9,218	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל
311	-474	-163	87	-723	-635	224	249	472	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל
2,200	2,894	5,093	-1,423	-3,174	-4,597	3,623	6,068	9,690	סך אשראי/ פיקדונות הציבור
-124	1,122	998	-161	-298	-459	37	1,420	1,457	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל
-512	-12	-524	-314	2	-312	-198	-14	-212	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל
-636	1,110	474	-475	-296	-771	-161	1,406	1,245	סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים
1,563	4,003	5,567	-1,899	-3,470	-5,369	3,462	7,473	10,935	סך הכנסות/ הוצאות הריבית
2024									
שינוי נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות			
התרומה להכנסות הריבית נטו	השינוי נטו בצד ההתחייבויות	השינוי נטו בצד הנכסים	השפעת המחיר נטו	צד ההחייבויות	צד הנכסים	השפעת הכמות נטו	צד ההחייבויות	צד הנכסים	
-3,019	8,377	5,357	-1,540	1,777	238	-1,480	6,600	5,120	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל
183	765	948	-84	277	193	267	488	755	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל
-2,836	9,142	6,305	-1,624	2,054	431	-1,213	7,088	5,875	סך אשראי/ פיקדונות הציבור
3,412	944	4,356	647	1,427	2,074	2,765	-483	2,282	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל
205	4	209	167	4	171	38	0	38	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל
3,617	948	4,565	814	1,431	2,245	2,803	-483	2,320	סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים
781	10,090	10,871	-810	3,485	2,675	1,591	6,604	8,195	סך הכנסות/ הוצאות הריבית

¹ השפעת הכמות מחושבת כמכפלה של השינוי ביתרה המאזנית (התקופה הנוכחית לעומת אשתקד) במחיר בתקופה הנוכחית.

² השפעת המחיר מחושבת כמכפלה של השינוי במחיר (התקופה הנוכחית לעומת אשתקד) ביתרה המאזנית בתקופה המקבילה אשתקד, מחולקת באלף. **המקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 8 | היתרות הממוצעות, שיעורי הכנסות והוצאות הריבית ופער הריבית בגין הנכסים וההתחייבויות, סך מערכת הבנקאות, עד 2024 | מיליוני ש"ח, אחוזים במונחים שנתיים

2025								
ההתחייבויות				הנכסים				
פער הריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	היתרה השנתית הממוצעת	פיקדונות הציבור	שיעור ההכנסה	הכנסות המימון	היתרה השנתית הממוצעת	
(נקודות אחוז)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	
2.16	-3.93	-66,557	1,691,926	פיקדונות הציבור	6.09	104,655	1,718,033	אשראי לציבור
0.80	-2.91	-789	27,080	פיקדונות מבנקים	3.71	1,483	39,923	פיקדונות בבנקים
2.27	-2.13	-179	8,386	פיקדונות מבנקים מרכזיים	4.41	14,713	333,724	פיקדונות בבנקים מרכזיים
-0.04	-4.10	-5,598	136,683	אג"ח	4.06	16,359	403,153	אג"ח
-0.64	-4.59	-2,701	58,874	התחייבויות אחרות ¹	3.95	823	20,838	נכסים אחרים ¹
1.54	-3.94	-75,824	1,922,949	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	5.49	138,033	2,515,672	סך הנכסים נושאי הריבית
					2.47	62,209	2,515,672	התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי) ²
2024								
ההתחייבויות				הנכסים				
פער הריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	היתרה השנתית הממוצעת	פיקדונות הציבור	שיעור ההכנסה	הכנסות המימון	היתרה השנתית הממוצעת	
(נקודות אחוז)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	
2.24	-4.14	-63,664	1,536,437	פיקדונות הציבור	6.39	99,561	1,558,531	אשראי לציבור
1.27	-3.10	-772	24,882	פיקדונות מבנקים	4.38	1,339	30,594	פיקדונות בבנקים
3.52	-0.99	-173	17,539	פיקדונות מבנקים מרכזיים	4.51	16,200	359,553	פיקדונות בבנקים מרכזיים
-0.35	-4.41	-5,064	114,867	אג"ח	4.06	14,491	357,317	אג"ח
-0.81	-5.43	-2,148	39,568	התחייבויות אחרות ¹	4.62	875	18,927	נכסים אחרים ¹
1.55	-4.14	-71,821	1,733,292	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	5.70	132,466	2,324,922	סך הנכסים נושאי הריבית
					2.61	60,646	2,324,922	התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי) ²

¹ ההתחייבויות והנכסים האחרים כוללים בין השאר גם אשראי לממשלה ופיקדונות שלה וניירות ערך שהושאלו/ נשאלו בהסכמי מכר חוזר.
² המרווח הפיננסי הינו היחס שבין הכנסות הריבית נטו לבין סך הנכסים נושאי הריבית. המרווח מוצג באחוזים ומחושב במונחים שנתיים.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 9 | העלות ליחידת תפוקה¹ ויחס היעילות², סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

השנה	לאומי	הפועלים	מזרחי טפחות	דיסקונט ³	הבינלאומי	ירושלים	סך מערכת הבנקאות	
2021	1.23	1.32	1.48	1.71	1.52	2.85	1.41	העלות ליחידת תפוקה
2022	1.01	1.22	1.50	1.52	1.46	2.74	1.29	
2023	0.96	1.22	1.27	1.56	1.38	2.68	1.23	
2024	0.91	1.28	1.12	1.47	1.27	2.67	1.19	
2025	0.80	1.13	1.01	1.42	1.21	2.91	1.08	
2021	46.8	54.2	54.0	62.5	58.3	73.5	54.5	יחס היעילות
2022	37.5	44.5	45.2	51.5	50.9	59.8	46.0	
2023	32.6	38.5	37.7	45.9	43.5	61.2	39.7	
2024	29.9	41.0	35.5	46.9	44.1	64.6	38.3	
2025	29.3	34.2	35.9	49.2	46.1	66.2	37.0	

¹ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).

² היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).

³ בנטרול נתוני כאל, אשר הוצגו בדוחות הכספיים של בנק דיסקונט כ"פעילות מופסקת". בהתאם, מספרי השוואה לשנים 2023 ו-2024 הוצגו מחדש. **המקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 10 | ההוצאות של סך מערכת הבנקאות בגין עובדים¹, 2008 עד 2025 | הסכומים המדווחים, במחירים שוטפים

השנה	מספר המשרות הממוצע ²		ההוצאות הנלוות בגין עובדים ³		המשכורות		המשכורות וההוצאות הנלוות	
	למשרה	סך הכול	למשרה	סך הכול	למשרה	סך הכול	למשרה	סך הכול
	(אלפי ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אלפי ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אלפי ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אלפי ש"ח)	(מיליוני ש"ח)
2008	48,345	9,333	121	5,872	193	9,333	315	15,205
2009	48,854	9,982	100	4,891	204	9,982	304	14,873
2010	49,356	10,677	109	5,402	216	10,677	326	16,079
2011	50,024	11,120	121	6,028	222	11,120	343	17,148
2012	49,818	11,106	132	6,590	223	11,106	355	17,696
2013	49,141	11,591	136	6,663	236	11,591	371	18,254
2014	48,451	11,320	148	7,177	234	11,320	382	18,497
2015	47,464	11,855	130	6,162	250	11,855	380	18,017
2016	45,754	11,604	143	6,565	254	11,604	397	18,168
2017	44,466	11,517	149	6,630	259	11,517	408	18,147
2018	42,052	11,392	129	5,428	271	11,392	400	16,820
2019	39,793	11,037	137	5,464	277	11,037	415	16,501
2020	37,696	10,124	134	5,056	269	10,124	403	15,181
2021	37,031	11,932	147	5,455	322	11,932	470	17,387
2022	36,800	12,410	147	5,411	337	12,410	484	17,821
2023	36,347	11,848	152	5,523	326	11,848	478	17,370
2024	36,172	11,836	159	5,756	327	11,836	486	17,592
2025	34,330	11,414	167	5,735	332	11,414	500	17,149

השינוי לעומת השנה הקודמת (באחוזים)

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	1.1	1.0	1.4	-0.4	-1.4	-1.4	-2.0	-3.6	-2.8	-5.4	-5.4	-5.3	-1.8	-0.6	-1.2	-0.5	-5.1
	7.0	7.0	4.1	-0.1	4.4	-2.3	4.7	-2.1	-0.7	-1.1	-3.1	-8.3	17.9	4.0	-4.5	-0.1	-3.6
	5.8	5.9	2.8	0.3	5.8	-1.0	6.9	1.5	2.1	4.6	2.4	-3.2	20.0	4.7	-3.3	0.4	1.6
	-16.7	10.5	11.6	9.3	1.1	7.7	-14.2	6.5	1.0	-18.1	0.7	-7.5	7.9	-0.8	2.1	4.2	-0.4
	-17.6	9.3	10.1	9.8	2.5	9.3	-12.4	10.5	3.9	-13.4	6.4	-2.3	9.8	-0.2	3.3	4.7	5.0
	-2.2	8.1	6.6	3.2	3.2	1.3	-2.6	0.8	-0.1	-7.3	-1.9	-8.0	14.5	2.5	-2.5	1.3	-2.5
	-3.2	7.0	5.2	3.6	4.6	2.8	-0.6	4.6	2.8	-2.0	3.7	-2.9	16.6	3.1	-1.3	1.8	2.7

¹ הנתונים החל משנת 2017 אינם כוללים את קבוצת ישראלכרט, וכוללים סיווג מחדש של הוצאות בגין פנסיה והטבות לאחר סיום העסקה בהתאם לחוזר שפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים בינואר 2018 בנושא "שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לסיום העסקה". הנתונים החל משנת 2018 אינם כוללים את לאומי קארד. נתוני שנת 2025 אינם כוללים את נתוני כאל.
² מספר המשרות כולל משרות בחברות בנות בחו"ל ובחברות מאוחדות, וכן תרגום של עלות השעות הנספחות ותקציבי כוח האדם החיצוני שנדרשו לוויסות כוח האדם השוטף ולהטמעת פרויקטים.
³ סעיף זה כולל בעיקר פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, פנסיה, חופשה, ביטוח לאומי ומס שכר, הוצאות נלוות אחרות, הוצאות פרישה מרצון, והטבה עקב הקצאת אופציות לעובדים.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 11 | מספר המשרות וההוצאות לפי רמות השכר השנתיות, סך מערכת הבנקאות¹, 2024 עד 2025

		2025 ³		2024		
שיעור השינוי השנתי בהוצאות השכר	שיעור השינוי השנתי במספר המשרות	המשכורות וההוצאות הנלוות (אלפי ש"ח)	מספר המשרות ²	המשכורות וההוצאות הנלוות (אלפי ש"ח)	מספר המשרות ²	
(66.1)	(15.9)	478	22	1,411	26	עובדים פעילים במשרדים בישראל רמות שכר שנתיות (באלפי ש"ח) עד 60
(69.2)	(69.1)	25,438	265	82,489	857	מעל 60 עד 120
(18.9)	(16.7)	1,320,168	7,303	1,627,736	8,770	מעל 120 עד 240
(13.2)	(10.8)	2,657,392	8,941	3,061,705	10,024	מעל 240 עד 360
0.0	2.6	5,963,114	12,888	5,961,999	12,565	מעל 360 עד 600
18.9	17.3	3,631,012	4,980	3,052,919	4,244	מעל 600 עד 1,000
1.5	8.6	1,318,820	856	1,299,690	789	מעל 1,000
(1.1)	(5.4)	14,916,422	35,254	15,087,947	37,275	סך רכיבי השכר והנלוות ששויכו לעובדים פעילים במשרדים בישראל
(14.3)	(13.4)	1,426	680,236	785,812	1,663	מזה: הוצאות בגין עובדי כוח אדם רמות שכר שנתיות (באלפי ש"ח) עד 120
(24.1)	(26.3)	41	4,165	5,648	54	מעל 120
(13.9)	(13.3)	1,385	676,071	780,164	1,609	רכיבי השכר והנלוות שלא שויכו לעובדים פעילים במשרדים בישראל
		2,554,609		2,853,166		עובדי הבנקים במשרדים בחו"ל
6.7	3.8	1,065,696	1,152	998,871	1,110	הוצאות שכר שהונו לנכסים
(1.8)	6.4	(1,096,254)	(1,805)	(1,076,724)	(1,929)	סך הכל
(2.4)	(5.1)	17,440,473	34,601	17,863,260	36,456	

1 כולל בנקים זרים.

2 מספר המשרות מדווח על בסיס ממוצע חודשי כפי שמדווח בדוח הכספי השנתי לציבור.

3 נתוני שנת 2025 אינם כוללים את נתוני כאל.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 12 | התפלגות ההון ויחסי ההון, סך מערכת הבנקאות, עד 2025 | מיליוני ש"ח

	סך מערכת הבנקאות		יחולים		הבינלאומי		מזרחי טפחות		דיסקונט		הפועלים		לאומי	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
	(מיליוני ש"ח)													
ההון העצמי רובד 1,2	218,429	198,851	1,629	1,487	14,824	13,666	35,239	31,963	34,536	32,315	64,605	58,165	67,596	61,255
הון רובד 2	50,944	49,088	390	370	2,804	2,714	9,671	9,097	8,930	8,908	17,727	14,627	11,422	13,372
בסיס ההון	269,373	247,938	2,019	1,856	17,628	16,380	44,910	41,060	43,466	41,223	82,332	72,792	79,018	74,627
סיכון האשראי	1,765,133	1,591,612	13,409	12,463	119,233	107,387	317,841	282,287	301,841	274,535	497,698	454,175	515,111	460,765
סך החשיפות לאחר המרה לאשראי	2,925,977	2,710,014	23,375	23,142	261,764	240,764	551,093	495,017	476,643	440,252	755,984	738,368	857,118	772,471
משקל סיכון ממוצע (RWA)	56	55	56	53	42	42	56	55	59	59	62	58	55	54
סיכונים השוק	23,108	20,123	110	24	1,133	979	2,126	1,675	6,922	5,706	4,656	4,407	8,161	7,332
הסיכון התפעולי	137,530	129,609	1,535	1,442	13,238	12,477	24,188	23,402	23,872	22,925	36,876	34,181	37,821	35,182
סך הסעיפים המשוקללים	1,925,772	1,741,344	15,055	13,929	133,604	120,843	344,155	307,364	332,635	303,166	539,230	492,763	561,093	503,279
	(אחוזים)													
יחס ההון העצמי רובד 1	11.3	11.4	10.8	10.7	11.1	11.3	10.2	10.4	10.4	10.7	12.0	11.8	12.1	12.2
יחס הלימות ההון הכולל	14.0	14.2	13.4	13.3	13.2	13.6	13.1	13.4	13.1	13.6	15.3	14.8	14.1	14.8
יחס ההון העצמי רובד 1 המזערי הנדרש			9.4	9.5	9.2	9.2	9.6	9.6	9.2	9.2	10.2	10.2	10.2	10.2
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש			12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	13.5	13.5	13.5	13.5

1 כולל הזכויות של בעלי מניות חיצוניים, על פי מאזני הקבוצות.
 2 לאחר ניכויים.
 3 אחוזים.

המקור: דוחות כספיים לצבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 13 | התפלגות החשיפות ויחס המינוף בסך מערכת הבנקאות, 2024 עד 2025 | מיליוני ש"ח

	סך מערכת הבנקאות		ירושלים		הבינלאומי		מזרחי טפחות		דיסקונט		הפועלים		לאומי	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
הון רבד 1	218,429	198,851	1,629	1,487	14,824	13,666	35,239	31,963	34,536	32,315	64,605	58,165	67,596	61,255
חשופות מאזניות	2,815,374	2,572,646	23,256	22,541	270,973	245,350	532,503	473,493	462,040	424,722	714,262	679,293	812,340	727,247
חשופות בגין נגזרים	128,516	114,881	24	21	6,761	4,864	9,322	9,377	17,090	12,740	30,993	30,200	64,326	57,679
חשופות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	68,864	53,862	0	0	1,389	70	10,361	6,326	5,218	5,158	26,884	21,697	25,012	20,611
חשופות חוץ מאזניות	287,152	253,522	725	825	15,100	13,478	46,948	40,402	48,808	41,751	86,416	79,645	89,155	77,421
סך חשופות	3,299,907	2,994,911	24,006	23,387	294,223	263,762	599,134	529,598	533,156	484,371	858,555	810,835	990,833	882,958
	(אחוזים)													
יחס מינוף	6.6	6.6	6.8	6.4	5.0	5.2	5.9	6.0	6.5	6.7	7.5	7.2	6.8	6.9
יחס מינוף נדרש			4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	5.5	5.5	5.5	5.5

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 14 | יתרת האשראי לציבור לפי ענפי המשק, סך מערכת הבנקאות, 2024 עד 2025

	יתרת האשראי המאזני (חובות) ²				יתרת סיכון האשראי הכולל ¹			
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
שיעור השינוי באחוזים, 2025 לעומת 2024	התפלגות האשראי לציבור	היתרה	התפלגות האשראי לציבור	היתרה	שיעור השינוי באחוזים, 2025 לעומת 2024	התפלגות האשראי לציבור	היתרה	
(אחוזים)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	
12.1	93.9	1,761,962	1,572,086	12.3	91.7	2,460,996	2,192,314	פעילות לווים בישראל
17.0	50.2	941,117	804,598	15.6	55.5	1,490,821	1,290,040	עסקי
-2.5	0.4	7,215	7,399	-1.1	0.3	9,016	9,120	חקלאות
105.9	0.5	9,040	4,391	85.9	0.5	14,303	7,695	כרייה וחציבה
4.4	3.5	64,820	62,063	1.5	4.3	115,226	113,489	תעשייה
14.4	19.7	368,802	322,292	15.5	23.4	628,727	544,266	בניין ונדל"ן
17.2	12.6	236,716	201,963	17.8	17.6	471,238	400,149	מזה: בניין
9.8	7.0	132,086	120,329	9.3	5.9	157,489	144,117	מזה: פעילויות בנדל"ן
22.1	1.9	36,098	29,568	21.8	2.3	60,763	49,889	אספקת חשמל ומים
6.4	6.3	117,786	110,671	5.1	5.6	149,856	142,545	מסחר
11.2	1.1	20,735	18,650	11.1	1.0	25,522	22,974	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3.5	1.5	27,400	26,484	6.9	1.4	38,754	36,246	תחבורה ואחסנה
18.8	0.8	15,931	13,415	8.5	2.4	64,276	59,219	מידע ותקשורת
39.6	10.5	197,648	141,533	30.1	11.9	318,402	244,708	שרותים פיננסיים
10.4	2.1	39,337	35,644	9.3	2.2	59,415	54,336	שרותים עסקיים אחרים
7.5	1.9	36,305	33,787	9.1	1.7	45,430	41,639	שרותים ציבוריים וקהילתיים
7.1	43.8	820,846	766,188	7.5	36.1	970,175	902,274	אגשים פרטיים
7.4	36.0	675,172	628,404	8.1	27.2	729,569	674,698	מזה: אגשים פרטיים הלוואות לדיון
5.7	7.8	145,674	137,785	5.7	9.0	240,606	227,576	מזה: אגשים פרטיים - אחר
7.2	6.1	113,868	106,171	5.0	8.3	223,966	213,221	פעילות לווים בחו"ל
11.8	100.0	1,875,830	1,678,257	11.6	100.0	2,684,962	2,405,534	סך הכול

1 כולל את סיכון האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ-מאזני.
 2 כולל את האשראי לציבור, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מנכ"ח חוזר.
 המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 15 | אשראי ומרווחים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, המגזר העסקי, 2024 עד 2025

יתרת האשראי לסוף תקופת הדיווח

העסקים הקטנים והזעירים	העסקים הגדולים		העסקים הבינוניים		העסקים הקטנים והזעירים		העסקים הקטנים והזעירים					
	2025	2024	2025	2024	2025	2024						
סה"כ עסקי	פער	פער	פער	פער	פער	פער	פער					
שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי					
(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)					
17.63	48,307	322,352	274,045	17.48	27,863	187,253	159,390	23.85	17,901	92,945	75,044	לאומי
17.23	41,547	282,742	241,195	19.45	26,723	164,142	137,419	23.07	10,454	55,776	45,322	הפועלים
16.32	15,295	109,043	93,748	24.43	10,260	52,259	41,999	21.67	3,719	20,884	17,165	מזרחי טפחות
10.26	14,675	157,693	143,018	16.41	13,094	92,911	79,817	(0.96)	-193	19,855	20,048	דיסקונט
18.02	12,655	82,882	70,227	22.83	10,210	54,935	44,725	25.86	1,899	9,241	7,342	הבינלאומי
24.55	1,050	5,329	4,279	-	-	-	-	27.04	252	1,186	933	ירושלים
16.16	133,529	960,041	826,512	19.02	88,150	551,500	463,350	14.32	18,674	149,096	130,421	סך מערכת הבנקאות

המרווח מפעילות באשראי (ממוצע)⁴

העסקים הקטנים והזעירים	העסקים הגדולים		העסקים הבינוניים		העסקים הקטנים והזעירים		העסקים הקטנים והזעירים				
	2025	2024	2025	2024	2025	2024					
סה"כ עסקי	פער	פער	פער	פער	פער	פער	פער				
שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי	שיעור השינוי				
(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)				
(5.26)	1.93	2.03	(0.06)	1.75	(0.01)	2.13	(0.25)	2.32	2.58	2.58	לאומי
(3.87)	2.04	2.12	(0.05)	1.66	(0.06)	2.13	(0.09)	3.05	3.14	3.14	הפועלים
(6.71)	2.71	2.91	(0.08)	2.32	(0.47)	2.58	(0.55)	3.37	3.50	3.50	מזרחי טפחות
(7.24)	2.02	2.18	(0.05)	1.56	(0.21)	2.11	(0.25)	2.99	3.23	3.23	דיסקונט
(14.57)	1.51	1.77	(0.23)	1.24	(0.24)	2.17	(1.41)	2.56	2.59	2.59	הבינלאומי
0.12	0.00	2.85	2.84	2.58	0.07	2.90	(0.59)	2.83	2.85	2.85	ירושלים
(6.06)	2.04	2.17	(0.08)	1.70	(0.11)	2.19	(6.12)	2.81	2.99	2.99	סך מערכת הבנקאות

1. עסקים זעירים וקטנים - מחזור פעילות קטן מ-50 מיליוני ש"ח; עסקים בינוניים - מחזור פעילות גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח; עסקים גדולים - מחזור פעילות גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
 2. הנתונים מתייחסים לפעילות בישראל ואינם כוללים את הגופים המוסדיים, מגזר הניהול הפנימי, בבנקאות פרטיות, אחרים והתאמות.
 3. חלק מהבנקים עד כנו את נתוני ההשוואה בדוחות הכספיים לשנת 2025.
 4. מרווח האשראי מחושב כשיעור המרווח מפעילות מתן אשראי (המייצג את הפער בין הכנסות הרבית לבין עלויות המימון) מהיתרה הממוצעת של האשראי לצבור.
המקור: דוחות כספיים לצבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 16 | אשראי ומרווחים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזר משקי הבית¹ סך מערכת הבנקאות, עד 2024

יתרת האשראי לסוף תקופת הדיווח

שנת דיווח	סה"כ משקי בית		צרכני-אחר		כרטיסי אשראי		דיווח								
	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער							
	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)							
5.87	10,282	185,339	175,057	2.20	560	26,069	25,509	3.68	190	5,351	5,161	6.60	9,532	153,919	144,387
7.68	13,437	188,295	174,858	12.48	3,779	34,066	30,287	4.57	235	5,377	5,142	6.76	9,423	148,852	139,429
8.16	20,674	274,079	253,405	2.42	559	23,700	23,141	3.68	183	5,153	4,970	8.85	19,932	245,226	225,294
7.50	6,936	99,436	92,500	8.00	1,210	16,340	15,130	2.91	129	4,560	4,431	7.67	5,597	78,536	72,939
5.40	3,213	62,727	59,514	2.82	526	19,207	18,681	2.82	125	4,562	4,437	7.04	2,562	38,958	36,396
(4.16)	-466	10,714	11,179	(5.83)	-87	1,400	1,487	-	-	-	-	(3.91)	-379	9,314	9,693
7.05	54,077	820,590	766,513	5.73	6,547	120,782	114,235	3.57	862	25,003	24,141	7.43	46,667	674,805	628,138

המרווח מפעילות באשראי (ממוצע)³

שנת דיווח	סה"כ משקי בית		צרכני-אחר		כרטיסי אשראי		דיווח								
	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער	שנת דיווח	פער							
	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)							
(11.99)	(0.17)	1.24	1.41	(3.22)	(0.13)	4.00	4.13	2.10	0.02	1.14	1.12	(15.74)	(0.15)	0.79	0.93
(7.99)	(0.13)	1.46	1.59	(3.49)	(0.15)	4.12	4.27	-	-	-	-	(11.36)	(0.12)	0.92	1.04
(9.92)	(0.14)	1.24	1.37	(9.77)	(0.38)	3.54	3.93	0.21	0.00	1.18	1.17	(9.81)	(0.11)	1.00	1.10
(11.33)	(0.18)	1.37	1.55	(11.68)	(0.50)	3.74	4.24	29.10	0.17	0.77	0.59	(12.46)	(0.13)	0.92	1.05
(13.49)	(0.23)	1.44	1.67	(5.58)	(0.16)	2.79	2.95	(19.31)	(0.08)	0.34	0.42	(17.89)	(0.20)	0.93	1.13
(10.37)	(0.28)	2.46	2.75	(21.11)	(1.75)	6.55	8.31	-	-	-	-	(3.34)	(0.06)	1.79	1.85
(10.55)	(0.16)	1.34	1.50	(6.45)	(0.26)	3.75	4.00	2.67	0.02	0.70	0.68	(12.10)	(0.13)	0.93	1.06

1 לא כולל בנקאות פרטית.
 2 בנטרול נתוני כאל, אשר הוצגו בדוחות הסכפיים של בנק דיסקונט כ"פעילות מופסקת". בהתאם, מספרי השוואה לשנת 2024 הוצגו מחדש.
 3 מרווח האשראי מחושב כשעור המרווח מפעילות מתן אשראי (המייצג את הפער בין הכנסות הרבית לבין עלויות המימון) מהיתרה הממוצעת של האשראי לצבור.
 המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 17 | מדדים לאיכות תיק האשראי¹, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

מדד / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	מזרחי טפחות	דיסקונט	הבינלאומי	ירושלים	סך מערכת הבנקאות
שיעור הוצאה השנתית להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור	2021	-0.23	-0.34	-0.10	-0.32	-0.21	-0.48	-0.25
	2022	0.12	-0.02	0.17	0.17	0.10	0.55	0.10
	2023	0.57	0.45	0.44	0.57	0.42	0.87	0.50
	2024	0.15	0.16	0.14	0.25	-0.01	0.51	0.16
	2025	0.08	0.25	0.06	0.16	0.01	0.32	0.13
יחס המחיקות נטו לסך האשראי המאזני לציבור	2021	-0.03	-0.06	0.05	0.03	-0.01	0.15	-0.01
	2022	0.07	-0.02	0.09	0.10	0.02	0.17	0.05
	2023	0.12	0.09	0.09	0.17	0.03	0.53	0.11
	2024	0.10	0.17	0.12	0.24	-0.03	0.45	0.14
	2025	0.07	0.08	0.12	0.15	-0.01	0.37	0.09
שיעורה של יתרת הפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור	2021	1.30	1.43	0.77	1.41	1.05	0.93	1.22
	2022	1.28	1.40	0.93	1.31	1.02	1.13	1.22
	2023	1.58	1.69	1.24	1.60	1.36	1.39	1.52
	2024	1.49	1.51	1.14	1.46	1.25	1.41	1.40
	2025	1.30	1.49	0.95	1.26	1.11	1.30	1.26
משקל האשראי הבעייתי בסך האשראי המאזני לציבור	2021	1.85	2.26	1.25	2.91	1.68	1.20	1.99
	2022	1.54	1.63	1.27	2.74	1.15	0.01	1.66
	2023	1.78	2.02	1.87	3.46	1.48	1.26	2.12
	2024	1.45	1.78	1.59	2.47	1.34	1.72	1.73
	2025	1.24	1.48	1.30	1.85	0.97	2.21	1.40
שיעור האשראי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	2021	1.02	1.00	0.92	0.76	0.67	1.14	0.92
	2022	0.51	0.89	0.87	0.67	0.48	1.02	0.72
	2023	0.88	1.06	1.16	0.95	0.60	1.11	0.98
	2024	0.53	0.62	1.21	0.65	0.53	1.38	0.73
	2025	0.44	0.52	1.02	0.76	0.46	1.88	0.65
היחס בין יתרת הפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר	2021	140.43	165.07	92.38	199.82	167.63	84.07	146.74
	2022	280.94	183.33	115.39	222.08	232.21	111.55	191.99
	2023	198.56	180.24	111.28	189.49	247.64	127.14	171.60
	2024	311.56	281.95	99.32	256.37	260.58	103.46	215.26
	2025	334.04	330.38	99.83	190.64	274.07	70.15	219.19
שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע בסך האשראי המאזני לציבור ³	2021	3.56	5.81	2.58	5.23	4.17	2.46	4.28
	2022	2.42	4.16	3.07	6.10	3.09	0.03	3.67
	2023	3.24	5.31	3.99	7.25	3.14	3.17	4.61
	2024	2.55	4.40	3.64	5.87	2.83	3.33	3.85
	2025	2.27	3.25	3.52	4.66	2.67	4.24	3.22

¹ אשראי לציבור בישראל ובחו"ל.
² החל מינואר 2022 הבנקים בישראל מיישמים שיטת ההפרשה צופת פני עתיד (CECL) ובו שונה סיווג האשראי מאשראי פגום לאשראי שאינו צובר ריבית. המדדים המופיעים טרום 2022 הינם על בסיס אומדן לאשראי שאינו צובר. שני הרכיבים יחד מהווים אומדן ל-NPL (Non-Performing Loans).
³ אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. כלומר אשראי שניתן בעבר ושלא היה ניתן בהתאם לתנאים הקיימים היום.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 18 | איכות האשראי לפי מגזרים מהותיים¹, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

מדד / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	מזרחי טפחות	דיסקונט	הבינלאומי	ירושלים	סך המערכת
אשראי מסחרי								
משקל האשראי המסחרי	2021	62.09	58.09	26.66	63.50	46.31	15.54	52.07
	2022	61.48	58.60	28.02	62.31	49.63	20.80	52.36
	2023	62.35	59.88	29.12	64.17	51.70	25.60	53.77
	2024	62.12	61.01	30.18	65.14	54.48	29.08	54.58
	2025	64.78	62.93	32.30	65.41	57.50	35.05	56.64
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי המסחרי	2021	-0.29	-0.27	-0.12	-0.41	-0.45	0.04	-0.30
	2022	0.10	-0.08	0.39	0.13	0.14	0.43	0.09
	2023	0.58	0.56	0.92	0.63	0.51	0.38	0.62
	2024	0.09	0.05	0.29	0.15	-0.06	0.38	0.10
	2025	0.03	0.21	0.12	0.16	-0.04	0.51	0.12
משקל האשראי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי המסחרי לציבור	2021	1.23	1.45	1.67	0.96	0.73	0.40	1.20
	2022	0.49	1.17	1.45	0.88	0.53	0.66	0.88
	2023	1.00	1.35	1.60	1.23	0.66	0.61	1.19
	2024	0.52	0.60	1.92	0.71	0.54	1.16	0.75
	2025	0.38	0.40	1.09	0.86	0.36	1.75	0.56
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי המסחרי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר	2021	124.89	132.16	87.04	166.11	172.99	133.33	135.48
	2022	331.64	154.20	118.15	172.81	230.55	99.48	185.02
	2023	195.47	159.12	147.04	149.90	247.67	114.29	168.62
	2024	351.99	296.92	107.52	222.60	259.28	67.23	234.41
	2025	405.29	415.44	146.79	170.11	318.39	57.27	272.86
אשראי לדיור								
משקל האשראי לדיור	2021	29.82	32.04	64.20	26.06	31.55	74.68	37.63
	2022	30.71	32.35	63.38	27.91	30.28	68.35	37.99
	2023	30.64	31.60	62.70	27.50	29.73	64.35	37.44
	2024	31.27	30.92	62.22	27.01	27.77	61.89	37.13
	2025	29.27	29.12	60.65	26.94	26.32	56.86	35.56

¹ אשראי מאזני לציבור בישראל ובח"ל. עבור דיור ופרטי-אחר מוצגים נתונים על אשראי לציבור בישראל בלבד (האשראי בחו"ל מהווה פחות מאחוז עבור משקי הבית בסה"כ - דיור ופרטי-אחר יחדיו).

² החל מינואר 2022 הבנקים בישראל מיישמים שיטת ההפרשה צופת פני עתיד (CECL) ובו שונה סיווג האשראי מאשראי פגום לאשראי שאינו צובר ריבית. המדדים המופיעים טרום 2022 הינם על בסיס אומדן לאשראי שאינו צובר. שני הרכיבים יחד מהווים אומדן ל-NPL (Non-Performing Loans).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

המשך <

לוח 18 (המשך) | איכות האשראי לפי מגזרים מהותיים¹, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

מדד / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	מזרחי	דיסקונט	הבינלאומי	ירושלים	סך המערכת
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי לדיוור	2021	-0.14	-0.20	-0.08	0.01	-0.02	-0.01	-0.10
	2022	0.09	0.06	0.05	0.10	0.07	0.09	0.07
	2023	0.17	0.09	0.12	0.11	0.11	0.09	0.12
	2024	0.02	0.03	0.03	-0.02	-0.07	-0.02	0.02
	2025	0.02	0.06	-0.05	0.04	-0.01	-0.04	0.00
משקל האשראי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לדיוור לציבור	2021	0.61	0.50	0.74	0.51	0.52	1.35	0.63
	2022	0.47	0.45	0.68	0.35	0.41	1.19	0.53
	2023	0.53	0.57	1.04	0.37	0.58	1.35	0.72
	2024	0.47	0.60	0.95	0.43	0.50	1.51	0.68
	2025	0.50	0.69	1.03	0.60	0.62	2.06	0.78
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי לדיוור שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר	2021	77.74	93.67	61.85	95.20	95.21	44.27	75.10
	2022	74.78	85.14	67.49	116.16	100.00	41.47	76.65
	2023	90.41	79.38	52.44	130.50	88.29	41.94	69.75
	2024	94.53	72.05	55.11	103.50	87.43	36.18	68.88
	2025	86.75	65.33	41.93	72.36	66.12	25.91	56.38
אשראי פרטי-אחר	2021	7.96	9.72	9.08	14.67	22.14	9.78	10.88
	2022	7.79	8.89	8.55	14.14	20.09	10.85	10.28
	2023	7.00	8.35	8.11	13.06	18.57	10.05	9.49
	2024	6.60	7.89	7.58	7.23	17.75	9.03	8.16
	2025	5.93	7.76	7.05	7.19	16.18	8.09	7.69
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי הפרטי האחר	2021	-0.16	-1.22	-0.23	-0.57	0.01	-4.94	-0.53
	2022	0.37	0.11	0.37	0.49	0.07	3.68	0.32
	2023	2.18	1.10	1.21	0.37	0.67	7.11	1.18
	2024	1.30	1.46	0.51	1.00	0.23	4.59	1.00
	2025	0.90	1.30	0.70	0.53	0.23	2.05	0.82

¹ אשראי מאזני לציבור בישראל ובחו"ל. עבור דיוור ופרטי-אחר מוצגים נתונים על אשראי לציבור בישראל בלבד (האשראי בחו"ל מהווה פחות מאחוז עבור משקי הבית בסה"כ - דיוור ופרטי-אחר יחדיו).

² החל מינואר 2022 הבנקים בישראל מיישמים שיטת ההפרשה צופת פני עתיד (CECL) ובו שונה סיווג האשראי מאשראי פגום לאשראי שאינו צובר ריבית. המדדים המופיעים טרום 2022 הינם על בסיס אומדן לאשראי שאינו צובר. שני הרכיבים יחד מהווים אומדן ל-NPL (Non-Performing Loans).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

המשך <

לוח 18 (המשך) | איכות האשראי לפי מגזרים מהותיים, סך מערכת הבנקאות, 2021 עד 2025 | אחוזים

מדד / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	מזרחי טפחות	דיסקונט הבינלאומי ירושלים	סך המערכת
משקל האשראי שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי הפרטי האחר לציבור	2021	0.91	1.99	0.33	0.38	0.83
	2022	0.98	0.72	0.37	0.38	0.60
	2023	1.42	0.89	0.54	0.26	0.73
	2024	0.95	0.84	0.53	0.48	0.71
	2025	0.84	0.87	0.55	0.52	0.69
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי הפרטי האחר שאינו צובר ² או צובר בפיגור של 90 ימים או יותר	2021	282.14	86.23	290.24	612.17	223.05
	2022	238.59	354.55	501.01	580.16	364.34
	2023	217.26	349.51	466.90	1084.52	383.24
	2024	327.49	433.00	461.64	582.11	418.68
	2025	370.23	458.43	455.77	511.93	437.26

¹ אשראי מאזני לציבור בישראל ובחו"ל. עבור דיוור ופרטי-אחר מוצגים נתונים על אשראי לציבור בישראל בלבד (האשראי בחו"ל מהווה פחות מאחוז עבור משקי הבית בסה"כ - דיוור ופרטי-אחר יחדיו).

² החל מינואר 2022 הבנקים בישראל מיישמים שיטת ההפרשה צופת פני עתיד (CECL) ובו שונה סיווג האשראי מאשראי פגום לאשראי שאינו צובר ריבית. המדדים המופיעים טרום 2022 הינם על בסיס אומדן לאשראי שאינו צובר. שני הרכיבים יחד מהווים אומדן ל-NPL (Non-Performing Loans).

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 19 | יתרות אשראי לפי ענפי משק מרכזיים¹, בפילוח לפי שנת העמדתן, במהלך שנת 2025 | מיליוני ש"ח

2025-Q4	2025-Q3	2025-Q2	2025-Q1		
119,555,500	96,484,900	71,581,200	46,607,900	2025	בינוי ונדלן
46,432,100	54,601,600	64,284,400	77,274,600	2024	
26,763,600	29,852,600	33,148,300	36,715,400	2023	
17,454,800	19,121,900	21,592,600	23,461,000	2022	
14,435,800	15,380,000	16,605,200	18,007,000	2021	
14,282,300	15,107,300	17,264,600	19,191,700	מעבר ל-5 שנים קודמות למועד הדיווח	
127,733,000	123,891,000	120,083,000	111,621,000	הלוואות מתחדשות	
2,144,000	3,102,000	2,730,000	3,360,000	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	
368,801,100	357,541,300	347,289,300	336,238,600		סה"כ
213,173,900	160,024,700	125,961,400	81,615,200	2025	מסחרי אחר
68,132,300	74,805,900	86,032,700	99,973,900	2024	
37,011,700	40,604,300	45,119,100	48,772,100	2023	
23,456,600	27,701,200	30,027,400	34,454,400	2022	
19,301,500	20,661,600	22,959,800	25,161,000	2021	
29,855,200	32,647,300	35,024,100	38,974,700	מעבר ל-5 שנים קודמות למועד הדיווח	
194,299,000	189,686,000	186,327,000	160,622,000	הלוואות מתחדשות	
2,038,000	2,646,000	3,024,000	1,705,000	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	
587,268,200	548,777,000	534,475,500	491,278,300		סה"כ
116,033,100	86,109,100	55,198,200	26,406,500	2025	דיוור
93,424,500	95,607,900	97,035,900	98,365,400	2024	
60,685,100	62,784,400	64,577,100	66,507,400	2023	
87,982,000	91,086,800	93,709,700	96,513,000	2022	
86,226,800	88,942,500	91,130,800	93,422,800	2021	
230,825,200	240,109,300	247,984,400	255,932,000	מעבר ל-5 שנים קודמות למועד הדיווח	
-7,000	8,000	21,000	13,000	הלוואות מתחדשות	
1,000	-	-	-	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	
675,170,700	664,648,000	649,657,100	637,160,100		סה"כ

¹ פעילות לווים בישראל. המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים. המשך <

לוח 19 (המשך) | יתרות אשראי לפי ענפי משק מרכזיים¹, בפילוח לפי שנת העמדתן, במהלך שנת 2025 | מיליוני ש"ח

2025-Q4	2025-Q3	2025-Q2	2025-Q1		
54,426,300	45,001,400	32,879,300	28,700,500	2025	פרטי-אחר
25,267,800	29,000,500	32,963,000	41,885,500	2024	
13,625,500	15,704,300	17,732,300	21,604,300	2023	
8,598,800	9,971,200	11,315,400	13,824,900	2022	
4,538,000	5,292,800	5,986,800	7,040,000	2021	
8,122,900	8,870,800	9,558,200	10,761,400	מעבר ל-5 שנים קודמות למועד הדיווח	
30,508,600	28,809,000	27,638,100	31,602,300	הלוואות מתחדשות	
586,000	488,100	472,000	464,000	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	
145,673,900	143,138,100	138,545,100	155,882,900		סה"כ
543,527,800	418,214,100	307,284,100	196,551,100	2025	סה"כ אשראי לציבור
254,611,700	278,640,900	307,594,000	348,887,400	2024	
151,545,900	164,406,600	178,265,800	194,439,200	2023	
145,528,200	156,814,100	167,041,100	180,552,300	2022	
129,694,100	137,007,900	143,540,600	151,652,800	2021	
288,417,600	302,962,700	316,633,300	332,502,800	מעבר ל-5 שנים קודמות למועד הדיווח	
379,889,600	367,835,000	359,547,100	331,728,300	הלוואות מתחדשות	
5,302,000	6,888,100	6,770,000	6,175,000	הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	
1,898,516,900	1,832,769,400	1,786,676,000	1,742,488,900		סה"כ

¹ פעילות לווים בישראל. המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 20 | התפתחותן של יתרות אשראי מאזני לענף הבינוי והנדל"ן בישראל, 2024 עד 2025

סיכון אשראי מאזני				
2024		2025		הרכיב
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	
30%	98,243	28%	104,363	קרקעות
16%	50,305	19%	70,258	ייזום נדל"ן לבנייה - מגורים
6%	20,660	6%	22,994	ייזום נדל"ן לבנייה - מניבים
32%	102,103	30%	112,768	נדל"ן מניב
5%	15,777	5%	17,927	תשתיות
11%	36,377	11%	41,464	אשראי שאינו מיועד למימון נכס ספציפי
100%	323,465	100%	369,775	סה"כ פעילות לווים בישראל
	544,266		628,727	סך חשיפה - כולל חוץ-מאזני

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחי הבנקים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

נספח ב: ההוראות שהפיקוח על הבנקים פרסם במהלך שנת 2025

לוח אסדרה לשנת 2025 (עד מרץ 2026)	
2025	
1 בינואר	עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 313: "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" במסגרת העדכון הוראה ההחלטה הזמנית של חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי מהמגבלה הקבועה בסעיף 4(ב)2, ומהמגבלה המצרפית של "לווים גדולים" לפי סעיף 4(ה) עד ליום 1 ביולי 2026 או עד מועד יישום מוקדם יותר של ההוראה החדשה (מסגרת LEX10–LEX40 שתחליף את הוראה 313).
4 בפברואר	עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313: "חשיפות גדולות" עיקר השינויים כוללים התאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל, לרבות התאמת נוסח ההוראה לנוסח המקורי שפרסמה הוועדה.
6 באפריל	עדכון הוראות 203: "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" והוראה 329: "מגבלות למתן הלוואות לדיור" בהמשך לצעדים שנקט הפיקוח ולהתפתחות הסיכון בענף לענף הבינוי והנדל"ן ולשוק הדיור, קבע המפקח על הבנקים את הוראת השעה הזאת עד לסוף שנת 2026.
24 ביוני	הוראת שעה בנושא התאמות לניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מבצע "עם כלביא" לאור מבצע "עם כלביא" שהחל ביום 13.6.2025, והשלכותיו על הכלכלה בישראל, ועל-מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב, הפיקוח על הבנקים גיבש התאמות נדרשות במסגרת הוראת שעה, והן נועדו לאפשר לבנקים ולחברות כרטיסי האשראי את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו במטרה להקל על הלקוחות שנפגעו. ההוראה עמדה בתוקף עד ליום 27 ביולי 2025.
14 ביולי	עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 301: "דירקטוריון" העדכונים מתרכזים באישור נושא משרה בתאגיד בנקאי, ובתקופת צינון הנדרשת בעת מעבר של דירקטור שניהן בתאגיד בנקאי אחד לדירקטוריון של תאגיד בנקאי אחר. בנוסף עודכנו הנספחים להוראה.
16 בספטמבר	עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 218: "יחס מינוף" הארכת תוקף ההקלה שנקבעה בנוגע ליחסי המינוף בגובה חצי נקודת אחוז, בשנה נוספת עד 31.12.2026.
17 בספטמבר	עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-222: "יחס כיסוי הנזילות ויחס מימון יציב נטו" עודכנו ההנחיות בנוגע לאופן יישום הוראות יחס כיסוי הנזילות ויחס מימון יציב נטו בסניף של בנק חוץ. כמו-כן, לאור כניסתו לתוקף של חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום תשפ"ג-2023, עודכנו מונחים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221. נוסף על כך נעשה עדכון קובץ "שאלות ותשובות" ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא יחס כיסוי הנזילות בנוגע לסיווג פיקדונות לזמן קצוב בבנק ישראל בחישוב היחס.

29 בדצמבר **עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 313: "חשיפות גדולות" ועדכון הפניות להגדרות בהוראות ניהול בנקאי תקין; עדכון של הוראה 313 הקיימת**

עיקרי השינוי כוללים דחיית תחולה: הוראה 313 נדחתה ל-1 ביולי 2026 – חלון היערכות מוגדר; נעשו תיקונים בהוראות ניהול בנקאי תקין שמפנות להוראה 313, בעיקר בעקבות שינויי הגדרות. בהוראה הקיימת הוארכו פטורים קיימים בעקבות דחיית מועד התחילה של ההוראה החדשה.

30 בדצמבר **פרסום הוראה מספר 412: "מתן שירותים ללקוחות ברקע משטרי סנקציות"**

ההוראה מבהירה את החובות המוטלות על התאגידים הבנקאיים בכל הנוגע לניהול הסיכונים ולמתן שירות בנקאי ללקוחות המושפעים ממשטרי סנקציות כלכליות שונים שאותם מנהיגים גופים שונים, לרבות מדינות זרות, ארגונים בין־מדינתיים וארגונים בין־לאומיים שונים.

31 בדצמבר **עדכון הוראת שעה: התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין 251 לצורך התמודדות עם המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר**

מטרת הוראת השעה להעניק הקלות רגולטוריות במספר תחומים על רקע המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר 2023. בעדכון זה הוסרו הקלות מסוימות שתוקפן פג והוראת השעה הוארכה עד ליום 31 במרץ 2026.

2026

8 בפברואר **עדכון הוראה 329: "מגבלות למתן הלוואות לדיור"**

ברבעון הראשון של 2026 פורסם עדכון להוראה 329 ולפיו נקבע, בין היתר, כי בהמשך לצעדים שנקט הפיקוח ולהתפתחות הסיכון בענף לענף הבינוי והנדל"ן ולשוק הדיור ולאחר בחינה, הוחלט להבהיר את אופן חישוב מגבלת שיעור ההחזר מההכנסה (PTI) בעת נטילת הלוואה לדיור נוספת על הלוואה לדיור קיימת המובטחות בשעבוד אותו הנכס. נוסף על כך, תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70 אחוזים, ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50 אחוזים לא יעלה על 200,000 ש"ח.

17 במרץ **הוראת שעה בנושא: "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מבצע "שאגת הארי" (נב"ת 253)"**

לאור מבצע "שאגת הארי" שהחל ביום 28 בפברואר 2026 והשלכותיו על הכלכלה בישראל, ועל־מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב, גיבש הפיקוח על הבנקים במסגרת הוראת שעה זו שורה של התאמות נדרשות. ההתאמות בהוראה זו נועדו לאפשר לבנקים ולנותני שירותי התשלום היציבותיים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו במטרה להקל על הלקוחות שנפגעו. הוראה זו עומדת בתוקף עד 30 באפריל 2026.

לוח עיצומים לשנת 2025 (עד מרץ 2026)

2025

21 בספטמבר ועדת העיצומים לתאגידים בנקאיים, שהוקמה מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, הטילה עיצום כספי על בנק לאומי בסך 2.1 מיליוני ש"ח בגין הפרות של חובות מכוח צו איסור הלבנת הון ("חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור"). הפרות אלו התגלו במסגרת ביקורת של הפיקוח על הבנקים בנושא איסור מימון טרור.

2026

25 במרץ ועדת העיצומים לתאגידים בנקאיים, שהוקמה מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000 הטילה עיצום כספי על בנק מזרחי בסך 6.8 מיליוני ש"ח בגין הפרות של חובות מכוח צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור). הפרות אלו התגלו במסגרת ביקורת של הפיקוח על הבנקים בנושא איסור מימון טרור.

לוח דיווחים לשנת 2025 (עד מרץ 2026)

תאריך הדיווח	עבור	שם הדיווח
2025		
22 בינואר	ועדת הכלכלה	הדיווח התקופתי על-אודות מחירי השירותים הבנקאיים הנפוצים למשקי הבית למחצית ראשונה לשנת 2024.
30 ביוני	ועדת הכספים	דיווח לועדת הכספים בהתאם לחוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב.
1 ביולי	ועדת הכלכלה	דיווח לועדת הכלכלה בנושא סגירת סניפים קבועים - יישום הוראות סעיף 28א'.
23 ביולי	ועדת הכלכלה	הדיווח התקופתי על-אודות מחירי השירותים הבנקאיים הנפוצים למשקי הבית לשנת 2024.
24 ביולי	ועדת הכלכלה	דיווח לועדת הכלכלה של הכנסת על עמידתם של התאגידים הבנקאיים בהוראות משך המתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי.
30 בדצמבר	ועדת הכספים	דיווח לועדת הכספים בהתאם לחוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב.
2026		
25 בפברואר	ועדת הכספים	דין וחשבון המפקח על הבנקים בנושא מעילות במערכת הבנקאית לשנת 2025.

מבנה הפיקוח על הבנקים

